

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

es

ԳԱՂԻԵՐԷՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՍՑ

ՕԼԷՆՏՕՐԳԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է

Յ. ԳԱՎԱՅԵԱՆԻ ԳՐԱՏՈՒՆ

Զագմագճըլար փողոց Չիւմպիլի խանի կից , թիւ 20

Garagashian, A. M.

ԳԱՂԻԵՐԷՆ

Gaghieren kerakanutiwn est..

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՍՑ

ՕԼԷՆՏՕՐՁԻ

յՈՒ Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒԳՈՒԹ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ԳԱՎԱՅԵԱՆ

1887

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARIES

Grad
EREN
508
BUHR

GRAD
EREM
509
61 10. 97

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Թէպէտ նշանաւոր առակ է թէ գործնական ճանա-
 րհն դիւրին և կարճ է, իսկ տեսականն՝ դժուարին և
 կայն, իրաց բնութեան նայելով երկողքին եւս հաւա-
 րապէս կարեւոր են: Տեսականն և գործնական,
 ինքն՝ կանոնն և օրինակ կամ փորձ, ամէն ուսման
 կան մասերն, իբր թէ հողին և մարմինն են, որոց
 առանց միւսոյն թերի է և մեռեալ: Չայս գիտե-
 արդի կրթիչք կը ջանան ըստ կարի դասառութեանց
 ութիւնն յարմարել այնպէս՝ որ երկոցուն միանգա-
 յն ծառայուի: Առ այս կ'աշխատուի զարդիս մանա-
 նդ լեզուաց ուսման մէջ. և այս նպատակաւ այլ և
 դրութիւններ մտածուած և աւանդուած կը գըտ-
 անք: Քերականական ուսման դրութեանց մէջ, եթէ
 միակն, գէթ, կարեւր ասել, առաջինն և յաջողագոյն
 Օլէնտօրֆեան դրութիւնն. և առ այս զօրաւորա-
 ցն վկայութիւն է յիշեալ դրութեան ընդհանուր
 արածումը: Այս դրութեան ոչ միայն Գազիերէն քե-
 վանութիւնը բոլոր արեւմտեան հին և նոր, մտերս
 արեւելեան լեզուաց թարգմանուած է, և ոմանց
 մինչեւ 15 կամ 20 տալագրութիւնք եղած են անկէ
 զարաւոր օրինակօք, այլ և իւրաքանչիւր, եւս և
 տեալ լեզուի համար ըստ սոյն դրութեան յատուկ
 քականութիւններ շինուած են:

Օլէնտօրֆեան դրութիւնը, մանաւանդ ի Քերմա-
 ն, շատ տարածուած է: Ալկեմայնե Եալցայթունկ
 անուր լրագիր դպրոցաց) կոչուած Քերմաներէն
 իրն (1855 Յունուար 6 թիւ 3) Օլէնտօրֆեան դրու-
 ան համար մէջ կը բերէ երեւելի Քերմանացի դա-

աստուաց ոմանց , զոր օրինակ՝ Պիւրկէրի , Կիլէ Մահրի , Հաքարի , Հալի , Կանսի և այլոց վկայութի ները : Սոքա իւրեանց թէ հրապարակական և թէ ոանձին դասատուութեանց մէջ փորձելով կ'ըսեն ինչ որ աշակերտք , եւս եւ նուազ ուշիմք , ուրիշ րականութեամբ տարուան մէջ կ'ուսանէին , սովաւ սան վեց ամսուան մէջ , և առանց վտանգի մոռալոյ վաղիւ զոր այսօր ուսան :

Այս դրութեան առաւելութիւնն է տեսական մաք կանոնները պարարել նաեւ օրինակօք ուսան լեզուն վարժութեան համար , և ապա թարգման թեան համար հարցման և պատասխանւոյ ձեւով հր հանգներ յաճախել այն լեզուաւ զոր աշակերտք տեն : Այս կերպիւ աշակերտք որպէս թէ երկրորդի հետ շարունակ խօսակցութեան մէջ են . և ստիպու լով պատասխանել հարցմանց այն կեղծ խօսողին՝ կ' սանին լեզուն այնպէս , որպէս կ'ուսանի մանուկն մայրենի լեզուն՝ ստիպուելով պատասխանել իւր մ կան կամ դայեկին հարցումներուն : Աստի կը տեսն թէ Օլէնտօրֆեան դրութիւնն լեզու սորվելու բնակ նազոյն կերպն է : Բաց ի գործածական անուններ բայերէ և ասութիւններէ , գրեթէ ամէն սովորակ նախադրութիւն , մակրայ , շողկապ , որ գաղափար իրարու կապող և շարժող յօդք և խաղալիք են , պ պէս պատշաճօրէն ցանուած են դասերուն մէջ հրահանգներուն խօսակցութեանց մէջ կը մտնեն ի սկ բանէ մինչեւ ի վերջ , որ կրնայ ըսուիլ թէ ամբողջ րականութիւնն ընտանեկան խօսակցութեան երկ արարուած մի է , ուր իւրաքանչիւր դաս իբր թէ նախընթացն յիշեցուցանող և նորա հետ կապուած մի տեսարան է :

Եթէ կայ գթեցուցիչ պարագայ մի այս դրութե մէջ , սա է որ ոմանք նորա հրահանգներն ի սկզբ շատ դիւրին և գրեթէ տղայական , և շատ ստ

կրկնուած գտներով, իբրեւ ստորին և անօգուտ կ'արհամարհեն: Բայց պէտք է գիտնալ որ եթէ այն օրինակները և հրահանգներն այնպէս պարզ և սովորական չլինէին, քերականութիւնը չկարէր լինել արգեամբ գործնական: Մինչ ընտիր մատենագիրներէ և բանաստեղծներէ առնուած օրինակներով լեցուն քերականութիւններէ սորվող աշակերտք երկու տարի կարգալէ ետքը հազիւ կրնան այն պարզ խօսքերէն ոմանք անսխալ շարադրել: Օլէնտօրֆեան գրութեան աշակերտք կարող են վեց ամիս ետքը գրեթէ ամէն սովորական հարցման յարմար պատասխանին տալ, և յայտնել իւրեանց գաղափարներ դիւրաւ և անսխալ:

Փաղիերէն Օլէնտօրֆեան քերականութեան այս երկրորդ թարգմանութեան գալով, սաչափ եւեթ ասել բաւական է թէ սա ճիշդ Օլէնտօրֆեան քերականութիւնն է. ոչ կանոններէն, ոչ օրինակներէն և ոչ հրահանգներէն ինչ մի թողուած կամ կրճատուած է, և ոչ կերպը կամ մեթոտը փոխուած:

Հրահանգաց Փաղիերէնը որ քերականութեան բանալին կը կոչուի՝ ուրոյն տպագրուած է:

Գ Ա Ղ Ի Ե Ր Է Ն

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Հ Ս Տ

Օ Լ Է Ն Տ Օ Ր Փ Ի

Ա. ԴԱՍ . PREMIÈRE LEÇON

Արոչեալ յօդ
Արական սեռ

Article défini.
Genre masculin.

ԿԱՆՈՆ 1. Գաղիերէնի մէջ երկու սեռ կայ , Արական (masculin) և Իգական (féminin) : Արական բառերը le յօդը կ'առնուն :

Գաղիերէնի մէջ անունը չհոլովիր , այլ յօդը միայն՝ հետեւեալ կերպով .

Եզակի .
Ուղղական .
Սեռական .
Տրական .
Հայցական .

Singulier.
Nominatif, le.
Génitif, du (de le).
Datif, au (à le).
Accusatif, le.

ԿԱՆ. 2. Բաղաձայնով (consonne) սկսող բառերու քով՝ de նախադրութիւնն ու le յօդը եզակիի մէջ միանալով կ'ըլլայ , սեռական՝ du փոխանակ de le , և տրական՝ au փոխանակ à le . ձայնաւորով (voyelle) և անձայն h ով սկսող բառերէն առաջ նախադրութիւնն ու յօդը չեն միանար . ուստի կ'ըլլայ de le , à le : Բայց

ԿԱՆ. 3. Զայնաւորով և անձայն h ով (h muet) սկսող բառերէն առաջ le յօդին e ձայնաւորը կը կըրճատուի, և ապաթարց (apostrophe) ըսուած սա (') նշանը կը դրուի . այսպէս՝ l'arbre, de l'arbre, à l'arbre . — l'homme, de l'homme, à l'homme . Կոխանակ՝ le arbre, de le arbre, և այլն :

Ունի՞ք .

Avez-vous ?

ԿԱՆ. 4. Երբ խօսք մը հարցական է, դերանուն տէր բային կը դրուի բայէն ետքը, և երկուքին մէջ՝ գիծ մը, որ կը կոչուի (trait d'union), և խօսքին վերջը կը դրուի հարցական նշանը ? (point d'interrogation) :

Այո, տէր, ունիմ .

Oui, monsieur, j'ai (je ai).

ԿԱՆ. 5. Je, էական դերանուն է Ա. դէմք և կը նշանակէ ես . ձայնաւորէ և անձայն h է առաջ ասոր e գիրը կը կրճատուի, և տեղը կը դրուի ապաթարց :

Բեղոյրը

Le chapeau.

Բեղոյրն ունի՞ք .

Avez-vous le chapeau ?

Այո, տէր, բեղոյրն ունիմ .

Oui, monsieur, j'ai le cha-

Հացը .

Le pain.

[peau.

Աղը .

Le sel.

Աճառը .

Le savon.

Շաքարը .

Le sucre.

Թուղթը .

Le papier.

Իմ բեղոյրս .

Mon chapeau.

Ձեր հացը .

Votre pain.

Իմ բեղոյրս ունի՞ք .

Avez-vous mon chapeau ?

Այո, տէր, ձեր բեղոյրն ունիմ .

Oui, monsieur, j'ai votre chapeau.

Ձեր հացն ունի՞ք .

Avez-vous votre pain ?

Այո, տէր, ունիմ զայն .

Oui, monsieur, je l'ai.

ՎԱՆ 6. Le յօդ և դերանուն է : Յօդ է՝ երբ անունէ մը առաջ է : le pain . Գերանուն է՝ երբ բայէ մը առաջ է : Le դերանունը սեռի խնդիր է , և եզակի արական անուն մը կը յարաբերէ :

Գաղիերէնի մէջ այս դերանուն սեռի խնդիրը միշտ գրուելու է , ապա թէ ոչ խօսքն անկատար կը մնայ . զոր օրինակ՝ Հայերէն կ'ըսենք . Հացն ունի՞ք . —Ունի՞մ : Գաղիերէն չ'ըսուիր . Avez-vous le pain ? —J'ai , այլ պէտք է ըսել՝ Je l'ai . Ունի՞մ զայն :

Ո՞ր , ի՞նչ .	Quel ?
Ի՞նչ բեղոյր ունիք .	Quel chapeau avez-vous ?
Իմ բեղոյրս ունի՞մ .	J'ai mon chapeau .
Ի՞նչ հաց ունիք .	Quel pain avez-vous ?
Ձեր հացն ունի՞մ .	J'ai votre pain .

1. Հրահանգ

Հացն ունի՞ք . —Այո , տէր , ունիմ . —Ձեր հացն ունի՞ք . —Իմ հացս ունիմ . —Աղն ունի՞ք . —Ունիմ . —Իմ աղս ունի՞ք . —Ձեր աղն ունիմ . —Աճառն ունի՞ք . —Աճառն ունիմ . — Ձեր աճառն ունի՞ք . —Իմ աճառս ունիմ . —Ի՞նչ աճառ ունիք . —Ձեր աճառն ունիմ . —Ձեր շաքարն ունի՞ք . —Իմ շաքարս ունիմ . —Ի՞նչ շաքար ունիք . —Ձեր շաքարն ունիմ . — Ի՞նչ թուղթ ունիք . —Իմ թուղթս ունիմ . —Իմ թուղթս ունի՞ք . —Ձեր թուղթն ունիմ . —Ի՞նչ հաց ունիք . — Իմ հացս ունիմ . —Ի՞նչ աղ ունիք . —Ձեր աղն ունիմ :

Բ. ԴԱՍ. DEUZIÈME LEÇON

Իմ բեղոյրս ունի՞ք ,	Avez-vous mon chapeau ?
Այո , տէր , ունիմ (զայն) .	Oui, monsieur, je l'ai.
Աղէկ .	Bon.
Գէշ .	Mauvais.
Սիրուն .	Joli.
Գեղեցիկ .	Beau.
Տգեղ .	Vilain, laid.
Հին , ծեր .	Vieux.
Ասուին .	Le drap.
Մուճակը (գունտուրա) .	Le soulier.
Հրացանը .	Le fusil (Ֆիւզի) .
Փայտը .	Le bois.
Գուլպան (չորապ) .	Le bas.
Դերձանը .	Le fil (Ֆիլ) .
Նրկաթը .	Le fer.
Շունը .	Le chien.
Ձին .	Le cheval.
Սիրուն հրացանն ունի՞ք .	Avez-vous le joli fusil ?
Ունիմ .	Je l'ai.
Ոչ	Ne pas.
Չունիմ .	Je n'ai pas.
Հացը չունիմ .	Je n'ai pas le pain.
Ոչ , տէր , չունիմ .	Non, monsieur, je ne l'ai pas.
Իմ հին բեղոյրս ունի՞ք .	Avez-vous mon vieux chapeau ?
Ոչ , տէր , չունիմ .	Non, monsieur, je ne l'ai pas.

ԿԱՆ. 7 Ne բառին եւս e գիրը , le և je ին պէս , ձայնաւորէ և անձայն h է առաջ կը կրճատուի :

ԿԱՆ. 8. Բան մը այս ինչ նիւթէ , զոր օրինակ՝ երկաթէ , ոսկիէ , արծաթէ ըլլալը ցուցնելու համար , նիւթին անունէն առաջ առանց յօդի de նախադրութիւնը կը դրուի . ուստի՝ de fer, d'or, d'argent կը նշանակեն՝ երկաթէ , ոսկիէ , արծաթէ :

ԿԱՆ. 9. De ին e գիրը ձայնաւորէ և անձայն հ է առաջ կը կրճատուի .

Թուղթէ բեղւորը . Le chapeau de papier.

Կաշին . Le cuir.

Փայտէ հրացանը . Le fusil de bois.

Կաշիէ մուճակը . Le soulier de cuir.

Ի՞նչ հրացան ունիք . Quel fusil avez-vous?

Փայտէ հրացանն ունիմ . J'ai le fusil de bois.

Ի՞նչ գուլպա ունիք . Quel bas avez-vous?

Իմ դերձանէ գուլպաս ունիմ . J'ai mon bas de fil.

Իմ կաշիէ մուճակս ունի՞ք . Avez-vous mon soulier de cuir?

Ոչ , տէր , չունիմ . Non, monsieur, je ne l'ai pas.

2. Հրահանգ

Իմ գեղեցիկ ձիս ունի՞ք . — Այո , տէր , ունիմ . — Իմ հին մուճակս ունի՞ք . — Ոչ , տէր , չունիմ . — Ի՞նչ շուն ունիք . — Ձեր սիրուն շունն ունիմ . — Իմ գէշ թուղթս ունի՞ք . — Ոչ , տէր , չունիմ . — Աղէկ ասուին ունի՞ք . — Այո , տէր , ունիմ . — Իմ տգեղ հրացանս ունի՞ք . — Ոչ , տէր , չունիմ . — Ի՞նչ հրացան ունիք . — Ձեր գեղեցիկ հրացանն ունիմ . — Ի՞նչ գուլպա ունիք . — Դերձանէ գուլպան ունիմ . — Իմ դերձանէ գուլպաս ունի՞ք . — Ձեր դերձանէ գուլպան չունիմ

—Ի՞նչ հրացան ունիք : —Երկաթէ հրացանն ունիմ .
 —Իմ երկաթէ հրացանս ունի՞ք . —Ոչ , տէր , չունիմ .
 —Հին (օթեկ , պայաթ) հացն ունի՞ք . —Հին հացը
 չունիմ . —Ի՞նչ մուճակ ունիք . —Իմ կաշիէ գեղեցիկ
 մուճակս ունիմ . —Ի՞նչ անձառ ունիք . —Իմ հին ա-
 ճառս ունիմ . —Ի՞նչ շաքար ունիք . —Ձեր աղէկ շա-
 քարն ունիմ . —Ի՞նչ աղ ունիք . —Գէշ աղն ունիմ .
 —Ի՞նչ բեղոյր ունիք . —Իմ թուղթէ դէշ բեղոյրս ու-
 նիմ . —Իմ փայտէ տգեղ մուճակս ունի՞ք . —Ոչ , տէր ,
 չունիմ :

Թուղթէ , փայտէ , lica , այս բառերը Գաղիերէնի
 մէջ անունէն ետքը կը դրուին , ոչ թէ Հայերէնի պէս
 անունէն առաջ . Փայտէ մուճակը ; Գաղիերէն՝ Le sou-
 lier de bois .

Գ. ԴԱՍ . TROISIÈME LEÇON

Բան մը	Quelque chose.
Բան մը ունի՞ք .	Avez-vous quelque chose ?
Բան մը ունիմ .	J'ai quelque chose.
Ոչ —բան մը (ոչինչ) .	Ne —rien.
Բան մը չունիմ .	Je n'ai rien.
Գինին .	Le vin.
Ստակս , արծաթս .	Mon argent.
Ոսկին .	L'or.
Լարը .	Le cordon.
Ժապաւէնը .	Le ruban.
Ոսկի ժապաւէնը .	Le ruban d'or.
Կոճակը .	Le bouton.
Պուրճը .	Le café.
Պանիրը .	Le fromage.

Վերարկուն .	L'habit.
Վերարկուս .	Mon habit.
Արծաթէ աշտանակը .	Le chandelier d'argent.
Անօթի՞ էք .	Avez-vous faim ?
Անօթի եմ .	J'ai faim.
Անօթի չեմ .	Je n'ai pas faim.
Ծարաւի՞ էք .	Avez-vous soif ?
Ծարաւի եմ .	J'ai soif.
Ծարաւի չեմ .	Je n'ai pas soif.
Քուն ունի՞ք .	Avez-vous sommeil ?
Քուն ունիմ .	J'ai sommeil.
Քուն չունիմ .	Je n'ai pas sommeil.
Աղէկ բան մը	Quelque chose de bon.
Աղէկ բան մը ունի՞ք .	Avez-vous quelque chose de bon ?
Ոչ — գէշ բան մը	Ne — rien de mauvais
Գէշ բան մը չունիմ .	Je n'ai rien de mauvais

ԿԱՆ. 10. Quelque chose, rien, que ? (ի՞նչ) բաներէն ետքը ածականը de ով կը գործածուի :

Սիրուն բան մը ունի՞ք .	Avez-vous quelque chose de joli ?
Ի՞նչ սիրուն բան ունիք .	Qu'avez-vous de joli ?
Սիրուն բան մը չունիմ .	Je n'ai rien de joli.
Ի՞նչ	{ Que ? կամ Qu' ? (կրճատ.) Quoi ?
Ի՞նչ ունիք .	Qu'avez-vous ?
Ի՞նչ ունիք աղէկ .	Qu'avez-vous de bon ?
Աղէկ սուրճն ունիմ .	J'ai le bon café.

3. Հրահանգ

Իմ աղէկ գինիս ունի՞ք . — Ունիմ . — Ոսկին ունի՞ք .
 — Չունիմ . — Ստակն ունի՞ք . — Ունիմ . — Ոսկի ժա-
 պաւէնն ունի՞ք . — Ոչ , տէր , չունիմ . — Ձեր արծա-
 թէ աշտանակն ունի՞ք . — Այո , տէր , ունիմ . — Ի՞նչ
 ունիք . — Աղէկ պանիրն ունիմ . — Իմ ասուէ (չուխայէ)
 վերարկուս ունիմ . — Արծաթէ կոճակս ունի՞ք . — Չու-
 նիմ . — Ի՞նչ կոճակ ունիք . — Ձեր ոսկիէ կոճակն ու-
 նիմ . — Ի՞նչ լար ունիք . — Ոսկիէ լարն ունիմ . — Բան
 մը ունի՞ք . — Բան մը ունիմ . — Ի՞նչ ունիք . — Աղէկ
 հացն ունիմ . Աղէկ շաքարն ունիմ . — Աղէկ բան մը
 ունի՞ք . — Աղէկ բան մը չունիմ . — Գեղեցիկ բան մը
 ունի՞ք . — Գեղեցիկ բան մը չունիմ . սգեղ բան մը
 ունիմ . — Ի՞նչ ունիք սգեղ . — Տգեղ չունն ունիմ .
 — Սիրուն բան մը ունի՞ք . — Սիրուն բան մը չունիմ .
 Հին բան մը ունիմ . — Ի՞նչ ունիք հին . — Հին պանիրն
 ունիմ . — Անօթի՞ էք . — Անօթի եմ . — Մարաւի՞ էք .
 — Մարաւի չեմ . — Քուն ունի՞ք . — Քուն չունիմ . — Ի՞նչ
 ունիք գեղեցիկ . — Ձեր գեղեցիկ չունն ունիմ . — Ի՞նչ
 ունիք գէշ . — Գէշ բան մը չունիմ . — Ի՞նչ թուղթ
 ունիք . — Ձեր աղէկ թուղթն ունիմ . — Գեղեցիկ ձին
 (le cheval) ունի՞ք . — Այո , տէր , ունիմ . — Ի՞նչ
 մուճակ ունիք . — Իմ կաշիէ հին մուճակս ունիմ . — Ի՞նչ
 գուլպա ունիք . — Ձեր դերձանէ գուլպան ունիմ .

ԴԱՍ Դ. QUATRIÈME LEÇON

Այս (ցուցական սծական) Ce (adjectif démonstratif)

Այս գիրքը	Ce livre.
Սեռական հորով յօդ.	Du l'ant de le.
Շանը .	Du chien.
Դերձակին .	Du tailleur.
Հացագործին .	Du boulanger.
Գրացւոյն .	Du voisin.

ԿԱՆ. 11. Երբ խօսքի մը մէջ յատկացեալը զօրութեամբ է, Հայերէն կըսենք՝ Հացագործինը, Գրացւոյնը. զոր օրինակ. Ի՞մ հացս ունիք թէ դրացւոյնը. Գաղիերէնի մէջ զօրութեամբ իմացուած յատկացելոյն տեղ celui դերանունը կը դրուի :

Գրացւոյնը .	Celui du voisin.
Հացագործինը .	Celui du boulanger.
Շունինը .	Celui du chien.

ԿԱՆ. 12. Այսպիսի խօսքերու մէջ թէ շողկապին տեղ Գաղիերէն ou, կամ, շողկապը կը դրուի :

Ի՞մ գիրքս ունիք թէ դրացւոյնը .	Avez-vous mon livre ou celui du voisin ?
Այս գիրքն ունի՞մ .	J'ai ce livre.
Գրացւոյնը ունի՞մ .	J'ai celui du voisin.
Ի՞մ հացս թէ հացագործինը ունիք .	Avez-vous mon pain ou celui du boulanger ?
Ձերինը ունի՞մ .	J'ai le vôtre.
Հացագործինը չունի՞մ .	Je n'ai pas celui du boulanger.

Մտացական դերանուն. Pronom possessif

Իմինս, իմինիս .	Le mien, du mien.
Ձերինը, ձերինին .	Le vôtre, du vôtre.

Votre ածականին օ գիրն առանց պարուկի (Accent circonflexe) կը գրուի. իսկ le vôtre դերանունն օ գիրը՝ պարուկով: Նոյնպէս իմացիր notre, մեր, և le nôtre, մերինը:

Տա՞ք էք .	Avez-vous chaud ?
Տաք եմ .	J'ai chaud.
Տաք չեմ .	Je n'ai pas chaud.
Կը մտի՞ք .	Avez-vous froid ?
Չեմ մտիր .	Je n'ai pas froid.
Կը վախնա՞ք .	Avez-vous peur ?
Կը վախնամ .	J'ai peur.
Չեմ վախնար .	Je n'ai pas peur.
Մարդը .	L'homme.
Բարեկամը .	L'ami.
Մարդունը .	Celui de l'homme.
Բարեկամինը .	Celui de l'ami.
Գառազանը .	Le bâton.
Մատնոցը .	Le dé.
Ածուխը .	Le charbon.
Եղբայրս .	Mon frère.
Եղբորս (գարտաչըմընքի) .	Celui de mon frère.
Ձեր բարեկամինը .	Celui de votre ami.

ԿԱՆ. 13. Mon, ton, son, notre, votre, ce, ածականներուն հետ որոշեալ յօդ, le, չգործածուիր . ջրսուիր le mon père, le ce livre.

Գեղեցի՞կ մուճակը թէ՛ հինը ունիք .	Avez-vous le beau soulier ou le vieux ?
Այս մուճակն ունիմ .	J'ai ce soulier.
Կաշիէն ունիմ .	J'ai celui de cuir.

ԴԱՍ Դ. QUATRIÈME LEÇON

Այս (ցոռցական սծական) *Ce (adjectif démonstratif)*

Այս գիրքը	Ce livre.
Սեռական հոլով յօդ	Du կամ de le.
Շանը .	Du chien.
Դերձակին .	Du tailleur.
Հացագործին .	Du boulanger.
Դրացւոյն .	Du voisin.

ԿԱՆ. 11. Երբ խօսքի մը մէջ յատկացեալը զօրու-
թեամբ է, Հայերէն կ'ըսենք՝ Հացագործինը, Դրաց-
ւոյնը . զոր օրինակ . Ի՞մ հացս ունիք թէ դրացւոյնը .
Գողիերէնի մէջ զօրութեամբ իմացուած յատկացելոյն
տեղ celui դերանունը կը գրուի :

Դրացւոյնը .	Celui du voisin.
Հացագործինը .	Celui du boulanger.
Շունինը .	Celui du chien.

ԿԱՆ. 12. Այսպիսի խօսքերու մէջ թէ շողկապին
տեղ Գողիերէնն ou, կամ, շողկապը կը դրուի :

Ի՞մ գիրքս ունիք թէ դրաց- ւոյնը .	Avez-vous mon livre ou celui du voisin ?
Այս գիրքն ունի՞մ .	J'ai ce livre.
Դրացւոյնը ունի՞մ .	J'ai celui du voisin.
Ի՞մ հացս թէ հացագործի- նը ունիք .	Avez-vous mon pain ou celui du boulanger ?
Ձերինը ունի՞մ .	J'ai le vôtre.
Հացագործինը չունի՞մ .	Je n'ai pas celui du bou- langer.

Ստացական դերանուն. *Pronom possessif*

Իմինս, իմինիս .	Le mien, du mien.
Ձերինը, ձերինին .	Le vôtre, du vôtre.

Votre *ածականին* օ *գիրն առանց պարուկի* (Accent circonflexe) *կը գրուի*. *իսկ* le vôtre *դերանուան* օ *գիրը՝ պարուկով*: *Նոյնպէս իմացիր* notre, մեր, և le nôtre, մերինը:

Տա՞ք է՞ք .	Avez-vous chaud ?
Տաք եմ .	J'ai chaud.
Տաք չեմ .	Je n'ai pas chaud.
Կը մտի՞ք .	Avez-vous froid ?
Չեմ մտիր .	Je n'ai pas froid.
Կը վախնա՞ք .	Avez-vous peur ?
Կը վախնամ .	J'ai peur.
Չեմ վախնար .	Je n'ai pas peur.
Մարդը .	L'homme.
Բարեկամը .	L'ami.
Մարդունը .	Celui de l'homme.
Բարեկամինը .	Celui de l'ami.
Գառազանը .	Le bâton.
Մատնոցը .	Le dé.
Ածուխը .	Le charbon.
Եղբայրս .	Mon frère.
Եղբորս (գարտաչըմընքի) .	Celui de mon frère.
Ձեր բարեկամինը .	Celui de votre ami.

ԿԱՆ. 13. Mon, ton, son, notre, votre, ce, *ածականներուն հետ որոշեալ յօդ*, le, *չգործածուիր* . *չըսուիր* le mon père, le ce livre.

Գեղեցի՞կ մուճակը թէ հինը ունիք .	Avez-vous le beau soulier ou le vieux ?
Այս մուճակն ունիմ .	J'ai ce soulier.
Կաշիէն ունիմ .	J'ai celui de cuir.

4. Հրահանգ

Այս գիրքն ունի՞ք . —Ոչ , տէր , չունիմ . —Ի՞նչ գիրք ունիք . —Դրացւոյնը ունիմ . —Ի՞մ գաւազանս թէ բարեկամինս ունիք . —Ձեր բարեկամինը ունիմ . —Ի՞մ հացս թէ հացագործինը ունիք . —Ձերինը չունիմ . հացագործինը ունիմ . —Դրացւոյն ձին ունի՞ք . —Ոչ , տէր , չունիմ . —Ի՞նչ ձի ունիք . —Հացագործինը ունիմ . —Ձեր մատնոցը թէ դերձակինը ունիք . —Իմինս ունիմ . —Իմ շանս սկիւէ սիրուն լարն ունի՞ք . —Չունիմ . —Ի՞նչ լար ունիք . —Իմ արծաթէ լարս ունիմ . —Ի՞մ սկիւէ կոճակս թէ դերձակինը ունիք . —Ձերինը չունիմ . դերձակինը ունիմ . —Յղբօրս վերարկուն թէ ձերինը ունիք . —Ձեր եղբօրը ունիմ . —Ի՞նչ սուրճ ունիք . —Դրացւոյնը ունիմ . —Ձեր շունը թէ մարդուներ ունիք . —Մարդուներ ունիմ . —Ձեր բարեկամին ստակն ունի՞ք . —Չունիմ . —Կը մսի՞ք . —Կը մսիմ . —Կը վախնա՞ք . —Չեմ վախնար . —Տա՞ք էք . —Տաք չեմ . —Քուն ունի՞ք . —Քուն չունիմ . առօթի եմ . —Մարաւի՞ էք . —Մարաւի չեմ :

5. Հրահանգ

Ի՞մ վերարկուս թէ դերձակինը ունիք . —Դերձակինը ունիմ . —Ի՞մ սկիւէ աշտանակս թէ դրացւոյնը ունիք . —Ձերինը ունիմ . —Ձեր թուղթը թէ իմինս ունիք . —Իմինս ունիմ . —Ձեր պանիրը թէ հացագործինը ունիք . —Իմինս ունիմ . —Ի՞նչ ասուի ունիք . —Դերձակինը ունիմ . —Ի՞նչ գուլպա ունիք . —Իմինս ունիմ . —Յղբօրս հին փայտը ունի՞ք . —Չունիմ . —Ի՞նչ անառ ունիք . —Յղբօրս աղէկ անառն ունիմ . —Ի՞մ փայտէ հրացանս ունիք թէ եղբօրս . —Ձերինը ունիմ . —Ի՞նչ մուճակ ունիք . —Յղբօրս կա-

չիէ մուճակն ունիմ. — Զեր դերձանէ (de fil) գուլպան
 թէ իմինս ունիք. — Զերինը չունիմ. իմինս ունիմ. —
 Ի՞նչ ունիք. — Բան մը չունիմ. — Աղէկ բան մը ունի՞ք.
 — Աղէկ բան մը չունիմ. — Գէշ բան մը ունի՞ք. — Գէշ
 բան մը չունիմ. — Ի՞նչ ունիք սիրուն. — Բարեկամիս
 սիրուն չունն ունիմ. — Իմ գեղեցիկ թէ տգեղ գաւա-
 զանս ունիք. — Զեր տգեղ գաւազանն ունիմ. — Անօ-
 թի՞ էք թէ ծարաւի:

Ե. ԴԱՍ . CINQUIÈME LEÇON

Վաճառականը .	Le marchand.
Կօշկակարին .	Du cordonnier.
Մանչը .	Le garçon.
Մատիտը (կապարեայ գրիչ) .	Le crayon.
Տուրմ (չօքօլաթ) .	Le chocolat.
Վաճառականի՞ն գաւազա- նը թէ ձերինը ունիք .	Avez-vous le bâton du marchand ou le vôtre ?
Ոչ—ոչ	Ne—ni—ni
Ոչ վաճառականին գաւա- զանն ունիմ ոչ իմինս .	Je n'ai ni le bâton du mar- chand ni le mien.
Անօթի՞ էք թէ ծարաւի .	Avez-vous faim ou soif ?
Ոչ անօթի եմ ոչ ծարաւի .	Je n'ai ni faim ni soif.
Տա՞ք էք թէ կը մսիք .	Avez-vous chaud ou froid ?
Ոչ տաք եմ ոչ կը մսիմ .	Je n'ai ni froid ni chaud.
Գինի՞ն ունիք թէ հացը .	Avez-vous le vin ou le pain ?
Ոչ գինին ունիմ ոչ հացը .	Je n'ai ni le vin ni le pain.
Ոչ ձերինը ունիմ ոչ իմինս .	Je n'ai ni le vôtre ni le mien.
Ոչ իմ գերձանս ունիմ ոչ դերձակինը .	Je n'ai ni mon fil ni celui du tailleur.

Խիցը .	Le bouchon.
Խցահանը .	Le tire-bouchon.
Հովանոցը .	Le parapluie.
Մեղրը .	Le miel.
Բամպակը .	Le coton.
Գաղիացին	Le Français.
Հիւսին, ատաղձագործին.	Du charpentier.
Մուրճը .	Le marteau.
Երկաթը .	Le fer.
Բեւեռը (գամը) .	Le clou.
Երկաթէ բեւեռը .	Le clou de fer.
Ի՞նչ ունիք .	Qu'avez-vous ?

6. Հրահանգ

Ոչ անօթի եմ ոչ ծարաւի . — Ի՞մ մուճակս թէ կօշկակարինը ունիք . — Ոչ ձերինը ունիմ ոչ կօշկակարինը . — Ձեր մատիտն ունիք թէ մանչուներ . — Ոչ իմինս ունիմ ոչ մանչուներ . — Ի՞նչ մատիտ ունիք . — Վաճառականինը ունիմ . — Ի՞մ տուրմն թէ վաճառականինը ունիք . — Ոչ ձերինը ունիմ ոչ վաճառականինը . իմինս ունիմ . — Մեղրը ունիք թէ գինին . — Ոչ մեղրը ունիմ ոչ գինին . — Ձեր մատնոցը ունիք թէ դերձակինը . — Ոչ իմինս ունիմ ոչ դերձակինը . — Ձեր խցահանը ունիք թէ իմինս . — Ոչ ձերինը ունիմ ոչ իմինս . վաճառականինը ունիմ . — Ի՞նչ խից ունիք . — Իրացւոյնը ունիմ . — Երկաթէ՞ բեւեռը թէ արծաթէն ունիք . — Ոչ երկաթէ բեւեռն ունիմ ոչ արծաթէն . ոսկեղէնն ունիմ . — Տաք էք թէ կը մսիք . — Ոչ տաք եմ, ոչ կը մսիմ . քուն ունիմ . — Վր վախնա՞ք . — Չեմ վախնար . — Ի՞մ մուրճս ունիք թէ հիւսինը . — Ոչ ձերինը ունիմ ոչ հիւսինը . — Ի՞նչ բեւեռ ունիք . — Երկաթէ բեւեռն ունիմ . — Ի՞նչ մուրճ ունիք . — Հիւսին փայտէ մուրճը ունիմ . — Բան մը ունի՞ք . — Բան մը ունիմ . — Ի՞նչ ունիք . — Գեղեցիկ բան մը ունիմ . — Ի՞նչ ունիք գեղեցիկ . —

Գաղիացւոյն գեղեցիկ հովանոցն ունիմ. — Բամբակէ՞
թէ դերձանէ գուլպան ունիք. — Ոչ բամբակէ գուլ-
պան ունիմ ոչ դերձանէն :

7. Հրահանգ

Ի՞մ հրացանս թէ ձերինը ունիք. — Ոչ ձերինը ու-
նիմ ոչ իմինս. — Ի՞նչ հրացան ունիք. — Բարեկամինս
ուսնիմ. — Ի՞մ ժապաւէնս (դօրտէլա) թէ եղբօրս ու-
նիք. — Ոչ ձերինը ունիմ ոչ ձեր եղբօրը. — Ի՞նչ լար
ուսնիք. — Իրացւոյս դերձանէ (թիրէյէ) լարն ունիմ.
— Գաղիացւոյն գիրքը թէ վաճառականինը ունիք. —
Ոչ Գաղիացւոյնը ունիմ ոչ վաճառականինը. — Ի՞նչ
գիրք ունիք. — Իմինս ունիմ. — Ի՞նչ ունիք. — Ոչինչ.
— Բան մը ունի՞ք. — Բան մը չունիմ. — Կը մտի՞ք. —
Չեմ մտիր, տաք եմ. — Ասուի՞ն ունիք թէ բամբակը.
— Ոչ ասուին ունիմ ոչ բամբակը. — Աղէ՞կ թէ գէշ
բան մը ունիք. — Ոչ աղէկ բան մը ունիմ ոչ գէշ. —
Ի՞նչ ունիք. — Բան մը չունիմ :

2. ԴԱՍ. SIXIÈME LEÇON

Եզը, եզան միս . . .	Le bœuf.
Պարզամաս .	Le biscuit.
Նաւապետին .	Du capitaine.
Խոհարարին .	Du cuisinier.
Ունի՞մ .	Ai-je ?
Ունիք .	Vous avez.
Չունիք .	Vous n'avez pas.
Անօթի՞ եմ .	Ai-je faim ?
Անօթի էք .	Vous avez faim.
Անօթի չէք .	Vous n'avez pas faim.
Կը վախնա՞մ .	Ai-je peur ?

Մարդը կը վախնայ թէ կ'ամբընայ .	L'homme a-t-il peur ou honte ?
Մարդն իրաւո՞ւնք ունի թէ անիրաւ է .	L'homme a-t-il raison ou tort ?
Մանչն ատաղճագործին մուրճը ունի՞ .	Le garçon a-t-il le mar- teau du charpentier ?
Ունի .	Il l'a.
Հացագործն ունի՞ զայն .	Le boulanger l'a-t-il ?
Բարեկամս ի՞նչ ունի .	Mon ami qu'a-t-il ?
Ռիզը (բրինձ) .	Le riz.
Գեղացին .	Le paysan.
Սպասաւորը .	Le domestique.
Անոր կօշիկը .	Son soulier.
Անոր շունը .	Son chien.
Աւելը .	Le balai.
Թռչունը .	L'oiseau.
Ոտքը .	Son pied.
Աչքը .	Son œil.
Ստակը .	Son argent.
Անորը կամ իրենը (ստա- ցական դեր .)	Le sien.
Սպասաւորն ի՞նչ արկղը թէ իմինս ունի .	Le domestique a-t-il son coffre ou le mien ?
Իրենը ունի .	Il a le sien.
Մէկը (ոմն. անորոշ դեր .)	Quelqu'un.
Մէկը իմ գիրքս ունի՞ .	Quelqu'un a-t-il mon livre ?
Մէկը ունի զայն .	Quelqu'un l'a.
Ո՞վ ունի (առած է) իմ գա- ւաղանս .	Qui a mon bâton ?
Ոչ ոք , Մէկը-չ .	Personne-ne.
Ոչ ոք ունի ձեր գաւաղանը .	Personne n'a votre bâton.
Ոչ ոք ունի զայն .	Personne n'e l'a.

10. Հրահանգ

Ո՞վ ունի իմ արկղս . — Մանչը ունի . — Մարաւի՞
 թէ անօթի է . — Ոչ ծարաւի է ոչ անօթի . — Մարդ
 ունի՞ վառեակը . — Ունի . — Ո՞վ ունի իմ բաձկոնս . —
 Երիտասարդն ունի . — Երիտասարդն ունի՞ իմ նաւս . —
 Երիտասարդը չունի զայն . — Ո՞վ ունի . — Նաւապետ
 ունի . — Պատանին ի՞նչ ունի . — Գեղեցիկ վառեակ
 ունի . — Դանակը ունի՞ . — Չունի . — Կը վախնայ . —
 Չի վախնար . — Կը վախնայ թէ կ'ամչնայ . — Ոչ կ'
 վախնայ ոչ կ'ամչնայ . — Մարդն իրաւունք ունի՞ թ'
 անիրաւ է . — Ոչ իրաւունք ունի ոչ անիրաւ է . — Տա՛
 է թէ կը մսի . — Ոչ տաք է ոչ կը մսի . — Գեղացւոյ
 որիզը ո՞վ ունի . — Սպասաւորս ունի . — Չեր սպասա
 ւորն իմ աւելս ունի թէ իրենը . — Ոչ ձերը ունի ոչ
 իրենը . — Ի՞նչ աւել ունի . — Իւր դրացւոյնը ունի . —
 Ո՞վ ունի իմ հին կօշիկս . — Չեր կօշկակարն ունի . — Չե՛լ
 բարեկամն ի՞նչ ունի . — Իւր աղէկ ստակն ունի . — Իս
 սուկիս ունի՞ . — Չունի . — Ո՞վ ունի զայն . — Հացա
 գործն ունի . — Չեր հացագործն իմ թռչունս ունի թէ
 իրենը . — Իրենը ունի . — Իմինս ո՞վ ունի . — Ատաղ
 ձագործն ունի զայն . — Ո՞վ կը մսի . — Ոչ ոք կը մսի
 — Մէկը տա՞ք է . — Ոչ ոք տաք է . — Մէկը իմ վառ
 եակս ունի՞ . — Ոչ ոք ունի . — Չեր սպասաւորը ձե՞լ
 բաձկոնը ունի թէ իմինս . — Ոչ ձերինը ունի ոչ իմինս .
 — Ո՞րն ունի . — Իրենը ունի :

11. Հրահանգ

Մէկը իմ հրացանս ունի՞ . — Ոչ ոք ունի զայն . —
 Պատանին իմ գիրքս ունի՞ . — Չունի . — Ի՞նչ ունի . —
 Բան մը չունի . — Մո՞ւրճը թէ բեւեռն ունի . — Ոչ
 մուրճը ունի ոչ բեւեռը . — Հովանո՞ցս թէ գաւազանը
 ունի . — Ոչ ձեր հովանոցը ունի ոչ ձեր գաւազանը . —
 Սո՞ւրճս թէ շաքարս ունի . — Ոչ ձեր սուրճը ունի ոչ

ձեր շաքարը . ձեր մեղրը ունի . — Մանչը եղբօ՞րս
 պաքցամատը ունի թէ Գաղիացւոյնը . — Ոչ ձեր եղբօրը
 (պաքցամատը) ունի ոչ Գաղիացւոյնը . այլ իրենը . —
 — Մարտի 26րդ պարկը ունի՞մ թէ ձեր բարեկամինը . — Ոչ իմինս
 կոնս . — ունիք ոչ բարեկամինս . ձերինը ունիք . — Գեղացւոյն
 նաւս . — պարկը ո՞վ ունի . — Բարի հացագործը ունի . — Ո՞վ կը
 ուսպեմ
 վախնայ . — Դերձակին մանչը կը վախնայ . — Քուէն ու-
 ղեւեմ
 նի՞ . — Քուէն չունի . — Կը մսի՞ թէ անօթի է . — Ոչ կը
 մնայ . — մսի ոչ անօթի է . — Ի՞նչ ունի . — Ոչինչ . — Գեղացին
 — Ոչ կը ստակս ունի՞ . — Չունի . — Նաւապետն ունի՞ . — Չու-
 նի՞ թէ նի . — Ո՞վ ունի . — Ոչ ոք ունի . — Չեր դրացին աղէկ
 . — Տա՞րան մը ունի՞ . — Աղէկ բան մը չունի . — Ի՞նչ ունի
 դացւոյն
 աղէկ . — Գէշ բան մը չունի . — Բան մը ունի՞ . — Բան
 պատա-
 մը չունի :

12. Հրահանգ

Վաճառականն ի՞մ ասուխ (չուխայ) ունի թէ իրե-
 նը . — Ոչ ձերինը ունի ոչ իրենը . — Ի՞նչ ասուխ ունի .
 նի թէ — Եղբօրս (ասուխն) ունի . — Դերձակն ի՞նչ մատնոց
 կտաղ-
 ունի . — Իրենը ունի . — Չեր եղբայրն ի՞նչ գինին ունի
 մսի՞ . — թէ դրացւոյնը . — Ոչ իրենը ունի ոչ դրացւոյնը . —
 վառ-
 ի՞նչ գինի ունի . — Իրենը ունի . — Մէկը իմ ոսկիէ
 ձեր՞
 ժապաւէնս ունի՞ . — Ոչ ոք ունի զայն . — Իմ արծաթէ
 մինս . — Լարս ո՞վ ունի . — Չեր բարի մանչն ունի զայն . — Իմ
 թուղթէ՞ ձիս թէ փայտէ ձիս ունի . — Ոչ ձեր թուղ-
 թէ ձին ոչ ձեր փայտէ ձին ունի . իւր բարեկամին
 կաշիէ՞ ձին ունի . — Մէկը անիրաւ է . — Ոչ ոք անիրաւ
 է . — Գաղիացւոյն աղէկ տուրմը ո՞վ ունի . — Վաճառա-
 կանն ունի . — Ունի՞ . — Այո , տէր , ունի . — Կը վախ-
 նա՞ք թէ կ'ամչնաք . — Ոչ կը վախնամ ոչ կ'ամչնամ . —
 — Եր խոհակերն իւր ոչխարը (ոչխարի միսը) ունի՞ . —
 — Ունի . — Իմ հանցս թէ իմ պանիրս ունիք . — Ոչ ձեր
 ոչ հացը ոչ ձեր պանիրն ունիմ . — Չեր աղը թէ ձեր կա-

րադը ունիմ. — Ոչ աղս ոչ կարագս ունիք. — Ի՞նչ ունիմ. — Ձեր ոչխարն ունիք. — Մէկը իմ սակիէ կոճակս ունի՞. — Ոչ ոք ունի:

Ը. ԳԱՍ. HUITIÈME LEÇON

Նաւաստին .	Le matelot.
Անոր ծառը .	Son arbre.
Անոր հայելին .	Son miroir.
Անոր դրպահը .	Son porte-feuille.
Անոր խշտեակը (անկողին) .	Son matelas.
Ատրճանակը .	Le pistolet.
Օտարականը .	L'étranger.
Պարտէղը .	Le jardin.
Անոր ձեռնոցը .	Son gant.
Այս եզը .	Ce bœuf.
Այս խարը .	Ce foin.
Այս բարեկամը .	Cet ami.

Ձայնաւորով կամ անձայն h ով սկսող անուններ առաջ cet ածականը կը գործածուի:

Այս մարդը .	Cet homme.
Այս էջը .	Cet âne.
Այս գիրքը .	Ce livre-ci.
Այն գիրքը .	Ce livre-là.
Այս գիրքն ունիք թէ՛ այն .	Avez-vous ce livre-ci ou celui-là ?
Ասիկա ունիմ, անիկա չունիմ .	J'ai celui-ci, je n'ai pas celui-là.
Ասիկա, անիկա .	Celui-ci, celui-là.
Ասիկա՞ ունիմ թէ՛ անիկա .	Ai-je celui-ci ou celui-là ?
Ասիկա ունիք, անիկա չունիք .	Vous avez celui-ci, vous n'avez pas celui-là.

արդէն այս բեղորն ունի L'homme a-t-il ce chapeau
թէ անիկա . -ci ou celui-là ?

Այլ, բայց Mais.

սիկա չունի, այլ անիկա . Il n'a pas celui-ci, mais
celui-là.

սիկա ունի, բայց անիկա } Il a celui-ci, mais il n'a
չունի . } pas celui-là.
Il a celui-ci, mais non
celui-là.

Տոմսակը . Le billet.

Յարդանոցը . Le grenier.

Ցորենը . Le grain.

Զիռն պայտը . Le fer du cheval.

Զոր (յարար . դեր .) Que.

Էնի՞ք այն տոմսակը զոր Avez-vous le billet que
եղբայրս ունի (եղբորս
ուներցած տոմսակն ու-
նի՞ք) . mon frère a ?

Զեր եղբորն ուներցած տոմ- Je n'ai pas le billet que
սակը չունիմ . votre frère a.

Իմ ուներցած ձիս ունի՞ք . Avez-vous le cheval que
j'ai ?

Զեր ուներցած ձին ունիմ . J'ai le cheval que vous
avez.

Այն զոր Celui que.

Զունիմ այն զոր դուք ու- Je n'ai pas celui que vous
նիք . (Զեր ուներցածը
չունիմ) . avez.

Անոր ուներցածը չունիմ . Je n'ai pas celui qu'il a.

Զեր ուներցած ձեռնոցն ու- Ai-je le gant que vous
նիմ . avez ?

Իմ ուներցածս չունիք . Vous n'avez pas celui que
j'ai.

13. Հրահանգ

Օտարականն ի՞նչ խար (չոր խոտ) ունի . — Գեղաց-
 ւոյնը ունի . — Նաւաստին ունի՞ իմ հայեկիս . — Չունի .
 — Այս ատրճանակն ունիք թէ անիկա . — Ասիկա ու-
 նիմ . — Ի՞մ պարտէզիս խարը ունիք թէ ձերինը . —
 Ոչ ձեր պարտէզինը ունիմ ոչ իմինինս , այլ օտարա-
 կանինը ունիմ . — Ի՞նչ ձեռնոց ունիք . — Նաւաստ-
 ւոյնը ունիմ . — Անոր խշտեակն ունի՞ք . — Ունիմ . —
 Նաւաստին ի՞նչ գրպահ ունի . — Իրենը ունի . — Իմ
 աղէկ տոմսակս ո՞վ ունի . — Այս մարդն ունի . — Ո՞վ
 ունի այս ատրճանակը . — Ձեր բարեկամն ունի զայն .
 — Ձե՞ր յարդանոցին ցորենը թէ իմինինս ունիք . — Ոչ
 ձեր յարդանոցինը ունիմ ոչ իմինինս , այլ իմ վաճա-
 ւականինս ունիմ . — Իմ ձեռնոցս ո՞վ ունի . — Այս
 սպասաւորն ունի զայն . — Ձեր սպասաւորն ի՞նչ ունի .
 — Այս պարտէզին ծառն ունի . — Այդ մարդուէ գիրքն
 ունի՞ . — Այդ մարդուէ գիրքը չունի , այլ այս ման-
 չունն ունի . — Գեղացին այս եզն ունի թէ անիկա . —
 Ոչ ասիկա ունի ոչ անիկա , այլ իւր մանչուն ունեցածն
 ունի . — Այս էշն ի՞ւր խոտը ունի թէ ձիուներ . — Ոչ
 իրենն ունի ոչ ձիուներ . — Այս գեղացին ի՞նչ ձի ունի .
 — Ձեր դրացւոյնը ունի . — Ձե՞ր տոմսակն ունիմ թէ ա-
 նորը . — Ոչ իմինս ունիք ոչ անորը , այլ ձեր բարե-
 կամինը ունիք . — Այս ձիուն խարն ունի՞ք . — Անոր
 խարը չունիմ , այլ անոր պայտը . — Ձեր եղբայրն ի՞մ
 տոմսակս ունի թէ իրենը . — Ոչ ձերինն ունի ոչ իրե-
 նը , այլ նաւաստւոյնը ունի . — Օտարականն ի՞մ թըռ-
 չունս ունի թէ իրենը . — Նաւապետինը ունի . — Այս
 պարտէզին ծառն ունի՞ք . — Չունիմ . — Անօթի՞ էք
 թէ ծարաւի . — Ոչ անօթի եմ ոչ ծարաւի , այլ քուն
 ունիմ :

14. Հրահանգ

Նաւաստին այս թռչունը ունի թէ անիկա . — Ասիկա չունի , այլ անիկա . — Ձեր սպասաւորն այս աւելը ունի թէ անիկա . — Ասիկա ունի , այլ ոչ անիկա . — Ձեր խոհակերն այս վառեակը ունի թէ անիկա . — Ոչ ասիկա ունի ոչ անիկա , այլ իւր դրացւոյնը ունի . — Իրաւո՞ւնք ունիմ թէ անիրաւ եմ . — Ոչ իրաւունք ունիք ոչ անիրաւ էք , այլ ձեր բարի մանչն անիրաւ է . — Այս դանակն ունիմ թէ անիկա . — Ոչ ասիկա ունիք ոչ անիկա . — Ի՞նչ ունիմ . — Աղէկ բան մը չունիք , այլ գէշ բան մը ունիք . — Իմ ունեցած արկղս ունի՞ք . — Ձեր ունեցածը չունիմ . — Ի՞նչ ձի ունիք . — Ձեր եզրօրը ունեցածն ունիմ . — Իմ բարեկամիս ունեցած է՞ն ունի՞ք . — Անոր ունեցածը չունիմ , այլ ձեր ունեցածն ունիմ . — Ձեր բարեկամը ձեր ունեցած հայելին ունի թէ իմ ունեցածս . — Ոչ ձեր ունեցածն ունի ոչ իմ ունեցածս , այլ իրենը ունի :

15. Հրահանգ

Գեղացին ի՞նչ պարկ ունի . — Իւր մանչուն ունեցածն ունի . — Ձեր սկիհէ՞ աշտանակն ունիմ թէ ձեր արծաթէ աշտանակը . — Ոչ սկիհէ աշտանակս ունիք ոչ արծաթէ աշտանակս , այլ երկաթէ աշտանակս ունիք . — Իմ բաճկոնս ունիք թէ դերձակինը . — Ոչ ձերինը ունիմ ոչ դերձակինը . — Ո՞րն ունիք . — Իմ բարեկամիս ունեցածն ունիմ . — Կը մսի՞ք թէ տաք էք . — Ոչ կը մսիմ ոչ տաք եմ , այլ ծարաւի եմ . — Ձեր բարեկամը կը վախնայ թէ կ'ամչնայ . — Ոչ կը վախնայ ոչ կ'ամչնայ , այլ քուն ունի . — Ո՞վ անիրաւ է . — Ձեր բարեկամն անիրաւ է . — Մէկը ունի՞ իմ հովանոցս . — Ոչ ոք ունի զայն . — Մէկը կ'ամչնայ . — Ոչ ոք կ'ամչնայ ,

այլ իմ բարեկամս անօթի է . — Նաւապետը ձեր ունեցած նաւն ունի թէ իմ ունեցածս . — Ոչ ձեր ունեցածն ունի ոչ իմ ունեցածս . — Ո՞րն ունի . — Իմ բարեկամինս ունի . — Իրաւո՞ւնք ունի թէ անիրաւ է . — Ոչ իրաւունք ունի ոչ անիրաւ է . — Գաղիացին աղէ՞կ բան մը ունի թէ գէշ . — Ոչ աղէկ բան մը ունի ոչ գէշ, այլ սիրուն բան մը ունի . — Ի՞նչ սիրուն բան ունի . — Սիրուն վճռեակն ունի . — Աղէկ պաքցամատն ունի՞ . — Ան չունի զայն, այլ անոր բարեկամն ունի զայն :

Թ. ԴԱՍ. NEUVIÈME LEÇON

ՈՐՈՇԵԱԼ ՅՕԴԻՆ ՅՈՔՆԱԿԻ ՀՈԼՈՎՈՒԾԸ

Թէ ՌԱՂԱԶԱՅԷ, Թէ ԶԱՅՆԱԻՈՐԷ ԵՒ Թէ
ԱՆԶԱՅՆ Ի Է ԱՌԱՋ

Յոք. Ար. Է. Իգ.

Ուղղական .	les.
Սեռական .	des.
Տրական .	aux.
Հայցական .	les.

ՅՈՔՆԱԿԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԱՆՈՆ. Անուն մը յոքնակի կ'ըլլայ, անոր վերջը s մը դնելով. նոյն կերպով կ'ըլլայ նաև յօդին և ամսականներուն յոքնակին :

Գիրքերը .	Les livres.
Աղէկ գիրքերը .	Les bons livres.
Գիրքերուն .	Des livres.
Գաւազանները .	Les bâtons.
Աղէկ գաւազանները .	Les bons bâtons.
Գաւազաններուն .	Des bâtons.

Դրացիները .	Les voisins :
Աղէկ դրացիները .	Les bons voisins.
Բարեկամները .	Les amis.
Աղէկ բարեկամները .	Les bons amis.
Բարեկամներուն .	Des amis.
Դրացիներուն .	Des voisins.

ՋԱՐՏՈՒՂՈՒԹԻՒՆ Ա.

S, X, Z վերջաւորած անուանց յօքնակիրն նոյն կը մնայ .

Գուլպաները .	Les bas (<i>եզ.</i> le bas).
Փայտերը .	Les bois (<i>եզ.</i> le bois).
Գաղիացիք .	Les Français (<i>եզ.</i> le Français).
Քիթերը .	Les nez (<i>եզ.</i> le nez).

ՋԱՐՏՈՒՂ. Բ. au, eu և ou վերջաւորած անունները փոխանակ s ի կ'առնուն x յօքնակիրին մէջ .

Բեղոյրները .	Les chapeaux (le chapeau).
Թռչունները .	Les oiseaux (l'oiseau).
Տեղեր .	Les lieux (le lieu).
Կրակներ .	Les feux (le feu).
Գոհարներ .	Les bijoux (le bijou).

ՋԱՐՏՈՒՂ. Գ. al և ail վերջաւորած անուններն՝ այս վերջաւորութիւնները կը փոխեն aux ի :

Ձիերը .	Les chevaux (le cheval).
Աշխատութիւնները :	Les travaux (le travail).

Եզ. ար. Յօք. ար. Է. իգ.

Իմ .	Mon.	Mes.
Ձեր .	Votre.	Vos.
Անոր, իւր .	Son.	Ses.
Մեր .	Notre.	Nos.
Անոնց, իրենց .	Leur.	Leurs.

Իմ գիրքերս .	Mes livres.
Ձեր գիրքերը .	Vos livres.
Իմ պզտիկ դանակներս ու- նի՞ք .	Avez-vous mes petits cou- teaux ?
Ձեր պզտիկ դանակները չունիմ, այլ ձեր մեծ դանակները .	Je n'ai pas vos petits cou- teaux, mais j'ai vos grands couteaux.
Անոր գիրքը, անոր գիրքերը	Son livre, Ses livres.
Մեր գիրքը, մեր գիրքերը .	Notre livre, Nos livres.
Անոնց գիրքը, անոնց գիր- քերը .	Leur livre, Leurs livres.
Ի՞նչ գիրքեր .	Quels livres ?
Որո՞նք .	Lesquels ?
Այս գիրքերը .	Ces livres.
Աչքը, աչքերը .	L'œil, les yeux.
Մկրատը .	Les ciseaux.
Ի՞նչ ձիեր ունիք .	Quels chevaux avez-vous ?
Ձեր բարի դրացիներուն գեղեցիկ ձիերն ունիմ .	J'ai les beaux chevaux de vos bons voisins.
Անոր փոքր ձեռնոցներն ունի՞մ .	Ai-je ses petits gants ?
Անոր փոքր ձեռնոցները չունիք, այլ անոր մեծ փեղղյրներն ունիք .	Vous n'avez pas ses petits gants, mais vous avez ses grands chapeaux.
Ի՞նչ ձեռնոցներ ունիմ .	Quels gants ai-je ?
Ձեր եղբայրներուն սիրուն ձեռնոցներն ունիք .	Vous avez les jolis gants de vos frères.
Ատաղձագործներուն մեծ մուրճերն ունի՞ք .	Avez-vous les grands mar- teaux des charpentiers ?
Անոնց մեծ մուրճերը չու- նիմ, այլ անոնց մեծ բե- ւեռներն ունիմ .	Je n'ai pas leurs grands marteaux, mais j'ai leurs grands clous. (*)

*) Գիչ մը առաջ, Բ. Դաս. Ջարտ. Բ. ըսուեցաւ թէ օս վեր-
ջաւորած անունները յորնակիի մէջ x կ'առնուն : Այս զարտուղու-

- Ձեր եղբայրն իմ փայտէ հրացաններս ունի՞ք .
 Votre frère a-t-il mes fusils de bois ?
- Ձեր փայտէ հրացանները չունի .
 Il n'a pas vos fusils de bois.
- Որո՞նք ունի .
 Lesquels a-t-il ?
- Գաղիացիներուն գեղեցիկ հովանոցներն ունի՞ք .
 Avez-vous les beaux parapluies des Français ?
- Անոնց գեղեցիկ հովանոցները չունիմ, այլ անոնց գեղեցիկ գաւազաններն ունիմ .
 Je n'ai pas leurs beaux parapluies, mais j'ai leurs beaux bâtons.
- Եգերը .
 Les bœufs.
- Էները .
 Les ânes.
- Իմ պարտէզներուս .
 De mes jardins.
- Ձեր փայտերուն կամ անտառներուն .
 De vos bois.
- Իմ պարտէզներուս ծառերն ունի՞ք .
 Avez-vous les arbres de mes jardins ?
- Ձեր պարտէզներուն ծառերը չունիմ .
 Je n'ai pas les arbres de vos jardins.
- Իմ գեղեցիկ պարտէզներուս .
 De mes jolis jardins.
- Իմ գեղեցիկ ձիերուս .
 De mes beaux chevaux.
- Իմ կաշիէ կօշիկներս ունի՞ք .
 Avez-vous mes souliers de cuir ?
- Ձեր կաշիէ կօշիկները չունիմ, այլ ձեր ասուէ հանդերձներն ունիմ .
 Je n'ai pas vos souliers de cuir; mais j'ai vos habits de drap.
- Հացը , հացերը (նկանակները) .
 Le pain, les pains.

Քիւնը հետեւեալ անուններուն համար է , bijou , caillou , chou , genou , joujou , hibou , pou : Ուրիշ օր վերջաւորեալ անունները ստ կանոնի s կ'առնուն յորնակիին մէջ :

16. Հրահանգ

Ձեռնոցներն ունի՞ք . — Այո , տէր , ունիմ զանոնք .
 — Իմ ձեռնոցներս ունի՞ք . — Ոչ , տէր , ձեր ձեռնոց-
 ները չունիմ . — Ձեր հայելիներն ունի՞մ . — Իմ հայելի-
 ներս ունիք . — Ձեր սիրուն գրպահներն ունի՞մ . — Իմ
 սիրուն գրպահներս չունիք . — Ի՞նչ գրպահներ ունիմ .
 — Ձեր բարեկամներուն սիրուն գրպահներն ունիք . —
 Օտարականը մեր աղէկ ատրճանակներն ունի՞ . — Ձեր
 աղէկ ատրճանակները չունի , այլ ձեր աղէկ նաւերը .
 — Ո՞վ ունի մեր գեղեցիկ ձիերը . — Ոչ ոք ունի ձեր
 գեղեցիկ ձիերը , այլ մէկը մեր գեղեցիկ եզերն ունի .
 — Ձեր դրացին ձեր պարտէզներուն ծառերն ունի՞ .
 — Իմ պարտէզներուս ծառերը չունի , այլ ձեր գեղե-
 ցիկ գոհարներն ունի . — Ձիերուն խարն ունի՞ք . — Ա-
 նոնց խարը չունիմ , այլ անոնց պայտերը . — Ձեր դեր-
 ձակն իմ ոսկիէ գեղեցիկ կոճակներս ունի՞ . — Ձեր ոս-
 կիէ գեղեցիկ կոճակները չունի , այլ ձեր ոսկիէ գեղե-
 ցիկ թելերը . — Նաւաստին ի՞նչ ունի . — Իւր գեղե-
 ցիկ նաւերն ունի . — Իմ գաւազաններս թէ՛ հրացան-
 ներս ունի . — Ոչ ձեր գաւազանները ոչ ձեր հրացան-
 ներն ունի . — Գերձակին աղէկ բաճկոններն ո՞վ ունի .
 — Ոչ ոք ունի անոր բաճկոնները , այլ մէկը անոր ար-
 ծաթէ կոճակներն ունի . — Գաղիացւոյն մանչը իմ ա-
 ղէկ հովանոցներս ունի՞ . — Ձեր աղէկ հովանոցները
 չունի , այլ ձեր աղէկ մկրատը . — Կօշկակարն իմ կա-
 շիէ մուճակներս ունի՞ . — Ձեր կաշիէ մուճակներն ու-
 նի . — Նաւաստան ի՞նչ ունի . — Իւր աղէկ նաւաստի-
 ներն ունի :

17. Հրահանգ

Նաւաստին ի՞նչ խշտեակ ունի . — Իւր նաւապետին աղէկ խշտեակներն ունի . — Գաղիացին ի՞նչ պարտէզներ ունի . — Անգղիացւոց պարտէզներն ունի . — Անգղիացին ի՞նչ սպասաւորներ ունի . — Գաղիացւոց սպասաւորներն ունի . — Ձեր մանչն ի՞նչ ունի . — Իւր սիրուն թռչուններն ունի . — Վաճառականն ի՞նչ ունի . — Իւր սիրուն արկղերն ունի . — Հացագործն ի՞նչ ունի . — Իւր գեղեցիկ էշերն ունի . — Մեր բւեւոները թէ մեր մուրճերն ունի . — Ոչ մեր բւեւոները ոչ մեր մուրճերն ունի , այլ մեր աղէկ հացերն ունի . — Ատաղձագործը իւր երկաթէ մուրճերն ունի՞ . — Իւր երկաթէ մուրճերը չունի , այլ իւր երկաթէ բւեւոներն ունի . — Հացագործն ի՞նչ պաքցամատներ ունի . — Իւր բարեկամներուն պաքցամատներն ունի . — Մեր բարեկամը մեր գեղեցիկ մատիտներն ունի՞ . — Մեր գեղեցիկ մատիտները չունի . — Արո՞նք ունի . — Իւր վաճառականներուն փոքր մատիտներն ունի . — Ձեր սպասաւորն ի՞նչ աւելներ ունի . — Իւր աղէկ վաճառականներուն աւելներն ունի . — Ձեր բարեկամը մեր վաճառականներուն փոքր դանակներն ունի՞ . — Անոնց փոքր դանակները չունի , այլ անոնց ոսկիէ աշտանակները . — Այս գոհարներն ունի՞ք . — Այս գոհարները չունիմ , այլ այս արծաթէ դանակները . — Մարզն ա՞յս տոմսակն ունի թէ անիկա . — Ոչ ասիկա ունի ոչ անիկա . — Ձեր գիրքն ունի թէ ձեր բարեկամինը . — Ոչ իմինս ունի ոչ բարեկամինս : իրենն ունի . — Ձեր եղբայրն ի՞մ ունեցած գինիս ունի թէ ձեր ունեցածը . — Ոչ ձեր ունեցածն ունի ոչ իմ ունեցածս . — Ի՞նչ գինի ունի . — Իւր վաճառականներունն ունի . — Իմ սպասաւորիս ունեցած պարկն ունի՞ք . — Ձեր սպա-

սաւորին ունեցած պարկը չունիմ . — Իմ խոհակերի՞ս
 ունեցած վառեակն ունիք թէ գեղացւոյն ունեցածը .
 — Ոչ ձեր խոհակերին ունեցածն ունիմ ոչ գեղացւոյն
 ունեցածը . — Գեղացին կը մտի՞ թէ տաք է . — Ոչ կը
 մտի ոչ տաք է :

Ժ. ԴԱՍ . DIXIÈME LEÇON

Անոնք

Ceux.

Ի՞մ գիրքերս ունիք թէ *Avez-vous mes livres ou*
 մարդուները . *ceux de l'homme ?*

Ձերինները չունիմ, մար- *Je n'ai pas les vôtres, j'ai*
 դուները ունիմ . *ceux de l'homme.*

Անոնք զոր .

Ceux que.

Իմ ունեցած գիրքերս ու- *Avez-vous les livres que*
 նի՞ք . *j'ai ?*

Ունիմ անոնք զորս դուք *J'ai ceux que vous avez.*
 ունիք (Ձեր ունեցածներն ունիմ) .

Անգղիացին ձե՞ր ունեցած *L'Anglais a-t-il les cou-*
 դանակներն ունի թէ իմ *teaux que vous avez ou*
 ունեցածներս . *ceux que j'ai ?*

Ոչ ձեր ունեցածներն ունի, *Il n'a ni ceux que vous*
 ոչ իմ ունեցածներս . *avez, ni ceux que j'ai.*

Ի՞նչ դանակներ ունի . *Quels couteaux a-t-il ?*

Իրեններն ունի . *Il a les siens.*

Ստացական դերանուն . Pronom possessif.

	Եգ.		Տք.
Իմինս .	Le mien.	Իմիններս .	Les miens.
Ձերինը .	Le vôtre.	Ձերինները .	Les vôtres.
Անորը , իրենը .	Le sien.	Անորները , իրենները .	Les siens.
Մերինը .	Le nôtre.	Մերինները .	Les nôtres.
Անոնցը , իրենցը .	Le leur.	Անոնցները , իրենցները .	Les leurs.

Այս գիրքերը .

Ces livres-ci.

Այն գիրքերը .

Ces livres-là.

Այս գիրքերն ունիք թէ անոնք .
 Avez-vous ces livres-ci-ou
 անոնք . ceux-là ?

Ոչ ատոնք ունիմ ոչ անոնք .
 Je n'ai ni ceux-ci ni ceux-
 là.

ԳԻՏ. Ա. Ce, cet, ces ցուցականներն առանց գո-
 յականի չեն գործածուիր :

Ասոնք *Ceux-ci (celui-ci ին յոքնակին)* .

Անոնք *Ceux-là (celui-là ին յոքնակին)* .

ԳԻՏ. Բ. Գաղիերէնի մէջ անուն մը անգամ մը խօս-
 քին մէջ յիշուելէն ետքը , ուրիշ անգամ չկրկնուիր .
 անոր տեղ ստացական դերանունները , le mien , le
 sien, le nôtre, le vôtre, le leur, les miens, les siens,
և , և celui-ci, celui-là, ceux-ci, ceux-là կը գոր-
 ծածուին , և եթէ անունը յատկացուցիչ ունի , յատկա-
 ցուցչէն առաջ միայն celui, ceux կը դրուի . զոր օրինակ
 փոխանակ ըսելու . Ի՞մ գիրքս կամ գիրքերս թէ Գաղիաց-
 ւոց գիրքը կամ գիրքերն ունիք : Avez-vous mon livre
 կամ mes livres ou le livre կամ les livres des Fran-
 çais ? *Կ'ըսուի՝* Avez-vous mon livre կամ mes livres
 ou celui կամ ceux des Français ? Որպէս թէ Հայե-
 րէն ըլլար , Ի՞մ գիրքս կամ գիրքերս ունիք թէ Գա-
 ղիացիներունը կամ Գաղիացիներունները : Մենք Հրա-
 հանգներուն մէջ զանց առնուած եզակի անուան , այ-
 սինքն՝ Գաղիերէն celuiին տեղ , ը գիրը կը դնենք .
 ինչպէս՝ Ի՞մ գիրքս ունիք թէ Գաղիացւոցնը . բայց
 յոքնակի անուանց տեղ ներք մասնիկը դնել դեռ ան-
 սովոր ըլլալուն համար անունը կրկնած ենք , ուստի
 կ'ըսենք . Ի՞մ գիրքերս ունիք թէ Գաղիացւոց գիրքերը ,
 փոխանակ ըսելու՝ Գաղիացւոցները :

Ուստի հետեւեալ խօսքերը Գաղիերէն կ'ըլլան .

- Ձեր հրացանները թէ ի— Avez-vous vos fusils ou
միններս ունիք . les miens ?
- Ձերինները չունիմ, մեր Je n'ai pas les vôtres, j'ai
դրացիներուն հրացան— ceux de nos voisins.
ները (դրացիներունները) ունիմ .
- Ասո՞նք ունիմ թէ անոնք . Ai-je ceux-ci ou ceux-là ?
- Ասոնք ունիք, անոնք չու— Vous avez ceux-ci; vous
նիք . n'avez pas ceux-là .
- Գաղիացւոց հայելիներն ու— Ai-je les miroirs des Fran-
նիմ թէ Անգղիացւոց çais ou ceux des Ang-
հայելիները . lais ?
- Ոչ ասոնք ունիք ոչ անոնք . Vous n'avez ni ceux-ci ni
ceux-là .

ԳԻՏ. Գ. Ceux-ci միշտ վերջի բառը կը ցուցնէ ,
ceux-là առաջինը . ուստի վերի խօսքին մէջ ceux-ci
Անգղիացւոց հայելիները կը ցուցնէ , ceux-là Գաղիաց-
ւոց հայելիները :

- Մարդն այս գոհարներն L'homme a-t-il ces bijoux-
ունի թէ անոնք . ci ou ceux-là ?
- Ասոնք ունի, բայց անոնք Il a ceux-ci, mais il n'a
չունի . pas ceux-là .
- Ձեր հրացանները թէ իմին— Avez-vous vos fusils ou les
ներս ունիք . miens ?
- Ոչ ձերիններն ունիմ, ոչ Je n'ai ni les vôtres ni les
իմիններս, այլ մեր բարի miens, mais j'ai ceux de
բարեկամներուն հրա— nos bons amis.
ցաններն ունիմ .

18. Հրահանգ

Այս տոմսակները թէ անոնք ունիք . — Ոչ ասոնք ունիմ ոչ անոնք . — Գաղիացւոց ձիերն ունիք թէ Անգղիացւոց ձիերը . — Անգղիացւոց ձիերն ունիմ, բայց Գաղիացւոց ձիերը չունիմ . — Ի՞նչ եզեր ունիք . — Օտարականներուն եզերն ունիմ . — Իմ ունեցած արկղերս ունի՞ք . — Ձեր ունեցածները չունիմ, այլ ձեր եղբորը ունեցածներն ունիմ . — Ձեր եղբայրը ձեր պաքցամատներն ունի թէ իմիններս . — Ոչ ձերիններն ունի ոչ իմիններս . — Ի՞նչ պաքցամատներ ունի . — Իրեններն ունի . — Ձեր բարեկամն ի՞նչ ձիեր ունի . — Իմ ունեցածներս ունի . — Ձեր բարեկամն ի՞մ գիրքերս ունի թէ իրենները . — Ոչ ձերիններն ունի ոչ իրենները, այլ նաւապետիններն ունի . — Ձեր բաճկոնները թէ դերձակիններն ունիմ . — Ոչ ասոնք ունիք ոչ անոնք . — Մեր էշերն ունի՞մ . — Մերինները չունիք, այլ մեր դրացիներուն էշերը . — Նաւաստիներուն թըռչուններն ունի՞ք . — Անոնց թռչունները չունիմ, այլ անոնց գեղեցիկ գաւազանները . — Ձեր մանչն ի՞նչ գոհարներ ունի . — Իմիններս ունի . — Ի՞մ մուճակներս ունիմ թէ կօշկակարներուն մուճակները . — Ոչ ձերիններն ունիք ոչ անոնցները :

19. Հրահանգ

Մարդն ի՞նչ թուղթ ունի . — Մերինն ունի . — Մեր սուրճն ունի՞ք . — Չունի . — Մեր հանդերձներն ունիք թէ օտարականաց հանդերձները . — Ձերինները չունիմ, այլ անոնցները . — Ձեր ատաղձագործը մեր մուրճերն ունի թէ մեր բարեկամաց մուրճերը . — Ոչ մերիններն ունի ոչ մեր բարեկամաց մուրճերը . — Ի՞նչ

բեւեռներ ունի . — Իւր երկաթէ աղէկ բեւեռներն ունի .
 — Մէկը Անգղիացւոց նաւերն ունի^օ . — Ոչ ոք ունի
 Անգղիացւոց նաւերը , այլ մէկը Գաղիացւոց նաւերն
 ունի . — Խոհակերին վառեակներն ո՞վ ունի . — Ոչ ոք
 ունի անոր վառեակները , բայց մէկն անոր կարագն
 ունի . — Անոր պանիրն ո՞վ ունի . — Անոր մանչն ունի
 զայն . — Իմ հին հրացանս ո՞վ ունի . — Նաւաստին ու-
 նի . — Այդ գեղացւոյն պարկն ունի^օմ . — Անոր պարկը
 չունիք , այլ անոր ցորենը . — Անգղիացին ի՞նչ հրա-
 ցաններ ունի . — Չեր ունեցածներն ունի . — Գաղիա-
 ցին ի՞նչ հովանոց ունի . — Իւր բարեկամին ունեցած-
 ներն ունի . — Մեր գիրքերն ունի^օ . — Մերինները չու-
 նի , այլ իւր դրացւոյն ունեցածները . — Վաճառա-
 կանին մանչն անօթի^օ է . — Անօթի չէ , այլ ծարաւի
 (է) . — Չեր բարեկամը կը մտի^օ թէ տաք է . — Ոչ կը
 մտի ոչ տաք է . — Կը վախնայ . — Չվախնար , այլ
 կամչնայ . — Երիտասարդը մեր սպասաւորներուն ա-
 ւելներն ունի^օ . — Անոնց աւելները չունի , այլ անոնց
 աճառը . — Ի՞նչ մատիտներ ունի . — Իւր ծեր վաճա-
 ռականաց մատիտներն ունի . — Աղէկ թէ գէշ բան մը
 ունիք . — Ոչ աղէկ բան մը ունիմ ոչ գէշ , այլ գեղե-
 ցիկ բան մը . — Ի՞նչ ունիք գեղեցիկ . — Մեր խոհա-
 կերին գեղեցիկ եզն ունիմ . — Անոնց գեղեցիկ ոչխարը
 չունի^օք . — Ոչ , տէր , չունիմ :

ԺԱ. ԴԱՍ. ONZIÈME LEÇON

Սանար .	Le peigne.
Գաւաթ .	Le verre.
Իմ փոքր սանարերս ու- նի՞ք .	Avez-vous mes petits pei- gnes ?
Չանոնք ունիմ .	Je les ai.
Չանոնք	<i>Les (բայցն առաջ) .</i>
Իմ գեղեցիկ գաւաթներս ունի՞ք .	A-t-il mes beaux verres ?
Ունի .	Il les a.
Ունի՞մ .	Les ai-je ?
Ունիք .	Vous les avez.
Չունիք .	Vous ne les avez pas.
Մարդն իմ գեղեցիկ ատրը- ճանակներս ունի՞ք .	L'homme a-t-il mes beaux pistolets ?
Չունի .	Il ne les a pas.
Մանչը զանոնք ունի՞ք .	Le garçon les a-t-il ?
Մարդիկ զանոնք ունին .	Les hommes les ont.
Մարդիկ ունի՞ն զանոնք .	Les hommes les ont-ils ?
Անոնք	<i>Ils.</i>
Անոնք ունին զանոնք .	Ils les ont.
Անոնք զանոնք չունին .	Ils ne les ont pas.
Ո՞վ ունի զանոնք .	Qui les a ?
Գերմանացիք .	Les Allemands.
Տաճիկները .	Les Turcs.
Գերմանացիք ունին զա- նոնք .	Les Allemands les ont.
Իտալացիք .	Les Italiens.
Սպանիացիք .	Les Espagnols.
Բուսիացիք .	Les Russes.

ՄԱՍՆԱԿԱՆ ՅՕԴԻՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄԸ

	Եզ.	Յք.	
Ուղղական .	du	des	de l'
Սեռական .	de	de	de
Տրական .	à du	à des	à de l'
Հայցական .	du	des	de l'

ԳԻՏ. Ա. De l' կրճատեալ յօդը ձայնաւորով և անձայն h ով սկսող եզակի արական անուններէն առաջ կը գործածուի :

Երբ Գաղիերէնի մէջ le, les որոշեալ յօդին տեղ այս մասնական կոչուած յօդը կը դրուի, Հայերէնի մէջ թ կամ ց գիրը չդրուիր Գաղիերէնին պատասխանող բառին վրայ, և մաս մը, քիչ մը կը նշանակէ :

Գինի (այսինքն մաս մը գինի) .	Du vin.
Հաց .	Du pain.
Կարագ .	Du beurre.
Կաթ .	Du lait.
Գիրքեր .	Des livres.
Կոճակներ .	Des boutons.
Դանակներ .	Des couteaux.
Մարդիկ .	Des hommes.
Ստակ .	De l'argent.
Ոսկի .	De l'or.
Բարեկամներ .	Des amis.
Գինի ունի՞ք .	Avez-vous du vin?
Գինի ունի՞մ .	J'ai du vin.
Այս մարդն ասուի ունի՞ .	Cet homme a-t-il du drap?
Ասուի ունի .	Il a du drap.
Գիրքեր ունի՞ .	A-t-il des livres?
Գիրքեր ունի .	Il a des livres.
Ստակ ունի՞ք .	Avez-vous de l'argent?
Ստակ ունի՞մ .	J'ai de l'argent.

ԳԻՏ. Բ. Երբ Գաղիերէն խօսքին մէջ բայը բացա-
սականով է, հայցական du, de l'; des մասնական յօ-
դին տեղ de, d' միայն կը դրուի:

Գինի չունիմ.	Je n'ai pas de vin.
Ստակ չունի.	Il n'a pas d'argent.
Գիրքեր չունիք.	Vous n'avez pas de livres.
Բարեկամ չունին.	Ils n'ont pas d'amis.

ԳԻՏ. Գ. Եթէ du, de l', des մասնական յօդ ունե-
ցող անունէ մը առաջ ածական կայ, նոյնպէս de, d'
միայն կը դրուի: Բայց եթէ ածականն անունին յետա-
դաս է, du, de l', des կը դրուի:

Աղէկ գինի.	De bon vin.
Գէշ պանիր.	De mauvais fromage.
Ընտիր գինի.	D'excellent vin.
Ընտիր սուրճ.	D'excellent café.
Աղէկ գիրքեր.	De bons livres.
Սիրուն դաւաթներ.	De jolis verres.
Հին գինի.	Du vin vieux.

Աղէկ կարագ ունի՞ք.	Avez-vous de bon beurre ?
Աղէկ կարագ չունիմ, բայց ընտիր պանիր ունիմ.	Je n'ai pas de bon beurre, mais j'ai d'excellent fro- mage.

Այս մարդն աղէկ գիրքեր ունի՞.	Cet homme a-t-il de bons livres ?
Աղէկ գիրքեր չունի.	Il n'a pas de bons livres.
Վաճառականը սիրուն ձեռ- նոցներ ունի՞.	Le marchand a-t-il de jolis gants ?
Սիրուն ձեռնոցներ չունի, բայց սիրուն գոհարներ ունի.	Il n'a pas de jolis gants, mais il a de jolis bijoux.
Հացագործն ի՞նչ ունի.	Le boulanger qu'a-t-il ?
Ընտիր հաց ունի.	Il a d'excellent pain.
Նկարիչը. — Նկարը.	Le peintre. — Le tableau.

ԻՒՏ. Գ. Հատով առնուած բաներուն անունները
Գաղիերէնի մէջ եթէ մասնական յօդով գործածուին ,
յոքնակի կը դրուին . իսկ չափով կամ կըռով առնուած
բաներուն անունները եզակի միայն կը գործածուին :

Գիրքեր .

Des livres (ոչ du livre).

Հաց .

Du pain (ոչ des pains).

Ածուխ .

Du charbon.

20. Հրահանգ

Իմ գեղեցիկ գաւաթներս ունի՞ք . — Ունիմ . — Անգ-
ղիացւոց գեղեցիկ ձիերն ունի՞ք . — Չունիմ . — Ի՞նչ
գաւազաններ ունիք . — Օտարականաց գաւազաններն
ունիմ . — Իմ փոքր սանտրերս ո՞վ ունի . — Իմ ման-
չերս ունին . — Ի՞նչ դանակներ ունիք . — Ձեր բարե-
կամաց դանակներն ունիմ . — Ձեր աղէկ հրացաններն
ունի՞մ . — Դուք չունիք , բայց ձեր բարեկամներն ու-
նին . — Ի՞մ սիրուն ատրճանակներս թէ՛ եղբարցս ւ-
տըրճանակներն ունիք . — Ոչ ձերիններն ունիմ ոչ ձեր
եղբարց ատրճանակները , այլ իմիններս . — Գերմանա-
ցիք ի՞նչ նաւեր ունին . — Գերմանացիք նաւեր չու-
նին . — Նաւաստիք մեր գեղեցիկ խշտեակներն ունի՞ն .
— Չունին . — Խոհակերներն ունի՞ն զանոնք . — Ունին .
— Նաւապետը ձեր սիրուն գիրքերն ունի՞ . — Չունի .
— Ես ունի՞մ զանոնք . — Ունիք . — Չունիք . — Իտա-
լացին ունի՞ զանոնք . — Ունի . — Տաճիկները մեր գե-
ղեցիկ հրացաններն ունի՞ն . — Չունին . — Սպանիացիք
ունի՞ն զանոնք . — Ունին . — Գերմանացին Սպանիաց-
ւոց սիրուն հովանոցներն ունի՞ . — Ունի . — Չանոնք
ունի՞ . — Այո , տէր , ունի . — Իտալացին մեր սիրուն
ձեռնոցներն ունի՞ . — Չունի . — Ո՞վ ունի զանոնք . —

—Սպանիացիին ունի զանոնք . —Գերձակը մեր բաճկոններն ունի թէ մեր բարեկամաց բաճկոնները . —Ոչ ասոնք ունի ոչ անոնք . —Ի՞նչ հանդերձներ ունի . —Սպանիացւոց ունեցածներն ունի . —Ի՞նչ չուներ ունիք . —Իմ դրացիներուս ունեցածներն ունիմ :

21. Հրահանգ

Փայտ ունի՞ք . —Փայտ ունիմ . —Ձեր եզրայրն աճառ ունի՞ . —Աճառ չունի . —Ոչխարի միս ունի՞մ . —Ոչխարի միս չունիք , բայց եզան միս ունիք . —Ձեր բարեկամները ստակ ունի՞ն . —Ստակ ունին . —Վաթ ունի՞ն . —Վաթ չունին , բայց ընտիր կարագ ունին . —Փայտ ունի՞մ . —Փայտ չունիք , բայց ածուխ ունիք . —Վաճառականն ասոււի ունի՞ . —Ասոււի չունի , այլ սիրուն գուլպաներ . —Անգղիացիք ստակ ունի՞ն . —Ստակ չունին , բայց ընտիր երկաթ ունին . —Աղէկ սուրճ ունի՞ք . —Աղէկ սուրճ չունիմ , այլ ընտիր գինի . —Վաճառականն աղէկ գիրքեր ունի՞ . — Աղէկ գիրքեր ունի . —Նրիտասարդը կաթ ունի՞ . —Վաթ չունի , այլ ընտիր տուրմ . —Գաղղիացիք աղէկ ձեռնոցներ ունի՞ն . —Ընտիր ձեռնոցներ ունին . —Թըռչուններ ունի՞ն . —Թռչուն չունին , բայց սիրուն գոհարներ ունին . —Անգղիացւոց գեղեցիկ մկրատներն ո՞վ ունի . —Անոնց բարեկամներն ունին . —Հացադործներուն աղէկ պաքցամատներն ո՞վ ունի . —Մեր նաւապետներուն նաւաստիներն ունին զանոնք . —Մեր գրպահներն ունի՞ն . —Այո , տէր , ունին . —Իտալացիք ի՞նչ ունին . —Գեղեցիկ նկարներ ունին . —Սպանիացիք ի՞նչ ունին . —Գեղեցիկ էջեր ունին . —Գերմանացիք ի՞նչ ունին . —Ընտիր ցորեն ունին :

22. Հրահանգ

Բարեկամներ ունի՞ք . — Բարեկամներ ունի՞մ . — Ձեր բարեկամները կրակ ունի՞ն . — Կրակ ունին . — Կօշկակարներն աղէկ մուճակներ ունի՞ն . — Աղէկ մուճակներ չունին , այլ ընտիր կաշի . — Գերձակներն աղէկ բաճկոններ ունի՞ն . — Աղէկ բաճկոններ չունին , այլ ընտիր ասուի . — Նկարիչը հովանոցներ ունի՞ . — Հովանոցներ չունի , այլ գեղեցիկ նկարներ ունի . — Գաղիացւոց նկարները թէ՛ Իտալացւոց նկարներն ունի . — Ոչ ասոնք ունի ոչ անոնք . — Որոնք ունի . — Իւր աղէկ բարեկամաց նկարներն ունի . — Բուսիացիք աղէկ բան մը ունի՞ն . — Աղէկ բան մը ունին . — Ի՞նչ ունին աղէկ . — Աղէկ եգեր ունին . — Մէկը իմ փոքր սանտրերս ունի՞ . — Ոչ ոք ունի . — Գեղացւոյն գեղեցիկ վառեակներն ո՞վ ունի . — Ձեր խոհակերն ունի զանոնք . — Հացագործներն ի՞նչ ունին . — Ընտիր հաց ունին . — Ձեր բարեկամները հին գինի՞ ունի՞ն . — Հին գինի չունին , այլ աղէկ կաթ . — Մէկը ձեր ոսկիէ աշտանակներն ունի՞ . — Ոչ ոք ունի զանոնք :

ԺԲ. ԴԱՍ. DOUZIÈME LEÇON

Որոշեալ le, les յօդ ունեցող հայցական անուն մը յարաբերող գերանունն է le, les. Ինչպէս՝ Գիրքը կամ գիրքերն ունի՞ք . Avez-vous le livre կամ les livres ? Ձայն կամ զանոնք ունի՞մ . Je l'ai կամ je les ai . Երբ անուն մը du, de l', des մասնական յօդն ունի , այն անունը յարաբերելու համար en գերանունը կը գործածուի . Ինչպէս՝ Հաց ունի՞ք . Avez-vous du pain ? Անկէ (մաս մը) ունի՞մ . — J'en ai . Գիրքեր ունի՞ք . Avez-vous des livres ? Անոնցմէ (քանի մը հատ) ունի՞մ . J'en ai .

Վաճառականը շաքար ունի՞.	Le marchand a-t-il du su-
Շաքար ունի .	Il a du sucre . cre ?
(Անկէ) ունի .	Il en a .
(Անկէ) չունի .	Il n'en a pas .
Աղէկ շաքար ունի՞.	A-t-il de bon sucre ?
(Անկէ) աղէկ ունի .	Il en a de bon .
Աղէկ չունի .	Il n'en a pas de bon .
Ալ ունի՞մ .	Ai-je du sel ?
Ալ ունիք .	Vous avez du sel .
Ալ չունիք .	Vous n'avez pas du sel .
Ունիք .	Vous en avez .
Չունիք .	Vous n'en avez pas .
Մուճակներ ունի՞ք .	Avez-vous des souliers ?
Մուճակներ ունիմ .	J'ai des souliers .
Մուճակներ չունիմ .	Je n'ai pas de souliers .
Ունիմ .	J'en ai .
Չունիմ .	Je n'en ai pas . [gent ?
Մարդը ստակ ունի՞.	L'homme a-t-il de l'ar-
Ունի .	Il en a .
Չունի .	Il n'en a pas .
Սիրուն դանակներ ունի՞.	A-t-il de jolis couteaux ?
Սիրուններ ունի .	Il en a de jolis .
Սիրուններ չունի .	Il n'en a pas de jolis .
Մեր բարեկամներն աղէկ կարագ ունի՞ն .	Nos amis ont-ils de bon
Աղէկ ունին .	beurre ?
Աղէկ չունին .	Ils en ont de bon .
Աղէկ թէ գէշ գիրքեր ու-	Ils n'en ont pas de bon .
նիք .	Avez-vous de bons ou de
Աղէկներ ունիմ .	mauvais livres ?
Աղէկ թէ գէշ թուղթ ու-	J'en ai de bons .
նիք .	Avez-vous de bon ou de
Աղէկ ունիմ .	mauvais papier ?
Գէշ գինի ո՞վ ունի .	J'en ai de bon .
	Qui a de mauvais vin ?

Աեր վաճառականն ունի .	Notre marchand en a.
Հացադործն ի՞նչ հաց ունի .	Quel pain le boulanger a-t-il ?
Աղէկ ունի .	Il en a de bon.
Կօշկակարն ի՞նչ մուճակներ ունի .	Quels souliers le cordonnier a-t-il ?
Աղէկներ ունի .	Il en a de bons.
Խոյրարարը (չափկաճը) .	Le chapelier.
Կահադործը .	Le menuisier.
Մէկ .	Un.

ՄԱՆՈՐՈՇ ՅՕՒԻՆ ՀՈՒՈՎՈՒՄԸ

Մն բառն անորոշ յօդ կը կոչուի . քանզի առանց որոշելու հատ մը բան կը ցուցնէ :

Ուղղական
Սեռական
Տրական
Հայցական

Արական

un
d'un
à un
un

Ձի մը .	Un cheval.
Գիրք մը ունի՞ք .	Avez-vous un livre ?
Գիրք մը ունի՞մ .	J'ai un livre.
Գաւաթ մը ունի՞ք .	Avez-vous un verre ?
Գաւաթ չունի՞մ .	Je n'ai pas de verre.
Հատ մը ունի՞մ .	J'en ai un.
Աղէկ ձի մը ունի՞ք .	Avez-vous un bon cheval ?
Աղէկ ձի մը ունի՞մ .	J'ai un bon cheval.
Աղէկ մը ունի՞մ .	J'en ai un bon.
Երկու հատ աղէկ ունի՞մ .	J'en ai deux bons.
Երկու աղէկ ձիեր ունի՞մ .	J'ai deux bons chevaux.
Երեք հատ աղէկ ունի՞մ .	J'en ai trois bons.
Հրացան մը ունի՞մ .	Ai-je un fusil ?
Հրացան մը ունի՞ք .	Vous avez un fusil.

Հատ մը ունիք .	Vous en avez un.
Հատ մը աղէկ ունիք .	Vous en avez un bon.
Երկու հատ աղէկ ունիք .	Vous en avez deux bons.
Ձեր եղբայրը բարեկամ մը ունի՞	Votre frère a-t-il un ami ?
Բարեկամ մը ունի .	Il a un ami.
Հատ մը ունի .	Il en a un.
Երեք հատ աղէկ ունի .	Il en a trois bons.
Չորս .	Quatre.
Հինգ .	Cinq.
Ձեր բարեկամը սիրուն դա- նակ մը ունի՞ .	Votre ami a-t-il un joli couteau ?
Չունի .	Il n'en a pas.
Չորս հատ ունի .	Il en a quatre.
Հինգ աղէկ ձի ունի՞ք .	Avez-vous cinq bons chèvres ?
Վեց հատ ունիմ .	J'en ai six.
Վեց աղէկ և եօթը դէշ ունիմ .	J'en ai six bons et sept mauvais.
Ո՞վ աղէկ հովանոց մը ունի .	Qui a un beau parapluie ?
Վաճառականը հատ մը ունի .	Le marchand en a un.

23. Հրահանգ

Աղ ունի՞ք . — Ունիմ . — Սուրճ ունի՞ք . — Չունիմ .
 — Աղէկ գինի ունի՞ք . — Աղէկ ունիմ . — Աղէկ ասուի
 ունի՞ք . — Աղէկ ասուի չունիմ , բայց աղէկ թուղթ
 ունիմ . — Աղէկ շաքար ունիմ . — Աղէկ չունիք . —
 Մարդն աղէկ մեղր ունի՞ . — Ունի . — Աղէկ պանիր
 ունի՞ . — Աղէկ չունի . — Ամերիկացին ստակ ունի՞ . —
 Ունի . — Գաղիացիք պանիր ունի՞ն . — Չունին . — Անգ-
 ղիացիք աղէկ կաթ ունի՞ն . — Աղէկ կաթ չունին , այլ
 ընտիր կարագ ունին . — Ո՞վ աղէկ աճառ ունի . — Վա-
 ճառականն ունի . — Ո՞վ աղէկ հաց ունի . — Հացագործն
 ունի . — Օտարականը փայտ ունի՞ . — Ունի . — Աճուխ

ունի՞ք . — Չունի . — Ի՞նչ որից ունիք . — Աղէկ ունիմ .
 — Ձին ի՞նչ խար ունի . — Աղէկ ունի . — Կօշկակարն
 ի՞նչ կաշի ունի . — Ընտիր ունի . — Գոհարներ ունի՞ք .
 — Չունիմ . — Ո՞վ ունի գոհար . — Վաճառականն ունի .
 — Մուճակներ ունի՞մ . — Մուճակներ ունիք . — Բեղոյր-
 ներ ունի՞մ . — Բեղոյրներ չունիք . — Ձեր բարեկամը
 սիրուն դանակներ ունի՞ք . — Սիրուներ ունի . — Աղէկ
 եզեր ունի՞ք . — Աղէկներ չունի . — Իտալացիք գեղեցիկ
 ձիեր ունի՞ն . — Գեղեցիկներ չունին . — Ո՞վ գեղեցիկ
 էշեր ունի . — Սպանիացիք ունին :

24. Հրահանգ

Նաւապետն աղէկ նաւաստիներ ունի՞ք . — Աղէկներ
 ունի . — Նաւաստիք աղէկ խշտեակներ ունի՞ն . — Աղէկ-
 ներ չունին . — Ո՞վ աղէկ պաքցամատներ ունի . — Մեր
 բարի գրացւոյն հացագործն ունի . — Հաց ունի՞ք . —
 Չունի . — Ո՞վ գեղեցիկ ժապաւէններ ունի . — Գաղ-
 ղիացիք ունին . — Ո՞վ երկաթէ ընտիր բեւեռներ ունի .
 — Ատաղճագործն ունի . — Մուրճեր ունի՞ք . — Ունի . —
 Ի՞նչ մուրճեր ունի . — Երկաթէ ունի . — Ձեր եղբայրն
 ի՞նչ ունի . — Բան մը չունի . — Կը մնի՞ք . — Ոչ կը մնի-
 ոչ տաք է . — Կը վախնայ . — Ձի վախնար . — Կ'ամէնայ .
 — Չամէնար . — Ի՞նչ ունի . — Անօթի է . — Ո՞վ գեղե-
 ցիկ ձեռնոցներ ունի . — Ես ունիմ . — Ո՞վ գեղեցիկ
 նկարներ ունի . — Իտալացիք ունին . — Նկարիչները
 գեղեցիկ պարտէզներ ունի՞ն . — Գեղեցիկներ ունին .
 — Ատաղճագործն աղէկ թէ գէշ բեղոյրներ ունի . —
 Աղէկներ ունի . — Կահագործն աղէկ թէ գէշ փայտ
 ունի . — Աղէկ ունի . — Ո՞վ սիրուն գրպահներ ունի .
 — Մեր վաճառականներուն մանչերն ունին . — Թռչուն-
 ներ ունի՞ն . — Չունին . — Տուրմ ունի՞ք . — Չունիմ .
 — Ո՞վ ունի . — Սպասաւորս ունի . — Ձեր սպասաւորն
 աւելներ ունի՞ք . — Չունի . — Ո՞վ ունի . — Իրացւոյս
 սպասաւորներն ունին :

25. Հրահանգ

Մատիտ մը ունի՞ք . — Հատ մը ունի՞մ . — Ձեր մանչն աղէկ գիրք մը ունի՞ . — Աղէկ մը ունի . — Գերմանացին աղէկ նաւ մը ունի՞ . — Չունի . — Ձեր գերձակն աղէկ հանդերձ մը ունի՞ . — Աղէկ մը ունի . — Երկու հատ աղէկ ունի . — Երեք հատ աղէկ ունի . — Ո՞վ գեղեցիկ մուճակներ ունի . — Մեր կօշկակարն ունի . — Նաւապետն աղէկ շուն մը ունի՞ . — Երկու հատ ունի . — Ձեր բարեկամներն երկու գեղեցիկ ձի ունի՞ն . — Չորս հատ ունին . — Երիտասարդն աղէկ թէ գէշ ատրճանակ մը ունի . — Աղէկ չունի , գէշ մը ունի . — Խից մը ունի՞ք . — Չունիմ . — Ձեր բարեկամն աղէկ խցահան մը ունի՞ . — Երկու հատ ունի . — Բարեկամ մը ունի՞մ . — Հատ մը ունիք . — Երկու աղէկ բարեկամ ունիք . — Ձեր եղբայրը չորս աղէկ բարեկամ ունի . — Ատաղճագործը երկաթէ բեւեռ մը ունի՞ . — Երկաթէ վեց բեւեռ ունի . — Վեց հատ աղէկ և եօթը հատ գէշ ունի . — Ո՞վ աղէկ եզան միս ունի . — Մեր խոհակերն ունի . — Ո՞վ հինգ աղէկ ձի ունի . — Մեր դրացին վեց հատ ունի . — Գեղացին ցորեն ունի՞ . — Ունի . — Հրացաններ ունի՞ . — Չունի . — Ո՞վ աղէկ բարեկամներ ունի . — Գաղղիացիք ունին . — Ստակ ունի՞ն . — Չունին . — Անոնց ստակն ո՞վ ունի . — Անոնց բարեկամներն ունին զայն . — Ձեր բարեկամները ծարաւի են . — Մարաւի չեն , այլ անօթի . — Կահագործը հաց ունի՞ . — Չունի . — Ձեր սպասաւորն աղէկ աւել մը ունի՞ . — Հատ մը ունի . — Այս աւելը կը փնտռէ թէ անիկա . — Ոչ ասիկա կը փնտռէ ոչ անիկա . — Ի՞նչ աւել կը փնտռէ . — Ձեր սպասաւորին ունեցածը կը փնտռէ . — Գեղացիներն այս պարկերն ունին թէ անոնք . — Ոչ ասոնք ունին ոչ անոնք . — Ի՞նչ պարկեր ունին . — Իրենցներն ունին . — Աղէկ սպասաւոր մը ունի՞ք . — Եղբայրս հատ մը ունի . — Կաշի՞ արկղ մը ունի թէ փայտէ . — Փայտէ մը ունի :

ԺԳ. ԳԱՍ. TREIZIÈME LEÇON

Որչափ

*Combien de (գոյականն
ստաջ)*

Որչափ հաց .

Combien de pain ?

Որչափ ստակ .

Combien d'argent ?

Որչափ դանակներ .

Combien de couteaux ?

Որչափ մարդիկ .

Combien d'hommes ?

Որչափ բարեկամ .

Combien d'amis ?

Որչափ

Ne... que

Բարեկամ մը միայն ունիմ .

Je n'ai qu'un ami.

Հատ մը միայն ունիմ .

Je n'en ai qu'un

Աղէկ հրացան մը միայն
ունիմ .

Je n'ai qu'un bon fusil.

Աղէկ մը միայն ունիմ .

Je n'en ai qu'un bon.

Աղէկ մը միայն ունիք .

Vous n'en avez qu'un bon.

Ձեր եղբայրը որչափ ձի
ունի .Combien de chevaux votre
frère a-t-il ?

Հատ մը միայն ունի .

Il n'en a qu'un.

Նրկու հատ աղէկ միայն
ունի .

Il n'en a que deux bons.

Շատ

*Beaucoup de (սեռանն
մը ստաջ)*

Շատ հաց .

Beaucoup de pain.

Շատ աղէկ հաց .

Beaucoup de bon pain.

Շատ մարդիկ .

Beaucoup d'hommes.

Շատ ստակ ունի՞ք .

Avez-vous beaucoup d'ar-
gent ?

Շատ ունիմ .

J'en ai beaucoup.

Շատ աղէկ գինի ունի՞ք .

Avez-vous beaucoup de
bon vin ?

Շատ ունիմ .

J'en ai beaucoup.

<i>Չափէն աւելի .</i>	<i>Trop de (գոյսկանէ ւտաջ)</i>
Չափէն (պէտք եղածէն) աւելի գինի ունիք .	Vous avez trop de vin.
Անոնք չափէն աւելի գիրք ունին .	Ils ont trop de livres.
<i>Բառակամ .</i>	<i>Assez de (գոյսկանէ ւտաջ) .</i>
Բաւական ստակ .	Assez d'argent.
Բաւական դանակ .	Assez de couteaux.
<i>Քիչ .</i>	<i>Peu de (գոյսկանէ ւտաջ).</i>
<i>Քիչ մը .</i>	<i>Un peu de . . .</i>
Քիչ մը ասուի .	Un peu de drap.
Քիչ մը աղ .	Un peu de sel.
<i>Ոչ շատ .</i>	<i>Ne . . . guère de, pas beaucoup de (գոյսկանէ ւտաջ) .</i>
Շատ ստակ չունիմ .	Jé n'ai guère d'argent.
<p>Վերի օրինակներէն դիւրին է տեսնել որ , combien, beaucoup , trop. assez , peu , un peu , ne . . . guère, քանակական մակրայներէն (adverbe de quantité) ետքը եկող գոյականէն առաջ de նախադրութիւնը կը դրուի առանց յօդի : beaucoup du pain , peu de l'argent , assez des livres չըսուիր , այլ պէտք է ըսել beaucoup de pain , peu d'argent , assez de livres .</p>	
<i>Քաջո՞ւթիւն (սիրտ) .</i>	<i>Du cœur (courage) .</i>
Շատ քաջութիւն չունիք .	Vous n'avez guère de cœur.
Շատ բարեկամ չունինք .	Nous n'avons guère d'amis.
<i>Պղպեղ .</i>	<i>Du poivre .</i>
<i>Քսցախ .</i>	<i>Du vinaigre .</i>
Քացախ ունի՞նք .	Avons-nous du vinaigre ?
Ունինք .	Nous en avons.

Չունինք .	Nous n'en avons pas.
Շատ ստակ ունի՞ք .	Avez-vous beaucoup d'argent ?
Շատ չունիմ .	Je n'en ai guère.
Շատ չունիք .	Vous n'en avez guère.
Շատ չունի .	Il n'en a guère.
Շատ չունինք .	Nous n'en avons guère.
Բաւական գինի ունի՞ք .	Avez-vous assez de vin ?
Շատ չունիմ, այլ բաւական .	Je n'en ai guère, mais assez.
Ութ .	Huit.
Ինը .	Neuf.
Տասը .	Dix.
Եւ , ու .	Et.

26. Հրահանգ

— Ո՞րչափ բարեկամ ունիք . — Երկու աղէկ բարեկամ ունիմ . — Ութ աղէկ արկղ ունի՞ք . — Ինը հատ ունիմ . — Ձեր սպասաւորը երեք աղէկ աւել ունի՞ . — Աղէկ մը միայն ունի . — Նաւապետը երկու աղէկ նաւ ունի՞ . — Հատ մը միայն ունի . — Ատաղձագործը յորչափ մուրճ ունի . — Երկու աղէկ միայն ունի . — Մանչը յորչափ մուճակ ունի . — Տասը հատ ունի . — Երիտասարդը ինը աղէկ գիրք ունի . — Հինգ հատ միայն ունի . — Ձեր եղբայրն յորչափ հրացան ունի . — Չորս հատ միայն ունի . — Շատ հաց ունի՞ք . — Շատ ունիմ . — Սպանիացիք շատ ստակ ունի՞ն . — Շատ չունին . — Ձեր գրացին շատ սուրճ ունի . — Քիչ մը միայն ունի . — Օտարականը շատ ցորեն ունի . — Շատ ունի . — Ամերիկացին ի՞նչ ունի . — Շատ շաքար ունի . — Բուսիացին ի՞նչ ունի . — Շատ աղ ունի . — Գեղացին շատ որիզ ունի . — Չունի . — Շատ պանիր ունի . — Շատ չունի . — Ի՞նչ ունինք . — Շատ հաց , շատ գինի և շատ միս ունինք . — Շատ ստակ ունինք . — Շատ չունինք, այլ բաւական . — Շատ եղբայր-

ներ ունի՞ք . — Հատ մը միայն ունիմ . — Գաղիացիք շատ բարեկամ ունի՞ն . — Շատ չունին . — Մեր դրացին շատ խար ունի՞ . — Բաւական ունի . — Իտալացին շատ պանիր ունի՞ . — Շատ ունի . — Այս մարդը սիրտ (քաջութիւն) ունի՞ . — Չունի . — Նկարչին մանչը մատիտներ ունի՞ . — Ունի :

27. Հրահանգ

Շատ պղպեղ ունի՞ք . — Շատ չունիմ . — Խոհակերը շատ եզան միս ունի՞ . — Շատ եզան միս չունի , այլ շատ ոչխարի միս ունի . — Գերմանացին որչափ եղ ունի . — Ութ հատ ունի . — Ո՛րչափ ձի ունի . — Չորս հատ միայն ունի . — Ո՛վ շատ պաքցամատ ունի . — Մեր նաւաստիները շատ ունին . — Շատ տոմսակ ունի՞նք . — Շատ չունինք . — Ո՛րչափ տոմսակ ունինք . — Երեք հատ միայն ունինք . — Չափէն աւելի կարագ ունի՞ք . — Բաւական չունիմ . — Մեր մանչերը չափէն աւելի գիրք ունի՞ն . — Չափէն աւելի ունին . — Մեր բարեկամը չափէն աւելի կաթ ունի՞ . — Շատ չունի այլ բաւական . — Ո՛վ շատ մեղր ունի . — Գեղացիք շատ ունին . — Շատ ձեռնոց ունի՞ն . — Չունին . — Խոհակերը բաւական կարագ ունի՞ . — Բաւական չունի . — Բաւական քացախ ունի՞ . — Բաւական ունի . — Շատ աճառ ունի՞ք . — Քիչ մը միայն ունիմ . — Վաճառականը շատ ասուի ունի՞ . — Շատ ունի . — Ո՛վ շատ թուղթ ունի . — Մեր դրացին շատ ունի . — Մեր գերձակը շատ կոճակ ունի՞ . — Շատ ունի . — Չեր բարեկամը շատ պարտէզ ունի՞ . — Շատ չունի . — Ո՛րչափ պարտէզ ունի . — Երկու հատ միայն ունի . — Գերմանացին որչափ դանակ ունի . — Երեք հատ ունի . — Նաւապետը գեղեցիկ ձիեր ունի՞ . — Գեղեցիկներ ունի , բայց անոր եղբայրը չունի . — Գոհարներ ունի՞նք . — Շատ ունինք . — Ի՞նչ գոհարներ ունինք . — Ոսկիէ գոհարներ ունինք . — Մեր բարեկամներն ի՞նչ աշտանակներ ունին . — Արծաթէ աշտանակներ ունին . — Ոսկիէ ժապաւէններ ունի՞ն . — Ունին :

28. Հրահանգ

Պատանին սիրուն գաւազաններ ունի՞. — Սիրուն գաւազաններ չունի, այլ գեղեցիկ գիրքեր. — Մեր խոհակերն ի՞նչ վառեակներ ունի. — Սիրուն վառեակներ ունի. — Ո՞րչափ ունի. — Վեց հատ ունի. — Խոյրարարը բեղոյրներ ունի՞. — Շատ ունի. — Կահագործը շատ փայտ ունի՞. — Շատ չունի, այլ բաւական. — Գաղիացւոց ձիերն ունինք թէ Գերմանացւոց ձիերը. — Ոչ ասոնք ունինք ոչ անոնք. — Ի՞նչ ձիեր ունինք. — Մերիններն ունինք. — Եղբայրդ իմ փոքր սանտրերս ունի՞. — Չունի. — Ո՞վ ունի զանոնք. — Ձեր տղան ունի. — Մեր բարեկամները շատ շաքար ունին. — Քիչ շաքար ունին, բայց շատ մեղր. — Մեր հայելիներն ո՞վ ունի. — Իտալացիք ունին. — Գաղիացին այս գրպանն ունի թէ անիկա. — Ոչ ասիկա ունի ոչ անիկա. — Մեր փընտուած խշտեակները կը փնտուէ՞. — Մեր փնտուածները չի փնտուեր, այլ իւր բարեկամներուն փնտուածները. — Կ'ամչնայ. — Չամչնար, այլ կը վախնայ :

ԴԱՍ ԺԴ. QUATORZIÈME LEÇON

Քանի մը գիրք .	<i>Quelques livres .</i>
Քանի մը գիրք ունի՞ք .	Avez-vous quelques livres?
Քանի մը հատ .	<i>Quelques-une .</i>
Քանի մը հատ ունիմ .	J'en ai quelques-uns.
Քանի մը հատ ունիք .	Vous en avez quelques-uns.
Քանի մը հատ ունի .	Il en a quelques-uns.
Քանի մը գիրք միայն ունիմ .	Je n'ai que quelques livres.
Քանի մը գիրք միայն ունիք .	Vous n'avez que quelques livres.
Քանի մը սուլ (*) միայն ունի .	Il n'a que quelques sous.

(*) Գաղղիական դրամի մը անուն է :

Քանի մը հատ միայն ունիմ: Je n'en ai que quelques-uns.

Քանի մը հատ միայն ունիք: Vous n'en avez que quelques-uns.

Քանի մը հատ միայն ունի. Il n'en a que quelques-uns.

Սու մը, Յք. սուեր. Un sou, Pl. des sous.

Ֆրանք մը, » ֆրանքներ. Un francs, » des francs.

Սկուտ մը, » սկուտներ. Un écu, » des écus.

Այլիչ .

Autre.

Ուրիչ սու մը

Un autre sou.

Ուրիչ սուեր .

D'autres sous.

Ուրիչ ձի մը ունի՞ք .

Avez-vous un autre cheval?

Ուրիչ մը ունիմ .

J'en ai un autre.

Ուրիչ ձի չունիմ .

Je n'ai pas d'autre cheval.

Ուրիչ չունիմ .

Je n'ai pas d'autre.[vaux?

Ուրիչ ձիեր ունի՞ք .

Avez-vous d'autres che-

Ուրիչ ունիմ .

J'en ai d'autres.

Ուրիչ չունիմ .

Je n'en ai pas d'autres.

Բազուկ .

Le bras.

Սիրտ .

Le cœur.

Ամիս .

Le mois.

Գործ, ձեռագործ .

L'ouvrage.

Հատոր .

Le volume.

Ամսոյն քանի՞ն է .

Quel jour du mois est-ce? *կամ* avons-nous?

Մէկն է .

C'est le premier. *կամ* Nous avons le premier.

Երկուքն է .

C'est le deux. *կամ* Nous avons le deux.

Երեքն է .

C'est le trois. *կամ* Nous avons le trois.

Ա. Ամսոյ օրերուն վրայ խօսելով, Գաղիերէնի մէջ եւս Հայերէնի պէս բացարձակ թուականները կը գոր-

Ծածուին . Երկուքն է , երեքն է , չորսն է , եւայլն ,
կ'ըսուի . փոխանակ Երկրորդն է , երրորդն է , եւայլն .
միայն փոխանակ ըսելու՝ Մէկն է՝ կ'ըսուի . Առաջինն է .
C'est le premier .

Մետասանն . C'est le onze (ոչ l'onze) .

Nous avons le onze .

Ի՞նչ կամ որ հատորն ունիք . Quel volume avez-vous ?
Չորրորդն ունիմ . J'ai le quatrième .

Բ. Դասական թուականները Բացարձակներէն կը շինուին , այս վերջիններուն վերջը ième աւելցնելով : Եթէ թուականին վերջի գիրը e է , այն e ն զանց կ'առնուի . Ինչպէս՝ quatre , quatrième . Առաջին ըսելու համար , premier կը գործածուի . և փոխանակ deuxième ի երբեմն second կը գործածուի :

Բաղադրեալ թիւերու մէջ unième և deuxième պէտք է գործածել , և ոչ premier և second . Չորրորդը le vingt et unième , և ոչ le vingt deuxième կ'ըսուի , և ոչ le vingt premier , le vingt second .

Առաջինը ,	Le premier .	ՅՐ . Les premiers .
Երկրորդը ,	Le deuxième , le second ,	» Les deuxièmes , les seconds .
Երրորդը ,	Le troisième .	» Les troisièmes .
Չորրորդը ,	Le quatrième .	» Les quatrièmes .
Հինգերորդը .	Le cinquième .	» Les cinquièmes .
Վեցերորդը ,	Le sixième .	» Les sixièmes .
Եօթներորդը ,	Le septième .	» Les septièmes .
Ութերորդը ,	Le huitième .	» Les huitièmes .
Իններորդը ,	Le neuvième .	» Les neuvièmes .
Տասներորդը ,	Le dixième .	» Les dixièmes .
Մետասաներորդը ,	Le onzième .	» Les onzièmes .
Քսան եւ միերորդը ,	Le vingt et unième .	» Les vingt et unièmes .
Քսան եւ երկրորդը ,	Le vingt-deuxième .	» Les vingt-deuxièmes .
Յրեսներորդը .	Le trentième .	» Les trentièmes .

Առաջին թէ երկրորդ դիրքը ունիք .	Avez-vous le premier ou le deuxième (le second) livre ?
Երրորդն ունիմ .	J'ai le troisième.
Ո՞ր հատորն ունիք .	Quel volume avez-vous ?
Հինգերորդն ունիմ .	J'ai le cinquième.

29. Հրահանգ

Շատ դանակ ունի՞ք . — Քանի մը հատ ունիմ . — Շատ մատիտ ունի՞ք . — Քանի մը հատ միայն ունիմ . — Նըկարչին բարեկամը շատ հայելի ունի՞ . — Քանի մը հատ միայն ունի . — Ձեր մանչը քանի մը սու ունի՞ . — Քանի մը հատ ունի . — Քանի մը Փրանք ունի՞ք . — Քանի մը հատ ունինք . — Ո՞րչափ Փրանք ունիք . — Վեց հատ ունիմ . — Սպանիացին ո՞րչափ սու ունի . — Շատ չունի , հինգ հատ միայն ունի . — Իտալացւոց գեղեցիկ գաւաթներն ո՞վ ունի . — Մենք ունինք . — Անգղիացիք շատ նաւ ունի՞ն . — Շատ ունին . — Իտալացիք շատ ձի ունի՞ն . — Շատ ձի չունին , այլ շատ էշ . — Փերմանացիք ի՞նչ ունին . — Շատ սկուտ ունին . — Ո՞րչափ ըսկուտ ունին * — Տասն ու մէկ հատ ունին . — Անգղիացւոց ձիերն ունինք թէ գերմանացւոց ձիերը . — Ոչ ստոնք ունինք ոչ անոնք . — Սպանիացւոց անձրեւնոցներն ունի՞նք . — Չանոնք չունինք , այլ Ամերիկացիք ունին զանոնք . — Շատ կարագ ունի՞ք . — Շատ չունիմ , այլ բաւական . — Նաւաստիք մեր փնտռած խրչաեակներն ունի՞ն . — Մեր փնտռածները չունին , այլ նաւապետին փնտռածները . — Փաղիացին շատ Փրանք ունի՞ . — Քանի մը հատ միայն ունի , բայց բաւական ունի . — Ձեր սպասաւորը շատ սու ունի՞ . — Սու չունի , այլ բաւական Փրանք :

30. Հրահանգ

Բուսիացիք պղպեղ ունի՞ն. —Շատ պղպեղ չունին, այլ շատ աղ. —Արաբացիք շատ գինի ունի՞ն. —Շատ գինի չունին, այլ շատ սուրճ. —Ո՛վ շատ կաթ ունի. —Գերմանացիք շատ ունին. —Ուրիշ հրացան չունի՞ք. —Ուրիշ չունիմ. —Ուրիշ պանիր ունի՞ք. —Ուրիշ ունինք. —Ուրիշ ատրճանակ չունի՞մ. —Ուրիշ մը ունիք. —Մեր դրացին ուրիշ ձի չունի՞. —Ուրիշ չունի. —Ձեր եղբայրն ուրիշ բարեկամներ ունի՞. —Ուրիշներ ունի. —Կօչկակարներն ուրիշ մուճակներ չունի՞ն. —Ուրիշներ չունին. —Գերձակներն ուրիշ հանդերձներ ունի՞ն. —Քանի մը հատ միայն ունին. չորս հատ միայն ունին. —Ո՞րչափ գուլպա ունիք. —Երկու հատ միայն ունիմ. —Ուրիշ պաքցամատներ ունի՞ք. —Ուրիշներ չունիմ. —Վաճառականը ո՞րչափ խցահան ունի. —Ինք հատ ունի. —Այս մարդը ո՞րչափ բազուկ ունի. —Միայն մէկ հատ ունի, միւսը փայտէ է. —Ձեր մանչն ի՞նչ սիրտ ունի. —Աղէկ սիրտ մը ունի. —Ուրիշ սպասաւոր չունի՞ք. —Ուրիշ մը չունիմ. —Ձեր բարեկամն ուրիշ թռչուններ չունի՞. —Ուրիշներ ունի. —Ուրիշ ո՞րչափ թռչուն ունի. —Ուրիշ վեց հատ ունի. —Ո՞րչափ պարտէզ ունիք. —Մինակ մէկ հատ ունիմ, բայց բարեկամս երկու հատ ունի :

31. Հրահանգ

Ի՞նչ հատոր ունիք. —Առաջինն ունիմ. —Իմ գործիս երկրորդ հատորն ունի՞ք. —Ունիմ. —Երրորդ թէ չորրորդ գիրքն ունիք. —Ոչ ասիկա ունիմ ոչ անիկա. —Հինգերորդ թէ վեցերորդ հատորն ունիք. —Հինգերորդ հատորն ունինք, բայց վեցերորդը չունինք. —Ձեր բարեկամն ի՞նչ հատորներ ունի. —Եօթներորդ հատորն ունի. —Ամոյն քանի՞ն է. —Ութն է. —Մետասանը չէ՞. —Ոչ, տէր, տասն է. —Մեր

սկուսաներն ո՞վ ունի . — Տուսիացիք ունին . — Մեր ստակն ունի՞ն . — Չունին . — Պատանին շատ ստակ ունի՞ . — Շատ ստակ չունի , այլ շատ քաջասրտութիւն . — Ատաղձագործի՞ն բեւեռներն ունիք թէ կահագործինները . — Ոչ ատաղձագործիններն ունիմ ոչ կահագործինները , այլ վաճառականինները . — Այս ձեռնոցը կը փնտռէք թէ անիկա . — Ոչ ասիկա կը փնտռեմ ոչ անիկա . — Չեր բարեկամն այս տոմսակները կը փնտռէ թէ անոնք . — Ասոնք կը փնտռէ , այլ ոչ անոնք . — Իտալացին քանի մը սու ունի՞ . — Քանի մը հատ ունի . — Քանի մը Փրանք ունի՞ . — Հինգ հատ ունի . — Ուրիշ գաւազան մը ունի՞ք . — Ուրիշ մը ունիմ . — Ի՞նչ ուրիշ գաւազան ունիք . — Երկաթէ գաւազան մը ունիմ . — Քանի մը աղէկ աշտանակներ ունի՞ք . — Քանի մը հատ ունինք . — Չեր մանչն ուրիշ բեղոյր մը ունի՞ . — Ուրիշ մը ունի . — Այս մարդիկը քացախ ունի՞ն . — Այս մարդիկը չունին , բայց անոնց բարեկամներն ունին . — Քեղացիք ուրիշ պարկեր ունի՞ն . — Ուրիշներ չունին . — Ուրիշ հաց ունի՞ն . — Ուրիշ ունին :

ԺԵ . ԴԱՍ . QUINZIÈME LEÇON

Հատորը , մտաք .

Le tome.

Իմ գործիս (գրքիս) առաջին թէ երկրորդ հատորն ունիք .

Avez-vous le premier ou le second tome de mon ouvrage ?

Երկուքն ալ (թե միև թե միւրը) .

L'un et l'autre.

Երկուքն ալ ունիմ .

J'ai l'un et l'autre.

Գիրքս թէ գաւազանս ունիք .

Avez-vous mon livre ou mon bâton ?

Երկուքն ալ չունիմ (ոչ միև ունիմ և ոչ միւրը) .

Je n'ai ni l'un ni l'autre.

Թիւ ասոնք եւ թիւ անոնք . Les uns et les autres.
Ձեր եղբայրն ի՞մ ձեռնոց- Votre frère a-t-il mes
ներս թէ իրեններն ունի . gants ou les siens ?
Թէ ասոնք ունի և թէ ա- Il a les uns et les autres.
նոնք .

Ի՞մ գիրքերս թէ Սպանիա- A-t-il mes livres ou ceux
ցւոց գիրքերն ունի . des Espagnols ? [autres.
Այ ասոնք ունի ոչ անոնք . Il n'a ni les uns ni les

Սկոտլոտացին .

L'Écossais.

Իրլանտացին .

L'Irlandais.

Հոլանտացին .

Le Hollandais.

Րուսիացին .

Le Russe.

Այն եւս , տակաւին .

*Encore (du, de l' եւ
 des մասնակաւ յորով) .*

Այլեւս գինի .

Encore du vin.

Այլեւս ստակ .

Encore de l'argent.

Այլեւս կոճակներ .

Encore des boutons.

Այլեւս, կամ տակաւին գի- Avez-vous encore du vin?
նի ունի՞ք .

Տակաւին գինի ունի՞մ .

J'ai encore du vin.

Տակաւին ունի՞մ .

J'en ai encore.

Տակաւին ստակ ունի՞ք .

A-t-il encore de l'argent?

Տակաւին ունի .

Il en a encore.

Տակաւին գիրքեր ունի՞մ .

Ai-je encore des livres ?

Տակաւին ունի՞ք .

Vous en avez encore.

Այն եւս ոչ .

*Ne...plus (de կամ d' ևս-
 խաղորոթեամք) .*

Այլ եւս հաց չունի՞մ .

Je n'ai plus de pain.

Այլ եւս ստակ չունի .

Il n'a plus d'argent. [re ?

Տակաւին կարագ ունի՞ք .

Avez-vous encore du beur-

Այլ եւս չունի՞մ .

Je n'en ai plus.

- Այլ եւս չունինք . Nous n'en avons plus.
 Տակաւին քացախ ունի՞ք . A-t-il encore du vinaigre?
 Այլ եւս չունի . Il n'en a plus.
 Այլ եւս գիրք չունինք . Nous n'avons plus de livres.
 Այլ եւս չունինք . Nous n'en avons plus.
 Այլ եւս չուն չունի . Il n'a plus de chiens.
 Այլ եւս չունի . Il n'en a plus.

Ո՛ւ եւս այլ շատ .

*Ne...plus guère, (de
 նախադրութեամբ) .*

- Տակաւին շատ գինի ունի՞ք . Avez-vous encore beau-
 coup de vin ?
 Այլ եւս շատ չունիմ . Je n'en ai plus guère.
 Տակաւին շատ գիրք ունի՞ք . Avez-vous encore beau-
 coup de livres ?
 Այլ եւս շատ չունիմ . Je n'en ai plus guère.

Գիրք մ'ալ .

Encore un livre.

Աղէկ գիրք մ'ալ .

Encore un bon livre.

Քանի մը գիրքեր ալ կ'ա՛մ

Encore quelques livres.

Տակաւին քանի մը գիրք .

[ques francs ?

- Քանի մը ֆրանք ալ ունի՞ք . Avez-vous encore quel-
 Տակաւին քանի մը կ'աւտ ու- J'en ai encore quelques-
 նիմ . uns .

- Տակաւին քանի մը սու ու- Ai-je encore quelques
 նիմ . sous ?

- Տակաւին քանի մը կ'աւտ ու- Vous en avez encore quel-
 նիք . ques-uns .

- Տակաւին քանի մը կ'աւտ ու- Nous en avons encore quel-
 նինք . ques-uns .

- Տակաւին քանի մը կ'աւտ ու- Ils en ont encore quelques-
 նին . uns .

ԴԻՏ. Ա. Երբ նախադասութեան մը ներգործական բայը ոչ բացասականով է, սեռի խնդրոյն du, de l', des մասնական յօդին տեղ, de նախադրութիւնը մի-

այն կը դրուի . J'ai du pain, Հաց ունիմ . Je n'ai pas de pain, Հաց չունիմ . J'ai de l'argent. Je n'ai pas d'argent. J'ai des livres. Je n'ai pas de livres.

ԳԻՏ. Բ. Երբ խօսքը հաստատական է, encore (տա-հա) կը դործածուի . երբ խօսքը բացասական է, ne plus (արթըգ) . J'ai encore du pain. Տակաւին (տա-հա) հաց ունիմ . J'e n'ai plus de pain . Այլ եւս (ար-թըգ, հիչ) հաց չունիմ : Նոյնպէս հաստատական խօսքերու մէջ կ'ըսուի encore beaucoup, տակաւին շատ (տահա չօգ) . բացասական խօսքերու մէջ ne-plus guère, ոչ եւս այլ շատ :

32. Հրահանգ

Անոր գործին (գիրքին) ո՞ր հատորը (մասն) ունիք . — Առաջինն ունիմ . — Այս գործը քանի՞ հատոր ունի (է) . — Երկու (հատ) ունի . — Ի՞մ թէ եղբորս գործն ունիք . — Երկուքն ալ ունիմ . — Օտարականն իմ սա՞նտրըս թէ դանակս ունի . — Երկուքն ալ ունի . — Հացս թէ պանիրս ունիք . — Ոչ մին և ոչ միւսն ունիմ . — Հողանտացին ի՞մ գաւաթս թէ բարեկամինս ունի . — Երկուքն ալ ունի . — Սկովտիացին մեր մուճակները թէ մեր գուլպաններն ունի . — Ոչ ասոնք ունի և ոչ անոնք . — Ի՞նչ ունի . — Իւր երկաթէ աղէկ հրացաններն ունի . — Հողանտացիք մեր նաւերն ունին թէ Սպանիացւոց նաւերը . — Ոչ ասոնք ունին ոչ անոնք . — Ի՞նչ նաւեր ունին . — Իրենցներն ունին . — Տակաւին խար ունի՞նք . — Տակաւին ունինք . — Մեր վաճառականը տակաւին պղպեղ ունի՞ . — Տակաւին ունի . — Ձեր բարեկամը տակաւին ստակ ունի՞ . — Այլ եւս չունի . — Տակաւին գոհարեղէն ունի՞ . — Տակաւին ունի . — Տակաւին սուրճ ունի՞ք . — Այլ եւս սուրճ չունինք, այլ տակաւին սուրճ ունինք . — Հողանտացին տակաւին աղ ունի՞ . — Այլ եւս աղ չունի, այլ տակաւին պղպեղ ունի . — Նկարիչը տակաւին նկարներ ունի՞ . — Այլ եւս նկար

չունի, այլ տակաւին գիրք ունի. — Նաւաստիք տակաւին պարջամատ ունի՞ն. — Այլ եւս չունին. — Ձեր մանչերը տակաւին գիրք ունի՞ն. — Այլ եւս չունին. — Երիտասարդը տակաւին բարեկամ ունի՞. — Այլ եւս չունի:

33. Հրահանգ

Մեր խոհակերը տակաւին շատ եզան միս ունի՞. — Այլ եւս շատ չունի. — Տակաւին շատ վառեակ ունի՞. — Այլ եւս շատ չունի. — Գեղացին տակաւին շատ կաթ ունի՞. — Այլ եւս շատ կաթ չունի, բայց տակաւին շատ կարագ ունի. — Գաղիացիք տակաւին շատ ձի ունի՞ն. — Այլ եւս շատ չունին. — Տակաւին շատ թուղթ ունի՞ք. — Տակաւին շատ օւնիմ. — Տակաւին շատ հայելի ունի՞նք. — Տակաւին շատ ունինք. — Գիրք մ'ալ ունի՞ք. — Հատ մ'ալ ունիմ. — Մեր դրացիները պարտէզ մ'ալ ունի՞ն. — Հատ մ'ալ ունին. — Մեր բարեկամն անձրեւոց (հովանոց) մ'ալ ունի՞. — Այլ եւս չունի. — Սկովտիացիք տակաւին քանի մը գիրք ունի՞ն. — Տակաւին քանի մը հատ ունին. — Գերձակը տակաւին քանի մը կոճակ ունի՞. — Այլ եւս չունի. — Հիւսը տակաւին քանի մը բեւեռ ունի՞. — Այլ եւս բեւեռ չունի, բայց տակաւին քանի մը գաւազան ունի. — Սպանիացիք տակաւին քանի մը սուռ ունի՞ն. — Տակաւին քանի մը հատ ունին. — Գերմանացին տակաւին քանի մը եզ ունի՞. — Տակաւին քանի մը հատ ունի. — Տակաւին քանի մը Փրանք ունի՞ք. — Այլ եւս Փրանք չունիմ, այլ տակաւին քանի մը սկուտ ունիմ. — Տակաւին ի՞նչ ունիք. — Տակաւին քանի մը նաւ և քանի մը աղէկ նաւաստի ունինք. — Տակաւին քիչ մը ստակ ունիմ. — Տակաւին քիչ մը (քիչ մ'ալ) ունիք. — Տակաւին շատ քաջարտութիւն ունի՞ք. — Այլ եւս չունիմ. — Տակաւին քացախ ունի՞ք. — Այլ եւս շատ չունիմ, բայց եղբայրս տակաւին շատ ունի:

34. Հրահանգ

Բաւական շաքար ունի՞ր. — Բաւական չունի. — Բաւական Փրանք ունի՞նք. — Բաւական չունինք. — Կահազործը բաւական փայտ ունի՞ր. — Բաւական ունի. — Բաւական մուրճ ունի՞ր. — Բաւական ունի. — Ի՞նչ մուրճեր ունի. — Երկաթէ և փայտէ մուրճեր ունի. — Բաւական որիզ ունի՞ք. — Բաւական որիզ չունինք, բայց բաւական շաքար ունինք. — Տակաւին շատ ձեռնոց ունի՞ք. — Այլ եւս շատ չունիմ. — Բուսիացին ուրիշ նաւ մը ունի՞ր. — Ուրիշ մը ունի. — Ուրիշ պարկ մը ունի՞ր. — Ուրիշ չունի. — Ամսոյն որ օրն (քանի՞ն) է. — Վեցն է. — Ո՞րչափ բարեկամ ունիք. — Աղէկ բարեկամ մը միայն ունիմ. — Գեղացին շատ հաց ունի՞ր. — Բաւական չունի. — Շատ ստակ ունի՞ր. — Շատ ստակ չունի, բայց բաւական խար ունի. — Ամերիկացւոց դերձանէ՞ թէ բամբակէ գուլպաներն ունինք. — Անոնց ոչ դերձանէ՞ ոչ ալ բամբակէ գուլպաներն ունինք. — Անոնց ունեցած պարտէզներն ունի՞նք. — Անոնց ունեցածները չունինք, այլ մեր դրացւոց ունեցածները. — Տակաւին մեղր ունի՞ք. — Այլ եւս չունիմ. — Տակաւին եղ ունի՞ք. — Այլ եւս չունիմ:

ԴիՏ. Beaucoup, assez, peu, trop, combien, *և*, քանակական մակբայներու քով չափով կամ կշռով առնուած բաներուն անունները եզակի կը դրուին, իսկ թուով կամ հատով առնուած բաներուն անուններն՝ յոքնակի. ուստի կ'ըսուի՝ Beaucoup de pain, de sucre, բայց beaucoup de livres, de miroirs, *և* : Նոյնպէս չափով կամ կշռով առնուած բաներուն անունները du, de l' մասնական եզակի յօդով կը գործածուին. հատով առնուած բաներուն անունները՝ des ով. J'ai du pain, de l'argent. J'ai des livres, des miroirs. Je n'ai pas de pain, d'argent. Je n'ai pas de livres, *և* :

ԺԶ. ԴՅՍ. SEIZIÈME LEÇON

Ոչ սակաւ .

Plusieurs.

Ոչ սակաւ մարդիկ

Plusieurs hommes.

Ոչ սակաւ տղայք .

Plusieurs enfants.

Ոչ սակաւ դանակներ .

Plusieurs couteaux.

Հայրը .

Le père.

Որդին .

Le fils.

Տղան .

L'enfant.

Կարկանդակը .

Le gateau.

Չայ .

Du thé.

Այնչափ

Autant (de համ' d' ով խնդիր կ' ուզէ)

Որչափ .

Que (de համ' d' ով խնդիր) .

Այնչափ հաց որչափ գինի . Autant de pain que de vin.

Այնչափ մարդիկ որչափ տղայք . [արծաթ . Autant d'hommes que d'enfants. [d'argent ?

Ունի՞ք այնչափ ոսկի որչափ

Այնչափ ասկէ (վերջինէն) J'ai autant d'or que de celui-ci que

ունիմ որչափ անկէ (առջինէն , արծաթէն) . de celui-là.

Այնչափ մէկէն ունիմ , որչափ միւսէն . J'ai autant de l'un que de l'autre.

Ունի՞ք այնչափ մուճակ որչափ գուլպա . Avez-vous autant de souliers que de bas ?

Այնչափ ասոնցմէ ունիմ , որչափ անոնցմէ . J'ai autant de ceux-ci que de ceux-là. համ' J'ai autant des uns que des autres. .

Ո' հոգ այնչափ .

Tout autant (de, հասցնել խնդրով) .

Ճիշդ այնչափ ասկէ ունիմ , J'ai tout autant de celui-ci que de celui-là.

որչափ անկէ .

- Ճիշդ այնչափ մէկէն ունիմ J'ai tout autant de l'un
որչափ միւսէն . que de l'autre.
- Ճիշդ այնչափ ասոնցմէ որ- Tout autant de ceux-ci
չափ անոնցմէ . que de ceux-là. *կամ,*
Tout autant des uns que
des autres.
- Թշնամի մը, թշնամիներ. Un ennemi, des ennemis.
Մատը . Le doigt.
Քիթս . Mon nez.
- Անչի . *Plus de.*
- Աւելի հաց . Plus de pain.
Աւելի մարդ . Plus d'hommes.
- Քան թէ, քան . *Que de, d'ny խնդիր.*
- Աւելի հաց քան թէ գինի. Plus de pain que de vin.
Աւելի դանակ քան թէ Plus de couteaux que de
դաւաղան . bâtons.
- Աւելի ասկէ քան թէ ան- Plus de celui-ci que de
կէ . celui-là.
- Աւելի մէկէն քան թէ Plus de l'un que de l'autre.
միւսէն .
- Աւելի ասոնցմէ քան թէ Plus de ceux-ci que de
անոնցմէ . ceux-là. *կամ,* Plus des
uns que des autres.
- Աւելի ձեր շաքարէն ունիմ J'ai plus de votre sucre
քան թէ իմինէս . que du mien.
- Աւելի մեր գիրքերէն ունի Il a plus de nos livres que
քան թէ իրեններէն . des siens.
- Անչի քիչ, անոսգ . *Moins de, d'ny խնդիր.*
- Աւելի քիչ գինի քան թէ Moins de vin que de pain.
հաց :
Աւելի քիչ դանակ քան թէ Moins de couteaux que de
դաւաղան . bâtons.

Ինէ քիչ . (աւելի քիչ քան Moins que moi.
 ես) .

Անկէ քիչ . Moins que lui.

Մենէ քիչ . Moins que nous.

Ձեռնէ քիչ . Moins que vous.

Անոնք . *Eux.*

Քան թէ անոնք . Qu'eux.

Անոնցմէ քիչ . Moins qu'eux.

Այնչափ որ . *Autant que.*

Ձեզի չափ . Autant que vous.

Անոր չափ . Autant que lui.

Անոնց չափ . Autant qu'eux.

35. Հրահանգ

Ձի մը ունի՞ք . — Ոչ սակաւ (էփ աղէկ, խել մը, շատ) ունիմ . — Շատ հանդերձ ունի՞ք . — Հատ մը միայն ունի . — Ո՞վ շատ հայելիներ ունի . — Եղբայրս շատ ունի . — Ի՞նչ հայելիներ ունի . — Գեղեցիկներ ունի . — Իմ աղէկ կարկանդակներս ո՞վ ունի . — Շատ մարդիկ զանոնք ունին . — Ձեր բարեկամը տղայ մը ունի՞ք . — Շատ ունի . — Ունի՞ք այնչափ սուրճ որչափ չայ . — Այնչափ ասկէ (չայէն) ունիմ որչափ անկէ . — Այս մարդը որդի մը ունի՞ք . — Շատ ունի . — Ո՞րչափ որդիք ունի . — Չորս հատ ունի . — Մեր բարեկամները ո՞րչափ տղաք ունին . — Շատ ունին . — Տասը հատ ունին . — Ունի՞նք այնչափ հաց որչափ կարագ . — Այնչափ ասկէ ունինք որչափ անկէ . — Այս մարդն ունի՞ք այնչափ բարեկամ որչափ թշնամի . — Այնչափ ասոնցմէ ունի որչափ անոնցմէ . — Ունի՞նք այնչափ մեծակ որչափ գուլար . — Այնչափ ասոնցմէ ունինք որչափ անոնցմէ . — Ձեր հայրն ունի՞ք այնչափ ոսկի որչափ արծաթ . — Աւելի ասկէ (արծաթէն) ունի քան թէ անկէ . — Նաւապետն ունի՞ք այնչափ նաւաստի որչափ նաւ . — Աւելի ասոնցմէ ունի քան թէ անոնցմէ :

36. Հրահանգ

Ունի՞ք այնչափ հրացան որչափ ես . (ինծի չափ հրացան ունի՞ք) . — Ճիշդ այնչափ ունիմ . — Օտարականը մեզի չափ քաջասրտութիւն ունի՞ . — Ճիշդ այնչափ ունի . — Ունի՞նք այնչափ աղէկ որչափ գէշ թուղթ . — Այնչափ մէկէն ունինք որչափ միւսէն . — Մեր դրացիներն ունի՞ն այնչափ պանիր որչափ կաթ . — Աւելի ասկէ ունին քան թէ անկէ . — Ձեր որդիքն ունի՞ն այնչափ կարկանդակ որչափ գիրք . — Աւելի ասոնցմէ ունին քան թէ անոնցմէ . — Մերդը որչափ քիթ ունի . — Մինակ մէկ հատ ունի . — Ո՞րչափ մատ ունի . — Ոչ սակաւ ունի . — Ո՞րչափ ատրճանակ ունիք . — Հատ մը միայն ունիմ . բայց հայրս ինէ աւելի ունի . հինդ հատ ունի . — Տղաքս ունի՞ն այնչափ քաջասրտութիւն որչափ ձերինները (ունին) . — Ձերիններն իմիններէս աւելի ունին . — Ձեզի չափ ստակ ունիմ . — Ինէ քիչ ունիք . (Աւելի քիչ ունիք քան թէ ես .) — Ինծի չափ գիրք ունի՞ք . — Ձենէ քիչ ունիմ . — Ձեր հօրը չափ թշնամի ունիմ . — Անկէ քիչ ունիք . — Բուսիացիք մեզի չափ տղաք ունի՞ն (այսինքն՝ ունի՞ն այնչափ տղաք որչափ մենք ունինք) . — Մենք անոնցմէ քիչ ունինք . — Գաղիացիք մեզի չափ նաւ ունի՞ն . — Մենէ քիչ ունին . — Մենք անոնց չափ գոհարեղէն ունի՞նք . — Անոնցմէ քիչ ունինք . — Մեր բարեկամներուն տղոցմէն քիչ դանակ ունինք . — Անոնցմէ քիչ ունինք :

37. Հրահանգ

Ո՞վ մենէ քիչ բարեկամ ունի . — Ոչ ոք աւելի քիչ ունի . — Ունի՞ք այնչափ ձեր գինիէն որչափ իմինէս . — Այնչափ ձերինէն ունիմ որչափ իմինէս . — Ունի՞մ այնչափ ձեր գիրքերէն որչափ իմիններէս . — Աւելի քիչ ունիք իմիններէս քան թէ ձերիններէն . — Սպանիացին ունի՞ այնչափ ձեր ստակէն որչափ իրենէն . — Աւելի քիչ ունի իրենէն քան թէ մերինէն . — Ձեր հացագործն

աւելի քիչ հասց ունի քան թէ ստակ . — Աւելի քիչ ունի ասկէ քան թէ անկէ . — Մեր վաճառականն աւելի քիչ շին ունի քան թէ ձի . — Աւելի քիչ ունի ասոնցմէ քան թէ անոնցմէ . — Ձեր սպասաւորներն ունին աւելի գաւազան քան թէ աւել . — Աւելի ասոնցմէ ունին քան թէ անոնցմէ . — Մեր խոհարարն ունի՞ աւելի կարագ քան թէ եզան միս . — Այնչափ մէկէն ունի որչափ միւսէն . — Ունի՞ այնչափ վառեակ որչափ թռչուն . — Աւելի ասոնցմէ ունի քան թէ անոնցմէ :

38. Հրահանգ

Հիւսն ունի՞ այնչափ գաւազան որչափ բեւեռ . — Ճիշդ այնչափ ունի ասոնցմէ որչափ անոնցմէ . — Ունի՞ք աւելի պաքցամատ քան թէ գաւաթ . — Աւելի ասոնցմէ ունի՞մ քան թէ անոնցմէ . — Մեր բարեկամն ունի՞ աւելի շաքար քան թէ մեղր . — Չունի այնչափ ասկէ որչափ անկէ (ունի) . — Ունի՞ աւելի ձեռնոց քան թէ անձրեւոց (հովանոց) . — Չունի այնչափ ասոնցմէ որչափ անոնցմէ . — Ինէ աւելի աճառ ո՞վ ունի . — Որդիս աւելի ունի . — Մենէ աւելի մատիտ ո՞վ ունի . — Նկարիչն աւելի ունի . — Ունի՞ այնչափ ձի որչափ ես (ունիմ) . — Ձեզի չափ ձի չունի , բայց աւելի նկար ունի . — Վաճառականը մենէ աւելի քիչ եզ ունի . — Մենէ աւելի քիչ եզ ունի . մենք ալ անկէ աւելի քիչ ցորեն ունինք . — Ուրիշ տոմսակ մը ունի՞ք . — Ուրիշ մը ունիմ . — Ձեր որդին տակաւին գրպահ մը ունի՞ . — Ոչ սակաւ ունի . — Հողատացիք մեզի չափ պարտէ՞լ ունի՞ն . — Մենք անոնցմէ քիչ ունինք . — Մենք անոնցմէ աւելի քիչ հաց և աւելի քիչ կարագ ունինք . — Շատ ստակ չունինք , բայց բաւական հաց , եզան միս , պանիր և գինի . — Մեր դրացւոյն որդւոյն չափ քաջասրտութիւն ունի՞ք . — Ճիշդ այնչափ ունիմ . — Պատանին մեզի չափ տոմսակ ունի՞ . — Ճիշդ այնչափ ունի :

ԺԷ. ԴԱՍ. DIX-SEPTIÈME LEÇON

Գաղիերէնի մէջ չորս ընդդուծիւն (conjugaison) կայ, որոնք աներեւոյթ եղանակին (mode infinitif) վերջաւորութենէն կը ճանչցուին :

Առաջինը կը վերջաւորի *er*, ինչպէս .

Parler,	Խօսիլ.
Acheter,	Գնել.
Couper,	Կտրել.

Երկրորդը կը վերջաւորի *ir*, ինչպէս .

Finir,	Լմացնել.
Choisir,	Քնտրել.
Bâtir,	Շինել.

Երրորդը կը վերջաւորի *oir*, ինչպէս .

Recevoir,	Քնդունել.
Apercevoir,	Տեսնել.
Devoir,	Պարտիկ.

Չորրորդը կը վերջաւորի *re*, ինչպէս .

Vendre,	Վաճառել.
Attendre,	Սպասել.
Rendre,	Ետ տալ.

ՄԱՆՕՔՈՒԹԻՒՆ . Հետեւեալ դասերուն մէջ այս ընդդուծեանց բայերը՝ 1, 2, 3, 4 թուանշանով պիտի նշանակուին . իսկ զարտուղի կամ անկանոն (irrégulier) բայերուն առջեւ աստղանիշ (*) մը պիտի դրուի :

Վախ .	Peur.
Վախնալ .	Avoir peur.
Աժօթ .	Honte.
Աճնալ .	Avoir honte.
Անիրաւութիւն կամ յան-	Tort.

ցանք

Անիրաւ կամ յանցաւոր ըլլալ (Ըսածը կամ ըրածը արդար, ուղիղ չըլլալ) .

Avoir tort.

Իրաւունք .

Raison.

Իրաւունք ունենալ . (Ըսածը կամ ըրածը արդար, իրաւացի, ուղիղ ըլլալ) .

Avoir raison.

Ժամանակ .

Le temps.

Քաջարտութիւն, համարձակութիւն .

Le courage.

Բաղձանք .

Envie.

Բաղձանք ունենալ (ուզել) .

Avoir envie.

Աշխատիլ .

Travailler 1.

Խօսիլ .

Parler 1.

ԴԻՏ. Avoir peur, honte, tort, raison, le temps, եւ, խօսքերէն ետքը, եթէ աներեւոյթ մը գայ, աներեւոյթէն առաջ de նախադրութիւնը կը դրուի : ինչպէս օրինակներէն պիտի տեսնուի :

Աշխատելու բաղձանք ունի՞ք . Avez-vous envie de travailler.

Աշխատելու բաղձանք ունի՞մ . J'ai envie de travailler.

Անիկա խօսելու համարձակութիւն չունի . Il n'a pas le courage de parler.

Խօսելու կը վախնա՞ք . Avez-vous peur de parler?

Խօսելու կ'ամչնամ . J'ai honte de parler.

Կտրել .

Couper. 1.

Չայն կտրել .

Le couper.

Չանոնք կտրել .

Les couper.

Անկէ, անոնցմէ կտրել .

En couper.

Ռճք իր մատը կտրել .

Se couper au doigt.

Հացը կտրելու ժամանակ ունի՞ք . Avez-vous le temps de couper le pain?

[ունիմ .

Չայն կտրելու ժամանակ J'ai le temps de le couper.

40. Հրահանգ

Խօսելու բաղձանք ունի՞ք . — Բաղձանք ունի՞մ, բայց սիրտ (քաջասրտութիւն, համարձակութիւն) չունիմ խօսելու . — Քաջասրտութիւն ունի՞ք ձեր մատը կրտրելու . — Ձայն ընելու (faire) քաջասրտութիւն չունիմ . — Խօսելու իրաւունք ունի՞մ . — Խօսելու իրաւունք ունի՞ք, բայց ծառերը կտրելու իրաւունք չունի՞ք . — Ձեր բարեկամին որդին տակաւին թռչուն մը գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Տակաւին հատ մը գնելու բաղձանք ունի . — Տակաւին քանի մը ձի գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Տակաւին քանի մը հատ գնելու բաղձանք ունի՞ք, բայց այլ եւս ստակ չունի՞ք . — Մեր դերձակն ի՞նչ (qu'est-ce que) նորոգելու բաղձանք ունի . — Մեր հին հանգերձները նորոգելու բաղձանք ունի . — Կօշկակարը մեր մուճակները նորոգելու ժամանակ ունի՞ք . — Ժամանակ ունի, բայց բաղձանք չունի (չուզեր) զանոնք նորոգել . — Մեր բեղոյրները նորոգելու ո՞վ բաղձանք ունի . — Խոյրարարը (le chapelier, չափգահը) բաղձանք ունի զանգնք նորոգելու . — Իմ ձիս բերելու (փնտռելու) կը վախնամ . — Ձեմ վախնար, բայց ժամանակ չունիմ բերելու . — Ի՞նչ (բան) գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Աղէկ բան մը գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Մեր դրացիներն ալ գեղեցիկ բան մը գնելու բաղձանք ունին . — Ձեր տղաքը կը վախնամ բեւեռներ գետնէն վերցնելու (ժողվելու) . — Վերցնելու չեն վախնար . — Իմ գոհարեգէններս կտորելու բաղձանք ունի՞ք . — Բաղձանք ունիմ զանոնք գետնէն վերցնելու, բայց ոչ՝ կտորելու . — Ձեր ձեռնոցները վերցնելու իրաւունք չունի՞մ . — Իրաւունք ունի՞ք վերցնելու, բայց կտորելու իրաւունք չունի՞ք :

ԴԻՏ. Գաղիերէնի մէջ արդէն յիշուած բայ մը չը կրկնելու համար, անոր տեղ faire բայը կը գործած-

ուի . զորօրինակ՝ Avez-vous le courage de couper votre doigt? —Je n'ai pas le courage de le faire (փոխանակ ըսելու de le couper):

41. Հրահանգ

Այս գաւաթները կոտրելու սիրտ ունի՞ք . —Քաջա-
սրտութիւն ունիմ, բայց բաղձանք չունիմ կոտրելու .
—Մեր հայելին կոտրելու ո՞վ բաղձանք ունի . —Մեր
բարեկամը բաղձանք ունի կոտրելու . —Օտարականնե-
րը բաղձանք ունի՞ն մեր ատրճանակները կոտրելու .
—Բաղձանք ունին, բայց սիրտ (այսինքն՝ համարձա-
կութիւն) չունին կոտրելու . —Նաւապետին (*) կամ
հարիւրապետին ատրճանակը կոտրելու բաղձանք ու-
նի՞ք . —Բաղձանք ունիմ, բայց կը վախնամ կոտրելու .
—Ո՞վ բաղձանք ունի իմ գեղեցիկ շունս դնելու . —Ոչ
ոք բաղձանք ունի գնելու . —Ի՞մ գեղեցիկ արկղերս
թէ՛ Գաղիացւոյն արկղերը գնելու բաղձանք ունիք .
—Բաղձանք ունիմ ձերինները գնելու, ոչ թէ՛ Գա-
ղիացւոյնները . —Անգղիացին ի՞նչ գիրքեր գնելու
բաղձանք ունի . —Ձեր ունեցածները, ձեր որդւոյն
ունեցածները և իմինիս (իմ որդւոյս) ունեցածները
գնելու բաղձանք ունի . —Ի՞նչ ձեռնոցներ երթալ բե-
րելու բաղձանք ունիք . —Ձերինները, իմիններս և ձեր
տղայոց ձեռնոցները երթալ բերելու բաղձանք ունիմ:

42. Հրահանգ

Թշնամիք (ennemi) ի՞նչ հայելիներ կոտրելու բաղ-
ձանք ունին . —Ձեր ունեցածները, իմ ունեցածներս
և մեր տղոցն ու մեր բարեկամներուն ունեցածները
կոտրելու բաղձանք ունին . —Ձեր հայրն ա՞յս կարկան-
դակները թէ՛ անոնք գնելու բաղձանք ունի . —Ասոնք
գնելու բաղձանք ունի . —Ձեր տոմսակները վերցնելու

(*) Capitain բառը թէ՛ նաւապետ եւ թէ՛ հարիւրապետ կը նշանակէ :

(Ժողովելու) իրաւունք ունի՞մ. — Ձանոնք վերցնելու իրաւունք ունիք. — Իտալացին իրաւունք ունի՞ ձեր գրպանն երթալ բերելու (կամ առնելու). — Իրաւունք չունի երթալ առնելու. — Ուրիշ նաւ մը գնելու բաղձանք ունի՞ք. — Ուրիշ մը գնելու բաղձանք ունի՞մ. — Մեր թշնամին բաղձանք ունի՞ նաւ մ'ալ գնելու. — Տակաւին ոչ սակաւ գնելու բաղձանք ունի, բայց գնելու կը վախնայ. — Երկու ձի ունի՞ք. — Հատ մը միայն ունի՞մ, բայց հատ մ'ալ գնելու բաղձանք ունի՞մ:

ԺԸ. ԴՍՍ. DIX-HUITIÈME LEÇON

Ընել, շինել.

Faire (*) 4.

Ուզել, կամել.

Vouloir (*) 3.

Կ'ուզէ՞ք.

Voulez-vous ?

Կ'ուզեմ.

Je veux.

Կ'ուզէ՞.

Veut-il ?

Կ'ուզէ.

Il veut.

Կ'ուզենք.

Nous voulons.

Կ'ուզէք.

Vous voulez.

Կ'ուզեն.

Ils veulent.

Կրակս ընել կ'ուզէ՞ք.

Voulez-vous faire mon feu ?

Ընել կ'ուզեմ.

Je veux le faire.

Ընել չեմ ուզեր.

Je ne veux pas le faire.

Ձեր ձին գնել կ'ուզէ՞.

Veut-il acheter votre cheval ?

Գնել կ'ուզէ.

Il veut l'acheter.

Վառել, այրել.

Brûler 4.

Տաքցնել.

Chauffer 4.

Պատռել.

Déchirer 4.

Արգանակ (մսի ջուր).
Չորձս (ճերմկեղէն).

Le bouillon.

Mon linge (միշտ եղակի).

Երթալ. *Aller (*) 1.*

(Մեկուս) քով, տունը. *Chez.*

Ըլլալ (եմ). *Être.*

Մարդուն քով, տունը ըլլալ. *Être chez l'homme.*

Մարդուն քով, տունը երթալ. *Aller chez l'homme.*

Իւր բարեկամին քով, տունն *Être chez son ami.*

ըլլալ. *[Թալ.]*

Իւր հօրը քով, տունը երթալ. *Aller chez son père.*

Տունը. *A la maison.*

ԴԻՏ. Ա. Երբ մէկուն իւր տան վրայ է խօսքը, *chez soi, lui, կամ միայն à la maison կը գործածուի.*

Երբ ուրիշի մը տան վրայ է, *chez նախագրութիւնը միայն կը գործածուի. Où est votre père? — Il est*

à la maison. Հայրդ ո՞ւր է. — Տունն է, այսինքն՝ իւր տունն է, ըսել է. Je vais à la maison կը նշանակէ՝

Տուն կ'երթամ, այսինքն՝ իմ տունս: Բայց՝ Եղբորս տունն է, կամ՝ Եղբորս տունը կ'երթամ. պէտք է ըսել, Il est, կամ Je vais chez mon frère.

ԴԻՏ. Բ. *Chez* նախագրութիւնն է, և բուն ոչ թէ տունս, այլ մէկուն քովը կամ եղած տեղը կը նշանակէ, այնպէս որ մէկուն խանութին կամ եղած տեղոյն համար ալ *chez* կ'ըսուի:

Տունն ըլլալ. *Etre à la maison (chez soi).*

Տուն երթամ. *Aller à la maison.*

Ըլլալ, երթալ իմ տունս. *Être, aller chez moi.*

» » իւր, անոր տունը. » » » *lui (ար.).*

» » մեր » » » *nous.*

» » ձեր » » » *vous.*

» » իրենց, անոնց » » » *eux (ար.).*

» » մէկուն » *Être chez quelqu'un.*

Ք մէկուն տունն ըլլալ, *Aller chez personne.*

երթալ.

<i>Որո՞նք տունը.</i>	<i>Chez qui?</i>
<i>Որո՞նք տունը կ'ուզէք երթալ.</i>	Chez qui voulez-vous aller?
<i>Ոչ մէկուն տունը կ'ուզեմ երթալ.</i>	Je ne veux aller chez personne.
<i>Ձեր եղբայրը որո՞նք տունն է.</i>	Chez qui est votre frère?
<i>Մեր տունն է.</i>	Chez qui votre frère est-il?
<i>Տո՞ւնն է.</i>	Il est chez nous.
<i>Ի՞նչ տունն է.</i>	} Est-il à la maison?
<i>Տունը չէ.</i>	} Est-il chez lui?
<i>Ինչ տունը չէ.</i>	} Il n'est pas à la maison.
<i>Է՞ք.</i>	} Il n'est pas chez lui.
<i>Յոգնած.</i>	Êtes-vous?
<i>Յոգնած էք.</i>	Fatigué.
<i>Յոգնած եմ.</i>	Etes-vous fatigué?
<i>Յոգնած չեմ.</i>	Je suis fatigué.
<i>Է՞.</i>	Je ne suis pas fatigué.
<i>Է.</i>	Est-il?
<i>Ենք.</i>	Il est.
<i>Են.</i>	Nous sommes.
<i>Խմել.</i>	Ils sont.
<i>Ո՞ւր.</i>	Boire (*) 4.
<i>Ի՞նչ կ'ուզէք ընել.</i>	Où?
<i>Ձեր եղբայրն ի՞նչ ընել կ'ուզէ.</i>	Que voulez-vous faire?
<i>Ձեր հայրը տո՞նքն է.</i>	Que veut faire votre frère?
<i>Գերմանացիք ի՞նչ կ'ուզեն զնել.</i>	[son ?
<i>Աղէկ բան մը գնել կ'ուզեն.</i>	Votre père est-il à la mai-
<i>Բան մը գնել չեն ուզեր.</i>	Que veulent acheter les Allemands?
	Ils veulent acheter quelque chose de bon.
	Ils ne veulent rien acheter.

Կ'ուզե՞ն գիրք մը գնել . Veulent-ils acheter un livre?

Հատ մը գնել կ'ուզեն . Ils veulent en acheter un.

Բան մը խմել կ'ուզե՞ն . Veulent-ils boire quelque chose?

Բան մը խմել չեն ուզեր . Ils ne veulent rien boire.

43. Հրահանգ

Աշխատիլ կ'ուզէ՞ք . — Աշխատիլ կ'ուզեմ, բայց յողնած եմ . — Իմ գաւաթներս կոտրել կ'ուզէ՞ք . — Ձանոնք կոտրել չեմ ուզեր . — Արդիս փնտոյլ կ'ուզէ՞ք . — Փնտուել կ'ուզեմ . — Ի՞նչ կ'ուզէք (գետնէն) վերցունել . — Կ'ուզեմ վերցունել այս սկուտն ու այս ֆրանքները . — Այս սուն թէ անհկա վերցունել կ'ուզէք . — Երկուքն ալ վերցունել կ'ուզեմ . — Ձեր դրացին այս սանտրերը թէ անոնք կ'ուզէ գնել . — Ասոնք և անոնք կ'ուզէ գնել . — Այս մարդը կ'ուզէ՞ կտրել ձեր մատը . — Իմինս կտրել չուզեր, այլ իրենը . — Նկարիչը թուղթ այրել կ'ուզէ՞ . — Այրել կ'ուզէ . — Կօշկակարն ի՞նչ նորոգել կ'ուզէ . — Մեր հին մուճակները կ'ուզէ նորոգել . — Իերձակը կ'ուզէ՞ բան մը նորոգել . — Բաճկոններ նորոգել կ'ուզէ . — Ձեր թշնամին կ'ուզէ՞ իւր նաւն այրել . — Իրենը չուզեր այրել, այլ մերինը . — Բան մը ընել չեմ ուզեր . — Ի՞նչ ընել կ'ուզէք . — Մեր չայն ու մեր հօրը սուրճը տաքցնել կ'ուզենք . — Եղբորս արգանակը տաքցնել կ'ուզէ՞ք . — Տաքցնել կ'ուզեմ . — Ձեր սպասաւորը կ'ուզէ՞ իմ կրակս ընել . — Ընել կ'ուզէ, բայց ժամանակ չունի :

44. Հրահանգ

Խօսիլ կ'ուզէ՞ք . — Խօսիլ կ'ուզեմ . — Ձեր որդին աշխատիլ կ'ուզէ՞ . — Աշխատիլ կ'ուզէ . — Ի՞նչ ընել կ'ուզէ . — Գինի խմել կ'ուզէ . — Բան մը գնել կ'ուզէ՞ք . — Բան մը գնել կ'ուզեմ . — Ի՞նչ գնել կ'ուզէք . — Գո-

հարներ գնել կ'ուզեմ. — Ձորձս նորոգել կ'ուզէ՞ք . —
 Նորոգել կ'ուզեմ. — Մեր որդւոյն գուլպաներն ո՞վ
 կ'ուզէ նորոգել. — Նորոգել կ'ուզենք . — Բուսիացին
 այս նկարը թէ անիկա կ'ուզէ դնել . — Ոչ ասիկա ոչ ան-
 նիկա կ'ուզէ գնել . — Ի՞նչ գնել կ'ուզէ . — Նաւեր կ'ուզէ
 գնել . — Անգղիացին ի՞նչ հայելիներ կ'ուզէ գնել . —
 Փաղիացւոց ունեցածներն ու Իտալացւոց ունեցածները
 կ'ուզէ գնել . — Ձեր հայրն իւր անձրեւնոցը թէ իւր
 գաւազանը կ'ուզէ ունենալ . — Երկուքն ալ կ'ուզէ ու-
 նենալ . — Փինի խմել կ'ուզէ՞ք . — Խմել կ'ուզեմ, բայց
 չունիմ . — Նաւաստին կաթ խմել կ'ուզէ՞ . — Խմել չու-
 զեր, ծարաւի չէ . — Նաւապետն ի՞նչ խմել կ'ուզէ . —
 Բան մը խմել չուզեր . — Խոյրարարն ի՞նչ ընել կ'ուզէ .
 — Բեղոյրներ շինել կ'ուզէ . — Ատաղձագործը բան մը
 ընել կ'ուզէ . — Մեծ նաւ մը շինել կ'ուզէ . — Թռչուն
 մը գնել կ'ուզէ՞ք . — Կ'ուզեմ ոչ սակաւ գնել :

45. Հրահանգ

Ալպանիացին կ'ուզէ՞ աւելի հրացան քան թէ դանակ
 գնել. — Աւելի ասոնցմէ քան թէ անոնցմէ կ'ուզէ գնել .
 — Ձեր սպասաւորը սրչափ աւել կ'ուզէ գնել . — Երեք
 հատ կ'ուզէ գնել . — Շատ գուլպա գնել կ'ուզէ՞ք . —
 Քանի մը հատ միայն գնել կ'ուզենք , բայց մեր տղաքը
 շատ գնել կ'ուզեն . — Ձեր տղաքը մեր ունեցած ձեռ-
 նոցները փնտոռել կ'ուզէ՞ն . — Ձեր ունեցածները փրնտ-
 ոռել չեն ուզեր, այլ հօրս ունեցածները . — Մէկը կ'ուզէ՞
 ձեր հանդերձը պատռել . — Ոչ ոք կ'ուզէ պատռել . —
 Ո՞վ կ'ուզէ գիրքերս պատռել . — Ձեր տղաքը կ'ուզեն
 պատռել . — Մեր հայրը որո՞ւ քով (տունն) է . — Իւր
 բարեկամին տունն է . — Որո՞ւ տունը կ'ուզէք երթալ .
 — Կ'ուզեմ ձեր տունը երթալ . — Իմ տունս կ'ուզէ՞ք
 երթալ . — Ձեր տունը երթալ չեմ ուզեր , այլ եղբորս
 տունը . — Ձեր հայրը կ'ուզէ՞ իւր բարեկամին տունը
 երթալ . — Իւր բարեկամին տունը երթալ չուզեր , այլ

իւր դրացւոյն տունը . — Զեր որդին որո՞ տունն է .
 — Մեր տունն է . — Մեր բեղոյրները թէ Հոլանտացւոց
 բեղոյրները կ'ուզէք երթալ բերել . — Ոչ ձերինները և
 ոչ Հոլանտացւոց (բեղոյրները) կ'ուզեմ բերել, այլ ի-
 միններս և իմ աղէկ բարեկամներուս (բեղոյրները) կ'ու-
 զեմ երթալ բերել :

46. Հրահանգ

Զեր արգանակը տաքցնելու իրաւունք ունի՞մ . — Տաք-
 ցնելու իրաւունք ունիք . — Սպասաւորս ձեր ձորձը
 տաքցնելու իրաւունք ունի՞ . — Իրաւունք չունի տաք-
 ցնելու . — Զեր հանդերձը պատռելու կը վախնայ .
 — Պատռելու չի վախնար, այլ այրելու . — Զեր տղաքը
 կ'ուզե՞ն մեր բարեկամներուն տունը երթալ . — Զեր
 բարեկամներուն տունը երթալ չեն ուզեր, այլ մերին-
 ներուն տունը . — Զեր տղաքը տո՞ւնն են . — Իրենց
 տունը չեն, այլ իրենց դրացիներուն տունը . — Նաւա-
 պետը իւր տո՞ւնն է . — Իւր տունը չէ, այլ իւր եղ-
 բօրը տունը . — Օտարականը մեր եղբօրը տո՞ւնն է .
 — Մեր եղբօրը տունը չէ, այլ մեր հօրը տունը .
 — Անգղիացին որո՞ տունն է . — Զեր տունն է . — Ամե-
 րիկացին ձեր տո՞ւնն է . — Ոչ, տէր, մեր տունը չէ,
 այլ իւր բարեկամին տունը . — Իտալացին որո՞ տունն
 է . — Մէկուն տունը չէ, իւր տունն է . — Կ'ուզէ՞ք
 տուն երթալ . — Տուն երթալ չեմ ուզեր . դրացւոյս
 որդւոյն տունը երթալ կ'ուզեմ . — Զեր հայրը ի՞ւր
 տունն է . — Ոչ, տէր, տունը չէ . — Արո՞ տունն է .
 — Զեր ծեր դրացւոյն աղէկ բարեկամներուն տունն է .
 — Մէկուն տունը երթալ կ'ուզէ՞ք . — Մէկուն տունն
 երթալ չեմ ուզեր :

Մտուր կտրելու բաղձանք ունի՞ր. A-t-il envie de couper des arbres ?

(Անոնցմէ) կտրելու բաղձանք ունի . Il a envie d'en couper.

Գնել .

Acheter 1.

Տակաւին գնել (բանէ մը) . En acheter encore.

Հատ մը » » En acheter un.

Երկու հատ » » En acheter deux.

Կտորել .

Casser 1.

Վերցունել գետնէն .

Ramasser 1.

Կարկտել, նորոգել .

Raccommoder 1.

Փնտռել .

Chercher 1.

Ձի մ'ալ գնելու բաղձանք ունի՞ք . Avez-vous envie d'acheter encore un cheval ?

Հատ մ'ալ գնելու բաղձանք ունիմ . J'ai envie d'en acheter encore un.

Գիրք գնելու բաղձանք ունի՞ք . Avez-vous envie d'acheter des livres ?

Գնելու բաղձանք ունիմ, բայց ստակ չունիմ . J'ai envie d'en acheter, mais je n'ai pas d'argent.

Գաւաթները կտորելու կը վախնա՞ք . Avez-vous peur de casser les verres ?

Չանոնք կտորելու կը վախնամ . J'ai peur de les casser.

Աշխատելու ժամանակ ունի՞ր . A-t-il le temps de travailler ?

Աշխատելու ժամանակ ունի, բայց բաղձանք չունի . Il a le temps, mais il n'a pas envie de travailler.

Ձի մը գնելու իրաւունք ունի՞մ . Ai-je raison d'acheter un cheval ?

Հատ մը գնելու իրաւունք ունիք . Vous n'avez pas tort d'en acheter un.

ԴԻՏ. Vous n'avez pas tort, կը նշանակէ՝ Գէշ չէք ըներ, եթէ, և. Vous avez tort. Գէշ կ'ընէք, եթէ, և. Vous avez raison. Ազէկ կ'ընէք, եթէ, և. Vous avez raison, և Vous n'avez pas tort միեւնոյն իմաստն ունին, եւ իրարու տեղ կը գործածուին. բայց Vous n'avez pas raison ըսելու տեղ սովորաբար Vous avez tort կ'ըսուի:

39. Հրահանգ

Տակաւին բաղձանք ունի՞ք (կուզէ՞ք) բարեկամիս ձին գնել. —Տակաւին կը բաղձամ գնել, բայց ստակ չունիմ. —Աշխատելու ժամանակ ունի՞ք. —Ժամանակ ունիմ, բայց բաղձանք չունիմ աշխատելու. —Ձեր եղբայրը գաւազան կտրելու ժամանակ ունի՞. —Վտրելու ժամանակ ունի. —Հաց կտրելու բաղձանք ունի. —Վտրելու բաղձանք ունի, բայց դանակ չունի. —Պանիր կտրելու ժամանակ ունի՞ք. —Վտրելու ժամանակ ունիմ. —Ծառը կտրելու բաղձանք ունի. —Վտրելու բաղձանք ունի, բայց ժամանակ չունի. —Գերձակը ժամանակ ունի՞; ասուին կտրելու. —Վտրելու ժամանակ ունի. —Ծառերը կտրելու ժամանակ ունիմ. —Վտրելու ժամանակ ունիք. —Նկարիչը ձի մը գնելու բաղձանք ունի. —Նրկու հատ գնելու բաղձանք ունի. —Ձեր նաւապետը խօսելու ժամանակ ունի. —Ժամանակ ունի, բայց բաղձանք չունի խօսելու. —Խօսելու կը վախնա՞ք. —Ձեմ վախնար, բայց կ'ամչնամ խօսելու. —Հրացան մը գնելու իրաւունք ունիմ. —Հատ մը գնելու իրաւունք ունիք. —Ձեր բարեկամն իրաւունք ունի՞ մեծ եղ մը գնելու. —Հատ մը գնելու իրաւունք չունի. —Փոքր եզեր գնելու իրաւունք ունիմ. —Գնելու իրաւունք ունիք:

40. Հրահանգ

Խօսելու բաղձանք ունի՞ք . — Բաղձանք ունի՞մ, բայց սիրտ (քաջասրտութիւն, համարձակութիւն) չունի՞մ խօսելու . — Քաջասրտութիւն ունի՞ք ձեր մատը կըտրելու . — Ձայն ընելու (faire) քաջասրտութիւն չունի՞մ . — Խօսելու իրաւունք ունի՞մ . — Խօսելու իրաւունք ունի՞ք, բայց ծառերը կտրելու իրաւունք չունի՞ք . — Ձեր բարեկամին որդին տակաւին թռչուն մը գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Տակաւին հատ մը գնելու բաղձանք ունի . — Տակաւին քանի մը ձի գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Տակաւին քանի մը հատ գնելու բաղձանք ունինք, բայց այլ եւս ստակ չունինք . — Մեր դերձակն ի՞նչ (qu'est-ce que) նորոգելու բաղձանք ունի . — Մեր հին հանգերձները նորոգելու բաղձանք ունի . — Յօշկակարը մեր մուճակները նորոգելու ժամանակ ունի՞ք . — Ժամանակ ունի, բայց բաղձանք չունի (չուզեր) զանոնք նորոգել . — Մեր բեղոյրները նորոգելու ո՞վ բաղձանք ունի . — Խոյրարարը (le chapelier, շափզահը) բաղձանք ունի զանգնք նորոգելու . — Իմ ձիս բերելու (փնտռելու) կը վախնամ . — Ձեմ վախնար, բայց ժամանակ չունի՞մ բերելու . — Ի՞նչ (բան) գնելու բաղձանք ունի՞ք . — Աղէկ բան մը գնելու բաղձանք ունինք . — Մեր դրացիներն ալ գեղեցիկ բան մը գնելու բաղձանք ունին . — Ձեր տգաքը կը վախնամ ըւեւաներ գետնէն վերցնելու (ժողվելու) . — Վերցնելու չեն վախնար . — Իմ գոհարեզէններս կտորելու բաղձանք ունի՞ք . — Բաղձանք ունի՞մ զանոնք գետնէն վերցնելու, բայց ոչ՝ կտորելու . — Ձեր ձեւնոցները վերցնելու իրաւունք չունի՞մ . — Իրաւունք ունի՞ք վերցնելու, բայց կտրելու իրաւունք չունի՞ք :

ԴԻՏ. Գաղիերէնի մէջ արդէն յիշուած բայ մը չը կրկնելու համար, անոր տեղ faire բայը կը գործած-

ուի . զորօրինակ՝ Avez-vous le courage de couper votre doigt? —Je n'ai pas le courage de le faire (փոխանակ ըսելու de le couper):

41. Հրահանգ

Այս գաւաթները կոտրելու սիրտ ունի՞ք . —Քաջա-
սրտութիւն ունիմ, բայց բաղձանք չունիմ կոտրելու .
—Մեր հայելին կոտրելու ո՞վ բաղձանք ունի . —Մեր
բարեկամը բաղձանք ունի կոտրելու . —Օտարականնե-
րը բաղձանք ունի՞ն մեր ատրճանակները կոտրելու .
—Բաղձանք ունին, բայց սիրտ (այսինքն՝ համարձա-
կութիւն) չունին կոտրելու . —Նաւապետին (*) կամ
հարիւրապետին ատրճանակը կոտրելու բաղձանք ու-
նի՞ք . —Բաղձանք ունիմ, բայց կը վախնամ կոտրելու .
—Ո՞վ բաղձանք ունի իմ գեղեցիկ շունս գնելու . —Ոչ
ոք բաղձանք ունի գնելու . —Ի՞մ գեղեցիկ արկղերս
թէ . Փաղիացւոյն արկղերը գնելու բաղձանք ունիք .
—Բաղձանք ունիմ ձերինները գնելու, ոչ թէ Փա-
ղիացւոյնները . —Անգղիացին ի՞նչ գիրքեր գնելու
բաղձանք ունի . —Ձեր ունեցածները, ձեր որդւոյն
ունեցածները և իմինիս (իմ որդւոյս) ունեցածները
գնելու բաղձանք ունի . —Ի՞նչ ձեռնոցներ երթալ բե-
րելու բաղձանք ունիք . —Ձերինները, իմիններս և ձեր
տղայոց ձեռնոցները երթալ բերելու բաղձանք ունիմ:

42. Հրահանգ

Թշնամիք (ennemi) ի՞նչ հայելիներ կոտրելու բաղ-
ձանք ունին . —Ձեր ունեցածները, իմ ունեցածներս
և մեր տղոցն ու մեր բարեկամներուն ունեցածները
կոտրելու բաղձանք ունին . —Ձեր հայրն ա՞յս կարկան-
դակները թէ անոնք գնելու բաղձանք ունի . —Ասոնք
գնելու բաղձանք ունի . —Ձեր տոմսակները վերցնելու

(*) Capitain բառը թէ՛ նաւապետ եւ թէ՛ հարիւրապետ կը նշանակէ :

(Ժողովելու) իրաւունք ունի՞մ. — Ձանոնք վերցնելու իրաւունք ունի՞ք. — Իտալացիին իրաւունք ունի՞՞ ձեր գրպահէն երթալ բերելու (կամ առնելու). — Իրաւունք չունի երթալ առնելու. — Ուրիշ նաւ մը գնելու բաղձանք ունի՞ք. — Ուրիշ մը դնելու բաղձանք ունի՞մ. — Մեր թշնամիին բաղձանք ունի՞՞ նաւ մ'ալ գնելու. — Տակաւին ոչ սակաւ գնելու բաղձանք ունի, բայց գնելու կը վախնայ. — Երկու ձի ունի՞ք. — Հատ մը միայն ունի՞մ, բայց հատ մ'ալ գնելու բաղձանք ունի՞մ:

ԺԸ. ԴԱՍ. DIX-HUITIÈME LEÇON

<i>Ընել, շինել.</i>	<i>Faire (*) 4.</i>
<i>Սրգել, կամել.</i>	<i>Vouloir (*) 3.</i>
Կ'ուզէ՞ք.	Voulez-vous ?
Կ'ուզեմ.	Je veux.
Կ'ուզէ՞.	Veut-il ?
Կ'ուզէ.	Il veut.
Կ'ուզենք.	Nous voulons.
Կ'ուզէք.	Vous voulez.
Կ'ուզեն.	Ils veulent.
Կրակս ընել կ'ուզէ՞ք.	Voulez-vous faire mon feu ?
Ընել կ'ուզեմ.	Je veux le faire.
Ընել չեմ ուզեր.	Je ne veux pas le faire.
Ձեր ձին գնել կ'ուզէ՞.	Veut-il acheter votre cheval ?
Գնել կ'ուզէ.	Il veut l'acheter.
Վառել, այրել.	Brûler 1.
Տաքցնել.	Chauffer 1.
Պատռել.	Déchirer 1.
Արգանակ (մսի ջուր).	Le bouillon.
Չորձս (ճերմկեղէն).	Mon linge (միշտ եղակի).

Երթալ . *Aller (*) 1.*

(Մեկոսն) քով, տունը . *Chez.*

Ըլլալ (եմ) . *Être.*

Մարդուն քով, տունը ըլլալ . *Être chez l'homme.*

Մարդուն քով, տունը երթալ . *Aller chez l'homme.*

Իւր բարեկամին քով, տունն *Être chez son ami.*

ըլլալ . *[Թալ .*

Իւր հօրը քով, տունը երթալ . *Aller chez son père.*

Տունը . *A la maison.*

ԴԻՏ. Ա. Երբ մէկուն իւր տան վրայ է խօսքը, *chez soi, lui, կամ միայն à la maison կը գործածուի .*

Երբ ուրիշի մը տան վրայ է, *chez նախադրութիւնը միայն կը գործածուի .* *Où est votre père? — Il est*

à la maison. Հայրդ ո՞ւր է . — Տունն է, այսինքն՝ իւր տունն է, ըսել է . *Je vais à la maison կը նշանակէ՝*

Տուն կ'երթամ, այսինքն՝ իմ տունս : Բայց՝ Եղբորս տունն է, կամ՝ Եղբորս տունը կ'երթամ . *պէտք է ըսել, Il est, կամ Je vais chez mon frère.*

ԴԻՏ. Բ. *Chez նախադրութիւն է, և բուն ոչ թէ տունս, այլ մէկուն քովը կամ եղած տեղը կը նշանակէ,*

այնպէս որ մէկուն խանութին կամ եղած տեղոյն համար ալ *chez կ'ըսուի :*

Տունն ըլլալ . *Etre à la maison (chez soi).*

Տուն երթամ . *Aller à la maison.*

Ըլլալ, երթալ իմ տունս . *Être, aller chez moi.*

» » իւր, անոր տունը . » » » *lui (*r.).*

» » մեր » » » *nous.*

» » ձեր » » » *vous.*

» » իրենց, անոնց » » » *eux (*r.).*

» » մէկուն » *Être chez quelqu'un.*

Ոչ մէկուն տունն ըլլալ, *Aller chez personne.*
երթալ .

<i>Որո՞նք տունը .</i>	<i>Chez qui ?</i>
<i>Որո՞ւն տունը կ'ուզէք երթալ .</i>	<i>Chez qui voulez-vous aller ?</i>
<i>Ոչ մէկուն տունը կ'ուզեմ երթալ .</i>	<i>Je ne veux aller chez personne.</i>
<i>Ձեր եղբայրը որո՞ւն տունն է .</i>	<i>Chez qui est votre frère ?</i>
<i>Մեր տունն է .</i>	<i>Chez qui votre frère est-il ?</i>
<i>Տո՞ւնն է .</i>	<i>Il est chez nous.</i>
<i>Ի՞նչ տունն է .</i>	<i>Est-il à la maison ?</i>
<i>Տունը չէ .</i>	<i>Est-il chez lui ?</i>
<i>Ի՞նչ տունը չէ .</i>	<i>Il n'est pas à la maison.</i>
<i>Է՞ք .</i>	<i>Il n'est pas chez lui.</i>
<i>Յողնած .</i>	<i>Êtes-vous ?</i>
<i>Յողնած էք .</i>	<i>Fatigué.</i>
<i>Յողնած եմ .</i>	<i>Etes-vous fatigué ?</i>
<i>Յողնած չեմ .</i>	<i>Je suis fatigué.</i>
<i>Է՞ .</i>	<i>Je ne suis pas fatigué.</i>
<i>Է .</i>	<i>Est-il ?</i>
<i>Ենք .</i>	<i>Il est.</i>
<i>Են .</i>	<i>Nous sommes.</i>
<i>Խմել .</i>	<i>Ils sont.</i>
<i>Ո՞ւր .</i>	<i>Boire (*) 4.</i>
<i>Ի՞նչ կ'ուզէք ընել .</i>	<i>Où ?</i>
<i>Ձեր եղբայրն ի՞նչ ընել կ'ուզէ .</i>	<i>Que voulez-vous faire ?</i>
<i>Ձեր հայրը տո՞ւնն է .</i>	<i>Que veut faire votre frère ?</i>
<i>Գերմանացիք ի՞նչ կ'ուզեն գնել .</i>	<i>[son ?</i>
<i>Աղէկ բան մը գնել կ'ուզեն .</i>	<i>Votre père est-il à la mai-</i>
<i>Բան մը գնել չեն ուզեր .</i>	<i>Que veulent acheter les Allemands ?</i>
	<i>Ils veulent acheter quelque chose de bon.</i>
	<i>Ils ne veulent rien acheter.</i>

- Կ'ուզե՞ն գիրք մը գնել . Veulent-ils acheter un livre ?
 Հատ մը գնել կ'ուզեն . Ils veulent en acheter un.
 Բան մը խմել կ'ուզե՞ն . Veulent-ils boire quelque chose ?
 Բան մը խմել չեն ուզեր . Ils ne veulent rien boire.

43. Հրահանգ

Աշխատիլ կ'ուզէ՞ք . — Աշխատիլ կ'ուզեմ , բայց յոգնած եմ . — Իմ գաւաթներս կտարել կ'ուզէ՞ք . — Ձանոնք կտարել չեմ ուզեր . — Որդիս փնտռել կ'ուզէ՞ք . — Փնտռել կ'ուզեմ . — Ի՞նչ կ'ուզէք (գետնէն) վերցունել . — Կ'ուզեմ վերցունել այս սկուտն ու այս Ֆրանքները . — Այս սուն թէ անիկա վերցունել կ'ուզէք . — Երկուքն ալ վերցունել կ'ուզեմ . — Ձեր դրացին այս սանտրերը թէ անոնք կ'ուզէ գնել . — Ասոնք և անոնք կ'ուզէ գնել . — Այս մարդը կ'ուզէ՞ կտրել ձեր մատը . — Իմինս կտրել չուզեր , այլ իրենը . — Նկարիչը թուղթ այրել կ'ուզէ՞ . — Այրել կ'ուզէ . — Կօշկակարն ի՞նչ նորոգել կ'ուզէ . — Մեր հին մուճակները կ'ուզէ նորոգել . — Իերձակը կ'ուզէ՞ բան մը նորոգել . — Բաճկոններ նորոգել կ'ուզէ . — Ձեր թշնամին կ'ուզէ՞ իւր նաւն այրել . — Իրենը չուզեր այրել , այլ մերինը . — Բան մը ընել չեմ ուզեր . — Ի՞նչ ընել կ'ուզէք . — Մեր չայն ու մեր հօրը սուրճը տաքցնել կ'ուզենք . — Եղբօրս արգանակը տաքցնել կ'ուզէ՞ք . — Տաքցնել կ'ուզեմ . — Ձեր սպասաւորը կ'ուզէ՞ իմ կրակս ընել . — Ընել կ'ուզէ , բայց ժամանակ չունի :

44. Հրահանգ

Խօսիլ կ'ուզէ՞ք . — Խօսիլ կ'ուզեմ . — Ձեր որդին աշխատիլ կ'ուզէ՞ . — Աշխատիլ կ'ուզէ . — Ի՞նչ ընել կ'ուզէ . — Իրինի խմել կ'ուզէ . — Բան մը գնել կ'ուզէ՞ք . — Բան մը գնել կ'ուզեմ . — Ի՞նչ գնել կ'ուզէք . — Գո-

հարներ գնել կ'ուզեմ. — Ձորձս նորոգել կ'ուզէ՞ք . —
 Նորոգել կ'ուզեմ. — Մեր որդւոյն գուլպաններն ո՞վ
 կ'ուզէ նորոգել. — Նորոգել կ'ուզենք . — Բուսիացին
 այս նկարը թէ անիկա կ'ուզէ գնել. — Ոչ ասիկա ոչ ան-
 նիկա կ'ուզէ գնել. — Ի՞նչ գնել կ'ուզէ . — Նաւեր կ'ուզէ
 գնել. — Անգղիացիին ի՞նչ հայելիներ կ'ուզէ գնել. —
 Քաղիացւոց ունեցածներն ու Իտալացւոց ունեցածները
 կ'ուզէ գնել. — Ձեր հայրն իւր անձրեւեւնօցը թէ իւր
 գաւազանը կ'ուզէ ունենալ. — Երկուքն ալ կ'ուզէ ու-
 նենալ. — Գինի խմել կ'ուզէ՞ք . — Խմել կ'ուզեմ, բայց
 չունիմ. — Նաւաստին կաթ խմել կ'ուզէ՞ . — Խմել չու-
 զեր, ծարաւի չէ . — Նաւապետն ի՞նչ խմել կ'ուզէ . —
 Բան մը խմել չուզեր. — Խոյրարարն ի՞նչ ընել կ'ուզէ .
 — Բեղոյրներ շինել կ'ուզէ . — Ատաղձագործը բան մը
 ընել կ'ուզէ՞ . — Մեծ նաւ մը շինել կ'ուզէ . — Թռչուն
 մը գնել կ'ուզէ՞ք . — Կ'ուզեմ ոչ սակաւ գնել :

45. Հրահանգ

Արլանիացին կ'ուզէ՞ աւելի հրացան քան թէ դանակ
 գնել. — Աւելի աստնցմէ քան թէ անոնցմէ կ'ուզէ գնել .
 — Ձեր սպասաւորը սրչափ աւել կ'ուզէ գնել. — Երեք
 հատ կ'ուզէ գնել. — Շատ գուլպա գնել կ'ուզէ՞ք . —
 Քանի մը հատ միայն գնել կ'ուզենք, բայց մեր տղաքը
 չատ գնել կ'ուզեն. — Ձեր տղաքը մեր ունեցած ձեռ-
 նոցները փնտռել կ'ուզե՞ն . — Ձեր ունեցածները փրճու-
 տել չեն ուզեր, այլ հօրս ունեցածները . — Մէկը կ'ուզէ՞
 ձեր հանդերձը պատռել. — Ոչ ոք կ'ուզէ պատռել . —
 Ո՞վ կ'ուզէ գիրքերս պատռել. — Ձեր տղաքը կ'ուզեն
 պատռել. — Մեր հայրը որո՞ւ քով (տունն) է . — Իւր
 բարեկամին տունն է . — Որո՞ւ տունը կ'ուզէք երթալ .
 — Կ'ուզեմ ձեր տունը երթալ. — Իմ տունս կ'ուզէ՞ք
 երթալ. — Ձեր տունը երթալ չեմ ուզեր, այլ եղբօրս
 տունը . — Ձեր հայրը կ'ուզէ՞ իւր բարեկամին տունը
 երթալ. — Իւր բարեկամին տունը երթալ չուզեր, այլ

իւր դրացւոյն տունը . — Ձեր որդին որո՞ւ տունն է .
 — Մեր տունն է . — Մեր բեղոյրները թէ Հոլանտացւոց
 բեղոյրները կ'ուզէք երթալ բերել . — Ոչ ձերինները և
 ոչ Հոլանտացւոց (բեղոյրները) կ'ուզեմ բերել, այլ ի-
 միններա և իմ աղէկ բարեկամներուս (բեղոյրները) կ'ու-
 ղեմ երթալ բերել :

46. Հրահանգ

Ձեր արգանակը տաքցնելու իրաւունք ունի՞մ . — Տաք-
 ցնելու իրաւունք ունիք . — Սպասաւորս ձեր ձորձը
 տաքցնելու իրաւունք ունի՞ . — Իրաւունք չունի տաք-
 ցնելու . — Ձեր հանդերձը պատուելու կը վստահայ .
 — Պատուելու չի վստահար, այլ այրելու . — Ձեր տղաքը
 կ'ուզէ՞մ մեր բարեկամներուն տունը երթալ . — Ձեր
 բարեկամներուն տունը երթալ չեն ուզեր, այլ մերին-
 ներուն տունը . — Ձեր տղաքը տո՞ւնն են . — Իրենց
 տունը չեն, այլ իրենց դրացիներուն տունը . — Նաւա-
 պետը իւր տո՞ւնն է . — Իւր տունը չէ, այլ իւր եղ-
 բորը տունը . — Օտարականը մեր եղբորը տո՞ւնն է .
 — Մեր եղբորը տունը չէ, այլ մեր հորը տունը .
 — Անգղիացին որո՞ւ տունն է . — Ձեր տունն է . — Ամե-
 ռիկացին ձեր տո՞ւնն է . — Ոչ, տէր, մեր տունը չէ,
 այլ իւր բարեկամին տունը . — Իտալացին որո՞ւ տունն
 է . — Մէկուն տունը չէ, իւր տունն է . — Կ'ուզէ՞ք
 տուն երթալ . — Տուն երթալ չեմ ուզեր . դրացւոյս
 որդւոյն տունը երթալ կ'ուզեմ . — Ձեր հայրը ի՞նչ
 տունն է . — Ոչ, տէր, տունը չէ . — Որո՞ւ տունն է .
 — Ձեր ծեր դրացւոյն աղէկ բարեկամներուն տունն է .
 — Մէկուն տունը երթալ կ'ուզէ՞ք . — Մէկուն տունն
 երթալ չեմ ուզեր :

47. Հրահանգ

Ձեր որդին ո՞ւր է. — Իւր տունն է. — Տունն ի՞նչ ընել կ'ուզէ. — Աղէկ գինի խմել կ'ուզէ. — Ձեր եղբայրը տո՞ւնն է. — Տունը չէ, օտարականին տունն է. — Ի՞նչ խմել կ'ուզէք. — Կաթ խմել կ'ուզեմ. — Գերմանացին տունը ի՞նչ ընել կ'ուզէ. — Աշխատիլ և աղէկ գինի խմել կ'ուզէ. — Տունն ի՞նչ ունիք. — Տունը բան մը չունիմ. — Վաճառականը բաղձանք ունի՞ այնչափ շաքար գնել որչափ չայ. — Բաղձանք ունի այնչափ մէկէն գնել որչափ միւսէն. — Յոգնած էք. — Յոգնած չեմ. — Ո՞վ յոգնած է. — Եղբայրս յոգնած է. — Սպանիացին բաղձանք ունի՞ գնել այնչափ ձի որչափ էշ. — Աւելի ասոնցմէ (էշ) քան թէ անոնցմէ (ձի) գնելու բաղձանք ունի. — Բան մը խմել կ'ուզէ՞ք. — Բան մը խմել չեմ ուզեր. — Խոհակերն ո՞րչափ վառեակ գնել կ'ուզէ. — Չորս հատ գնել կ'ուզէ. — Գաղիացիք բան մը գնել կ'ուզե՞ն. — Բան մը, գնել չեն ուզեր. — Սպանիացին բան մը գնել կ'ուզէ. — Բան մը գնել կ'ուզէ, բայց ստակ չունի. — Իմ եղբայրներուս տունը երթալ կ'ուզէ՞ք. — Անոնց տունը երթալ չեմ ուզեր, այլ անոնց տղոցը տունը. — Սկովտիացին մէկուն տո՞ւնն է. — Մէկուն տունը չէ. — Ո՞ւր է. — Իւր տունն է:

ԺԹ. ԴԱՍ. DIX-NEUVIÈME LEÇON

Մոր.	Où ?
Հո՞ն.	Y (խայի քով).
Հոն երթալ.	Y aller.
Հոն ըլլալ.	Y être.
Ջանի հոն.	L'y (խայի քով).
Տանել.	Porter 1.
Ղրկել.	Envoyer 1.
Տանել.	Mener 1.
Ջանի հոն տանել.	L'y porter.

<i>Ջանի, գայն, զնա .</i>	<i>Le.</i>
Ջանի հոն զրկել .	L'y envoyer.
Ջանի հոն տանել .	L'y mener.
<i>Ջանոնք հոն .</i>	<i>Les y (խայի բով) .</i>
<i>Անկէ, անոնցսկ հոն .</i>	<i>Y en.</i>
Ջանոնք հոն տանել .	Les y porter.
Անկէ, անոնցսկ հոն տանել .	Y en porter.
Կ'ուզէ՞ք զայն հօրս տունը զրկել .	Voulez-vous l'envoyer chez mon père ?
Ջայն հոն զրկել կ'ուզեմ .	Je veux l'y envoyer.

ԴԻՏ. Վերի օրինակներէն կը տեսնուի որ *le, les* դերանունները *y էն առաջ կը դրուին . en* դերանունը *y էն ետքը կը դրուի :*

<i>Բժիշկը .</i>	<i>Le médecin.</i>
<i>Գալ .</i>	<i>Venir (*) 2.</i>
<i>Ե՞րբ .</i>	<i>Quand ?</i>
<i>Վաղիւ .</i>	<i>Demain.</i>
<i>Այսօր .</i>	<i>Aujourd'hui.</i>
<i>Տեղ մը (որտեք) .</i>	<i>Quelque part.</i>
<i>Եւ ոչ տեղ մը (ոչ որտեք) .</i>	<i>Ne...nulle part.</i>
Տեղ մը երթալ կ'ուզէ՞ք .	Voulez-vous aller quelque-part ?
Տեղ մը երթալ կ'ուզեմ .	Je veux aller quelque part.
Տեղ մը երթալ չեմ ուզեր .	Je ne veux aller nulle part.
<i>Գրել .</i>	<i>Écrire (*) 4.</i>
<i>Ժամը քանիի՞ն .</i>	<i>A quelle heure ?</i>
<i>Ժամը մէկին .</i>	<i>A une heure.</i>
<i>Ժամը երկուքին .</i>	<i>A deux heures.</i>
<i>Կէս .</i>	<i>Demi, է՛ք demie.</i>
<i>Քառորդ .</i>	<i>Le quart.</i>
<i>Ժամը մէկ ու կէսին .</i>	<i>A une heure et demie.</i>

Ժամը երկուք ու կէսին .	A deux heures et demie.
Ժամը մէկը քառորդ ան- ցած .	{ A une heure et quart. A une heure un quart.
Ժամը երկուքը քառորդ անցած .	{ A deux heures et quart. A deux heures un quart.
Ժամը մէկին քառորդ մնա- ցած .	A une heure moins un quart.
Կէս օրին .	A midi.
Կէս գիշերուն .	A minuit.
Աւելի քիչ , նուազ .	Moins (peu ին բազդատա- կանն է . եթէ գոյականէ մը առաջ է , իրմէ ետքը de կ'ուզէ) .

ԴիՏ. Demi ածականը գոյականէ մը առաջ անփոփոխ կը մնայ , այսինքն՝ գոյականին հետ սեռով չի համաձայնիր , կամ թէ ըսենք . թէև գոյականը իգական է , ինք արական կը մնայ . միայն երկուքին մէջ տեղ միութեան գիծ (trait d'union) կը դրուի . ինչպէս , une demi-heure . Բայց երբ գոյականէն ետքն է , սեռիւ միայն (ոչ թուով) գոյականին հետ կը համաձայնի , այսինքն՝ եթէ գոյականն արական է , արական կը դրուի . եթէ գոյականն իգական է , իգական կը դրուի , այլ միշտ եզակի կը մնայ , թէև գոյականը յոքնակի ըլլայ . ինչպէս , Une heure et demie, deux heures et demie. Un mois et demi, deux mois et demi. Demie, իգական վերջաւորութեամբ իբր գոյական կը գործածուի : Cette horloge sonne les demies. Այս ժամացոյցը կէսերը կը զարնէ :

48. Հրահանգ

Տուն երթալ կ'ուզէ՞ք . — Երթալ կ'ուզեմ . — Ձեր որդիին իմ տունս երթալ կ'ուզէ՞ . — Ձեր տունը երթալ կ'ուզէ . — Ձեր եղբայրը իւր տո՞ւնն է . — Հոն է . — Ո՛ւր երթալ կ'ուզէք . — Իմ տունս երթալ կ'ուզեմ . — Ձեր աղաքն իմ տունս երթալ կ'ուզե՞ն . — Ձեր տունը երթալ չեն ուզեր . — Այս տոմսակը որո՞ւ տուն տանել կ'ուզէք . — Իրացւոյս տունը տանել կ'ուզեմ . — Ձեր սպասաւորը տոմսակս ձեր հօրը տանել կ'ուզէ՞ . — Տանել կ'ուզէ . — Ձեր եղբայրը հրացաններս Գաղղիացւոյն տունը տանել կ'ուզէ՞ . — Տանել կ'ուզէ . — Մեր թշնամիները մեր ատրճանակներն որո՞ւ տուն տանել կ'ուզեն . — Պարսից տունը տանել կ'ուզեն . — Կօշկակարը մեր մուճակներն ո՞ւր տանել կ'ուզէ . — Ձեր տունը տանել կ'ուզէ . — Տուն տանել կ'ուզէ՞ . — Հոն տանել չուզեր . — Կ'ուզէ՞ք իմ տունս գալ . — Ձեր տունը երթալ չեմ ուզեր . — Ո՛ւր երթալ կ'ուզէք . — Բարի Անգղիացւոց տունը երթալ կ'ուզեմ . — Բարի Իտալացիք մեր տունը երթալ կ'ուզե՞ն . — Երթալ չեն ուզեր . — Ո՛ւր երթալ կ'ուզեն . — Տեղ մը երթալ չեն ուզեր :

49. Հրահանգ

Ձեր որդիին մեր տունը (կամ մեզի) տանել կ'ուզէ՞ք . — Ձեր տունը տանել չեմ ուզեր , այլ նաւապետին տունը . — Ե՞րբ կ'ուզէք նաւապետին տունը տանել . — Վաղը կ'ուզեմ տանել . — Ձեր աղաքը բժշկիին տունը տանել կ'ուզէ՞ք . — Տանել կ'ուզեմ . — Ե՞րբ տանել կ'ուզէք . — Այսօր տանել կ'ուզեմ . — Ժամը քանի՞ին տանել կ'ուզէք . — Ժամը երկուք ու կէսին . — Ե՞րբ կ'ուզէք ձեր սպասաւորը բժշկիին տունը ղրկել . — Այսօր ղրկել կ'ուզեմ . — Ժամը քանի՞ին . — Ժամը տասը քառորդ անցած . — Տեղ մը երթալ կ'ուզէ՞ք . — Տեղ մը երթալ կ'ուզեմ . — Ո՛ւր կ'ուզէք երթալ . — Սկովտիացւոյն

տունը կ'ուզեմ երթալ . — Իրլանտացին կ'ուզէ՞ ձեր տունը գալ . — Մեր տունը գալ կ'ուզէ . — Ձեր որդին մէկուն տունը երթալ կ'ուզէ՞ . — Մէկուն տունը երթալ կ'ուզէ . — Որո՞ւ տուն երթալ կ'ուզէ . — Իւր բարեկամներուն տունը երթալ կ'ուզէ . — Սպանիացիք տեղ մը երթալ կ'ուզեն . — Տեղ մը երթալ չեն ուզեր . — Ձեր բարեկամը մէկուն տունը երթալ կ'ուզէ՞ . — Մէկուն տունը երթալ չուզեր :

50. Հրահանգ

Ե՞րբ կ'ուզէք ձեր պատանին նկարչին տունը տանել . — Այսօր կ'ուզեմ տանել . — Այս թռչուններն ո՞ւր տանել կ'ուզէ . — Տեղ մը տանել չուզեր . — Բժիշկը կ'ուզէ՞ք այս մարդուն տունը տանել . — Տանել կ'ուզեմ . — Բժիշկը ե՞րբ կ'ուզէ երթալ ձեր եղբորը տունը . — Այսօր կ'ուզէ երթալ . — Մեզի սպասաւոր մը զրկել կ'ուզէ՞ք . — Ձեզի մէկ մը կ'ուզեմ զրկել . — Նկարչին տունը տղայ մը զրկել կ'ուզէ՞ք . — Մէկ մը զրկել չեմ ուզեր . — Նաւապետը որո՞ւ տունն է . — Մէկուն տունը չէ . — Ձեր եղբայրը ժամանակ ունի՞ իմ տունս երթալու . — Երթալու ժամանակ չունի . — Գաղիացին տոմսակ մ'ալ գրել կ'ուզէ՞ . — Կ'ուզէ հատ մ'ալ գրել . — Ձեր բարեկամը գրելու այնչափ տոմսակ ունի՞ որչափ ես . — Ճիշդ այնչափ գրելու բաղձանք ունի . — Որո՞ւ կ'ուզէ զրկել զանոնք . — Իւր բարեկամներուն կ'ուզէ զրկել . — Ո՞վ կ'ուզէ փոքր տոմսակներ գրել . — Երիտասարդը կ'ուզէ գրել . — Եղբորս տունը շատ գիրք տանել կ'ուզէ՞ք . — Քանի մը հատ միայն կ'ուզեմ տանել :

51. Հրահանգ

Կ'ուզէ՞ք ձեր բարեկամին տունն արկղ մ'ալ զրկել . — Տակաւին ոչ սակաւ զրկել կ'ուզեմ . — Խոյրարարը տակաւին ո՞րչափ բեղոյր կ'ուզէ զրկել . — Տակաւին վեց (հատ) կ'ուզէ զրկել . — Դերձակը կ'ուզէ՞ այնչափ

մուճակ զրկել որչափ կօշկակարը . — Աւելի քիչ (նուազ) կ'ուզէ զրկել . — Ձեր որդին նաւապետին տունը երթալու քաջասրտութիւն ունի . — Երթալու քաջասրտութիւն ունի, բայց ժամանակ չունի . — Կ'ուզէ՞ք այնչափ շուն գնել որչափ ձի . — Աւելի ասոնցմէ կ'ուզեմ գնել քան թէ անոնցմէ . — Ժամը քանիի՞ն կ'ուզէք ձեր սպասաւորը Հոլանտացւոյն տունը զրկել . — Ժամը վեցին քառորդ մնացած կ'ուզեմ զրկել . — Ձեր հայրը ժամը քանիի՞ն իւր տունն է . — Կէս օրին իւր տունն է . — Ձեր բարեկամը ժամը քանի՞ն կ'ուզէ գրել իւր տոմսակները . — Կէս գիշերուն կ'ուզէ գրել . — Նաւապետին տունը երթալու կը վախնա՞ք . — Ձեմ վախնար, բայց կ'ամէնամ երթալ :

ԴԻՏ. Ա. Գաղիերէնի մէջ դերանուն խնդիրները միշտ և ամէն բայի քով դրուելու են . Հայերէն կըրնանք շատ անգամ այս խնդիրները զանց ընել . զորօրինակ՝ Տոմսակս ձեր հօրը տունը կ'ուզէ՞ք տանել . ասոր պատասխան կրնանք ըսել . Կ'ուզեմ տանել : Գաղիերէնի մէջ պէտք է ըսել . Կ'ուզեմ զայն (տոմսակը) հոն (հօրս տունը) տանել . Voulez-vous porter mon billet chez votre père? — Je veux l'y porter.

ԴԻՏ. Բ. Porter կը նշանակէ անշունչ բան մը տանել, կամ վերցունելով տանել . իսկ mener կը նշանակէ շնչաւոր մը տանել, ան որ կրնայ քալել, երթալ մէկտեղ . ուստի կ'ըսուի . Porter un billet, բայց Mener un enfant chez quelqu'un.

Ի. ԴԱՍ. VINGTIÈME LEÇON

Համար (փաստ) .

Pour .

Տեսնել .

Voir (*) 3.

Հաց գնելու համար ստակ Avez-vous de l'argent pour acheter du pain ?

ունի՞ք .

acheter du pain ?

Ունիմ .

J'en ai .

Ձեր եղբորը տունը երթալ Voulez-vous aller chez votre frère pour le voir ?
կուզէ՞ք զանի տեսնելու համար .

Ժամանակ չունիմ հոյ երթալ զանի տեսնելու համար . Je n'ai pas le temps d'y aller pour le voir.

Ձեր եղբայրը դանակ մը ունի՞ իւր հացը կտրելու համար . Votre frère a-t-il un couteau pour couper son pain ?

Կտրելու համար անկէ (դանակ) չունի . Il n'en a pas pour le couper.

Աւելել .

Balayer 1.

Սպաննել, մորթել .

Tuer 1.

Աղել .

Saler 1.

Կրնալ, կարող ըլլալ .

Pouvoir (*) 3.

Կրնա՞ք

Pouvez-vous ?

Կրնամ .

Je peux կամ je puis.

Ձեմ կրնար .

Je ne peux pas կամ je ne puis.

Կրնայ .

Peut-il ?

Կրնայ .

Il peut.

Ձի կրնար .

Il ne peut pas.

Կրնանք .

Nous pouvons.

Կրնաք .

Vous pouvez.

Կրնան .

Ils peuvent.

Չիս .

Me (եզ. հայց. Ա. դիմք դեր. սեռի խնդիր, régime direct).

Չանի, զայն, զնա .

Le (եզ. հայց. դեր. Գ. դիմք, սեռի խնդիր) .

Չիս տեսնել .

Me voir.

Չայն տեսնել .

Le voir.

Մարդը տեսնել .

Voir l'homme.

Չանի սպաննել, մորթել .

Le tuer.

Տրական շինելու համար կը գործածուի A, որ le յօ-
դով միանալով կ'ըլլայ au, և յոքնակին les յօդով միա-
նալով կ'ըլլայ aux. Ճայնաւորով կամ անձայն ի ով
սկսող անուններէ առաջ à և le եզակիին մէջ չեն միա-
նար, այլ կ'ըլլայ à l'.

Եզակի	Singulier	Յոքնակի	Pluriel
Բարեկամին,	A Pami.	Բարեկամներուն,	Aux amis.
Մարդուն,	A l'homme.	Մարդոց,	Aux hommes.
Նաւապետին,	Au capitaine.	Նաւապետներուն,	Aux capitaines.
Գիրքին.	Au livre.	Գիրքերուն,	Aux livres.

Անոր (դէր. տրական).

Lui (Գ. դէմք դէր. Կախան,
ար. և իգ. յնոսթ. ինդիր,
régime indirect).

Ինծի.

Me (Ա. դէմք դէր. Կախան,
յնոսթ. ինդիր, régime
indirect).

Ինծի խօսել.

Me parler.

Անոր խօսել.

Lui parler.

Անոր գրել.

Lui écrire.

Ինծի գրել.

M'écrire (փոխանակ me é-
crire, քովէ քով երկու ձայ-
նաւորի հնչումն ականջի
աղէկ չի գար. անոր հա-
մար e կրճատեալ է).

Մարդուն խօսել.

Parler à l'homme.

Նաւապետին խօսել.

Parler au capitaine.

Նաւապետին գրել.

Écrire au capitaine.

Կրնա՞ք ինծի գրել.

Pouvez-vous m'écrire ?

Կրնամ գրել.

Je puis vous écrire.

Մարդը կրնայ՞ ձեզի խօսել.

L'homme peut-il vous par-
ler ?

Կրնայ խօսել.

Il peut me parler.

Կ'ուզէ՞ք ձեր եղբորը գրել. Voulez-vous écrire à votre frère ?

Կ'ուզեմ անոր գրել. Je veux lui écrire.

Կողով. Le panier.

Գորդ (խալի). Le tapis.

Յատակ, գետին (սենեկի) Le plancher.

Կատու. Le chat.

Գիրքը մարդուն ղրկել կ'ուզէ՞ք. Voulez-vous envoyer le livre à l'homme ?

Ղրկել կ'ուզեմ. Je veux le lui envoyer.

Ե՞րբ կ'ուզէք ղրկել. Quand voulez-vous le lui envoyer ? [main.

Վաղը կ'ուզեմ ղրկել. Je veux le lui envoyer de-

Տրական դերանուանք

Հայցական դերանուանք

Ինծի,	me	կամ	à moi.	Ձիս,	me	կամ	moi.
Անոր (նմա)	lui	»	à lui.	Ձանի,	le	»	lui.
Մեզի,	nous	»	à nous.	Ձմեզ,	nous		
Ձեզի,	vous	»	à vous.	Ձձեզ,	vous		
Անոնց,	leur	»	à eux.	Ձանոնք,	les	»	eux.

ԴԻՏ. Ա. Առաջին սեան դերանունները, me, lui (տր.) nous, vous, leur, le, les բայէն միշտ առաջ կը դրուին (բաց ի հրամայականէն). Իսկ երկրորդ սեան դերանուններն, à moi, à lui, à nous, à vous, à eux, moi, lui (հայց.), eux և ամէն գոյական խնդիր միշտ բայէն ետքը կը դրուին, ինչպէս օրինակներէն կը տեսնուի :

Ձեզի խօսել կ'ուզէ՞ք. Veut-il vous parler ?

Ինծի խօսել չուզեր, այլ ձեզի. Il ne veut pas parler à moi, mais à vous.

Կ'ուզէ՞ք անոր գրել. Voulez-vous lui écrire ?

Ձեմ ուզեր անոր գրել, այլ անոր եղբորը. Je ne veux pas écrire à lui, mais à son frère.

ԳԻՏ. Բ. Երբ երկու այլ և այլ դէմքի դերանունն խընդիր կայ, առաջին և երկրորդ դէմքի դերանունը, թէ և բնութեան խնդիր, այսինքն՝ տրական ըլլայ, երրորդ դէմքի դերանունէն առաջ կը դրուի: Եթէ երկուքն ալ երրորդ դէմքի են, սեռի խնդիրը (հայցականը) բնութեան խնդրէն (տրականէն) առաջ կը դրուի:

Եգ.

Յք.

Ձայն ինծի,	Me le.	Ձանոնք ինծի,	Me les.
Ձայն մեզի,	Nous le.	Ձանոնք մեզի,	Nous les.
Ձայն ձեզի,	Vous le.	Ձանոնք ձեզի,	Vous les.
Ձայն անոր,	Le lui.	Ձանոնք անոր,	Les lui.
Ձայն անոնց,	Le leur.	Ձանոնք անոնց,	Les leur.

Ե՞րբ կ'ուզէք կողովն ինծի *Quand voulez-vous m'envoyer le panier?*
 դրկել.

Այսօր կ'ուզեմ դրկել. *Je veux vous l'envoyer aujourd'hui.*

ԳԻՏ. Գ. Առաջ ըսուեցաւ թէ որոշեալ անուան կամ անուանց տեղ, *le, les* դերանունները կը դրուին. իսկ անորոշ կամ մասնական մտքով առնուած անուան կամ անուանց տեղ *en* դերանունը կը դրուի. ինչպէս՝ Գիրքը կամ գիրքերն ինծի տալ կ'ուզէ՞ք. —Տալ կ'ուզեմ. *Voulez-vous me donner le livre կամ les livres?* — *Je veux vous le կամ les donner.* Ինծի գիրք տալ կ'ուզէ՞ք. —Տալ կ'ուզեմ. *Voulez-vous me donner des livres?* —*Je veux vous en donner.*

Մենք հրահանգներուն մէջ անկի, անոնցմէ դերանունները զանց կ'ընենք. Գաղիերէնի մէջ *en* միշտ դրուելու է, ինչպէս նաեւ ուրիշ դերանունն խնդիրներ որոնք Հայերէնի մէջ կրնան զանց առնուիլ:

ԳԻՏ. Դ. *En* դերանունն ուրիշ դերանուններէն ետքը կը դրուի. ինչպէս.

M'en,	Ինծի ,	անկէ ,	անոնցմէ
Lui en,	Անոր	»	»
Nous en,	Մեզի	»	»
Vous en,	Ձեզի	»	»
Leur en,	Անոնց	»	»
Տալ .	Donner	1.	
Փոխ տալ .	Prêter	1.	[pain ?
Ինծի հաց տալ կ'ուզէ՞ք .	Voulez-vous	me donner	du
Տալ կ'ուզեմ .	Je veux	vous en	donner.
Եղբորս ստակ փոխ տալ կ'ուզէ՞ք .	Voulez-vous	prêter de	
Փոխ տալ կ'ուզեմ .	Je veux	lui en	prêter.

ԷԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ ՀՈՂՈՎՈՒՄԸ

	Եգ.	Ար.	Իգ.
Ո. Ես ,	je, moi.	Դուն ,	tu, toi.
Ս. Իմ ,	de moi.	Քու ,	de toi.
Տ. Ինծի ,	me, à moi.	Գեզի ,	te, à toi.
Հ. Ձիս ,	me, moi	Գեզ .	te, toi.
		Ան ,	il, lui.
		Անոր ,	de lui. d'elle.
		Անոր ,	lui, lui.
			à lui, à elle.
		Ան ,	le, lui, la, elle.
		Անոնք ,	ils. elles.
		Անոնց ,	d'eux. d'elles.
		Անոնց ,	leur. leur.
			à eux. à elles.
		Ձանոնք ,	les. les.
			eux. elles .

ԴԻՏ. Ա. Պէտք է գիտնալ որ Գաղիերէնին սեռականը մեր բացառականին և պատմականին նշանակութիւնն ալ ունի , և խօսքին իմաստէն կը հասկցուի . ուստի de nous, կը նշանակէ մեր, մենէ և մեր վրայով :

ԴԻՏ. Բ. En դերանունը de lui, d'elle, d'eux, d'elles, դերանունաց նշանակութիւնն ունի . և y դերանունը à lui, à elle, à eux, à elles, դերանունաց նշանա-

կութիւնն ունի . կամ թէ ըսենք , en` սեռական է ,
y տրական :

ԳԻՏ. Գ. Je, tu, il, ils, միշտ բայի հետ միայն իբրեւ տէր բայի կը գործածուին . moi, toi, lui, nous, vous, eux, elle, elles թէ մինակ և թէ de, à և ուրիշ նախադրութիւններով կը գործածուին . իսկ me, te, le, la, les ամենեւին նախադրութիւն չեն ունենար . me, te և nous, vous մինակ՝ թէ տրական և թէ հայցական են . le, la, les հայցական են միայն :

(*) Գաղիերէն տէր բային sujet կը կոչուի , և ուղղական է . Սեռի խնդիրը complément կամ régime direct կը ըսուի , և հայցական է . մնացեալ հորդները՝ սեռական , տրական , եւ . և բոլոր նախադրութեամբ խնդիրներ complément կամ régime indirect կը կոչուին որ մեր քերականական լեզուով բնութեան խնդիր կը ըսուի :

52. Հրահանգ

Ատաղծագործը մուրճ մը գնելու համար բաւական ստակ ունի՞ . — Բաւական ունի . — Նաւապետը նաւ մը գնելու համար բաւական ստակ ունի՞ . — Հատ մը գնելու համար բաւական ստակ ունի . — Գեղացին հաց գրնելու բաղձանք ունի՞ . — Գնելու բաղձանք ունի , բայց գնելու համար բաւական ստակ չունի . — Ձեր որդին տոմսակ մը գնելու համար թուղթ ունի՞ . — Չունի . — Եղբայրս տեսնելու ժամանակ ունի՞ք . — Չանոնք տեսնելու ժամանակ չունիմ . — Ձեր հայրը զիս տեսնել կ'ուզէ՞ . — Ձեզ տեսնել չուզեր . — Ձեր սպասաւորը գետինն աւելելու համար աւել մը ունի՞ . — Աւելելու համար աւել մը ունի . — Աւել կ'ուզէ՞ . — Աւել կ'ուզէ . — Նաւաստին տուրմ գնելու համար ստակ ունի՞ . — Գնելու համար ստակ չունի . — Ձեր խոհակերը եզան միս գնելու համար ստակ ունի՞ . — Գնելու համար ստակ ունի . — Վառեակներ գնելու համար ստակ ու-

նի՞ք. —Ունի. —Իմ եղան միսս արելու համար բուսկան աղ ունի՞ք. —Աղելու համար բուսկան ունիմ. —Ձեր բարեկամը զիս տեսնելու համար տունս գալ կ'ուզէ՞ք. —Չուզեր ոչ ձեր տունը երթալ, ոչ ալ ձեզ տեսնել. —Ձեր դրացին իւր ձին սպաննելու բաղձանք ունի՞ք. —Չանի սպաննելու բաղձանք չունի. —Ձեր բարեկամները սպաննել կ'ուզէ՞ք. —Քչնա՞մենք սիւսն կ'ուզեմ սպաննել:

53. Հրահաօգ

Կրնա՞ք ինծի հաց կտրել. —Կրնամ կտրել. —Կարելու համար դանակ մը ունի՞ք. —Հատ մը ունիմ. —Ձեռնոցներս կրնա՞ք նորոգել. —Կրնամ նորոգել, բայց ընելու բաղձանք չունիմ. —Իերձակը կրնա՞ք ինծի հանգերձ մը շինել. —Կրնայ հատ մը շինել. —Բժշկին խօսել կ'ուզէ՞ք. —Անոր խօսել կ'ուզեմ. —Ձեր որդին ինծի խօսելու համար զիս տեսնել կ'ուզէ՞ք. —Կ'ուզէ ձեզ տեսնել ձեզի սկուտ մը տալու համար. —Չիս սպաննել կ'ուզէ՞ք. —Ձեզ սպաննել չուզեր. մնակ ձեզ տեսնել կ'ուզէ. —Ձեր ծեր բարեկամին որդին եզ մը մտրթել կ'ուզէ՞ք. —Նրկու հատ մտրթել կ'ուզէ. —Մեր կատուն սպաննելու ո՞վ բաղձանք ունի. —Մեր դրացւոցն մանչը զանի սպաննելու բաղձանք ունի. —Ինծի քոչափ ստակ կրնա՞ք զրկել. —Ձեզի քսան Քրանք կրնամ զրկել. —Իմ գորգս ինծի զրկել կ'ուզէ՞ք. —Ղըրկել չեմ ուզեր. —Կօշկակարին բան մը զրկել կ'ուզէ՞ք. —Կօշկակներս զրկել կ'ուզեմ. —Ձեր հանգերձներն անոր զրկել կ'ուզէ՞ք. —Ոչ, զանոնք գերձակին կ'ուզեմ զրկել. —Իերձակը կրնա՞ք իմ հանգերձներս ինծի զրկել. —Զի կրնար զրկել. —Ձեր տղաքը կրնան ինծի գրել. —Կրնան գրել. —Ձեր կողովն ինծի փոխ տալ կ'ուզէ՞ք. —Փոխ տալ կ'ուզեմ:

54. Հրահանգ

Գինի խմելու համար դաւաթ մը ունի՞ք . — Հատ մը ունիմ, բայց գինի չունիմ. չայ միայն ունիմ . — Գինի գնելու համար ինձի ստակ տալ կ'ուզէ՞ք . — Տալ կ'ուզեմ, բայց շատ չունիմ . — Կ'ուզէ՞ք ձեր ունեցածը տալ ինձի . — Տալ կ'ուզեմ . — Կրնամք այնչափ գինի խմել որչափ կաթ . — Կրնամ այնչափ ասկէ խմել որչափ անկէ . — Ձեր դրացին կրակ ընելու համար փայտ ունի՞ք . — (Անկէ) ընելու համար փայտ ունի, բայց հաց և կարագ գնելու համար ստակ չունի . — Անոր փոխ տալ կ'ուզէ՞ք : — Փոխ տալ կ'ուզեմ . — Գերմանացւոյն կ'ուզէ՞ք խօսել . — Անոր կ'ուզեմ խօսել . — Ռ՛ւր է . — Ամերիկացւոյն որդւոյն տաւնն է . — Գերմանացին կուզէ ինձի խօսել . — Կ'ուզէ խօսել ձեզի . — Ի՞նչ եղբօրս թէ ձերինին կ'ուզէ խօսել . — Երկուքին ալ կ'ուզէ խօսել . — Մեր դրացւոյն տղաքը կրնան աշխատիլ . — Կրնան աշխատիլ, բայց չեն ուզեր :

55. Հրահանգ

Հոլանտացւոյն տղոցը խօսել կուզէ՞ք . — Խօսել կ'ուզեմ անոնց . — Անոնց ի՞նչ կ'ուզէք տալ . — Անոնց աղէկ կարկանդակ կ'ուզեմ տալ . — Կ'ուզէ՞ք անոնց բան մը փոխ տալ . — Անոնց չեմ կրնար բան մը փոխ տալ . բան մը չունիմ . — Խոհակերը եզն ազելու համար տակաւին աղ ունի՞ք . — Տակաւին քիչ մը ունի . — Տակաւին որիզ ունի՞ք . — Տակաւին շատ ունի . — Կուզէ՞ք անկէ ինձի տալ . — Կ'ուզէ տալ . — Այս վառեակը թէ անիկա կ'ուզէ մորթել . — Ոչ ասիկա ոչ անիկա կ'ուզէ մորթել . — Ի՞նչ եզ մորթել կ'ուզէ . — Գեղացւոյնը կ'ուզէ մորթել . — Այս եզը թէ անիկա կուզէ մորթել . — Երկուքն ալ կ'ուզէ մորթել . — Ռ՛վ մեզի պաքցամատ զրկել կ'ուզէ . — Հացագործը կ'ուզէ զրկել . — Ընելու բան մը ունի՞ք . — Ընելու բան մը չունիմ :

56. Հրահանգ

Ձեր որդին ի՞նչ ունի ընելու . —Ունի գրեկ (պիտի գրէ) իւր աղէկ բարեկամներուն և նաւապետներուն . —Որո՞ւ կ'ուզէք խօսել . —Կ'ուզեմ խօսել Իտալացւոց և Գաղիացւոց . —Կ'ուզէ՞ք անոնց ստակ տալ . —Կ'ուզեմ տալ . —Այս մարդուն հաց տալ կ'ուզէ՞ք . —Տալ կ'ուզեմ . —Անոր հանդերձ մը տալ կ'ուզէ՞ք . —Հատ մը տալ կ'ուզեմ . —Ձեր բարեկամներն ինձի սուրճ տալ կ'ուզե՞ն . —Տալ կ'ուզեն . —Ձեր գիրքերն ինձի փոխ տալ կ'ուզէ՞ք . —Փոխ տալ կ'ուզեմ . —Ձեր խշտեակները ձեր դրացիներուն փոխ տալ կ'ուզէ՞ք . —Փոխ տալ չեմ ուզեր . —Ձեր հայելիները կ'ուզէ՞ք անոնց փոխ տալ . —Փոխ տալ կ'ուզեմ . —Ձեր անձրեւնոցներն որո՞ւ փոխ տալ կ'ուզէք . —Իմ բարեկամներուս փոխ տալ կ'ուզեմ . —Ձեր բարեկամը իւր ձորձը (ճերմկեղէնը) որո՞ւ փոխ տալ կ'ուզէ . —Մէկուն փոխ տալ չուզեր :

ԻԱ. ԴԱՍ. VINGT-UNIÈME LEÇON

Որո՞նք (քի՞նկ) .	A qui? (հարցում, որոյ պատասխանը տրական հոյով է) .
Ո՞վ .	Qui?
Ի՞նչ .	Que? Quoi?

ՀԱՐՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆ ՀՈՒՆՎՈՒԹԸ

	Անճանց համար	Իրաց համար
Ուղղ. եւ հայց. } Տէր բայի եւ Սեռի խնդիր.	Ո՞վ, գո՞վ. Qui?	Ի՞նչ, Que? quoi?
Սեռ. Յատկացուցիչ . } Տրակ. Բնութեան խնդիր.	Որո՞ւ. De qui?	Ի՞նչ բանի. De quoi?
	Որո՞ւ. A qui?	Ի՞նչ բանի. A quoi?

ԻիՏ. Qui ? ո՞վ , յոքնակի չունի , թէ արական է և թէ իգական . ուստի կ'ըսուի . Qui est ? Ո՞վ է . Qui sont ? Որո՞նք են :

Նոյնպէս է que ? Ի՞նչ , որ իրաց վրայ կ'ըսուի :
Quoi ? Ի՞նչ , բայի հետ չի գործածուիր :

Պատասխանի .

Répondre 4.

- Մարդուն պատասխանել . Répondre à l'homme.
 Մարդոց պատասխանել . Répondre aux hommes.
 Որո՞ւ կ'ուզէք պատասխանել . A qui voulez-vous répondre ?
 Եղբորս կ'ուզեմ պատասխանել . Je veux répondre à mon frère.
 Անոր պատասխանել . Lui répondre.
 Անոնց պատասխանել . Leur répondre.
 Տոմսակին պատասխանել . Répondre au billet.
 Անոր պատասխանել . Y répondre.
 Տոմսակներուն պատասխանել . Répondre aux billets.
 Անոնց պատասխանել . Y répondre.

Y դերանունը եզակի և յոքնակի տրականի տեղ է , և ընդհանրապէս իրաց համար կ'ըսուի , և lui, leur դերանուանց նշանակութիւնն ունի :

- Կ'ուզէ՞ք տոմսակիս պատասխանել . [նե՛կ . Voulez-vous répondre à mon billet ?
 Կ'ուզեմ անոր պատասխանել . Je veux y répondre.
 Կ'ուզէ՞ք տոմսակներուս պատասխանել . [նե՛կ . Voulez-vous répondre à mes billets ?
 Կ'ուզեմ անոնց պատասխանել . Je veux y répondre.

Տեսարանը .

Le spectacle.

Թատրոնը .

Le théâtre.

Պարահանդէսը .

Le bal.

Թատրոնը (ս՞ւր , շարժումը և դադարը.)	(Եւ.)	Au théâtre.
Թատրոնները	»	(Եւ.) Aux théâtres.
Պարահանդէսը	»	(Եւ.) Au bal.
Պարահանդէսները	»	(Եւ.) Aux bals.
Պարտէզը	»	(Եւ.) Au jardin.
Պարտէզները	»	(Եւ.) Aux jardins.

Մթերանոցը , վաճառատունը (մաղաղան).

Le magasin.

Գրասենեակը .

Le comptoir.

Շուկան .

Le marché.

Հոն .

Y (վեր.) .

Հոն երթալ .

Y aller.

Հոն ըլլալ .

Y être. [tacle ?

Տեսա՞իան երթալ կ'ուզէ՞ք .

Voulez-vous aller au spec-

(Հոն) երթալ կ'ուզեմ .

Je veux y aller. [tacle ?

Ձեր եղբայրը տեսարա՞նն է .

Votre frère est-il au spec-

Հոն է .

Il y est.

Հոն չէ .

Il n'y est pas.

Ո՞ւր է .

Où est-il ?

Մի՞չէ կամ 'ի , նախդիր .

Dans.

Ձեր հայրը իւր պարտէզն է .

Votre frère est-il dans son jardin ?

Հոն է .

Il y est.

Վաճառականն ո՞ւր է .

Où est le marchand? կամ

Où le marchand est-il?

Իւր մթերանոցն է .

Il est dans son magasin.

Ի՞նչ ունիք ընելու .

Qu'avez-vous à faire?

Ընելու բան մը չունիմ .

Je n'ai rien à faire.

Մարդը խմելու ի՞նչ ունի .

Qu'est ce que l'homme a à boire?

Խմելու բան մը չունի .

Il n'a rien à boire.

Խմելու բան մը ունի՞ք . Avez-vous quelque chose
 [ունիմ տալ . à boire?
 Տոմսակի մը պատասխան J'ai à répondre à un billet.
 Ձեր եղբորը խօսելիք ունիմ . J'ai à parler à votre frère.

57. Հրահանգ

Ինծի գրել կ'ուզէ՞ք . — Ձեզի գրել կ'ուզեմ . — Իտա-
 լացւոյն գրել կ'ուզէ՞ք . — Անոր գրել կ'ուզեմ . — Ձեր
 եղբայրը կ'ուզէ՞ գրել Անգղիացւոց . — Անոնց գրել
 կ'ուզէ , բայց անոնք բազձանք չունին անոր պատաս-
 խանելու . — Ձեր բարեկամին պատասխանել կ'ուզէ՞ք .
 — Անոր պատասխանել կ'ուզեմ . — Բայց որո՞ւ պատաս-
 խանել կ'ուզէք . — Իմ աղէկ հօրս պատասխանել կ'ու-
 զեմ . — Ձեր աղէկ բարեկամներուն պատասխանել չէ՞ք
 ուզեր . — Անոնց պատասխանել կ'ուզեմ . — Ո՞վ կ'ուզէ
 ձեզի գրել . — Բոստոնցին կ'ուզէ ինծի գրել . — Անոր
 պատասխանել կ'ուզէ՞ք . — Անոր պատասխանել չեմ ու-
 զեր . — Ո՞վ կ'ուզէ գրել մեր բարեկամներուն . — Մեր
 դրացւոյն տղաքը կ'ուզեն անոնց գրել . — Անոնք պա-
 տասխան տալ կ'ուզեն անոնց . — Պատասխան տալ
 կ'ուզեն . — Որո՞ւ կ'ուզէք գրել . — Բոստոնցւոյն կ'ուզեմ
 գրել . — Անիկա ձեզի պատասխան տալ կ'ուզէ . — Ինծի
 պատասխան տալ կ'ուզէ , բայց չի կրնար . — Սպանիա-
 ցիք կրնա՞ն մեզի պատասխան տալ . — Մեզի չեն կրնար
 պատասխան տալ , բայց մենք կրնանք անոնց պատաս-
 խանել . — Այս տոմսակը որո՞ւ կ'ուզէք ղրկել . — Կա-
 հագործին կ'ուզեմ ղրկել :

58. Հրահանգ

Ի՞նչ ունիք ընելու . — Գրելիք ունիմ . — Ի՞նչ ու-
 նիք գրելու . — Տոմսակ մը ունիմ գրելու . — Որո՞ւ . —
 Ատաղձագործին . — Ձեր հայրն ի՞նչ ունի խմելու . —
 Աղէկ գինի ունի խմելու . — Ձեր սպասաւորը խմելու
 բան մը ունի՞ . — Ձայ ունի խմելու . — Կօշկակարն ի՞նչ

ունի ընելու . — Մուճակներս ունի նորոգելու . — Ի՞նչ ունիք նորոգելու . — Իերձանէ գուլպաներս ունիմ նորոգելու . — Որո՞ւ խօսելիք ունիք . — Նաւապետին խօսելիք ունիմ . . — Ո՞ւր կ'ուզէք անոր խօսել . — Անոր տունը . — Ձեր եղբայրն որո՞ւ խօսելիք ունի . — Ձեր որդւոյն խօսելիք ունի . — Անգղիացին ի՞նչ ունի ընելու . — Տոմսակի մը պատասխանելիք ունի (պատի պատասխանէ) . — Ի՞նչ տոմսակի պատասխանելիք ունի . — Բարի Գերմանացւոյն տոմսակին ունի պատասխանել . — Գաղիացւոյն (տոմսակին) պատասխանելիք ունի՞մ . — Անոր պատասխանելիք ունիք . — Ի՞նչ տոմսակի պատասխանելիք ունիք . — Իմ աղէկ բարեկամիս (տոմսակին) պատասխանելիք ունիմ . — Ձեր եղբայրը տոմսակի մը պատասխանելիք ունի՞ . — Տոմսակի մը պատասխանելիք ունի . — Ո՞վ տոմսակներու պատասխանելիք ունի . — Մեր տղաքը քանի մը տոմսակներու պատասխանելիք ունին . — Վաճառականաց տոմսակներուն պատասխանել կ'ուզէ՞ք . — Անոնց պատասխանել կ'ուզեմ . — Ձեր եղբայրն այս տոմսակին թէ անոր կ'ուզէ պատասխանել . — Ոչ ասոր և ոչ անոր կ'ուզէ պատասխանել . — Մէկը կ'ուզէ՞ պատասխանել իմ տոմսակիս . — Ոչ ոք կ'ուզէ անոր պատասխանել :

59. Հրահանգ

Ձեր հայրն ի՞նչ տոմսակներու կ'ուզէ պատասխանել . — Իւր աղէկ բարեկամներուն (տոմսակներուն) միայն կ'ուզէ պատասխանել . — Իմ տոմսակիս կ'ուզէ՞ պատասխանել . — Կ'ուզէ պատասխանել . — Մէկուն պատասխանելիք ունի՞ք . — Մէկուն պատասխանելիք չունիմ . — Իմ տոմսակներուս ո՞վ կ'ուզէ պատասխանել . — Ձեր բարեկամները կ'ուզեն պատասխանել . — Պարահանդէս երթալու բաղձանք ունի՞ք . — Հոն երթալու բաղձանք ունիմ . — Ե՞րբ կ'ուզէք երթալ . — Այսօր . — Ժամը քանի՞օն . — Ժամը տասն ու կէսին . — Ձեր

մանչը երբ տեսարան տանել կ'ուզէք . — կ'ուզեմ վաղը տանել . — Ժամը քանիի՞ն կ'ուզէք տանել . — Ժամը վեցին քառորդ մնացած . — Ձեր որդին ո՞ւր է . — Տեսարանն է . — Ձեր բարեկամը պարահանգէ՞սն է . — Հոն է . — Վաճառականն ո՞ւր է . — Իւր գրասենեակն է . — Ձիւ ո՞ւր կ'ուզէք տանել . — Ձեզ իմ մթերանոցս կ'ուզեմ տանել . — Ձեր խոհակերն ո՞ւր երթալ կ'ուզէ . — Շուկան երթալ կ'ուզէ . — Ձեր եղբայրը չուկածն է . — Հոն է . — Ո՞ւր է . — Իւր մթերանոցն է :

60. Հրահանգ

Հոլանտացին ո՞ւր է . — Իւր յարդանոցն է . — Տեսարան երթալու համար տունս գալ կ'ուզէ՞ք . — Ձեր տունը երթալ կ'ուզեմ . բայց տեսարան երթալու բաղձանք չունիմ . — Իրլանտացին ո՞ւր է . — Շուկան է . — Ո՞ր թատրոնը երթալ կ'ուզէք . — Գաղիացւոցը երթալ կ'ուզեմ . — Ի՞մ պարտէզս թէ Սկովտիացւոյնը կ'ուզէք երթալ . — Ոչ ձերինը և ոչ Սկովտիացւոյնը կ'ուզեմ երթալ . Իտալացւոյնը կ'ուզեմ երթալ . — Բրժիչկը մե՞ր մթերանոցները թէ Հոլանտացւոց (մթերանոցները) երթալու բաղձանք ունի . — Ոչ ձերինները և ոչ Հոլանտացւոց (մթերանոցները) կ'ուզէ երթալ , այլ Գաղիացւոց մթերանոցները . — Շուկան ի՞նչ կ'ուզէք գնել . — Կողով մը և գորգեր կ'ուզեմ գնել . — Ո՞ւր կ'ուզէք տանել զանոնք . — Չանոնք տուն տանել կ'ուզեմ :

61. Հրահանգ

Ո՞րչափ գորգ կ'ուզէք գնել . — Երկու հատ կ'ուզեմ գնել . — Չանոնք որո՞ւ տալ կ'ուզէք . — Սպասաւորիս տալ կ'ուզեմ . — Գետինն աւելլու բաղձանք ունի՞ . — Ընելու բաղձանք ունի , բայց ժամանակ չունի . — Անգղիացիք շատ մթերանոցներ ունի՞ն . — Շատ ունին . — Գաղիացիք ունի՞ն այնչափ չուն որչափ կատու . — Աւելի ասոնցմէ ունին քան թէ անոնցմէ . — Ձեր

մթերանոցներուն մէջ շատ հրացան ունի՞ք . — Շատ ունինք անոնցմէ (հրացան), բայց շատ ցորեն չունինք . — Մեր հրացանները տեսնել կ'ուզէ՞ք . — Չանոնք տեսնելու համար ձեր մթերանոցներն երթալ կ'ուզեմ . — Բան մը գնել կ'ուզէ՞ք . — Բան մը գնել կ'ուզեմ . — Ի՞նչ գնել կ'ուզէք . — Գրպահ մը , հայելի մը և ատրճանակ մը կ'ուզեմ գնել . — Ձեր արկղը ո՞ր կ'ուզէք գնել . — Շուկան կ'ուզեմ գնել զայն . — Ձեր մթերանոցներուն մէջ ունի՞ք այնչափ գինի՞ որչափ չայ . — Այնչափ մէկէն ունինք որչափ միւսէն . — Ձործս ո՞վ պատուել կ'ուզէ . — Ոչ ոք կ'ուզէ պատուել :

62. Հրահանգ

Անգղիացիք մեզի հաց տալ կ'ուզե՞ն . — Տալ կ'ուզեն . — Կ'ուզե՞ն մեզի այնչափ կարագ՝ տալ որչափ հաց . — Աւելի ասկէ տալ կ'ուզեն մեզի քան թէ անկէ . — Այս մարդուն Փրանք մը տալ կ'ուզէ՞ք . — Ոչ սակաւ տալ կ'ուզեմ . — Հինգ հատ տալ կ'ուզեմ . — Գաղիացիք մեզի ի՞նչ փոխ տալ կ'ուզեն . — Մեզի շատ գիրք փոխ տալ կ'ուզեն . — Վաճառականին գրելու ժամանակ ունի՞ք . — Անոր կ'ուզեմ գրել , բայց այսօր ժամանակ չունիմ . — Գերմանացւոյն ե՞րբ պատասխանել կ'ուզէք . — Վաղը պատասխանել կ'ուզեմ . — Ժամը քանի՞ն . — Ժամը ութին . — Սպանիացին ո՞ր երթալ կ'ուզէ . — Տեղ մը չուզեր երթալ . — Ձեր սպասաւորը կ'ուզէ՞ արգանակս տաքցնել . — Կ'ուզէ տաքցնել . — Արակս ընել կ'ուզէ՞ . — Ընել կ'ուզէ . — Հացագործն ո՞ր երթալ կ'ուզէ . — Կ'ուզէ անտառն երթալ . — Պատանին ո՞ր է . — Թատրոնն է . — Նաւապետին պարահանդէսն ո՞վ կայ . — Մեր տղաքն ու մեր բարեկամները հոն են :

ԻՅ. ԴԱՍ. VINGT-DEUXIÈME LEÇON

ԴԻՏ. Ո՛ր հարցման պատասխանը Գաղիերէնի մէջ
à և dans նախադրութիւններով կը կազմուի, à նա-
խադրութիւնը կը գործածուի, երբ տեղը բաց կամ
ընդարձակ է. dans կը գործածուի, երբ տեղը գոց
կամ ամփոփ է. Ո՛ր է. —Քատրոնն է. Où est-il?
—Il est au théâtre. Ո՛ր է. —Պարտէզն է. Où est-il?
—Il est dans son jardin.

Եգ.

Անկիւնը, Au coin.

Ծակը, Au trou.

Ծակին } մէջ,
Ծակերուն }

Թառակը, տակը .

Պարկին տակը .

Կրակին անկիւնը .

Ժայրը .

Ճամբուն ծայրը .

Ճամբաներուն ծայրը .

Ճամբան .

Բերնի տալ .

Երթալ բերնի .

Գինի բերել տալ կ'ուզէ՞ք .

Բերել տալ կ'ուզե՞մ .

Ձեր մանչը երթալ հաց բե-
րել կ'ուզէ՞ .

Երթալ բերել չուզեր .

Բժիշկը բերել տալ կ'ուզե՞մ .

Եք.

Անկիւնները, Aux coins.

Ծակերը, Aux trous.

Dans le trou.

Dans les trous.

Au fond.

Au fond du sac.

Au coin du feu.

Au bout.

Au bout du chemin.

Au bout des chemins.

Le chemin.

Envoyer chercher.

Aller chercher.

Voulez-vous envoyer cher-
cher du vin? [cher.

Je veux en envoyer cher-

cher. Votre garçon veut-il aller
chercher du pain?

Il ne veut pas en aller
chercher.

Je veux envoyer chercher
le médecin.

Ձանի բերել տալ կ'ուզեմ. Je veux l'envoyer chercher.

Եղբայրներս բերել տալ կ'ուզէ. Il veut envoyer chercher mes frères. [cher.]

Ձանոնք բերել տալ կ'ուզէ. Il veut les envoyer chercher.
Քաւաթներ բերել տալ կ'ուզէք. Voulez-vous envoyer chercher des verres? [cher.]

Բերել տալ կ'ուզեմ. Je veux en envoyer chercher.
Ի՞նչ ունիք ընելու. Qu'avez-vous à faire?

Շուկան երթալիք ունիմ. J'ai à aller au marché.
(պիտի երթամ)

Ի՞նչ ունիք խմելու. Qu'avez-vous à boire? [vin.]

Աղէկ գինի ունինք խմելու. Nous avons à boire de bon

Ձեր գուլպաներն ունիք նորոգելու. (պիտի նորոգէք). Vous avez à raccommoder vos bas.

Որոնք.

Ils ont.

Մարդիկն ի՞նչ ունին ընելու. Qu'ont à faire les hommes? *կամ,* Qu'est-ce que

[նին] les hommes ont à faire?

Մթերանոցը երթալիք ունենա՞նք. Ils ont à aller au magasin.

Այս իրիկուն.

Ce soir.

Իրիկունը.

Le soir.

Այս առտու.

Ce matin.

Առտուն.

Le matin.

Հիմա.

A présent.

Դու.

Tu.

Դուն ունիս, դուն ես.

Tu as, tu es.

Յողնած ես.

Es-tu fatigué?

Յողնած չեմ.

Je ne suis pas fatigué.

Մարդիկը յողնած են.

Les hommes sont-ils fatigués?

ԳԻՏ. Ածականները , գոյականէն թէ առաջ ըլլան և թէ ետքը , գոյականին հետ թուով և սեռիւ կը համաձայնին : գորորինակ , L'homme est fatigué, les hommes sont fatigués. La femme est fatiguée, les femmes sont fatiguées.

Անոնք յոգնած չեն . Ils ne sont pas fatigués.

Կոչոյս , կրնաս .

Tu veux, tu peux.

Կրակս կ'ուզե՞ս ընել .

Veux-tu faire mon feu?

Ընել կ'ուզեմ , բայց չեմ կրնար . Je veux le faire, mais je ne puis.

Կը վախնամ .

As-tu peur?

Չեմ վախնար .

Je n'ai pas peur.

Կը մտիմ .

J'ai froid.

Անօթի՞ ես .

As-tu faim?

Վաճառել (ծախել) .

Vendre 4.

Ըսել .

Dire (*) 4.

ԳԻՏ. Երբ *dire* բայը հրամայել , պատուիրել նշանակութեամբ կը գործածուի , իրմէ ետքը *de* նախադրութեամբ աներեւոյթ մը կ'ուզէ : այս աներեւոյթն հայերէն աշխարհաբարի մէջ որ շողկապով դիմաւոր բայ կը դրուի . գորորինակ . Սպասաւորին ըսէք որ կրակը շինէ . Dites au domestique de faire le feu.

Մ'հկոյն ըսել .

Dire à quelqu'un.

Բառը , խօսքը .

Le mot.

Կ'ուզէ՞ք սպասաւորին ըսել որ կրակը շինէ . Voulez-vous dire au domestique de faire le feu?

Կ'ուզեմ ըսել որ շինէ . Je veux lui dire de le faire.

Եգ .

Յք .

Քուկինդ . Le tien. Քուկիններդ . Les tiens.

Քու գիրքդ . Ton livre. Քու գիրքերդ . Tes livres.

63. Հրահանգ

Շաքար բերել տալ կ'ուզէ՞ք . — Բերել տալ կ'ուզեմ .
 — Արդեակ (տղաս) , երթալ կարկանդակ բերել կ'ուզեմ .
 — Այո , հայր , երթալ բերել կ'ուզեմ . — Ո՛ւր երթալ
 կ'ուզես . — Պարտէզ (dans le, au) երթալ կ'ուզեմ . —
 Պարտէզն ո՞վ կայ (է) . — Մեր բարեկամներուն տղաքն
 հոն են . — Բժիշկը բերել տալ կ'ուզէ՞ք . — Բերել տալ
 կ'ուզեմ . — Յգրայրս երթալ բերել ո՞վ կ'ուզէ . — Սպա-
 սաւորս երթալ բերել կ'ուզէ . — Ո՛ւր է . — Իւր գրա-
 սենեակն է . — Արգանակս ինձի տալ կ'ուզէ՞ք . — Ձեզի
 տալ կ'ուզեմ . — Ո՛ւր է . — Նրակին անկիւնն է (քովն է) .
 — Երթալ կաթ բերելու (գնելու) համար ինձի ստակ
 տալ կ'ուզէ՞ք . — Երթալ բերելու համար ձեզի ստակ
 տալ կ'ուզեմ . — Ձեր ստակն ո՞ւր է . — Գրասենեակս է .
 — Երթալ բերել կ'ուզէ՞ք . — Երթալ բերել կ'ուզեմ . —
 Ձիս գնել կ'ուզէ՞ք . — Ձեմ կրնար գնել . ստակ չունիմ .
 — Ձեր կատուն ո՞ւր է . — Մական է (ծակին մէջն է) , —
 Ո՞ր ծակն է . — Յարդանոցին (թափան իջի) ծակը . —
 Այս մարդուն շունն ո՞ւր է . — Նաւին մէկ անկիւնն է .
 — Գեղացին իւր ցորենն ո՞ւր ունի (դրած , պահած է) .
 — Իւր պարկին մէջ ունի . — Կատու մը ունի՞ . — Հատ
 մը ունի . — Ո՛ւր է . — Պարկին տակն է . — Ձեր կատուն
 այս պարկին մէջն է . — Հոն է :

64. Հրահանգ

Ընելու բան մը ունի՞ք . — Ընելու բան մը ունիմ . —
 Ի՞նչ ունիք ընելու . — Գուլպաներս ունիմ նորոգելու ,
 և ճամբուն ծայրն երթալ . — Ճամբուն ծայրն ո՞վ կայ .
 — Հայրս հոն է . — Ձեր խոհակերը խմելու բան մը ունի՞ .
 — Գինի և աղէկ արգանակ ունի խմելու . — Կրնա՞ք ինձի
 այնչափ կարագ տալ որչափ հաց . — Ձեզի աւելի ասկէ
 կրնամ տալ քան թէ անկէ . — Ձեր բարեկամը կրնա՞յ
 այնչափ գինի խմել որչափ սուրճ . — Ձի կրնար այնչափ

ասկէ խմել որչափ անկէ . — Մէկուն խօսելիք ունի՞ք .
 — Ոչ սահաւ մարդոց խօսելիք ունիմ . — Որչափ մար-
 դոց խօսելիք ունիք . — Չորս հոգւոյ խօսելիք ունիմ .
 — Ե՞րբ անոնց խօսելիք ունիք (պիտի խօսիք) . — Այս
 իրիկուն . — Ժամը քանի՞ն . — Ժամը իննին քառորդ
 մնացած . — Ե՞րբ կրնաք շուկան երթալ . — Առտուն
 կրնամ երթալ . — Ժամը քանի՞ն . — Ժամը եօթն ու
 կէսին . — Գաղիացւոյն տունը ե՞րբ կ'ուզէք երթալ . —
 Այս իրիկուն կ'ուզեմ երթալ . — Բժշկին տունն առ-
 տուն թէ իրիկունը կ'ուզէք երթալ . — Առտուն կ'ու-
 զեմ երթալ . — Ժամը քանի՞ն . — Ժամը ինը քառորդ
 անցած :

65. Հրահանգ

Այնչափ տոմսակ ունի՞ք գրելու որչափ Անգղիա-
 ցիք . — Անոնցմէ քիչ ունիմ գրելու . — Գերմանացւոյն
 խօսել կ'ուզէք . — Անոր խօսել կ'ուզեմ . — Ե՞րբ խօսել
 կ'ուզէք . — Հիմա . — Ո՛ւր է . — Անտառին միւս ծայրն
 է . — Շուկան երթալ կ'ուզէ՞ք . — Չորձ (ձերմակեղէն)
 գնելու համար հոն երթալ կ'ուզեմ . — Ձեր դրացիները
 շուկան երթալ չե՞ն ուզեր . — Ձեն կրնար երթալ . յոգ-
 նած են . — Իրիկունն անտառը երթալու քաջասրտու-
 թիւն ունի՞ս . — Երթալու քաջասրտութիւն ունիմ,
 բայց ոչ իրիկունը . — Ձեր տղաքը տոմսակներուս կըր-
 նա՞ն պատասխանել . — Կրնան պատասխանել . — Սպա-
 սաւորին ի՞նչ ըսել կ'ուզէք . — Անոր ըսել կ'ուզեմ որ
 կրակն ընէ և մթերանոցն աւլէ . — Կ'ուզէ՞ք ձեր եղ-
 բօրն ըսել որ իւր ձին ինծի վաճառէ . — Կ'ուզեմ անոր
 ըսել որ ձեզի վաճառէ . — Ի՞նչ կ'ուզէք ըսել ինծի . —
 Ձեզի խօսք մը ըսել կ'ուզեմ . — Չո՞վ տեսնել կ'ուզէք .
 — Սկովտիացին տեսնել կ'ուզեմ . — Անոր ըսելու բան մը
 ունի՞ք . — Անոր քանի մը բառ ունիմ ըսելու . — Եղ-
 բայրս ի՞նչ գիրքեր վաճառել կ'ուզէ . — Քուկիներդ
 կ'ուզէ վաճառել և ոչ իրենները :

ԻԳ. ԴԱՍ. VINGT-TROISIEME LEÇON

Դուրս ելլել .	<i>Sortir (*) 2.</i>
Մնալ .	<i>Rester 1.</i>
Ե՞րբ կ'ուզէք դուրս ելլել .	Quand voulez-vous sortir ?
Հիմա ելլել կ'ուզեմ .	Je veux sortir à présent.
Տունը մնալ .	Rester à la maison.
Հուս .	<i>Ici, y.</i>
Հոս մնալ .	<i>Rester ici.</i>
Հոն .	<i>Là, y.</i>
Հոս մնալ կ'ուզե՞ք .	Voulez-vous rester ici ?
Մնալ կ'ուզեմ .	Je veux y rester.
Ձեր բարեկամը հոն մնալ կ'ուզէ՞ .	Votre ami veut-il rester là ?
Մնալ չ'ուզեր .	Il ne veut pas y rester.
Ձեր եղբորը տունը երթալ կ'ուզե՞ք .	Voulez-vous aller chez votre frère ?
Կ'ուզեմ երթալ .	Je veux y aller, կամ լաւ եւս, Je veux aller chez lui.
Հաճութիւնը , շնորհքը .	<i>Le plaisir.</i>
Շնորհք ընել , հաճիլ .	<i>Faire plaisir.</i>
Շնորհք մը ընել .	<i>Faire un plaisir.</i>
Կ'երթա՞ք (կ'ուզե՞ք երթալ) .	Allez-vous ?
Կ'երթամ (կ'ուզեմ երթալ) .	Je vais.
Ձեմ երթար .	Je ne vais pas.
Կ'երթաս .	Tu vas.
Կ'երթայ .	Va-t-il ?
Կ'երթայ .	Il va.
Չ'երթար .	Il ne va pas.

Կ'երթա՞նք (կ'ուզե՞նք եր- Allons-nous ?

[Թալ) . [Թալ) .

Կ'երթանք (կ'ուզենք եր- Nous allons.

ԳԻՏ. Ա. Aller բայը Գաղիերէնի մէջ շատ անգամ անմիջապէս ըլլալու գործողութիւն մը ցուցնելու համար կը գործածուի՝ ետեւէն աներեւոյթ մը առնելով առանց նախադրութեան :

Ի՞նչ պիտի ընէք , համ ընե՞- Qu'allez-vous faire ?

լու վրայ էք .

Պիտի կարդամ (այսինքն՝ Je vais lire.

հիմա անմիջապէս) .

Կարդալ .

Lire (*) 4. [re ?

Ձեր եղբորը տունը կ'երթա՞ք. Allez-vous chez votre frè-

Անոր տունը կ'երթամ. Je vais chez lui.

Ո՞ւր կ'երթայ . Où va-t-il ?

Հօրը տունը կ'երթայ . Il va chez son père.

Ամէն , յոյր .

Եզ. Tout le. Յբ. Tous les.

Ամէն օր . Tous les jours.

Ամէն առտու . Tous les matins.

Ամէն իրիկուն . Tous les soirs.

Է . Il est.

Ուշ . Tard.

Ժամը քանի՞ն է . Quelle heure est-il ?

ԳԻՏ. Բ. Quelle, իգականն է quel ածականին , և համաձայնած է heure ժամ բառին հետ որ իգական է :

Ժամը երեքն է . Il est trois heures.

Կէս օր է . Il est midi.

Կէս օրը քառորդ անցած է . Il est midi et quart, կամ midi et un quart.

Ժամը վեցին քառորդ կայ . Il est six heures moins un quart.

Ժամը մէկ ու կէսն է . Il est une heure et demie.

<i>ճաննալ .</i>	<i>Connaitre (*) 4.</i>		
Մարդ մը ճանչնալ .	Connaitre un homme.		
<i>Պէտքը ,</i>	<i>Le besoin.</i>		
Պէտք ունենալ (բանի մը) .	Avoir besoin de.		
Պէտք ունիմ (անոր) .	J'en ai besoin.		
ԳԻՏ. Գ. Avoir besoin <i>գաղիերէն ոչ թէ հայերէնի պէս արական , այսինքն՝ à նախադրութեամբ , այլ de նախադրութեամբ խնդիր կ'առնու :</i>			
Այս դանակին պէտք ունի՞ք .	Avez - vous besoin de ce couteau ?		
Պէտք չունիմ .	Je n'en ai pas besoin.		
Այս դանակներուն պէտք ունի՞ք .	Avez-vous besoin de ces couteaux ?		
Պէտք ունիմ .	J'en ai besoin:		
Պէտք չունիմ .	Je n'en ai pas besoin.		
Բանի մը պէտք չունիմ .	Je n'ai besoin de rien.		
Ստակի պէտք ունի՞ք .	A-t-il besoin d'argent ?		
Պէտք չունի .	Il n'en a pas besoin.		
Երթալու պէտք չունի .	Il n'a pas besoin d'y aller.		
<i>ի՞նչ քանի .</i>	<i>De quoi ?</i>		
Ի՞նչ բանի պէտք ունիք .	De quoi avez-vous besoin ?		
ԷԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ ՍԵՌԱԿԱՆԸ ԿԱՄ ԲԱՑԱՌԱԿԱՆԸ			
(ԲՆՈՒՔԵԱՆ ԽՆԴԻՐ . ՏԵՍ ԴԱՍ Ի .)			
Իմ	Քու	Անոր	De moi, de toi, de lui, (en).
<i>(ինէ) .</i>	<i>(քեզմէ) .</i>	<i>(անկէ) .</i>	
Մեր	Ձեր	Անոնց	De nous, de vous, d'eux,
<i>(մենէ) , (ձեռնէ) , (անոնցմէ) .</i>			(en).
Ձեր հայրն ինձի պէտք ունի՞ք .	Votre père a-t-il besoin de moi ?		
Ձեզի պէտք ունի .	Il a besoin de vous.		

Այս գիրքերուն պէտք ու- Avez-vous besoin de ces նի՞ք . livres ?

Պէտք ունիմ . J'en ai besoin.

Իմ եղբայրներու պէտք ու- A-t-il besoin de mes frè- նի՞ք . res ?

Անոնց պէտք ունի . Il a besoin d'eux, կամ, Il en a besoin.

ԴԻՏ. Դ. En, իրաց համար կ'ըսուի մանաւանդ քան անձանց համար . զոր օրինակ , Եղբորս պէտք ունի՞ք . — Պէտք ունիմ . Avez-vous besoin de mon frère ? — J'ai besoin de lui . Այս գրքին պէտք ունի՞ք . — Պէտք ունիմ . Avez-vous besoin de ce livre ? — J'en ai besoin .

66. Հրահանգ .

Ինծի չնորհք մը (հաճութիւն) ընել կ'ուզէ՞ք . — Այո , տէր , որ . — Կ'ուզէ՞ք սպասաւորիս ըսել որ կրակն ընէ . — Կ'ուզեմ ըսել որ ընէ . — Կ'ուզէ՞ք անոր ըսել որ մթերանոցներն աւլէ . — Կ'ուզեմ ըսել որ աւլէ . — Ձեր հօրը ի՞նչ ըսել կ'ուզէ՞ք . — Կ'ուզեմ անոր ըսել որ իւր ձին ձեզի վաճառէ . — Կ'ուզէ՞ք ըսել ձեր որդւոյն որ հօրս տունը երթայ . — Կ'ուզեմ ըսել որ երթայ . — Ինծի ըսելու բան մը ունի՞ք . — Ձեզի ըսելու բան մը չ'ունիմ . — Հօրս ըսելու բան մը ունի՞ք . — Խօսք մը ունիմ անոր ըսելու . — Այս մարդիկը կ'ուզեն իրենց գորգերը վաճառել . — Չանոնք վաճառել չեն ուզեր . — Յովհան , հո՞ն ես . — Այո , տէր , հոս եմ . — Ի՞նչ ընելու վրայ ես . — Ձեր խոյրարարին կ'երթամ անոր ըսելու համար որ ձեր բեղոյրը նորոգէ . — Դերձակին կ'ուզեն երթալ ըսելու համար որ հանդերձներս նորոգէ . — Երթալ կ'ուզեմ . — Շուկան երթալ կ'ուզէ՞ք . — Երթալ կ'ուզեմ . — Ձեր վաճառականն ի՞նչ ունի վաճառելու . — Մորթէ գեղեցիկ ձեռնոցներ , սանտրեր , աղէկ ասուի և փայտէ գեղեցիկ կողովներ ունի վաճա-

ուելու . — Երկաթէ հրացաններ ունի՞ վաճառելու . —
 Ունի վաճառելու . — Իւր ձիերն ինծի վաճառել կ'ուզէ՞ .
 — Վաճառել կ'ուզէ : — Վաճառելու բան մը ունի՞ք . —
 Վաճառելու բան մը չ'ունիմ :

67 . Հրահանգ

Ո՛ւշ է . — Ուշ չէ . — Ժամը քանի՞ն է . — Կէս օրը
 քառորդ անցած է . — Նաւապետը ժամը քանի՞ն
 դուրս ելլել կ'ուզէ . — Ժամը ութին քառորդ մնացած
 դուրս ելլել կ'ուզէ . — Ի՞նչ ընելու վրայ էք . (Ի՞նչ պի-
 տի ընէք) . — Պիտի կարդամ . — Ի՞նչ ունիք կարդալու .
 — Աղէկ գիրք մը ունիմ կարդալու . — Զայն ինծի փոխ
 տալ կ'ուզէք . — Փոխ տալ կ'ուզեմ . — Ե՞րբ փոխ տալ
 կ'ուզէք . — Վաղը փոխ տալ կ'ուզեմ . — Դուրս ելլելու
 բաղձանք ունի՞ք . — Դուրս ելլելու բաղձանք չ'ունիմ .
 — Կ'ուզէք հոս մնալ , սիրելի բարեկամս . — Հոս չեմ
 կրնար մնալ . — Ո՛ւր երթալիք ունիք (պիտի երթաք) .
 — Գրասենեակն ունիմ երթալ (պիտի երթամ) . — Ե՞րբ
 կ'ուզէք պար երթալ . — Այս իրիկուն . — Ժամը քա-
 նիի՞ն . — Կէս գիշերին . — Իրիկունը թէ առտուն կ'եր-
 թաք Սկովտիացւոյն տունը . — Առտուն և իրիկունը
 կ'երթամ . — Հիմա ո՛ւր կ'երթաք . — Թատրոն կ'երթամ .
 — Զեր որդին ո՛ւր կ'երթայ . — Տեղ մը չ'երթար . Իւր
 տոմսակները գրելու համար տունը կը մնայ . — Զեր
 եղբայրն ո՛ւր է . — Իւր մթերանոցն է . — Դուրս ելլել
 չ'ուզեր . — Ոչ , տէր , դուրս ելլել չ'ուզեր . — Հոն ի՞նչ
 ընելու վրայ է (պիտի ընէ) . — Իւր բարեկամներուն
 գրելու վրայ է (պիտի գրէ) . — Հոս թէ հոն կ'ուզէք
 մնալ . — Հոս մնալ կ'ուզեմ . — Զեր հայրն ո՛ւր մնալ
 կ'ուզէ . — Հոն մնալ կ'ուզէ . — Մեր բարեկամը պար-
 տէզը մնալու բաղձանք ունի՞ . — Հոն մնալու բաղձանք
 ունի :

68. Հրահանգ

Հողանտացին ժամը քանիի՞ն իւր տունն է . — Ամէն իրիկուն ժամն ինը քառորդ անցած իւր տունն է . — Ձեր խոհարարը երբ շուկայ կ'երթայ . — Ամէն առտու ժամը հինգ ու կէսին կ'երթայ . — Ձեր դրացին երբ իրլանտացւոյն տունը կ'երթայ . — Ամէն առտու հոն կ'երթայ . — Ժամը քանիի՞ն . — Առտուան ժամը ութին . — Ի՞նչ կ'ուզէք գնել . — Բան մը գնել չեմ ուզեր , բայց հայրս եղ մը գնել կ'ուզէ . — Այս եզը թէ անհկա գնել կ'ուզէ . — Ոչ ասիկա գնել կ'ուզէ ոչ անհկա . — Ո՞րը կ'ուզէ գնել . — Ձեր բարեկամինը կ'ուզէ գնել . — Վաճառականը տակաւին հանդերձ մը ունի՞ վաճառելու . — Տակաւին հատ մը ունի , բայց չ'ուզեր վաճառել . — Այս մարդը տակաւին դանակ մը ունի՞ վաճառելու . — Այլ եւս դանակ չունի , այլ տակաւին քանի մը հրացան ունի վաճառելու . — Ե՞րբ կ'ուզէ զանոնք վաճառել . — Այսօր կ'ուզէ վաճառել . — Ո՞ւր . — Իւր մթերանոցը . — Կ'ուզէ՞ք բարեկամս տեսնել . — Ձանի ճանչնալու համար կ'ուզեմ տեսնել . — Կ'ուզէ՞ք տղաքս ճանչնալ . — Ձանոնք ճանչնալ կ'ուզեմ . — Ո՞րչափ տղաք ունիք . — Երկու հատ միայն ունիմ , բայց եղբայրս ինէ աւելի ունի . վեց հատ ունի . — Այս մարդը չափէն աւելի գինի խմել կ'ուզէ . — Չափէն աւելի խմել կ'ուզէ . — Բաւական գինի ունի՞ք խմելու . — Շատ չ'ունիմ , բայց բաւական ունիմ . — Ձեր եղբայրը չափէն աւելի կարկանդակ գնել կ'ուզէ . — Շատ գնել կ'ուզէ , բայց ոչ չափէն աւելի :

69. Հրահանգ

Ինծի դանակ մը փոխ կրնամք տալ . — Հատ մը փոխ կրնամ տալ ձեզի . — Ձեր հայրը կրնայ գիրք մը փոխ տալ ինծի . — Ոչ սակաւ կրնայ փոխ տալ ձեզի . — Ի՞նչ բանի պէտք ունիք . — Աղէկ հրացանի մը պէտք

ուներմ. — Այս նկարին պէտք ունի՞ք. — Պէտք ունիմ.
 — Ձեր եղբայրը ստակի պէտք ունի՞ք. — Պէտք չ'ունի.
 — Մուճակի պէտք ունի՞ք. — Պէտք չ'ունի. — Ի՞նչ բանի
 պէտք ունի. բանի մը պէտք չ'ունի. — Այս գաւազան-
 ներուն պէտք ունի՞ք. — Պէտք ունիմ. — Ո՞վ շաքարի
 պէտք ունի. — Ոչ ոք պէտք ունի. — Մէկը պղպեղի
 պէտք ունի՞ք. — Ոչ քեք պէտք ունի. — Ի՞նչ բանի պէտք
 ունիմ. — Բանի մը պէտք չ'ունիք. — Ձեր հայրն այս
 նկարներուն թէ անոնց պէտք ունի. — Ոչ ասոնց ոչ
 անոնց պէտք ունի. — Ինձի պէտք ունի՞ք. — Ձեզի պէտք
 ունիմ. — Ե՞րբ պէտք ունիք ինձի. — Հիմա. — Ի՞նչ
 ունիք ինձի ըսելու. — Խօսք մ'ունիմ ձեզի ըսելու. —
 Ձեր որդին մեզի պէտք ունի՞ք. — Ձեզի և ձեր եղբայր-
 ներուն պէտք ունի. — Իմ սպասաւորիս պէտք ունի՞ք.
 — Պէտք ունիմ. — Մէկը եղբորս պէտք ունի՞ք. — Ոչ ոք
 անոր պէտք ունի. — Ձեր հայրը բանի մը պէտք ունի՞ք.
 — Բանի մը պէտք չ'ունի. — Անգղիացին ի՞նչ բանի
 պէտք ունի. — Չորձի պէտք ունի. — Գոհարեղէննե-
 րու պէտք չ'ունի՞ք. — Պէտք չ'ունի. — Նաւաստին ի՞նչ
 բանի պէտք ունի. — Պաքցամատի, կաթի, պանրոյ և
 կարագի պէտք ունի. — Ինձի բան մը տալու վրայ էք.
 — Ձեզի հաց և գինի տալու վրայ եմ (հիմա պիտի տամ):

ԻԴ. ԴԱՍ. VINGT-QUATRIÈME LEÇON

ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ ԼԵ ՔՐԵՍԱՆՏ

ԿԱՆ. Ա. Ներկայ ժամանակը շինելու համար՝ պէտք է գիտնալ բային Ընդունելութիւն ներկան, Participe présent, որ ant կը վերջաւորի. ինչպէս՝ aimant, finissant, recevant, vendant.

ԿԱՆ. Բ. Ներկային յօքնակի երեք դէմքերը կը շինուին՝ ant ը ons ի փոխելով Ա. դէմքին մէջ, ez ի՝ Բ. դէմքին մէջ, ent ի՝ Գ. դէմքին մէջ. ինչպէս՝ aim-ant, nous aim-ons, vous aimez, ils aim-ent.

ԴԻՏ. Ա. Բայերուն Սահմանական ներկան, Ընդունելութիւն ներկան, Ընդունելութիւն անցեալը, Անբռնողթը և Անցեալ որոշեալը՝ նախնական ժամանակներ, Temps primitifs կը կոչուին :

ԴԻՏ. Բ. Ամէն բայի եզակի Բ. դէմքը s կ'ունենայ, բայ ի Ա. Լծորդութեան (aimer) բայերուն հրամայականէն որ առանց s ի կ'ըլլայ, ինչպէս՝ parle խօսէ : Բայց եթէ հրամայականէն անմիջապէս ետքը en և y կու գան, հրամայականը՝ ձայնի քաղցրութեան համար s կ'առնու . ինչպէս՝ Donnes-en à ton frère, անկէ եղբորդ տուր . Portes-y tes livres, գիրքերդ հոն տար : Ներկային եզ. Գ. Դէմքը Ա. Լծորդութեան մէջ Ա. դէմքին պէս է . Բ. և Գ. Լծորդութեանց մէջ t կ'առնու . Դ. Լծորդութեան մէջ ամենեւին բան մը չառնուր, արմատին հետ նոյն է : Բայի մը արմատը կը գտնուի, երբ բային աներեւութին er, ir, oir, re մասնիկները կը վերցունես :

Ն Ա Խ Ն Ա Կ Ա Ն Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Գ

LES TEMPS PRIMITIFS

Անբռնողթ <i>Infinitif</i>	Ընդ. ներկ. <i>Part. prés.</i>	Ընդ. անց. <i>Part. passé</i>	Սիմ. ներ. <i>Présent</i>	Անց. ան. <i>Passé défini.</i>
Aimer.	Aimant.	Aimé.	J'aime.	J'aimai.
Finir.	Finissant.	Fini.	Je finis.	Je finis.
Recevoir.	Recevant.	Reçu.	Je reçois.	Je reçus.
Rendre.	Rendant.	Rendu.	Je rends.	Je rendis.

Ա. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ. PREMIÈRE CONJUGAISON.

Աճեր.	Ըճղ. ճերկ.	<i>Infinitif.</i>	<i>Participle prés.</i>
խօսել,	խօսելով.	Parler.	Parlant.

Ներկայ ժամանակ

Կը խօսիմ, կը խօսիս, կը խօսի . Je parle, tu parles, il parle.

Կը խօսինք, կը խօսիք, կը խօսին . Nous parlons, vous parlez, ils parlent.

Բ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ . DEUXIÈME CONJUGAISON.

Լմնցունեի, լմնցունեիք . Finir, finissant.

Կը լմնցունեմ, կը լմնցու- Je finis, tu finis, il finit.
նես, կը լմնցունէ .

Կը լմնցունենք, կը լմնցու- Nous finissons, vous finis-
նէք, կը լմնցունեն . sez, ils finissent.

Գ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ . TROISIÈME CONJUGAISON.

Կ'ընդունիմ, կ'ընդունիս, Je reçois, tu reçois, il re-
կ'ընդունի . çoit.

Կ'ընդունինք, կ'ընդունիք, Nous recevons, vous rece-
կ'ընդունին . vez, ils reçoivent.

ԳԻՏ. Ա. Ինչպէս կը տեսնուի, այս Գ. Լծորդու-
թեան մէջ ներկային յոքնակի Գ. դէմքը քիչ մը տար-
բեր կ'ըլլայ, այսինքն՝ ընդունելութիւն ներկային ոչ թէ
ant ք, այլ evant ք oivent ի կը փոխուի :

ԳԻՏ. Բ. Ինչպէս նախընթաց դասերուն մէջ պատա-
հեցաւ, կան անուններ որոց մէջ շ գիրը ա, օ, u գրե-
րէն առաջ cédille կ'առնու (ç) . Ինչպէս՝ Français,
garçon. Բայերուն մէջ ալ այսպէս է . երբ բայի մը
վերջին արմատական գիրը շ է, ինչպէս՝ rec-evoir, շ
գիրը խոնարհման մէջ ա, օ, u գրերէն առաջ cédille
կ'առնու, u գրին հնչումը տալու համար . ապա թէ ոչ
ք կը հնչուի :

Դ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ . QUATRIÈME CONJUGAISON.

Կը վաճառեմ, կը վաճա- Je vends, tu vends, il vend.
ռես, կը վաճառէ .

Կը վաճառենք, կը վաճա- Nous vendons, vous ven-
ռէք, կը վաճառեն . dez, ils vendent.

ԳԻՏ. Ա. Endre, andre, ondre, oudre, erdre, ordre
վերջաւորած բայերը՝ Սհմ. ներկային բոլոր դէմքերուն

մէջ d գիրը կը պահեն . ինչպէս՝ Vendre, je vends. Ré-
pandre, je répands. Répondre, je réponds. Moudre,
je mouds. Perdre, je perds. Tordre, je tords. *և* :
Բայց eindre, aindre, oindre, soudre վերջաւորած բա-
յերուն ներկային մէջ d գիրը կը կորսուի , ինչպէս .
Peindre, je peins, tu peins, *և* . Craindre, je crains.
և . Joindre, je joins, *և* . Absoudre, j'absous, *և* :

ԴԻՏ. Բ. Վերը Բ. կանոնին մէջ ըսինք թէ բայերուն սահմանական ներկային յոքնակի երեք դէմքերն ըն-
դունելութիւն ներկայէն կը շինուին , ant ք օնս, ez և
ent ի փոխելով : Դ. Լծորդութեան վերաբերեալ բայե-
րէն հետեւեալներուն քանի մը դէմքերը կը զարտու-
ղին այն կանոնէն : Այս զարտուղութիւնները կը նշա-
նակենք հոս :

Ըլլալ , ըլլալով . *Etre* (*), *étant* .
Եմք , էք , են . Nous sommes, vous êtes,
ils sont .

Ունենալ , ունենալով . *Avoir* (*), *ayant* .
Ունինք , ունիք , ունին . Nous avons, vous avez, ils
ont .

Գիտնալ , գիտնալով . *Savoir* (*), *sachant* .
Գիտենք , գիտէք , գիտեն . Nous savons, vous savez,
ils savent .

Ընել , ընելով . *Faire*, *faisant* .
Կ'ընէք , կ'ընեն . Vous faites, ils font .

Ըսել , ըսելով . *Dire*, *disant* .
Կ'ըսէք . Vous dites .

Ուրիշ բայեր , որոց սահմանական ներկային յոքնա-
կի Գ. դէմքը միայն յիշեալ կանոնէն կը զարտուղի :

4. Aller,	Երթալ .	allant.	ils vont ,	կ'երթան .
2. Venir,	Գալ .	venant.	ils viennent,	կու գան .
Tenir,	Բռնել .	tenant.	ils tiennent,	կը բռնեն .
Acquérir,	Ստանալ .	acquérant.	ils acquièrent,	կը ստանան .
Mourir,	Մեռնել .	mourant.	ils meurent,	կը մեռնին .
3. Recevoir,	Ընդունել .	recevant.	ils reçoivent,	կ'ընդունին .
Devoir,	Պարտիլ .	devant.	ils doivent,	կը պարտին .
Mouvoir,	Շարժիլ .	mouvant.	ils meuvent,	կը շարժին .
Pouvoir,	Կրնալ .	pouvant.	ils peuvent,	կրնան .
Vouloir,	Ուզել .	voulant.	ils veulent,	կ'ուզեն .
4. Boire,	Խմել .	buvant.	ils boivent,	կը խմեն .
Prendre,	Առնել .	prenant.	ils prennent,	կ'առնուն .

Այս բայերուն յոքնակի երրորդ դէմքերը միայն նը-
չանակուեցան, քանզի Ա. և Բ. դէմքերը, վերի կանո-
նին համեմատ, ընդունելութիւն ներկային ant վեր-
ջաւորութիւնը *ons* և *ez* ի փոխելով կ'ըլլան, ինչպէս՝
Allant, nous allons, vous allez. Venant, nous venons,
vous venez.

Recevoir ին պէս կ'ըլլան, apercevoir, concevoir և
ուրիշ evoir վերջաւորուած բայեր :

Որինչ, ախորժել .

Aimer 1.

Կը սիրեմ, կը սիրէ .

J'aime, il aime.

Կը սիրես, կը սիրէք .

Tu aimes, vous aimez.

Կը սիրենք, կը սիրեն .

Nous aimons, ils aiment.

Շարել, կարգադրել .

Ranger, arranger 1.

Mettre (*) 4 en ordre.

ԴիՏ. Ա. Ger, ժե, վերջաւորած բայերուն խոնարհ-
ման մէջ, ուր որ *g* գրէն ետքը *a*, *o* ձայնաւորները
կու գան, *g* ին և այս ձայնաւորներուն մէջտեղ ան-
ձայն *e* մը կ'աւելցուի, այսպէս . *gea*, *geo*, որպէս զի
ժ ձայնը պահուի, ապա թէ ոչ կ'կը հնչուի . ինչպէս
ga, *go*, կա, կօ :

Ձանի կը սիրէք .

L'aimez-vous ?

ԴԻՏ. Բ. Դերանուն խնդիրներ, ինչպէս me, te, nous, vous, lui, leur, le, la, les, en, y, բայէն առաջ կը դրուին :

Կը սիրեմ զնա . Je l'aime.
 Չեմ սիրեր զնա . Je ne l'aime pas. [val ?
 Չեր ձին կը վաճառէք . Vendez-vous votre che-
 Կը վաճառեմ զայն . Je le vends.
 Կը վաճառէք զայն . Le vendez-vous ?
 Տոմսակը ձեզի կը ղրկէ՞ . Vous envoie-t-il le billet ?
 Կը ղրկէ զայն ինձի . Il me l'envoie.

ԴԻՏ. Գ. Ayer, oyer, uyer վերջաւորած բայերուն խոնարհման մէջ, ուր որ y գիրէն ետքը անձայն e մը կու գայ y գիրը i ի կը փոխուի : Ոմանք ayer վերջաւորածներուն yը կը պահեն . զոր օրինակ՝ փոխանակ ըսելու je paie կ'ըսեն ; je paye որ payer, հատուցանել, վճարել բայէն է :

Կը ղրկեմ, կը ղրկես, կը J'envoie, tu envoies, il en-
 ղրկէ, կը զրկեն . voie, ils envoient.
 Կ'աւլեմ, կ'աւլես, կ'աւլէ, Je balaie, tu balaies, il ba-
 կ'աւլեն . laie, ils balaient.
 Սպասաւորը գետինը կ'աւլէ՞ . Le domestique balaie-t-il
 le plancher ?
 Կ'աւլէ . Il le balaie.

ԴԻՏ. Դ. Հետեւեալ բայերուն սահմանական ներկային յոքնակի երեք դէմքը, վերի կանոնին համեմատ, ընդունելութիւն ներկայէն կը շինուին, զորօր .

Écrire, ընդ. ներկ. écrivant, nous écrivons, vous écrivez, ils écrivent.

Չարտուղութիւնները քիչ մը առաջ նշանակուեցան ; ինչպէս .

Faire, ընդ. ներկ. faisant, nous faisons, vous faites, ils font. Տես և վերը Գ. Լծորդութեան Բ. Դիտողութեան մէջ:

Հոս սահմ. ներկ. եզակի 3 դէմքերը միայն կը գնենք:

Ընել.	Faire (*),	faisant,	je fais,	tu fais,	il fait.
Իմել.	Boire,	buvant,	je bois,	tu bois,	il boit.
Գալ.	Venir,	venant,	je viens,	tu viens,	il vient.
Գրել.	Écrire,	écrivant,	j'écris,	tu écris,	il écrit.
Տեսնել.	Voir,	voyant,	je vois.	tu vois,	il voit.
Ըսել.	Dire,	disant,	je dis,	tu dis,	il dit.
Ելլել.	Sortir,	sortant,	je sors,	tu sors,	il sort.
Կարդալ.	Lire,	lisant,	je lis,	tu lis,	il lit.
Ճանչնալ.	Connaitre,	connais-	je connais,	tu connais,	il connaît.
		sant,			

Բանալ. Ouvrir, ouvrant, j'ouvre, tu ouvres, il ouvre.

Անոր տոմսակը կը բանա՞ք. Ouvrez-vous son billet?

Չեմ բանար. Je ne l'ouvre pas.

Աչուքները կը բանայ. Ouvre-t-il les yeux?

Կը բանայ. Il les ouvre.

Ձեզ կը սիրէ՞ք. Qui aimez-vous?

Հայրս կը սիրեմ. J'aime mon père.

Ձեր հայրը իւր որդին կը սիրէ՞ք. Votre père aime-t-il son fils?

Կը սիրէ. Il l'aime.

Կը սիրէ՞ք ձեր տղաքը. Aimez-vous vos enfants?

Կը սիրեմ. Je les aime.

Գինին կը սիրէ՞ք. Aimez-vous le vin?

Կը սիրեմ. Je l'aime.

Ի՞նչ կը սիրէ՞ք. Qu'aimez-vous?

Մրդուղ (եւ՞ շր՞աղ). Du cidre.

Մրդուղը կը սիրեմ. J'aime le cidre.

Ամերիկացին. L'Américain.

Ամերիկացին ի՞նչ կը սիրէ. Qu'aime l'Américain?

Սուրճը կը սիրէ. Il aime le café.

70. Հրահանգ

Ձեր եղբայրը կը սիրէ՞ք . — Կը սիրեմ . — Ձեր եղբայրը ձեզ կը սիրէ՞ . — Ձիս չի սիրեր . — Ձիս կը սիրեմ , բարի տղաս . — Քեզ կը սիրեմ . — Այս գէշ մարդը կը սիրեմ . — Ձեմ սիրեր . — Ձո՞վ կը սիրէք . — Իմ տղաքս կը սիրեմ . — Ձո՞վ կը սիրէք . — Մեր բարեկամները կը սիրենք . — Մէկը կը սիրե՞նք . — Մէկը չենք սիրեր (ոչ զոք կը սիրենք) . — Մէկը մեզ կը սիրէ՞ . — Ամերիկացիք մեզ կը սիրեն . — Բանի մը պէտք ունի՞ք . — Բանի մը պէտք չունիմ . — Ձեր հայրն ի՞նչ բանի պէտք ունի . — Իւր օպասաւորին պէտք ունի . — Ի՞նչ բանի պէտք ունիք . — Տոմսակի պէտք ունիմ . — Այս տոմսակին թէ անոր պէտք ունիք . — Ասոր պէտք ունիմ . — Անիկա ի՞նչ կ'ուզէք ընել . — Բանալ կ'ուզեմ կարգալու համար . — Ձեր որդին մեր տոմսակները կը կարդայ . — Կը կարդայ . — Ե՞րբ կը կարդայ . — Կը կարդայ երբ որ կ'ընդունի . — Ինծի չափ տոմսակ կ'ընդունի՞ . — Ձենէ աւելի կ'ընդունի . — Ինծի ի՞նչ կու տաք . — Ձեզի բան մը չեմ տար . — Այս գիրքն իմ եղբորս կու տամք . — Յու տամ . — Անոր թուչունն մը կու տամք . — Հատ մը կու տամ . — Ձեր գիրքերը որո՞ւ փոխ կու տաք . — Իմ բարեկամներուս փոխ կու տամ . — Ձեր բարեկամն ինծի հանդերձ մը փոխ կու տայ . — Ձեզի հատ մը փոխ կու տայ . — Ձեր հանդերձներն որո՞ւ փոխ կու տաք . — Մէկու մը փոխ չեմ տար :

71. Հրահանգ

Բան մը կը կարգադրէ՞ք . — Բան մը չենք կարգադրեր . — Ձեր եղբայրն ի՞նչ կը շարէ . — Իւր գիրքերը կը շարէ . — Ձեր նաւը կը վաճառէ՞ք . — Ձեմ վաճառեր . — Նաւապետն իրենը կը վաճառէ՞ . — Կը վաճառէ . — Ամերիկացին ի՞նչ կը վաճառէ . — Իւր եզները կը վաճառէ . — Անգղիացին իւր տոմսակը կը ըմպուենէ՞ . — Կը

լմնցունէ . — Ի՞նչ տոմսակներ կը լմնցունէք . — Իմ բարեկամներուս դրածներս կը լմնցունեմ . — Մեծ պարտէզս կը տեսնէ՞ք . — Կը տեսնեմ . — Ձեր հայրը կը տեսնէ՞ մեր նաւերը . — Ձի տեսներ . բայց մենք կը տեսնենք . — Ո՞րչափ զինուոր կը տեսնէք . — Շատ կը տեսնենք , երեսնէ աւելի կը տեսնենք . — Բան մը կը խմէ՞ք . — Գինի կը խմեմ . — Նաւաստին ի՞նչ կը խմէ . — Մրդուղ կը խմէ . — Գինի՞ թէ մրդուղ կը խմենք . — Գինի և մրդուղ կը խմենք . — Իտալացիք ի՞նչ կը խմեն . — Տուրմ կը խմեն . — Տուրմ կը խմենք . — Կը խմենք . — Ի՞նչ կը գրես . — Տոմսակ մը կը գրեմ . — Որո՞ւ . — Իրացւոյս . — Ձեր բարեկամը կը գրէ՞ . — Կը գրէ . — Որո՞ւ կը գրէ . — Իւր դերձակին կը գրէ :

72. Հրահանգ

Ձեր տոմսակներն իրիկո՞ւնը կը գրէք . — Առտուն կը գրենք . — Ի՞նչ կ'ըսես . — Բան մը չեմ ըսեր . — Ձեր եղբայրը բան մը կ'ըսէ՞ . — Բան մը կ'ըսէ . — Ի՞նչ կ'ըսէ . — Ձեմ գիտեր . — Սպասաւորիս ի՞նչ կ'ըսէք . — Անոր կ'ըսեմ որ դետինն աւլէ և հաց , պանիր ու դինի բերելու երթայ . — Բան մը կ'ըսե՞նք . — Բան մը չենք ըսեր . — Ձեր բարեկամը կօշկակարին ի՞նչ կ'ըսէ . — Կ'ըսէ որ իւր մուճակները նորոգէ . — Գերձակներուն ի՞նչ կ'ըսէք . — Անոնց կ'ըսեմ որ հանդերձներս շինեն . — Գուրս կ'ելլեն . — Ձեմ ելլեր . — Ո՞վ կ'ելլէ . — Եղբայրս կ'ելլէ . — Ո՞ր կ'երթայ . — Պարտէզ կ'երթայ . — Որո՞ւ տուն կ'երթաք . — Բարի Անգղիացւոց տունը կ'երթանք . — Ի՞նչ կը կարդաս . — Բարեկամիս մէկ տոմսակը կը կարդամ . — Ձեր հայրն ի՞նչ կը կարդայ . — Գիրք մը կը կարդայ . — Ի՞նչ կ'ընէք . — Կը կարդանք . — Ձեր տղաքը կը կարդան . — Ձեն կարդար , կարդարու ժամանակ չ'ունին . — Իմ կարդացած գիրքերս կը կարդաք . — Ձեր կարդացածները չեմ կարդար , այլ ձեր հօրը կարդացածները . — Այս մարդը կը ճանչնաք . — Ձեմ ճանչնար . — Ձեր բարեկամը կը ճանչնայ զայն . — Կը ճանչնայ :

73. Հրահանգ

Տղաքս կը ճանչնա՞ք . — Կը ճանչնանք . — Անոնք ձեզ կը ճանչնա՞ն . — Մեզ չեն ճանչնար . — Ձո՞վ կը ճանչնաք . — Մէկը չեմ ճանչնար . — Մէկը ձեզ կը-ճանչնայ՞ . — Մէկը զիս կը ճանչնայ . — Ձեզ ո՞վ կը ճանչնայ . — Բարի նաւապետը զիս կը ճանչնայ . — Ի՞նչ կ'ուտես . — Հաց կ'ուտեմ . — Ձեր որդին պանիր չո՞ւտեր . — Չուտեր . — Բան մը կը կտրէ՞ք . — Փայտ կը կտրենք . — Վաճառականներն ի՞նչ կը կտրեն . — Ասուի (չուխա) կը կրտրեն . — Ինծի բան մը կը զրկէ՞ք . — Ձեզի աղէկ հրացան մը կը զրկեմ . — Ձեր հայրը ձեզի ստակ կը զրկէ՞ . — Կը զրկէ . — Ինէ աւելի՞ կը զրկէ . — Ձենէ աւելի կը զրկէ . — Որչափ կը զրկէ . — Յիսուն սկուտէն աւելի կը զրկէ . — Ձեր տոմսակներն ե՞րբ կ'ընդունիք . — Ամէն առտու կ'ընդունիմ . — Ժամը քանիի՞ն . — Ժամը տասն ու կէսին . — Ձեր որդին կու գայ՞ . — Կու գայ . — Որո՞ւ տուն կու գայ . — Իմ տունս կու գայ . — Իմ տունս կու գա՞ք . — Ձեր տունը չեմ երթար , այլ ձեր տղոցը տունը . — Ձեր բարեկամն ո՞ւր կ'երթայ . — Տեղ մը չերթար , տունը կը մնայ . — Տուն կ'երթա՞ք . — Տուն չենք երթար , այլ մեր բարեկամներուն տունը . — Ձեր բարեկամներն ո՞ւր են . — Իրենց պարտէ՞զն են . — Սկովտիացիք իրենց պարտէ՞զն են . — Հոն են :

74. Հրահանգ

Ի՞նչ կը գնէք . — Իանակներ կը գնեմ . — Կը գնէ՞ք աւելի դանակ քան թէ գաւաթ . — Աւելի ասոնցմէ կը գնեմ քան թէ անոնցմէ . — Գերմանացին ո՞րչափ ձի կը գնէ . — Շատ կը գնէ . քսանէ աւելի կը գնէ . — Ձեր սպասաւորն ի՞նչ կը տանի . — Մեծ արկղ մը կը տանի . — Ո՞ւր կը տանի . — Տուն կը տանի . — Որո՞ւ կը խօսիք . — Իրլանտացւոյն կը խօսիմ . — Անոր ամէն օր կը խօսի՞ք . — Անոր ամէն առտու և ամէն իրիկուն կը խօսիմ .

—Ձեր տունը կու գայ՝ —Իմ տունն չի գար, այլ ես անոր տունը կ'երթամ. —Ձեր սպասաւորն ի՞նչ ունի ընկելու. —Գետինս (սենեակս) ունի աւելելու և դիրքերս շարեւու կպիտի աւլէ և պիտի շարէ, *ևս.*) —Հայրս ձեր տոմսակներուն կը պատասխանէ՞. —Կը պատասխանէ. —Ձեր մանչն ի՞նչ կը կոտրէ. —Բան մը չի կոտրեր, այլ ձեր մանչերն իմ գաւաթներս կը կոտրեն. —Բան մը կը պատռե՞ն. —Բան մը չեն պատռեր. —Գլխարկս ո՞վ կ'այրէ. —Մէկը (ոչ ոք) չայրեր զայն. —Մէկը կը փնտռէ՞ք. —Մէկը չեմ փնտռեր. —Որդիս ի՞նչ կը փնտռէ. —Իւր գրպանը կը փնտռէ. —Ձեր խոհարարն ի՞նչ կը մորթէ. —Վառեակ մը կը մորթէ:

75. Հրահանգ

Թռչուն մը կը մորթէ՞ք. —Հատ մը կը մորթեմ. —Ձեր խոհարարն ո՞րչափ վառեակ կը մորթէ. —Երեք հատ կը մորթէ. —Մանչս որո՞ւ տուն կը տանիք. —Նկարչին տունը կը տանիմ. —Նկարիչը ե՞րբ իւր տունն է. —Ամէն իրիկուն ժամը եօթնին իւր տունն է. —Հիմա ժամը քանի՞ն է. —Դեռ ժամը վեց չէ. —Իրիկունը դուրս կ'ելլէ՞ք. —Առտուն կ'ելլեմ. —Իրիկունը ելլելու կը վախնա՞ք. —Ձեմ վախնար, այլ ժամանակ չունիմ իրիկունը ելլելու. —Ձեր որդւոյն չափ կ'աշխատի՞ք. —Անոր չափ չեմ աշխատիր. —Ձենէ աւելի կ'ուտէ՞. —Ինէ աւելի կ'ուտէ. —Ձեր տղաքը կրնա՞ն այնչափ տոմսակ գրել որչափ մերինները. —Ճիշդ այնչափ կրնան գրել. —Բուսիացին կրնայ՞ այնչափ գինի խմել որչափ մրդուղ. —Աւելի ասկէ կըրնայ խմել քան թէ անկէ. —Մեր դրացիներն ե՞րբ կ'ելլեն. —Ամէն առտու ժամը վեցին քառորդ մնացած կ'ելլեն. —Ձեր հօրը ի՞նչ տոմսակ կը զրկէք. —Իմինս կը զրկեմ. —Իմինս չէ՞ք զրկեր. —Ան ալ կը զրկեմ:

ԻՆՑ. ԴԱՍ. VINGT-CINQUIÈME LEÇON

Քննել. Apparter 1.

Գտնել. Trouver. 1.

Տեսարանը (դադարում) Au spectacle.

և շարժում).

Մսավաճառը. Le boucher.

Ոչխարը. Le mouton.

Ինչ որ . . . անը, (գտածս, Ce que.

գտածը, նաև.)

Ձեր փնտուածը (փնտուած- Trouvez-vous ce que vous
նիդ) կը գտնէ՞ք. cherchez ? [che.

Փնտուածս կը գտնեմ. Je trouve ce que je cher-

Փնտուածը չի գտներ. Il ne trouve pas ce qu'il
cherche. [cherchons.

Մեր փնտուածը կը գտնենք. Nous trouvons ce que nous

Իրենց փնտուածը կը գըտ- Ils trouvent ce qu'ils cher-
նեն. chent.

Ձեր նորոգածը կը նորոգեմ. Je raccómmode ce que vous
raccómmodez.

Ձեր գնածէն կը գնեմ. J'achète ce que vous achetez

ԴԻՏ. Ա. Աներեւութին վերջընթեր վանկին մէջ ան-
ձայն e ունեցող բայերուն խոնարհման մէջ, երբ այն
e ին յաջորդ վանկն ուրիշ անձայն e ով մը կը վերջա-
նայ, առաջի անձայն e ն բութ շեշտ, accent grave (`)
կ'առնու. ինչպէս .

Mener, տանել. Je mène, tu mènes, il mène.
Nous menons, vous menez, ils mènent.

Achever, աւարտել. J'achève, tu achèves, il a-
chève. Nous achevons, vous achevez, ils achèvent.

ԴԻՏ. Բ. Eter և eler վերջաւորող բայերուն խո-
նարհման մէջ, երբ t և l գիրերէն ետքը անձայն e մը
գայ, t և l գիրերը կը կրկնուին. ինչպէս .

Acheter, *գնել*. J'achette, tu achettes, il achette.
Nous achetons, vous achetez, ils achettent.

Appeler, *կանչել*. J'appelle, tu appelles, il appelle.
Nous appelons, vous appelez, ils appellent.

[tacle ?

Ձանի տեսարան կը տանի՞ք. Le menez-vous au spec-
կը տանի՞մ. Je l'y mène. [t-il ?

Ձեր հայրը ձեզ կը կանչէ՞. Votre père vous appelle-
Ձիս չի կանչեր . Il ne m'appelle pas.

Ուսանիլ (սերտել) ,
Փոխանակ , տեղը .

Etudier 1.
Au lieu de.

ԴիՏ. Գ. Au lieu նախադրութենէն ետքը եկող ա-
ներեւոյթը միշտ de կ'ուզէ իրմէ առաջ :

Խաղալ .
Մտիկ ընել , լսել .

Jouer 1.
Ecouter.

Փոխանակ մտիկ ընելու . Au lieu d'écouter .

Փոխանակ խաղալու . Au lieu de jouer .

Փոխանակ ուսանելու կը խաղա՞ք . Jouez-vous au lieu d'étu-
dier ?

Փոխանակ խաղալու կ'ուսանի՞մ . J'étudie au lieu de jouer .

Այս մարդը կը խօսի փո- Cet homme parle au lieu
խանակ մտիկ ընելու . d'écouter.

Ձեր մատը կը ցաւի՞ . Avez-vous mal au doigt ?

Մատս կը ցաւի . J'ai mal au doigt.

Ձեր եղբորը ոտքը կը ցաւի՞ . Votre frère a-t-il mal au
pied ?

Աչքը կը ցաւի . Il a mal à l'œil.

Մեր աչքը կը ցաւի . Nous avons mal aux yeux.

Արմոկը .
Կոնակը .

Le coude.
Le dos.

Բազուկը .	<i>Le bras.</i>
Ժողովը .	<i>Le genou.</i>
Փոխանակ գրելու կը կար- դա՞ք .	Lisez-vous au lieu d'écri- re ?
Ձեր եղբայրը կը կարդայ փոխանակ խօսելու .	Votre frère lit-il au lieu de parler ?
Անկողինը .	<i>Le lit.</i>
Սպասաւորն անկողինը կը չինէ՞ .	Le domestique fait-il le lit.
Կրակը կը վառէ փոխանակ անկողինը շինելու .	Il allume le feu au lieu de faire le lit.
Մորվիչ , սորվելով .	<i>Apprendre, (*) appre- nant.</i>
Կը սորվիմ , կը սորվիս , կը սորվի .	J'apprends, tu apprends, il apprend (տես ԻԳ. Դաս Դ. Լծորդ. Ա. Դիտ.)
Կարդալ կը սորվիմ .	J'apprends à lire.
Գրել կը սորվի .	Il apprend à écrire.

ԴԻՏ. Դ. Apprendre բայէն ետքը եկող աներեւոյթը
 անխաղաղութիւն կ'ուզէ իրմէ առաջ :

76. Հրահանգ

Այս իրիկուն տեսարան կ'երթա՞ք . —Տեսարան չեմ
 երթար . —Ի՞նչ ունիք ընելու . (ի՞նչ պիտի ընէք) .
 —Սորվելու եմ . —Ժամը քանի՞ն դուրս կ'ելլէք .
 —Իրիկունը դուրս չեմ ելլեր . —Ձեր հայրը դուրս կ'ել-
 լէ՞ . —Դուրս չելլեր . —Ի՞նչ կ'ընէ . —Կը գրէ . —Գիրք
 մը կը գրէ . —Հատ մը կը գրէ . —Ե՞րբ կը գրէ . —Առ-
 տու իրիկուն կը գրէ . —Հիմա իւր տունն է . —Հոն է .
 —Դուրս չ'ելլե՞ր . —Ձի կրնար դուրս ելլել . ոտքը կը
 ցաւի . —Կօշկակարը մեր մուճակները կը բերէ . —Ձի
 բերեր . —Ձի՞ կրնար աշխատիլ . —Ձի կրնար աշխատիլ .

ծունկը կը ցաւի . — Մէկուն արմուկը կը ցաւի^օ . — Դեր-
 ձակիս արմուկը կը ցաւի . — Որո՞ւ բազուկը կը ցաւի .
 — Իմ բազուկս կը ցաւի . — Ինձի հաց կը կտրէ՞ք . — Ձեմ
 կրնար կտրել . մատուըներս կը ցաւին . — Կը կարդա՞ք
 ձեր գիրքը . — Ձեմ կրնար կարդալ . աչքս կը ցաւի .
 — Որո՞ւ աչուըները կը ցաւին . — Գաղիացւոց աչուը-
 ները կը ցաւին . — Չափէն աւելի կը կարդա՞ն . — Բա-
 ւական կը կարդան . — Այսօր ամսուն ըն օրն է (քա-
 նի՞ն է) . — Երեքն է . — Վաղը ամսուն ըն օրն է .
 — Վաղը չորսն է . — Մէկը կը փնտռէ՞ք . — Մէկը չեմ
 փնտռեր . — Նկարիչն ի՞նչ կը փնտռէ . — Բան մը չի
 փնտռեր . — Չո՞վ կը փնտռէք . — Ձեր որդին կը փնտ-
 ռեմ . — Անոր ըսելու բան մը ունի՞ք . — Անոր ըսելու
 բան մը ունիմ :

77. Հրահանգ

Ձիս ո՞վ կը փնտռէ . — Ձեր հայրը կը փնտռէ գձեզ .
 — Մէկը եղբայրս կը փնտռէ^օ . — Ոչ ոք կը փնտռէ .
 — Փնտռածդ կը գտնե՞ս . — Փնտռածս կը գտնեմ . — Նա-
 ւապետը փնտռածը կը գտնէ^օ . — Փնտռածը կը գտնէ ,
 բայց տղաքը չեն գտներ իրենց փնտռածը . — Ի՞նչ կը
 փնտռեն . — Իրենց գիրքերը կը փնտռեն . — Ձիս ո՞ւր
 կը տանիս . — Բեզ թատրոն կը տանիմ . — Ձիս շուկան
 չէ՞ք տանիր . — Ձեմ տանիր . — Սպանիացիք իրենց
 փնտռած հովանոցները կը գտնե՞ն . — Ձեն գտներ .
 — Դերձակը իւր մատնոցը կը գտնէ^օ . — Ձի գտներ .
 — Վաճառականներն իրենց փնտռած ասուին կը գըտ-
 նե՞ն . — Կը գտնեն . — Մսավաճառներն ի՞նչ կը գտնեն .
 — Իրենց փնտռած եզերն ու ոչխարները կը գտնեն .
 — Ձեր խոհակերն ի՞նչ կը գտնէ . — Փնտռած վառեակ-
 ները կը գտնէ . — Բժիշկն ի՞նչ կ'ընէ . — Ձեր ըրածը
 կ'ընէ . — Իւր սենեկին մէջ ի՞նչ կ'ընէ . — Կը կարդայ .
 — Ի՞նչ կը կարդայ . — Ձեր հօրը գիրքը կը կարդայ .
 — Անգղիացին ի՞նչ կը փնտռէ . — Իւր բարեկամը կը

փնտռէ պարտէզը տանելու համար. — Գերմանացին իւր սենեկին մէջ ի՞նչ կ'ընէ. — Կարդալ կը սորվի. — Գրել չի՞ սորվիր. — Ձի սորվիր. — Ձեր որդին գրել կը սորվի. — Գրել և կարդալ կը սորվի :

78. Հրահանգ

Հողանտացին ընելու տեղ կը խօսի՞. — Լսելու տեղ կը խօսի. — Ձեր տունը մնալու տեղ դ՞ուրս կ'ելլէ՞ք. — Դուրս ելլելու տեղ իմ տունս կը մնամ. — Ձեր որդին փոխանակ ուսանելու կը խաղայ. — Փոխանակ ուսանելու կը խաղայ. — Ե՞րբ կ'ուսանի. — Ամէն օր կ'ուսանի. — Առտո՞ւն թէ իրիկունը. — Առտու և իրիկուն. — Գիրքը գնելու տեղ անձրեւնո՞ցը կը դնէ՞ք. — Երկուքն ալ չեմ գներ. — Մեր դրացին իւր գաւազանները կը կտորէ փոխանակ իւր գաւաթները կտորելու. — Երկուքն ալ չի կտորեր. — Ի՞նչ կը կտորէ. — Իւր հրացանները կը կտորէ. — Մեր դրացւոյն տղաքը կը կարդան. — Փոխանակ գրելու կը կարդան. — Մեր խոհակերն ի՞նչ կ'ընէ. — Շուկան երթալու տեղ կրակ կ'ընէ. — Նաւապետը ձեզի բան մը կու տայ. — Ինձի բան մը կու տայ. — Ի՞նչ կու տայ. — Ինձի շատ ստակ կու տայ. — Ձեզի հաց տալու տեղ ստակ կու տայ. — Ինձի հաց և ստակ կու տայ. — Ձեզի աւելի պանի՞ր կու տայ քան թէ հաց. — Աւելի քիչ կու տայ ասկէ քան թէ անկէ :

79. Հրահանգ

Իմ բարեկամիս աւելի քիչ դանակ քան թէ ձեռնոց կու տաք. — Անոր աւելի ասոնցմէ կու տամ քան թէ անոնցմէ. — Ձեզի ի՞նչ կու տայ. — Ինձի շատ դիրք կու տայ փոխանակ ստակ տալու. — Ձեր սպասաւորը ձեր անկողինը կը շինէ՞. — Ձի շիներ. — Ձեր անկողինը շինելու տեղ ի՞նչ կ'ընէ. — Անկողինս շինելու տեղ սենեակը կ'աւլէ. — Աչխատելու տեղ կը խմէ. — Աչխատե-

լու տեղ կը խմէ . — Բժիշկները դուրս կ'ելլեն . — Փոխանակ դուրս ելլելու իրենց տունը կը մնան . — Ձեր սպասաւորը սուրճ կ'եփէ . — Փոխանակ սուրճ եփելու չայ կ'եփէ . — Մէկը ձեզի հրացան մը փոխ կու տայ . — Ոչ ոք փոխ կու տայ . — Ձեր բարեկամն ինծի ի՞նչ փոխ կու տայ . — Ձեզի շատ գիրք և շատ գոհարեղէն փոխ կու տայ . — Իմ կարդացած գիրքս կը կարդամք . — Ձեր կարդացածը չեմ կարդար , այլ մեծ նաւապետին կարդացածը . — Իմ կարդացած գիրքերս կարդալու կ'ամչնամք . — Ձեմ ամչնար , այլ կարդալու բաղձանք չ'ունիմ :

ԵՐԿՐՈՐԳ ԱՄԽՍ DEUZIÈME MOIS

ԻԶ . ԳԱՍ . VINGT-SIXIÈME LEÇON

Գաղիերէն կը սորվի՞ք .	Apprenez-vous le français ?
Կը սորվիմ .	Je l'apprends.
Չեմ սորվիր .	Je ne l'apprends pas.
Գաղիերէն .	Le français.
Անգղիերէն .	L'anglais.
Գերմաներէն .	L'allemand.
Իտալերէն .	L'italien.
Սպաներէն .	L'espagnol.
Բոլոններէն (Լեհերէն) .	Le polonais.
Րուսերէն .	Le russe.
Լատիններէն .	Le latin.
Յունարէն .	Le grec.
Արաբերէն .	L'arabe.
Ասորերէն .	Le syriaque.
Իտալերէն կը սորվիմ .	J'apprends l'italien.
Եղբայրս Գերմաներէն կը սորվի .	Mon frère apprend l'allemand.

Բոլոնիացին (Լէհը) .	Le Polonais.
Հռոմայեցին .	Le Romain.
Յոյնը .	Le Grec.
Արաբացին .	L'Arabe.
Ասորին .	Le Syrien.

ԴԻՏ. Ա.՝ Գաղիերէնի մէջ լեզուի անունները՝ parler, խօսիլ, բայով միայն յօդ չեն առնուր . ուրիշ բայի քով յօդով կը գործածուին . ուստի կ'ըսուի . Parlez-vous français ? Գաղիերէն կը խօսի՞ք . բայց՝ Apprenez-vous le français ? Գաղիերէն կը սորվի՞ք :

ԴԻՏ. Բ. Լեզուի և ազգի անունները գաղիերէնի մէջ մեծաւ մասամբ նոյն են , միայն երբ ազգ կը ցուցնեն , դժխազրով կը դրուին . զոր օրինակ . Je parle français. Գաղիերէն կը խօսիմ . Je suis Français. Գաղիացի եմ : Լեզու կամ ազգ ցուցնող անունները նաեւ ածական են , և գաղիական , անգղիական , եւ կը նշանակեն . Le gouvernement français. Գաղիական կառավարութիւնը . Le parlement anglais. Անգղիական խորհրդարանը : Այս տեսակ ածականներ միշտ գոյականէն ետքը կը դրուին :

ԴԻՏ. Գ. Մէկուն յատկութիւնը , աստիճանը կամ արուեստը ցուցնող գոյականները գաղիերէնի մէջ յօդ չեն առնուր :

Անգղիացի՞ էք .	Êtes-vous Anglais ?
Ոչ , տէր , Գաղիացի եմ .	Non, monsieur, je suis Français.
Անիկա Գերմանացի է .	Il est Allemand.
Դերձակ է .	Est-il tailleur ?
Ոչ , կօշկակար է .	Non, il est cordonnier.
Յիմար է .	Il est fou.
Յիմարը (խենդը) .	Le fou (յոք. fous. տես թ. Դասը) :

Բայց երբ խօսքը c'est, ce sont ուլ կը սկսի, ան ատեն յիշեալ բառերուն հետ un, une յօդը կը գործածուի եզակիին մէջ, յոքնակիին մէջ՝ մասնական յօդ des.

Փաղիացի է .	C'est un Français.
Բժիշկ է .	C'est un médecin.
Կահագործ են .	Ce sont des menuisiers.
Իրիկունը .	Le soir.
Առտուն .	Le matin.
Օրը .	Le jour.
Մաղթել .	Souhaiter 1.
Ճակատը .	Le front.
Կապոյտ .	Bleu.
Սև .	Noir.
Լայն .	Large.
Մեծ .	Grand.

ԴԻՏ. Դ. Բարի լոյս, Բարի իրիկուն, խօսքերն հայերէն յօդ չեն առնուր. գաղիերէն այս կերպ խօսքեր յօդուլ կը գործածուին:

Բարի լոյս կամ օր կը մաղթեմ ձեզ .	Je vous souhaite le bonjour.
Ինձի բարի իրիկուն կը մաղթէ՞ .	Me souhaitez-t-il le bonsoir ?
Զեզի բարի լոյս կը մաղթէ .	Il vous souhaite le bonjour.

ԴԻՏ. Ե. Անձի, կենդանոյ, տունկի մէկ յատկութիւնը կամ մասը ցուցնելու համար հայերէն կ'ըսենք, ճակատը լայն է. Աչուրները կապոյտ են. Սիրտը կարծր է, եւ: Այս տեսակ խօսքեր Փաղիերէն ունիմ, AVOIR բայով կը բացատրուին, բառը յօդ կ'ուզէ, եւ ածականը գոյականէն ետքը կը գրուի:

Ճակատը լայն է .	Il a le front large.
Աչուրները կապույտ են .	Il a les yeux bleus.
Կաղնւոյն փայտը կարծր է .	Le chêne a le bois dur.
Աղանւոյն թռիչքը խիստ է .	Le pigeon a le vol raide.
Այս մարդուն սիրտը բարի է .	Cet homme a le cœur bon.
Մեծ դանակ մը .	Un grand couteau.
Մեծ մարդ մը .	Un grand homme.

ԳիՏ. 2. Un grand homme կը նշանակէ՝ մեծ , երեւելի մարդ . Un homme grand կը նշանակէ՝ խոշոր , երկայնահասակ մարդ : Նոյնպէս՝ Un pauvre homme, խեղճ մարդ , ըսել է . Un homme pauvre կը նշանակէ աղքատ մարդ :

Գաղիերէն գիրք մը .	Un livre français.
Անգղիերէն գիրք մը .	Un livre anglais.
Գաղիական ստակ .	De l'argent français.
Անգղիական թուղթ .	Du papier anglais.
Գերմաներէն գիրք մը կը կարդամք .	Lisez-vous un livre allemand ?
Իտալերէն գիրք մը կը կարդամ .	Je lis un livre italien.
Իսկ մը մտիկ ընել .	Écouter quelque chose.
Միկը մտիկ ընել .	Écouter quelqu'un.
Մարդուն ձեզի ըսածը մը-տիկ կ'ընէ՞ք .	Écoutez-vous ce que l'homme vous dit ?
Մտիկ կ'ընեմ .	Je l'écoute.
Անոր ըսածս մտիկ կ'ընէ .	Il écoute ce que je lui dis.
Ձեզի ըսածս մտիկ կ'ընէ՞ք .	Écoutez-vous ce que je vous dis ?
Ինձի մտիկ կ'ընէ՞ք .	M'écoutez-vous ?
Ձեզի մտիկ կ'ընեմ .	Je vous écoute.
Եղբորս մտիկ կ'ընէ՞ք .	Écoutez-vous mon frère ?

Մտիկ չեմ ընեք .	Je ne l'écoute pas.
Մարդիկը մտիկ կ'ընէ՞ք .	Écoutez-vous <i>les hommes</i> ?
Չանոնք մտիկ կ'ընեմ .	Je <i>les</i> écoute.
Ուղղել .	Corriger 1.
Հանել, մերկանալ .	Oter 1. [tâche).
Ուսում (համար, դաս) .	Le thème, le devoir, (la
[նոնոյ, սոննոյ] .	<i>Prendre</i> (4*), <i>prenant</i> .
Չեք գլխարկը կը հանէ՞ք .	Otez-vous votre chapeau ?
Կը հանեմ .	Je l'ôte.
Չեք հայրը ձեր համարները կը սրբագրէ՞ .	Votre père corrige-t-il vos thèmes ?
Կը սրբագրէ .	Il les corrige.
Գաղիերէն խօսել .	<i>Parler français</i> .
Անգղիերէն խօսել .	<i>Parler anglais</i> .
Գաղիերէն կը խօսի՞ք .	Parlez-vous français ?
Ոչ, տէր, Անգղիերէն կը խօսիմ .	Non, Monsieur, je parle anglais.
Սուրճը խմել .	Prendre le café.
Սուրճ խմել .	Prendre du café.
Չայը խմել .	Prendre le thé.
Չայ խմել .	Prendre du thé.
Չայ կը խմէ՞ք .	Prenez-vous du thé ?
Կը խմեմ .	J'en prends.
Ամէն օր չայը կը խմէ՞ք .	Prenez-vous le thé tous les jours ?
Ամէն օր կը խմեմ .	Je le prends tous les jours.
Հայրս սուրճ կը խմէ .	Mon père prend du café.
Ամէն առտու սուրճը կը խմէ .	Il prend <i>le</i> café tous les matins. [lat.
Եղբայրս սուրճ կը խմէ .	Mon frère prend du choco-
Ամէն առտու սուրճը կը խմէ .	Il prend le chocolat tous les matins.

ԴԻՏ. Քիչ քանակութեամբ խմուած նիւթերուն ,
ինչպէս սուրճ , չայ , դեղ , prendre կ'ըսուի . մեծ քա-
նակութեամբ խմուածներուն , ինչպէս ջուր , գինի եւ .
boire կ'ըսուի :

80. Հրահանգ

Բան մը բերելու (կամ առնելու) կ'երթա՞ք . (aller
chercher) . — Բան մը բերելու կ'երթամ . — Ի՞նչ բերե-
լու կ'երթաք . — Մրգուղ բերելու կ'երթամ . — Ձեր
հայրը բան մը բերել (կանչել) կու տայ՞ . (envoyer cher-
cher) . — Գինի բերել կու տայ . — Ձեր սպասաւորը հաց
բերել կ'երթայ՞ . — Բերելու կ'երթայ . — Ձեր դրացին
դ՞ով կանչել կու տայ . — Բժիշկը կանչել կու տայ . — Ձեր
սպասաւորը կրակ ընելու համար իւր հանդերձը կը
հանէ՞ . — Կը հանէ կրակ ընելու համար . — Ձեր ձեռ-
նոցը կը հանէ՞ք ինծի ստակ տալու համար . — Կը հա-
նեմ (ձեզի ստակ) տալու համար . — Գաղիերէն կը սոր-
վի՞ք . — Կը սորվիմ . — Ձեր եղբայրը Գերմաներէն կը
սորվի՞ . — Կը սորվի . — Ո՞վ կը սորվի Անգլիերէն . —
Գաղիացին կը սորվի . — Իտալերէն կը սորվի՞նք . — Կը
սորվիք . — Անգլիացիք ի՞նչ կը սորվին . — Գաղիերէն
և Գերմաներէն կը սորվին . — Սպաներէն կը խօսի՞ք .
— Ոչ , տէր , Իտալերէն կը խօսիմ . — Լեհերէն ո՞վ կը
խօսի . — Եղբայրս Լեհերէն կը խօսի . — Ձեր դրացի-
ները Բուսերէն կը խօսի՞ն . — Բուսերէն չեն խօսիր ,
այլ Արաբերէն . — Արաբերէն կը խօսի՞ք . — Ոչ , Յու-
նարէն և Լատիներէն կը խօսիմ . — Ի՞նչ դանակ ունիք .
— Անգլիական դանակ մը ունիմ . — Ի՞նչ ստակ ունիք
հոգ . Իտալական թէ Սպանիական ստակ է . — Բու-
սական ստակ է . — Իտալական գլխարկ մը ունի՞ք . —
— Ոչ , Սպանիական գլխարկ մը ունիմ . — Գաղիացի՞ էք .
— Ոչ , Անգլիացի եմ . — Յոյն ես . — Ոչ , Սպանիացի եմ :

81. Հրահանգ

Այս մարդիկը Գերմանացի՞ են . — Ոչ, Րուս են . — Րուսիացիք Լեհերէն կը խօսի՞ն . — Լեհերէն չեն խօսիր , այլ Լատիներէն , Յունարէն և Արաբերէն . — Ձեր հայրը վաճառակա՞ն է . — Ոչ , հացագործ է . — Այս մարդիկը վաճառակա՞ն են . — Ոչ , ատաղձագործ (հիւս) են . — Խոհարար էք . — Ոչ , հացագործ եմ . — Գերձակ ենք . — Ոչ , կօշկակար ենք . — Խե՞նդ ես . — Խենդ չեմ . — Այս մարդն ի՞նչ է . — Բժիշկ է . — Ինձի բան մը կը մաղթէ՞ք . — Ձեզի բարի իրիկուն կը մաղթեմ . — Նրիտասարդն ինձի ի՞նչ կը մաղթէ . — Ձեզի բարի իրիկուն կը մաղթէ . — Ձեր տղաքն ինձի բարի իրիկուն մաղթելու համար տունս կու գան . — Ձեզի բարի լոյս մաղթելու համար ձեր տունը կու գան . — Գերմանացւոյն աչուըները սե՞ւ են . — Ոչ , կապոյտ են . — Այս մարդուն ոտուըները մե՞ծ են . — Անոր ոտուըները մանր են , ճակատը լայն է , և քիթը մեծ . — Գիրքս կարդալու ժամանակ ունի՞ք . — Կարդալու ժամանակ չունիմ , բայց Գաղիերէն ուսանելու շատ քաջարտութիւն ունիմ . — Փոխանակ խաղալու ի՞նչ կ'ընէք . — Փոխանակ խաղալու կ'ուսանիմ , — Փոխանակ գրելու կը սորվի՞ք . — Փոխանակ սորվելու կը գրեմ . — Մեր բարեկամին որդին ի՞նչ կ'ընէ . — Իւր համարն ընելու (դասը պատրաստելու) տեղ պարտէ՞լ կ'երթայ . — Մեր դրացւոյն ազաքը կը կարդա՞ն . — Փոխանակ կարդալու կը գրեն . — Մեր խոհարարն ի՞նչ կ'ընէ . — Փոխանակ շուկան երթալու կրակ կը շինէ . — Ձեր հայրն իւր եզը կը ծախէ՞ . — Փոխանակ իւր եզը ծախելու , իւր ձին կը ծախէ :

82. Հրահանգ

Նկարչին որդին Անդղիերէն կ'ուսանի՞ . — Փոխանակ Անդղիերէն ուսանելու՝ Յունարէն կ'ուսանի . — Մաս-վաճառը եղներ կը մորթէ՞ . — Փոխանակ եզներ մորթելու ոչխարներ կը մորթէ . — Ինծի մտիկ կ'ընէ՞ք . — Ձեզի մտիկ կ'ընեմ . — Ձեր եղբայրն ինծի մտիկ կ'ընէ՞ . — Փոխանակ ձեզի մտիկ ընելու՝ կը խօսի . — Ձեզի ըսածս (ինչ որ ձեզի կ'ըսեմ) մտիկ կ'ընէ՞ք . — Ձեր ինձ ըսածը մտիկ կ'ընեմ . — Նղբօրը քեզի ըսածը մտիկ կ'ընես . — Մտիկ կ'ընեմ . — Բժշկին տղաքը մտիկ կ'ընե՞ն մեր անոնց ըսածը . — Մտիկ չեն ըներ . — Քատրոն կ'երթա՞ք . — Փոխանակ թատրոն երթալու մթերանոց (մազազա) կ'երթամ . — Գիրքս կարդալ կ'ուզէ՞ք . — Կարդալ կ'ուզեմ, բայց չեմ կրնար . աշուրներս կը ցաւին . — Ձեր հայրն ի՞մ համարներս կը սրբագրէ թէ եղբօրս համարները . — Ոչ ձերինները կը սրբագրէ, ոչ ձեր եղբօրը (համարները) . — Ի՞նչ համարներ կը սրբագրէ . — Իմիններս կը սրբագրէ . — Հօրս խօսելու համար ձեր գլխարկը կը հանէ՞ք . — Անոր խօսելու համար կը հանեմ (գլխարկս) . — Ձեր մուճակները կը հանէ՞ք . — Ձեմ հաներ . — Իւր գլխարկն ո՞վ կը հանէ . — Բարեկամս կը հանէ . — Իւր ձեռնոցները կը հանէ՞ . — Ձի հաներ . — Այս մանչերն ի՞նչ կը հանեն . — Իրենց մուճակներն ու գուրպանները կը հանեն . — Գաւաթներն ո՞վ կը վերցունէ . — Ձեր սպասաւորը կը վերցունէ . — Ինծի Անդղիական թէ Գերմանական թուղթ կու տաք . — Ձեզի ոչ Անդղիական և ոչ Գերմանական թուղթ կու տամ . ձեզի Գաղիական թուղթ կու տամ . — Սպաներէն կը կարդա՞ք . — Սպաներէն չեմ կարդար, այլ Գերմաներէն . — Ձեր եղբայրն ի՞նչ գիրք կը կարդայ . — Գաղիերէն գիրք մը կը կարդայ . — Առտուն սո՞ւրճ թէ չայ կը խրմէք . — Չայ կը խմեմ . — Ամէն առտու չայ կը խմէ՞ք . — Ամէն առտու կը խմեմ . — Ի՞նչ կը խմէք . — Սուրճ կը

խմեմ. — Ձեր եղբայրն ի՞նչ կը խմէ . — Տուրմ կը խմէ .
 — Ամէն օր կը խմէ՞ . — Ամէն առտու կը խմէ . — Ձեր
 տղաքը չայ կը խմե՞ն . — Փոխանակ չայ խմելու սուրճ
 կը խմեն . — Ի՞նչ կը խմենք . — Չայ կամ սուրճ կը
 խմենք :

Ի՛. ԴԱՍ . VINGT-SEPTIÈME LEÇON

Թրջել .

Mouiller 1.

Ցոցցնել .

Montrer 1, faire voir ()*

ԴԻՏ. Ա. Mouiller կը նշանակէ նաեւ թաթխել . Je
 suis tout mouillé. Խուխուժ եղած եմ . La blanchis-
 seuse mouille du linge. Լուացարարը ձորձը կը թրջէ,
 ջուրը կը դնէ :

Կը ցուցնեմ .

Je fais voir. Je montre.

Կը ցուցնես .

Tu fais voir. Tu montres.

Կը ցուցնէ .

Il fait voir. Il montre.

Միկոռն ցոցցնել .

{ *Montrer à quelqu'un.*
 { *Faire voir à quelqu'un.*

Ձեր հրացանն ինձի կը ցուցնէ՞ք . — Me faites-vous voir votre
 fusil ?

Ձեզի կը ցուցնեմ . — Je vous le fais voir.

Այս մարդուն ի՞նչ կը ցուցնէք . — Que montrez-vous à cet
 homme ?

Գեղեցիկ հանդերձներս կը ցուցնեմ անոր . — Je lui montre mes beaux
 habits.

Մխախոտ .

{ Du tabac.

{ Du tabac à fumer.

Քթախոտ .

{ Du tabac en poudre.

{ Du tabac à priser.

Ժիտնի .	<i>Fumer 1.</i>
Քաշնի (<i>քիժախոտ</i>) .	<i>Priser 1.</i>
Պարտիզպանք .	Le jardinier.
Ծառան .	Le serviteur.
Սպասարկուն .	Le valet.
Նուագածութիւնք .	Le concert.
Խորհիլ , միտք ունենալ .	<i>Compter 1. (այս բային տարբէն կնոյ աներենոյ)Յք նախադրութիւն չուզեր.)</i>
Այս իրիկուն պարահանդէս երթալու միաք ունի՞ք .	Comptez-vous aller au bal ce soir ?
Երթալու միտք ունի՞մ .	Je compte y aller.
Գիտնալ .	<i>Savoir (*) 3.</i>
Գիտէ՞ք .	Savez-vous ?
Գիտեմ .	Je sais.
Գիտես .	Tu sais.
Գիտէ .	Il sait. (Յք. Գ. գէւորը տես Դաս ԻԴ).
Լոզալ .	<i>Nager 1.</i>
Լոզալ գիտէ՞ք (<i>կրնա՞ք</i>) .	Savez-vous nager ?
Գրել գիտէ՞ք .	Savez-vous écrire ?
Կարդալ գիտէ՞ք .	Sait-il lire ?
Կարդալ և գրել գիտէ՞ք .	Sait-il lire et écrire ?
Կարդալ գիտէ , բայց գրել չի գիտեր .	Il sait lire, mais il ne sait pas écrire.

ԴիՏ. Բ. Երբ մի և նոյն խօսքի մէջ բայ մը թէ
կաստատական և թէ բացասական գործածուած է ,
դերանունն տէր բային կը կրկնուի . Il sait lire, mais
il ne sait pas écrire.

Գաղիերէն թէ Անգղիերէն Apprenez-vous l'anglais ou
կը սորվիք . le français ?

Գաղիերէն կը սորվիմ, բայց J'apprends le français, mais
Անգղիերէն չեմ սորվիր . je n'apprends pas l'an-
glais. կամ mais non l'an-
glais.

Ցաննի, տաննիով .

Conduire (*) 4. con-
duisant.

Կը տանիմ, կը տանիս, կը Je conduis, tu conduis, il
տանի . conduit.

ԳԻՏ. Գ. Conduire կը նշանակէ առջեւն իյնալով,
կամ առաջնորդ ըլլալով տանել, հասցունել տեղ մը :

Այս տէրն իմ հօրս տունը Je conduis ce monsieur
կը տանիմ . chez mon père.

Այս ճամբան Մէյէնս կը Ce chemin conduit à May-
տանի . ence.

Առաքինութիւնը երջան- La vertu conduit au bon-
կութեան կը տանի . heur.

Մարնի, մարնիով .

Eteindre (*) 4. éteig-
nant.

Կրակը կը մարէք .

Eteignez-vous le feu ?

Չեմ մարեր .

Je ne l'éteins pas.

Կը մարէ .

Il l'éteint .

Կը մարես . [րէս .

Tu l'éteins . [mière ?

Կրակն ու ճրագը կը մա- Eteins-tu le feu et la lu-

ճրագը կը մարեմ, բայց J'éteins la lumière, mais

կրակը չեմ մարեր . je n'éteins pas le feu.

կամ, mais non pas le feu.

Վառնի .

Allumer 1.

Յաճախ, շատ սնգամ .

Souvent.

Յաճախ պարահանդէս կ'եր- Allez-vous souvent au bal ?
թւիք .

Ձեզի չափ յաճախ . . .	Aussi souvent que vous.
Ինձի չափ յաճախ . . .	Aussi souvent que moi.
Անոր չափ յաճախ . . .	Aussi souvent que lui.
Անոնց չափ յաճախ . . .	Aussi souvent qu'eux.
Եզրայրս յաճախ կը տեսնէ՞ք . . .	Voyez-vous souvent mon frère ?
Անի յաճախ . . .	Plus souvent.
Ձենէ աւելի յաճախ կը տեսնեմ . . .	Je le vois plus souvent que vous.
Քիչ, ոչ պակասի յաճախ . . .	Moins souvent.
Ձենէ քիչ յաճախ (ոչ ձեզի չափ յաճախ) . . .	Moins souvent que vous.
Ինէ քիչ յաճախ . . .	Moins souvent que moi.
Անոնցմէ քիչ յաճախ . . .	Moins souvent qu'eux.

83. Հրահանգ

Ձեր հայրն ի՞նչ բանի պէտք ունի. — Մխախտտի պէտք ունի. — Երթալ բերել (առնել) կ'ուզէ՞ք. — Երթալ բերել կ'ուզեմ. — Ի՞նչ ծխախտտի պէտք ունի. — Քթախտտի (քաշելու ծխախտտի) պէտք ունի. — Մխախտտի (ծխելու ծխախտտի) պէտք ունի՞ք. — Պէտք չունիմ, չեմ ծխեր. — Ինձի բան մը կը ցուցնէ՞ք. — Ձեզի ոսկեթել (ոսկիէ) ժապաւէններ կը ցուցնեմ. — Ձեր հայրն իւր հրացանը եղբորս կը ցուցնէ՞. — Կը ցուցնէ. — Իւր գեղեցիկ թռչուններն անոր կը ցուցնէ՞. — Կը ցուցնէ. — Պաղիացիին կը ծխէ՞. — Չի ծխեր. — Պարահանդէս կ'երթա՞ք. — Փոխանակ պարահանդէս երթալու թատրոն կ'երթամ. — Պարտիզպանը պարտէզ կ'երթայ. — Փոխանակ պարտէզ երթալու շուկան կ'երթայ. — Ձեր սպասարկուն (valet) դերձակին կը զրկէ՞ք. — Փոխանակ դերձակին զրկելու՝ կօշկակարին կը զրկեմ. — Ձեր եղբայրն այս իրիկուն պարահանդէս երթալու միտք ունի՞ք. — Պարահանդէս երթալու միտք չունի,

այլ նուազածութեան . — Նուազածութեան երթալու
 երբ միտք ունիք . — Այս իրիկուն երթալու միտք ու-
 նիմ . — Ժամը քանի՞ն . — Ժամը տասը քառորդ ան-
 ցած . — Որդիս կանչելու (կամ բերելու) կ'երթա՞ք . —
 Կանչելու կ'երթամ . — Ո՛ր է . — Գրասենեակն է . —
 Ձեր փնտուած մարդը կը գտնէ՞ք . — Կը գտնեմ . — Ձեր
 որդիքն իրենց փնտուած մարդիկը կը գտնեն . — Ձա-
 նոնք չեն գտներ :

84. Հրահանգ

Ձեր բարեկամները թատրոն երթալու միտք ունին .
 — Երթալու միտք ունին . — Ե՞րբ կ'երթալու միտք ունին .
 — Վաղը երթալու միտք ունին . — Ժամը քանի՞ն .
 — Ժամը եօթն ու կէսին . — Վաճառականն ի՞նչ ծա-
 խել կ'ուզէ . — Ինձի թաշկինակ ծախել կ'ուզէ . — Գնե-
 լու միտք ունի՞ք . — Գնել չեմ ուզեր . — Բան մը գի-
 տե՞ս . — Բան մը չեմ գիտեր . — Ձեր կրտսեր եղբայրն
 ի՞նչ գիտէ . — Կարդալ և գրել գիտէ . — Գաղիերէն
 գիտէ . — Ձի գիտեր . — Գերմաներէն գիտէք . — Գի-
 տեմ . — Ձեր եղբայրները յունարէն գիտե՞ն . — Ձե՞ն
 գիտեր . բայց ուսանելու միտք ունին . — Անգղիերէն
 գիտէ՞ք . — Ձեմ գիտեր , բայց սորվելու միտք ունիմ .
 — Ձեր տղաքն իտալերէն կարդալ գիտե՞ն . — Կարդալ
 գիտեն , բայց ոչ խօսիլ . — Լողալ գիտէ՞ք . — Լողալ
 չեմ գիտեր , բայց խաղալ գիտեմ . — Ձեր որդին հան-
 դերձ շինել գիտէ՞ . — Շինել չի գիտեր , դերձակ չէ .
 — Վաճառականն է . — Չէ . — Ի՞նչ է . — Բժիշկ է . —
 Արարերէն ուսանելու միտք ունի՞ք . — Արարերէն և
 Ասորերէն ուսանելու միտք ունիմ . — Գաղիացին Բու-
 սերէն գիտէ՞ . — Ձի գիտեր , բայց սորվելու միտք ունի .
 — Ո՛ր կ'երթաք . — Պարտիզպանիս հետ խօսելու հա-
 մար պարտեզ երթալ կ'ուզեմ . — Ձեզի մտիկ կ'ընէ՞ . —
 Ինձի մտիկ կ'ընէ :

85. Հրահանգ

Մրգուղ խմել կ'ուզէ՞ք . — Գինի խմել կ'ուզեմ .
 — Ունի՞ք . — Չունիմ, բայց առնելու պիտի ղրկեմ .
 — Ե՞րբ պիտի ղրկէք առնելու . — Հիմա . — Չայ չինել
 գիտէ՞ք . — Շինել գիտեմ . — Ձեր հայրն ո՞ւր կ'երթայ .
 — Տեղ մը չերթար . իւր տունը կը մնայ . — Տոմսակ մը
 գրել գիտէ՞ք . — Հատ մը գրել գիտեմ . — Համարներ
 կրնա՞ք գրել . — Երևամ գրել . — Մէկը կը տանի՞ս (ա-
 ռաջնորդ ըլլալով) . — Ոչ ոք կը տանիմ . — Չո՞վ կը տա-
 նիք . — Որդիս կը տանիմ . — Ո՞ւր կը տանիք . — Բարե-
 կամներուս տունը կը տանիմ անոնց բարիւոյս մաղթե-
 լու համար . — Ձեր սպասաւորը ձեր տղան կը տանի՞ .
 — Կը տանի . — Ո՞ւր կը տանի . — Պարտէշ կը տանի .
 — Մէկը կը տանի՞ք . — Մեր տղաքը կը տանինք . — Մեր
 բարեկամները մեր որդիքն ո՞ւր կը տանին . — Տուն կը
 տանին :

86. Հրահանգ

Կրակը կը մարէ՞ք . — Չեմ մարեր . — Ձեր սպասա-
 ւորը կրակը կը վառէ՞ . — Կը վառէ . — Ո՞ւր կը վառէ .
 — Ձեր վաճառատան (magasin, մաղազա) մէջ կը վառէ .
 — Սպանիացւոյն տունն յաճախ կ'երթա՞ք . — Յաճախ
 կ'երթամ . — Ինչ աւելի յաճախ կ'երթա՞ք . — Չենչ ա-
 ւելի յաճախ կ'երթամ . — Սպանիացիք յաճախ կու
 գան ձեր տունը . — Իմ տունն յաճախ կու գան . — Ձեր
 տղաքը ձենչ յաճախ պարահանդէս կ'երթան . — Մենչ
 աւելի յաճախ կ'երթան . — Մեր գրացիներուն չափ
 յաճախ դուրս կ'ելլենք . — Անոնցմէ աւելի յաճախ
 կ'ելլենք . — Ձեր սպասաւորն իմ խոհակերիս չափ յա-
 ճախ շուկայ կ'երթայ . — Անոր չափ յաճախ կ'երթայ .
 — Հայրս ինձի չափ յաճախ կը տեսնէք . — Չեզի չափ
 յաճախ չեմ տեսներ . — Ե՞րբ կը տեսնէք . — Կը տես-
 նեմ ամէն առտու ժամը հինգին քառորդ մնացած :

ԳԱՍ ԻԸ. VINGT-HUITIÈME LEÇON

Բայերուն բոլոր ժամանակները հարցական կրնան ըլլալ՝ խօսքին սկիզբը est-ce que? աւելցնելով, և բուն բային դերանուն տէր բային բայէն առաջ դնելով: Զորօրինակ, je parle, je vais խօսքերը հարցական ընելու համար, կ'ըսուի, Est-ce que je parle? Est-ce que je vais? և ըսել է՝ կը խօսի՞մ, կ'երթա՞մ: Այս ձեւը գործածել շատ անգամ հարկ է ձայնի անուշութեան համար, այսինքն՝ սահմանական ներկայ եզակի Ա. դէմքին մէջ, երբ նախ՝ ասիկա միավանկ է, ինչպէս. je sens, կը զգամ. je prends, կ'առնում. je tends, կը ձգտեմ. je fonds, կը հալեցնեմ. երկրորդ՝ երբ անոր վերջին վանկը ge է. ինչպէս je mange, կ'ուտեմ. je venge, վրէժ կ'առնում. je range, կարգի կը դնեմ. je songe, կ'երազեմ. և երրորդ՝ ուրիշ քանի մը բայերու ներկայ առաջին դէմքին մէջ, ինչպէս j'unis, կը միացնեմ. je permets, թոյլ կու տամ. j'offre, կ'ընծայեմ. և: Բոլոր այս առաջին դէմքերուն հարցականը կ'ըլլայ, Est-ce que je sens? Est-ce que je prends? Est-ce que je mange? և: փոխանակ սովորական կերպով ըսելու, sens-je? prends-je? mange-je? և:

Կուզե՞մ. Est-ce que je veux? փոխ. veux-je?

Կրնա՞մ. » » je peux? » puis-je?

Կ'ընե՞մ. » » je fais? » fai-je?

ԴԻՏ. Ա. Pouvoir բային սահմ. ներկ. Ա. դէմքը կ'ըլլայ je peux և je puis. Բայց հարցական ըլլալուն պէս՝ երկրորդը կը գործածուի. ուստի peux-je? չըսուիր, այլ՝ puis-je?

Ի՞նչ կ'ընեմ.

Qu'est-ce que je fais?

Ի՞նչ կ'ըսեմ.

Qu'est-ce que je dis?

Ի՞նչ կը տեսնեմ.

Qu'est-ce que je vois?

Որո՞ւ կը խօսիմ.

A qui est-ce que je parle?

ԴԻՏ. Բ. Երբ հարցական խօսքը que ? Ի՞նչ , օ՞ւ ? ո՞ւր , d'ou ? ուստի՞ բառերով կը սկսի , դերանուն տէր բային բայէն ետքը դնելն ալ վայելուչ է , Թէ և բայը սիրական է , փոխանակ qu'est-ce que ? ձեւը գործածելու է :

Ի՞նչ կ'ըսեմ .	Que dis-je ?
Ի՞նչ կ'ընեմ .	Que fais-je ?
Ի՞նչ կը տեսնեմ .	Que vois-je ?
Ո՞ւր կ'երթամ .	Où vais-je ?
Ուստի՞ կու գամ .	D'où viens-je ?
Ուստի՞ կ'ելլեմ .	D'où sors-je ?
Կ'երթամ .	Est-ce que je vais ?
Կու գամ .	Est-ce que je viens ?
Կու գաք .	Vous venez .
Կ'ըսէք .	Dites-vous ?
Կ'ըսեմ .	Je dis .
Կ'ըսէ .	Il dit .
Ի՞նչ կ'ըսէ .	Que dit-il ?
Կ'ըսենք .	Nous disons .

ԴԻՏ. Գ. Երբ բայն անձայն e ու կը վերջանայ , անձայն e ն սուր շեշտ (accent aigu) é կ'առնու , եթէ Ա. դէմքի եղակի դերանունն je տէր բային՝ բայէն ետքը կը դրուի՝ խօսքը հարցական ըլլալով . Ինչպէս .

Կը խօսի՞մ .	Parlé-je ? և կամ կ'ըսուի
	Est-ce que je parle ?
Կը սիրեմ .	Aimé-je ? և կամ Est-ce
	que j'aime ? [me ?

Այս մարդը կը ճանչնա՞ք .	Connaissez-vous cet hom-
Չեմ ճանչնար .	[նայ . Je ne le connais pas .
Ձեր եղբայրը զանի կը ճանչ-	Votre frère le connaît-il ?
կը ճանչնայ .	Il le connaît .
Մրգուղ կը խմէ՞ք .	Buvez-vous du cidre ?
Ես մրգուղ կը խմեմ , բայց	Je bois du cidre , mais mon
եղբայրս գինի կը խմէ .	frère boit du vin .

- Այսօր տոմսակ մը կ'ըն- Recevez-vous un billet au-
դունի՞ք . jourd'hui ?
- Հաս մը կ'ընդունիմ . J'en reçois un.
- Ի՞նչ կ'ընդունինք . Que recevons-nous ?
- Մեր աղաքն ի՞նչ կ'ընդու- Que reçoivent nos enfants?
նին . (Տես Դաս ԻԴ. Ծան. 4).
- Գիրքեր կ'ընդունին . Ils reçoivent des livres.
*Commencer 1. com-
mençant.*
- Խօսելու կը սկսիմ . Je commence à parler.
- Այս մանչը կարդալու կ'սկսի . Ce garçon commence à lire.
*Առաջ . Avant (աներնայթիկ մը
ստալ de կ'ոպի).*
- Մտիկ ընելէն առաջ կը խօ- Parlez-vous avant d'écou-
սի՞ք . ter ?
- Նախաճաշ ըննի . Déjeuner 1.
- Նախաճաշ ընելէն առաջ Va-t-il au marché avant
չուկա՞ն կ'երթայ . de déjeuner ?
- Գրելէն առաջ կ'երթայ հոն . Il y va avant d'écrire.
- Ձեր մուճակներն հանելէն Otez-vous vos bas avant
առաջ ձեր դուլպաները d'ôter vos souliers ?
կը հանէք .
- Մ'եկնի , մեկնի՞ով . Partir (*) 2. partant.
- Ե՞րբ մեկնելու մտք ունիք . Quand comptez-vous par-
tir ?
- Վաղը մեկնելու մտք ու- Je compte partir demain .
նիմ . [մեկնի . (Տես և նախընթաց դասը).
կը մեկնիմ , կը մեկնիս , կը Je pars , tu pars , il part.
Աղէկ . Bien (մղբ.) ()
Գե՛շ . Mal (մղբ.)*
- Աղէկ կը խօսիմ . Est-ce que je parle bien ?

(*) Bien կը նշանակէ նաեւ շատ . J'ai bien faim շատ անօթի եմ

87. Հրահանգ

Աղէկ կը կարդամ. — Աղէկ կը կարդաք. — Աղէկ կը խօսիմ. — Աղէկ չէք խօսիր. — Եղբայրս Գաղիերէն աղէկ կը խօսի. — Աղէկ կը խօսի. — Գերմաներէն աղէկ կը խօսի. — Գէշ կը խօսի. — Աղէկ կը խօսի՞նք. — Գէշ կը խօսիք. — Չափէն աւելի՞ (trop) կը խմեմ. — Բաւական չէք խմեր. — Բեղոյր կրնամ շինել. — Չէք կրնար շինել. խոյրարար չէք. — Տոմսակ մը կրնամ գրել. — Հատ մը կրնաք գրել. — Համարս աղէկ կը պատրաստեմ (faire). — Աղէկ կը պատրաստէք. — Ի՞նչ կ'ընեմ. — Համարներ կը պատրաստէք. — Եղբայրս ի՞նչ կ'ընէ. — Բան մը չընեք. — Ի՞նչ կ'ըսեմ. — Բան մը չէք ըսեր. — Խօսելու կը սկսիմ. — Խօսելու կը սկսիք. — Աղէկ խօսելու կը սկսիմ. — Աղէկ խօսելու չէք սկսիր, այլ աղէկ գրելու. — Ո՛ւր կ'երթամ. — Չեր բարեկամին տունը կ'երթաք. — Իւր տո՛ւնն է. — Գիտեմ. — Չեր դրացւոյն որդւոյն չափ ստէպ կրնամ խօսիլ. — Ան ձենէ յաճախ կրնայ խօսիլ. — Անոր չափ կրնամ աշխատիլ. — Անոր չափ չէք կրնար աշխատիլ. — Չեզի չափ յաճախ կը կարդամ. — Ինծի չափ յաճախ չէք կարդար, այլ ինէ աւելի յաճախ կը խօսիք. — Չեզի չափ աղէկ կը խօսիմ. — Ինծի չափ աղէկ չէք խօսիր. — Ե՛ս ձեր տունը երթամ, թէ դուք իմ տունս կու գաք. — Իուք իմ տունս կու գաք, ես ալ ձեր տունը կ'երթամ. — Ե՛րբ իմ տունս կու գաք. — Ամէն առտու ժամը վեց ու կէսին:

88. Հրահանգ

Իմ ճանչցած Բուսիացիս կը ճանչնաք. — Չեր ճանչցածը չեմ ճանչնար, այլ ուրիշ մը կը ճանչնամ. — Եր խմէ՞ք այնչափ միգուղ որչափ գինի. — Աւելի քիչ կը խմեմ ասկէ քան անկէ. — Լէ՛հը Բուսիացւոյն չափ կը խմէ. — Ճիշդ այնչափ կը խմէ. — Գերմանացիք Բու-

սիացւոց չափ կը խմեն . — Ասոնք անոնցմէ աւելի կը խմեն . — Բան մը կ'ընդունի՞ս . — Բան մը կ'ընդունիմ . — Ի՞նչ կ'ընդունիս . — Ստակ կ'ընդունիմ . — Ձեր բարեկամը գիրք կ'ընդունի՞ . — Կ'ընդունի . — Ի՞նչ կ'ընդունինք . — Մրգուղ կ'ընդունինք . — Լեհերը ծխախոտ կ'ընդունի՞ն . — Կ'ընդունին . — Սպանիացիք որմէ՞ ստակ կ'ընդունին . — Անգղիացիներէն և Գաղիացիներէն կ'ընդունին . — Կ'ընդունի՞ք այնչափ բարեկամ որչափ թշնամի . — Աւելի քիչ կ'ընդունիմ ասոնցմէ քան անոնցմէ . — Ձեր տղաքն որմէ՞ գիրքեր կ'ընդունին . — Ինչ և իրենց բարեկամներէն կ'ընդունին . — Կ'ընդունիմ այնչափ պանիր որչափ հաց . — Աւելի ասկէ կ'ընդունիք քան անկէ . — Մեր սպասաւորները կ'ընդունին՞ այնչափ աւել որչափ հանդերձ . — Աւելի քիչ կ'ընդունին ասոնցմէ քան անոնցմէ . — Տակաւին հրացան մը կ'ընդունի՞ք . — Տակաւին հատ մը կ'ընդունիմ . — Մեր դրացին տակաւին ո՞րչափ դիրք կ'ընդունի . — Տակաւին երեք հատ կ'ընդունի :

89 . Հրահանգ

Օտարականը երբ մեկնելու միտք ունի . — Այսօր մեկնելու միտք ունի . — Ժամը քանիի՞ն . — Ժամը մէկ ու կէսին . — Այս իրիկուն մեկնելու միտք ունի՞ք . — Վաղը մեկնելու միտք ունիմ . — Գաղիացին այսօր կը մեկնի՞ . — Հիմա կը մեկնի . — Ո՞ր կ'երթայ . — Իւր բարեկամներուն տունը կ'երթայ . — Անգղիացւոց տունը կ'երթայ . — Կ'երթայ . — Վաղը կը մեկնի՞ս . — Այս իրիկուն կը մեկնիմ . — Ե՞րբ ձեր բարեկամներուն գրելու միտք ունիք . — Անոնց այսօր գրելու միտք ունիմ . — Ձեր բարեկամները ձեզի կը պատասխանե՞ն . — Ինձի կը պատասխանեն . — Ձեր հայրը ձեր տոմսակին կը պատասխանէ՞ . — Կը պատասխանէ . — Եղբայրներուս տոմսակներուն կը պատասխանէ՞ք . — Անոնց կը պա-

տասխանեմ. —Ձեր եղբայրը կը սկսի՞ Խտալբրէն սոր-
վել. —Սորվել կը սկսի. —Գաղիերէն կրնա՞ք խօսել. —
Քիչ մը կրնամ խօսել. —Մեր բարեկամները Գերմանե-
րէն խօսելու կը սկսի՞ն. —Խօսելու կը սկսին. —Կըր-
նա՞ն գրել. —Կրնան գրել. —Վաճառականը վաճա-
ռելու կը սկսի՞. —Կը սկսի. —Մտիկ ընելէն առաջ կը
խօսի՞ք. —Խօսելէն առաջ մտիկ կ'ընեմ. —Ձեր եղ-
բայրը խօսելէն առաջ մտիկ կ'ընէ. —Ինծի մտիկ ընե-
լէն առաջ կը խօսի. —Ձեր տղաքը գրելէն առաջ կը
կարդա՞ն. —Կարգալէն առաջ կը գրեն :

90. Հրահանգ

Ձեր սպասաւորը մթերանոցը կ'աւլէ՞ շուկան երթա-
լէն առաջ. —Մթերանոցն աւլելէն առաջ շուկան կ'եր-
թայ. —Դուրս ելլելէն առաջ կը խմե՞ս. —Խմելէն ա-
ռաջ դուրս կ'ելլեմ. —Նախաճաշ ընելէն առաջ դուրս
ելլելու միտք ունի՞ք. —Նախաճաշ ընելէն առաջ դուրս
ելլելու միտք ունիմ. —Ձեր որդին հանդերձն հանե-
լէն առաջ մուճակները կը հանէ. —Ոչ մուճակները և
ոչ հանդերձը կը հանէ. —Բեղոյրս հանելէն առաջ
ձեռնոցներս կը հանեմ. —Ձեր ձեռնոցները հանելէն
առաջ ձեր բեղոյրը կը հանէք. —Ձեռնոցներս հանե-
լէն առաջ մուճակներս կրնամ հանել. —Ձեր ձեռնոց-
ները հանելէն առաջ ձեր մուճակները չէք կրնար հա-
նել. —Ժամը քանիի՞ն նախաճաշ կ'ընէք. —Ժամն ութ
ու կէսին նախաճաշ կ'ընեմ. —Ամերիկացին ժամը քա-
նիի՞ն նախաճաշ կ'ընէ. —Ամէն օր ժամը իննին նա-
խաճաշ կ'ընէ. —Ձեր տղաքը ժամը քանիի՞ն նախա-
ճաշ կ'ընեն. —Ժամը եօթնին նախաճաշ կ'ընեն. —Նա-
խաճաշ ընելէն առաջ հօրս տունը կ'երթամք. —Նախա-
ճաշ ընելէն առաջ անոր տունը կ'երթամ :

ԻԹ. ԴԱՍ. VINGT-NEUVIÈME LEÇON

ԱՅՄԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱԿԲԱՅՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԺՁ. և ԻԷ. դասերուն մէջ տեսանք որ հաւասարութիւն ցուցնելու համար *autant* և *aussi* մակրայները կը գործածուին. այսինքն, ածականէ և մակրայէ առաջ՝ *aussi*, բայէ և գոյականէ առաջ՝ *autant*. զոր օրինակ. Ես ձեզի չափ հարուստ եմ. *Je suis aussi riche que vous*. Ես ձեզի չափ աղէկ կը խօսիմ. *Je parle aussi bien que vous*. Ես ձեզի չափ կը խօսիմ. *Je parle autant que vous*. Ես ձեզի չափ գիրք ունիմ. *J'ai autant de livres que vous*.

Առաւելութիւն և նուազութիւն ցուցնելու համար *plus* և *moins* մակրայները կը գործածուին :

Հասարակ ածականը կամ մակրայը՝ Դրական, Positif, կ'ըսուի. հաւասար, առաւել կամ նուազ ցուցնողը՝ Բաղդատական, Comparatif, կը կոչուի :

Դրական		Բաղդատական	
Մեծ.	Grand.	Մեծագոյն (աւելի մեծ).	Plus grand.
Փոքր.	Petit.	Փոքրագոյն.	Plus petit.
Հարուստ.	Riche.	Հարստագոյն.	Plus riche.
Քղրատ.	Pauvre.	Քղրատագոյն.	Plus pauvre.
Գիտուն.	Savant.	Գիտնագոյն.	Plus savant.
Յաճախ.	Souvent.	Յաճախագոյն.	Plus souvent.

Այս գիրքը փոքր է, աստիկա եւս աւելի փոքր է. *Ce livre-ci est petit, celui-là est plus petit encore.*

Սյս բեղոյրը մեծ է, բայց աստիկա եւս աւելի մեծ է. *Ce chapeau-ci est grand, mais celui-là est encore plus grand.*

Ձեր բեղոյրն իմինիս չափ մեծ է. *Votre chapeau est-il aussi grand que le mien?*

Ձերինէն աւելի մեծ է. *Il est plus grand que le vôtre.*

Ձերինէն նուազ մեծ է. Il est moins grand que le vôtre .

Նոսազ (սակչի քիչ, ոչ այնչափ) մեծ. Moins grand.

Գեղեցիկ. Beau .

Նուազ (քիչ, ոչ այնչափ) գեղեցիկ. Moins beau .

Մեր դրացւոյն տղաքը մերիններուն չափ խելօք են. Les enfants de notre voisin sont-ils aussi sages que les nôtres ?

Մերիններէն աւելի խելօք են. Ils sont plus sages que les nôtres .

Մերիններէն նուազ խելօք են. (մերիններուն չափ խելօք չեն). Ils sont moins sages que les nôtres .

ԴԻՏ. Ա. Առանց բաղդատութիւն մը ընելու գերազանց աստիճան մը ջուցնելու համար, *très, fort, bien, շատ, յայտ. extrêmement, յայտն ծայր, յիշման անփոքան : infiniment, անհաւան, եւ. մակրայները կը գործածուին ածականէն կամ մակրայէն առաջ. Այս անասկ ածական մը կամ մակրայ մը կը կոչուի Գերազրական, Superlatif. ինչպէս .*

Շատ գեղեցիկ գիրք մը. Un très-beau livre .

Շատ գեղեցիկ գիրքեր. De très-beaux livres .

Շատ սիրուն դանակ մը. Un fort joli couteau .

Շատ աղէկ. Très-bien, fort-bien .

ԴԻՏ. Բ. Très ին ու ածականին կամ մակրային մէջտեղ ընդհանրապէս միութեան գիծ, trait d'union (-) կը դրուի :

Այս մարդը յետին ծայր Cet homme est extrêmement (կամ très.) savant .

Այս թռչունը շատ սիրուն է. Cet oiseau est très-joli .

ԴԻՏ. Գ. Հետեւեալ ածականներուն և մակրայներուն բաղդատականները դրականներէն բոլորովին տարբեր են .

ADJECTIFS — ԱԾԱԿԱՆՔ

Դրական		Բաղդատական	
Բարի, աղէկ .	Bon.	Բարեգոյն, աւելի աղէկ .	Meilleur.
Գէշ .	Mauvais.	Աւելի գէշ .	Pire.
Փոքր .	Petit.	Փոքրագոյն	Moindre.

ADVERBS — ՄԱԿԲԱՅՔ

Աղէկ .	Bien.	Լաւագոյն .	Mieux.
Գէշ .	Mal.	Յոռեգոյն .	Pis.
Քիչ .	Peu.	Նուազ .	Moins.
Շատ :	Beaucoup.	Աւելի .	Plus.

ԴԻՏ. Դ. Պէտք է գիտնալ որ այս ածականներուն և մակրայներուն մէջ, իբր բաղդատական, կրնայ ըսուիլ նաև *plus mauvais, plus mal, plus petit*. բայց երբեք չըսուիր *plus bon, plus bien, plus peu*.

ԴԻՏ. Ե. *Plus* կամ *moins* էն ինչպէս նաև *mieux, pis*, մակրայներէն առաջ որոշեալ յօդ, *le, la, les* կը դրուի ցուցնելու համար նոյն տեսակ բաներուն մէջ քան զամէնն աւելի կամ նուազ : Այս տեսակ բաղդատութիւնը կը կոչուի Յարաբերութեամբ Գերադրական, *Superlatif relatif*, զոր օրինակ .

Յարաբերութեամբ Գերադրական

Քան զամէնը մեծ.	Le plus grand	de tous.
» » փոքր .	» » petit	» »
» » հարուստ .	» » riche	» »
» » աղքատ .	» » pauvre	» »
» » զիտուն .	» » savant	» »
» » յաճախ .	» » souvent	» »

- Որո՞ն (տր., քիսի՞) . A qui ? (Տես Գաս իԱ.) .
- Այս բեղոյը որո՞ւ է . A qui est ce chapeau ?
- Է . C'est .
- Եղբորս բեղոյն է , կամ C'est le chapeau de mon
Այս բեղոյը եղբորս է . frère, կամ Ce chapeau
est à mon frère .
- Ամենէն գեղեցիկ բեղոյը Qui a le plus beau cha-
որո՞ւ է . peau ?
- Հօրս (բեղոյը) ամենէն Celui de mon père est le
գեղեցիկն է . plus beau .
- Ո՞ր ժապաւէնն ամենէն գե- Quel ruban est le plus beau,
ղեցիկն է . ձերի՞նը թէ le vôtre ou le mien ?
իմինս . [դանք . [que moi ?
- Ինձի չափ յաճախ կը կար- Lisez-vous aussi souvent
Ձենէ աւելի յաճախ կը Je lis plus souvent que
կարդամ . [դայ . vous . [moi ?
- Ինձի չափ յաճախ կը կար- Lit-il aussi souvent que
Ձեզի չափ յաճախ կը կար- Il lit et écrit aussi sou-
դայ և կը գրէ . vent que vous .
- Ձեր տղաքը մեզի չափ կը Vos enfants écrivent-ils
գրե՞ն . autant que nous ?
- Ձենէ աւելի կը գրեն . Ils écrivent plus que vous .
- Մենք մեր բարեկամներուն Nous lisons plus que les
տղոցմէն աւելի կը կար- enfants de nos ami .
դանք .
- Որո՞ւ կը գրէք . A qui écrivez-vous ?
- Մեր բարեկամներուն կը Nous écrivons à nos amis .
գրենք .
- Աղէկ գիրքեր կը կարդանք . Nous lisons de bons livres .
- Այս թռչունը փոքր է . Cet oiseau est petit, il est
փոքրագոյն է քան իմինս . plus petit que le mien,
բոլոր թռչնոց փոքրա- c'est le plus petit de tous
գոյնն է . les oiseaux .

Առիւծը հզոր է . հզորա— Le lion est fort, il est plus
 գոյն է քան զվագրը . fort que le tigre, c'est
 բոլոր անասնոց հզորա— le plus fort de tous les
 գոյնն է . animaux.

91. Հրահանգ

Այս գիրքը որո՞ւ է . — Իմս է . — Այս բեղոյը որո՞ւ
 կը վերաբերի . — Հօրս բեղոյնն է . — Ինչ աւելի մեծ
 էք . — Ձենէ աւելի մեծ եմ . — Ձեր եղբայրը ձեզի չափ
 մեծ է . — Ինծի չափ մեծ է . — Քու բեղոյրդ հօրդ
 բեղոյրին չափ գէշ է . — Աւելի աղէկ է , բայց անոր
 (բեղոյրին) չափ սեւ չէ . — Իտալացւոց հանդերձները
 Իրլանտացւոց հանդերձներուն չափ աղէկ են . — Աւելի
 գեղեցիկ են . բայց այնչափ (*) աղէկ չեն . — Ամենէն
 գեղեցիկ ձեռնոցներն ո՞վ ունի . — Գաղիացիք ունին .
 — Ամենէն գեղեցիկ ձիերն ո՞վ ունի . — Իմիններս գե-
 ղեցիկ են . ձերիններն իմիններէս աւելի գեղեցիկ են .
 բայց մեր բարեկամներունը ամենէն (**) գեղեցիկներն
 են . — Ձեր ձին աղէկ է . — Աղէկ է . բայց ձերինն ա-
 ւելի աղէկ է . իսկ Անգղիացւոյնը մեր ճանչցած (**)
 բոլոր ձիերուն ամենէն աղէկն է . — Սիրուն մուճակներ
 ունիք . — Շատ սիրուններ ունիմ , բայց եղբայրս ինչ
 աւելի սիրուններ ունի , — Որմէ՞ կ'ընդունի զանոնք .
 — Իւր ամենէն աղէկ բարեկամէն կ'ընդունի :

92. Հրահանգ

Ձեր գինին իմինիս չափ աղէկ է . — Աւելի աղէկ է .
 — Ձեր վաճառականն աղէկ դանակներ կը վաճառէ՞ .
 — Ամենէն աղէկ դանակները որ ես կը ճանչնամ՝ կը
 վաճառէ . — Գաղիացիներէն աւելի գիրքեր կը կար-
 դա՞ք . — Անոնցմէ աւելի կը կարդանք , բայց Անգղիա-
 ցիք մենէ աւելի կը կարդան . իսկ Գերմանացիք ամե-
 նէն աւելի կը կարդան . — Մեր բժշկին պարտիզէն ա-

ւելի գեղեցիկ պարտէզ մը ունի՞ս . — Անկէ աւելի գեղեցիկ մը ունի՞մ . — Ամերիկացին քենէ (***) աւելի գեղեցիկ գաւազան՝ մը ունի՞ . — Աւելի գեղեցիկ մը ունի . — Մեր դրացիներուն չափ գեղեցիկ տղաք ունի՞նք . — Աւելի գեղեցիկներ ունինք . — Ձեր հանդերձն իմինիս չափ սիրո՞ւն է . — Այնչափ սիրուն չէ , բայց ձերինէն աւելի աղէկ է . — Այսօր կը մեկնի՞ք . — Այսօր չեմ մեկնիր . — Ձեր հայրը ե՞րբ կը մեկնի . — Այս իրիկուն իննին քառորդ մնացած կը մեկնի . — Այս երկու տղոցմէ ո՞րն ամենէն խելօքն է . — Սորվողը խաղացողէն աւելի խելօք է . — Ձեր սպասաւորն իմինիս չափ աղէկ կ'աւլէ . — Ձերինէն աւելի աղէկ կ'աւլէ . — Անգղիացին կը կարդայ այնչափ գէշ որչափ աղէկ գիրքեր . — Աւելի աղէկներ կը կարդայ քան թէ գէշեր :

93. Հրահանգ

Վաճառականները կը վաճառեն աւելի շաքար քան սուրճ . — Աւելի ասկէ կը վաճառեն քան անկէ . — Ձեր կօշկակարն իմինիս չափ մուճակներ կը շինէ . — Ձերինէն աւելի կը շինէ . — Ի՞մ որդւոյս չափ աղէկ լողալ գիտէք . — Անկէ աւելի աղէկ լողալ գիտեմ , բայց նա ինէ աւելի աղէկ գիտէ խօսել Գաղիերէն . — Ձեզի չափ աղէկ կը կարդայ . — Ինէ աւելի աղէկ կը կարդայ . — Ձեր դրացւոյն որդին շուկան կ'երթայ . — Ոչ , տունը կը մնայ . ոտուրները կը ցաւին . — Մեր պարտիզպանին որդւոյն չափ աղէկ կը սորվի՞ք . — Անկէ աղէկ կը սորվի՞մ , բայց այն ինէ աղէկ կ'աշխատի . — Ամենէն գեղեցիկ հրացանն ո՞վ ունի . — Ձերինը շատ գեղեցիկ է , բայց նաւապետինը եւս աւելի գեղեցիկ է . իսկ մերինն ամենէն գեղեցիկն է . — Մէկը մենէն աւելի գեղեցիկ տղայ ունի՞ . — Ոչ ոք աւելի գեղեցիկներ ունի . — Ձեր որդին ինձի չափ յաճախ կը կարդայ . — Ձերնէն աւելի յաճախ կը կարդայ . — Սղոբայրս ձեզի չափ յաճախ Գաղիերէն կը խօսի՞ . — Ինձի չափ յաճախ կը խօսի և կը

կարդայ . — Ձեզի չափ կը գրեմ . — Ինչ աւելի կը գրէք . — Մեր դրացւոյն տղաքը մեզի չափ յաճախ Գերմաներէն կը կարդան . — Մենք անոնցմէ քիչ յաճախ (ոչ անոնց չափ յաճախ) կը կարդանք . — Անոնց չափ յաճախ կը գրենք . — Անոնք մենչ աւելի յաճախ կը գրեն . — Որո՞ւ կը գրեն . — Իրենց բարեկամներուն կը գրեն . — Անգղիերէն գիրքեր կը կարդաք . — Փոխանակ Անգղիերէն գիրքեր կարդալու Գաղիերէն կը կարդանք :

(*) ԴԻՏ. Ըսուեցաւ որ հաւասարութիւն ցուցնելու համար aussi կը գործածուի : Պէտք է գիտնալ որ երբ խօսքը բացասական է , փոխանակ aussi մակբային՝ շատ անգամ si կը գործածուի . Ինծի չափ հարուստ է . Il est aussi riche que moi . Ինծի չափ հարուստ չէ . Il n'est pas si riche que moi .

(**) ԴԻՏ. Ամենէն աւելի ցուցնող le plus մակբայէն ետքը շատ անգամ de tous բառը և կամ que je connaisse, que j'aie vu, որ ես ճանչնամ, որ ես տեսած ըլլամ, խօսքերը կը դրուին . որ ըսել է՝ իմ ճանչցածներուս , տեսածներուս ամենէն աղէկը , եւ :

(***) ԾԱՆ. Ամերիկացին ձենէ աւելի գեղեցիկ գաւազան ունի , ըսել՝ հայերէն աղէկ բացատրութիւն մը չէ . աւելի աղէկ է ըսել . Ձերինէն կամ ձեր ունեցած գաւազանէն աւելի գեղեցիկ : Թէպէտ մենք ոչ այնչափ բացատրութեան ընտրութեանը , որչափ Գաղիերէնին մօտ ըլլալու համար , այս տեսակ խօսքեր վերի կերպով թարգմանեցինք : Ըսինք . Մէկը մենչ աւելի գեղեցիկ տղաք ունի՞ . փոխանակ ըսելու՝ Մէկը մեր տղոցմէն աւելի գեղեցիկ տղաք ունի՞ :

ԴՍՍ Լ. TRENTIÈME LEÇON

Հազննի } հազննիով }
 Դննի } Դննիով } *Mettre (*) 4. mettant.*

Կը հազնի՞ք }
 Կը դնէ՞ք } *Mettez-vous ?*

Կը հազնիմ }
 Կը դնեմ } *Je mets.*

Կը հազնիս }
 Կը գնես } *Tu mets.*

Կը հազնի |
 Կը դնէ } *Il met..*

Գլխարկս կը դնեմ. *Je mets mon chapeau.*

Ձեռնոցները կը դնէ. *Il met ses gants.*

Ձեր մուճակները կը հազ- *Mettez-vous vos souliers ?*

կը հազնի՞ք. [նի՞ք. *Nous les mettons.*

Ձեր եղբայրներն ի՞նչ կը *Que mettent vos frères ?*
 հազնին. [հազնին.

Իրենց հանդերձները կը *Ils mettent leurs habits.*

Ձիս ո՞ւր կը տանիք. *Où me conduisez-vous ?*

Ձեզ հօրս տունը կը տա- *Je vous couduis chez mon*
 նիմ. *père.*

Դուրս կ'ելլէ՞ք. *Sortez-vous ?*

Դուրս կ'ելլեմ. *Je sors.*

Դուրս կ'ելլե՞նք. *Sortons-nous ?*

Դուրս կ'ելլենք. *Nous sortons.*

Ձեր հայրը երբ դուրս կ'ելլէ. *Quand votre père sort-il ?*

Կանուխ. *De bonne heure, matin.*

Ձեզի չափ կանուխ. *D'aussi bonne heure que*
 vous.

Ձեզի չափ կանուխ կ'ելլէ. *Il sort d'aussi bonne heure*
 que vous.

Ուշ	Tard.
Չափէն աւելի (կարի) .	Trop (մկբ .)
Կարի ուշ .	Trop tard.
Կարի կանուխ .	Trop tôt, de trop bonne heure.
Կարի մեծ .	Trop grand.
Կարի քիչ .	Trop peu.
Կարի փոքր .	Trop petit.
Չափէն աւելի կը խօսի՞ք .	Parlez-vous trop ?
Բաւական չեմ խօսիր .	Je ne parle pas assez .
<i>Չենկ տանի ուր .</i>	<i>Plus tard que vous.</i>
Չենէ ուշ դուրս կ'ելլեմ .	Je sors plus tard que vous.
Ինծի չափ կանուխ տեսա- րան կ'երթա՞ք .	Allez-vous au spectacle d'aussi bonne heure que moi ?
Չենէ աւելի կանուխ կ'եր- թամ .	Je vais plus tôt (de meil- leure heure) que vous .
Մննի կանուխ .	<i>Plus tôt (de meilleure heure).</i>
Իսկոյն (անմիջապէս) .	<i>Aussitôt.</i>
Իսկոյն եկաւ .	Il est arrivé aussitôt .
Այնչափ կանուխ որչափ . (... ուն) պէս .	<i>Aussi tôt que. Aussitôt que.</i>
Ինծի չափ կանուխ եկաւ .	Il est arrivé aussi tôt que
(այնչափ կանուխ եկաւ որչափ ես) .	moi .
Քիչ ստենկն (ընդհուպ) .	<i>Bientôt.</i>
Շատ կանուխ .	<i>Bien tôt (de fort bonne heure).</i>
Ղեկհուպ (քիչ ատենէն , մտերս) պիտի մեկնի .	Il partira bientôt.

Շատ կանուխ կու գաք : Vous venez bien tôt.
 Ձեր հայրն ինչ աւելի կա- Votre père va-t-il plus tôt
 նուխ կ'երթայ . que moi (de meilleure
 heure que moi)?

Կարի (չափէն աւելի) կա- Il va trop tôt.
 նուխ կ'երթայ .

Արդե՞ն .

Déjà .

Արդէն կը խօսի՞ք . Parlez-vous déjà ?

Պէ՛տ ոչ .

Ne-pas encore.

Դեռ չեմ խօսիր . Je ne parle pas encore.

Ձեր տոմսակը կը լմնցնէ՞ք . Finissez-vous votre billet?

Դեռ չեմ լմնցուներ . Je ne le finis pas encore.

Դեռ նախաճա՞ջ կ'ընէ՞ք . Déjeunez-vous encore ?

ԴԻՏ. Ա. Ինչպէս վերի օրինակներուն մէջ տեսնուեցաւ , plus tôt զատ գրուած , և plustôt, կից գրուած, ինչպէս նաեւ bien tôt և bientôt, aussi tôt և aussitôt տարբեր նշանակութիւն ունին : Աչակերտք այս տարբերութիւններն աղէկ միտք առնուն , որ զատ գրուածն ու կից գրուածը չչփոթեն :

ԴԻՏ. Բ. Նախընթաց դասերուն մէջ տեսնուեցաւ որ բայերէն ոմանք իրենցմէ ետքը եկող աներեւոյթէն անմիջապէս առաջ de նախադրութիւնը կ'ուզեն , ոմանք՝ à, և ոմանք pour , ոմանք ալ ամենեւին նախադրութիւն չեն ուզեր . ինչպէս vouloir (տես Դաս ԺԸ.), pouvoir (Դաս Ի.), aller (chercher) և envoyer (chercher) (Դաս ԻԲ.), aller, մօտ ապառնի ցուցնող (Դաս ԻԳ.), faire (voir) (Դաս ԻԷ.), compter (Դաս ԻԷ.) : Անմիջապէս իրենցմէ ետքը եկող աներեւոյթին հետ ամենեւին նախադրութիւն չպահանջող բայերը հետեւեալներն են .

Aller, Ուզել , ընելու վրայ Déclarer, Իմացնել .

Ըլլալ .

Désirer, (*) Բաղձալ .

ԳԻՏ. (*) Désirer ին և ետեւէն եկող աներեւոյթին մէջտեղ եթէ ուրիշ բառ մը մտնէ , աներեւոյթը de կ'առնու . Je désire fort de servir votre père.

Avouer, Խոստովանել . Devoir, Պարտիլ, պարտու-
Compter, Միտք ունենալ . կան ըլլալ .
Croire, կարծել . Entendre, Լսել, իմանալ .
Daigner, Արժանի համարել, Envoyer, Դրկել .
զիջանիլ . Espérer, (***) Յուսալ .

ԳԻՏ. (***) Espérer ին ետեւէն եկող աներեւոյթին մէջտեղ նոյնպէս եթէ ուրիշ բառ մը մտնէ , աներեւոյթը de կ'առնու . Il n'espère plus de gagner son procès, նոյնպէս եթէ խօսքին մէջ espérer աներեւոյթէ , ետեւէն եկող աներեւոյթը de կ'առնու . ինչպէս , Je puis espérer de gagner mon procès.

Avoir beau, ի գուր ջանալ . valoir mieux, լաւագոյն ըլլալ . նոյնպէս առանց նախադրութեան կ'ուզեն իրենցմէ ետքը եկող աներեւոյթը :

Faillir, Քիչ մնալ . Prétendre, Պահանջել, ցու-
Faire, Ընել . Pouvoir, կրնալ . [ցընել .
Falloir, Պէտք ըլլալ . Savoir, Գիտնալ .
Laisser, Թողուլ . Sembler, Թուիլ .
Nier, Ուրանալ . Souhaiter, Մաղթել .
Oser, Համարձակիլ . Soutenir, Բռնել, պաշտպա-
Oùr, Լսել . Venir, Գալ . [նել .
Paraître, Երեւալ, Թուիլ . Voir, Տեսնել .
Penser, Խորհել . Vouloir, Ուզել .

ԳԻՏ. Գ. Դարձեալ նախադրութիւն չառնուր աներեւոյթը , եթէ խօսքին սկիզբն է իբրեւ տէր բայի . ինչպէս .

Չափէն աւելի ուտելը վը- Manger trop est dangereux.
տանգաւոր է .

Չափէն աւելի խօսելն ան- Parler trop est imprudent.
խոհեմութիւն է .

Մեզ վշտացնողներուն բա- Faire du bien à ceux qui
րիք ընելը գովելի գործ է. nous ont offensés, est
une action louable.

94. Հրահանգ

Տեսարան երթալու համար ուրիշ հանդերձ մը կը հազնի՞ք . —Ուրիշ մը կը հազնիմ . —Ձեր մուճակները չհագած (հազնելէն առաջ) ձեր ձեռնոցները կը դնէք . —Ձեռնոցներս չդրած մուճակներս կը հազնիմ . —Ձեր եղբայրն իր հանդերձն հազնելու տեղ իր գլխարկը կը դնէ . —Իր գլխարկը չդրած իր հանդերձը կը հազնի . —Մեր տղաքն իրենց բարեկամներուն տունն երթալու համար իրենց մուճակները կը հազնի՞ն . —Հոն երթալու համար կը հազնին . —Մեր որդիքն ի՞նչ կը հագնին . —Իրենց հանդերձներն ու իրենց ձեռնոցները կը հազնին . —Արդէն Գաղիերէն կը խօսէի՞ք . —Իե՛ս չեմ խօսիր , բայց սորվելու կը սկսիմ . —Ձեր հայրն արդէն դուրս կ'ելլէ՞ . —Իե՛ս դուրս չելլեր . —Ժամը քանիի՞ն կ'ելլէ . —Ժամը տասնին կ'ելլէ . —Դուրս ելլելէն առաջ նախաճաշ կ'ընէ՞ . —Ելլելէն առաջ նախաճաշ կ'ընէ և իր տոմսակները կը գրէ . —Ձենէ աւելի կանոնիս կ'ելլէ . —Ես անկէ կանոնիս կ'ելլեմ . —Ինձի չափ յաճախ տեսարան կ'երթա՞ք . —Ձեզի չափ յաճախ կ'երթամ . —Այս մարդը ձանձնալու կը սկսի՞ք . —Ձանձնալու կը սկսիմ . —Կանոնիս նախաճաշ կ'ընէ՞ք . —Ուշ նախաճաշ չենք ընել . —Անգղիացին ձենէ աւելի կանոնիս նուագածութեան կ'երթայ . —Ինէ ուշ կ'երթայ . —Ժամը քանիի՞ն կ'երթայ . —Ժամը տասնումէկ ու կէսին կ'երթայ :

95. Հրահանգ

Նուազածութեան չափէն աւելի կանուխ չէք երթար . — Զափազանց ուշ կ'երթամ . — Զափազանց շատ (trop) կը գրեմ . — Զափազանց շատ չէք գրեր , բայց չափէն աւելի կը խօսիք . — Զենէ աւելի՞ կը խօսիմ . — Ինէ և իմ եղբորմէս աւելի կը խօսիք . — Գլխարկս չափէն աւելի մեծ է . — Ոչ չափէն քան աւելի մեծ է , ոչ չափէն աւելի փոքր . — Աւելի յաճախ Գաղիերէն կը խօսիք քան թէ Անգղիերէն . — Աւելի յաճախ Անգղիերէն կը խօսիմ քան թէ Գաղիերէն . — Զեր բարեկամները շատ ցորեն կը գնեն . — Շատ չեն գներ . — Բաւական հաց ունի՞ք . — Շատ չունիմ , այլ բաւական . — Ո՞ւշ է . — Ուշ չէ . — Ժամը քանի՞ն է . — Ժամը մէկ է . — Զեր հօրը տունը երթալու համար չափէն աւելի ո՞ւշ է (Այնչափ ո՞ւշ է որ ձեր հօրը տունը չերթուիր) . — Հոն երթալու համար չափէն աւելի ուշ չէ . — Զիս անոր տունը կը տանի՞ք . — Զեղ հոն կը տանիմ . — Ան ո՞ւր է . — Իւր գրասենեակն է . — Սպանիացին ձի կը գնէ՞ . — Հատ մը չկրնար գնել . — Աղքատ է . — Աղքատ չէ . — Ընէ հարուստ է . — Զեր եղբայրը ձեզի չափ գիտուն է . — Ինէ աւելի գիտուն չէ , բայց դուն անկէ և ինէ աւելի գիտուն ես :

96. Հրահանգ

Այս մարդը կը ճանչնա՞ք . — Կը ճանչնամ . — Գիտուն է . — Իմ ճանչցած մարդիկներուս ամենէն գիտունն է . — Զեր ձին իմինէս աւելի գէ՞շ է . — Զերինին չափ գէշ չէ . — Իմինս Սպանիացիէն աւելի գէ՞շ է . — Աւելի գէշ է . ամենէն գէշ ձին է որ ես կը ճանչնամ . — Այս մարդոց աւելի քի՞չ (նուազ) հաց կուտաք քան թէ պանիր . — Անոնց աւելի քիչ կուտամ քան թէ անկէ . — Զեր դրացիներուն չափ ստակ կ'ընդունի՞ք . — Անոնցմէ շատ աւելի կ'ընդունիմ (Ես

չատ աւելի կ'ընդունիմ քան թէ անոնք) . — Ո՞վ ամենէն աւելի ստակ կ'ընդունի . — Անգղիացիք ամենէն աւելի կ'ընդունին . — Ձեր որդին տոմսակ մը գրել արդէն գիտէ՞ . — Դեռ հատ մը գրել չի գիտեր , բայց քիչ մը կարդալու կը սկսի . — Բուսիացւոց չափ կը կարդա՞ք . — Անոնցմէ աւելի կը կարդանք , բայց Գաղիացիք ամենէն աւելի կը կարդան . — Ամերիկացիք մենէ աւելի՞ կը գրեն . — Մենէ քիչ կը գրեն , բայց Իտալացիք ամենէն քիչ կը գրեն . — Անոնք Ամերիկացւոց չափ հարուստ են . — Անոնցմէ քիչ հարուստ են (Անոնց չափ հարուստ չեն) . — Ձեր թռչուններն այնչափ գեղեցիկ են որչափ Իրլանտացւոց (թռչունները) . — Անոնց (թռչուններէն) քիչ գեղեցիկ են , բայց Սպանիացւոց (թռչունները) ամենէն քիչ գեղեցիկ են . — Ձեր թռչունը կը վաճառէ՞ք . — Ձեմ վաճառեր . չափէն աւելի կը սիրեմ վաճառելու համար (Այնչափ կը սիրեմ որ չեմ վաճառեր) :

ԼԱ. ԴԱՍ. TRENTE-ET-UNIÈME LEÇON

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԱՆՑԵԱԼ

Ընդունելութիւն անցեալը նախնական ժամանակ է (Տես Դաս ԻԴ) :

Ա. Լծորդութեան , այսինքն *er* վերջաւորած բայերուն ընդունելութիւն անցեալն ունենալու համար՝ պէտք է աներեւոյթին *er* մասնիկն *é* ի փոխել , ինչպէս՝ *aimer, aimé. manger, mangé. aller, allé. etc.*

Բ. Լծորդութեան , այսինքն *ir* վերջաւորած բայերուն ընդունելութիւն անցեալն ունենալու համար՝ պէտք է (բաց ի քանի մը անկանոն բայերէ) աներեւութին *r* գիրը թողուլ , ինչպէս՝ *finir, fini. sentir, senti. dormir, dormi. etc.*

Գ. Լ Դ. Լծորդութեանց , այսինքն *evoir* և *re* վեր-

Ջաւորած կանոնաւոր բայերուն ընդունելութիւն անցեալն ունենալու համար՝ պէտք է աներեւութին *avoir* և *re* մասնիկները սի փոխել. ինչպէս՝ *recevoir*, *reçu*. *devoir*, *dû*. *rendre*, *rendu*. *vendre*, *vendu*.

ԴԻՏ. Զարտուղի բայերուն ընդունելութիւն անցեալներն, իբրև նախնական ժամանակ՝ պէտք է զատ միտք առնուլ:

Եմ, եղած.

Երթալ, գացած.

Եղած ըլլալ.

Etre (*), *été*.

Aller, *allé*.

Avoir été.

Եղած եմ	կամ եղայ	<i>J'ai été</i> .
Եղած ես	» եղար	<i>Tu as été</i> .
Եղած է	» եղաւ.	<i>Il a été</i> .
Եղած ենք	» եղանք	<i>Nous avons été</i> .
Եղած էք	» եղաք	<i>Vous avez été</i> .
Եղած են	» եղան.	<i>Ils ont été</i> .

ԴԻՏ. Երբ անցեալ ժամանակի մէջ տեղ մը եղած կամ շտնուած ըլլալու վրայ խօսք կ'ըլլայ, *j'ai été*, *էս*. կրնայ գործածուիլ միայն այն ատեն, երբ եղած կամ գտնուած ժամանակին տեւողութիւնը կը ցուցուի, և կամ խօսքէն կը հասկցուի թէ գացողն արդէն դարձած է: Ուրիշ դէպքերու մէջ *aller* բայը գործածելու է:

Գացի	կամ գացած եմ.	<i>Je suis allé</i> .
Գացիր	» » ես.	<i>Tu es allé</i> .
Գնաց	» » է.	<i>Il est allé</i> .
Գացինք	» » ենք.	<i>Nous sommes allés</i> .
Գացիք	» » էք.	<i>Vous êtes allé</i> (*) <i>kամ allés</i> .
Գացին	» » են.	<i>Ils sont allés</i> .

ԴԻՏ. (*) *Vous êtes allé*, առանց սի կը գործածուի, երբ տէր բային, *Vous*, մէկ անձ կը ցուցնէ, և քաղաքավարութեան համար միայն յոքնակի դրուած

է. Իսկ եթէ Vous մէկէն աւելի անձանց համար է,
 Vous êtes allés գրեւու է սով:

Երկու ժամ կեցայ տեսա- J'ai été deux heures au
 րանը (Թատրոնը) spectacle.

Երկայն ատեն կեցայ եկե- J'ai été longtemps à l'ég-
 ղեցին. lise.

Շուկայ գացի՞ք (եղա՞ք). Avez-vous été au marché?
 Գացի (եղայ). J'y ai été.

Այս խօսքերուն առջի երկուքին մէջ ժամանակին տեւողութիւնը նշանակուած է. իսկ վերջի երկուքին մէջ կը հասկցուի թէ գացողն արդէն դարձած է:

Գացած չեմ կամ չգացի. Je n'y ai pas été.

Գացած եմ » գացի՞. Y ai-je été ?

Գացած էք » գացիք. Vous y avez été .

Գացած չէք » չգացիք. Vous n'y avez pas été.

Գացած է » գնաց. Y a-t-il été ?

Գացած է » գնաց. Il y a été .

Գացած չէ » չգնաց. Il n'y a pas été .

Երէկ բարեկամիս տունը J'ai été hier chez mon ami.
 գացի .

Երէկ եկեղեցի գացի . J'ai été hier à l'église .

Քանի՞ անգամ շուկան գա- Combien de fois avez-vous
 ցիք . été au marché ?

Պարահանդէս գացի՞ք կամ Avez-vous été au bal ?
 գացած էք .

Երբեք. Jamais .

Ո՛ւ երբեք. Ne—jamais .

Երբեք պարահանդէս գա- Etes-vous jamais allé au
 ցած էք . bal ?

Երբեք գացած չեմ. Je n'y suis jamais allé .

Երբեք գացած չես . Tu n'y es jamais allé .

Երբեք գացած չէ .	Il n'y est jamais allé .
Երբեք գացած չէք .	Vous n'y êtes jamais allé .
<i>Արդեն .</i>	<i>Déjà .</i>
Արդէն (երբեք) թատրոն գացած (գտնուած) էք .	Avez-vous déjà été au spectacle? <i>կամ</i> Etes-vous [<i>եմ</i> .] déjà allé au spectacle ?
Արդէն գացած (գտնուած)	J'y ai déjà été ?
Արդէն գացած էք .	Y avez-vous déjà été ?
<i>Դեռ ոչ .</i>	<i>Ne—pas encore .</i>
Դեռ գացած չեմ .	Je n'y ai pas encore été .
Դեռ գացած չես .	Tu n'y as pas encore été .
Դեռ գացած չէ .	Il n'y a pas encore été .
Դեռ գացած չէք .	Vous n'y avez pas encore été. [été.]
Դեռ գացած չենք .	Nous n'y avons pas encore
Արդէն (երբեք) հօրս տունը գացած (եղած, գլտ- նուած) էք .	Avez-vous déjà été chez mon père ? [<i>չեմ</i> .] [lui.]
Դեռ անոր տունը գացած	Je n'ai pas encore été chez
Արդէն հօրս տունը գացած էք .	Avez-vous déjà été chez mon père ?
Դեռ անոր տունը գացած չեմ .	Je ne suis pas encore allé chez lui .
Այս առտու ո՞ւր գացիք (ո՞ւր էիք) .	Où avez-vous été ce ma- tin ?
Պարտէզն էի (գացի) .	J'ai été au jardin .
Եղբայրդ ո՞ւր էր .	Où ton frère a-t-il été ?
Մթերանոցն էր .	Il a été au magasin .
Ինձի չափ կանուխ գնաց հոն .	Y est-il allé d'aussi bonne heure que moi ?
Ձեռնէ կանուխ գնաց հոն .	Il y est allé de meilleure heure que vous .
Ե՞րբ գացիք հոն .	Quand y avez-vous été ?

97. Հրահանգ

Ուր էիք (գացիք) . — Շուկան էի . — Պարահանդէս գացի՞ք . — Գացի . — Տեսարան գացի՞ . — Գացիք . — Դուն հոն գացած ես . — Գացած եմ . — Ձեր որդին երբեք թատրոն գացած է . — Երբեք գացած չէ . — Երբեք իմ մթերանոցս գացած ես . — Երբեք գացած չեմ . — Երթալու միտք ունի՞ք . — Երթալու միտք ունիմ . — Ե՞րբ երթալ կ'ուզէք . — Վաղը երթալ կ'ուզեմ . — Ժամը քանիի՞ն . — Կէս օրին . — Ձեր եղբայրն արդէն իմ մեծ պարտէզս գացած է . — Դեռ գացած չէ . — Տեսնելու միտք ունի՞ . — Տեսնելու միտք ունի . — Ե՞րբ երթալ կ'ուզէ . — Այսօր երթալ կ'ուզէ . — Այսօր պարահանդէս երթալու միտք ունի՞ . — Երթալու միտք ունի . — Արդէն պարահանգէս գացած էք . — Դեռ գացած չեմ . — Ե՞րբ երթալու միտք ունիք . — Վաղիւ երթալու միտք ունիմ . — Արդէն Գաղիացւոյն պարտէզը գացած էք . — Դեռ գացած չեմ . — Իմ մթերանոցներս գացած էք . — Գացած եմ . — Ե՞րբ գացած էք . — Այս առտու գացած եմ . — Ձեր գրասենեակը թէ ձեր բարեկամինը գացած եմ . — Ոչ իմինս և ոչ բարեկամինս գացած էք , այլ Անգղիացւոյնը :

98. Հրահանգ

Իտալացին մեր մթերանոցները թէ Հոլանտացւոց մթերանոցները գացած է . — Ոչ մերինները և ոչ Հոլանտացւոց (մթերանոցները) գացած է , այլ Գերմանացւոց (մթերանոցները) . — Արդէն շուկայ գացի՞ր . — Դեռ չգացի , բայց երթալու միտք ունիմ . — Մեր դրացւոյն որդին հոն գացած է . — Գացած է . — Ե՞րբ գացած է . — Այսօր հոն էր . — Մեր պարտիզպանին որդին շուկայ երթալու միտք ունի՞ . — Երթալու միտք ունի . — Հոն ի՞նչ կ'ուզէ գնել . — Կ'ուզէ գնել վառեակ , ձու (հաւկիթ) , ցորեն , պանիր և մրգուղ :

—Արդէն եղբօրս տունը գացած էք . —Արդէն գացած եմ . —Ձեր բարեկամն արդէն հոն գացած է . —Իեռ գացած չէ . —Արդէն մեր բարեկամներուն տունը գացած ենք . —Իեռ գացած չենք . —Մեր բարեկամները երբեք մեր տունը գացած (եկած) են . —Նրբեք գացած (եկած) չեն . —Նրբեք թատրոն գացած էք . —Նրբեք գացած չեմ . —Համար մը գրելու բաղձանք ունի՞ք . —Հատ մը գրելու բաղձանք ունիմ . —Որո՞ւ տոմսակ մը գրել կ'ուզէք . —Հատ մը որդւոյս գրել կ'ուզեմ . —Ձեր հայրն արդէն նուագածուծեան գացած է . —Իեռ գացած չէ , բայց երթալու միտք ունի . —Այսօր երթալու միտք ունի՞ . —Վաղիւ երթալու միտք ունի . —Ժամը քանիի՞ն կ'ուզէ մեկնել . —Ժամը վեց ու կէսին կ'ուզէ մեկնել . —Նախաճաշ չըրած երթալու միտք ունի . —Մեկնելէն առաջ նախաճաշելու միտք ունի :

99. Հրահանգ

Ինծի չափ կանոն՞ւ զացիք տեսարան . —Ձենէ կանոն զացի . —Ստէպ գացած էք նուագածուծեան . —Ստէպ գացած եմ . —Մեր դրացին մեզի չափ յաճախ թատրոն գացած է . —Մենէ յաճախ գացած է . —Մեր բարեկամները չափէն աւելի (կարի) կանոն զացի (վաղ) կ'երթան իրենց գրասենեակը . —Չափէն աւելի ուշ (կարի անագան) կ'երթան . —Մեզի չափ ո՞ւշ կ'երթան . —Մենէ ուշ կ'երթան . —Անգղիացիք չափէն աւելի կանոն զացի իրենց մթերանոցները . —Չափէն աւելի կանոն զացի կ'երթան . —Ձեր բարեկամը մեզի չափ յաճախ է (կը գտնուի) իւր գրասենեակը . —Ինէն աւելի յաճախ հոն է . —Հոն ի՞նչ կ'ընէ . —Կը գրէ . —Ձեզի չափ կը գրէ՞ . —Ինէն աւելի կը գրէ . —Ձեր բարեկամն ո՞ւր կը մնայ . —Իւր գրասենեակը կը մնայ . —Իուրս չե՞լլեր . —Իուրս չե՞լլեր . —Պարտէզը կը մնա՞ք . —Կը մնամ . —Ամէն օր ձեր բարեկամին տունը

կ'երթա՞ք . — Ամէն օր կ'երթամ . — Այն ե՞րբ ձեր տունը կ'երթայ . — Ամէն իրիկուն իմ տունս կու գայ . — Այս իրիկուն տեղ մը կ'երթա՞ք . — Տեղ մը չեմ երթար . իմ տունս կը մնամ . — Մէկը կանչել (բերել) կու տա՞ք . — Բժիշկս կանչել կու տամ . — Ձեր սպասաւորը բան մը բերելու կ'երթայ . — Գինի բերելու (գնելու) կ'երթայ . — Այս առտու տեղ մը գացի՞ք . — Տեղ մը չգացի . — Ձեր հայրն ո՞ր գնաց . — Տեղ մը չգնաց . — Ե՞րբ չայ կը խմէք . — Ամէն առտու կը խմեմ . — Ձեր որդին սուրճ կը խմէ՞ . — Տուրմ կը խմէ . — Սուրճ խմելու գացի՞ք . — Խմելու գացի :

ԼԲ. ԴԱՍ. TRENTE-DEUXIÈME LEÇON

Ունենալ, ունեցած .

Avoir (*) eu.

ԳԻՏ. Ա. Դերանուն սեռի խնդիրները, me, te, se, nous, vous, le, la, les, զիս, քեզ, զինքը, զմեզ, զձեզ, զնա, զանոնք, ոչ թէ ընդունելութիւն անցեալէն առաջ, այլ avoir բայէն առաջ կը դրուին :

Գիրքս ունեցա՞ք (առի՞ք, Avez-vous eu mon livre? ձեր քննիչ) .

Չունեցայ (չառի, քովս չէ) . Je ne l'ai pas eu.

Ունեցայ . L'ai-je eu ?

Ունեցաք . Vous l'avez eu.

Չունեցաք . Vous ne l'avez pas eu.

Չունեցար . Tu ne l'as pas eu.

Ունեցա՞ւ . L'a-t-il eu ?

Ունեցաւ . Il l'a eu.

Չունեցաւ . Il ne l'a pas eu.

Հանդերձն ունեցա՞ր . As-tu eu l'habit ?

Չունեցայ . Je ne l'ai pas eu.

Գիրքերն ունեցա՞ք . Avez-vous eu les livres ?

ԴԻՏ. Բ. Ընդունելութիւն անցեալն իրմէ առաջ եղած դերանուն սեռի խնդրոյն հետ թուով կը համաձայնի , այսինքն՝ եթէ սեռի խնդիր դերանունը յոքնակի է , ընդունելութիւնն յոքնակիի s նշանը (իգականի մէջ es) կ'առնու :

Չանոնք ունեցայ .	Je les ai eus.
Չանոնք չունեցայ .	Je ne les ai pas eus.
Չանոնք ունեցայ .	Les ai-je eus ?
Չանոնք ունեցաք .	Vous les avez eus.
Չանոնք չունեցաք .	Vous ne les avez pas eus.
Չանոնք ունեցաւ .	Les a-t-il eus ?
Չանոնք ունեցաւ .	Il les a eus.
Չանոնք չունեցաւ .	Il ne les a pas eus.

ԴԻՏ. Գ. Եթէ ընդունելութիւն անցեալէն առաջ եղող դերանունը en է , ընդունելութիւն անցեալն անփոփոխ կը մնայ , թէեւ en յոքնակի գոյական մը յարարէ :

Հաց ունեցա՞ք .	Avez-vous eu du pain ?
Ունեցայ .	J'en ai eu.
Չունեցայ .	Je n'en ai pas eu.
Ունեցայ .	En ai-je eu ?
Ունեցաք .	Vous en avez eu.
Չունեցաք .	Vous n'en avez pas eu.
Ունեցաւ .	En a-t-il eu ?
Չունեցաւ .	Il n'en a pas eu.
Դանակներ ունեցա՞ք .	Avez-vous eu des cou-
Ունեցայ .	J'en ai eu. [teaux ?
Չունեցայ .	Je n'en ai pas eu.
Ի՞նչ ունեցաւ .	Qu'a-t-il eu ?
Բան մը չունեցաւ .	Il n'a rien eu.
Քաղց ունեցա՞ք (անօթեցա՞ք)	Avez-vous eu faim ?
Վախ ունեցայ (վախցայ) .	J'ai eu peur.

Երբեք ոչ իրաւունք ունե- Il n'a jamais eu ni tort
ցաւ ոչ ալ անիրաւ եղաւ . ni raison.

Տեղի ունենալ (պատահիչ, Avoir lieu.
կատարուիչ, շէրտլ) .

Այս, այս րանք. Cela faut ceci.

Պարահանդէսն այս իրիկուն Le bal a-t-il lieu ce soir?
տեղի կ'ունենայ (կը կա-
տարուի^ո) .

Տեղի կ'ունենայ (կը կա- Il a lieu.
տարուի) . [նայ .

Այս իրիկուն տեղի կունե- Il a lieu ce soir.

Այսօր տեղի չունենար . Il n'a pas lieu aujourd'hui.

Պարահանդէսն ե՞րբ տեղի Quand le bal a-t-il eu lieu?
ունեցաւ .

Երէկ տեղի ունեցաւ . Il a eu lieu hier.

Երկի . Hier.

Ետանդ (երկի չե առջի օր) . Avant hier.

Ո՞րչափ անգամ . Combien de fois?

Անգամ մը, միանգամ . Une fois.

Երկու անգամ, երկիցս . Deux fois.

Երեք անգամ, երիցս . Trois fois.

Շատ անգամ, բազմիցս . Plusieurs fois. •

Ատենօք, երբեմն . Autrefois.

Երբեմն, ատեն ատեն . Quelquefois.

Երբեմն պարահանդէս կ'եր- Allez-vous quelquefois au
թա՞ք . bal ?

Երբեմն կ'երթամ . J'y vais quelquefois.

Երբեմն գացած էք . Y êtes-vous allé quelque-
fois ?

Յաճախ գացած եմ . J'y suis allé souvent.

Չենէ աւելի յաճախ . Plus souvent que vous.

Մարդիկն իմ արկղս ունե- Les hommes ont-ils eu mon
ցան . coffre ?

Չուներցան .	Ils ne l'ont pas eu.
Ո՞վ ուներցաւ .	Qui l'a eu ?
Դանակներս ուներցա՞ն .	Ont-ils eu mes couteaux ?
Չուներցան .	Ils ne les ont pas eus.
Ո՞վ ուներցաւ զանոնք .	Qui les a eus ?
Գիրքեր գներու իրաւունք չուներցայ (գէ՞ջ ըրի) .	Ai-je eu tort d'acheter des livres.
Գներու իրաւունք ուներցաք (գէ՞ջ չըրիք) .	Vous n'avez pas eu tort d'en acheter.

100. Հրահանգ

Գրպահս ուներցա՞ք . — Ուներցայ . — Չեռնոցս ուներցա՞ք . — Ուներցայ . — Անճրեւնոցս ուներցա՞ք . — Չուներցայ . — Չեր դանակն ուներցայ . — Ուներցաք . — Ե՞րբ ուներցայ (առի) . — Երէկ ուներցաք . Չեր ձեռնոցներն ուներցայ . — Ուներցաք . — Չեր եղբայրն իմ փայտէ մուրճըս ուներցա՞ւ . — Ուներցաւ . — Ոսկիէ ժապաւէնս ուներցա՞ւ . — Չուներցաւ . — Անգղիացիք իմ գեղեցիկ նաւս ուներցա՞ն . — Ուներցան . — Դերձակնէ գուլպաներս ո՞վ ուներցաւ . — Չեր սպասաւորներն ուներցան զանոնք . — Չեր դրացւոյն երկաթէ արկղը ուներցա՞ք . — Ուներցանք . — Անոր գեղեցիկ ատրճանակն ուներցա՞նք . — Չուներցանք . — Օտարականներուն խշտեակներն ուներցա՞նք . — Չուներցաք . — Ամերիկացին իմ աղէկ գործս (գրուածս) ուներցա՞ւ . — Ուներցաւ . — Արծաթէ դանակս ուներցա՞ւ . — Չուներցաւ . — Երիտասարդը գործիս առաջին հատորն ուներցա՞ւ . — Առաջինը չուներցաւ , այլ երկրորդն ուներցաւ . — Ուներցա՞ւ . — Այո , տէր , ուներցաւ . — Ե՞րբ ուներցաւ . — Այո առտու ուներցաւ . — Շաքար ուներցա՞ք . — Ուներցայ . — Աղէկ թուղթ ուներցայ . — Չուներցաք . — Բուսիացի նաւապետին խոհարարը վաւեակներ ուներցա՞ւ . — Չուներցաւ . — Ուներցաւ :

101. Հրահանգ

Գաղիացին աղէկ գինի ունեցաւ . — Ունեցաւ և տակաւին ունի . — Մեծ կարկանդակներ ունեցայ . — Ունեցար . — Եղբայրդ ունեցաւ անոնցմէ . — Չուրեցաւ . Մեր պարտիզպանին որդին կարագ ունեցաւ . — Ունեցաւ . — Լեհացիք աղէկ ծխախոտ ունեցան . — Ունեցան . — Ի՞նչ ծխախոտ ունեցան . — Մխելու և քաշելու ծխախոտ ունեցան . — Անգղիացիք ունեցան այնչափ շաքար որչափ չայ . — Այնչափ մէկէն ունեցան որչափ միւսէն . — Բժիշկն իրաւունք ունեցաւ . — Իրաւունք չուրեցաւ . — Հոլանտացին իրաւունք ունեցաւ թէ չուրեցաւ . — Երբեք ոչ իրաւունք ունեցաւ , ոչ անիրաւ եղաւ . — Մեղր գնելու իրաւունք չուրեցայ . — Գնելու իրաւունք չուրեցար . — Նկարիչն ի՞նչ ունեցաւ . — Գեղեցիկ նկարներ ունեցաւ . — Գեղեցիկ պարտէզներ ունեցաւ . — Չուրեցաւ . — Չեր սպասաւորն իմ մուճակներս ունեցաւ . — Չուրեցաւ . — Սպանիացին ի՞նչ ունեցաւ . — Բան մը չուրեցաւ . — Ո՞վ քաջասրտութիւն ունեցաւ . — Անգղիացի նաւապետներն ունեցան . — Գերմանացիք շատ բարեկամ ունեցան . — Շատ ունեցան . — Ունեցանք աւելի բարեկամ քան թէ թշնամի . — Աւելի ասոնցմէ ունեցանք քան թէ անոնցմէ . — Չեր որդին ունեցաւ աւելի գինի քան թէ մրդուդ . — Աւելի ասկէ ունեցաւ քան թէ անկէ . — Տաճիկն ունեցաւ աւելի պղպեղ քան թէ ցորեն . — Աւելի քիչ ունեցաւ ասկէ քան թէ անկէ . — Իտալացի նկարիչը բան մը ունեցաւ . — Բան մը չուրեցաւ :

102. Հրահանգ

Եղբորս գրելու իրաւունք ունեցայ (աղէկ ըրի°) .
 — Անոր գրելու իրաւունք ունեցար . — Ձեր մատը
 ցաւեցաւ . — Աչքս ցաւեցաւ . — Աղէկ բան մը ունե-
 ցա՞ք . — Գէշ բան մը չունեցայ . — Պարահանդէսն երէկ
 տեղի ունեցա՞ւ . — Տեղի չունեցաւ . — Այսօր տեղի
 ունի՞ (կը կատարուի՞, կ'ըլլայ) . — Այսօր տեղի կ'ունե-
 նայ . — Պարահանդէսն ե՞րբ կը կատարուի . — Այս իրի-
 կուն տեղի կ'ունենայ . — Եռանդ (երէկ չէ առջի օր)
 տեղի ունեցա՞ւ . — Տեղի ունեցաւ . — Ժամը քանիի՞ն
 տեղի ունեցաւ . — Ժամը տասն ու մէկին տեղի ունե-
 ցաւ . — Եղբորս տունը եղա՞ք (գացի՞ք) . — Եղայ .
 — Քանի՞ (որչափ) անդամ հոն գացիք . — Երկու անգամ
 հոն գտնուեցայ . — Երբեմն թատրոն կ'երթա՞ք . — Եր-
 բեմն կ'երթամ . — Քանի՞ անգամ թատրոնը գտնուե-
 ցաք . — Անգամ մը միայն գտնուեցայ . — Երբեք պա-
 րահանդէս գացած էք . — Յաճախ գացած եմ . — Ձեր
 եղբայրը երբեք պարահանդէս գացած չէ° . — Երբեք
 գացած չէ . — Ձեր հայրն երբեմն պարահանդէս գա-
 ցած է . — Ատենօք գացած է . — Ինծի չափ յաճախ
 գացած է . — Ձենէ աւելի յաճախ գացած է . — Եր-
 բեմն պարտէզ կ'երթա՞ս . — Երբեմն կ'երթամ . — Յա-
 ճախ գացած ես . — Յաճախ գացած եմ . — Ձեր ծեր
 խոհարարն յաճախ չուկայ կ'երթայ . — Յաճախ կ'եր-
 թայ . — Իմ պարտիզպանիս չափ յաճախ կ'երթայ .
 — Անկէ աւելի յաճախ կ'երթայ . — Ատիկա տեղի ունե-
 ցա՞ւ (պատահեցա՞ւ) . — Ատիկա (այս բանը) տեղի ու-
 նեցաւ . — Այս բանը ե՞րբ տեղի ունեցաւ :

103. Հրահանգ

Ատենօք պարահանդէս գացած էք . — Երբեմն գացած եմ . — Նուագածութեան երբ գացիր . — Նուանդ գացի . — Հոն մէկը գտա՞ր . — Հոն ոչ ոք գտայ . — Քու եղբայրներէդ աւելի յաճախ պարահանդէս գացած ես . — Անոնց չափ յաճախ գացած չեմ . — Ձեր բարեկամը յաճախ տեսարան (թատրոն) գացա՞ծ է . — Շատ անգամ գացած է . — Երբեմն անօթեցա՞ծ էք . — Յաճախ անօթեցած եմ . — Ձեր սպասարկուն յաճախ ծարուած է . — Երբեք ոչ անօթեցած և ոչ ծարուած է . — Կանո՞ւխ գացիք տեսարան . — Ուշ գացի . — Պարահանդէս ձեզի չափ կանո՞ւխ գացի . — Ինչ կանուխ գացիք . — Ձեր եղբայրն աւելի ո՞ւշ գնաց . — Աւելի կանուխ (վաղազոյն) գնաց . — Ձեր եղբայրները բան մը ունեցա՞ն . — Բան մը չունեցան . — Պաւազաններս և ձեռնոցներս ո՞վ ունեցաւ (ո՞վ առած է) . — Ձեր սպասուորն ունեցաւ (առած է) երկուքն ալ . — Բեղոյրս և հրացանս ունեցա՞ւ (առա՞ւ) . — Երկուքն ալ ունեցաւ . — Ի՞մ ձիս թէ եղբօրս (ձին) ունեցաք . — Ոչ ձերինն ունեցայ և ոչ ձեր եղբօրը (ձին) . — Ձեր ստոմսակը թէ բժիշկինն ունեցայ . — Ոչ այս ոչ այն ունեցաք . — Բժիշկն ի՞նչ ունեցաւ . — Բան մը չունեցաւ . — Մէկը իմ ոսկիէ աշտանակս ունեցա՞ւ . — Ոչ ոք ունեցաւ (առաւ) զայն . — Մէկը իմ արծաթէ դանակներս ունեցա՞ւ . — Ոչ ոք ունեցաւ զանոնք :

I. Գ. ԴԱՍ . TRENTE-TROISIÈME LEÇON

ԱՆՏԵԱԼ ԱՆՈՐԹՇ — PASSÉ կամ PRÉTÉRIT INDÉFINI

Անցեալ անորոշը կը շինուի avoir բային սահմանա-
կան ներկայէն (j'ai) և խոնարհուելու բային ընդու-
նելութիւն անցեալէն, և հայերէն կատարեալի նշանա-
կութիւն ունի: Ինչպէս, J'ai aimé, սիրեցի . J'ai fini,
լմնցուցի . J'ai reçu, ընդունեցայ . և: Բայի մը անց-
եալ անորոշին մէջ avoir բայը, j'ai, չի նշանակեր ու-
նիմ, և կ'ըսուի օժանդակ բայ, auxiliaire: Անցեալ
անորոշն երեք դէպքի մէջ կը գործածուի . նախ՝ երբ
ժամանակը յայտնի չէ . J'ai étudié, սորվեցայ . երկ-
րորդ՝ երբ ժամանակին տեւողութիւնն անցած, բայց
բոլորովին ըմբացած չէ . Ինչպէս՝ J'ai étudié ce matin,
ce mois-ci. այս առտու, այս ամիս սորվեցայ . երրորդ՝
երբ ժամանակին տեւողութիւնը բոլորովին ըմբացած է,
ինչպէս՝ J'ai étudié hier, le mois passé, երեկ, անց-
եալ ամիս սորվեցայ:

Ընել, շրտած .	<i>Faire</i> (*), <i>fait</i> .
Ի՞նչ ըրիք .	Qu'avez-vous fait ?
Բան մը չըրի .	Je n'ai rien fait.
Կօշկակարը կօշիկներս շինեց (շինած է) .	Le cordonnier a-t-il fait mes souliers ?
Շինեց (շինած է) .	Il les a faits.
Չշինեց (չինած չէ) .	Il ne les a pas faits.
Դնել, դրած .	{ <i>Mettre</i> (*), <i>mis</i> .
Հագնել, հագած .	
Ձեր մուճակները հագածք .	Avez-vous mis vos sou- liers ?
Հագայ .	Je les ai mis.
Ձեր ձեռնոցները հանեցիք .	Avez-vous ôté vos gants ?
Հանեցի .	Je les ai ôtés.

Ըսել, ըսած.

Dire (), dit.*

Խօսքերը, բառերն ըսի՞ք. Avez-vous dit les mots?
Ըսի. Je les ai dits.

Խօսքը, բառը ինձի ըսի՞ք. M'avez-vous dit le mot?

Խօսքը, բառը ձեզի ըսի. Je vous ai dit le mot.

Ձեզի ըսի. Je vous l'ai dit.

Խօսքը, բառը.

Le mot.

Այն, այս (այս բանը, այս

Cela.

ինչ իրողական ինչը, գործը).

Այս.

Ceci.

Ձեզի ըսա՞ւ զայս.

Vous a-t-il dit cela?

Ինձի ըսաւ զայս:

Il m'a dit cela.

Ձեզի ըսի՞ք զայս.

Vous ai-je dit cela?

Ինձի ըսի՞ք զայս.

Vous m'avez dit cela.

Զայն.

Le

Ինձի ըսի՞ք զայն.

Me l'avez-vous dit?

Ձեզի ըսի.

Je vous l'ai dit.

Ձեզի չըսի.

Je ne vous l'ai pas dit.

Ձեզի ըսա՞ւ.

Vous l'a-t-il dit?

Ինձի ըսաւ.

Il me l'a dit.

Ինձի չըսաւ.

Il ne me l'a pas dit.

Անոր ըսի՞ք զայս.

Lui avez-vous dit cela?

Անոր ըսի.

Je le lui ai dit.

Անոր ըսի՞ք զայն.

Vous le lui avez dit.

Անոր ըսաւ.

Il le lui a dit.

Անոնց ըսի՞ք.

Le leur avez-vous dit?

Անոնց ըսի.

Je le leur ai dit.

Մարդոցը խօսեցա՞ք.

Avez-vous parlé aux hommes?

Անոնց խօսեցայ.

Je leur ai parlé.

Որո՞ւ, կամ որո՞ւ հետ խօսեցաք.

A qui avez-vous parlé?

ԳԻՏ. Ա. Գաղիերէնի մէջ *le ոչ միայն գոյական ա-*
նուն մը , այլ և ածական մը և ամբողջ խօսք մը կրնայ
յարաբերել : Երբ ամբողջ խօսք կը յարաբերէ , *le ան-*
փոփոխ կը մնայ , այսինքն՝ իգական և յոքնակի (la,
les) չի գործածուիր : Նոյնպէս *aussi-que* էն ետքը *le*
կու գայ :

Բարեկամիս եղբայրն էք . Etes-vous le frère de mon
ami ?

Եմ .

Je le suis .

Հարուստ էք .

Etes-vous riche ?

Չեմ .

Je ne le suis pas .

Գիտուն է .

Est-il savant ?

Է .

Il l'est .

Չէ .

Il ne l'est pas .

Մեր դրացիներն այնչափ Nos voisins sont-ils aussi
հարուստ են որչափ կ'ը- riches qu'ils le disent .
սեն .

Են .

Ils le sont .

Ձեր եղբայրը եռանդ (երեկ Votre frère est-il allé au
չէ առջի օր) պարահան- bal avant-hier ?
դէս գնաց .

Չեմ գիտեր .

Je ne le sais (pas), (կամ
je l'ignore) .

Հիւանդ էք .

Etes-vous malade ?

Եմ .

Je le suis .

Եղբայր էք դուք .

Etes-vous frères ?

Ենք .

Nous le sommes .

Մայր էք .

Etes-vous mère ?

Եմ .

Je le suis .

ԳԻՏ. Բ. Երբ *le* դերանունը որոշեալ յօդ ունեցող
գոյական մը կը յարաբերէ , այն գոյականին հետ կը
համաձայնի . այսինքն՝ *le* դերանունն իգական (la) և

յոքնակի (les) կ'ըլլայ . բայց երբ ածական մը կը յա-
րարերէ , անփոփոխ կը մնայ .

Եղբայրներն էք . Etes-vous les frères ?

Ենք , անոնք են . Nous les sommes .

Հիւանդն էք (կնոջ մը (սօսելով) . Etes-vous la malade ?

Եմ . Je la suis .

Մայրն էք . Etes-vous la mère ?

Եմ . Je la suis .

Տղանքն էք . Etes-vous les enfants ?

Ենք . Nous les sommes .

Գրե՛լ , գրած . *Ecrire* (*), *écrit* .

Ի՞նչ տոմսակներ գրեցիք . Quels billets avez-vous é-
crits ?

Ասոնք գրեցի . J'ai écrit ceux-ci .

Ի՞նչ խօսքեր , բառեր գրեց . Quels mots a-t-il écrits ?

Ձեր տեսածները գրեց . Il a écrit ceux que vous
voyez .

Խմե՛լ , խմած . *Boire* (*), *bu* .

Ցաննե՛լ , տեսած . *Voire* (*), *vu* .

Կարդա՛լ , կարդացած . *Lire* (*), *lu* .

Ճաննա՛լ , ճաննցած . *Connaitre* (*), *connu* .

Ի՞նչ մարդիկ տեսաք . Quels hommes avez-vous
vus ?

Ասոնք տեսայ . J'ai vu ceux-là .

Ի՞նչ գիրքեր կարդացիք . Quels livres avez-vous lus ?

Ձեր ինձի փոխ տուածները
կարդացի . J'ai lu ceux que vous m'a-
vez prêtés .

Այս մարդիկը ճանչցա՞ք . Avez-vous connu ces hom-
mes ?

Չանոնք չճանչցայ . Je ne les ai pas connus .

Նաւաստիներ տեսա՞ք . Avez-vous vu des mate-
lots ?

Տեսայ .	J'en ai vu.
Չտեսայ .	Je n'en ai pas vu. (Տես ԼԲ. Դաս . Դիտ . Գ .)
Կանչել , անուանել .	Appeler 1.
Հնետել .	Jeter 1.
Ձիս կը կանչէ՞ք .	M'appellez-vous ?
Ձեզ կը կանչեմ .	Je vous appelle.

ԴԻՏ. Գ. Eler և eter վերջաւորող բայերուն , ինչպէս՝
appeler, jeter խոնարհման մէջ 1 և t գիրերը կը կըրկ-
նուին անձայն e է մը առաջ . (Տես և Դիտ . Բ . Դաս ԻԱ .) :

Ձիս ո՞վ կը կանչէ .	Qui m'appelle ?
Ձեր հայրը կը կանչէ .	Votre père vous appelle.
Մարդիկը կանչեցի՞ք .	Avez-vous appelé les hom- mes ?
Կանչեցի .	Je les ai appelés.
Ձեր ստակը կը նետէ՞ք .	Jetez-vous votre argent ?
Ձեմ նետեր .	Je ne le jette pas.
Իւր գիրքերն ո՞վ կը նետէ .	Qui jette ses livres ?
Բան մը նետեցի՞ք .	Avez-vous jeté quelque chose ?
Ձեռնոցներս նետեցի .	J'ai jeté mes gants.
Ձանոց նետեցի՞ք .	Les avez-vous jetés ?

104. Հրահանգ

Բան մը ունի՞ք ընելու . — Բան մը չունիմ ընելու .
— Ի՞նչ ըրիր . — Բան մը չըրի . — Բան մը ըրի՞ . — Բան
մը ըրիք . — Ի՞նչ ըրի . — Իմ գիրքերս պատուեցիք . —
Ձեր տղաքն ի՞նչ ըրին . — Իրենց հանդերձները պատ-
ուեցին . — Ի՞նչ ըրինք . — Բան մը չըրինք , բայց ձեր
եղբայրներն իմ գեղեցիկ մատիտներս այրեցին . — Իեր-
ձակն արդէն ձեր հանդերձը շինե՞ց . — Իե՞ռ չշինեց .
— Ձեր կօշկակարն արդէն ձեր մուճակները շինեց . —

Արդէն շինեց . — Երբեմն գլխարկ մը շինեցի՞ք . — Երբեք չշինեցի . — Մեր դրացիներն երբեք գիրքեր շինեցի՞ն . — Ատենօք շինեցին . — Դերձակը ո՞րչափ հանդերձ շինեց . — Քսան կամ երեսուն հատ շինեց . — Աղէկ թէ գէշ հանդերձներ շինեց . — Աղէկներ և գէշեր շինեց . — Ձեր հայրն իւր հանդերձը հագա՞ւ . — Դեռ չհագաւ , բայց հագնելու վրայ է (հիմա պիտի հագնի) . — Ձեր եղբայրն իւր մուճակները հագա՞ւ . — Հագաւ . — Մեր դրացիներն իրենց մուճակներն ու իրենց գուլպաներն հագա՞ն . — Ոչ ասոնք ոչ անոնք հագան . — Բժիշկն ի՞նչ հանեց . — Բան մը չհանեց . — Ի՞նչ հանեցիք . — Իմ մեծ բեղոյրս հանեցի . — Ձեր տղաքն իրենց ձեռնոցներն հանեցի՞ն . — Հանեցին . — Պարահանդէսը ե՞րբ տեղի ունեցաւ (կատարուեցաւ) . — Եռանդ (երեկ չէ առջի օր) տեղի ունեցաւ . — Ո՞վ ըսաւ ձեզի զայն . — Սպասաւորս ըսաւ ինձի . — Ձեր եղբայրը ձեզի ի՞նչ ըսաւ . — Ինձի բան մը չըսաւ . — Ձեզի ըսի՞ զայս . — Ինձի չըսիք . — Ձեզի ըսա՞ւ . — Ինձի ըսաւ . — Ձեր դրացւոյն ո՞վ ըսաւ . — Անգղիացիք ըսին անոր . — Անոնք զայս ըսին Գաղիացւոց . — Անոնց ըսին . — Ձեզի ո՞վ ըսաւ . — Ձեր որդին ըսաւ ինձի . — Ձեզի ըսա՞ւ . — Ինձի ըսաւ . — Ձեր բարեկամներուն ըսել կ'ուզէ՞ք զայս . — Անոնց ըսել կ'ուզեմ :

105. Հրահանգ

Այս երիտասարդին եղբայրն էք . — Եմ . — Այս երիտասարդը ձեր որդի՞ն է . — Է . — Ձեր բարեկամներն այնչափ հարո՞ւստ են որչափ կ'ըսեն . — Են . — Այս մարդիկն այնչափ գիտո՞ւն են որչափ կ'ըսեն . — Չեն . — Մթերանոցը (մաղազան) յաճախ կ'աւլէ՞ք . — Այնչքափ յաճախ կ'աւլեմ որչափ կրնամ . — Ձեր դրացին ածուխ գնելու համար բաւական ստակ ունի՞ . — Չեմ գիտեր . — Ձեր եղբայրը երեկ պարահանդէս դնա՞ց . — Չեմ գիտեր . — Ձեր խոհարարը շուկան գնա՞ց . —

Չգնաց . — Հիւանդ է . — Է . — Հիւանդ եմ . — Չէք .
 — Ինծի չափ մեծ էք . — Եմ . — Ձեր եղբորը չափ յոգ-
 նա՞ծ էք . — Անկէ աւելի եմ . — Տոմսակ մը գրեցի՞ք .
 — Տոմսակ մը չգրեցի , այլ համար մը գրեցի . — Ձեր
 եղբայրներն ի՞նչ գրեցին . — Իրենց համարները գրե-
 ցին . — Ե՞րբ գրեցին . — Երէկ գրեցին . — Ձեր համար-
 ները գրեցի՞ք . — Գրեցի . — Ձեր բարեկամն իրենները
 գրեց . — Իե՞ռ չգրեց . — Ձեր կրտսեր եղբայրն ի՞նչ
 համարներ գրեց . — Իրենները գրեց . — Եղբորս խօսե-
 ցա՞ք . — Անոր խօսեցայ . — Ե՞րբ խօսեցաք անոր . —
 Եռանդ խօսեցայ անոր . — Քանի՞ անգամ խօսեցաք
 նաւապետին . — Շատ անգամ խօսեցայ . — Անոր որդ-
 ւոյն յաճախ խօսեցա՞ք . — Յաճախ խօսեցայ . — Ո՞ր մար-
 դոց խօսեցաւ ձեր որդին . — Ատոնց և անոնց խօսեցաւ :

106. Հրահանգ

Բուսիացւոց խօսեցա՞ք . — Անոնց խօսեցայ . — Անդ-
 դիացիք երբեք ձեզի խօսեցա՞ն . — Ինծի յաճախ խօսե-
 ցան . — Գերմանացին ձեզի ի՞նչ ըսաւ . — Ինծի բա-
 ուերն ըսաւ . — Ի՞նչ բառեր ըսաւ ձեզի . — Այս բա-
 ուերն ըսաւ ինծի . — Ինծի ի՞նչ ունիք ըսելու . — Ձեզի
 քանի մը բառ ունիմ ըսելու . — Ձեր բարեկամն ի՞նչ
 համարներ գրեց . — Ատոնք գրեց . — Շուկան ի՞նչ մար-
 դիկ տեսաք . — Ատոնք տեսայ . — Ձեր տղաքն ի՞նչ
 գիրքեր կարդացին . — Ձեր անոնց փոխ տուածները
 կարդացին . — Այս մարդիկը թէ՛ անոնք տեսաք . —
 Ոչ ասոնք ոչ անոնք տեսայ . — Ի՞նչ մարդիկ տեսաք .
 — Անոնք տեսայ որոնց դուք խօսեցաք . — Այս մար-
 դիկը ճանչցա՞ք . — Չանոնք ճանչցայ . — Ձեր եղբայրն
 ի՞նչ տղաք (կամ ո՞ր տղաքը) ճանչցաւ . — Մեր դրաց-
 ւոյն (տղաքը) ճանչցաւ . — Այս Գաղիացիները ճանչ-
 ցա՞յ . — Չանոնք չճանչցաք . — Ձեր սպասաւորն ի՞նչ
 գինի խմեց . — Իմինս խմեց . — Եղբայրներս տեսա՞ք .
 — Տեսայ . — Ո՞ւր տեսաք . — Իրենց տունը տեսայ . —

Երբեք Յոյներ տեսա՞ք . — Երբեք չտեսայ . — Ձեր հայրը տեսա՞ւ . — Երբեմն տեսաւ . — Ձիս կը կանչէ՞ք . — Ձեզ կը կանչեմ . — Ո՞վ կը կանչէ ձեր հայրը . — Եզբայրս կը կանչէ զնա . — Մէկը կը կանչե՞ս . Մէկը չեմ կանչեր . — Ձեր բեղոյրը նետեցի՞ք . — Ձնետեցի . — Ձեր հայրը բան մը կը նետե՞՞ . — Ընդունած տոմսակները կը նետե՞ . — Ձեր մատիտը նետեցի՞ք . — Ձնետեցի . — Քու գիրքդ կը նետե՞ս . — Ձեմ նետեր , Գաղիերէն սորվելու համար անոր պէտք ունիմ :

ԼԴ. ԴԱՍ . TRENTE-QUATRIÈME LEÇON

Մարել , մարած .	Eteindre (*), éteint.
Բանալ , բացած .	Ouvrir (*), ouvert.
Տանել , տարած .	Conduire (*), conduit.
Առնել , առած .	Prendre (*), pris.
Հաւտալ , հաւտացած .	Croire (*), cru.
Կրնալ , կրցած .	Pouvoir (*), pu.
Գիտնալ , գիտցած .	Savoir (*), su.
Ուզել , ուզած .	} Vouloir (*), voulu.
Կամենալ , կամեցած .	

Ձ Է Ձ Ո Ք Բ Ա Յ Ե Ր

Ներգործական բայերն առարկայ մը ունին իբրեւ նպատակ , և զո՞վ , ի՞նչ բանը հարցման պատասխան են , և ասոնց բաղադրեալ ժամանակներն avoir բայով կը շինուին : Ձէզոք բայերը գործողութեան առարկայ մը չունին : Այս բայերուն նշանակութիւնը կամ ինքնին ամբողջ է , ինչպէս՝ marcher, քայլել . venir, գալ . dormir, ցնջել . և կամ պարագայ ցուցունող յաւելուածով մը կ'ամբողջանայ : ինչպէս՝ Il marche lentement, յամբ կը քայլէ . Il vient de Rome, Հռոմէ կու գայ . Il dort toute la journée, Բոլոր օրը կը քնանայ : Ձէզոք բայեր-

րուն մեծ մասը avoir օժանդակով կը խոնարհին . ոմանք միայն êtreով, ոմանք եւս մերթ avoir ով և մերթ être ով կը խոնարհին . երբ գործողութիւն մը կը ցուցնեն, avoir ով . երբ վիճակ մը կը ցուցնեն, être ով .

Մ'եկնէի, մեկնած .

Partir (*), *parti*.

Դուրս ելլել, դուրս ելած .

Sortir (*), *sorti*.

Գալ, եկած .

Venir (*), *venu*.

Ձեր հայրը մեկնեցա՞ւ .

Votre père est-il parti ?

Ձեր բարեկամները մեկնեցա՞ն .

Vos amis sont-ils partis ?

Դեռ չմեկնեցան .

Ils ne sont pas encore partis.

Ձեր եղբայրներն երբ դուրս ելան .

Quand vos frères sont-ils sortis ?

Ժամը տասնին ելան .

Ils sont sortis à dix heures.

Մարդիկը ձեր հօրը տունը եկա՞ն .

Les hommes sont-ils venus chez votre père ?

Անոր տունը եկան .

Ils sont venus chez lui.

Ի՞նչ կրակներ մարեցիք .

Quels feux avez-vous éteints ?

Ի՞նչ մթերանոցներ բացիք .

Quels magasins avez-vous ouverts ?

Ձանոնք մթերանոցը տարի՞ք .

Les avez-vous conduits au magasin ?

Տարի .

Je les y ai conduits.

Ի՞նչ գիրքեր առիք .

Quels livres avez-vous pris ?

Ո՞րչափ տոմսակ ընդունեցաք .

Combien de billets avez-vous reçus ?

Հատ մը միայն ընդունեցայ .

Je n'en ai reçu qu'un.

Վրայ .

Sur (անստոր .)

Նստարանին վրայ .

Sur le banc.

Նստարանը .

Le banc.

<i>Վրան .</i>	<i>Dessus (Վկր.)</i>
<i>Տակը .</i>	<i>Sous (նսխադր.)</i>
<i>Նստարանին տակը .</i>	Sous le banc.
<i>Տակը .</i>	<i>Dessous (Վկր.)</i>

ԴԻՏ. Ա. Dessus և dessous իբր նախադրութիւն ալ կրնան գործածուիլ, վրան կամ վեր և տակը նշանակելով, նախ՝ երբ խօսքին մասերը հակադրեալ են, և մի և նոյն խնդիրն ունին. ինչպէս. Սեղանին ոչ տակը և ոչ վրան են. Ils ne sont ni dessous ni dessus la table. երկրորդ՝ երբ իրենցմէ առաջ à կամ de նախադրութիւնը կայ. ինչպէս. Անկողնին տակէն հանեցի զայս. J'ai tiré cela de dessous le lit. Աթոռին վրայէն վերցուց զայս. Il a ôté ceci de dessus la chaise.

<i>Բեզոյրս ո՞ւր է .</i>	Où est mon chapeau ?
<i>Նստարանին վրայ է .</i>	Il est sur le banc.
<i>Ձեռնոցներս նստարանին վրայ՞ են .</i>	Mes gants sont-ils sur le banc ?
<i>Տակն են .</i>	Ils sont dessous.
<i>Կարդալ կը սորվի՞ք .</i>	Apprenez-vous à lire.
<i>Կը սորվիմ .</i>	Je l'apprends.
<i>Գրել կը սորվիմ .</i>	J'apprends à écrire.
<i>Խօսել սորվեցա՞ք .</i>	Avez-vous appris à parler ?
<i>Սորվեցայ .</i>	Je l'ai appris.
<i>Մթերանոցին մէջ .</i>	Dans le magasin.
<i>Ջերմոցին մէջ .</i>	Dans le poêle.
<i>Մէջը .</i>	<i>Dedans, y (Վկր.)</i>

ԴԻՏ. Բ. Dedans, մէջը, կը գործածուի նաեւ իբրեւ նախադրութիւն, dessus, dessous նախադրութեանց գործածութեան կերպով: (Տես վերը Դիտ. Ա.):

<i>Ջերմոց (սօպա) .</i>	Le poêle (բօալ).
<i>Լուալ .</i>	Laver 1.

ԱճԵՐԵՆՈՅՔ	ԸՆԴ. անց.	ԱճԵՐԵՆՈՅՔ	ԸՆԴ. անց.
հորոզել	տալ. նորոզել տուած.	Faire raccom-	fait raccommo-
		moder.	der.
լուալ	» լուալ	Faire laver.	fait laver.
ջինել, շինել	» ընել, շինել	» faire	» faire.
Աւել	» աւել	» balayer.	» balayer.
վաճառել	» վաճառել	» vendre.	» vendre.
վերարկուն նորոզել տալ.		Faire raccom-	Faire raccom-
Չայն նորոզել տալ.		moder l'habit.	moder.
Չանոնք	» »	Le faire	raccom-
Անկէ կամ անոնցմէ նորո-		Les	» »
զել տալ. [տա՞ք.		En	» »
վերարկու մը շինել կու		Faites-vous	faire un habit ?
Հատ մը շինել կու տամ.		J'en fais	faire un.
Հատ մը շինել տուի.		J'en ai	fait faire un.
Ձեր վերարկուն նորոզել		Avez-vous	fait raccom-
տուի՞ք.		moder	votre habit ?
Նորոզել տուի.		Je l'ai	fait raccom-
Նորոզել չտուի.		Je ne l'ai	pas fait rac-
		com-	moder.
Մուճակներս նորոզել տուի.		J'ai fait	raccom-
		souliers.	[der.
Չանոնք նորոզել տուի.		Je les ai	fait raccom-
Մրքել, չորցնել.		<i>Essuyer 1. (Տես թի.</i>	
		<i>Դաս, Գ. Դիս.)</i>	
Գիրքս չտեսա՞ք.		N'avez-vous	pas vu mon
		livre ?	
Տեսայ.		Je l'ai	vu.
Ե՞րբ, ո՞ր.		<i>Quand ? ou ?</i>	
Եղբայրս ե՞րբ տեսաք.		Quand	avez-vous vu mon
		frère ?	
Եռանդ տեսայ.		Je l'ai	vu avant-hier.
Ո՞ւր տեսաք.		Où l'avez-	vous vu ?
Թատրոնը տեսայ.		Je l'ai	vu au théâtre.

107. Հրահանգ

Ձեր եղբայրներն ո՛ւր գացին . — Թատրոն գացին .
 — Ձեր բարեկամները մեկնեցա՞ն . — Դեռ չմեկնեցան .
 — Ե՞րբ կը մեկնին . — Այս իրիկուն . — Ժամը քանի՞օն .
 — Ժամը ինն ու կէսին . — Գաղիացի մանչերը ե՞րբ ձեր
 եղբօրը տունը եկան . — Երէկ եկան . — Ձեր բարե-
 կամներն ալ եկա՞ն . — Անոնք ալ եկան . — Մէկը ձեր
 տունը եկա՞ւ . — Բարի Գերմանացիք եկան մեր տունը .
 — Անգղիացւոց տունն ո՞վ եկաւ . — Գաղիացիք եկան .
 — Ե՞րբ գինի խմեցիք . — Երէկ և այսօր խմեցի . — Սպա-
 սաւորը տոմսակս տարա՞ւ . — Տարաւ . — Ո՛ւր տարաւ .
 — Ձեր բարեկամին տարաւ . — Ի՞նչ տոմսակներ տարիք .
 — Տանելու համար ձեր ինծի տուածները տարի . — Ո՛-
 րո՞ւ տարիք . — Ձեր հօրը տարի . — Ձեր սպասաւորն
 ի՞նչ գիրքեր առաւ . — Ձեր չկարդացածներն առաւ .
 — Ձեր վաճառականներն իրենց մթերանոցները բացի՞ն .
 — Բացին . — Ի՞նչ մթերանոցներ բացին . — Ձեր տե-
 սածները բացին . — Ե՞րբ բացին . — Այսօր բացին .
 — Օտարականները մթերանոց տարի՞ք . — Տարի . — Մար-
 դիկն ի՞նչ կրակներ մարեցին . — Ձեր տեսած (դիտած,
 նշմարածները) մարեցին . — Տոմսակներ ընդունեցա՞ք .
 — Ընդունեցանք . — Ո՞րչափ տոմսակ ընդունեցաք . —
 Հատ մը միայն ընդունեցայ . բայց եղբայրս ինէ աւելի
 ընդունեցաւ . վեց հատ ընդունեցաւ :

108. Հրահանգ

Հանդերձս (վերարկուս) ո՛ւր է . — Նստարանին վը-
 րայ է . — Մուճակներս նստարանին վրայ են . — Տակն
 են . — Ածուխը նստարանին տակն է . — Ձերմոցին մէջն
 է . — Ձերմոցը փայտ դրի՞ք . — Դրի . — Կը մսի՞ք .
 — Չեմ մսիր . — Տեսած փայտս ջերմոցին մէջն է . — Հոն

է. — Թուղթերս ջերմոցին վրայ են. — Մէջն են. — Թուղթերս այրելու չվախցա՞ք. — Զանոնք այրելու չը վախցայ. — Զեր պզտիկ մանչը շուկան ղրկեցի՞ք. — Ղըրկեցի. — Ե՞րբ ղրկեցիք. — Այս առտու. — Զեր հօրը գրեցի՞ք. — Գրեցի. — Զեզի պատասխանե՞ց. — Դեռ չպատասխանեց. — Զեր յատակը (սենեակը) աւլել կու տա՞ք. — Աւլել կու տամ. — Զեր գրասենեակն աւլել տուի՞ք. — Դեռ աւլել չտուի. բայց այսօր աւլել տալու միտք ունիմ. — Զեր ոտուըները սրեցի՞ք. — Սըրբեցի. — Ո՛ւր սրեցիք ձեր ոտուըները. — Գորգին սրեցի. — Զեր նստարանները սրեւլ տուի՞ք. — Սրբել տուի. — Զեր սպասաւորն ի՞նչ կը սրբէ. — Դանակները կը սրբէ. — Բժիշկին երբեք գրեցի՞ք. — Երբեք չգրեցի. — Այն ձեզի երբեմն գրե՞ց. — Ինձի յաճախ գրեց. — Զեզի ի՞նչ գրեց. — Բան մը գրեց. — Զեր բարեկամները ձեզի քանի՞ անգամ գրեցին. — Քօան անգամէ աւելի գրեցին. — Որդիքս տեսա՞ք. — Երբեք չտեսայ:

109. Հրահանգ

Երբեք Յոյներ տեսա՞ք. — Երբեք չտեսայ. — Ասորի մը տեսա՞ք արդէն (տեսա՞ծ էք). — Արդէն տեսայ (տեսած եմ). — Ո՛ւր տեսաք. — Թատրոնը. — Գիրքը եղբորս տուի՞ք. — Տուի. — Վաճառականին ստակ տուի՞ք. — Տուի. — Ո՞րչափ տուիք. — Տասնեւչորս սկուտ տուի. — Մեր դրացիներուն տղոցը ոսկիէ (ոսկեթել) ժապաւէններ տուի՞ք. — Տուի. — Ինձի գինի տալ կ'ուզե՞ս. — Արդէն տուի. — Ե՞րբ տուիք. — Ատենօք տուի. — Հիմա տալ կ'ուզե՞ս. — Հիմա չեմ կրնար տալ. չունիմ. — Ամերիկացին ձեզի ստակ փոխ տուա՞ւ. — Փոխ տըռուաւ. — Յաճախ փոխ տուա՞ւ. — Երբեմն փոխ տուաւ. — Իտալացին ձեզի երբեք ստակ փոխ տուա՞ւ. — Երբեք փոխ չտուաւ. — Աղքատ է. — Աղքատ չէ, ձենէ աւելի հարուստ է. — Ինձի սկուտ մը փոխ տալ կ'ու-

գէ՞ք . — Երկու հատ փոխ տալ կ'ուզեմ . — Ձեր մանչն իմինիս տունը եկա՞ւ . — Եկաւ . — Ե՞րբ . — Այս առտու . — Ժամը քանիի՞ն . — Կանուխ . — Ինչ աւելի կանուխ եկաւ . — Ձենչ աւելի կանուխ եկաւ . — Ժամը քանիի՞ն եկաք . — Ժամը հինգ ու կէսին եկայ :

110. Հրահանգ

Նուագածութիւնը տեղի ունեցա՞ւ . — Տեղի ունեցաւ (կատարուեցաւ , եղաւ) . — Ո՞ւշ տեղի ունեցաւ . — Կանուխ տեղի ունեցաւ . — Ժամը քանիի՞ն . — Կէս օրին . — Պարահանդէսը ժամը քանիի՞ն տեղի ունեցաւ . — Կէս գիշերին տեղի ունեցաւ . — Ձեր եղբայրը գրեւ կը սորվի՞ . — Կը սորվի . — Կարգալ գիտէ՞ . — Դեռ չգիտեր . — Իմ ճանչցած Գաղիացիս կը ճանչնա՞ք . — Ձեր ճանչցածը չեմ ճանչնար , այլ ուրիշ մը կը ճանչնամ . — Ձեր բարեկամն իմ ճանչցած վաճառականներս կը ճանչնայ . — Նոյները չի ճանչնար , այլ ուրիշներ կը ճանչնայ . — Ձեր վերարկուն երբեք նորոգել տուի՞ք . — Երբեմն նորոգել տուի . — Մուճակներդ արդէն նորոգել տուի՞ր . — Դեռ նորոգել չտուի . — Ձեր եղբայրն իւր գուլպաները երբեմն կարկտել (ravauder) տուա՞ւ . — Շատ անգամ կարկտել տուաւ . — Բեղոյ՞րդ թէ մուճակդ նորոգել տուի . — Ոչ մին ոչ միւսը նորոգել տուի . — Ձեր գուլպաները թէ ձեր ձեռնոցները լուալ տուի . — Ոչ ասոնք և ոչ անոնք լուալ տուի . — Ձեր հայրը բան մը շինել տուա՞ւ . — Բան մը շինել չտուաւ . — Ձեռնոցներս փնտռեցի՞ք . — Փնտռեցի . — Ո՞ւր փնտռեցի . — Անկողնոյն վրայ փնտռեցի , և տակը գտայ . — Տոմսակներս ջերմոցին մէ՞ջ գտաք . — Հոն գտայ . — Գուլպաներս անկողնին տակը գտաք . — Վրան գտանք :

ԼԵ. ԴԱՍ. TRENTE-CINQUIÈME LEÇON

Խոստանալ, խոստացած. *Promettre* (*), *promis*
(այս բայը *de nul* աներկ-
նայթ կ'ոտգէ).

Սորվիլ, սորված. *Apprendre* (*), *appris*.

ԴԻՏ. Ա. *Mettre* և *Prendre* բայերէն բազադրեալ-
ներն այս բայերուն պէս կը խոնարհին, ինչպէս՝ *pro-*
mettre, *apprendre*. (Տես Դաս Լ. և ԼԳ. և Դաս ԻԶ.
և ԼԴ.):

Գալ կը խոստանա՞ք ինձի. *Me promettez-vous de ve-*
nir ?

Կը խոստանամ. *Je vous le promets.*

Ի՞նչ խոստացաք մարդուն. *Qu'avez-vous promis à*
l'homme ?

Բան մը չխոստացայ. *Je ne lui ai rien promis.*

Երբեք Գաղիերէն սորվե-
ցա՞ք. *Avez-vous jamais appris*
le Français ?

Ատենօք սորվեցայ. *Je l'ai appris autrefois.*

Մաշեցնել, գործածել.

Զրանալ.

User 1.

Refuser 1. (աներկնայթ եւ
unus ը կ'ոտգէ).

Հեզել.

Ի՞նչպէս.

Épeler 1. (Տես ԼԳ. Դաս).

Comment ?

Աղէկ.

Bien (մկբ.)

Գէշ.

Mal (մկբ.)

Այսպէս.

Ainsi.

Ատոր պէս, այսպէս, սակի.

Comme cela.

Այս կերպով.

De cette manière.

Ձեր եղբայրն իւր համարն *Comment* votre frère a-t-il
ի՞նչպէս գրեց. *écrit* son thème ?

Աղէկ գրեց.

Il l'a bien écrit.

Չորցնել, չորնալ .

Sécher 1.

Ձեր հանդերձը չորնալու Mettez-vous votre habit
կը դնէք . à sécher ?

Չորնալու կը դնեմ . Je le mets à sécher.

Քանի՞ տարուան էք (ի՞նչ Quel âge avez-vous ?
տարիք ունիք) .

Տասներկու տարուան եմ . J'ai douze ans.

Ձեր եղբայրը քանի՞ տար- } Quel âge votre frère a-t-il ?
ուան է . } Quel âge a votre frère ?

Տասներեք տարուան է . Il a treize ans.

Գրեթէ, իբր .

Presque.

Գրեթէ, իբր տասներկուսու Il a presque quatorze ans.
տարուան է .

Ծոռոջ, իբր .

Environ.

Իբր տասներկինգ տար- J'ai environ quinze ans.
ուան եմ .

Մօտ, իբր .

Près de.

Իբր տասներկինգ տարուան Il a près de quinze ans.
է (տասներկինգ տարե-
կանի մօտ է) .

Հազիւ .

A peine.

Հազիւ տասներեոթը տար- Vous avez à peine dix sept
ուան էք . ans.

Ոչ խորոպիսն, կատարելա-
պէս .

Pas tout-à-fait.

Դեռ կատարելապէս տասն- Je n'ai pas tout-à-fait
եւկեց տարուան չեմ . seize ans.

Քու եղբորմէդ աւելի տար- Es-tu plus âgé que ton
ւօք ես . frère ?

Անկէ մանուկ (կէնճ) եմ . Je suis plus jeune que lui.

<i>Տարուօր .</i>	<i>Agé.</i>
<i>Կայ .</i>	<i>Il y a.</i>
Մէկ սկուտի մէջ քանի՞	Combien de francs y a-t-il
Փրանք կայ .	dans un écu ?
<p>ԴԻՏ. (*) Presque բառին <i>e</i> գիրը կը կրճատուի <i>ile</i>, կողի բառէն առաջ, <i>presqu'ile</i>, քերակողի, ցամաքակողի : Ձայնաւորով սկսող ուրիշ բառերէ առաջ <i>e</i> գիրը չի կրճատուիր . Cet ouvrage est presque achevé, Այս գործը գրեթէ լմնցած է : Mon habit est presque usé, Վերարկուս գրեթէ մաշած է :</p>	
<i>Երեք .</i>	<i>Trois.</i>
Մէկ սոււի մէջ հինգ սան-	Il y a cinq centimes dans
դիմ կայ .	un sou.
Քսան սոււն կամ հարիւր	Vingt sous ou cent cen-
սանդիմը մէկ ֆր. կ'արժէ .	times valent un franc.
<i>Հարիւր .</i>	<i>Cent.</i>
<i>Հարիւրորդը .</i>	<i>Le centime.</i>
<i>Հասկնայ .</i>	<i>Comprendre (*) 4 .</i>
	<i>prendre ինչ կս . (Տես</i>
	<i>Դաս ԻԶ. եւ ԼԴ) .</i>
<i>Լսել .</i>	<i>Entendre 4.</i>
<i>Սպասել .</i>	<i>Attendre 4.</i>
<i>Կորսնցնել .</i>	<i>Perdre 4.</i>
Իս կը հասկնա՞ք .	{ Me comprenez-vous ?
	{ M'entendez-vous ?
Կը հասկնամ .	{ Je vous comprends.
	{ Je vous entends.
Այս մարդը հասկցա՞ք .	Avez-vous compris cet
	homme ?
Հասկցայ .	Je l'ai compris.
Ձեզ կը լսեմ, բայց չեմ	Je vous entends, mais je
հասկնար .	ne vous comprends pas.

Աղմուկը .	Le bruit.
Հովը .	Le vent.
Հովին աղմուկը .	Le bruit du vent.
Հովին աղմուկը (ձայնը) կը լսե՞ք .	Entendez-vous le bruit du vent ?
Կը լսեմ .	Je l'entends.
Հաչել .	<i>Aboyer 1. (Ձեռ իջ. Գաս. Գ. Գիտ.)</i>
Հաչիւնը .	<i>L'aboïement.</i>
Շուներուն հաչիւնը լսեցի՞ք .	Avez-vous entendu l'aboïement des chiens ?
Լսեցի .	Je l'ai entendu.
Մէկը, բան մը, լսել .	Entendre quelqu'un ou quelque chose.
Եղբորս կը սպասե՞ք .	Attendez-vous mon frère ?
Կը սպասեմ .	Je l'attends.
Բարեկամներու կը սպասե՞ք .	Attendez-vous des amis ?
Ոմանց կը սպասեմ .	J'en attends quelques-uns.
Ձեր եղբայրը ո՞րչափ կորսընցուց .	Combien votre frère a-t-il perdu ?
Իբր սկուտ մը կորսնցուց .	Il a perdu environ un écu.
Ես անկէ աւելի կորսնցուցի .	J'ai perdu plus que lui.
Ո՞նայ .	<i>Rester 1. (տոյորաքար être odանդակով կը խոնարհի) (*)</i>

ԴԻՏ. (*) Rester բայն երբ բնակել կը նշանակէ, avoir օժանդակով կը խոնարհի . երբ մնալ կը նշանակէ, être ով . J'ai resté sept mois à Colmar sans partir de ma chambre. Եօթն ամիս բնակեցայ Գոլմար՝ առանց մեկնելու սենեկէս . Je l'attendais à Paris, mais il est resté à Lyon. Ես զնա բարիզ կը սպասէի, բայց

նա Լիօն մնաց, Cependant Télémaque était resté seul avec Mentor. Սակայն Տելեմաք Մենտորի հետ մնաց միայնակ :

Ազնուականը . Le gentilhomme.
Ազնուականները . Les gentilshommes.

ԴԻՏ. Բ. Գոյականէ մը և ածականէ մը բարդուած բառերուն , երկուքն ալ (s) յոքնակիի նշանը կ'առնուն . բաց ի demi, կէս՝ ածականէն . (Տես Դաս ԺԹ.) :

Գեղեցիկ , սիրուն . Gentil.
Ազնուականն ո՛ւր մնաց . Où le gentilhomme est-il resté ?
Տունը մնաց . Il est resté à la maison.
Անոր հետ մնացի՞ք . Etes-vous resté avec lui ?

111 . Հրահանգ

Պարահանդէսը գալ կը խոստանա՞ք ինծի . — Կը խոստանամ . — Ձեզի բան մը խոստացայ՞ . — Բան մը չխոստացաք . — Հայրս ձեզի ի՞նչ խոստացաւ . — Ինծի գեղեցիկ գիրք մը խոստացաւ . — Ընդունեցա՞ք . — Դեռ ոչ . — Ձեր ինծի խոստացածը կու տա՞ք . — Կու տամ . — Ձեր բարեկամը շատ ստակ ընդունեցա՞ւ . — Շատ չընդունեցաւ . — Ո՞րչափ ընդունեցաւ . — Մէկ սկուտ միայն ընդունեցաւ . — Որդւոյս ո՞րչափ ստակ տուիք . — Երեսուն Փրանք տուի . — Աւելի չխոստացա՞ք . — Անոր խոստացածս տուի . — Գաղիական ստակ ունի՞ք . — Ունիմ . — Ի՞նչ ստակ ունիք . — Ֆրանք , սու և սանդիմ ունիմ . — Մէկ Փրանքի մէջ քանի՞ սու կայ . — Մէկ Փրանքի մէջ քսան սու կայ . — Սանդիմ ունի՞ք . — Քանի մը հատ ունիմ . — Մէկ սուի մէջ քանի՞ սանդիմ կայ . — Հինգ հատ կայ . — Մէկ Փրանքի մէջ քանի՞ հատ կայ . — Հարիւր . — Ձեր հանդերձը (վերարկուն) ինծի փոխ տալ կ'ուզէ՞ք . — Ձեզի փոխ տալ կ'ուզեմ զայն , բայց մաշած է . — Ձեր մուճակները մա-

չամօ են . — Մաշած չեն . — Ձանոնք եղբորս փոխ տալ կ'ուզէ՞ք . — Փոխ տալ կ'ուզեմ . — Ձեր բեղչըրը որո՞ւ փոխ տուիք . — Փոխ չտուի . մէկուն տուի . — Որո՞ւ տուիք . — Աղքատի մը տուի :

112. Հրահանգ

Ձեր պզտիկ եղբայրն արդէն հեգեւլ գիտէ՞ . — Գիտէ . — Աղէկ կը հեգէ՞ . — Աղէկ կը հեգէ . — Ձեր պզտիկ մանչն ի՞նչպէս հեգեց . — Սանկ հեգեց . — Ձեր տղաքն իրենց համարներն ի՞նչպէս գրեցին . — Գէշ գրեցին . — Դրացիս իւր ձեռնոցները ձեզի փոխ տուա՞ւ . — Ձանոնք ինծի փոխ տալու զլացաւ . — Անգղիերէն գիտէ՞ք : — Գիտեմ . — Ձեր որդին իտալերէն կը խօսի՞ . — Աղէկ կը խօսի . — Ձեր բարեկամներն ի՞նչպէս կը խօսին . — Գէշ չեն խօսիր . — Ձեր անոնց ըսածը մտիկ կ'ընե՞ն . — Մտիկ կ'ընեն . — Անգղիերէն ի՞նչպէս սորվեցաք . — Սա կերպով սորվեցայ . — Ձիս կանչեցի՞ք . — Ձեզ չկանչեցի , այլ ձեր եղբայրը կանչեցի . — Եկա՞մ . — Դեռ ոչ . — Ձեր հանգերձներն ո՞ւր թրջեցիք . — Պարտէզը թրջեցի . — Կ'ուզէ՞ք զանոնք չորնալու դնել . — Արդէն չորնալու գրի . — Ազնուականն ինծի բան մը տալ կ'ուզէ՞ ընելու . — Ձեզի բան մը տալ կ'ուզէ ընելու . — Քանի՞ տարուան էք . — Հազիւ տասնեւութ տարուան եմ . — Ձեր եղբայրը քանի՞ տարուան է . — Քսան տարուան է . — Անոր չափ տարուօք էք . — Անոր չափ տարուօք չեմ (նուազ տարուօք եմ) . — Քանի՞ տարուան ես . — Իբր տասուերկու տարուան եմ . — Ձենէ աւելի մանուկ (պզտիկ) եմ . — Ձեմ գիտեր . — Մեր դրացին քանի՞ տարուան է . — Դեռ կատարելապէս երեսուն տարուան չէ . — Մեր բարեկամները մեզի չափ մանուկ (կէնճ) են . — Մենէ աւելի տարուօք են . — Քանի՞ տարուան են . — Մէկը տասնեւինը տարուան է , և միւսը քսան տարուան է . — Ձեր հայրն իմինիս չափ տարուօք է . — Ձերինէն աւելի տարուօք է :

113. Հրահանգ

Գիրքս կարդացի՞ք . — Դեռ բուրրովին չկարդացի .
 — Ձեր բարեկամն իւր գիրքերը լմնցո՞ւց . — Գրեթէ
 լմնցուց . — Իս կը լսէ՞ք (կը հասկնա՞ք) . — Ձեզ կը լսեմ .
 — Գաղիացին մեզ կը հասկնայ՞ . — Մեզ կը հասկնայ .
 — Մեր ձեզի ըսածը կը հասկնա՞ք . — Կը հասկնանք .
 — Գաղիերէն կը հասկնա՞ք . — Դեռ չեմ հասկնար , բայց
 կը սորվիմ . — Անգղիացիները կը հասկնա՞նք . — Ձենք
 հասկնար . — Անգղիացիք մեզ կը հասկնա՞ն . — Կը հաս-
 կընան . — Մենք զանոնք կը հասկնա՞նք . — Հազիւ կը
 հասկնանք . — Աղմուկ (ձայն) կը լսէ՞ք . — Բան մը չեմ
 լսեր . — Հովին ձայները լսեցի՞ք . — Լսեցի . — Ի՞նչ կը
 լսէք . — Շուններուն հաչիւնը կը լսեմ . — Այս շունը
 որո՞ւ է . — Իրլանտացւոյն շունն է . — Ձեր գաւազանը
 կորսնցուցի՞ք . — Չկորսնցուցի . — Ձեր սպասաւորն իմ
 տոմսակներս կորսնցո՞ւց . — Կորսնցուց . — Պարահան-
 դէս գացի՞ք (գացած էք) . — Չգացի (գացած չեմ) .
 — Ո՞ւր մնացիք . — Տունը մնացի . — Ազնուականներն
 ո՞ւր մնացին . — Պարտէզը մնացին . — Ձեր հայրը կոր-
 սընցո՞ւց այնչափ ստակ որչափ ես . — Ձենէ աւելի կոր-
 սընցուց . — Ես ո՞րչափ կորսնցուցի . — Հազիւ սկուտ
 մը կորսնցուցիք . — Ձեր բարեկամները պարահանդէսը
 մնացի՞ն . — Մնացին . — Անգղիացի բժշկին չափ գի-
 տէ՞ք . — Անոր չափ չեմ գիտեր . — Ո՞րչափ գիրք կար-
 դացիք . — Հազիւ երկու հատ կարդացի . — Մէկուն
 կը սպասէ՞ք . — Ոչ ոք կը սպասեմ . — Ձեր այս առտու
 տեսած մարդուն կ'սպասէ՞ք . — Կ'սպասեմ . — Քու գըր-
 քիդ կ'սպասե՞ս . — Կ'սպասեմ . — Այս իրիկուն ձեր հօրը
 կ'սպասէ՞ք . — Կ'սպասեմ . — Բարեկամներու կ'սպասէ՞ք .
 — Ոմանց կ'սպասեմ :

19. ԴԱՍ. TRENTE-SIXIÈME LEÇON

- Մեծել, ծեծած. Battre 4. battu.
 Խածնել, խածած. Mordre 4. mordu.
 Ինչո՞ւ համար (ընդհե՞ր). *Pourquoi?*
 Ինչո՞ւ համար շունը կը ծեծէք. Pourquoi battez-vous le chien ?
 Քանզի, վասն զի. *Parce que.*
 Կը ծեծեմ, քանզի զիս խածաւ. Je le bats, parcequ'il m'a mordu.
 Պարտիչ, պիտք ըլլալ, պիտք եղած. *Devoir 3. avoir dû.*
 Ինծի ո՞րչափ պարտիք, Combien me devez-vous ?
 պարտական էք.
 Զեզի յիսուն սկուտ պարտիմ. Je vous dois cinquante écus.
 Այս մարդը ձեզի ո՞րչափ պարտի. Combien cet homme vous doit-il ?
 Ինծի վաթսուն Ֆրանք Il me doit soixante francs.
 պարտի.
 Մեր դրացիները մեզի չափ պարտակա՞ն են. Nos voisins doivent-ils autant que nous ?
 Մենք անոնցմէ աւելի պարտական ենք. Nous devons plus qu'eux.
 Ո՞րչափ պարտիս. Combien dois-tu ?
 Երկու հարիւր Ֆրանք. Deux cents francs.
 Ութսուն Ֆրանք. Quatre-vingts francs.
 Ութսունեւերեք Ֆրանք. Quatre-vingt-trois francs.
 Երկու հարիւր յիսուն Ֆրանք. Deux cent cinquante francs.
 րանք.

ԴԻՏ. Ա. Ինչպէս այս օրինակներէն կը տեսնուի, vingt և cent s կ'առնուն, եթէ իրենցմէ առաջ միայն

ուրիշ թուական անուն մը ունին . եթէ իրենցմէ ետքը
թուական մը ունին , s չեն առնուր :

Պարտակա՞ն ենք, պիտի ... Devons-nous. . . ?

Պարտական եմ, պիտի ... Je dois. . .

Այս առտու ո՞ւր պիտի երթաք . OÙ devez-vous aller ce
թաք . matin ?

Մթերանոցը պիտի երթամ : Je dois aller au magasin.

Ձեր եղբայրն այսօր հոս պիտի գայ .
Votre frère doit-il venir
ici aujourd'hui ?

ԴԻՏ. Բ. Երբ բան մը ընել ստիպողական է , հարկ է
falloir, բայց կը գործածուի . ինչպէս , Ապրելու համար
պէտք է կամ հարկ է ուտել , Il faut manger pour vivre.
Սիրելի առաջ հարկ է գանջնալ , Il faut connaître a-
vant d'aimer. Երբ բան մը ընել բանաւոր կամ վայել-
լու է , devoir կը գործածուի . Մարդ կրցած օգնու-
թիւնը ուրիշին ընելու է , On doit rendre service quand
on le peut (Տես և Դաս ԼԷ) : Հարկ կամ ստիպում մը
ցուցնելու համար forcer բայն ալ կը գործածուի :

Ընդ հոռոյ , քիչ ստենկն . Bientôt.

Ընդ հուպ հոս պիտի գայ . Il doit bientôt venir ici.

Ետ դառնալ .

Revenir (*) (venir ի պէս
կը խոնարհի . տես Դաս
ԻԳ. եւ ԼԳ. եւ ց՝նոգե
être օժանդակը) .

Շուկայէն ժամը քանի՞ն A quelle heure revenez-
կը դառնաք . vous du marché ?

Կէս օրին կը դառնամ . J'en reviens à midi.

Ընկե , աննցսե .

En (Տես Դաս ԺԲ.) .

Սպասաւորը մթերանոցէն Le domestique revient-il
կանուխ կու գայ . de bonne heure du ma-
gasin ?

Առտուան ժամը վեցին կու . Il en revient à six heures
 դայ անկէ . du matin.

Առտուան ժամը իննին . A neuf heures du matin. .

Իրիկուան ժամը հինգին . A cinq heures du soir.

Իրիկուան ժամը տասնեւ- A onze heures du soir.
 մէկին .

Ո՞րչափ ստեճն .

Combien de temps?

(Այսչափ) ստեճն .

Pendant, durant.

ԳԻՏ. Գ. Pendant և durant իրարմէ քիչ մը կը տար-
 բերին ըստ նշանակութեան . durant անընդհատ կամ
 շարունակ տեւողութեան մը համար կ'ըսուի . այսինքն՝
 pendant բանի մը ատենը կը նշանակէ , durant՝ բոլոր
 ատենը . Pendant l'hiver, lorsque le froid était trop
 rigoureux, les soldats quittaient le camp et venaient
 à la ville; durant l'été ils restaient toujours dans
 le camp, Ձմեռուան ատենը , երբ ցուրտը սաստիկ էր ,
 զինուորները բանակետղը կը թողուին եւ քաղաք կու
 գային . ամառուան ատենը միշտ բանակատեղին կը
 մնային :

Ո՞րչափ ատեն մնաց .

Combien de temps est-il
 resté ?

Վայրկեան մը .

Pendant une minute.

Ժամ մը .

Pendant une heure.

Որ մը .

Pendant un jour.

Տարի մը .

Pendant une année.

ԳԻՏ. Գ. Ժամանակի բաժանումներուն հետ , ինչ-
 պէս , տարի , ամիս , օր , գիշեր , ցորեկ , և՛ . ընդհան-
 րապէս pendant նախադրութիւնը զանց կ'առնուի .
 ուստի կ'ըսուի , un jour, trois mois, ce matin, cette
 année, և՛ . փոխանակ pendant un jour, pendant trois
 mois, և՛ . ըսելու :

Ամառ .

L'été.

Զմեռ .

L'hiver.

ԴԻՏ. Ե. Տարւոյն եղանակներուն , ամիսներուն և օրերուն անուններն արական են :

Ամառուան ատեն .

Pendant l'été.

Բնակիչ , մնայ .

Demeurer 1 .

Ո՞ւր կը բնակիք .

Où demeurez-vous ?

Կը բնակիմ փողոց ԱԱ. ԹԻւ
քսանեւջորս .

Je demeure (dans la) rue
AA, (au) numéro vingt-
quatre.

ԴԻՏ. Զ. Minute, heure, année իգական են . իգա-
կան անուանց անորոշ յօդն է une, որոշեալ յօդն է la,
յոք. les . իգականներն եւս արականներուն պէս յոք-
նակիրն մէջ s կ'առնուն :

ԴԻՏ. Է. Demeurer երբ բնակիլ կը նշանակէ , avoir
կ'ուզէ . երբ մնայ կը նշանակէ , être կ'ուզէ . Il a de-
meuré à Paris, Բարիզ բնակեցաւ . Il est demeuré
court en haranguant le roi, Թագաւորին առջեւ քրած
ատենաբանութեան ատենը՝ պապանճեալ մնաց :

ԴԻՏ. Ը. Dans la rue, au numéro, այսինքն՝ այս ինչ
փողոցին մէջ , այս ինչ Թիւ տունը , խօսքերուն մէջ,
համառօտութեան աղագաւ , dans la, au բառերը զանց
առնուելով կ'ըսուի , փողոց այս ինչ , Թիւ այս ինչ :

Ձեր եղբայրն ո՞ւր բնակե-
ցաւ . OÙ votre frère a-t-il de-
meuré ?

Բնակեցաւ Րիվօլի փողոցը ,
Թիւ քսանեւինը . Il a demeuré (dans la)
rue de Rivoli (au) nu-
méro quarante neuf.

Եղբօ՞րդ տունը կը բնակիս . Demeures-tu chez ton
frère ?

Անոր տունը չեմ բնակիր ,
այլ հօրս տունը . Je ne demeure pas chez
lui, mais chez mon père.

Ձեր բարեկամը դեռ հո՞ն Votre ami demeure-t-il
կը բնակի, ուր ես բնա- encore où j'ai demeuré ?
կեցայ .

Այլ եւս հո՞ն չի բնակիր ուր Il ne demeure plus où vous
դուք բնակեցաք . avez demeuré .

Ո՛ր էս այլ .
Թիւիչ .

Ne-plus.
Le numéro .

ԴԻՏ. Թ. Habiter բայն ալ բնակիլ կը նշանակէ , բայց
չատ անգամ հայցական խնդիր կ'ուզէ . demeurer, dans
կամ à նախադրութեամբ խնդիր կ'առնու . ուստի կ'ըս-
ուի . Quel quartier habitez-vous ? Ո՞ր քաղը կը բնա-
կիք . Les peuples qui habitent ce pays, Այս երկիրը
բնակող ժողովուրդները . բայց կ'ըսուի , Demeurer dans
telle rue, Այս ինչ փողոցը բնակիլ . Demeurer à la
campagne, Գեղը բնակիլ :

Ո՞րչափ ատեն խօսեցաք այս Combien de temps avez-
մարդուն հետ . vous parlé à cet homme ?

Երկու ժամ անոր խօսե- Je lui ai, parlé pendant
ցայ . deux heures .

Երկայն ատեն մնացի՞ք հօրս Êtes-vous resté longtemps
տունը . chez mon père ?

Ժամ մը մնացի անոր տունը . Je suis resté une heure
chez lui .

Երկայն ատեն . Longtemps .

114. Հրահանգ

Ինչո՞ւ համար չէք խմեր . — Ձեմ խմեր , վասն զի
ծարաւի չեմ . — Ինչո՞ւ համար այս ժապաւէնը (դետ-
նէն) կը վերցնէք (կ'առնուք) . — Կը վերցնեմ , քանզի
անոր պէտք ունիմ . — Այս մարդուն ինչո՞ւ համար
ստակ փոխ կու տաք . — Փոխ կու տամ , վասն զի պէտք
ունի . — Ձեր եղբայրն ինչո՞ւ համար կ'ուսանի . — Կ'ու-
սանի , վասն զի Գաղիերէն սորվել կ'ուզէ . — Ձեր հօր-

եղբորորդին արդէն խմեց . — Իեռ չխմեց , քանզի դեռ չծարուեցաւ . — Սպասաւորն իւր աւլած յատակը (սենեակը) ձեզի կը ցուցնէ՞ . — Իւր (հիմա) աւլածը չի ցուցներ , այլ երէկուան աւլածը . — Այս մարդն ինչո՞ւ համար կը սիրէք . — Կը սիրեմ , վասն զի բարի է . — Ձեր դրացին ինչո՞ւ համար իւր շունը կը ծեծէ . — Վասն զի անոր մանչը խածաւ : — Ձեր բարեկամները մեզ ինչո՞ւ համար կը սիրեն . — Մեզ կը սիրեն , վասն զի բարի ենք . — Ինծի ինչո՞ւ համար գինի կը բերէք . — Կը բերեմ , վասն զի ծարաւի էք . — Նաւաստին ինչո՞ւ համար կը խմէ . — Կը խմէ , վասն զի ծարաւի է . — Նաւին վրայի նաւաստին կը տեսնէ՞ք . — Նաւին վրայինը չեմ տեսներ , այլ շուկան եղողը . — Հօրս ձեզի տուած գիրքերը կը կարդա՞ք . — Կը կարդամ . — Կը հասկնա՞ք . — Սանկ կը հասկնամ . — Մեր ճանչցած իտալացիները կը ճանչնա՞ք . — Ձեր ճանչցածները չենք ճանչնար , այլ ուրիշները կը ճանչնանք . — Կօչկակարը կը նորոգէ՞ ձեր անոր դրկած մուճակները . — Չանոնք չի նորոգեր , վասն զի մաշած են :

115. Հրահանգ

Ձեր սպասաւորը շուկայէն եկա՞ւ (դարձաւ) . — Իեռ չեկաւ . — Ձեր եղբայրը ժամը քանի՞ն պարահանդէսէն եկաւ . — Առտուան ժամը մէկին եկաւ . — Բու բարեկամիդ տունէն ժամը քանի՞ն եկար . — Անոր տունէն առտուան ժամը տասնեւմէկին եկայ . — Անոր հետ երկայն ատեն մնացի՞ր . — Իբր ժամ մը մնացի անոր հետ . — Պարահանդէսը որչափ մնալու միտք ունիք . — Քանի մը վայրկեան մնալու միտք ունիմ . — Գաղիացին որչափ ատեն ձեզի հետ մնաց . — Ինծի հետ երկու ժամ մնաց . — Ձեր եղբայրները որչափ ատեն մնացին քաղաքը . — Չմեռուան ատենը մնացին հոն . — Մեզի հետ երկայն ատեն մնալու միտք ունի՞ք . — Ամառուան ատենը (ամառը) մնալու միտք ունիմ . — Ձեզի որչափ

պարտական եմ. — Ինծի շատ պարտական չէք. — Ձեր դերձակին որչափ պարտական էք. — Անոր ութսուն Փրանք պարտական եմ. — Կօշկակարիդ որչափ պարտական ես. — Անոր արդէն ութսունեւհինգ Փրանք պարտական եմ. — Ձեզի բան մը պարտակա՞ն եմ. — Ինծի բան մը պարտական չէք. — Անգղիացին ձեզի որչափ պարտական է. — Ինծի ձենէ աւելի պարտական է. — Անգղիացիք Գաղիացւոց չափ պարտակա՞ն են. — Ոչ բոլորովին (tout-à-fait) այնչափ. — Ձեզի եղբօրս չափ պարտակա՞ն եմ. — Ինծի անկէ աւելի պարտական էք. — Մեր բարեկամները ձեզի չափ պարտակա՞ն են ձեզի. — Ձենէ քիչ (ոչ ձեզի չափ) պարտական են ինծի. — Ո՞րչափ պարտական են ձեզի. — Ինծի երկու հարիւր յիսուն Փրանք պարտական են. — Ձեզի որչափ պարտական ենք. — Ինծի երեք հարիւր Փրանք պարտական էք :

116. Հրահանգ

Վաճառականին ինչո՞ւ համար ստակ կու տաք. — Կու տամ, քանզի ինծի բան մը վաճառեց. — Ո՞ւր պիտի երթաք (պարտիք երթալ). — Շուկան պիտի երթամ. — Ձեր բարեկամն հոս պիտի գայ այսօր. — Պիտի գայ. — Ե՞րբ պիտի գայ. — Ընդհուպ (քիչ ատենէն) պիտի գայ. — Մեր որդիքը ե՞րբ տեսարան պիտի երթան. — Այս իրիկուն պիտի երթան. — Անկէ ե՞րբ պիտի գան. — Ժամը տասնուկէսին պիտի գան. — Բըժըչկին տունը ե՞րբ պիտի երթաք. — Իրիկուան ժամը տասնին պիտի երթամ. — Ձեր որդին նկարչին տունէն ե՞րբ պիտի գայ. — Իրիկուան ժամը հինգին անոր տունէն պիտի գայ. — Ո՞ւր կը բնակիք. — Կը բնակիմ Ռիվօլի փողոցը, թիւ քառասուն և եօթը. — Ձեր հայրն ո՞ւր կը բնակի. — Իւր բարեկամին տունը կը բնակի. — Ձեր եղբայրներն ո՞ւր կը բնակին. — Կը բնակին Կիյեով փողոցը, թիւ հարիւր քսան. — Եղբօ՞րդ տունը կը բը-

նակիրս . — Հոն կը բնակիրս . — Գեո՛ ձեր բնակած տեղը կը բնակիրք . — Գեո հոն կը բնակիրս . — Ձեր բարեկամը դեռ իր բնակած տեղը կը բնակի . — Այլ եւս իւր բնակած տեղը չի բնակիր . — Հիմա ո՛ւր կը բնակի . — Հօրը տունը կը բնակի :

ԼԷ. ԳԱՍ. TRENTE-SEPTIÈME LEÇON

Մի՛նչն է քո .	<i>Jusqu'à quand? կամ jusques à quand?</i>
Մի՛նչն է .	<i>Jusque, jusques.</i>
Մինչև կէս օր .	Jusqu'à midi.
Մինչև վաղը .	Jusqu'à demain.
Մինչև միւս վաղիւ (վաղը չէ մէկալ օր) .	Jusqu'après demain.
Մինչև կիրակի .	Jusqu'à dimanche.
Մինչև երկուշաբթի .	Jusqu'à lundi.
Մինչև այս իրիկուն .	Jusqu'à ce soir.
Մինչև իրիկուն .	Jusqu'au soir.
Մինչև առտու .	Jusqu'au matin.
Մինչև հետեւեալ օրը .	Jusqu'au lendemain.
Մինչև այս օրս .	Jusqu'à ce jour.
Մինչև այս վայրկեանս .	Jusqu'à ce moment.
Մինչև հիմա , մինչև հոս .	Jusqu'à présent, jusqu'ici.
Մինչև այն ատեն .	Jusqu'à alors.
Այն ատեն .	Alors.
Երկուշաբթի .	Le lundi.
Երեքշաբթի , չորեքշաբթի .	Le mardi, le mercredi.
Հինգշաբթի , ուրբաթ .	Le jeudi, le vendredi.
Շաբաթ , կիրակի .	Le samedi, le dimanche.
Մինչև դառնալս .	Jusqu'à mon retour.
Մինչև եղբորս դառնալը .	Jusqu'au retour de mon frère.

Մինչեւ առտուան ժամը Jusqu'à quatre heures du
չորսը . matin.

Մինչեւ կէս գիշեր . Jusqu'à minuit.

Ետ դառնալը , դարձը . Le retour.

Մինչեւ երբ մնացիք եղ- Jusqu'à quand êtes-vous
բօրս տունը . resté chez mon frère?

Անոր տունը մնացի մինչեւ Je suis resté chez lui jus-
իրիկուան ժամը տասն- qu'à onze heures du ma-
եւմէկը . tin.

Մարդ , մէկը . On (անորոշ դերանուն ,
միշտ եզակի է) .

ԳԻՏ. Ա. On դերանունն իբրեւ տէր բայի կը գործածուի , երբ բային գործողութիւնն ընողն անորոշ է , այսինքն ով ըլլալն որոշ ցուցուած չէ : Այս տեսակ խօսքեր հայերէն կը թարգմանուին բայն առանց տէր բայի յօքնակի դնելով . ինչպէս , A-t-on apporté mes souliers ? Մուճակներս բերի՞ց . On les a apportés, Բերից . On ne les a pas apportés, Չբերից : Երբեմն ալ կրաւորականով կը բացատրուին . ինչպէս , On dit que . . . Կ'ըսուի թէ . . . :

Ի՞նչ ըսին կամ ի՞նչ ըսուե- Qu'a-t-on dit ?
ցաւ . [ցաւ .

Բան մը չըսին կամ չըսուե- On n'a rien dit.

Ի՞նչ ըրին . Qu'a-t-on fait ?

Բան մը չըրին . On n'a rien fait.

ԳԻՏ. Բ. Երբ on անորոշ դերանուամբ բացատրուած խօսքի մը մէջ սեռի խնդիր կայ , հայերէնի մէջ այն սեռի խնդիրը տէր բայի ընելով՝ բային կրաւորական ձեւ տալու է . ինչպէս . On a balayé la chambre . Սենեակն աւրուեցաւ : On , երբեմն ալ ընդհանուր մարդ բառով կրնայ թարգմանուիլ :

<i>Ողբել , ողորուած .</i>	} <i>Vouloir, (*) voulu. (Տես Դաս ԻԳ. և ԼԳ.)</i>
<i>Կամենալ , կամեցած .</i>	
Հանդերձս նորոգել ուզեցի՞ն :	A-t-on voulu raccommoder mon habit ?
Նորոգել չուզեցին .	On n'a pas voulu le raccommoder.
<i>Կրնալ , կրցած .</i>	<i>Pouvoir (*), քս. (Տես Դաս Ի. և ԼԳ.)</i>
Գիրքերը կրցան գտնել .	A-t-on pu trouver les livres ?
Չկրցան գտնել .	On n'a pu les trouver.
Կրնան զանոնք հիմայ գըտնել .	Peut-on les trouver à présent ?
Չեն կրնար գտնել .	On ne peut pas les trouver.
Կրնայ մարդ ուզածն ընել .	Peut-on faire ce qu'on veut ?
Մարդ կրցածը կ'ընէ , բայց ուզածը չըներ .	On fait ce qu'on peut ; mais on ne fait pas ce qu'on veut.
Ի՞նչ կ'ըսուի .	Que dit-on ?
Ի՞նչ նոր բան կ'ըսուի .	Que dit-on de nouveau ?
Նոր բան մը չըսուիր .	On ne dit rien de nouveau.

ԴԻՏ. Գ. Երբ on դերանունը եզակի կամ յոքնակի իգական անուան մը տեղ է , խօսքին մէջ անոր վերաբերեալ ածական կամ ընդունելութիւն , on ին յարաբերած անուան նայելով իգական կամ յոքնակի կ'ըլլայ , թէպէտ բայը միշտ եզակի է . զոր օրինակ , On est fière quand on entend l'éloge de son mari. Կին մը կը պանծայ , երբ իւր առն գովեստը կը լսէ . Quand on est bonnes et charitables, mesdames, on est aimées et bénies de tous les pauvres. Ո՛վ տիկնայք , բարի եւ ողորմած կանայք բոլոր աղքատներուն սիրելի եմ եւ անոնցմէ կ'օրհնուիմ :

Նոր բան մը .	Quelque chose de nouveau.
Ոչինչ նոր բան .	Rien de nouveau.
Նոր, նորաշեն, նորոգ .	Neuf, nouveau, (nou- vel, ձայնառարով եւ սե- նայն հով սկսեալ սնուն- ներէ ստույ) .
Իմ նոր վերարկուս .	Mon habit neuf.
Իմ նոր ձիս .	Mon nouveau cheval.
Իմ գեղեցիկ ձիս .	Mon beau cheval.
Իմ նոր բարեկամս .	Mon nouvel ami.
Իմ գեղեցիկ վերարկուս կամ հանդերձս .	Mon bel habit.

ԴԻՏ. Դ. Nouveau և beau արական են , և բաղա-
ձայնով սկսեալ անուններէ առաջ միայն կը գործած-
ուին . երբ անունն արական է , և ձայնաւորով կամ
անձայն հ ով կը սկսի , հնչման քաղցրութեան համար
nouvel և bel կը դրուի . ինչպէս որ վերի օրինակնե-
րէն կը տեսնուի , բայց յոքնակի արաւրանի համար միշտ
nouveau և beau կը գործածուի X ով . զոր օրինակ .
Ces beaux arbres, Այս գեղեցիկ ծառերը . Mes nou-
veaux amis, Իմ նոր բարեկամներս :

Nouveau կ'ըսուի բնութեան մէջ նոր գոյացած , և
կամ ժամանակաւ նոր , այսինքն ուրիշ մը ետքը եկող
իրաց կամ անձանց համար . ինչպէս , Du vin nouveau,
Նոր գինի . Un nouveau commis, Նոր գործակալ . Un
nouvel ami, Նոր բարեկամ . Un livre nouveau, Նոր
գիրք : Neuf կ'ըսուի այն բաներուն համար որ մարդու
ձեռագործ են և դեռ գործածուած չեն . ինչպէս , Un
habit neuf, Նոր հանդերձ մը . Un livre neuf, Նոր
գիրք մը . ուստի կրնայ ըսուիլ . Ce livre neuf est-il
nouveau ? , Այս նոր (չգործածուած) գիրքը նո՞ր (նո-
րատիպ) է : Neuf կը նշանակէ նաև , անփորձ . Ce va-
let est bien neuf, Այս սպասաւորը շատ անփորձ է :

<i>խոզանեղ.</i>	<i>Brosser l.</i>
Այս գեղեցիկ մարդը .	Ce bel homme.
Այս գեղեցիկ մարդիկ .	Ces beaux hommes.
Այս գեղեցիկ ծառը .	Ce bel arbre.
Այս գեղեցիկ ծառերը .	Ces beaux arbres.
Իմ նոր բարեկամներս .	Mes nouveaux amis.
Ասոր (այս բանին) կը հա- ւատա՞ն .	Croit-on cela կամ ceci ?
Չեն հաւատար .	On ne le croit pas.
Ասոր (այս բանիս) վրայ կը խօսուի՞ .	Parle-t-on de cela ? կամ En parle-t-on ?
Կը խօսուի .	On en parle.
Չի խօսուիր .	On n'en parle pas.

117. Հրահանգ

Մինչև ե՞րբ գրեցիք . → Մինչև կէս գիշեր դրեցի .
 — Մինչև ե՞րբ աշխատեցայ . — Մինչև առտուան ժամը
 չորս աշխատեցաք . — Եղբայրս մինչև ե՞րբ ձեր հետ
 մնաց . — Մինչև իրիկուն ինձի հետ մնաց . — Մինչև
 ե՞րբ աշխատեցար . — Մինչև հիմա աշխատեցայ . — Դեռ
 երկայն ատենուան համար գրելիք ունի՞ս . — Մինչև
 միւս վաղուան համար գրելիք ունի՞մ . — Բժիշկը դեռ
 երկայն ատենուան համար աշխատելիք ունի՞ . — Մին-
 չեւ վաղուան համար աշխատելիք ունի . — Երկայն ա-
 տեն հոս մնալո՞ւ եմ (պարտիմ մնալ) . — Մինչև կիրա-
 կի մնալու էք . — Եղբայրս երկայն ատեն ձեր հետ մը-
 նալո՞ւ է . — Մինչև երկուշաբթի մնալու է . — Մինչև
 ե՞րբ աշխատելու ենք . — Մինչև միւս վաղիւ աշխատե-
 լու ենք . — Դեռ երկայն ատենուան համար խօսելիք
 ունի՞ք . — Դեռ ժամու մը համար խօսելիք ունի՞մ . —
 Երկայն ատեն (երկար) խօսեցա՞ք . — Մինչև միւս (հե-
 տեւեալ) օրը խօսեցայ . — Գրասենեկիս մէջ երկար ա-
 տեն մնացի՞ք . — Մինչև այս վայրկեանս հոն մնացի .
 — Գաղիացւոյն տունը դեռ երկայն ատեն բնակելիք

ունի՞ք (չատ ատեն ունի՞ք բնակելու) . — Գեռ երկայն ատեն բնակելիք ունիմ անոր տունը . — Մինչև երբ բռնակելիք ունիք անոր տունը . — Մինչև երկուշաբթի . — Սպասաւորն իմ հանդերձներս խողանե՞ց . — Ձանոնք խողանեց . — Գետինն աւլե՞ց . — Աւլեց . — Մինչև երբ հոս մնաց . — Մինչև կէս օր . — Ձեր բարեկամը դեռ ձեր տունը կը բնակի՞ . — Այլ եւս իմ տունս չի բնակիր . — Ո՞րչափ ժամանակ ունի ձեր տունը բնակելու . — Տարի մը միայն ունի իմ տունս բնակելու . — Մինչև երբ մնացիք պարահանդէսը . — Մինչև կէս գիշեր մնացի . — Նաւին վրայ ո՞րչափ ատեն մնացիք . — Ժամ մը մնացի . — Մինչև հիմա պարտէ՞զը մնացիք . — Մինչև հիմա, հոն մնացի :

118. Հրահանգ

Առաւօտուն ի՞նչ կ'ընէք . — Կը կարդամ . — Այն ատեն ի՞նչ կ'ընէք . — Նախաճաշ կ'ընեմ և կ'աշխատիմ . — Կարդալէ առաջ կը նախաճաշէ՞ք . — Ոչ, տէր, նախաճաշելէ առաջ կը կարդամ . — Աշխատելու տեղ կը խաղամ . — Խաղալու տեղ կ'աշխատիմ . — Եղբայրդ պարտէզ երթալու տեղ ձեռարամն կ'երթայ . — Ոչ տեսարան կ'երթայ ոչ պարտէզ . — Իրիկունն ի՞նչ կ'ընէք . — Կ'աշխատիմ . — Այս իրիկունն ի՞նչ ըրիր . — Ձեր հանդերձները խողանեցի և թատրոն գացի . — Երկայն ատեն թատրոնը մնացիր . — Քանի մը ըրալէ միայն մնացի . — Հոս սպասել կ'ուզէ՞ք . — Հոս սպասել չեմ ուզեր . — Մինչև երբ սպասելու եմ . — Մինչև հօրս դռնալն սպասելու էք . — Մէկը եկա՞մ . — Մէկը եկաւ . — Ի՞նչ ուզեցին կամ ուզուեցաւ . — Ձեզի խօսել ուզուեցաւ . — Սպասել չուզուեցա՞ւ . — Սպասել չուզուեցաւ . — Երկար սպասեցի՞ք ինձ . — Երկու ժամ սպասեցի ձեզ . — Տոմսակս կրցա՞ք կարդալ . — Կրցայ կարդալ . — Հասկըցա՞ք . — Հասկցայ . — Մէկուն ցցուցի՞ք . — Մէկուն չցցուցի . — Գեղեցիկ հանդերձներս բերուեցա՞ն . —

Գեռ չբերուեցան . — Սենեակս աւլուեցաւ և հանդերձ-
ներս խողանուեցան . — Երկուքն ալ կատարուեցան .
— Ի՞նչ ըսուեցաւ . — Բան մը չըսուեցաւ . — Ի՞նչ կա-
տարուեցաւ կամ գործուեցաւ (ըլլուեցաւ) . — Բան մը
չգործուեցաւ . — Ձեր փոքր եղբայրը հեգեց . — Հեգել
չուզեց . — Վաճառականին մանչն աշխատիլ ուզեց . —
Չուզեց . — Ի՞նչ ընել ուզեց . — Բան մը չուզեց ընել :

119. Հրահանգ

Կօշկակարը կրցա՞ւ կօշիկներս նորոգել . — Չկրցաւ
զանոնք նորոգել . — Ինչո՞ւ համար չկրցաւ նորոգել . —
Քանզի ժամանակ չունեցաւ . — Ոսիիէ կոճակներս կըր-
ցա՞ն գտնել . — Չկրցան գտնել . — Ինչո՞ւ համար գեր-
ձակն հանդերձս չնորոգեց . — Քանզի աղէկ դերձան
չունի . — Ինչո՞ւ համար չունը ծեծեցիք . — Քանզի զիս
խածաւ . — Ինչո՞ւ համար կը խմէք . — Քանզի ծարաւի
եմ . — Ի՞նչ ըսել ուզուեցաւ . — Բան մը ըսել չուզուե-
ցաւ . — Նոր բան մը ըսուեցա՞ւ . — Նոր բան մը չըս-
ուեցաւ . — Շուկան ի՞նչ նոր բան կ'ըսուի . — Հոն նոր
բան մը չըսուիր . — Մարդ մը սպաննել ուզուեցա՞ւ . —
Մէկը սպաննել ուզուեցաւ . — Ասիկա կը հաւտացուի՞ .
— Ձի հաւտացուիր . — Ասոր վրայ կը խօսուի՞ . — Կը
խօսուի . — Սպանուած մարդուն վրայ կը խօսուի՞ . —
Անոր վրայ չի խօսուիր . — Կրնայ մարդ ընել ինչ որ
կ'ուզէ . — Մարդ կ'ընէ ինչ որ կրնայ . բայց չընէր ինչ
որ կ'ուզէ . — Ի՞նչ բերուեցաւ . — Գիրք մը բերուե-
ցաւ . — Սպասաւորս գեղեցիկ գորգերս խողանեց . —
Գեռ չխողանեց . — Նոր ձի մը գնեցի՞ք . — Երկու նոր
ձի գնեցի . — Ո՞րչափ գեղեցիկ ծառ տեսաք . — Գեղե-
ցիկ մը միայն տեսայ . — Գեղեցիկ մարդ մը տեսա՞ք .
— Ոչ սակաւ գեղեցիկ մարդիկ տեսայ . — Նոր բարե-
կամ մը ունի՞ք . — Ոչ սակաւ ունիմ . — Ձեր նոր բա-
րեկամները կը սիրէ՞ք . — Կը սիրեմ :

ԼԳ. ԴԱՍ . TRENTE-HUITIÈME LEÇON

<i>Մինչեւ ո՞ւր .</i>	<i>Jusqu'où ?</i>
<i>Մինչեւ .</i>	<i>Jusque (անհայր) .</i>
Մինչեւ եղբորս տունը .	Jusque chez mon frère.
Մինչեւ հոս .	Jusqu'ici.
Մինչեւ հոն .	Jusque-là.
Մինչեւ Լոնտոն .	Jusqu'à Londres.
Մինչեւ Բարիզ .	Jusqu'à Paris.
Բարիզ .	A Paris.
Պէրլին .	A Berlin.
Գաղիա .	En France.
Անգղիա .	En Angleterre.
Մինչեւ Անգղիա .	Jusqu'en Angleterre.
Մինչեւ Սպանիա .	Jusqu'en Espagne.
Մինչեւ Գաղիա .	Jusqu'en France.
Մինչեւ Իտալիա .	Jusqu'en Italie.
Մինչեւ իմ տունս .	Jusque chez moi.
Մինչեւ մթերանոցը .	Jusqu'au magasin.
Մինչեւ անկիւնը .	Jusqu'au coin.
Մինչեւ ճամբուն ծայրը .	Jusqu'au bout du chemin.
Մինչեւ ճամբուն մէջտեղը .	Jusqu'au milieu du chemin.
Վերը .	En haut.
Վարը .	En bas.
Մինչեւ վեր .	Jusqu'en haut.
Մինչեւ վար .	Jusqu'en bas.
Մինչեւ ճամբուն միւս կողմը .	Jusqu'à l'autre côté du chemin.
Այս կողմը .	De ce côté-ci.
Այն կողմը .	De ce côté-là.
Ճամբուն ասդին .	En-deça du chemin.
Ճամբուն անդին .	Au-delà du chemin.

Գերմանիա .	L'Allemagne.
Ամերիկա .	L'Amérique.
Հոլանտա .	La Hollande.

ԳԻՏ. Ա. Տէրութեանց , երկիրներու անունները ընդհանրապէս իգական են , երբ e կը վերջաւորին . արական են , երբ բաղաձայնով կամ à ; é (սուր շեշտով, accent aigu) , i, o, u կը վերջաւորին :

Մէջը , մէջտեղը (օրթան) .	Le milieu.
Հորը , ջրհորը .	Le puits.
Կարասը , տակառը (Ֆըշին) .	Le tonneau.
Դղեակը , տունը .	Le château.

Մ'աւքորդել . *Voyager* (*) (*avoir* ով) .

Բարիզ կ'երթա՞ք . *Allez-vous à Paris ? կամ partez-vous pour Paris ?*

Կ'երթամ . *J'y vais.*

Անգղիա գնա՞ց . *Est-il allé en Angleterre ? կամ Est-il parti pour l'Angleterre ?*

Գնաց . *Il y est allé.*

Մինչեւ ո՞ւր գնաց . *Jusqu'ou est-il allé ?*

Մինչեւ ո՞ւր ճամբորդեց . *Jusqu'ou a-t-il voyagé ?*

Մինչեւ Ամերիկա գնաց . *Il est allé jusqu'en Amérique.*

Գողնալ . *Voler* 1.

Բան մը մէկէն գողնալ . *Voler quelque chose à quelqu'un.*

ԳԻՏ. Բ. Գաղիերէն , փոխանակ , բացառականով , մէկէն գողնալ , ըսելու , տրականով՝ *voler à quelqu'un կ'ըսուի :*

Ձեր բեղոյրը ձեռնէ գողցը՝ *Vous a-t-on volé votre chapeau ?*

Գողցուեցաւ .	On me l'a volé.
Մարդը գիրքերդ քենէ գողցա՞ւ .	L'homme t'a-t-il volé tes livres ?
Ջանոնք ինէ գողցաւ .	Il me les a volés.
Չենէ ի՞նչ գողցուեցաւ .	Que vous a-t-on volé ?
Բոյր , ամեն .	<i>Tout le.</i>
Բոլոր գինին .	Tout le vin.
Բոլոր գիրքերը .	Tous les livres.
Բոլոր մարդիկ .	[ու.ի . Tous les hommes.
Այս բառն ի՞նչպէս կը գըր-	Comment écrit-on ce mot ?
Այսպէս կը գրուի .	On l'écrit ainsi (de cette manière).

Ներկել , ներկելով , ներկած . *Teindre 4. teignant, teint.*

Կը ներկեմ , կը ներկես , կը ներկէ . Je teins, tu teins, il teint.

Ներկելով .	Teignant.
Սեւ ներկել .	Teindre en noir.
Կարմիր »	Teindre en rouge.
Կանաչ »	Teindre en vert.
Կապոյտ »	Teindre en bleu.
Գեղին »	Teindre en jaune.
Կապոյտ հանդերձս .	Mon habit bleu.

ԳԻՏ. Գ. Գոյն կամ ձեւ ցուցնող ածականները միշտ իրենց գոյականէն ետքը կը գրուին :

Այս սպիտակ բեղոյրը .	Ce chapeau blanc.
Անոր բոլորակ բեղոյրը .	Son chapeau rond.
Չեր հանդերձը կապոյտ կը ներկէք .	Teignez-vous votre habit en bleu ?
Կանաչ կը ներկեմ .	Je le teins en vert.
Չեր ասուին ի՞նչպէս ներկել կ'ուզէք .	Comment voulez-vous teindre votre drap ?

Կապոյտ ներկել կ'ուզեմ .	Je veux le teindre en bleu.
Ներկարարը .	Le teinturier.
Ներկել տալ .	<i>Faire teindre ընդ. սնց. fait teindre.</i>
Ձեր բեղոյն ի՞նչպէս ներկել տուիք .	Comment avez-vous fait teindre votre chapeau ?
Սպիտակ ներկել տուի .	Je l'ai fait teindre en blanc.
Կարմիր , կարմիրը .	Rouge, le rouge.
Թուխ , Թուխը .	Brun, le brun.
Գորշ , գորշը .	Gris, le gris.

120. Հրահանգ

Մինչեւ ո՞ւր ճամբորդեցիք . — Մինչեւ Գերմանիա ճամբորդեցի . — Մինչեւ Իտալիա գնաց . — Մինչեւ Ամերիկա ճամբորդեց . — Սպանիացիք մինչեւ ո՞ւր գացին . — Մինչեւ Լոնտոն ճամբորդեցին . — Այս խեղճ մարդը մինչեւ ո՞ւր եկաւ . — Մինչեւ հոս եկաւ . — Մինչեւ ձեր տունը եկաւ . — Մինչեւ հօրս տունը եկաւ . — Ձեռն բան մը գողցուեցաւ . — Բոլոր աղէկ գինին գողցուեցաւ . — Ձեր հօրմէն բան մը գողցուեցաւ . — Անոր բոլոր աղէկ գիրքերը գողցուեցան անկէ . — Բան մը կը գողնամ . — Բան մը չեմ գողնար . — Երբեք բան մը գողցար (գողցած ես) . — Երբեք բան մը չգողցայ . — Ձեր աղէկ հանդերձները ձեռն գողցուեցան . — Գողցուեցան . — Ինչ ի՞նչ գողցուեցաւ . — Ձեր բոլոր աղէկ գիրքերը ձեռն գողցուեցան . — Ստակը ձեռն երբ գողցուեցաւ . — Նուանդ գողցուեցաւ . — Մենչ երբեք բան մը գողցուեցաւ . — Ձեռն երբեք բան մը չգողցուեցաւ . — Մինչեւ ո՞ւր երթալ ուզեցիք . — Մինչեւ անտառը երթալ ուզեցի . — Մինչեւ հոն գացիք . — Մինչեւ հոն չգացի . — Ձեր եղբայրը մինչեւ ո՞ւր երթալ կ'ուզէ . — Մինչեւ այդ ճամբուն ծայրը կ'ուզէ երթալ . — Գինին մինչեւ ո՞ւր կ'երթայ . — Մինչեւ տակառն յատակը կ'երթայ . — Ո՞ւր կ'երթաս . — Շուկայ

կ'երթամ. — Մինչեւ ո՞ւր կ'երթանք. — Մինչև թատրոն կ'երթանք. — Մինչեւ ջրհոր կ'երթա՞ք. — Մինչեւ դղեակը կ'երթամ. — Ատաղձագործը բոլոր գինին խմեց. — Խմեց. — Ձեր փոքրիկ մանչը իւր բոլոր գիրքերը պատռեց. — Բոլորը պատռեց. — Ինչո՞ւ համար պատռեց. — Վասն զի ուսանել չուզեր :

121. Հրահանգ

Ո՞րչափ կորսնցուցիք. — Բոլոր ստակս կորսնցուցի. — Գիտէ՞ք եղբայրս ուր է. — Ձեմ գիտեր. — Գիրքս չտեսա՞ք. — Չտեսայ. — Գիտէ՞ք այս բառն ինչպէս կը գրուի. — Այսպէս կը գրուի. — Բան մը կը ներկէ՞ք. — Բեղոյրս կը ներկեմ. — Ինչպէս կը ներկէք. — Սեւ կը ներկեմ. — Ձեր հանդերձներն ի՞նչպէս կը ներկէք. — Դեղին կը ներկեմ. — Ձեր արկղը ներկել կու տա՞ք. — Ներկել կու տամ. — Ի՞նչպէս ներկել կու տաք. — Կանաչ ներկել կու տամ. — Գերձանէ գուլպաներդ ի՞նչպէս ներկել կու տաս. — Կարմիր ներկել կ'ու տամ. — Ձեր որդին իւր ժապաւէնը ներկել կու տա՞յ. — Ներկել կու տայ. — Կարմիր ներկել կու տայ. — Գորշ ներկել կու տայ. — Ձեր բարեկամներն իրենց հանդերձներն ի՞նչպէս ներկել տուին. — Կանաչ ներկել տուին. — Իտալացիք իրենց բեղոյրներն ի՞նչպէս ներկել տուին. — Թուխ ներկել տուին. — Սպիտակ բեղոյր մը ունի՞ք. — Սեւ մը ունիմ. — Ազնուականն ի՞նչ բեղոյր ունի. — Երկու բեղոյր ունի. սպիտակ մը և սեւ մը. — Ամերիկացին ի՞նչ բեղոյր ունի. — Բոլորակ բեղոյր մը ունի. — Սպիտակ բեղոյր մը ունի՞մ. — Ոչ սակաւ (plusieurs) սպիտակ և սեւ բեղոյրներ ունիք. — Ձեր ներկարարն իւր ասուին արդէն ներկեց. — Ներկեց. — Ի՞նչպէս ներկեց. — Կանաչ ներկեց. — Երբեմն կը ճամբորդէ՞ք. — Ստէպ կը ճամբորդեմ. — Այս ամառ ո՞ւր երթալու միտք ունիք. — Բարիչ երթալու

միտք ունիմ. — Իտալիա չէ՞ք երթար. — Կ'երթամ. —
 Երբեմն ճամբորդեցի՞ր. — Երբեք չճամբորդեցի. — Ձեր
 բարեկամները Հոլանտա երթալու բաղձանք ունի՞ն. —
 Հոն երթալու բաղձանք ունին. — Ե՞րբ մեկնելու միտք
 ունին. — Միւս վաղիւ մեկնելու միտք ունին :

122. Հրահանգ

Ձեր եղբայրն արդէն Սպանիա գացած է. — Դեռ
 հոն գացած չէ. — Սպանիոյ մէջ ճամբորդեցի՞ք. —
 Ճամբորդեցի. — Ե՞րբ կը մեկնիք. — Վաղիւ կը մեկ-
 նիմ. — Ժամը քանիի՞ն. — Առտուան ժամը հինգին.
 — Ձեր բոլոր մուճակները մաշեցուցի՞ք. — Բոլորը չմա-
 շեցուցի. — Սպանիացիք ի՞նչ ըրին. — Մեր բոլոր աղէկ
 նաւերն այրեցին. — Ձեր բոլոր համարները լմնցուցի՞ք.
 — Բոլորը չլմնցուցի. — Գաղիացին մինչև ո՞ւր եկաւ.
 — Մինչև ճամբուն մէջտեղն եկաւ. — Ձեր բարեկամն
 ո՞ւր կը բնակի. — Ճամբուն ասդին (ասդիի դին) կը
 բնակի. — Ձեր մթերանոցն ո՞ւր է. — Ճամբուն ան-
 դին է. — Մեր բարեկամին գրասենեակն ո՞ւր է. —
 Թատրոնին անդին է. — Մեր բարեկամին պարտէզն
 անտառին ասդի՞ն թէ անդին է. — Անդին է. — Մեր
 մթերանոցը ճամբուն ասդին չէ՞. — Ասդին է. — Այս
 առտու ո՞ւր գացիք. — Դղեակը գացի. — Ո՞րչափ ա-
 տեն մնացիք դղեակը. — Ժամ մը մնացի. — Ձեր եղ-
 բայրը վաճի՞ն է թէ վերն է. — Վերն է. — Ձեր սպա-
 սաւորն արկղս մինչև ո՞ւր տարաւ. — Մինչև մթերա-
 նոցս տարաւ. — Մինչև տունս եկա՞ւ. — Մինչեւ ձեր
 տունը եկաւ. — Կանաչ գորգը մինչև ո՞ւր կ'երթայ.
 — Մինչև գրասենեկին անկիւնը կ'երթայ. — Գաղիա
 գացի՞ք (գացած էք). — Ոչ սակաւ անգամ գացած եմ.
 — Ձեր տղաքն արդէն Գերմանիա գացած են. — Դեռ
 գացած չեն. բայց զանոնք գարնան հոն ղրկելու միտք

ունիմ. — Ճամբուն ասդի՞ն թէ անդին երթալ կ'ուզէք. — Ոչ ասդին և ոչ անդին երթալ կ'ուզեմ. Ճամբուն մէջտեղը երթալ կ'ուզեմ. — Այս ճամբան մինչև ո՞ւր կը տանի. — Մինչև Լոնտոն կը տանի :

ԼԹ. ԴԱՍ. TRENTE-NEUVIÈME LEÇON

- Պէտք ըլլալ. *Falloir* (*) (*միտքով թայ. ընդ. անց. falloir. avoir ով*).
- Պէ՞տք է. *Faut-il?* (*հտնհե աներևոյթ մը կամ que ով ստորադասական կ'ուզէ. Տես հետեւեալ Ա. Դիտ.*)
- Պէտք է. *Il faut.*
- Շուկայ երթալ պէտք է. *Faut-il aller au marché?*
 Երթալ պէտք չէ. *Il ne faut pas y aller.*
- Գաղիերէն սորվելու համար ի՞նչ ընել պէտք է. *Que faut-il faire pour apprendre le français?*
- Պէտք է շատ ուսանել. *Il faut étudier beaucoup.*
- Ինձի ի՞նչ ընել պէտք է (*ինչ պէտք եմ, պարտիմ ընել*). *Que me faut-il faire?*
- Ձեզի պէտք է (*պարտիք*) հանդարտ կենալ. *Il vous faut rester tranquille.*
- Անոր ո՞ւր երթալ պէտք է. *Où lui faut-il aller?*
- Անոր պէտք է երթալ իւր գիրքը բերել. *Il lui faut aller chercher son livre.*
- Անոնց ի՞նչ պէտք է (*ի՞նչ պարտին*) գնել. *Que leur faut-il acheter?*
- Անոնց պէտք է եզան միս գնել. *Il leur faut acheter du bœuf.*
- Մեզի ի՞նչ պէտք է կարդալ. *Que nous faut-il lire?*

ԳիՏ. Ա. Շատ անգամ լաւագոյն է որ il faut էն ետքը que շողկապով ստորադասական դրուի. այն ատեն տրական խնդիրը ստորադասականին տէր բային կ'ըլլայ . ինչպէս .

Պէտք է որ հանդարտ կե- Il faut que vous restiez
նաք . tranquille.

Ո՞ր պէտք է որ երթայ . Où faut-il qu'il aille ?

Պէտք է որ իւր գիրքը բե- Il faut qu'il aille chercher
րելու երթայ . son livre.

Ի՞նչ պէտք է որ գնեն . Que faut-il qu'ils achet-
tent ? [bœuf.

Պէտք է որ եզան միս գնեն . Il faut qu'ils achettent du
Ի՞նչ պէտք է որ կարդանք . Que faut-il que nous li-
sions ?

Ձեզի ի՞նչ պէտք է . Que vous faut-il ?

Ինծի ստակ պէտք է . Il me faut de l'argent.

Ձեզի սու մը պէտք է . Vous faut-il un sou ?

Ձեզի անկէ շատ պէտք է . Vous en faut-il beaucoup ?

Ինծի անկէ շատ պէտք է . Il m'en faut beaucoup.

Ինծի միայն սու մը պէտք է . Il ne me faut qu'un sou.

Ձեզի պէտք եղածը բոլոր Est-ce tout ce qu'il vous
այս է . faut ?

Մինակ այս պէտք է ձեզի . Ne vous faut-il que cela ?

Ինծի բոլոր պէտք եղածն C'est tout ce qu'il me faut.
այս է .

Ինծի այս միայն պէտք է . Il ne me faut que cela.

Քեզի ո՞րչափ պէտք է . Combien te faut-il ?

Ինծի մէկ Ֆրանք միայն Il ne me faut qu'un franc.
պէտք է . [frère ?

Ձեր եղբորը ո՞րչափ պէտք է . Combien faut-il à votre

Անոր երկու Ֆրանք միայն Il ne lui faut que deux
պէտք է . francs.

Ունիմ ինչ որ ինծի պէտք է . J'ai ce qu'il me faut.

Ունի ինչ որ անոր պէտք է . Il a ce qu'il lui faut.

Ունին ինչ որ իրենց պէտք է . Ils ont ce qu'il leur faut.

Անկի .

Davantage.

ԳԻՏ. Բ. *Davantage մակրայը plusին նշանակու-
թիւնն ունի , բայց գոյականի հետ չի գործածուիր :*

Ձեզի աւելի պէտք չէ՞ . Ne vous faut-il pas da-
vantage ?

Ինծի աւելի պէտք չէ . Il ne me faut pas davan-
tage. [tage.

Անոր աւելի պէտք չէ . Il ne lui faut pas davan-

Ձեզի շատ աշխատել պէտք եղա՞ւ . Գաղիերէն սորվե-
լու համար . Vous a-t-il fallu travail-
ler beaucoup pour ap-
prendre le français ?

Ինծի շատ աշխատել պէտք եղաւ . [ընել) . Il m'a fallu travailler beau-
coup.

Ի՞նչ ընելու եմ , (պարտիմ) Que dois-je faire ?

Աշխատելու էք . Vous devez travailler.

Հոն երթալ պէտք է . Faut-il y aller ?

Կրնաք հոն երթալ . Vous pouvez y aller.

Արժեղ , արժած .

Valoir () , valu (a-
voirով) .*

Այս ձին ո՞րչափ կրնայ ար-
ժել . [ժել . Combien ce cheval peut-
il valoir ?

Կրնայ հարիւր սկուտ ար-
կարժէ՞ք . Valez-vous ? Il peut valoir cent écus.

Կ'արժեմ , կ'արժես , կ'արժէ . Je vau , tu vau , il vaut.

Կ'արժենք , կ'արժեն . [ժէ . Nous valons , ils valent.

Այս հրացանը ո՞րչափ կ'ար-
ժուտ մը միայն կ'արժէ . Combien ce fusil vaut-il ?

Այս ո՞րչափ կ'արժէ . Il ne vaut qu'un écu.

Այս ո՞րչափ կ'արժէ . Combien cela vaut-il ?

Այս մեծ բան չարժեր . Cela ne vaut pas grand
chose.

Բան մը չարժեր .	Cela ne vaut rien.
Այս աւելի կ'արժէ քան թէ այն .	Celui-ci vaut plus que celui-là.
Մին այնչափ չարժեր որ-չափ միւսը .	L'un ne vaut pas autant que l'autre.
Լաւ, շտապոյն ըլլալ .	<i>Valoir mieux.</i>
Ես եղբորս չափ լաւ չեմ .	Est-ce que je ne vaut pas autant que mon frère?
Դուք անկէ լաւ էք .	Vous valez mieux que lui.
Ես ձեզի չափ լաւ չեմ .	Je ne vaud pas autant que vous.
Իս սալ, սալ .	<i>Rendre 4.</i>
Ձեր գիրքը ձեզի կու տայ .	Vous rend-il votre livre?
Ինձի ետ կու տայ .	Il me le rend.
Ձեր ձեռնոցները ձեզի տը-լամ .	Vous a-t-il rendu vos gants?
Ինձի ետ տուաւ .	Il me les a rendus.
Ձեր եղբայրն իւր համար-ներն արդէն սկսած .	Votre frère a-t-il déjà commencé ses thèmes.
Դեռ ոչ .	} <i>Pas encore.</i> [հետ]. } <i>Ne—pas encore.</i> (այսի)
Դեռ չսկսաւ .	Il ne les a pas encore com- mencés.
Ընծայն .	<i>Le présent, le cadeau.</i>
Ընծայ մը ընդունեցա՞ք .	Avez-vous reçu un présent?
Ոչ սակաւ ընդունեցայ .	J'en ai reçu plusieurs.
Գիրքերն ընդունեցա՞ք .	Avez-vous reçu les livres?
Ընդունեցայ .	Je les ai reçus.
Որմե՞ .	<i>De qui?</i>
Որմէ՞ ընդունեցաք ընծայ .	De qui avez-vous reçu des présents?
Բարեկամներէս .	De mes amis.

Ուստի՞ .	D'où ?
Ուստի՞ կու գաք .	D'où venez-vous ?
Պարտէզէն կու գամ .	Je viens du jardin.
Ուստի՞ եկաւ .	D'où est-il venu ?
Թատրոնէն եկաւ .	Il est venu du théâtre.
Ուստի՞ եկան .	D'où sont-ils venus ?

123. Հրահանգ

Շուկայ երթալ պէ՞տք է . — Երթալ պէ՞տք չէ . — Ձեզի ի՞նչ գնել պէ՞տք է . — Ինծի եզան միս գնել պէ՞տք է . (պէ՞տք է որ , եւայլն) . — Ինծի պէ՞տք է երթալ գինի բերել . — Ձեզի պէ՞տք է երթալ բերել . — Պարահանդէս երթալո՞ւ եմ (պարտի՞մ երթալ) . — Ձեզի հոն երթալ պէ՞տք է . — Ինծի ե՞րբ հոն երթալ պէ՞տք է . — Ձեզի այս իրիկուն պէ՞տք է հոն երթալ . — Ինծի պէ՞տք է երթալ կանչել հիւսր . — Ձեզի պէ՞տք է երթալ կանչել զնա . — Ինծի ի՞նչ պէ՞տք է ընել Բուսերէն սորվելու համար . — Ձեզի պէ՞տք է շատ ուսանել . — Քերմաներէն սորվելու համար շատ ուսանել պէ՞տք է . — Շատ ուսանել (կարդալ) պէ՞տք է . — Ինծի ի՞նչ ընել պէ՞տք է . — Ձեզի պէ՞տք է աղէկ գիրք մը գնել . — Ի՞նչ ընելու է նա . — Անոր պէ՞տք է հանդարտ կենալ . — Ի՞նչ ընելու ենք . — Ձեզի աշխատել պէ՞տք է . — Արարերէն սորվելու համար ձեզի շատ աշխատել պէ՞տք է . — Չայն սորվելու համար ինծի շատ աշխատել պէ՞տք է . — Ինծի ինչո՞ւ համար շուկայ երթալ պէ՞տք է . — Ձեզի պէ՞տք է հոն երթալ եզան միս և գինի գնելու համար . — Ինծի տեղ մը երթալ պէ՞տք է . — Քեզի պարտէզ երթալ պէ՞տք է . — Ինծի պէ՞տք է որ բան մը առնելու զրկեմ (առնել տամ) . — Քեզի պէ՞տք է որ գինի առնելու զրկես . — Ինծի ի՞նչ ընել պէ՞տք է . — Ձեզի պէ՞տք է համար մը գրել . — Որո՞ւ տոմսակ մը գրել պէ՞տք է ինծի . — Ձեզի պէ՞տք է հատ

մը գրեւ ձեր բարեկամին . — Ձեզի ի՞նչ պէտք է, տէր . — Ինծի ասուի պէտք է . — Այս բեղոյրը ո՞րչափ կ'արժէ . — Չորս սկուտ կ'արժէ . — Ձեզի գուլպա պէ՞տք է . — Պէտք է . — Այդ գուլպաները ո՞րչափ կ'արժեն . — Երկու Փրանք կ'արժեն . — Ձեզի այս միայն պէտք է . — Ինծի այս միայն պէտք է . — Ձեզի մուճակ պէտք չէ՞ . — Պէտք չէ . — Քեզի շատ ստակ պէ՞տք է . — Ինծի շատ պէտք է անկէ . — Ո՞րչափ պէտք է քեզի . — Ինծի հինդ սկուտ պէտք է . — Ձեր եղբորը ո՞րչափ պէտք է . — Անոր վեց սու միայն պէտք է . — Անոր աւելի պէտք չէ՞ . — Անոր աւելի պէտք չէ . — Ձեր բարեկամին աւելի պէ՞տք է . — Անոր այնչափ պէտք չէ որչափ ինծի . — Ձեզի ի՞նչ պէտք է . — Ինծի ստակ և հանդերձ պէտք է . — Ունի՞ք հիմա ինչ որ ձեզի պէտք է . — Ունիմ ինչ որ ինծի պէտք է . — Ձեր հայրն ունի՞ ինչ որ իրեն պէտք է . — Ունի ինչ որ իրեն պէտք է :

124. Հրահանգ

Կրացւոյն մանչերը ձեր գիրքերը ձեզի տուի՞ն . — Ինծի տուին (ետ դարձուցին, հատուցին) . — Ե՞րբ տուին . — Երէկ տուին . — Ձեր փոքրիկ մանչն ընծայ մը ընդունեցա՞ւ . — Ոչ սակաւ ընդունեցաւ . — Ո՞րմէ ընդունեցաւ . — Իմ հօրմէս և ձերինէն ընդունեցաւ . — Ընծաներ ընդունեցա՞ք . — Ընդունեցայ . — Ի՞նչ ընծաներ ընդունեցաք . — Գեղեցիկ ընծաներ ընդունեցայ . — Պարտէզէ՞ն կու գաք . — Պարտէզէն չեմ գար, այլ մթերանոցէն . — Իրլանտացին ուստի՞ կու գայ . — Պարտէզէն կու գայ . — Ձեր եկած պարտէզէ՞ն կու գայ . — Նոյնէն չի գար . — Ո՞ր պարտէզէն կու գայ . — Մեր ծեր բարեկամին (պարտէզէն) կու գայ . — Ձեր մանչն ուստի՞ կու գայ . — Տեսարանէն կու գայ . — Այս ձին ո՞րչափ կրնայ արժեւ . — Հինգ հարիւր սկուտ կրնայ արժեւ . — Այս գիրքն ասոր չափ կ'արժէ՞ . — Աւելի կ'արժէ . — Հրացանս ո՞րչափ կ'արժէ . — Ձեր բարեկա-

մին (հրացանին) չափ կ'արժէ . — Ձեր ձիերն Անգղիաց-
ւոց (ձիերուն) չափ կ'արժե՞ն . — Այնչափ չեն արժեր .
— Այս դանակը ո՞րչափ կ'արժէ . — Բան մը չարժեր :

125. Հրահանգ

Ձեր սպասաւորն իմինիս չափ աղէ՞կ է (կ'արժէ՞) .
— Ձերինէն լաւ է . — Ձեր եղբորը չափ աղէ՞կ էք . —
Ան ինէ աղէկ է . — Բարեկամիդ չափ աղէ՞կ ես . — Ա-
նոր չափ աղէկ եմ . — Մեր դրացիներուն չափ աղէ՞կ
ենք . — Անոնցմէ լաւ ենք . — Ձեր անձրեւնոցն իմինիս
չափ աղէ՞կ է . — Այնչափ աղէկ չէ . — Ինչո՞ւ համար
իմինիս չափ աղէկ չէ . — Քանզի ձերինին չափ գեղե-
ցիկ չէ . — Այս հրացանը ո՞րչափ կ'արժէ . — Շատ
չարժեր . — Ձեր ձին ծախել կ'ուզէ՞ք . — Ծախել կ'ու-
զեմ . — Ո՞րչափ կ'արժէ . — Նրկու հարիւր սկուտ կ'ար-
ժէ . — Չայն գնել կ'ուզէ՞ք . — Արդէն հատ մը գնեցի .
— Ձեր հայրը ձի մը գնելու միտք ունի՞ — Հատ մը
գնել կ'ուզէ , բայց ոչ ձերինը . — Ձեր եղբայրներն ի-
րենց համարներն սկսա՞ն . — Սկսան . — Ձեր տոմսակ-
ներն ընդունեցա՞ք . — Իե՛ս չընդունեցանք . — Ունի՞նք
ինչ որ մեզի պէտք է . — Չունինք ինչ որ մեզի պէտք
է . — Մեզի ի՞նչ պէտք է . — Մեզի պէտք են գեղեցիկ
ձիեր , ոչ սակաւ սպասաւորք և շատ ստակ . — Մեզի
այս միայն պէտք է . — Մեզի այս միայն պէտք է . — Ի՞նչ
ընելու եմ . — Ձեզի պէտք է որ գրէք . — Որո՞ւ գրել
պէտք է ինծի (որո՞ւ պէտք է որ գրեմ) . — Ձեզի պէտք
է գրել ձեր բարեկամին . — Ո՞ւր է . — Ամերիկա է . —
Ո՞ւր երթալու եմ . — Գաղիա կրնաք երթալ . — Ինծի
մինչև ո՞ւր երթալ պէտք է . — Մինչև Բարիդ կրնաք
երթալ . — Ձեր հայրն ի՞նչ տոմսակներու պատասխան
տուաւ . — Իւր բարեկամներուն (տոմսակներուն) պա-
տասխան տուաւ . — Ձեր սպասաւորն ինչո՞ւ չուներ
ծեծեց . — Չանոնք ծեծեց որ շատ աղմուկ ըրին :

Խ. ԴԱՍ. QUARANTIÈME LEÇON

<i>Ուտել ; կերած .</i>	<i>Manger 1. mangé.</i>
<i>Ծաշի , ճաշած .</i>	<i>Dîner 1. diné.</i>
<i>Ճաշ .</i>	Le dîner <i>կամ</i> le diné.
<i>Նախաճաշ .</i>	Le déjeuner <i>կամ</i> le déjeuneré.
<i>Ընթրի .</i>	<i>Souper 1.</i>
<i>Ընթրիք .</i>	Le souper <i>կամ</i> le soupé.
<i>Ետքը .</i>	<i>Après .</i>
<i>Ինչ , անկէ , ձեռնէ ետքը .</i>	Après moi, lui, vous.
<i>Եղբորմէս ետքը .</i>	Après mon frère.
<i>Խօսելէն ետքը .</i>	Après avoir parlé.
<p>ԴԻՏ. Ա. Հայերէն կ'ըսենք <i>աներեւութով , խօսելէն , ուտելէն , տեսնելէն ետքը .</i> Գաղիերէն՝ <i>փոխանակ աներեւութի պէտք է աներեւոյթ անցեալ դնել</i> après էն ետքը . <i>զոր օրինակ , après avoir parlé, mangé, vu, եւ : Բայց պէտք է գիտնալ որ</i> après էն ետքը <i>եկող աներեւոյթ անցեալին տէր բային՝ նոյն նախադասութեան դիմաւոր բային տէր բայիին հետ նոյն ըլլալու է .</i> <i>զոր օրինակ՝</i> J'ai cassé votre couteau après avoir coupé le bœuf. <i>Հոս</i> avoir coupé ին տէր բային <i>ai cassé ին տէր բային , այսինքն je դերանունն է :</i></p>	
<i>Իւր ձին վաճառելէն ետքը .</i>	Après avoir vendu son cheval.
<i>Հոն երթալէն ետքը՝ .</i>	Après y avoir été.
<i>Ձեռնէ կանուխ ճաշեցի .</i>	J'ai dîné de meilleure heure que vous.
<i>Ուշ ընթրեցիք .</i>	Vous avez soupé tard.
<i>Վճարել , հատուցանել .</i>	<i>Payer 1.</i>
<i>Ձի մը վճարել մարդու մը</i>	<i>Payer un cheval à un</i>
<i>(ձիու մը ստակը վճարել մարդու մը) .</i>	<i>homme.</i>

Հանդերձը վճարել դեր- Payer l'habit au tailleur.
ձակին .

Կօշիկները կը վճարէ՞ք կօշ- Payez-vous les souliers au
կակաղին . cordonnier ?

Կը վճարեմ . Je les lui paye.

Դանակը ձեզի կը վճարէ՞ . Vous paye-t-il le couteau ?

Կը վճարէ . Il me le paye.

Պարտական եղածս (ինչ որ Je paye ce que je dois.
պարտիմ) կը վճարեմ .

Խնդրել , ուղի .

Demander 1.

Մէկէն բան մը խնդրել . Demander quelque chose
à quelqu'un.

ԴԻՏ. Բ. Գաղիերէնի մէջ payer բային հետ անձը որուն կը վճարուի՝ տրական կը դրուի , և կը նշանակէ բանի մը ստակը կամ գինը մէկուն վճարել : Բայց երբ վճարուելու իրը չյիշուելով , միայն անձը կը յիշուի , այն ատեն անձը հայցական կը դրուի : Demander բային հետ նոյնպէս անձը տրական կը դրուի , և ոչ բացառական :

Դերձակը վճարեցի (դեր- J'ai payé le tailleur.
ձակին ստակը տուի) .

Վճարեցի անոր (գղ. հայց.) Je l'ai payé.

Կօշկակարին վճարեցի՞ք . Avez-vous payé le cor-
donnier ?

Վճարեցի . Je l'ai payé.

Մ'արդե մը (գղ. սոք.) ստակ *Demander de l'argent*
խնդրել . *à un homme .*

Հօրմէս ստակ կը խնդրեմ . Je demande de l'argent à
mon père.

Ձեր բեղոյրն ինչ կը խընդ- Me demandez-vous votre
րէ՞ք . chapeau ?

Կը խնդրեմ . Je vous le demande.

Անկէ խնդրել զայն .	Le lui demander.
Անկէ խնդրել զանոնք .	Les lui demander.
Ինէ ի՞նչ կը խնդրէք .	Que me demandez-vous ?
Ձեռնէ՛ բան մը չեմ խնդրեր .	Je ne vous demande rien.
Փորձել .	<i>Essayer</i> (<i>եստեղնակած ա- նկրեայց՞ը անոյ կամ՝ քով</i>).
Կ'ուզէ՞ք ասիկա ընելու փորձել .	Voulez-vous essayer de faire cela ?
Ընելու փորձեցի .	J'ai essayé de le faire.
Պարտիք փորձել աւելի ա- ղէկ ընելու .	Il vous faut essayer de (le) faire mieux.
Բռնել, թռնած, թռնելով .	<i>Tenir 2, tenu, tenant.</i>
Կը թռնեմ, կը թռնես, կը թռնի .	<i>Je tiens, tu tiens, il tient.</i>
Գաւազանս կը բռնէ՞ք .	Tenez-vous mon bâton ?
Կը բռնեմ .	Je le tiens.
Կը բռնենք, կը բռնեն .	Nous tenons, ils tiennent.
Մէկը կը փնտռէ՞ք .	Cherchez-vous quelqu'un ?
Ձո՞վ կը փնտռէք . [փնտռեմ .	Qui cherchez-vous ? [res.
Ներայրներուս մէկը կը	Je cherche un de mes frè-
Հօրեղբայրս .	Mon oncle.
Հօրեղբորորդիս .	Mon cousin.
Ազգականս .	Mon parent.
Ծնողքս (հայր և մայր) .	Mes parents.
Ներայրներուս մէկը .	Un de mes frères.
Հօրեղբորորդիներուս մէկը .	Un de mes cousins.
Ծնողաց, ազգականաց մէկը .	Un de ses parents.
Մեր բարեկամներէն մէկը .	Un de nos amis.
Անոնց դրացիներէն մէկը .	Un de leurs voisins.

ԳԻՏ. Գ. *Oncle բառը կը նշանակէ նաեւ մօրեղբայր,
Cousin կը կոչէ մէկը ոչ միայն իւր հօրեղբոր, այլեւ
մօրեղբոր, հօրաքեռ և մօրաքեռ որդին :*

Ձեզ տեսնել կը փնտռէ (կը Il cherche à vous voir.

Ջանայ, կ'ուզէ) .

Ձիս տեսնել կը փնտռէ՞ . Cherche-t-il à me voir ?

Իւր հօրեղբարց մէկը տես- Il cherche à voir un de
նել կը փնտռէ . ses oncles.

ԴԻՏ. Դ. Chercher բայն ետեւէն և ով աներեւոյթ մը ունենալով՝ Ջանալ, ուզել, խնդրել կը նշանակէ :

Որ'կը խնդրէ (այսինքն՝ Demander quelqu'un.
հարցնել, ուզել սեննել) .

Ձո՞վ կը խնդրէք . Qui demandez-vous ?

Բարեկամներուս մէկը կը Je demande un de mes
խնդրեմ . amis.

Կը խնդրուիք (ձեզ կ'ուզեն) . On vous demande.

Կը խնդրուի՞մ (զիս կ'ուզէ՞ն) . Me demande-t-on ?

ԴԻՏ. Ե. Demander բայէն ետքը եթէ անձը տրական դրուի, կը նշանակէ անոր հարցնել, կամ անկէ խնդրել . եթէ անձը հայցական դրուի, կը նշանակէ մէկը խնդրել, տեսնել ուզել .

Ինչպէս որ պէտք է (ըստ . Comme il faut.
արժանայն, շատ աղէկ) .

Շատ աղէկ կը գրէք . Vous écrivez comme il faut.

Այս մարդիկ իրենց պարտքը շատ աղէկ կը կատարեն . Ces hommes font leur devoir comme il faut.

Պարտք (իր պարտականութիւն) .

Համար (պարտապահ մը աշակերտին ստուծը որպէս զի վարժարանն համար ընէ) .

Le devoir.

Ձեր պարտքը (համարը) Avez-vous fait votre devoir ?
կատարեցի՞ք .

Կատարեցինք (ըրինք) .	Nous l'avons fait.
Գաւաթ մը գինի .	Un verre de vin.
Կտոր մը հաց . .	Un morceau de pain.

ԴԻՏ. Զ. Կչիւ , չափ , քանակութիւն կամ բազմութիւն , առատութիւն կամ պակասութիւն ցուցնող աւանաներէն ետքը եկող գոյականէն առաջ de նախադրութիւնը կը դրուի :

126. Հրահանգ

Հրացանը վճարեցի՞ք . — Վճարեցի . — Հօրեղբայրդ գիրքերը վճարե՞ց . — Վճարեց . — Հանդերձները դերձակին վճարեցի՞ք . — Վճարեցիք . — Զին վճարեցի՞ր վաճառականին . — Դեռ չվճարեցի . — Մեր ձեռնոցները վճարեցի՞նք . — Վճարեցինք . — Զեր հօրեղբորդին իւր մուճակները վճարե՞ց . — Դեռ չվճարեց . — Եղբայրս կը վճարէ՞ ձեզի ինչ որ պարտի . — Կը վճարէ . — Կը վճարէ՞ք ինչ որ պարտիք . — Կը վճարեմ ինչ որ պարտիմ . — Հացագործին վճարեցի՞ք . — Վճարեցի . — Զեր հօրեղբայրը վճարե՞ց եզան միսը մսավաճառին . — Վճարեց . — Դանակս ո՞վ կտորեց . — Հացը կտրելէն ետքը ես կտորեցի . — Զեր որդին մատիտներս կտորե՞ց . — Իւր տոմսակները գրելէն ետքը կտորեց զանոնք . — Գինին խմելէն ետքը վճարեցի՞ք վաճառականին . — Խմելէն ետքը վճարեցի . — Զեր համարները լմնցնելէն ետքը ի՞նչ ըրիք . — Հօրեղբորդուոյս տունը կ'երթայի զանի տեսարան տանելու համար . — Ի՞նչպէս կը խօսիմ . — Շատ աղէկ (ինչպէս որ պէտք է) կը խօսիք . — Հօրեղբորդիս իւր համարներն ի՞նչպէս գրեց . — Գրեց ինչպէս որ պէտք է . — Տղայքս իրենց համարներն ի՞նչպէս ըրին . — Աղէկ ըրին . — Այս մարդն իւր պարտաւորութիւնը կը կատարէ՞ (կ'ընէ՞) . — Միշտ կը կատարէ . — Այս մարդիկն իրենց պարտաւորութիւնը կ'ընեն . — Միշտ կ'ընեն . — Զեր պարտքը կ'ընէ՞ք .

—Կընեմ ինչ որ կրնամ. —Այս մարդէն ի՞նչ կը խընդրէք. —Ստակ կը խնդրեմ. —Այս մանչն ինչ ի՞նչ կը խնդրէ. —Ձենէ ստակ կը խնդրէ, —Ինչ բան մը կը խնդրէ՞ք. —Ձենէ սկուտ մը կը խնդրեմ. —Հացը կը խնդրէ՞ք ինչ. —Կը խնդրեմ. —Ո՞ր մարդէն ստակ կը խնդրէք. —Անկէ կը խնդրեմ որմէ դուք կը խընդրէք. —Ո՞ր վաճառականներէն ձեռնոց կը խնդրէք. —Կիյեօմ փողոցը բնակողներէն կը խնդրեմ. —Հացագործէն ի՞նչ կը խնդրէք. —Հաց կը խնդրեմ.

127. Հրահանգ

Մտավաճառներէն եզան միս կը խնդրէ՞ք. —Կը խնդրեմ. —Գաւազանը կը խնդրէ՞ք ինչ. —Կը խընդրեմ. —Գիրքը քենէ կը խնդրէ՞ք. —Կը խնդրէ. —Անգղիացիէն ի՞նչ խնդրեցիք. —Անկէ իմ կաշեայ արկղս խնդրեցի. —Տուա՛ւ. —Տուաւ. —Որմէ՞ շաքար խընդրեցիք. —Վաճառականէն խնդրեցի. —Ձեր հայրը որո՞ւ կը վաճառէ իւր մուճակները. —Կօշկակարներուն կը վճարէ. —Հացը որո՞ւն վճարեցինք. —Մեր հացագործներուն վճարեցինք. —Քանի՛ տարուան ես. —Դեռ տասը տարուան չեմ. —Արդէն Գաղիերէն կը սորվի՞ս. —Արդէն կը սորվիմ. —Եղբայրդ Գերմաներէն գիտէ՞ք. —Ձի գիտեր. —Ինչո՞ւ համար չի գիտեր. —Վասն զի սորվելու ժամանակ չունեցաւ. —Հայրդ իւր տո՛ւնն է. —Ոչ, մեկնեցաւ. բայց եղբայրս տունն է. —Եղբայրդ ո՞ւր գնաց. —Անգղիա գնաց. —Երբեմն հոն գացած էք. —Երբեք գացած չեմ. —Այս ամառ Գաղիա երթալու միտք ունի՞ք. —Երթալու միտք ունիմ. —Հոն երկայն ատեն մնալու միտք ունի՞ք. —Ամառը մնալու միտք ունիմ. —Ձեր եղբայրը մինչեւ երբ տունը կը մնայ. —Մինչեւ կէսօր. —Ձեր ձեռնոցները ներկել տուի՞ք. —Ներկել տուի. —Ի՞նչպէս ներկել տուիք. —Դեղին ներկել տուի. —Արդէն ճաշեցի՞ք. —Դեռ ոչ. —Ժամը քանի՞ն կը ճաշէք. —Ժամը վեցին կը ճա-

չեմ. — Որո՞ւ տուն կը ճաշէք. — Բարեկամներէս մէկուն տունը կը ճաշեմ. — Երէկ որո՞ւ հետ ճաշեցիք. — Ազգականներէս մէկուն հետ ճաշեցի. — Ի՞նչ կերաք. — Աղէկ հաց, եզան միս և կարկանդակ կերանք. — Ի՞նչ խմեցիք. — Աղէկ գինի և ընտիր մրգուղ խմեցինք. — Ձեր հօրեղբայրն այսօր ո՞ւր կը ճաշէ. — Մեր տունը կը ճաշէ. — Ձեր հայրը ժամը քանի՞ր՞ն կ'ընթրէ. — Ժամը իննին կ'ընթրէ. — Դուք անկէ կանո՞ւլս կ'ընթրէք. — Անկէ ուշ կ'ընթրեմ:

128. Հրահանգ

Ո՞ւր կ'երթաք. — Ազգականներէս մէկուն տունը կ'երթամ անոր հետ նախաճաշ ընելու. — Ձեռնոցներս բռնել կ'ուզե՞ս. — Բռնել կ'ուզեմ. — Բեղոյրս ո՞վ կը բռնէ. — Ձեր որդին կը բռնէ. — Գաւազանս կը բռնե՞ս. — Կը բռնեմ. — Բան մը կը բռնէ՞ք. — Ձեր հրացանը կը բռնեմ. — Գիրքս ո՞վ բռնեց. — Ձեր սպասաւորը բռնեց. — Խօսիլ փորձել (խօսելու փորձ մը ընել) կ'ուզէ՞ք. — Փորձել կ'ուզեմ. — Ձեր փոքր եղբայրը երբեք փորձե՞ց համարներ գրել (ընել). — Փորձեց. — Բեղոյր մը շինել երբեք փորձեցի՞ք. — Հատ մը շինել երբեք չփորձեցի. — Ձո՞վ կը փնտռէք. — Ինծի ձի մը վաճառող մարդը կը փնտռեմ. — Մէկը կը փնտռէ՞ ձեր ազգականը. — Իւր բարեկամներէն մէկը կը փնտռէ. — Մէկը կը փնտռե՞նք. — Մեր դրացիներէն մէկը կը փնտռենք. — Ձո՞վ կը փնտռես. — Մեր բարեկամներէն մէկը կը փնտռեմ. — Սպասաւորներուս մէկը կը փրնտռէ՞ք. — Ոչ, խփններուս մէկը կը փնտռեմ. — Ձեր հօրեղբորը խօսել փորձեցի՞ք. — Անոր խօսել փորձեցի. — Հայրս տեսնել փորձեցի՞ք. — Ձայն տեսնել փորձեցի. — Ձեզ ընդունե՞ց. — Ձիս չընդունեց. — Ձեր եղբայրներն ընդունե՞ց. — Ընդունեց. — Ձեր ազգականը տեսնել կրցա՞ք. — Տեսնել չկրցայ. — Ձեր համարները գրելէն ետքը ի՞նչ ըրիք. — Ձանոնք գրելէն ետքը

տոմսակս գրեցի . — Ձո՞վ կը խնդրէք . — Դերձակը կը խնդրեմ . — Այս մարդը մէկը կը խնդրէ՞ . — Ձեզ կը խնդրէ . — Կը խնդրուի՞ք (ձեզ կ'ուզե՞ն) . — Կը խնդրուիմ . — Կը խնդրուիմ (զիս կ'ուզե՞ն) . — Դուք չէք խնդրուիր , այլ ձեր բարեկամներէն մէկը կը խնդրուի . — Բժիշկը կը խնդրէ՞ք . — Կը խնդրեմ . — Ձեր փոքր եղբայրն ի՞նչ կը խնդրէ . — Փոքրիկ կտոր մը հաց կը խնդրէ . — Իեռ նախաճաշ չըրա՞ւ . — Նախաճաշ ըրաւ , բայց տակաւին անօթի է . — Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ կը խնդրէ . — Գաւաթ մը գինի կը խնդրէ . — Իեռ չխմե՞ց . — Արդէն խմեց , բայց տակաւին ծարաւի է .

ԽԱ. ԴԱՍ. QUARANTE-UNIÈME LEÇON

Այն որ (ոտոր. նո հայց.) *Celui qui.*

Կը տեսնէ՞ք մարդը որ կու *Apercevez-vous l'homme*
 գայ (եկող մարդը կը *qui vient ?*
 տեսնէ՞ք) .

Եկողը կը տեսնեմ . *J'aperçois celui qui vient.*

Մթերանոցը գացող մար- *Apercevez-vous les hom-*
 դիկը կը տեսնէ՞ք . *mes qui vont au maga-*
 sin ?

Հոն մտնողները կը տես- *J'aperçois ceux qui y en-*
 նեմ . *trent.*

ԴԻՏ. Ա. Voir և apercevoir, երկուքն ալ տեսնել կը նշանակեն . Voir, տեսնել , աչք ունենալ ըսել է . կոյրը չի տեսներ . apercevoir կը նշանակէ , նայած ատենը բան մը տեսնել , աչքին հանդիպել :

Օդն ի՞նչպէս է . *Quel temps fait-il ?*
 Հիմա օդը գեղեցիկ է . *Il fait beau (temps) à présent.*

- Երէկ օդն ի՞նչպէս էր . Quel temps a-t-il fait hier?
 Երէկ օդը գեղեցիկ էր . A-t-il fait beau (temps)
 hier ?
 Երէկ օդը գէշ էր . Il a fait mauvais (temps)
 [ցիկ է . hier. [tin.
 Այս առտու օդը գեղեցիկ էր . Il fait beau temps ce ma-

ԴիՏ. Բ. Երբ օդոյ , եղանակի , բարեխառնութեան
 աստիճանի վրայ խօսք կ'ըլլայ , Գաղիերէն fair բայը կը
 գործածուի իբրև միադէմ , և Հայերէն եմ բայով կը
 բացատրուի :

- Տաք է . *Fait-il chaud ?*
 Տաք է . *Il fait chaud .*
 Շատ , յոյժ . *Très .*
 Շատ տաք է . *Il fait très-chaud .*
 Ցուրտ է , շատ ցուրտ է . *Il fait froid , il fait très
 froid .*
 Ոչ տաք է , ոչ ցուրտ է . *Il ne fait ni chaud ni froid .*
 Որոշ . *Obscur .*
 Աղօտ . *Sombre .*
 Պայծառ , յստակ . *Clair .*
 Ձեր մթերանոցն աղօտ է . *Il fait sombre dans votre
 magasin .*
 Անոր յարդանոցն աղօտ է . *Fait-il sombre dans son
 grenier ?*
 Աղօտ է . *Il y fait sombre .*
 Խոնախ . *Humide .*
 Չոր . *Sec .*
 Խոնախ է . *Fait-il humide ?*
 Խոնախ չէ . *Il ne fait pas humide .*
 Չոր է . *Il fait sec .*
 Չափազանց չոր է . *Il fait trop sec .*

<i>Լուսնիայ .</i>	<i>Le clair de lune.</i>
<i>Արև .</i>	<i>Le soleil.</i>
Լուսնկայ է .	Il fait clair de lune.
Չափազանց արև է .	Il fait trop de soleil.
<i>Մաշտկել , համը նոյի .</i>	<i>Gôûter 1.</i>
Այս գինին ճաշակեցի՞ք .	Avez-vous goûté ce vin?
Ճաշակեցի .	Je l'ai goûté.
Ի՞նչպէս կը գտնէք .	Comment le trouvez-vous?
Աղէկ կը գտնեմ .	Je le trouve bon.
Աղէկ չեմ գտներ .	Je ne le trouve pas bon.
<i>Սիրել , պտործել .</i>	<i>Aimer 1.</i>
Չուկը կը սիրեմ (կ'ախոր- ծիմ) .	J'aime le poisson.
Վառեակը կը սիրէ .	Il aime le poulet.
Մրգուղը կը սիրէ՞ք .	Aimez-vous le cydre ?
Ոչ , գինին կը սիրեմ .	Non, j'aime le vin.
Եղբայրս տեսնել կը սիրէ՞ք (կ'ախործի՞ք) .	Aiméz-vous à voir mon frère ?
Տեսնել կ'ախործիմ .	J'aime à le voir.
Ընել կը սիրեմ .	J'aime à faire.
Ուսանել կ'ախործի .	Il aime à étudier.
 ԴԻՏ. Գ. Aimer բայէն ետքը աներեւոյթը à նա- խագրութիւն կ'ուզէ , ինչպէս օրինակներէն կը տեսնուի :	
<i>Բերնոց սորվիլ , գոց ընել .</i>	<i>Apprendre par cœur.</i>
Աշակերտը (դպրոցի) .	L'écolier.
Սանը .	L'élève.
Ուսուցիչը .	Le maître, l'instituteur, le précepteur.
Ձեր աշակերտները բերնուց սորվել կը սիրե՞ն .	Vos écoliers aiment-ils à apprendre par cœur ?

- Բերնուց սորվել չեն սիրեր . Ils n'aiment pas à apprendre par cœur.
- Ձեր համարները բերնուց սորվեցա՞ք . Avez-vous appris vos thèmes par cœur ?
- Սորվեցանք . Nous les avons appris.
- Օրն անգամ մը . Une fois par jour.
- Ամիսն երեք անգամ . Trois fois par mois.
- Տարին այսչափ . Tant par an.
- Մարդ գլուխ այսչափ . Tant par tête (la tête է. է).
- Չինուոր գլուխ այսչափ . Tant par soldat.
- Տարին վեց անգամ . Six fois par an.
- Առտուն կանոխ . *Le matin de bonne heure.*
- Առտուն կանուխ կ'ելենք . *De bon matin.*
- Ձեր հայրը երբ դուրս ելաւ . Nous sortons le matin de bonne heure. [sorti ?
- Մ'եկոս մը կամ իսնի մը վրայ խօսել . *Parler de quelqu'un ou de quelque chose.*
- Որո՞ւ վրայ կը խօսիք . De qui parlez-vous ?
- Ձեր ճանչցած մարդուն վրայ կը խօսինք . Nous parlons de l'homme que vous connaissez.
- Ի՞նչ բանի վրայով կը խօսին . De quoi parlent-ils ?
- Օղին (եղանակին) վրայ կը խօսին . Ils parlent du temps.
- Օղը , եղանակը . Le temps.
- Չինուորը . Le soldat.
- Նաեւ . Aussi.
- Մ'եկի մը կամ իսնի մը վրայ ըլլալ . *Être content de quelqu'un ou de quelque chose.*
- Այս մարդէն գո՞հ էք . Etes-vous content de cet homme ?

- Անկէ գոհ եմ. Je suis content de lui.
- Ձեր նոր վերարկուէն գոհ եք . Etes-vous content de votre habit neuf?
- Գոհ եմ. J'en suis content.
- Ի՞նչ բանէ գոհ եք . De quoi êtes-vous content?
- Դժգոհ . Mécontent.
- Անկէ (իր մը) դժգոհ եմ. J'en suis mécontent.
- Անկէ (անձ մը) դժգոհ եմ. Je suis mécontent de lui.
- Ձեր բարեկամին վրայ կը խօսուի . On parle de votre ami.
- Անոր վրայ կը խօսուի . On parle de lui.
- Ձեր գիրքին վրայ կը խօսուի . On parle de votre livre.
- Անոր վրայ կը խօսուի . On en parle.
- Եթէ . Si (շղկայ.)
- Ձեզի վճարելու միտք ունիմ , եթէ ստակս ընդունիմ . Je compte vous payer, si je reçois mon argent.
- Փայտ գնելու միտք ունի՞ք . Comptez-vous acheter du bois ?
- Գնելու միտք ունիմ , եթէ ինծի եղած . պարտքը վճարուի . Je compte en acheter, si on me paye ce qu'on me doit.

129. Հրահանգ

Եկող մարդ մը կը տեսնէ՞ք . — Ձեմ տեսներ . — Ձին ուորին տղաքը կը տեսնէ՞ք . — Կը տեսնեմ . — Պարտէզը գացող մարդիկը կը տեսնէ՞ք . — Պարտէզը գացողները չեմ տեսներ , այլ շուկան գացողները . — Ձեր եղբայրն իրեն ստակ փոխ տուող մարդը կը տեսնէ՞ք . — Իրեն փոխ տուողը չի տեսներ , այլ այն որուն ինք փոխ տուաւ . — Սորվող տղաքը կը տեսնէ՞ք . — Սորվողները չեմ տեսներ , այլ խաղացողները . — Բան մը կը տեսնեմ . — Բան

մը չեմ տեսներ . — Իմ ծնողացս մթերանոցները տեսա՞ք (տեսա՞ծ էք) . — Տեսայ . — Ո՞ւր տեսաք . — Ճամբուն անդին տեսայ . — Մեծ բեղոյր մը կը սիրէ՞ք . — Մեծ բեղոյր մը չեմ սիրեր , այլ մեծ հովանոց մը . — Ի՞նչ ընել կը սիրէք . — Գրել կը սիրեմ . — Այս փոքրիկ մանչերը տեսնել կը սիրէ՞ք . — Զանոնք տեսնել կը սիրեմ . — Գինին կը սիրէք . — Գինին կը սիրեմ . — Զինուորներն ի՞նչ կը սիրեն . — Գինին կը սիրեն . — Զայլը թէ սուրճը կը սիրէք . — Երկուքն ալ (թէ մին և թէ միւսը) կը սիրեմ . — Այս տղաք ուսանել կը սիրե՞ն . — Ուսանել և խաղալ կը սիրեն . — Կարդալ և գրել կը սիրէք . — Կարդալ և գրել կը սիրեմ . — Օրը քանի՞ անգամ կ'ուտէք . — Զորս անդամ . — Զեր տղաքն օրը քանի՞ անգամ կը խմեն . — Ոչ սակաւ անգամ կը խմեն օրը . — Անոնց չափ ստէպ կը խմէ՞ք . — Աւելի ստէպ կը խմեմ . — Ստէպ թատրոն կ'երթա՞ք . — Երբեմն կ'երթամ . — Ամիսը քանի՞ անգամ հոն կ'երթաք . — Ամիսը մէկ անգամ միայն կ'երթամ . — Զեր հօրեղբորորդին տարին քանի՞ անգամ պարահանդէս կ'երթայ . — Տարին երկու անգամ կ'երթայ . — Անոր չափ ստէպ կ'երթա՞ք հոն . — Երբեք չեմ երթար . — Զեր խոհարարն ստէպ շուկայ կ'երթայ . — Ամէն առտու կ'երթայ :

130. Հրահանգ

Հօրեղբորս տունը ստէպ կ'երթա՞ք . — Տարին վեց անգամ կ'երթամ . — Վառեակը կը սիրէք . — Վառեակը կը սիրեմ , բայց ձուկը չեմ սիրեր . — Ի՞նչ կը սիրէք . — Կտոր մը հաց և գաւաթ մը գինի կը սիրեմ . — Բերնուց սորվել կը սիրէք . — Բերնուց սորվել չեմ սիրեր . — Զեր սաները բերնուց սորվել կը սիրե՞ն . — Ուսանել կը սիրեն , բայց բերնուց սորվել չեն սիրեր . — Օրը որչափ համար կը գրեն (կ'ընեն) . — Երկու հատ միայն կ'ընեն , բայց աղէկ (ինչպէս որ պէտք է) կ'ընեն . — Զեղի գրած տոմսակս կրցա՞ք կարդալ . — Կրցայ կար-

դալ . — Հասկցա՞ք . — Հասկցայ . — Ձեզի խօսող մարդը կը հասկնա՞ք . — Ձեմ հասկնար . — Ինչո՞ւ համար չէք հասկնար . — Քանզի չափազանց (կարի) գէշ կը խօսի . — Այս մարդը Գաղիերէն գիտէ՞ . — Գիտէ , բայց ես չեմ գիտեր . — Ինչո՞ւ համար չէք սորվիր . — Սորվելու ժամանակ չունիմ . — Այս իրիկուն թատրոն երթալու միտք ունի՞ք . — Երթալու միտք ունիմ , եթէ դուք կ'երթաք . — Ձեր հայրն այս ձին գնելու միտք ունի՞ք . — Գնելու միտք ունի , եթէ իւր ստակը ընդունի . — Ձեր բարեկամն Անգղիա երթալու միտք ունի՞ք . — Երթալու միտք ունի , եթէ անոր պարտք եղածը վճարուի . — Նուագածութեան երթալու միտք ունի՞ք . — Երթալու միտք ունիմ , եթէ բարեկամս երթայ . — Ձեր եղբայրը Գաղիերէն ուսանելու միտք ունի՞ք . — Ուսանելու միտք ունի , եթէ աղէկ ուսուցիչ (վարպետ) մը գտնէ :

131. Հրահանգ

Այսօր օդն ի՞նչպէս է . — Օդը շատ գեղեցիկ է . — Երէկ օդը գեղեցիկ էր . — Երէկ օդը գէշ էր . — Այս առտու օդն ի՞նչպէս էր . — Օդը գէշ էր , բայց հիմա գեղեցիկ է . — Տա՞ք է . — Շատ տաք է . — Ցուրտ չէ՞ . — Ցուրտ չէ . — Տա՞ք է թէ ցուրտ . — Ոչ տաք է ոչ ցուրտ . — Եռանդ պարտէզը գացի՞ք . — Չգացի . — Ինչո՞ւ համար չգացիք . — Չգացի , քանզի օդը գէշ էր . — Վաղիւ երթալու միտք ունի՞ք . — Վաղիւ երթալու միտք ունիմ , եթէ օդը գեղեցիկ ըլլայ . — Ձեր գրասենեակը պայծա՞ն (լուսաւո՞ր) է . — Պայծառ չէ . — Իմինիս մէջ աշխատել կ'ուզէ՞ք . — Հոն աշխատել կ'ուզեմ . — Հոն պայծա՞ն է . — Շատ պայծառ է . — Ձեր եղբայրն ինչո՞ւ համար իւր մթերանոցին մէջ չի կրնար աշխատիլ . — Ձի կրնար աշխատիլ , քանզի հոն չափազանց մութ է . — Ո՞ւր չափազանց մութ է . — Անոր մթերանոցը . — Այս ծակին մէջ պայծա՞ն է (լո՞յս է) .

—Հոն մութ է . —Չո՞ր է . —Շատ չոր է . —Խոնաւ է .
 —Խոնաւ չէ . —Լուսնկայ է . —Լուսնկայ չէ , շատ
 խոնաւ է . —Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ բանի վրայ կը խօսի .
 —Գեղեցիկ օդի (եղանակի) վրայ կը խօսի . —Այս
 Մարգիկն ի՞նչ բանի վրայ կը խօսին . —Գեղեցիկ և գէշ
 օդի վրայ կը խօսին . —Հովի վրայ չե՞ն խօսիր . —Անոր
 վրայ ալ կը խօսին . —Հօրեղբօրս վրայ կը խօսի՞ս . —
 Ձեմ խօսիր . —Որո՞ւ վրայ կը խօսիս . —Քու վրայ և
 քու ծնողացդ վրայ կը խօսիմ . —Մէկը կը խնդրէ՞ք .
 —Ձեր հօրեղբայրը կը խնդրեմ . Իւր տո՞ւնն է . —Ոչ ,
 իւր ամենէն ազնիւ (ազէկ) բարեկամին տունն է :

132. Հրահանգ

Այս գինին ճաշակեցի՞ք (համը նայեցա՞ք) . —Ճաշակեցի .
 —Ի՞նչպէս կը գտնէք զայն . —Ազէկ կը գտնեմ .
 —Ձեր հօրեղբօրորդին այս մրգուղն ի՞նչպէս կը գտնէ .
 —Ազէկ չի գտներ . —Ի՞նչ գինի ճաշակել կ'ուզէք . —
 Ձեր ճաշակածը ճաշակել կ'ուզեմ . —Այս ծխախոտը
 փորձել (ճաշակել) կ'ուզէ՞ք . —Արդէն փորձեցի . —
 —Ի՞նչպէս կը գտնէք . —Ազէկ կը գտնեմ . —Այս մրգուղն
 ինչո՞ւ չէք ճաշակեր . —Քանզի ծարաւի չեմ . —
 Ձեր բարեկամն ինչո՞ւ այս եզան միսէն չի ճաշակեր .
 —Վասն զի անօթի չէ . —Որո՞ւ վրայ խօսուեցաւ . —
 Ձեր բարեկամին վրայ խօսուեցաւ . —Բժիշկներուն
 վրայ չխօսուեցա՞ւ . —Չխօսուեցաւ . —Չի՞ խօսուիր այն
 մարդուն վրայ որուն վրայ մենք խօսեցանք . —Չի խօսուիր .
 —Ազնուականներուն վրայ խօսուեցա՞ւ . —Խօսուեցաւ .
 —Խօսուեցա՞ւ անոնց վրայ որոնց վրայ մենք կը խօսինք .
 —Չխօսուեցաւ անոնց վրայ որոնց վրայ մենք կը խօսինք ,
 այլ ուրիշներու վրայ խօսուեցաւ . —Մեր տղոց վրայ
 խօսուեցաւ թէ մեր դրացիներուն (տղոցը) վրայ . —Ոչ
 մերիներուն վրայ խօսուեցաւ , ոչ մեր դրացիներուն
 (տղոցը) վրայ . —Ո՞ր տղոց վրայ խօսուեցաւ . —Մեր
 վարպետին (տղոցը)

վրայ խօսուեցաւ . — Գիրքիս վրայ կը խօսուի՞ . — Կը խօսուի . — Ձեր սաներէն (աշակերտ) գո՞հ էք . — Գոհ եմ . — Եղբայրս ի՞նչպէս կ'ուսանի . — Աղէկ կ'ուսանի . — Ո՞րչափ համար ուսաք (միտք առիք) . — Արդէն քա-
ուասուն և մէկ հատ ուսայ . — Ձեր վարպետն իւր (դըպ-
րոցի) աշակերտէն գո՞հ է . — Գոհ է . — Ձեր վարպետն
ընդունած ընծաներէն գո՞հ է . — Գոհ է . — Տոմսակ մը
ընդունեցա՞ք . — Հատ մը ընդունեցայ . — Անոր պա-
տասխանել կ'ուզէ՞ք . — Անոր պիտի պատասխանեմ . —
Ն՞որք ընդունեցաք . — Այս առտու կանուխ ընդունե-
ցայ . — Անկէ գո՞հ էք . — Գոհ չեմ . — Ձեր բարեկամը
ձեռնէ ստակ կը խնդրէ՞ . — Կը խնդրէ :

ԽԲ. ԴԱՍ. QUARANTE-DEUXIÈME LEÇON

ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ ԲԱՅ . DU VERBE PASSIF

Կրաւորական բայերուն մէջ , տէր բային ոչ թէ կ'ը-
նէ , այլ կը կրէ բային գործողութիւնը : Գաղիերէնի
մէջ բայ մը կրաւորական ընելու համար ուրիշ բան
պէտք չէ , բայց բային ընդունելութիւն անցեալը être
բայով խոնարհել . զոր օրինակ , aimer, սիրել . բային
ընդունելութիւն անցեալն է aimé . ասիկա être բային
ժամանակներով , զոր օրինակ , ներկայով je suis aimé,
կը նշանակէ եւ «իր-իմ» :

Ներգ.	Actif.	Կրաւ.	Passif.
Կը սիրեմ ,	J'aime.	Կը սիրուիմ ,	Je suis aimé.
Կը տանիս ,	Tu conduis.	Կը տարուիս ,	Tu es conduit.
Կը գովէ ,	Il loue.	Կը գովուի ,	Il est loué.
Կը լսենք ,	Nous entendons.	Կը լսուինք ,	Nous sommes entendus.
Կը պատժէք ,	Vous punissez.	Կը պատժուիք ,	Vous êtes punis.
Կը պարսաւեն ,	Ils blâment.	Կը պարսաւուին ,	Ils sont blâmés.

Գովել louer 1. Պարսաւել Blâmer 1. Պատժել Punir 2.

—հն (խոստահան) .

De կամ par.

ԳԻՏ. Ա. Գաղիերէն կրաւորական բայերուն բացառական խնդիրը *par* նախադրութեամբ կ'ըլլայ, երբ գործողութիւնը մարմնով կ'ըլլայ. զոր օրինակ, *La Gaule fut conquise par Jules César.* Գաղիա Յուլիոս Կեսարէն նուաճուեցաւ. *Իսկ եթէ գործողութիւնը հոգեւոր է, կամ սրտի զգացում է, բացառականը de նախադրութեամբ կը բացատրուի. ինչպէս՝* *P'honnête homme est estimé de tout le monde.* Շիտակ մարդն ամենեւնի կը յարգուի :

Ինէ, քենէ, անկէ .

De կամ par moi, toi, lui.

Մենէ, ձենէ, անոնցմէ .

De » par nous, vous, eux.

Անկէ (էգ.) կը սիրուիմ .

Je suis aimé d'elle.

Ո՞վ կը պատժուի .

Qui est puni ?

Չար մանչը կը պատժուի .

Le méchant garçon est puni.

Որմէ՞ կը պատժուի .

Par qui est-il puni ?

Իւր հօրմէն կը պատժուի .

Il est puni par son père.

Ո՞ր մարդը կը գովուի և ո՞րը

Quel homme est loué et lequel est blâmé ?

կը պարսաւուի .

Չար, անզգամ .

Méchant.

Յաջողակ, ճարտար .

Habile, adroit.

Չաջողակ .

Malhabile, maladroit.

Փոյթ, (փութաջան) .

Studieux.

Յարատեւ, ժիր .

Assidu, empressé, diligent.

Մոլ .

Paresseux.

Տգէտ .

Ignorant.

Մոլը .

Le paresseux.

Վարձատրել .

Récompenser 1.

Յարգել .

Estimer 1.

Անարգել .

Mépriser 1.

Ատել, ստսած, ստեչոյ . *Haïr* (*) 2, *haï* (ջեւ
իջ. Գաս), *haïssant*.

Կ'ատեմ, կ'ատես, կ'ատէ . Je hais, tu hais, il hait.

Եղեղք (տղոց համար), ի-
մաստուն . *Sage*.

Այս տղայք կը սիրուին, Ces enfants sont aimés,
քանզի փոյթ և խելօք են. parce qu'ils sont stu-
dieux et sages.

Երթալ . *Aller* (*) 1.

Ո՛ւր գնաց . *Où est-il allé ?*
Վիէնա գնաց . Il est allé à Vienne (il est
parti pour Vienne).

Ճամբորդեալ աղէ՞կ է (աղէկ
կը ճամբորդուի՞) *Fait-il bon voyager ?*

Ճամբորդեալ աղէկ է . *Il fait bon voyager.*

Ճամբորդեալ գէշ է . *Il fait mauvais voyager.*

Զմեռը . *En hiver, (dans) l'hiver.*

Ամառը . *En été, (dans) l'été.*

Գարնան . *Dans le printemps, au
printemps. [tomne.*

Աշնան . *En automne, (dans) l'au-*

Զմեռը ճամբորդեալ գէշ է . *Il fait mauvais voyager
l'hiver կամ en hiver.*

Կարքով, ձիով, ուղքով *Aller en voiture, à che-*
երթալ . *val, à pied.*

Զի հեծնեալ կը սիրէ՞ք . *Aimez-vous à monter à
cheval ?*

Կարքով երթալ կը սիրեմ . *J'aime à aller en voiture.*

Ապրել, սպրած, սպրեչոյ . *Vivre* 4 (*), *vécu, vi-*
vant.

Կ'ապրեմ, կ'ապրես, կ'ապրի . Je vis, tu vis, il vit.

Բարի՞ լի մէջ ապրել աղէ՞կ է. *Fait-il bon vivre à Paris?*
Ապրել աղէկ է. *Il y fait bon vivre.*

Մոռոյ.

Cher.

Լոնտրայի մէջ ապրել սուղ է. *Fait-il cher vivre à Londres?*

Հոն ապրել սուղ է.

Il y fait cher vivre.

Սրտտոհմը.

Le tonnerre.

(Մայրոս (մրրիկ)).

L'orage.

ՍՔԿ, մտախոսոյ.

Le brouillard.

Հո՞վ է.

Fait-il du vent?

Հո՞վ է.

Il fait du vent.

Հո՞վ չէ.

Il ne fait pas de vent.

Շատ հո՞վ է.

Il fait beaucoup de vent.

Կ'որոտայ՞.

Fait-il du tonnerre? (tonne-t-il?)

Մէ՞ք է.

Fait-il du brouillard?

Ամպրոս է.

Il fait de l'orage (il fait un temps orageux).

Ամպրոս չէ.

Il ne fait pas d'orage; le temps n'est pas orageux.

Արե՞լ է.

Fait-il du soleil?

Շատ կ'որոտայ.

Il fait beaucoup de tonnerre (il tonne très-fort).

Յետոյ.

Ensuite.

— ոսն պէս.

Aussitôt que.

Ուտելուս պէս, կը խմեմ. *Aussitôt que j'ai mangé, je bois.*

Իրիկունն ի՞նչ կ'ընէք. *Que faites-vous le soir?*

ԴԻՏ. Բ. *Haïr բային սահմանական ներկային եզակի երեք դէմքերուն մէջ i գիրը կրկնակէս (tréma) չ'առնուր:*

ԴԻՏ. Գ. Ամառը, ձմեռը, աշման, բառերը Գաղի-

երէն առանց dans նախադրութեան կրնան գործածուիլ, l'été, l'hiver, l'automne, և խօսքին կարգէն կը հասկցուի թէ՛ սմառուան մեջ, ճմեռուան մեջ ըսել է: Այս բառերն առանց յօդի ալ կրնան գործածուիլ, և այն ատեն en նախադրութիւնը դնելու է:

Ֆնտնալ, քնացած, քնանալով. *Dormir* (*) 2, *dormi, dormant.*

Կը քնանամ, կը քնանաս, Je dors, tu dors, il dort.
Կը քնանայ.

Ձեր հայրը դեռ կը քնանա՞նա՞յ. *Votre père dort-il encore?*

Դեռ կը քնանայ. *Il dort encore.*

Առանց. *Sans.*

Առանց ստակի. *Sans argent.*

Առանց խօսելու. *Sans parler.*

Առանց բան մը ըսելու. *Sans rien dire.*

Վերջապէս. *Enfin.*

Հասնիլ. *Arriver* 2.

Վերջապէս հասա՞ւ. *Est-il enfin arrivé?*

Դեռ չհասաւ. *Il n'est pas encore arrivé.*

Վերջապէս կու գայ՞. *Vient-il enfin?*

Կու գայ. *Il vient.*

Ոչն՞ տոնն. *Alors.*

Իտրը. *Puis? Et puis?*

Այն ատեն կը քնանայ. *Alors il dort.*

Ընթրելուն պէս, կը կարդայ. այն ատեն կը քնանայ. *Aussitôt qu'il a soupé, il lit; alors il dort.*

133. Հրահանգ

Կը սիրուի՞ք . — Կը սիրուիմ . — Որմէ՞ կը սիրուիք . —
 Հօրեղբօրմէս կը սիրուիմ . — Որմէ՞ կը սիրուիմ . — Մնող-
 ներէդ կը սիրուիս . — Որմէ՞ կը սիրուինք . — Ձեր բա-
 րեկամներէն կը սիրուինք . — Այս մանչերը որմէ՞ կը
 սիրուին . — Իրենց բարեկամներէն կը սիրուին . — Այս
 մարգը որմէ՞ կ'առաջնորդուի . — Ինէ՞ կ'առաջնորդուի
 (կը տարուի) . — Ո՛ր կը տանիք զնա . — Տուն կը տա-
 նիմ . — Որմէ՞ կը պարսաւուինք . — Մեր թշնամիներէն
 կը պարսաւուինք . — Ինչո՞ւ կը պարսաւուինք անոնցմէ .
 — Վասն զի մեզ չեն սիրեր . — Ձեր վարպետէն կը պատ-
 ժուի՞ք . — Ձեմ պատժուիր , վասն զի խելօք և փոյթ
 եմ . — Կը լուի՞նք . — Ենք (կը լուինք) . — Որմէ՞ կը
 լուինք . — Մեր դրացիներէն կը լուինք . — Վարպետդ
 իւր աշակերտներէն կը լուի՞ (աշակերտները զանի մտիկ
 կ'ընեն) . — Կը լուի . — Ո՞ր տղաք կը գովուին . — Անոնք
 որ խելօք են . — Որո՞նք կը պատժուին . — Անոնք որ
 ծոյլ և չար են . — Կը գովուի՞նք թէ՛ կը պարսաւուինք .
 — Ոչ կը գովուինք և ոչ կը պարսաւուինք . — Մեր բա-
 րեկամն իւր վարպետներէն կը սիրուի՞ . — Կը սիրուի և
 կը գովուի , վասն զի փոյթ և խելօք է . բայց եղբայրը
 կ'արհամարհուի իրեններէն (իւր վարպետներէն) . քան-
 զի չար և ծոյլ է . — Երբեմն կը պատժուի՞ . — Այնպէս
 է (կը պատժուի) ամէն աւտու և ամէն իրիկուն . —
 Երբեմն կը պատժուի՞ք . — Երբեք չեմ (պատժուիր) .
 բարի վարպետներէս կը սիրուիմ և կը վարձատրուիմ .
 — Այս տղաք երբեք չե՞ն պատժուիր . — Երբեք չեն
 (պատժուիր) , քանզի փոյթ և խելօք են . բայց ատոնք
 շատ յաճախ կը պատժուին , քանզի ծոյլ և չար են . —
 Ո՞վ կը գովուի և կը վարձատրուի . — Յաջողակ տղայք
 կը գովուին , կը յարգուին և կը վարձատրուին . բայց
 տգէտները կը պարսաւուին , կ'անարգուին և կը պատ-
 ժուին . — Ո՞վ կը սիրուի և ո՞վ կ'ատուի . — Այն որ փոյթ

և խելօք է՝ կը սիրուի, և այն որ ծոյլ և չար է՝ կ'ատուի. — Սիրուելու համար խելօք ըլլալ պէ՞տք է. — Պէտք է այնպէս ըլլալ. — Սիրուելու համար ի՞նչ պէտք է ընել. — Պէտք է խելօք և յարատեւ ըլլալ. — Վարձատրուելու համար ի՞նչ ընել պէտք է. — Պէտք է յաջողակ ըլլալ և շատ ուսանել:

134. Հրահանգ

Ինչո՞ւ համար այս տղայք կը սիրուին. — Կը սիրուին, վասն զի խելօք են. — Մենէ աւելի խելօք են. — Մենէ աւելի խելօք չեն, բայց աւելի փոյթ են. — Ձեր եղբայրն իմինիս չափ յարատե՞ւ է. — Անոր չափ յարատեւ է, բայց ձեր եղբայրը իմինէս աւելի խելօք է. — Կառքով երթալ կը սիրէ՞ք. — Ձիով երթալ կը սիրեմ. — Ձեր եղբայրը երբեք ձիով գացած չէ՞. — Նրբեք ձիով գացած չէ. — Ձեր եղբայրը ձեզի չափ ստէպ ձիով կ'երթայ. — Ինէ աւելի ստէպ ձիով կ'երթայ. — Եռանդ ձիով գացի՞ք. — Այսօր ձիով գացի. — Ճամբորդել կը սիրէ՞ք. — Ճամբորդել կը սիրեմ. — Ձմեռը ճամբորդել կը սիրէ՞ք. — Ձմեռը ճամբորդել չեմ սիրեր. գարնան և աշնան ճամբորդել կը սիրեմ. — Գարնան ճամբորդել աղէ՞կ է. — Գարնան և աշնան ճամբորդել աղէկ է. բայց ամառն ու ձմեռը ճամբորդել գէշ է. — Երբեմն աշնան ճամբորդած էք. — Ձմեռն ու ամառը ստէպ ճամբորդած եմ. — Ձեր եղբայրը ստէպ կը ճամբորդէ՞. — Ալ չի ճամբորդեր. ատենօք շատ ճամբորդած է. — Ե՞րբ կը սիրէք ձիով երթալ. — Առտուն ձիով երթալ կը սիրեմ. — Լոնտրա գացած էք. — Գացած եմ. — Հոն ապրին աղէ՞կ (ախորժելի՞) է. — Հոն ապրիլ աղէկ է, բայց սուղ է. — Բարիզ ապրելը սո՞ւղ է. — Հոն ապրելն աղէկ է, և սուղ չէ. — Գաղիոյ մէջ ճամբորդել կը սիրէ՞ք. — Հոն ճամբորդել կը սիրեմ, քանզի հոն բարի մարդիկ կը գտնուին. — Ձեր բարեկամը Հոլանտայի մէջ ճամբորդել կը սիրէ՞. — Հոն ճամբորդել

բորդել չի սիրեր, քանզի հոն ապրելը գէշ է. — Իտալիոյ մէջ ճամբորդել կը սիրէ՞ք. — Հոն ճամբորդել կը սիրեմ, քանզի հոն ապրելն աղէկ է, և աղէկ մարդիկ կը գտնուին. բայց ճամբաներն աղէկ չեն. — Անգղիացիք Սպանիոյ մէջ ճամբորդել կը սիրեն. — Հոն ճամբորդել կը սիրեն. բայց ճամբաները հոն շատ գէշ կը գտնեն. — Օղն ի՞նչպէս է. — Օղը շատ գէշ է. — Հո՞վ է. — Շատ հով է. — Երէկ ամպրոպ (մրրկով անձրեւ) էր. — Շատ ամպրոպ էր:

135. Հրահանգ

Այս առտու շուկան կ'երթա՞ք. — Կ'երթամ, եթէ ամպրոպ չէ. — Այս տարի Գաղիա երթալու միտք ունի՞ք. — Երթալու միտք ունիմ, եթէ օդը չափազանց գէշ չըլլար. — Հետի (ոտքով) երթալ կ'ախորժի՞ք. — Հետի երթալ չեմ ախորժիր, բայց կառքով երթալ կ'ախորժիմ, երբ կը ճամբորդեմ. — Հետի երթալ կ'ուզէ՞ք. — Հետի չեմ կրնար երթալ, քանզի յոգնած եմ. — Օղն ի՞նչպէս է. — Կ'որոտայ. — Արե՞ւ է. — Արեւ չէ. մէգ կայ. — Որոտումը կը լսէ՞ք. — Կը լսեմ. — Օդը գեղեցիկ է. — Շատ հով և շատ որոտում է. — Որո՞ւ վրայ խօսեցաք. — Ձեր վրայ խօսեցանք. — Ձիս գովեցի՞ք. — Ձեզ չգովեցինք, պարսաւեցինք. — Ինչո՞ւ պարսաւեցիք զիս. — Քանզի աղէկ չէք ուսանիր. — Ձեր հայրն ի՞նչ բանի վրայ խօսեցաւ. — Իւր գիրքերուն, իւր ձիերուն և իւր շուներուն վրայ խօսեցաւ. — Իրիկունն ի՞նչ կ'ընէք. — Ընթրելուս պէս կ'աշխատիմ. — Ետքը ի՞նչ կ'ընէք. — Ետքը կը քնանամ. — Ե՞րբ կը խմէք. — Ընթրելուս պէս կը խմեմ. — Վաճառականին խօսեցա՞ք. — Խօսեցայ. — Ի՞նչ ըսաւ. — Առանց բան մը ըսելու մեկնեցաւ. — Առանց խօսելու կրնա՞ք աշխատել. — Կրնամ աշխատել, բայց (չեմ կրնար) Գաղիերէն ուսանել առանց խօսելու. — Գինի ունենալ կ'ուզե՞ս. — Առանց ստակի չեմ կրնար գինի ունենալ.

—Ձի գնեցի՞ք . —Առանց ստակի չեմ գներ . —Ձեր հայրը վերջապէս հասա՞ւ . —Հասաւ . —Ե՞րբ հասաւ . —Այս առտու ժամը չորսին . —Ձեր հօրեգրօրորդին վերջապէս մեկնեցա՞ւ . —Դեռ չմեկնեցաւ . —Վերջապէս աղէկ վարպետ մը գտա՞ք . —Վերջապէս գտայ մէկ մը . —Վերջապէս Գերմաներէն կը սորվի՞ք . —Վերջապէս կը սորվիմ . —Ինչո՞ւ համար դեռ չսորվեցաք . —Քանզի աղէկ վարպետ մը չկրցայ գտնել :

ԽԳ. ԴԱՍ. QUARANT-TROISIÈME LEÇON

ՓՈՒԱԴԱՐՁ ԲԱՅԵՐ

Երբ գործողութիւն մը ընողը և կրողը մի և նոյն անձն է , այնպիսի բայ մը փոխադարձ՝ Verbe réfléchi կ'ըսուի : Գաղիերէն գրեթէ ամէն ներգործական բայ կրնայ փոխադարձ ըլլալ, եթէ տէր բային գէմքովն ու թուովը դերանուն խնդիր մը բայէն անմիջապէս առաջ դնենք , զոր օրինակ . je tue, կը սպաննեմ , ներգործական բայ է . Je me tue, ինքզինքս կը սպաննեմ ըսել է և փոխադարձ է : Այս տեսակ բայերուն գաղիերէն կ'ըսուի նաև Դերանունական Pronominal :

Nous-nous, մենք մեզ . vous-vous, դուք ձեզ .

Je-me, ես զիս . tu-te, դուն քեզ .

Il, elle, on-se, այն զինք .

Ils, elles-se, անոնք զիրենք :

Se դերանունը եզակի և յօքնակի , արական և իգական է , և կը նշանակէ ինքզինք , իրենք զիրենք :

Դուք ձեզ կ'այրէ՞ք .

Vous brûlez-vous ?

Ես զիս չեմ այրեր .

Je ne me brûle pas.

Դուք ձեզ չէք այրեր .

Vous ne vous brûlez pas.

Ինքզինքս կը տեսնեմ .

Je me vois.

Ինքզինքս կը տեսնե՞մ . Est-ce que je me vois ?
 Այն ինքզինք կը տեսնէ . Il se voit.
 Մենք զմեզ կը տեսնենք . Nous nous voyons.
 Դուք ձեզ տաքցնել կուզե՞ք . Voulez-vous vous chauffer?
 Ինքզինքս տաքցնել կ'ուզեմ . Je veux me chauffer.
 Ինքզինք տաքցնել կ'ուզէ՞ . Veut-il se chauffer ?
 Ինքզինք տաքցնել կ'ուզէ . Il veut se chauffer.
 Իրենք զիրենք տաքցնել կ'ուզեն . Ils veulent se chauffer.

Զբոսնող .

*S'amuser (եսնեմ եկած
աներեւոյթը à կ'ուզէ) .*

Ի՞նչ բանով կը զբոսնուք . A quoi vous amusez-vous ?
 Կարդալով կը զբոսնում . Je m'amuse à lire.
 Խաղալով կը զբոսնու . Il s'amuse à jouer.

Իւրաքանչիւր , սեմն .

Chaque (սո.) , tout.

*Իւրաքանչիւր ոք , սեմն
մարդ .*

*Chacun (միմալ գոյականա-
բար) , tout le monde.*

Իւրաքանչիւր մարդ . Chaque homme.
 Իւրաքանչիւր ոք կը զբոս-
նու ուզածին պէս . Chacun s'amuse comme il
veut. *Կամ* Chacun s'a-
muse de son mieux.

Մ'աշակը .

Le goût.

Իւրաքանչիւր մարդ իւր ճաշակն ունի . Chaque homme a son goût.

Զենէ ամէն մէկը . Chacun de vous.

Մարդիկ , աշխարհք .

Le monde.

Ամէն մարդ անոր վրայ կը խօսի . Tout le monde (chacun) en
parle.

Իւրաքանչիւր մարդ խաբ-
ուելու ենթակայ է . Tout homme est sujet à se
tromper.

<i>ինքզինք խաբել, խտրոտիլ.</i>	<i>Se tromper 1.</i>
Կը խաբուիք .	Vous vous trompez.
Կը խաբուի .	Il se trompe.
<i>խաբել (տրիշը).</i>	<i>Tromper.</i>
Զիս խաբեց .	Il m'a trompé.
Զիս հարիւր սկուտ խաբեց .	Il m'a trompé de cent écus.
Զեր մատը կը կտրէք .	Vous vous coupez au doigt.
Նզունգներս կը կտրեմ .	Je me coupe les ongles.
<i>Մազ մը (գլխոս).</i>	<i>Un cheveu (յբ. x).</i>
<i>խել, փետել.</i>	<i>Arracher 1.</i>
Իւր մազերը կը փետէ .	Il s'arrache les cheveux.
Իւր մազերը կը կտրէ .	Il se coupe les cheveux.
<i>կտորը .</i>	<i>Le morceau.</i>
Հացի կտոր մը .	Un morceau de pain.

ԴԻՏ. Ա. Գաղիերէն փոխանակ ըսելու Մատս , մա-
զերս կը կտրեմ , Je coupe mon doigt, mes cheveux,
և , կ'ըսուի փոխադարձ բայով . Ես ինծի կը կտրեմ
մատը , մազերը . Je me coupe le doigt, les cheveux,
առանց mon, mes, ստացական ածականները գործա-
ծելու . քանզի me գերանունը կը ցուցնէ թէ կտրածս
իմ մատս , իմ մազերս են : Այս օրինակէն կը տեսնուի
նաեւ որ me, te, se, *և* , միշտ հայցական չեն , երբեմն
տրական են , և խօսքէն կը հասկցուի , երբ մանաւանդ
ուրիշ հայցական խնդիր մը կայ :

Պէտք է գիտնալ նաեւ որ , Je me coupe le doigt,
մատը բոլորովին կտրել կը նշանակէ . բայց je me cou-
pe au doigt, մատին վրայ դանակի կտրուած մը ընել .
ըսել է : Մենք մատս կտրեցի ըսելով այս կ'իմանանք ,
թէ պէտ առջի ըսուածն ալ կը հասկցուի :

Երթալ , մեկնել .

S'en aller 1 ().*

Կ'երթա՞ք .

Vous en allez-vous ?

Կ'երթամ .

Je m'en vais.

Կ'երթա՞յ .

S'en va-t-il ?

Կ'երթայ .

Il s'en va.

Կ'երթա՞նք .

Nous en allons-nous ?

Կ'երթանք .

Nous nous en allons.

Այս մարդիկը կ'երթա՞ն .

Ces hommes s'en vont-ils ?

Չեն երթար .

Ils ne s'en vont pas.

Քու՛նը եկած ըլլալ , քու՛ն

Avoir envie de dormir,

ու՛նենալ .

կամ avoir sommeil.

Քու՛ն ու՛նի՞ք .

Avez-vous envie de dor-

mir ? *կամ* avez-vous

sommeil ? [sommeil.

Քու՛նս եկած է , քու՛ն ու՛նիմ . J'ai envie de dormir, j'ai

Աղտոտել .

Salir 2.

Վախճալ , վախցած , վախ-

Craindre () 4, craint,*

նալով .

craignant (de ով ա-

նկրեալիմ)

Կը վախնամ , կը վախնաս , Je crains, tu crains, il
կը վախնայ . craint.

Մատուրներն աղտոտելու Il craint de se salir les
կը վախնայ . doigts.

Դուրս ելլելու կը վախնա՞ք . Craignez-vous de sortir ?

Դուրս ելլելու կը վախնամ . Je crains de sortir.

Հոն երթալու կը վախնայ . Il craint d'y aller.

Մեկնել վախճալ .

Craindre () quelqu'un.*

Այս մարդէն կը վախնա՞ք . Craignez-vous cet homme ?

Անկէ չեմ վախնար . Je ne le crains pas.

Ի՞նչ բանէ կը վախնաք . Que craignez-vous ?

Որմէ՞ կը վախնաք . Qui craignez-vous ?

Մէկէն չեմ վախնար . Je ne crains personne.

ԴԻՏ Բ. Craindre բայը գաղիերէն փոխանակ բացառականի հայցական խնդիր կ'ուզէ :

136. Հրահանգ

Այս փոքր հայելին կը նայի՞ք . — Կը նայիմ . — Ձեր բարեկամներն այս հայելին կրնան նայիլ . — Կրնան նայիլ . — Ինչո՞ւ ձեր բարեկամը կրակը չի լուցաներ . — Ձի լուցաներ , վասն զի կը վախնայ թէ ինքզինք կ'այրէ . — Ձեր հացն ինչո՞ւ չէք կտրեր . — Ձեմ կըտրեր , վասն զի կը վախնամ թէ մատս կը կտրեմ . — Ձեր մատը կը ցաւի՞ . — Մատս և ոտքս կը ցաւին . — Տաքնալ կ'ուզէ՞ք . — Տաքնալ կ'ուզեմ , վասն զի շատ (*) կը մահիմ . — Այս մարդն ինչո՞ւ ինքզինք չի տաքցունէր . — Վասն զի չի մտի . — Ձեր բարեկամներն իրենքզիրենք կը տաքցնեն . — Կը տաքցնեն , վասն զի կը մտին . — Ձեր մազերը կը կտրէ՞ք . — Մազերս կը կտրեմ . — Ձեր բարեկամը եղունգները կը կտրէ՞ . — Եղունգներն ու մազերը կը կտրէ . — Այս մարդն ի՞նչ կ'ընէ . — Մազերը կը փետէ . — Ի՞նչ բանով (**) կը գրօսնուք . — Ուզարծիս (***) պէս կը գրօսնում . — Ձեր տղայքն ի՞նչ բանով կը գրօսնուն . — Ուսանելով , գրելով և խաղալով կը գրօսնուն . — Ձեր հօրեղբորդին ի՞նչ բանով կը գրօսնու . — Աղէկ գիրքեր կարդալով և իւր բարեկամներուն գրելով կը գրօսնու . — Ի՞նչ բանով կը գրօսնուք , երբ տան մէջ ընելու բան մը չունիք . — Տեսարան և նուագածութեան կ'երթամ . ստէպ կ'ըսեմ . իւրաքանչիւր ոք ուզածին պէս կը գրօսնու . — Իւրաքանչիւր ոք իւր ճաշակն ունի . ձերինն ի՞նչ է . — Իմինս է սւսանել , աղէկ դիրք մը կարդալ , թատրոն , նուագածութեան , պարահանդէս երթալ , և ձի նեծնել :

(*) Գաղիերէն չըսուիր j'ai très froid կամ beau-coup de froid , այլ պէտք է ածական մը , ինչպէս grand, դնել :

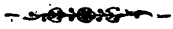
(**) S'amuser բայը à ով խնդիր մը կ'ուզէ , որ հայերէն գործիական կը թարգմանուի :

(***) De mon mieux, de son mieux, եւ , կը նշանակէ կրցածիս չափ , կրցածին չափ ադէկ :

137. Հրահանգ

Ձեր բարեկամն ինչո՞ւ իւր հանդերձը չի խողաներ . — Զի խողաներ , վասն զի կը վախնայ թէ մատուըները կ'աղտոտէ . — Իրացիս ձեզի ի՞նչ կ'ըսէ . — Ինծի կ'ըսէ թէ դուք անոր ձին գնել կ'ուզէք . բայց գիտե՛մ որ կը խարուի . քանզի դուք զայն գնելու համար ստակ չունիք . — Շուկան ի՞նչ կ'ըսուի . — Կըսուի թէ թըշնամին զարնուեցաւ (յաղթուեցաւ) . — Ասոր կը հաւատա՞ք . — Կը հաւատամ , քանզի անմէն մարդ կ'ըսէ . — Այս գիրքն ինչո՞ւ գնեցիք . — Գնեցի , վասն զի գաղիերէն սորվելու համար անոր պէտք ունիմ , ե վասն զի ամէն մարդ անոր վրայ կը խօսի . — Ձեր բարեկամները կ'երթան (կը մեկնին) . — Կ'երթան . — Ե՞րբ կ'երթան . — Վաղիւ կ'երթան . — Ե՞րբ կ'երթաք . — Այսօր կ'երթանք . — Ես կ'երթամ . — Կ'երթաք , եթէ կ'ուզէք . — Մեր դրացիներն ի՞նչ կ'ըսեն . — Առանց բան մը ըսելու կ'երթան . — Այս գինին ի՞նչպէ՛ս կը գտնէք . — Աղէկ չեմ գտներ . — Ի՞նչ ունիք . — Քուսս եկած է . — Ձեր բարեկամին քունը եկած է . — Քունը եկած չէ , այլ կը մնի . — Ինչո՞ւ համար ինքզինք չի տաքցներ . — Կրակ ընելու համար փայտ չունի . — Ինչո՞ւ փայտ չի գներ . — Գնելու համար ստակ չունի . — Անոր փոխ տալ կ'ուզէ՞ք . — Եթէ չունի , կ'ուզեմ անոր փոխ տալ . — Մարաւի՞ էք . — Մարաւի չեմ , բայց շատ անօթի եմ . — Ձեր սպասաւորը քուն ունի՞ . — Քուն ունի . — Անօթի՞ է . — Անօթի է . — Ինչո՞ւ չուտեր . — Վասն զի ուտելու բան մը չունի . — Ձեր տըղայքն անօթի՞ են . — Անօթի են , բայց ուտելու բան մը չունին . — Խմելու բան մը ունի՞ն . — Խմելու բան

մը չունին . — Ինչո՞ւ չէք ուտեր . — Ձե՞մ ուտեր , վասն զի անօթի չե՞մ . — Բուսիացին ինչո՞ւ չի խմեր . — Ձի խմեր , վասն զի ծարաւի չէ . — Ձեր եղբայրը երէկ իրիկուն բան մը կերա՞ւ . — Կտոր մը եզան միս , փոքրիկ կտոր մը վառեակ և կտոր մը հաց կերաւ . — Ձի խմե՞ց . — Նաեւ խմեց . — Ի՞նչ խմեց . — Գաւաթ մը գինի խմեց :

ԽԳ. ԴԱՍ. QUARANTE-QUATRIÈME LEÇON

ՓՈՒԱԴԱՐՁ ԲԱՑԵՐՈՒՆ ԱՆՑԵԱԼ ԱՆՈՐՈՇԸ

Փոխադարձ բայերը être օժանդակով կը խոնարհին . ուստի փոխանակ ըսելու je m'ai trompé, ես զիս , կամ ինքզինքս խաբեցի , պէտք է ըսել , je me suis trompé .

Ի՞նչ է կորեցի՞ք (ձեր Vous'êtes-vous coupé ?
մէկ տեղը կորեցի՞ք) .

Կորեցի . Je me suis coupé .

Ինքզինքս կորեցի՞ք . Me suis-je coupé ?

Կորեցիք . Vous vous êtes coupé .

Չկորեցիք . Vous ne vous êtes pas coupé .

Ինքզինքդ կորեցի՞ր . T'es-tu coupé ?

Չկորեցի . [րե՞ց . Je ne me suis pas coupé .

Ձեր եղբայրն ինքզինք կըտ- Votre frère s'est-il coupé ?

կորեց . Il s'est coupé .

Մենք զմեզ կորեցի՞նք . Nous sommes-nous coupés ?

Չկորեցինք . Nous ne nous sommes pas coupés .

Այս մարդիկն իրենքզիրենք Ces hommes se sont-ils coupés ?

կորեցի՞ն . Ils ne se sont pas coupés .

Պտտել . Se promener 1. faire une promenade .

Պտտելու երթալ . Aller se promener .

Կառքով պտտել . Se promener en voiture .

<i>Կտորը .</i>	<i>Le carrosse.</i>
Զինով պտտել .	Se promener à cheval.
Կը պտտի՞ք .	Vous promenez-vous ?
Կը պտտիմ .	Je me promène (<i>տես Դաս ԻՆ. Դիւ. Ա.</i>)
Կը պտտի .	Il se promène.
Կը պտտինք .	Nous nous promenons.
Կառքով պտտել կ'ուզես .	Tu veux te promener en
[<i>զեն</i> .	carrosse. [<i>à cheval-</i>
Անոնք ձիով պտտել կ'ու-	Ils veulent se promener
ցոյց մը պտտցնել .	<i>Promener un enfant.</i>
Զեր տղաքը կը պտտցնէ՞ք .	Promenez-vous vos enfants ?
Զանոնք ամէն առտու կը	Je les promène tous les
պտտցնեմ .	matins.
Պատկել .	<i>Se coucher.</i>
Պառկելու երթալ .	Aller se coucher; se mettre
	au lit.
Ելլել (<i>անկողնէն</i>) .	<i>Se lever.</i>
Կանուխ կ'ելլէ՞ք .	Vous levez-vous de bonne
	heure ?
Արեւն ելլելուն կ'ելլեմ .	Je me lève au lever du
	soleil.
Արեւը մտնելուն կը պառ-	Je me couche au coucher
կիմ .	du soleil.
Արեւին ելլելը .	<i>Le lever du soleil.</i>
Արեւին մտնելը .	<i>Le coucher du soleil.</i>
Ժամը քանի՞ն պառկեցաք .	A quelle heure vous êtes-
	vous couché.
Առտուան ժամը երեքին .	A trois heures du matin.
Երէկ ժամը քանի՞ն պառ-	A quelle heure s'est-il cou-
կեցաւ .	ché hier ?
Ուշ պառկեցաւ .	Il s'est couché tard.

Բանի մը վրայ ուրախանայ . Se réjouir 2. de quelque chose.

Ձեր երջանկութեան վրայ կ'ուրախանամ . Jé me réjouis de votre bonheur.

Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ բանի վրայ կ'ուրախանայ . De quoi votre oncle se réjouit-il ?

Ուրախացայ . Je me suis réjoui.

Ուրախացան . Ils se sont réjouis.

Խարուեցաք . Vous vous êtes trompé (եղ.)
Vous vous êtes trompés (յոք.)

Խարուեցանք . Nous nous sommes trompés.

Մեկոսն վնասել , շար ընել . Faire du mal à quelqu'un.

Վնաս , շար , ցտտ . Le mal. [qu'un.

Մեկը ցտտնել , շարշարել . Faire mal à quel-

Այս մարդուն վնաս ըրի՞ք . Avez-vous fait du mal à cet homme ?

Այս մարդը ցաւցուցի . (մէկ տեղը ցաւցուցի) . J'ai fait mal à cet homme.

Ինչո՞ւ համար այս մարդը ցաւցուցիք . Pourquoi avez-vous fait mal à cet homme ?

Անոր վնաս չըրի , կամ , անիկա չցաւցուցի . Je ne lui ai pas fait de mal (Դաս ԺԱ. Դիտ . Ա.) կամ mal.

Ասիկա ձեզ կը ցաւցնէ՞ . Cela vous fait-il mal ?

Ասիկա զիս կը ցաւցնէ . Cela me fait mal.

Մեկոսն յարիք , օգտու ընել . Faire du bien à quelqu'un.

Ձեզի երբեք վնաս ըրի՞ք . Vous ai-je jamais fait du mal ?

Ընդհակառակն .	Au contraire.
Ընդհակառակն ինձի բարիք ըրիք .	Au contraire, vous m'avez fait du bien.
Երբեք մէկուն վնաս չըրի .	Je n'ai jamais fait de mal à personne.
Ձեզ ցաւցուցի՞ք .	Vous ai-je fait mal ?
Ձիս չի ցաւցուցիք .	Vous ne m'avez pas fait mal.
Ասիկա ինձի օգուտ կ'ընէ .	Cela me fait du bien.
Ընէ՛լ շան մը .	<i>Faire de.</i>
Սպասաւորն իւր աւելն ի՞նչ կ'ընէ .	Que fait le domestique de son balai ?
Անով սենեակը կ'աւլէ .	Il balaie le plancher avec(*).
Այս փայտն ի՞նչ ընել կ'ուզէ .	Que veut-il faire de ce bois ?
Բան մը ընել չուզեր .	Il n'en veut rien faire.

(*) Այսպէս խօսքը նախադրութեամբ առանց խընդրոյ վերջացունել ընտանեկան խօսքերու մէջ կ'ըլլայ սովորաբար նախադրութենէն ետքը խնդիր մը գալու է :

ԴԻՏ. Ա. Դաղիբերէնի մէջ *faire* բայը երկու հայցական չառնուր . ուստի չըսուիր, Que voulez-vous faire cet enfant ? Այս տղան ի՞նչ ընէ՛լ կ'ուզիք . այլ պէտք է ըսել, Que voulez-vous faire de cet enfant ?

Կը շողոքորթուի, բայց չի սիրուիր . On le flatte, mais on ne l'aime pas.

Անոր դանակ մը տրուեցաւ հացը կտրելու համար, և մատը կտրեց . On lui a donné un couteau pour couper son pain, et il s'est coupé au doigt.

Մէկուն շողոքորթել . Flatter 1. quelqu'un.

ԴԻՏ. Բ. Se flatter կը նշանակէ կարծել, ինքզինք խաբել, և ետեւէն եկած աներեւոյթէն առաջ de կ'ուզէ :

Կը կարծէ թէ Գաղիերէն Il se flatte de savoir le
Դիտէ . Français.

ԳԻՏ. Գ. Que երբ անունէ մը ետքն է, յարարե-
րական դերանուն է և կը նշանակէ զոր . L'homme que
je vois, Մարդը, զոր կը տեսնեմ : Երբ բայէ մը ետքն
է, շողկապ է, և որ, թէ կը նշանակէ :

Ինծի լուր արուեցաւ թէ On vient de m'annoncer
եկած է . qu'il est arrivé.

ԳԻՏ. Գ. Երբ ne բացասականէն ետքը փոխանակ
pas դնելու que կը դրուի, միայն կը նշանակէ :

Միայն թշնամի ունի . Il n'a que d'ennemis.

Ըլլալ, եղած, ըլլալով . Devenir 2, devenu,
devenant (venir ին
յէս կը խոնարհի, Տես
Դաս ԻԳ. և ԼԳ.)

Ըլլալ, ինքզինք ընել . Se faire.

Զինուոր եղաւ . Il s'est fait soldat.

Վաճառական եղա՞ք . Vous êtes-vous fait mar-
chand ?

Փաստարան եղայ . Je me suis fait avocat.

Զեր եղբայրն ի՞նչ եղաւ . Qu'est devenu votre frère ?

Ի՞նչ եղաւ . Qu'est-il devenu ?

Զեմ գիտեր ի՞նչ եղաւ . Je ne sais ce qu'il est de-
venu.

Զինուոր գրուիլ, զինուոր ըլլալ . S'enrôler 1 ; se faire
soldat.

Զինուոր դրուեցաւ . Il s'est enrôlé. Il s'est fait
soldat.

Քանզի . Car (չդի.)

Զեզի չեմ կրնար վճարել . Je ne puis vous payer, car
բանզի, ստակ չունիմ . je n'ai pas d'argent.

Չեզի հաց չի կրնար տալ, Il ne peut pas vous donner de pain, car il n'en a pas.
քանզի չունի .

Միևիճ (խօսքին) հուսատույ. Croire(*) 4. *quelqu'un.*

Այս մարդուն կը հաւատամք. Croyez-vous cet homme ?

Չեմ հաւատար անոր . Je ne le crois pas.

Բանի մը հաւատալ . Croire quelque chose.

Այս լուրին կը հաւատայ . Il croit cette nouvelle (nouvelle, իգական է) .

ԴիՏ. Ե. Croire բայը հայցական խնդիր կ'առնու , երբեմն ալ տրական :

Չեր ինծի ըսածին չեմ հա- Je ne crois pas à ce que
ւատար . vous me dites.

Ինծի պատմածին չհաւա- Je n'ai pas cru à tout ce
տացի . qu'il m'a raconté.

Աստուծոյ հաւատալ . Croire en Dieu.

Աստուծոյ կը հաւատամ . Je crois en Dieu.

Մտնչ . Mentir (*) 2. *menti, mentant.*

Կը ստեմ, կը ստես , կը ստէ . Je mens, tu mens, il ment.

Ստախօսը . Le menteur.

138. Հրահանգ

Այս տղան ինչո՞ւ համար գովուեցաւ . — Դովուեցաւ , վասն զի աղէկ սորվեցաւ . — Երբեք գովուեցամք . — Շատ անգամ գովուեցայ . — Այս միւս տղան ինչո՞ւ համար պատժուեցաւ . — Պատժուեցաւ , վասն զի չար և ծոյլ եղաւ . — Այս տղան վարձատրուեցաւ . — Վարձատրուեցաւ , վասն զի աղէկ աշխատեցաւ . — Ի՞նչ ընելու է չանարգուելու համար . — Փութաջան և խելօք ըլլալու է . — Չեր բարեկամն ի՞նչ եղաւ . — Փաստաբան եղաւ . — Չեր հօրեղբորորդին ի՞նչ եղաւ . — Չին-

ուոր գրուեցաւ . — Ձեր դրացին գինուոր գրուեցաւ . — Ձինուոր չեղաւ . — Ի՞նչ եղաւ . — Վաճառական եղաւ . — Անոր տղաքն ի՞նչ եղան . — Անոր տղաքը մարդ եղան . — Մեծ (երեւելի) մարդ եղաւ . գիտուն եղաւ . — Գիտուն եղաւ . — Գիրքս ի՞նչ եղաւ . — Ձեմ գիտեր ինչ եղաւ . — Ձեր ստակն ի՞նչ ըրիք . — Անով գիրք մը գնեցի . — Կահագործն իւր փայտն Ք՞նչ ըրաւ . — Անկէ նստարան մը շինեց . — Գերձակը ձեր տուած ասուին ի՞նչ ըրաւ . — Ձեր տղոցն ու իմիններուս համար հանդերձ շինեց . — Այս մարդը ձեզ ցաւցո՞ւց . — Ոչ, տէր, զիս չցաւցուց . — Սիրուելու համար ի՞նչ պէտք է ընել . — Մեզի ֆեսս ընողներուն բարիք ընելու է . — Ձեզի ֆեսս ըրի՞նք . — Ոչ, ընդհակառակն մեզի բարիք ըրիք . — Մէկուն ֆեսս կ'ընէ՞ք . — Մէկուն ֆեսս չեմ ըներ . — Այս տղոց ինչո՞ւ ֆեսս ըրիք . — Անոնց ֆեսս չըրի . — Ձեզ ցաւցուցի՞ . — Ինձի ֆեսս չըրիք, բայց ձեր մանչերն ըրին . — Ձեզի ի՞նչ ըրին . — Ձիս ծեծեցին . — Իմ որդիս ցաւցնողը ձեր եղբայրն է . — Ոչ, տէր, իմ եղբայրս չէ, քանզի նա մէկուն ֆեսս ըրած չունի :

139. Հրահանգ

Այս գինին խմեցի՞ք . — Խմեցի . — Ի՞նչպէս գտաք . — Շատ աղէկ գտայ . — Ձեզի օգուտ ըրաւ . — Ինձի օգուտ ըրաւ . — Գուք ձեզ ցաւցուցի՞ք . (ձեր մէկ տեղը ցաւցուցի՞ք) . — Ձիս չցաւցուցի . — Ո՞վ զինք ցաւցուց . — Եղբայրս զինք ցաւցուց . քանզի մատը կըտրեց . — Դեռ հիւսնդ է . — Լաւագոյն է . — Ուրախ եմ լսելով թէ ակ հիւանդ չէ, քանզի կը սիրեմ զնա . — Ձեր եղբայրն ինչո՞ւ համար մազերը կը փետէ . — Քանզի պարտական եղածը չի կրնար վճարել . — Ձեր մազերը կտրեցի՞ք . — Չկտրեցի, այլ կտրել տուի . — Այս տղան ի՞նչ ըրաւ . — Ոտքը կտրեց . — Ինչո՞ւ համար անոր դանակ մը տուին . — Անոր կտրոց մը տուին եղունգները կտրելու համար, և այն մատն ու ոտքը

կտրեց . — Կանուխ կը պառկի՞ք . — Ուշ կը պառկիմ , քանզի չեմ կրնար քնանալ երբ կանուխ կը պառկիմ . — Երէկ ժամը քանիի՞ն պառկեցաք . — Երէկ ժամը տասնումէկը քառորդ անցած պառկելու գացի . — Ձեր տղաքը ժամը քանիի՞ն պառկելու կ'երթան . — Արեւին մտնելուն կը պառկին . — Կանուխ կ'ելլե՞ն . — Արեւին ելլելուն կ'ելլեն . — Այսօր ժամը քանիի՞ն ելաք . — Այսօր ուշ ելայ , քանզի երէկ իրիկուն ուշ պառկեցայ . — Ձեր որդին ուշ կ'ելլէ՞ . — Կանուխ կ'ելլէ , քանզի երբեք ուշ չի պառկիր . — Ի՞նչ կ'ընէ , երբ կ'ելլէ . — Կուսանի , ապա կը նախաճաշէ . — Նախաճաշելէն առաջ գուրս չելլեր . — Ոչ , կ'ուսանի և կը նախաճաշէ գուրս ելլելէն առաջ . — Նախաճաշելէն ետքը ի՞նչ կ'ընէ . — Նախաճաշելուն պէս իմ տունս կու գայ , և ձիով պտրտելու կ'երթանք . — Ս.յս առտու ինծի չափ կանո՞ւխ ելաք . — Ձենէ կանուխ ելայ , քանզի արեւին ելլելէն առաջ ելայ :

140. Հրահանգ

Ստէպ պտտելու կ'երթա՞ք . — Պտտելու կ'երթամ , երբ տան մէջ ընելու բան մը չունիմ . — Պտտիլ կ'ուզէ՞ք . — Չեմ կրնար պտտիլ , քանզի չափէն աւելի գործ ունիմ . — Ձեր եղբայրը ձիով պտտեցա՞ւ . — Կաւքով պտտեցաւ . — Ձեր տղաքը ստէպ պտտելու կ'երթա՞ն . — Ամէն առտու նախաճաշէն ետքը պտտելու կ'երթան . — Ճաշէն ետքը պտտելու կ'երթա՞ք . — Ճաշէն ետքը թէյ կը խմեմ , յետոյ կը պտտիմ . — Ձեր տղաքը ստէպ կը պտտցունէ՞ք . — Չանոնք կը պտտցունեմ ամէն առտու և ամէն իրիկուն . — Ինծի հետ կրնա՞ք երթալ . — Ձեզի հետ չեմ կրնար երթալ , քանզի իմ պզտիկ եղբայրս պտտցունելու եմ . — Ո՛ւր կը պտտիք . — Մեր հօրեղբորը պարտէզը կը պտտինք . — Ձեր հայրը ձեզ տեսնելուն ուրախացա՞ւ . — Չիս տեսնելուն ուրախացաւ . — Ի՞նչ բանի վրայ ուրախացաք . — Բարեկամներս

տեսնելուս ուրախացայ . —Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ բանի վրայ ուրախացաւ . —Ձեր անոր զրկած ձիուն վրայ ուրախացաւ . —Ձեր տղաքն ի՞նչ բանի վրայ ուրախացան . —Ուրախացան գեղեցիկ հանդերձներուն վրայ զոր անոնց շինել տուի . —Այս մարդն ինչո՞ւ համար այնչափ կ'ուրախանայ . —Բանզի աղէկ բարեկամներ ունենալ կը կարծէ . —Ուրախանալու իրաւունք չունի՞ . —Իրաւունք չունի , քանզի թշնամի միայն ունի . —Ձի սիրուիր . —Կը շողոքորթուի , բայց չի սիրուիր . —Գաղիերէն գիտնալ կը կարծէ՞ք . —Գիտնալ կը կարծեմ (կը յուսամ) , քանզի (այն լեզուն) խօսել , կարդալ և գրել գիտեմ . —Բժիշկը ձեր տղան ցաւցո՞ւց . —Անոր մատը կտրեց , բայց անոր վնաս չըրաւ , և դուք կը խաբուիք , եթէ կը կարծէք թէ զանի ցաւցուց . —Ինչո՞ւ համար այս մարդը մտիկ կ'ընէք . —Մտիկ կ'ընեմ , բայց անոր չեմ հաւատար , քանզի գիտեմ թէ ստախօս է . —Ի՞նչպէս գիտէք թէ ստախօս է . —Աստուծոյ չի հաւատար , և բոլոր անոնք որ Աստուծոյ չեն հաւատար՝ ստախօս են :

ԽԵ. ԴԱՍ. QUARANTE-CINQUIÈME LEÇON

ԱՆԴԷՄ ԲԱՑ . VERBE IMPERSONNEL

ԽԱ. և ԽԲ. Դասերուն մէջ faire բայով քանի մը խօսքի ձեւեր մէջ բերուեցան , զոր օրինակ՝ Il fait obscur, մութ է : Այս և ասոնց նման il գերանուամբ եզակի երրորդ դէմքով գործածուած բայեր անդէմ կամ միադէմ (unipersonnel) կը կոչուին : Այս տեսակ բայերուն մէջ il գերանունը կը կոչուի Առերեւոյթ տէր բայի , Sujet apparent : Այսպէս են հետեւեալ բայերը :

- Անձրեւել , կ'անձրեւէ . Pleuvoir (*) 3, il pleut , անցեալ , plu.
- Ձիւնել , կը ձիւնէ . Neiger 1. il neige.

- Կարկտեւ, կը կարկտէ . Grêler 1. il grêle.
Անձրեւ, la pluie . ձիւն, la neige . կարկուտ,
la grêle . իգական են :
Փայլատակել . *Faire des éclairs, écla-*
lairer.
- Կը փայլատակէ՞ . Fait-il des éclairs ? éclai-
re-t-il ? [laire.
Կը փայլատակէ . Il fait des éclairs. il éc-
L'éclair.
Փայլակը . *Le parasol, ombrel,*
Հովանոցը . *ombrelle.*
- Տարափ կ'իջնէ . Il pleut à verse.
Շատ կը փայլատակէ . Il fait beaucoup d'éclairs.
Կը ձիւնէ՞ . Neige-t-il ?
Սաստիկ կը ձիւնէ . Il neige très-fort. [fort.
Շատ, սաստիկ կը կարկտէ . Il grêle beaucoup, très-
Արեւ չէ . Il ne fait pas de soleil.
Արեւն աչքիս մէջ կը մտնէ . Le soleil me donne dans
les yeux.
Որոտաւ, կ'որոտայ . Tonner 1. il tonne.
Փայլել, փայլած, փայլելով . Luire (*) 4. lui, luisant.
Գոցիչ . *Fermer 1.*
- Լ'մնցուցի՞ք . [քալուի՞ք) . Avez-vous fini ?
Քալելն աղէ՞կ է (աղէկ կը . Fait-il bon marcher ?
Այս երկրին մէջ . Dans ce pays.
Երկիրը . Le pays .
Այս երկրին մէջ շատ բա-
րեկամ ստացաւ . Il s'est fait beaucoup d'a-
mis dans ce pays.
Սրտն, որսկ, որտն վրայ . *Dont (յարաքեր. դերան.*
որոնց, որոնցմէ, որոնց *փոխանակ de qui ի, տես*
վրայ . *ի(Ա. Դաս) :*
- Կը տեսնեմ մարդը որուն Je vois l'homme dont vous
վրայ կը խօսիք . parlez.

Գնեցի ձին որուն վրայ ինձի J'ai acheté le cheval dont
խօսեցաք . vous m'avez parlé.

Կը տեսնեմ մարդը որուն Je vois l'homme dont le
կղայրը շունս սպաննեց . frère a tué mon chien.

Կը տեսնեմ մարդը որուն Je vois l'homme dont vous
շունը դուք սպաննեցիք . avez tué le chien.

Կը տեսնէ՞ք տղայն որուն Voyez-vous l'enfant dont
հայրը երէկ մեկնեցաւ . le père est parti hier ?

Կը տեսնեմ . Je le vois.

Զո՞վ տեսաք . Qui avez-vous vu ?

Տեսայ վաճառականը որուն J'ai vu le marchand dont
մթերանոցը դուք առիք . vous avez pris le maga-
sin.

Խօսեցայ մարդուն որուն J'ai parlé à l'homme dont
մթերանոցն այրեցաւ . le magasin a été brûlé.

Այն որոնք .

Ce dont.

Այն որոնք .

Celui dont, celui de qui.

Անոնք որոնց .

Ceux dont, ceux de qui.

Ունիմ այն որուն պէտք J'ai ce dont j'ai besoin.
ունիմ . [ունի .

Ունի զայն որուն պէտք Il a ce dont il a besoin.

Ունի՞ք գիրքը որուն պէտք Avez-vous le livre dont
ունիք . [ունիմ . vous avez besoin ?

Ունիմ զայն որուն պէտք J'ai celui dont j'ai besoin.

Մարդը ունի՞ գոմերը որոց L'homme a-t-il les clous
պէտք ունի . dont il a besoin ?

Պէտք ունենայ .

Avoir besoin de.

Ի՞նչ մարդիկ կը տեսնէք . Quels hommes voyez-vous ?

Կը տեսնեմ զանոնք որոց Je vois ceux de qui vous
վրայ խօսեցաք . m'avez parlé.

Կը տեսնէ՞ք աշակերտները Voyez-vous les élèves dont
որոց վրայ ձեզի խօսեցայ . (de qui) je vous ai parlé ?

Կը տեսնեմ զանոնք . Je les vois.

ԳԻՏ. Ա. De qui անձանց համար միայն կ'ըսուի .
dont, թէ անձանց և թէ իրաց համար : De qui, dont,
Հայերէն սեռականի, բացառականի, և գրաբարին
պատմականին նշանակութիւնն ունին : Յարաբերակա-
նին տրականն է à qui, եզակի և յոքնակի, և կը նշա-
նակէ որուն, որոց (առ. որ, առ. որս) :

Կը տեսնեմ տղայքը որոց Je vois les enfants à qui
կարկանդակ տուիք . vous avez donné des ga-
teaux.

Ո՞ր մարդոց կը խօսիք . A quels hommes parlez-
vous ?

Կը խօսիմ անոնց՝ որոց դուք Je parle à ceux auxquels
դիմեցիք . կամ à qui vous vous
êtes adressé.

ԳԻՏ. Բ. Qui յարաբերականը de, à, pour և ուրիշ
նախադրութիւններով, անձանց համար կ'ըսուի . ան-
ձանց և միշտ իրաց համար lequel յարաբերականը
պէտք է գործածել, որ կ'ըլլայ, duquel, auquel, pour
lequel. յոքնակի lesquels, desquels, auxquels, եւ :

Դիմել տո .

S'adresser 1. à.

Հանդիպել .

Rencontrer 1. (հայա-
կան կ'ոտգի) .

Հանդիպեցայ մարդոց՝ որոց J'ai rencontré les hommes
դուք դիմեցիք . à qui (auxquels) vous
vous êtes adressé.

Ո՞ր մարդոց վրայ կը խօսիք . De quels hommes parlez-
vous ?

Անոնց վրայ կը խօսիմ, որոց Je parle de ceux dont les
տղայքը փութաջան enfants ont été studieux
և հնազանդ եղան . et obéissants.

Հնազանդ, անհնազանդ . Obéissant, désobéissant.

Այնպէս որ .

De sorte que. (շոյ).

Ստակս կորսնցուցի , այն- J'ai perdu mon argent, de
պէս որ չեմ կրնար ձեզի sorte que je ne puis
վճարել . vous payer .

Հիւանդ եմ , այնպէս որ Je suis malade, de sorte
չեմ կրնար դուրս ելլել . que je ne puis sortir .

Հիւանդ .

Malade.

141. Հրահանգ

Վերջապէս Գաղիերէն սորվեցա՞ք . — Հիւանդ եղայ ,
այնպէս որ չկրցայ սորվել . — Ձեր եղբայրը սորվեցա՞ւ .
— Չսորվեցաւ , քանզի դեռ աղէկ վարպետ մը չկրցաւ
գտնել . — Այս իրիկուն պարահանդէս կ'երթա՞ք . — Ու-
ուըններս կը ցաւին , այնպէս որ չեմ կրնար երթալ .
— Այս գերմանացին հասկցա՞ք . — Գերմաներէն չեմ գի-
տեր , այնպէս որ չկրցայ զանի հասկնալ . — Գնեցի՞ք
ձին որուն վրայ ինծի խօսեցաք . — Ստակ չունիմ ,
այնպէս որ չկրցայ գնել զայն . — Տեսա՞ք մարդը որմէ
ես ընծայ մը ընդունեցայ . — Չտեսայ . — Տեսա՞ք գե-
ղեցիկ հրացանը որուն վրայ ձեզի խօսեցայ . — Տեսայ .
— Ձեր հօրեղբայրը տեսա՞ւ գիրքերը որոց վրայ անոր
խօսեցաք . — Տեսաւ . — Տեսա՞ր մարդը որուն տղաքը
պատժուեցան . — Չտեսայ . — Թատրոնը որո՞ւ խօսե-
ցաք . — Խօսեցայ մարդուն որուն եղբայրը գեղեցիկ
չունս սպաննեց . — Տեսա՞ք փոքրիկ մանչը որուն հայրը
փաստաբան եղաւ . — Տեսայ . — Պարահանդէսը զո՞վ
տեսաք . — Հոն տեսայ մարդիկը որոց ձիերը դուք
գնեցիք , և անոնք որոց կառքը գնեցիք . — Հիմա զո՞վ
կը տեսնէք . — Վը տեսնեմ մարդը , որուն սպասաւորը
հայելիս կոտրեց . — Ասեցի՞ք մարդը որուն բարեկամն
ինծի ստակ փոխ տուաւ . — Չլսեցի . — Ձօ՞վ լսեցիք .
— Ասեցի գաղիացի նաւապետը որուն որդին բարեկամն
է . — Խոզանեցի՞ր հանդերձս (վերարկուս) . որուն վրայ

քեզի խօսեցայ . — Դեռ չխողանեցի . — Ընդունեցա՞ք ստակը որուն պէտք ունեցաք . — Ընդունեցայ . — Ունի՞մ թուղթը որուն պէտք ունիմ . — Ունիք . — Ձեր եղբայրն ունի՞ գիրքերը որոց պէտք ունի . — Ունի . — Խօսեցա՞ք վաճառականներուն որոց խանութները մենք առինք . — Անոնց խօսեցանք . — Խօսեցա՞ք բժշկին որուն որգին Գերմաներէն ուսաւ . — Խօսեցայ . — Տեսա՞ր խեղճ մարդիկը որոց մթերանոցներն այրեցան . — Տեսայ . — Կարդացի՞ք գիրքերը զորս ձեզի փոխ տուինք . — Կարդացինք . — Անոնց վրայով ի՞նչ կ'ըսէք . — Կըսենք թէ շատ գեղեցիկ են . — Ձեր տղաքն ունի՞ն ինչ բանի որ պէտք ունին . — Ունին ինչ բանի որ պէտք ունին :

142. Հրահանգ

Ո՞ր մարդուն վրայ կը խօսիք . — Կը խօսիմ անոր վրայ որուն եղբայրը զինուոր գրուեցաւ . — Ո՞ր տղոց վրայ խօսեցաք . — Անոնց վրայ խօսեցայ որոց ծնողքը գիտուն են . — Ի՞նչ գիրք կարդացիք . — Կարդացի զայն որուն վրայ երէկ ձեզի խօսեցայ . — Ձեր հօրեղբորորդին ի՞նչ թուղթ ունի . — Ունի զայն որուն պէտք ունի . — Ի՞նչ ձուկեր կերաւ . — Կերաւ զանոնք որոնք դուք չէք սիրեր . — Ի՞նչ գիրքերու պէտք ունիք . — Անոնց պէտք ունիմ որոց վրայ ինձի խօսեցաք . — Ձունի՞ք պէտք անոնց զորս ես կը կարդամ . — Պէտք չունիմ . — Կը տեսնէ՞ք տղաքը որոնց կարկանդակներ տուի . — Ձեմ տեսներ զանոնք որոց կարկանդակներ տուիք , այլ զանոնք զորս պատժեցիք . — Որո՞ւ ստակ տուիք . — Անոնց տուի որոնք յաջողակ եղան . — Ո՞ր տղոց գիրքեր պիտի տրուին . — Անոնց պիտի տրուին որոնք խելօք և հնազանդ են . — Որո՞նց ուտելիք և խմելիք կու տաք . — Անոնց որ անօթի և ծարաւի են . — Կու տա՞ք բան մը տղոց որ ծոյլ են . — Անոնց բան մը չեմ տար . — Երէկ ձիւնեց . — Ձիւնեց , կարկտեց և

փայլատակեց . — Անձրեւեց . — Անձրեւեց . — Դուրս
 ելա՞ք . — Երբեք չեմ ելլեր , երբ օգը գէշ է . — Նա-
 ւապետները վերջապէս մտիկ ըրի՞ն այս մարդը . — Մը-
 տիկ ընելու զլացան (չուզեցին , մերժեցին) . բոլոր ա-
 նոնք որոնց դիմեց՝ լսել զլացան . — Այս առտու որո՞ւ
 հանդիպեցաք . — Հանգիպեցայ մարդուն որմէ կը յար-
 գուիմ . — Ձեր սաներուն (աշկերտներուն) կարկանդակ
 սոււի՞ք . — Աղէկ շտորվեցան , այնպէս որ անոնց բան
 մը չտուինք :

ԽՁ. ԴԱՍ. QUARANTE-SIXIÈME LEÇON

ԱՊԱՌԵՒՈՑ ՎՐԱՅ • DU FUTUR

Պարզ ապառնին , futur simple շինելու համար
 պէտք է 1 և 2 Լծորդութեան բայերուն աներեւութին
 r գիրը , 3 Լծորդութեան բայերուն oir մասնիկը , և 4
 Լծորդութեան բայերուն re մասնիկը rai ի փոխել ; և
 կ'ըլլայ ապառնի եզակի առաջին դէմք :

Աճեր.

Ապառ.

1. Լծ. Aimer,	սիրել.	J'aimerai,	պիտի սիրեմ.
2. » Finir,	լմնցնել.	Je finirai,	» լմնցնեմ.
3. » Recevoir,	ընդունել.	Je recevrai,	» ընդունիմ.
4. » Rendre,	ետ տալ.	Je rendrai,	» տամ.

ԴԻՏ. Ա. Ապառնելոյն եզակի Ա. դէմքը գիտնալէն
 երբքը , միւս դէմքերը հետեւեալ կերպով կը շինուին .

Եգ. Ա. Դեմք , rai, Բ. Դ. ras, Գ. Դ. ra,
 Յգք. » rons » rez » ront

Պիտի սիրես,	tu aimeras.	Լմնցես,	tu finiras.
» սիրէ,	il aimera.	Լմնցէ,	il finira.
» սիրենք,	nous aimerons.	Լմնցենք,	nous finirons.
» սիրէք,	vous aimerez.	Լմնցէք,	vous finirez.
» սիրեն,	ils aimeront.	Լմնցեն,	ils finiront.

Պիտի ընդունիս,	tu recevras.	Տաս,	tu rendras.
» ընդունի,	il recevra.	Տայ,	il rendra.
» ընդունինք,	nous recevrons.	Տանք,	nous rendrons.
» ընդունիք,	vous recevrez.	Տարք,	vous rendrez.
» ընդունին,	ils recevront.	Տան,	Ils rendront.

ԲԱՏԱՌՈՒԹԻՒՆՔ

ԴԻՏ. Բ. Հետևեալ 26 բայերուն ապառնիներն անկանոն են . բայց այս անկանոնութիւնը եզակի Ա. դէմքին մէջ է : Եզակի Ա. դէմքը գիտնալով, մնացածները վերի կերպով կը շինուին :

Աճեր.

Ապա.

Avoir,	ունենալ.	j'aurai.	պիտի ունենամ.
Etre,	ըլլալ.	je serai.	» ըլլամ.
Aller,	երթալ.	j'irai.	» երթամ.
Envoyer,	ղրկել.	j'enverrai.	» զրկեմ.
Acquérir,	ստանալ.	j'acquerrai.	» ստանամ.
Gourir,	վազել.	je courrai.	» վազեմ.
Gueillir,	քաղել.	je cueillerai.	» քաղեմ.
Mourir,	մեռնել.	je mourrai.	» մեռնիմ.
Tenir,	բռնել.	je tiendrai.	» բռնեմ.
Venir,	գալ.	je viendrai.	» գամ.
S'asseoir,	նստել.	je m'asseierai.	} » նստիմ.
		je m'assiérai.	
Echoir,	պատահել.	j'écherrai.	» պատահիմ.
Falloir,	պարտել.	il faudra.	» պարտի .
Pouvoir,	կրնալ.	je pourrai.	» կրնամ.
Savoir,	գիտնալ.	je saurai.	» գիտնամ.
Valoir,	արժել.	je vaudrai.	» արժեմ.
Voir,	տեսնել.	je verrai.	» տեսնեմ.
Prévoir,	նախատեսել.	je prévoirai.	» նախատեսեմ.
Vouloir,	ուզել.	je voudrai.	» ուզեմ.
Faire,	ընել.	je ferai.	» ընեմ.
Mouvoir,	շարժել.	je mouvrai.	» շարժեմ.
Pleuvoir,	անձրեւել.	il pleuvra.	» անձրելէ.
Appayer,	յննուլ.	j'appuierai.	» յննում.
Employer,	գործածել.	j'emploierai.	» գործածեմ.
Essayer,	փորձել.	j'essaierai.	} » փորձեմ.
		j'essayerai.	

- Ստակ պիտի ունենայ . Aura-t-il de l'argent ?
 Պիտի ունենայ . Il en aura.
 Պիտի չունենայ . Il n'en aura pas.
 Գրե՛ն ընդհուպ լմնցուցած պիտի ըլլա՞ք . Aurez-vous bientôt fini d'écrire ?
 Ընդհուպ (քիչ ատենէն) լը՝ մընցուցած պիտի ըլլամ . J'aurai fini bientôt.
 Ընդհուպ լմնցուցած պիտի ըլլայ իւր պարտքը (հմը) . Il aura bientôt fini son devoir.
 Ձեր պարտքը ե՞րբ պիտի ընէք . Quand ferez-vous vos devoirs ?
 Ընդհուպ պիտի ընեմ . Je les ferai bientôt.
 Եղբայրս իւր պարտքը վաղը պիտի ընէ . Mon frère fera ses devoirs demain.
 Գալ երկուշաբթի . Lundi prochain.
 Անցած երկուշաբթի . Lundi passé *կամ* dernier.
 Գալ ամիս . Le mois prochain.
 Այս ամիս . Ce mois-ci.
 Այս երկիրը . Ce pays-ci.
 Ձեր հօրեղբորորդին ե՞րբ պիտի երթայ նուագածու թեան . Quand votre cousin ira-t-il au concert ?
 Գալ երեքշաբթի պիտի երթայ . Il (y) ira mardi prochain.
 Տեղ մը պիտի երթա՞ք . Irez-vous quelque part ?
 Տեղ մը պիտի չերթանք . Nous n'irons nulle part.

ԳԻՏ. Գ. Y մակբայը *ի ով սկսող բառերէն առաջ սովորաբար զանց կ'առնուի*: Part, որ կոչմ, տեղ կը նշանակէ՝ իգական է :

- Գիրքը ինծի պիտի ղրկէ՞ . M'enverra-t-il le livre ?
 Պիտի ղրկէ, եթէ լմնցուց . Il vous l'enverra, s'il l'a fini.

- Այս իրիկուն ձեր տունը պիտի ըլլա՞ք . Serez-vous chez-vous (à la maison) ce soir ?
- Պիտի ըլլամ . J'y serai .
- Ձեր հայրն իւր տունը պիտի ըլլայ . Votre père sera-t-il chez lui (à la maison) ?
- Պիտի ըլլայ . Il y sera .
- Ձեր հօրեղբորորդիներն հոն պիտի ըլլա՞ն . Vos cousins y seront-ils ?
- Պիտի ըլլան . Ils y seront .
- Գիրքերն ինձի պիտի ղրկէ՞ . M'enverra-t-il les livres ?
- Պիտի ղրկէ . Il vous les enverra .
- Իմ գրասենեակս թուղթ պիտի ղրկէ՞ . Enverra-t-il du papier à mon comptoir ?
- Պիտի ղրկէ . Il y en enverra .
- Ձեր կօշկակարին պիտի կրնա՞ք վճարել . Pourrez-vous payer votre cordonnier ?
- Ստակս կորսնցուցի , այնպէս որ պիտի չկրնամ վճարել . J'ai perdu mon argent, de sorte que je ne pourrai pas le payer .
- Բարեկամս իւր գրպահը կորսնցուց , այնպէս որ իւր մուճակները պիտի չկրնայ վճարել . Mon ami a perdu son portefeuille, de sorte qu'il ne pourra pas payer ses souliers .
- Բան մը պիտի բռնէ՞ք . Tiendrez-vous quelque chose ?
- Ձեր անձրեւնոցը պիտի բռնեմ . Je tiendrai votre parapluie .
- Ձեր բարեկամն իմ նուագաժողովեանս պիտի գայ . Votre ami viendra-t-il à mon concert ?
- Պիտի գայ . Il viendra .
- Պիտի գա՞ք . Viendrez-vous ?
- Պիտի գամ . Je viendrai .
- Շուկան երթալ պէտք պիտի ըլլայ . Faudra-t-il aller au marché ?

Վաղը երթալ պէտք պիտի Il faudra y aller demain
 ըլլայ . matin.

Երթալ հարկաւոր պիտի Il ne sera pas nécessaire
 չըլլայ . d'y aller.

Հայրս այսօր պիտի տեսնէք . Verrez-vous mon père au-
 jourd'hui.

Պիտի տեսնենք . Nous le verrons.

143. Հրահանգ

Գիրքեր պիտի ունենա՞ք . — Պիտի ունենամ . — Ո՞վ
 պիտի տայ ձեզի . — Հօրեղբայրս պիտի տայ . — Ձեր
 հօրեղբորորդին ե՞րբ ստակ պիտի ունենայ . — Գալ ա-
 միս պիտի ունենայ . — Ո՞րչափ ստակ պիտի ունենաք .
 — Երեսուն և հինգ ֆրանք պիտի ունենամ . — Աղէկ
 բարեկամներ ո՞վ պիտի ունենայ . — Անգղիացիք պիտի
 ունենան . — Ձեր հօրեղբայրը դուրս պիտի ելլէ՞ այսօր .
 — Պիտի ելլէ , եթէ օդը գեղեցիկ ըլլայ . — Դուրս պի-
 տի ելլէ՞ք . — Պիտի ելլեմ , եթէ չանձրեւեր . — Որդիս
 պիտի սիրէ՞ք . — Պիտի սիրեմ , եթէ խելօք է . — Ձեր
 կօշկակարին պիտի վճարէ՞ք . — Պիտի վճարեմ , եթէ
 ստակս ընդունիմ . — Տղաքս պիտի սիրէ՞ք . — Եթէ
 խելօք և յարատեւ են , զանոնք պիտի սիրեմ . բայց
 եթէ ծոյլ և չար են , պիտի անարգեմ զանոնք և պիտի
 պատժեմ . — Այսպէս խօսելու իրաւունք ունի՞մ . — Ի-
 րաւունք ունիք . — Ձեր բարեկամը դեռ կը գրէ՞ .
 — Իե՛ռ կը գրէ . — Խօսելը չլմնցուցի՞ք . — Ընդհուպ
 լմնցուցած պիտի ըլլամ . — Մեր բարեկամները կարդալը
 լմնցուցի՞ն . — Ընդհուպ լմնցուցած պիտի ըլլան . —
 Իերձակը հանդերձ շինե՞ց . — Իե՛ռ չշինեց , բայց ընդ-
 հուպ պիտի շինէ . — Ե՞րբ պիտի շինէ . — Երբ ժամա-
 նակ ունենայ . — Ձեր համարները ե՞րբ պիտի ընէք .
 — Պիտի ընեմ , երբ ժամանակ ունենամ . — Ձեր հօր-
 եղբայրն իրենները ե՞րբ պիտի ընէ . — Գալ չաբաթ օր
 պիտի ընէ . — Տունս պիտի գամ : — Պիտի գամ . — Ե՞րբ

պիտի գաս . — Գալ սեբբաթ պիտի գամ . — Հօրեղբայրս
ե՞րբ տեսաք . — Անցած (վերջին) կիրակի տեսայ . — Ձեր
հօրեղբորորդիները գալ երեքշաբթի պարահանդէս պի-
տի երթա՞ն . — Պիտի երթան . — Նուագածուծեանս
պիտի գա՞ք . — Պիտի գամ, եթէ հիւանդ չըլլամ :

144. Հրահանգ

Ե՞րբ պիտի զրկէք ինձ ստակը զոր պարտական էք .
— Ընդհուպ պիտի զրկեմ . — Ձեր եղբայրները պիտի
զրկե՞ն գիրքերը զորս անոնց տուի . — Պիտի զրկեն . —
Ե՞րբ պիտի զրկեն . — Գալ ամիս պիտի զրկեն . — Ար-
նա՞ք վճարել ինչ որ ինձի պարտական էք . — Պիտի
չկրնամ վճարել, քանզի բոլոր ստակս կորսնցուցի . —
Ամերիկացին պիտի կրնայ՝ իւր մուճակները վճարել . —
Իւր գրպանը կորսնցուց, այնպէս որ պիտի չկրնայ վճա-
րել . — Բժիշիւր կանչել տալ պէտք պիտի ըլլայ . — Ոչ ոք
հիւանդ է, այնպէս որ պէտք պիտի չըլլայ կանչել տալ
գնա . — Վաղը շուկան երթալ պէտք պիտի ըլլայ . —
Երթալ պէտք պիտի ըլլայ, քանզի մեզի պէտք է եզան
միս, հաց և դինի . — Մեր հայրը պիտի տեսնէ՞ք այսօր .
— Պիտի տեսնեմ . — Ո՞ր պիտի ըլլայ . — Իւր գրասեն-
եակը պիտի ըլլայ . — Այս իրիկուն պարահանդէս պիտի
երթա՞ք . — Պիտի չերթամ, քանզի այնպէս (*) հիւանդ
եմ որ չեմ կրնար երթալ . — Ձեր բարեկամը պիտի եր-
թայ . — Պիտի երթայ, եթէ դուք կ'երթաք . — Ո՞ր
պիտի երթան մեր բարեկամները . — Տեղ մը պիտի չեր-
թան, իրենց տունը պիտի մնան, քանզի շատ գործ
ունին :

(*) Je suis trop malade pour y aller, կը նշանակէ՝ Այնպէս
հիւանդ եմ որ չեմ կրնար երթալ .

ԽԷ. ԴԱՍ. QUARANTE-SEPTIÈME LEÇON

Վերաբերիլ .

Appartenir (*) 2, (*tenir* ի պես) .

Կը վերաբերի՞ք .

Appartenez-vous ?

Կը վերաբերի՞մ .

J'appartiens .

Այս ձին ձեր եղբորը կը վերաբերի .

Ce cheval appartient-il à votre frère ?

Անոր կը վերաբերի .

Il lui appartient .

Այս ձեռնոցները որո՞ւ կը վերաբերին .

A qui appartiennent ces gants ?

Նաւապետներուն կը վերաբերին .

Ils appartiennent aux capitaines .

Այս ձիերը նաւապետներուն կը վերաբերին .

Ces chevaux appartiennent -ils aux capitaines ?

Անոնց կը վերաբերին .

Ils leur appartiennent .

Վայել , յարմարիլ .

Convenir (*) 2, (*venir* (Գաս իր. եւ լի))

Այս ասուին ձեր եղբորը կը յարմարի՞ .

Ce drap convient-il à votre frère ?

Կը յարմարի .

Il lui convient .

Այս մուճակները ձեր եղբայրներուն կը յարմարի՞ն .

Ces souliers conviennent-ils à vos frères ?

Կը յարմարին .

Ils leur conviennent .

Ասիկա ընել ձեզի կը յարմարի՞ .

Vous convient-il de faire cela ?

Ինձի ընել կը յարմարի .

Il me convient de le faire .

Ձեր հօրեղբորդույն կը յարմարի՞ մեզի հետ գալ .

Convient-il à votre cousin de venir avec nous ?

Դուրս ելլել անոր չի յարմարի .

Il ne lui convient pas de sortir .

Հասնել, յաջողիլ .	<i>Parvenir</i> (*) (<i>եսնեան և կստ աներեւոյթը՝ à ով</i>).
Գաղիերէն սորվելու կը յաջողի՞ք .	Parvenez-vous à apprendre le français ?
Կը յաջողիմ .	J'y parviens.
Սորվելու կը յաջողիմ .	Je parviens à l'apprendre.
Այս մարդիկը կը յաջողի՞ն իրենց ձիերը ծախելու .	Ces hommes parviennent-ils à vendre leurs chevaux ?
Կը յաջողին .	Ils y parviennent.
Յաջողիլ .	<i>Réussir</i> 2, (<i>աներեւոյթը à ով</i>).
Ասիկա ընելու կը յաջողի՞ք .	Réussissez-vous à faire cela ?
Կը յաջողիմ .	J'y réussis.
Մոռնալ .	<i>Oublier</i> 1. (<i>իրմէ ետքը աներեւոյթը de ով</i>)

ԳԻՏ. Ա. Réussir, յաջողել, ոչ միայն անձանց, այլ և իրաց վրայ կ'ըսուի. Tout lui réussit. անոր ամեն բան կը յաջողի. Cette affaire, cette entreprise a réussi. Այս գործը, այս ձեռնարկութիւնը յաջողեցաւ :

Oublier, մոռնալ, իրմէ ետքը աներեւոյթը de ով՝ կը նշանակէ մոռնալ, այսինքն՝ մտքէն ելլել. իսկ աներեւոյթը à ով կը նշանակէ ունակութիւնը, վարժութիւնը կորսնցնել. Il oublie à dessiner, գծագրութիւնը կը մոռնայ. Il oublie à bien saluer, աղէկ բարեւտայը մոռցած է :

Մաքրել .	Nettoyer.
Կաղամարը .	L'encrier.
Անմիջապէս .	Tout de suite. [champs.
Առժամայն .	A l'instant, sur - le -
Իսկոյն, շուտով .	Tout-à-l'heure.

Ընել կ'ուզեմ, պիտի ընեմ.	Je vais le faire.
Անմիջապէս պիտի ընեմ.	Je vais le faire tout de suite.
Պիտի աշխատիմ.	Je vais travailler.
Կայ.	Y a-t-il ?
Չկայ.	Il n'y a pas.
Պիտի ըլլայ.	Y aura-t-il ?
Պիտի ըլլայ.	Il y aura.
Եղա՞ւ.	Y a-t-il eu ?
Եղաւ.	Il y a eu.
Գինի եղա՞ւ, գտնուեցա՞ւ.	Y a-t-il eu du vin ?
Կայ.	Il y en a.
Չկայ.	Il n'y en a pas.
Մարդ կայ.	Y a-t-il des hommes ?
Կայ, չկայ.	Il y en a ; il n'y en a pas.
Մարդիկ կան որ ուսանել չեն ուզեր.	Il y a des hommes qui ne veulent pas étudier.
Մէկը կայ.	Y a-t-il quelqu'un ?
Մէկը չկայ.	Il n'y a personne.
Պարահանդէսը շատ մարդ կայ.	Y a-t-il beaucoup de monde au bal ?
Կ'ըսուի թէ շատ կայ.	On dit qu'il y en a beaucoup.
Ապառիկ (վէրէսիէ).	A crédit.
Ապառիկ վաճառել.	Vendre à crédit.
Կանխիկ ստակ.	De l'argent comptant.
Կանխիկ գնել.	Acheter comptant.
Կանխիկ վաճառել.	Vendre comptant.
Կ'ուզէ՞ք կանխիկ գնել.	Voulez-vous acheter (argent comptant) ?
Ձեզի կը յարմարի՞ (ձեր բանին կու գայ) ինծի ապառիկ վաճառել.	Vous convient-il de me vendre à crédit ?

- վայել (զգեստ մը) .* *Aller bien.*
- Այս վերարկուն ինձի կը *Cet habit me va-t-il bien?*
վայլէ՞ .
- Ձեզի կը *վայլէ .* *Il vous va bien.*
- Բեղոյրը ձեր եղբորը չի *վայ-* *Le chapeau ne va pas bien*
լեր . *à votre frère.*
- Անոր չի *վայլեր .* *Il ne lui va pas bien.*
- Այս մուճակները ձեզի կը *Ces souliers vous vont-ils*
վայլե՞ն . *bien ?*
- Ինձի կը *վայլեն .* *Ils me vont bien.*
- Ասիկա ձեզի շատ կը *վայլէ .* *Cela vous va fort bien.*
- Պահել .* *Garder 1.*
- Աւելի աղէկ կ'ընէիք . *Vous feriez mieux de.*
- Աւելի աղէկ կ'ընէի . *Je ferais mieux de.*
- Աւելի աղէկ կ'ընէք . *Il ferait mieux de.*
- Փոխանակ պահելու ձեր *Au lieu de garder votre*
ձին , լաւագոյն կ'ընէիք *cheval, vous feriez mieux*
զայն ծախել . *de le vendre.*
- Փոխանակ ծախելու իւր *Au lieu de vendre son*
ձին , լաւագոյն կ'ընէր *cheval, il ferait mieux*
պահել զայն . *de le garder.*
- Ձին պիտի պահէ՞ք . *Garderez-vous le cheval?*
- Պիտի պահեմ . *Je le garderai. [argent.]*
- Ստակս սէտք չէ պահել . *Il ne faut pas garder mon*
- Համոյ ըլլալ .* *Plaire (*), plu, plai-*
sant.
- Հաճոյ եմ, հաճոյ ես, հաճոյ է . *Je plais, tu plais, il plait.*
- Մ'իկան համոյ ըլլալ .* *Plaire à quelqu'un.*
- Այս գիրքը քեզի հաճոյ է . *Ce livre vous plait-il ?*
- Ինձի շատ հաճոյ է . *Il me plait beaucoup.*
- Պիտի ընեմ ինչ որ ձեզի *Je ferai ce qu'il vous plaira.*
հաճոյ է .

- Հրամար էք . Cela vous plaît à dire (ըն-
տանեկան) .
- Ձեզի ի՞նչ համոյ է . Que vous plaît-il ?
- Հրամայե՞ք . Plait-il ? (ընտանեկան) .
- Հանոյ, հաճելի գտնել . Se plaire (*) 4 .
- Ի՞նչպէս կը գտնէք հոս (հոս Comment vous plaisez-vous
ձեզ հաճելի՞ է) . ici ?
- Հոս շատ կը հաճիմ . Je m'y plais très-bien .

145 . Հրահանգ

Այս ձին որո՞ւ կը վերաբերի . — Կը վերաբերի Անգ-
ղիացի նաւապետին որոյ որդին ձեզի տոմսակ մը գրեց .
— Այս ստակը ձեզի՞ կը վերաբերի . — Ինձի կը վերա-
բերի . — Որմէ՞ ընդունեցաք զայն . — Ընդունեցայ մար-
դոցմէն որոնց տղաքը դուք տեսաք . — Այս ձիերն
որո՞ւ են . — Մերն են . — Ձեր եղբորն ըսի՞ք թէ հոս
անոր կը սպասեմ . — Ըսելու մոռցայ . — Պէտքի՞ն գա-
ցողը ձեր հայրն է թէ իմս . — Իմինս է . — Ձեր հա-
ցագործն է թէ բարեկամիս (հացագործը) որ ձեզի ա-
պառիկ հաց ծախեց . — Մերինն է . — Ատիկա ձեր որ-
դի՞ն է . — Իմինս չէ , բարեկամինս է . — Ձերինն ո՞ւր
է . — Բարիդ է . — Բերի՞ք ինձի գիրքը զոր ինձի խոս-
տացած էք . — Մոռցայ . — Ձեր հօրեղբայրը մեզի խոս-
տացած գրպահը բերա՞ւ . — Բերելու մոռցաւ . — Ձեր
բարեկամին արդէն գրեցի՞ք . — Անոր գրելու դեռ ժա-
մանակ չունեցայ . — Ձեր ազգականին գրելու մոռցա՞ք .
— Անոր գրելու չմոռցայ . — Այս ասուին ձեզի կը յար-
մարի՞ (ձեր ուղածն է) . — Ինձի չի յարմարիր . ուրիշ
չունի՞ք . — Ուրիշ ունիմ , բայց ասկէ աւելի սուղ է .
— Կ'ուզէ՞ք ինձի ցուցնել . — Կ'ուզեմ ցուցնել . — Այս
մուճակները ձեր հօրեղբորը կը յարմարի՞ն . — Անոր չեն
յարմարիր , քանզի չափազանց սուղ են . — Այս մու-
ճակներն են որոց վրայ մեզի խօսեցաք . — Նոյներն են .

—Որո՞ւ են այս մուճակաները . —Կը վերաբերին ազնու-
կանին զոր այս առտու իմ վաճառատունս (մթերանոցս)
տեսաք . —Մեզի հետ դալ ձեզի կը յարմարի՞ . —Զի
յարմարի . —Շուկան երթալ ձեզի կը յարմարի՞ . —
Հոն երթալ ինձի չի յարմարի . —Հետի՞ դացիք Գեր-
մանիա . —Հետի երթալ ինձի չի յարմարի , այնպէս որ
կառքով դացի :

146. Հրահանգ

Ձեզի ի՞նչ հաճոյ է (ի՞նչ կ'ուզէք) , տէր . —Ձեր
հայրը կը խնդրեմ . —Իւր տո՞ւնն է . —Ոչ , տէր , դուրս
ելաւ . —Ի՞նչ կ'ըսէք . —Կ'ըսեմ որ դուրս ելաւ . —
Մինչեւ անոր դառնալուն կը սպասէք . —Սպասելու ժա-
մանակ չունիմ . —Այս վաճառականն ապառիկ կը ծա-
խէ՞ . —Ապառիկ չի ծախեր . —Կանխիկ գնել ձեզի կը
յարմարի՞ . —Ինձի չի յարմարի (բանիս չի դար) . —
Այս սիրուն դանակներն ո՞ւր գնեցիք . —Գնեցի վա-
ճառականին քով (վաճառականէն) որուն մթերանոցը
երէկ տեսաք . —Ձեզի զանոնք ապառիկ ծախեց . —
Կանխիկ (ստակով) ծախեց . —Ստէպ կանխիկ կը գնէք .
—Ոչ ձեզի չափ ստէպ . —Հոս բան մը մոռցա՞ք . —Բան
մը չմոռցայ . —Ասիկա բերնուց սորվել ձեզի կը յար-
մարի՞ . —Ուսանելու շատ ժամանակ չունիմ , այնպէս որ
(ուստի) բերնուց սորվել ինձի չի յարմարի . —Այս
մարդը ձեր հօրը խօսել փորձեց . —Խօսել փորձեց ,
բայց չհասաւ (չյաջողեցաւ) . —Համար մը գրելու յա-
ջողեցա՞ք . —Յաջողեցայ . —Այս վաճառականները յա-
ջողեցա՞ն իրենց ձիերը ծախելու . —Չյաջողեցան . —
Կաղամարս մաքրել փորձեցի՞ք : —Փորձեցի , բայց չյա-
ջողեցայ . —Ձեր տղայքը Անգղիերէն սորվելու կը յա-
ջողի՞ն . —Կը յաջողին . —Այս տակառին մէջ գինի կայ .
—Կայ . —Այս գաւաթին մէջ քացախ կայ . —Չկայ .
—Գինի՞ թէ մրգուղ կայ մէջը . —Ոչ գինի կայ և ոչ
մրգուղ . —Ի՞նչ կայ մէջը . —Քացախ կայ :

147. Հրահանգ

Մեր մթերանոցը մարդ կայ . — կայ . — Մթերանոցը մէկը կայ . — Մէկը չկայ . — Քատրոնը շատ մարդ կար (եղաւ) . — Շատ կար . — Ձեր պարահանդէսին շատ մարդ պիտի ըլլայ . — Շատ պիտի ըլլայ . — Կան շատ տղայք որ խաղալ չեն ուզեր . — Կան շատեր որ ուսանել չեն ուզեր , բայց ամենքն ալ խաղալ կ'ուզեն . — Արկղ մաքրեցիք . — Ընել փորձեցի , բայց չյաջողեցայ . — Անճրեւնոց մը գնելու միտք ունիք . — Հատ մը գնելու միտք ունիմ , եթէ վաճառականն ինծի ապառիկ կը վաճառէ . — Իմինս պահելու միտք ունիք . — Ձեզի ետ տալու միտք ունիմ , եթէ հատ մը գնեմ . — Գիրքերը եղբօրս ետ տուիք . — Դեռ ետ չտուի . — Մինչեւ երբ պահելու միտք ունիք . — Մինչեւ գալ երեքշաբթի պահելու միտք ունիմ . — Ձիս մինչեւ երբ պահելու միտք ունիք . — Մինչեւ հօրս դառնալը պահելու միտք ունիմ . — Դանակս մաքրեցիք . — Դեռ ժամանակ չունեցայ , բայց իսկոյն (հիմա) պիտի ընեմ . — Կրակ ըրիք . — Դեռ ոչ , բայց անմիջապէս (հիմա) պիտի ընեմ . — Ինչո՞ւ համար չաշխատեցաք . — Դեռ չկրցայ . — Ի՞նչ ունեցաք ընելու . — Ձեր գորգն ունեցայ մաքրելու և ձեր դերձանէ գուլպաները նորոգելու . — Ձեր վերարկուն ծախելու միտք ունիք . — Պահելու միտք ունիմ , քանզի անոր պէտք ունիմ . — Փոխանակ պահելու զայն , ծախել լաւագոյն (*) կ'ընէք . — Ձեր ձիերը կը ծախէք . — Չանոնք չեմ ծախեր . — Փոխանակ զանոնք պահելու , լաւագոյն կ'ընէիք զանոնք ծախել . — Մեր բարեկամն իւր հովանոցը կը պահէ . — Կը պահէ , բայց փոխանակ պահելու զայն , լաւագոյն կ'ընէր ծախել , քանզի արդէն մաշած է . — Ձեր որդին իւր գիրքը կը պատռէ . — Կը պատռէ , բայց իրաւունք չունի այնպէս ընելու , քանզի փոխանակ պատռելու զայն , լաւագոյն պիտի ընէ կարգալ :

ԴԻՏ. (*) Լաւագոյն կ'ընէք ծախել, եւ. այս տեսակ խօսքեր Հայերէն կրնան այսպէս բացատրուիլ. փոխանակ պահելու, պարտիք մանաւանդ ծախել:

ԽԸ. ԳԱՍ. QUARANTE-HUITIÈME LEÇON

<i>Երթալ, մնկնել.</i>	<i>S'en aller (խֆ. Դաս.)</i>
Ե՞րբ պիտի երթաք.	Quand vous en irez-vous ?
Ընդհուպ պիտի երթամ.	Je m'en irai bientôt.
<i>Յոռոսլ, անմիջապէս.</i>	<i>Tout de suite.</i>
Անմիջապէս պիտի երթայ.	Il s'en ira tout de suite.
Վաղը պիտի երթանք.	Nous nous en irons demain.
Վաղը պիտի երթան.	Ils s'en iront demain.
Իսկոյն պիտի երթաս.	Tu t'en ira sur-le-champs!
<i>Երբ.</i>	<i>Lorsque (շոֆ.)</i>
<i>Ըլլալ.</i>	<i>Devenir (*) 2. (խֆ. Դաս)</i>
Ի՞նչ պիտի ըլլաք եթէ ձեր ստակը կորսնցնէք.	Que deviendrez-vous, si vous perdez votre argent ?
Ձեմ գիտեր ինչ պիտի ըլլամ.	Je ne sais (pas) ce que je deviendrai.
Ի՞նչ պիտի ըլլայ.	Que deviendra-t-il ?
Ի՞նչ պիտի ըլլանք.	Que deviendrons-nous ?
Ի՞նչ պիտի ըլլան.	Que deviendront-ils ?
Ձեմ գիտեր ինչ պիտի ըլլան.	Je ne sais (pas) ce qu'ils deviendront.
<i>Կարգ (սըրս).</i>	<i>Le tour.</i>
Իմ կարգս.	Mon tour.
Իմ կողմէս, իմ կարգս գալուն.	A mon tour.
Իւր կողմէն, կարգը իրեն	A son tour.
Կարգը իմ եղբորս գալուն.	Au tour de mon frère.

- Ամէն մարդ իւր կարգը Chacun à son tour.
 գալուն .
- Երբ կարգը ձեզի գայ . Quand votre tour viendra.
 կարգը մեզի պիտի գայ . Nous aurons notre tour.
 Պտոյտ մը ընել . Faire un tour de prome-
 nade.
- Պտոյտ մը ընելու գնաց . Il est allé faire un tour
 կամ il est allé faire un
 tour de promenade.
- Պարտէզը պտոյտ մը ընել . Faire un tour de jardin.
 վազել , վազած , վազելով . Courir (*) 2. couru,
 courant.
- Կը վազեմ , կը վազես , կը Je cours, tu cours, il court.
 վազէ .
- Կը վազէ՞ք . Courez-vous ?
 Կը վազեմ . Je cours.
 Պիտի վազէ՞ք . Courrez-vous ?
 Պիտի վազեմ . Je courrai (իջ. Դաս) .
- Իտին , աճոր հտին . Derrière; derrière lui.
 Հարուած մը . Un coup.
- Այս մարդուն հարուած մը Avez-vous donné un coup
 տուի՞ք (զարկի՞ք) . à cet homme ?
 Հարուած մը տուի . Je lui en ai donné un.
 Քաւազանի հարուած մը . Un coup de bâton.
 Կից մը (ոտքի հարուած) . Un coup de pied.
 Բուռ մը (եռամբուռ) . Un coup de poing.
 Դանակի հարուած մը . Un coup de couteau.
 Հրացանի հարուած մը . Un coup de fusil.
 Ատրճանակի հարուած մը . Un coup de pistolet.
 Ակնարկութիւն մը . Un coup d'œil.
 Ռոտաման հարուած մը . Un coup de tonnerre.
 Դանակով զարնել , (վիրա- Donner un coup de cou-
 ւորել) . teau.

- Մարդու մը գաւազանով զարնել . Donner un coup de bâton à un homme.
- Մարդու մը կից զարնել . Donner un coup de pied à un homme.
- Մարդու մը բռնցի զարնել . Donner un coup de poing à un homme.
- Քաշել , հսակել .*
- Tirer 1.*
- Հրացան մը պարպել . Tirer un coup de fusil.
- Ատրճանակ մը պարպել . Tirer un coup de pistolet.
- Մէկուն վրայ հրացան պարպել . Tirer un coup de fusil sur quelqu'un.
- Այս թռչնոյն վրայ հրացան մը պարպեցի . J'ai tiré un coup de fusil à (կամ après) cet oiseau.
- Երկու հրացան պարպեցի . J'ai tiré deux coups de fusil.
- Երեք հրացան պարպեցի . J'ai tiré trois coups de fusil.
- Շատ հրացաններ պարպեցի . J'ai tiré plusieurs coups de fusil.
- Ո՞րչափ հրացան պարպեցիք . Combien de coups de fusil avez-vous tirés ?
- Այս թռչնոյն վրայ ո՞րչափ հրացան պարպեցիք . Combien de fois avez-vous tiré après cet oiseau ?
- Շատ անգամ անոր վրայ պարպեցի . J'ai tiré plusieurs fois après lui.
- Հրացանի հարուած մը լըսեցի . [լսեց . J'ai entendu un coup de fusil. [pistolet.
- Ատրճանակի հարուած մը Il a entendu un coup de
- Որոտման հարուած մը լսեցինք . Nous avons entendu un coup de tonnerre.
- Բուռն (եռմրուգ) . Un poing.
- Տունը , դղեակը . Le château.
- Մէկուն վրայ , կամ բանի մը վրայ աչք նկատել . Jeter un coup d'œil sur quelqu'un ou sur quelque chose.

Այս գիրքին վրայ աչք մը նետեցի՞ք .	Avez-vous jeté un coup d'œil sur ce livre ?
Աչք մը նետեցի .	J'y ai jeté un coup d'œil.
Այս մարդը գնաց .	Cet homme s'en est-il allé ?
Գնաց .	Il s'en est allé. [allés ?
Ձեր եղբայրները գացի՞ն .	Vos frères s'en sont-ils
Գացին .	Ils s'en sont allés.
Չգացին .	Ils ne s'en sont pas allés.
Գացի՞ն .	S'en sont-ils allés ? [aller.
Երթալ չուզեցին .	Ils n'ont pas voulu s'en

148. Հրահանգ

Կ'երթա՞ք (կոր) . — Դեռ չեմ երթար (կոր) . — Այս մարդը ե՞րբ պիտի երթայ . — Հիմա պիտի երթայ . — Ընդհուպ պիտի երթա՞ք . — Փալ հինգշաբթի պիտի երթամ . — Ձեր բարեկամները ե՞րբ պիտի երթան . — Փալ ամիս պիտի երթան . — Ե՞րբ պիտի երթաս . — Իսկոյն պիտի երթամ . — Ձեր հայրն ինչո՞ւ համար այնպէս չուտ գնաց . — Իւր բարեկամին խոստացաւ անոր տունն երթալ իննին քառորդ մնացած , այնպէս որ կանուխ գնաց խոստացածը բռնելու համար . — Ե՞րբ պիտի երթանք . — Վաղը պիտի երթանք . — Կանուխ պիտի մեկնի՞նք . — Առտուան ժամը հինգին պիտի մեկնինք . — Ե՞րբ պիտի երթաք . — Գրելը լմնցնելուս պէս պիտի երթամ . — Ձեր տղաքը ե՞րբ պիտի երթան . — Իրենց համարներն ընելուն պէս պիտի երթան . — Պիտի երթա՞ք երբ ես երթամ . — Պիտի երթամ երբ դուք երթաք . — Մեր դրացիներն ընդհուպ պիտի երթան . — Պիտի երթան երբ խօսիլը լմնցունեն . — Ձեր որդին ի՞նչ պիտի ըլլայ , եթէ չուսանիր . — Եթէ չուսանիր , բան մը պիտի չսորվի . — Ի՞նչ պիտի ըլլաք , եթէ ձեր ստակը կորսնցնէք . — Ձեմ գիտեր ինչ պիտի ըլլամ . — Ձեր բարեկամն ի՞նչ պիտի ըլլայ , եթէ իւր գրպահը կորսնցնէ . — Ձեմ գիտեր ինչ պիտի ըլլայ եթէ կորսնցնէ . — Ձեր որդին ի՞նչ

եղաւ . — Չեմ գիտեր ինչ եղաւ . — Չինուոր գրուեցաւ . — Չինուոր չգրուեցաւ . — Ի՞նչ պիտի ըլլանք , եթէ մեր բարեկամներն երթան . — Չեմ գիտեր ինչ պիտի ըլլանք , եթէ մեր բարեկամներն երթան . — Չեր ծնողքն ի՞նչ եղան . — Գացին :

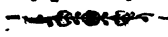
149. Հրահանգ

Ձի մը գնելու միտք ունի՞ք . — Չեմ կրնար գնել , քանզի դեռ ստակա չընդունեցայ . — Ինձի թաղրոն երթալ պէ՞տք է . — Պէտք չէ երթալ , քանզի օդը շատ գէշ է . — Ինչո՞ւ համար եղբօրս տունը չէ՞ք երթար . — Ինձի չի յարմարիր հոն երթալ , քանզի դեռ չեմ կրնար անոր վճարել ինչ որ պարտիմ . — Ինչո՞ւ համար ձեր սպասաւորն այս մարդուն դանակի հարուած կու տայ . — Գանակի հարուած մը կու տայ , քանզի մարդն անոր բռնցի զարկաւ . — Այս երկու աշակերտներէն որք խօսելու կը սկսի . — Այն որ փութաջան է կը սկսի խօսել . — Ի՞նչ կ'ընէ միւսը որ այնպէս չէ . — Այն ալ կը սկսի խօսել , բայց ոչ գրել գիտէ ոչ կարդալ . — Մտիկ չը՞ներ ինչ որ անոր կ'ըսէք . — Մտիկ չըներ , եթէ անոր հարուած չտամ . — Ինչո՞ւ համար այս սողաքը չեն աշխատիր . — Անոնց վարպետն անոնց բռնցի զարկաւ , այնպէս որ աշխատել չեն ուզեր . — Ինչո՞ւ համար անոնց բռնցի զարկաւ . — Քանզի անհնազանդ եղան . — Հրացան մը պարպեցի՞ք . — Երեք հատ պարպեցի . — Ի՞նչ բանի վրայ պարպեցիք . — Թռչնոյ մը վրայ պարպեցի . — Այս մարդուն վրայ հրացան պարպեցի՞ք . — Անոր վրայ ատրճանակ պարպեցի . — Ինչո՞ւ համար անոր վրայ ատրճանակ պարպեցիք . — Քանզի ինձի դանակով զարկաւ . — Այս թռչնոյն վրայ որչափ հրացան պարպեցիք . — Անոր վրայ երկու հատ պարպեցի . — Սպաննեցի՞ք զայն . — Երկրորդ հարուածով սպաննեցի . — Այս թռչունն առաջի՞ն հարուածով սպաննեցիք . — Չորրորդով սպաննեցի . — Կը պարպէ՞ք այն թռչուննե-

յուն վրայ զորոնք ծառերուն վրայ կը տեսնէք, թէ անոնց վրայ զորոնք պարտէզներուն մէջ կը տեսնէք . —Ոչ անոնց վրայ կը պարպեմ զորոնք ծառերուն վրայ կը տեսնեմ, ոչ անոնց վրայ զորոնք պարտէզներուն մէջ կը տեսնեմ, այլ անոնց վրայ զորոնք կը տեսնեմ գղէտ-իին վրայ անտառին ետին :

150. Հրահանգ

Թշնամիները ո՞րչափ հրացան պարպեցին մեր վրայ . —Շատ անգամ մեր վրայ պարպեցին . —Մէկը սպաննեցի՞ն . —Մէկը չտարնեցին . —Այս թռչնոցն վրայ պարպելու բաղձանք ունի՞ք . —Անոր վրայ պարպելու բաղձանք ունիմ . —Ինչո՞ւ համար այս թռչուններուն վրայ չէք պարպեր . —Ձեմ կրնար . քանզի մատու կը ցաւի . —Նաւապետը ե՞րբ պարպեց . —Պարպեց, երբ փնուարները պարպեցին . —Ո՞րչափ թռչնոց վրայ պարպեցիք . —Բոլոր տեսածներուս վրայ պարպեցի, բայց և ոչ մէկը սպաննեցի, քանզի հրացանս բան մը չարժեր (անպիտան) է . —Այս մարդուն վրայ աչք մը նետեցի՞ք . —Անոր վրայ աչք մը նետեցի . —Ձեզ տեսա՞ւ . —Ձիս չտեսաւ, քանզի աչուրները կը ցաւին . —Այս գինիէն խմեցի՞ք . —Խմեցի, և ինձի ռգուտ ըրաւ . —Գիրքս ի՞նչ ըրիք . —Ձեր արկղին վրայ դրի . —Ձեզի պատասխանելո՞ւ եմ . —Պիտի պատասխանէք, երբ ձեր կարգը գայ . —Կարգը եղբօ՞րս է . —Երբ անոր կարգը գայ, անկէ կը խնդրեմ . քանզի ամէն մարդ իւր կարգին . —Այս առտու պտոյտ մը ըրի՞ք . —Պտոյտ մը ըրի . —Ձեր հօրեղբայրն ո՞ւր գնաց . —Պտոյտ մը ընելու գնաց . —Ինչո՞ւ համար կը վաղէք . —Ար վազեմ, քանզի ամենէն աղէկ բարեկամս կը տեսնեմ . —Ո՞վ կը վազէ մեր ետեւէն . —Մեր շուներ կը վազէ մեր ետեւէն . —Այս թռչունը կը տեսնէ՞ք . —Մտաին ետին կը տեսնեմ . —Ինչո՞ւ համար ձեր եղբայրները դացին . —Գացին, քանզի շուղեցին տեսնուիլ մարդէն որուն շուներ սպաննեցին :

ԽԹ. ԴԱՍ. QUARANT-NEUVIÈME LEÇON

Բանի մը վրայ խօսուիլը *Entendre parler de.*
յան (չոքր առնուլ) .

Ձեր եղբորը վրայ լուր ու- Avez-vous entendu parler
նի՞ք . de votre frère ?

Լուր առի . J'en ai entendu parler.

Երկայն ատեն կայ որ նա- Y a-t-il longtemps que
խաճաչ ըրիք . vous avez déjeuné ?

Ո՞րչափ ատեն կայ որ նա- Combien de temps y a-t-
խաճաչ ըրիք . il que vous avez déjeuné ?

Երկայն ատեն չկայ որ նա- Il n'y a pas longtemps que
խաճաչ ըրի . j'ai déjeuné.

Երկայն ատեն է որ Il y a longtemps que

Քիչ ժամանակ է որ Il y a peu de temps que

Ո՞րչափ ատեն կայ որ ձեր Combien de temps y a-t-il
եղբորը վրայ լուր առիք . que vous avez entendu
parler de votre frère ?

Արդէն տարի մը կայ որ Il y a déjà un an que j'ai
անոր վրայ լուր առի . entendu parler de lui.

Տարի մը միայն է որ Il n'y a qu'un an que

Արդէն տարիէ մը աւելի է Il y a déjà plus d'un an
որ que

ԳԻՏ. Ա. Plus, աւելի, բազմատական մակբայ է, և
ետեւէն que շաղկապը կ'ուզէ . Plus riche que vous,
ձեզն աւելի հարուստ . Բաց երբ plus էն ետքը Թուա-
կան անուն մը դայ, փոխանակ que ի de կը դրուի :

Իննէ աւելի Plus de neuf.

Քսան անգամէ աւելի Plus de vingt fois.

Հազիւ վեց ամիս կայ որ Il y a à peine six mois que.

Քանի մը ժամ է Il y a quelques heures.

Կէս ժամ է Il y a une demi-heure.

Երկու տարի է Il y a deux ans.

Երկու ժամ ու կէս է . Il y a deux heures et demie
Տասն և հինգ օր է . Il y a quinze jours.

Երկայն ատեն է որ Գա- Y a-t-il longtemps que
դիա էք . vous êtes en France?

Երեք ամիս է որ Բարիզ է . Il y a trois mois qu'il est
à Paris.

Երկու տարի է որ հոս կը Il y a deux ans que je
բնակիմ . demeure ici.

Որչափ ատեն է որ այս ձին Combien y a-t-il que vous
ունիք . avez ce cheval? (փոխա-
նակ combien de temps
y a-t-il?)

ԳԻՏ. Բ. Combien էն ետքը de temps բառը չատ
անգամ զանց կ'առնուի :

Հինգ տարի է որ զայն ունիմ . Il y a cinq ans que je l'ai.

Երբէ՞ն ի վեր . Depuis quand?

Երբէ՞ն ի վեր հոս է . Depuis quand est-il déjà ici?

Երեք օրէ ի վեր . Depuis trois jours.

Ամսէ մը ի վեր . [տեսայ . Depuis un mois. [fois.

Զանի քսան անգամէ աւելի Je l'ai vu plus de vingt

Սրդէն վեց ամիս է որ ա- Il y a déjà six mois que
նոր հետ խօսած չեմ . je ne lui ai parlé.

ԳԻՏ. Գ. Այս վերջին խօսքին մէջ que, որ , depuis
que. յոքմէ հետ կը նշանակէ : Բաղդատէ հետեւեալ
խօսքերը :

Յորմէ հետէ ձեզ չտեսայ , Depuis que je ne vous ai
չատ անգամ անձրև եկաւ . vu, il a plu très-souvent.

Տարիէ մը աւելի է որ ա- Il y a plus d'un an que je
նոր վրայ լուր չառի . n'en ai entendu parler.

Դիմ անր, այն ինչ ընել . Venir de.

Զեր եղբայրը դեռ նոր տե- Je viens de voir votre
սայ . frère.

ԳԻՏ. Գ. Aller բային ներկան և անկատարը , առանց նախադրութեան աներեւոյթով , մտաւոր սպառնի՝ կը ցուցնեն , ինչպէս՝ Je vais écrire, հիմա պիտի գրեմ . j'allais écrire, նոր պիտի գրեի , գրելու վրայ էի : Իսկ Venir բայը ետեւէն՝ de ով աներեւոյթ մը գալուն պէս՝ մտաւոր , նոր կատարուած գործողութիւն մը կը ցուցնէ . Je viens de manger, նոր , հիմա կերայ . je venais de manger, նոր , այն ինչ կերած էի :

Նոր գրեց .

Il vient d'écrire. -

Մարդիկը նոր հասան .

Les hommes viennent d'arriver.

Երկուցն ատեն է որ այս մարդը կը սպասէ .

Y a-t-il longtemps que cet homme attend ?

Նոր հասաւ .

Il ne fait que d'arriver.

ԳԻՏ. Ե. Il ne fait que de . . . նոյնպէս՝ նոր , այն ինչ եղած գործողութիւն մը կը նշանակէ :

Կրցածն ընել .

Faire de son mieux.

Կրցածս պիտի ընեմ .

Je ferai de mon mieux.

Կրցածը պիտի ընէ .

Il fera de son mieux.

Ժախք ընել .

Dépenser 1.

Այսօր որչափ ծախք ըրիք . Combien avez-vous dépensé aujourd'hui ?

Ամիսը յիսուն սկուտ ծախք ունի . Il a cinquante écus par mois à dépenser.

Ձիերը գտնուեցան .

Les chevaux ont-ils été trouvés ?

ԳԻՏ. Զ. Երբ բայի մը օժանդակը être բայն է , այն բային ընդունելութիւն անցեալը (participe passé) տէր բային հետ թուով և սեռիւ կը համաձայնի :

Գտնուեցան .	Ils ont été trouvés.
Ո՞ր .	Où ?
Ե՞րբ .	Quand ?
Մարդիկը տեսնուեցան .	Les hommes ont été vus.
Մեր տղայքը դովուեցան և վարձատրուեցան , վասն զի խելօք և յարատեւեղան .	Nos enfants ont été loués et récompensés, parce qu'ils ont été sages et assidus.
Որմէ՞ վարձատրուեցան .	Par qui ont-ils été récompensés ?
Որմէ՞ պարսաւուեցանք .	De qui avons-nous été blâmés ?
Անցնել .	Passer 1.
Առաջ .	Avant.
Հռջեւը .	Devant.
Մէկուն առջեւէն անցնել .	Passer devant quelqu'un.
Տեղւոյ մը առջեւէն անցնել .	Passer devant un endroit.
Ցնդ մը .	Endroit.
Թատրոնին առջեւէն անցայ .	J'ai passé devant le théâtre.
Առջեւէս անցաւ .	Il a passé devant moi.
Ժամանակը իմանով մը անցնել .	Passer le temps à quelque chose.
Ի՞նչ բանով կ'անցունէք ժամանակը .	A quoi passez-vous le temps ?
Ուսանելով կ'անցունեմ ժամանակը .	Je passe le temps à étudier.
Ժամանակն ի՞նչ բանով անցուց .	A quoi a-t-il passé le temps ?
Ի՞նչ բանով անցունենք ժամանակը .	A quoi passerons-nous le temps ?

Պահսել, զանց ընել.	} <i>Manquer 1.</i> (գոյականի հետ) . } <i>Négliger 1.</i> (de ոյ աներեւոյ/ի հետ) .
Վաճառականը զանց ըրաւ ստակը բերելու .	
Ձեր կարգը զանց ըրիք .	Le marchand a négligé d'apporter l'argent. Vous avez manqué votre tour.
Այս առտու տունս գալ զանց ըրիք .	Vous avez négligé de venir chez moi ce matin.

ԳԻՏ. Է. *Négliger բայը գոյական սեռի խնդիր ալ կ'առնու . զոր օրինակ՝ négliger son devoir, ses affaires, իւր պարտքը , իւր գործերը զանց ընել :*

Բանի մը օգտակար ըլլալ *Être bon à quelque chose.*
(եարամուգ) .

Ասիկա ի՞նչ բանի կու գայ. A quoi cela est-il bon ?
Ասիկա բանի մը օգտակար չէ. Cela n'est bon à rien.

Անպիտան, դատարկատորտ . *Le vaurien.*

Ձեր գնած հրացանն աղէ՞կ *Le fusil que vous avez acheté, est-il bon ?*
է .

Ոչ, բան մը չարժէր . Non, il ne vaut rien.

Նետել, մերժել . *Jeter 1. rejeter, մերժել .*

Բան մը նետեցի՞ք . Avez-vous jeté quelque chose ?

Բան մը չնետեցի . Je n'ai rien jeté.

151. Հրահանգ

Մէկուն վրայ խօսուիլ լսեցի՞ք (լուր առի՞ք) . — Մէկուն վրայ լուր չառի , քանզի այս առտու դուրս չելայ . — Լուր չառի՞ք (չլսեցի՞ք) այն մարդուն վրայ որ զինուոր մը սպաննեց . — Լուր չառի (չլսեցի) . — Եղբայրներուս վրայ լուր առի՞ք . — Լուր չառի . — Ձեր հօրեղբորորդին որո՞ւ վրայ լուր առաւ . — Լուր առաւ իւր բարեկամին վրայ որ Ամերիկա գնաց . — Երկայն ատեն (չատո՞նց) է որ լուր առաւ . — Երկայն ատեն չէ որ լուր առաւ . — Որչափ ատեն կայ . — Ամիս մը միայն կայ . — Երկայն ատեն է որ Բարիզ էք . — Երեք տարի է . — Շատո՞նց է որ ձեր եղբայրը Լոնտրա է . — Տասը տարի է որ հոն է . — Որչափ ատեն է որ ճաշեցիք . — Շատոնց է որ ճաշեցի , բայց շատոնց չէ որ ընթրեցի . — Որչափ ատեն է որ ընթրեցիք . — Կէս ժամ է . — Որչափ ատեն է որ այս գիրքերն ունիք . — Երեք ամիս է որ զանոնք ունիմ . — Որչափ ատեն է որ ձեր հօրեղբորորդին մեկնեցաւ . — Տարիէ մը աւելի է որ մեկնեցաւ . — Ի՞նչ եղաւ մարդը որ ձեզ ստակ փոխ տուաւ . — Չեմ գիտեր ինչ եղաւ , քանզի շատ երկայն ատեն է որ զանի տեսած չեմ . — Շատո՞նց է որ լսեցիք զինուորին վրայով որ ձեր բարեկամին դանակի հարուած մը տուաւ (դանակով զարկաւ) . — Տարիէ մը աւելի է որ անոր վրայով լսած չեմ . — Որչափ ատեն է որ Գաղիերէն կը սորվիք . — Երկու ամիս միայն է որ կը սորվիմ . — Գիտէ՞ք (կրնա՞ք) խօսել . — Կը տեսնէք որ կը սկսիմ խօսել . — Երկայն ատեն է որ Անգղիացի ազնուականաց տղայքը զայն կը սորվին . — Երեք տարի է որ կը սորվին , և դեռ չեն սկսիր խօսելու . — Ինչո՞ւ համար չեն գիտեր խօսել . — Ձեն գիտեր (կրնար) խօսել , վասն զի գէշ կը սորվին . — Ինչո՞ւ աղէկ չեն սորվիր . — Աղէկ վարպետ մը չունին , այնպէս որ (ուստի և) աղէկ չեն սորվիր :

152. Հրահարնգ

Նատոնց է որ չտեսաք երկտասարդք որ Գերմաներէն սորվեցաւ այն վարպետին քով որուն քով մենք սորվեցանք . — Տարիի մը մօտ է որ զանի չտեսայ . — Որչափ ատեն է որ այս տղայն կերաւ . — կերաւ , քանի մը վայրկեան կայ . — Որչափ ատեն է որ այս տղայքը խմեցին . — Վայրկեան մը կայ (որ) խմեցին . — Որչափ ատեն կայ որ ձեր բարեկամը Սպանիա է . — Ամիս մը կայ որ հոն է . — Քանի՞ անգամ տեսաք թագաւորը . — Տասն անգամէ աւելի տեսայ , երբ Բարիզ էի . — Եղբօրս ե՞րբ հանդիպեցաք . — Տասնեւհինգ օր կայ (որ) հանդիպեցայ . — Ո՞ւր հանդիպեցաք անոր . — Թատրոնին առջեւ հանդիպեցայ . — Ձեզի վնաս ըրա՞ւ . — Ինծի վնաս չըրաւ , քանզի շատ աղէկ տղայ է . — Ձեռնոցներս ո՞ւր են . — Նետուեցան . — Ձիերը գտնուեցա՞ն . — Գտնուեցան . — Ո՞ւր գըտնուեցան . — Գտնուեցան անտառին ետին , ճամբուն անդիի դին . — Մէկէ մը տեսնուեցա՞ք . — Մէկէ մը չտեսնուեցայ . — Մէկուն կը սպասէ՞ք . — Հօրեղբօրորդւոյս նաւապետին կը սպասեմ . — Ձանի չտեսա՞ք . — Այս առտու տեսայ , մթերանոցիս առջեւէն անցաւ . — Այս երիտասարդն ի՞նչ բանի կը սպասէ . — Ստակի կը սպասէ . — Բանի մը կը սպասե՞ս . — Գիրքիս կը սպասեմ . — Այս երիտասարդն իւր ստակին կը սպասէ՞ . — Կը սպասէ . — Թագաւորն ասկէ՞ անցաւ . — Ասկէ չանցաւ , այլ թատրոնին առջեւէն . — Իղեակին առջեւէն չանցա՞ւ . — Անկէ անցաւ , բայց ես չտեսայ :

153. Հրահանգ

Ժամանակն ինչո՞վ կ'անցունէք . — Ժամանակս ուսանելով կ'անցունեմ . — Ձեր եղբայրը ժամանակն ինչո՞վ կ'անցունէ . — Ժամանակը կարդալով և խաղալով կ'անցունէ . — Այս մարդն իւր ժամանակն աշխատելով կ'անցունէ . — Անպիտան մըն է . իւր ժամանակը խաղալով և խմելով կ'անցունէ . — Ձեր տղայքն իրենց ժամանակն ինչո՞վ կ'անցունեն . — Իրենց ժամանակը սորվելով կ'անցունեն . — Արնա՞ք վճարել ինծի ինչ որ պարտիք . — Ձեմ կրնար վճարել , քանզի վաճառականը ստակս բերելու պակսեցաւ (չբերաւ) . — Ինչո՞ւ համար առանց ինծի նախաճաշ ըրիք . — Ժամը իննին գալու պակսեցաք , այնպէս որ առանց ձեզի նախաճաշ ըրինք . — Վաճառականը բերա՞ւ ձեռնոցները զորոնք անոր քով (անկէ) գնեցիք . — Չանոնք բերելու պակսեցաւ . — Չանոնք ձեզի ապառի՛կ ծախեց . — Ընդհակառակն , զանոնք ինծի կանխիկ ստակով ծախեց . — Այս մարդիկը կը ճանչնա՞ք . — Չանոնք չեմ ճանչնար , այլ կարծեմ թէ անպիտաններ (սրիկայ) են , քանզի իրենց ժամանակը խաղալով կ'անցունեն . — Ինչո՞ւ համար այս առտու հօրս տունը դալու պակսեցաք . — Իերձակը չբերաւ հանդերձը զոր խոտացած էր , այնպէս որ չկրցայ երթալ . — Ո՞վ է մարդը որ դեռ նոր ձեզի հետ խօսեցաւ . — Վաճառական մըն է . — Աջկակարն հիմա ի՞նչ բերաւ . — Մեզի շինած մուճակները բերաւ . — Ո՞վ են մարդիկը որ հասան . — Բուսիացիներ են . — Ձեր հօրեղբայրն երէկ ո՞ւր ճաշեց . — Իւր տունը ճաշեց . — Ո՞րչափ ծախք ըրաւ . — Հինգ Փրանք ծախք ըրաւ . — Ո՞րչափ ծախք ունի ընելու ամիսը . — Ամիսը երկու հարիւր Փրանք ունի ծախք ընելու . — Ձեր բեղջրը կը նետէ՞ք . — Ձեմ նետեր , քանզի ինծի կը վայլէ . — Այսօր ո՞րչափ ծախք ըրիք . — Շատ ծախք չըրի , երկու Փրանք միայն ծախք ըրի . — Ամէն

որ այսչափ ծախք կ'ընէք . — Երբեմն ասկէ աւելի ծախք կ'ընեմ . — Երկայն ատե՞ն է որ այս մարդը կը սպասէ . — Դեռ նոր հասաւ . — Ի՞նչ կ'ուզէ . — Ձեզի խօսել կ'ուզէ . — Ատիկա ընել կ'ուզէ՞ք . — Կ'ուզեմ ընել . — Կրնա՞ք զայն աղէկ ընել . — Կրցածիս չափ պիտի ընեմ . — Այս մարդը պիտի կրնայ ընել ասիկա . — Պիտի կըրնայ ընել , քանզի կրցածին չափ (բոլոր զօրութեամբ) պիտի ընէ :

Ծ. ԴԱՍ. CINQUANTIÈME LEÇON

Հեռու .

Loin.

Ի՞նչ հեռաւորութիւն (որչափ հեռու) .

Quelle distance ?

Ասկէ Բարիզ ի՞նչ հեռաւորութիւն կայ (ո՞րչափ հեռու է) .

Quelle distance y a-t-il d'ici à Paris ?

Ասկէ Բարիզ հեռու՞ է .

Y a-t-il loin d'ici à Paris ?

Հեռու է .

Il y a loin.

Հեռու չէ .

Il n'y a pas loin.

Ո՞րչափ մղոն է .

Combien de milles y a-t-il ?

Քսան մղոն է .

Il y a vingt milles.

Մըղոն մը , մըղոն .

Un mille, le mille.

Ասկէ Բարիզ երկու հարիւր մըղոնի մօտ է .

Il y a près de deux cents milles d'ici à Paris.

Պէտքիս է Վիէնա իբր հարիւր մըղոն է .

Il y a environ cent milles d'ici à Paris ?

ԴիՏ. Ա. Mille, մըղոն , գոյական է , և յօքնակիրին մէջ s կ'առնու : Mille, հազար , թուական անուն է , և յօքնակիրի նշան չառնուր :

De, բացառականի նշանակութիւն ունի , և քաղաքի . գաւառի անուններուն հետ , Հայերէն ցի (Գաղիայի , եւ.) մասնական զօրութիւնը կ'ունենայ :

Վիեննացի, Լոնտրացի.

De Vienne, de Londres.

Բարիզցի եմ.

Je suis de Paris.

Ո՞ր տեղացի էք.

De quel pays êtes-vous?

Գաղիացի՞ էք.

Etes-vous de France?

Անկէ եմ.

J'en suis.

Քարիզցի.

Le Parisien.

Բարիզցի է.

Il est Parisien (de Paris).

Թագաւորը.

Le roi.

Ուսուցիչը.

Le professeur.

Փիլիսոփան.

Le philosophe.

Պանդոկապետը.

L'aubergiste.

Անգղիացի՞ էք.

Etes-vous Anglais?(Դաս ԻԶ)

Ուստի՞ կու գաք.

D'où venez-vous?

Բարիզէն կու գամ.

Je viens de Paris.

Փախչել, փախած, փախ-
չնշով.

S'enfuirer () 2; enfui,
s'enfuyant.*

Կը փախչիմ, կը փախչիս,
կը փախչի.

Je m'enfuis, tu t'enfuis,
il s'enfuit. [vous ?

Ինչո՞ւ համար կը փախչիք.

Pourquoi vous enfuiez-

Կը փախչիմ, քանզի կը
վախնամ.

Je m'enfuis, parce que j'ai
peur.

Վստահացնել.

Assurer 1.

Կը վստահացնեմ (ստոյգ
կ'ըսեմ) ձեզ որ հասաւ.

Je vous assure qu'il est
arrivé.

Լսել, տեղեկանալ, իմանալ.

Apprendre (), (pren-
dre)ի պէս կը խոնարհի.
Դաս ԼԳ.*

Նոր բան մը չլսեցի՞ք.

N'avez-vous rien appris
de nouveau?

Նոր բան մը չլսեցի.

Je n'ai rien appris de
nouveau.

Պատահել .	<i>Arriver .</i>
Էրջանկոթիւնը .	<i>Le bonheur.</i>
Դժբախտութիւնը .	<i>Le malheur.</i>
Մեծ դժբախտութիւն մը պատահեցաւ .	Il est arrivé un grand malheur.
Անոր մեծ դժբախտութիւն մը պատահեցաւ .	Il lui est arrivé un grand malheur.
Զեպի ի՞նչ պատահեցաւ .	Que vous est-il arrivé ?
Ինձի բան մը չպատահեցաւ .	Il ne m'est rien arrivé.
Զեր եղբորը հանդիպեցայ .	J'ai rencontré votre frère.
Ի՞նչ պատահեցաւ .	Qu'est-il arrivé ?

ԴԻՏ. Բ. Pauvre ածականը գոյականէն առաջ խեղճ
կը նշանակէ . գոյականէն ետքը դրուելով կը նշանակէ
աղքատ . Un homme pauvre, աղքատ մարդ մը . Un
pauvre homme, խեղճ մարդ մը : (Տես՝ ԻՉ : Դաս . Դի-
առդ . Զ.) :

Անոր մատը կտրեցի .	Je l'ai coupé au doigt.
Մարդուն վիրը կտրեցիք .	Vous avez cassé le cou à l'homme.

Կսկծայ ,

Plaindre () 4 ; plaint ;
plaignant.*

Կը կսկծամ, կը կսկծաս, կը կսկծայ .	Je plains, tu plains, il plaint.
--------------------------------------	-------------------------------------

Այս մարդը կը կսկծամք .	Plaignez-vous cet homme ?
Բոլոր սրտովս կը կսկծամ .	Je le plains de tout mon cœur.

Գանգատել .

Se plaindre de.

Կը գանգատի՞ք .

Vous plaignez-vous ?

Զեմ գանգատիր .

Je ne me plains pas. [ami ?

Բարեկամէս կը գանգատի՞ք .

Vous plaignez-vous de mon

Անկէ կը գանգատիմ .

Je me plains de lui.

Անկէ չեմ գանգատիր .

Je ne me plains pas de lui.

Համարնակիչ .	<i>Oser 1.</i>
Էպրականիչ .	<i>Gâter 1.</i>
Ժառայիչ, ծառայած, ծառայելով .	<i>Servir (*) 2. servi, servant.</i>
Կը ծառայե՞ս .	Sers-tu ?
Կը ծառայե՞մ .	Je sers.
Կը ծառայե՞ .	Il sert.
Կը ծառայե՞ք .	Servez-vous ?
Մէկուն ծառայել .	Servir quelqu'un.
Ձեր ծառայութեան մէջ երբ զա՞ծ է .	A-t-il été à votre service ?
Ձեզի ծառայա՞ծ է .	Vous a-t-il servi ?
Ո՞րչափ ատեն է որ ձեզի կը ծառայե՞ .	Combien y a-t-il qu'il vous sert ?
Ո՞րչափ ատեն է որ ձեր ծառայութեան մէջ է .	Combien y a-t-il qu'il est à votre service ?
Ժառայութիւնը .	<i>Le service.</i>
Բնծայիչ, մատուցակիչ (հրածոցնէր) .	<i>Offrir (*) 2, offert, offrant.</i>
Կ'ընծայե՞ք .	Offrez-vous ?
Կ'ընծայե՞մ .	J'offre.
Կ'ընծայես, կ'ընծայե՞ .	Tu offres, il offre.
Վստահիչ, յանձնիչ .	<i>Confier 1.</i>
Ձեր ստակն ինձի կը վըստահի՞ք, կը յանձնե՞ք .	Me confiez-vous votre argent ?
Կը վստահի՞մ .	Je vous le confie.
Այս մարդուն գաղտնիք՝ մը վստահեցայ .	J'ai confié un secret à cet homme.
Գաղտնիքը .	<i>Le secret.</i>
Բանի մը վրայ գաղտնիք պահել .	Garder le secret sur quelque chose.
Այս ինչ բանին գաղտնիքը պահեցի .	J'en ai gardé le secret.

Բանի մը հոգ , (խնամ) տա— Avoir, prendre soin de
նեւ . quelque chose.

Ձեր զգեստներուն հոգ կը Avez-vous soin de vos vè-
տանի՞ք . tements?

Հոգ կը տանիմ . J'en ai soin.

Ձիուս հոգ տանեւ կ'ուզէ՞ք . Voulez-vous prendre soin
de mon cheval ?

Հոգ տանեւ կ'ուզեմ . Je veux en prendre soin.

Թողու .

Laisser 1.

Տրուել , վատնել .

Dissiper 1.

Իւր բոլոր ստացուածքը Il a dissipé tout son bien.
վատնեց .

Արգելք ըլլալ .

*Empêcher (եսնակն անե-
րեւոյթը denij).*

Ինձի քնանալու արգելք Vous m'empêchez de dor-
կ'ըլլաք . mir.

ԳԻՏ. Գ. Եթէ empêcher էն ետքը փոխանակ անե-
րեւոյթի դիմաւոր բայ գայ , այն բայը բացասական
կ'ըլլայ . J'empêcherai qu'il ne vienne. արգելք պիտի
ըլլամ որ չգայ . Je n'empêche pas qu'il ne sorte. ար-
գելք չեմ ըլլար որ դուրս չելի . Empêche-t-il qu'il
ne m'écrive ? արգե՞լք կ'ըլլայ որ ինձի չգրի :

Գնել .

*Faire emplette (եսնակն
եկտ սնուելը denij).
Faire des emplettes.*

Այսօր ի՞նչ գնեցիք .

De quoi avez-vous fait em-
plette aujourd'hui ?

Երկու թաշկինակ գնեցի . J'ai fait emplette de deux
mouchoirs.

Այսօր բան մը գնեցի՞ք . Avez-vous fait des em-
plettes aujourd'hui ?

Մքանչեղի . Charmant, (սօ.)
 Ծառ արեկի . Très-bien, (վիր.)
 Մքանչերայիս , գարմանայի A merveille, (վիր.)
 կերպով .

Այս բեղոյը ձեզի գարմա- Ce chapeau vous va à mer-
 նայի կերպով կը վայլէ . veille.

Այս հանդերձն անոր շար Cet habit lui va très-bien.
 աղէկ կը վայլէ .

Աքանչեղի է . C'est (կամ cela est) char-
 mant.

154. Հրահանգ

Բարիզէն Լոնտրա ի՞նչ հեռաւորութիւն կայ (որչափ հեռու է) . — Բարիզէ Լոնտրա երկու հարիւր մղոնի մօտ (չափ) կայ . — Ասկէ Պէրլին հեռու է . — Հեռու է . — Ասկէ Վիէնա հեռու է . — Ասկէ Վիէնա հարիւր յիսուն մղոնի չափ հեռու է . — Բարիզէ Պրուս աւելի՞ հեռու է քան թէ Օրլէանէ Բարիզ . — Պրուայէ Բարիզ աւելի հեռու է , քան թէ Բարիզէ Օրլէան . — Բարիզէ Պէրլին ի՞նչ հեռաւորութիւն կայ . — Բարիզէ Պէրլին հարիւր երեսուն մղոնի չափ է . — Ընդհուպ (քիչ ատենէն) Բարիզ երթալու միտք ունի՞ք . — Ընդհուպ երթալու միտք ունի՞մ . — Այս անգամ ինչո՞ւ համար հոն երթալ կ'ուզէք . — Աղէկ գիրքեր և աղէկ ձեռնոցներ գնելու , և իմ աղէկ բարեկամներս տեսնելու համար . — Շատո՞նց է որ հոն գացած չէք . — Տարիի մը չափ է որ գացած չեմ . — Այս տարի Իտալիա չէ՞ք երթար . — Չեմ երթար , քանզի ասկէ Իտալիա չափազանց հեռու է . — Հասնող մարդիկն ո՞վ են . — Փիլիսոփաներ են . — Ո՞ր տեղացի են . — Լոնտրացի (Լոնտրայէ) են . — Ո՞վ է մարդը որ մեկնեցաւ . — Անգղիացի մըն է , որ իւր բոլոր ստացուածքը Գաղիոյ մէջ վաւանեց . — Ո՞ր երկրէն էք . — Սպանիացի եմ , իսկ բարեկամս Իտալացի է . — Թուրէ՞ն էք . — Ոչ , Բարիզցի եմ . — Ձեր տղաքը

որչափ ստակ ծախք ըրին այսօր . — Շատ ծախք չըրին . սկուտ մը միայն ծախք ըրին . — Երէկ ո՛ւր ճաշեցիք . — Պանդոկապետին քով ճաշեցի . — Շատ ծախք ըրի՞ք . — Մէկ ու կէս սկուտ ծախք ըրի . — Թագաւորն ասկէ անցա՞ւ . — Ասկէ չանցաւ , այլ թատրոնին անջեւէն . — Զանի տեսա՞ք . — Տեսայ . — Առաջին անգամ է որ տեսաք . — Առաջին անգամ չէ , քանզի քսան անգամէ աւելի տեսած եմ :

155. Հրահանգ

Այս մարդն ինչո՞ւ համար կը փախչի . — Կը փախչի , վասն զի կը վախնայ . — Ինչո՞ւ կը փախչիք . — Կը փախչիմ , վասն զի կը վախնամ . — Որմէ՞ կը վախնաք . — Զիս չսիրող մարդէն կը վախնամ . — Զեր թշնամի՞ն է . — Զեմ գիտեր թէ թշնամիս է , բայց կը վախնամ բոլոր անոնցմէ որ զիս չեն սիրեր , քանզի եթէ ինծի վնաս չեն ըներ , բարիք ալ պիտի չընեն . — Հօրեղբօրորդիէս կը վախնամք . — Անկէ չեմ վախնար , քանզի այն երբեք մէկու վնաս ըրած չէ . — Իրաւունք չունիք այս մարդուն անջեւէն փախչելու , քանզի ձեզ կը վտահեցնեմ որ այն լաւ մարդ մըն է , որ երբեք մէկու մը վնաս ըրած չէ . — Զեր եղբայրը որո՞ւ վրայով լուր առաւ . — Մարդու մը վրայով լուր առաւ որուն դըժբախտութիւն մը պատահեցաւ . — Զեր աշակերտներն ինչո՞ւ համար իրենց համարները չըրին . — Զեզ կը վատահացնեմ որ ըրին , և կը խաբուիք եթէ կը կարծէք թէ չըրին . — Գիրքս ի՞նչ ըրիք . — Զեզ կը վատահացնեմ (ստոյգ կ'ըսեմ , հաւատացէ՛ք) որ չտեսայ . — Զեր եղբորորդին դանակներս ունեցա՞ւ (առա՞ւ) . — Զիս կը վատահացնէ թէ չունեցաւ (չառաւ) . — Զեր հօրեղբայրն արդէն հասա՞ծ է . — Իե՛ռ հասած չէ . — Մինչեւ անոր դառնալը սպասել կ'ուզէ՞ք . — Զեմ կրնար սպասել , քանզի շատ գործ ունիմ . — Նոր բան մը չը լսեցի՞ք . — Նոր բան մը չլսեցի . — Թագաւորը հասա՞ւ .

—Ա՛րսուի թէ հասաւ . —Ձեզի ի՞նչ պատահեցաւ .
 —Ինծի մեծ դժբախտութիւն մը պատահեցաւ . —Ո՛րը
 (ի՞նչ) . —Իմ ամենէն մեծ թշնամոյս հանդիպեցայ ,
 որ ինծի գաւազանի հարուած մը տուաւ . —Անատեն
 (ուրեմն) ձեզ կը կսկծամ բոլոր սրտովս . —Այս մարդն
 ինչո՞ւ կը կսկծաք . —Ար կսկծամ , վասն զի անոր վիզը
 կոտորեցիք . —Բարեկամէս ինչո՞ւ կը գանգատիք . —Ան-
 կէ կը գանգատիմ , վասն զի մատս կտրեց . —Այս մար-
 դը ձեզի աղէկ կը ծառայէ՞ . —Ինծի աղէկ կը ծառայէ ,
 բայց չափազանց ծախք կ'ընէ՞ . —Այս ծառան առնուլ
 կ'ուզէ՞ք . —Առնուլ կ'ուզեմ , եթէ ինծի ծառայել
 կ'ուզէ . —Այս սպասաւորը կրնամ առնուլ . —Արնաք
 առնուլ , քանզի ինծի շատ աղէկ ծառայեց . —Ո՛րչափ
 ատեն է որ ձեր ծառայութենէն դուրս է (ձեր քովէն
 ելած է) . —Երկու ամիս միայն է . —Ձեզի երկայն ա-
 տեն ծառայեց . —Վեց ամիս ծառայեց :

156. Հրահանգ

Ինծի բան մը կ'ընծայէ՞ք (կը հրամայնէ՞ք) . —Ձեզի
 ընծայելու բան մը չունիմ . —Բարեկամս ձեզի ի՞նչ
 կ'ընծայէ . —Ինծի գիրք մը կ'ընծայէ . —Բարիզցիք
 ձեզի բան մը ընծայեցի՞ն . —Ինծի գինի , հաց և ա-
 ղէկ եզան միս ընծայեցին . —Մեր դրացին ինչո՞ւ կը
 կսկծաք . —Ձանի կը կսկծամ , քանզի իւր ստակը Բա-
 րիզցի վաճառականի մը վստահացաւ (յանձնեց) , և
 ասիկա անոր տալ (վճարել) չուզեր . —Այս մարդուն
 բան մը կը յանձնէ՞ք . —Անոր բան մը չեմ յանձներ .
 —Ձեր մէկ բանը պահած է . —Երբեք անոր բան մը
 յանձնած չեմ , այնպէս որ (ուստի և) երբեք մէկ բանս
 պահած չէ . —Ձեր ստակը հօրս յանձնել կ'ուզէ՞ք . —
 Յանձնել կ'ուզեմ . —Որդիս ձեզի ի՞նչ գաղտնիք հա-
 զորդեց (յանձնեց) . —Ձեզի չեմ կրնար հազորդել ինչ
 որ ինծի հազորդեց , քանզի աղաչեց որ գաղտնիքը
 պահեմ . —Ձեր գաղտնիքը որո՞ւ կը հազորդէք . —Մէ-

կուն չեմ հաղորդեր, այնպէս որ մէկը զանոնք չի գիտեր. — Ձեր եղբայրը վարձատրուեցաւ. — Ընդհակառակն պատժուեցաւ. բայց կ'աղաչեմ որ գաղտնիք պահէք, քանզի մէկը չի գիտեր. — Անոր ի՞նչ պատահեցաւ. — Ձեզի ընեմ ինչ որ անոր պատահեցաւ, եթէ գաղտնի պահել կը խոստանաք. — Գաղտնի պահել կը խոստանաք. — Եր խոստանամ, քանզի բոլոր սրտովս կը կսկծամ զնա. — Իմ հանդերձներուս հոգ տանել կ'ուզէ՞ք. — Հոգ տանել կ'ուզեմ. — Հոգ կը տանի՞ք գիրքին զոր ձեզի փոխ տուի. — Հոգ կը տանիմ. — Սպասաւորիս ո՞վ հոգ պիտի տանի. — Պանդկապետը հոգ պիտի տանի. — Ձեր բեղոյրը կը նետէ՞ք. — Ձեմ նետեր, քանզի ինծի զարմանալի կերպով կը վայլէ. — Ձեր բարեկամն իւր հանդերձը կը ծախէ՞. — Ձի ծախեր, քանզի անոր յետին աստիճան (extrêmement) կը վայլէ. — Գիրքս ո՞վ ապականեց. — Մէկը չապականեց, քանզի ոչ ոք համարձակեցաւ անոր գպչել:

ՅԻՐՐԳ ԱՄԻՍ. TROISIÈME MOIS

ԾԱ. ԴԱՍ. CINQUANTE-ET-UNIÈME LEÇON

Բազմութիւնն ընդհուպ պիտի գայ. Le monde viendra-t-il bientôt ?

Ընդհուպ (քիչ ատենէն, քիչ *Bientôt.*

մը նաքր).

Վիոն (քիւնսն). *Violon.*

Վիոն զարնել. *Jouer du violon.*

ԴԻՏ. Ա. Jouer հարկամեկ (չալել) նշանակութեամբ de ով կ'ուզէ գործիքին անունը. իսկ խաղալու նշանակութեամբ՝ à ով կը պահանջէ խաղին անունը. զոր օրինակ՝ Jouer aux cartes, բոնոք խաղալ. Jouer aux échecs, նարտ խաղալ:

<i>Դաշնակ .</i>	<i>Le clavecin, le piano.</i>
Ի՞նչ գործիք կը զարնէք .	De quel instrument jouez-vous ?
<i>Դպչել .</i>	<i>Toucher 1.</i>
<i>Մօտ .</i>	<i>Près de.</i>
Ինձի , անոնց , կրակին մօտ .	Près de moi, d'eux, du feu.
Ծառերուն մօտ .	Près des arbres.
Երթալու մօտ ըլլալ .	Etre près d'aller.
Ո՞ւր կը բնակիք .	Où demeurez-vous ?
Դպեակին մօտ կը բնակի՞մ .	Je demeure près du château. [feu ?
Կրակին մօտ ի՞նչ կ'ընէք .	Que faites-vous près du
<i>Կարտուել .</i>	<i>Danser 1.</i>
<i>Իղնալ .</i>	<i>Tomber 1. (être od.)</i>
<i>Զգել , ընկնանալ .</i>	<i>Laisser tomber.</i>
Բան մը ձգեց .	A-t-il laissé tomber quelque chose ?
Բան մը չձգեց .	Il n'a rien laissé tomber.
<i>Ինձեղ , նտ , խոնկ .</i>	<i>Retenir (*), (tenirի պէս իս. Դաս).</i>
<i>Մօտենալ .</i>	<i>S'approcher de (ստուկանով) .</i>
Կրակին կը մերձենա՞ք .	Vous approchez-vous du feu ?
Կը մերձենամ .	Je m'en approche.
<i>Մ'հկոռն մօտենալ .</i>	<i>Approcher quelqu'un (հայցսկսանով) .</i>
Սոսկիսի մարդ մըն է , որ բուն մէկը չի կրնար մօտենալ .	C'est un homme qu'on ne peut (pas) approcher.

<i>Հեռանայ .</i>	<i>S'éloigner 1. de.</i>
Կրակէն կը հեռանամ .	Je m'éloigne du feu.
Կը հեռանամ անկէ .	Je m'en éloigne.
Այս մարդն ինչո՞ւ կրակէն կը հեռանայ .	Pourquoi cet homme s'é- loigne-t-il du feu ?
Կը հեռանայ, վասն զի չի մսիր .	Il s'en éloigne, parce qu'il n'a pas froid.
<i>Միտքը բերել .</i>	<i>Se rappeler 1. (հսոցա- կան կ'ոտգէ).</i>
Ասիկա միտք կը բերէ՞ք (միտքդ կու գայ) .	Vous rappelez-vous cela ?
Միտք կը բերեմ (միտքս կու գայ) .	Je me le rappelle.
Ձեր եղբայրն ասիկա միտք կը բերէ՞ .	Votre frère se rappelle-t- il cela ?
Միտք կը բերէ զանոնք .	Il se les rappelle.
Բառերը միտք կը բերէ՞ք .	Vous rappelez-vous les mots ?
Միտքս կը բերեմ .	Je me les rappelle.
Բառերը միտք բերի՞ք .	Vous êtes-vous rappelé les mots ?
Միտքս բերի .	Je me les suis rappelés.
Միտքս չբերի .	Je ne me les suis pas rap- pelés. [lés ?
Ձանոնք միտք բերի՞ք .	Vous les êtes-vous rappe-
Ձանոնք միտք բերիք .	Vous vous les êtes rap- pelés.
Ձանոնք միտք բերա՞ւ .	Se les est-il rappelés ?
Ձանոնք միտք բերաւ .	Il se les est rappelés.
Ձանոնք միտք բերինք .	Nous nous les sommes rap- pelés.
Ձանոնք միտք բերին .	Ils se les sont rappelés.

Յիշել .

Se souvenir () 2. Se ressouvenir (սենսիվան խնդիր կ'ուզեն. venirիմ պէս կը խոնարհին, տես ի'յ. եւ լ'յ. դասեր) սենթենայթը de ոյ.*

Այս մարդը կը յիշէ՞ք .

Vous souvenez - vous de cet homme ?

Չանի կը յիշեմ .

Je me souviens de lui .

Ասիկա կը յիշէ՞ք .

Vous souvenez - vous de cela ?

Կը յիշեմ .

Je m'en souviens. [vous ?

Ի՞նչ բան կը յիշէք .

De quoi vous souvenez -

Բան մը չեմ յիշեր .

Je ne me souviens de rien.

Նստել, նստած, նստելով .

S'asseoir ; assis ; s'asséyant.

Կը նստի՞ք .

Vous asséyez - vous ?

Կը նստիմ, կը նստիս, կը նստի .

Je m'assieds, tu t'assieds, il s'assied.

Պիտի նստիմ .

Je m'assiérai *կամ* je m'asseierai. (Տես Դաս ԽԶ.)

Կրակին քով նստած է .

Il est assis près du feu.

Ուզել մանաւանդ քան .

Aimer mieux (եստենկն էկած սենթենայթն ստանց նախադրույթնան).

Կ'ուզէ՞ք մանաւանդ մնալ հոս քան դուրս ելլել .

Aimez - vous mieux rester ici que de sortir ?

Կ'ուզեմ մանաւանդ մնալ հոս քան դուրս ելլել .

J'aime mieux rester ici que de sortir.

Կ'ուզէ մանաւանդ խաղալ քան թէ սորվել .

Il aime mieux jouer que d'étudier.

Կ'ուզէ՞ք մանաւանդ գրել քան թէ խօսել .

Aimez - vous mieux écrire que de parler ?

Կ'ուզեմ մանաւանդ խօսել *J'aime mieux parler que*
քան թէ գրել. *d'écrire.*

Ինչի քան .

Mieux-que de.

Երկուքն ալ ընել կը սիրէ. *Il aime à faire l'un et*
l'autre.

Եզը (եղան միս) աւելի կը *J'aime mieux le bœuf que*
սիրեմ քան ոչխարը. *le mouton.*

Հացն աւելի՞ կը սիրէք քան *Aimez-vous mieux le pain*
թէ պանիրը. *que le fromage ?*

Երկուքն ալ չեմ սիրեր. *Je n'aime ni l'un ni l'autre.*

Զայր սուրճի չափ կը սիրեմ. *J'aime (tout) autant le thé*
que le café.

Այնչափ, (որչափ) .

(Tout) autant.

Հորթոս միս .

Du veau.

Հորթ մը, հորթներ .

Un veau, des veaux.

Շուտ .

Vite.

Կամայ .

Lentement.

Բարձր, քարճրանայն .

Haut, à haute voix.

Ձեր վարպետը բարձր կը *Votre maître parle - t - il*
խօսի. *haut ?*

Բարձր կը խօսի .

Il parle haut.

Գաղիերէն սորվելու համար *Pour apprendre le fran-*
պէտք է բարձր խօսել. *çais, il faut parler haut.*

Անչի շուտ .

Plus vite.

Ոչ այնչափ շուտ .

Pas si vite, moins vite.

Ձեզի չափ շուտ .

Aussi vite que vous.

Ինչ շուտ կ'ուտէ .

Il mange plus vite que moi.

Ինձի չափ շուտ կը սորվի՞ք. *Apprenez-vous aussi vite*
qu'è moi ? *[vous.*

Ձե՛նէ շուտ կը սորվիմ .

J'apprends plus vite que

Ձեզ չեմ հասկնար, քանզի *Je ne vous comprends pas,*
չափազանց շուտ կը խօ- *parce qu'è vous parlez*
սիք. *trop vite.*

Աժան, սուղ ծախել.

Vendre à bon marché. Vendre cher.

Աժան կը ծախէ՞.

Vend-il à bon marché?

Սուղ չի ծախեր.

Il ne vend pas cher.

Ինծի շատ սուղ ծախեց.

Il m'a vendu fort cher.

Այնպէս, այնպի.

Si.

Այս մարդն ամէն բան այնպէս սուղ կը ծախէ, որ մարդ անկէ բան մը չի կրնար գնել.

Cet homme vend tout si cher, qu'on ne peut rien acheter chez lui.

Այնպէս շուտ կը խօսիք որ չեմ կրնար հասկնալ ձեզ.

Vous parlez si vite que je ne puis vous comprendre.

Մէկէն բան մը գնել.

Acheter quelque chose à quelqu'un.

Անկէ գնեցի զայս.

Je le lui ai acheté.

ԴԻՏ. Բ. Acheter à quelqu'un, կը նշանակէ նաեւ Քեկուն համար գնել. J'ai acheté ce cheval à votre frère, Այս ձին ձեր եղբորմէն գնեցի. ~~Իբր~~ Je l'ai acheté de lui. J'ai acheté un gâteau à mon enfant, Տղան համար կարկանդակ մը գնեցի. *այսինքն* Je l'ai acheté pour lui.

Այնչափ.

Tant.

Այնչափ ստմանակ գրեցի, որ ալ չեմ կրնար գրել ձեզի.

J'ai écrit tant de billets, que je ne puis plus vous en écrire.

Դուրս ելլելու կը վախնամք.

Craignez-vous de sortir?

Դուրս ելլելու կը վախնամ.

Je crains de sortir.

Պրծել, փախչել.

Se sauver 1; s'enfuir () 2. (Փ. Դաս).*

Պրծամք, խոյս տուի՞ք.

Vous êtes-vous sauvé?

Զարծայ.

Je ne me suis pas sauvé.

Այս մարդն ինչո՞ւ խոյս տուաւ .	Pourquoi cet homme s'est-il sauvé ?
Խոյս տուաւ , վասնզի վախացաւ .	Il s'est sauvé, parcequ'il a eu peur.
Ո՞վ փախաւ , պրծաւ .	Qui s'est enfui ? qui s'est sauvé ?
Փախաւ , պրծաւ .	Il s'est enfui, il s'est sauvé.

157. Հրահանգ

Վին կը զարնէ՞ք . — Վին չեմ զարներ , այլ դաշնակ . — Այս իրիկուն պարահանդէս մը պիտի ունենանք . — Պիտի ունենանք . — Ժամը քանիի՞ն . — Ժամը տասնեւմէկին քառորդ մնացած . — Հիմա ժամը քանի՞ն է . — Տասնեւմէկին մօտ է , և բազմութիւնը պիտի գայ ընդհուպ . — Ի՞նչ նուագարան պիտի զարնէք . — Վին պիտի զարնեմ . — Եթէ դուք վին կը զարնէք , ես ալ գաշնակ կը զարնեմ . — Մեր պարահանդէսին շատ մարդ պիտի ըլլայ . — Շատ պիտի ըլլայ . — Պիտի կաքաւէ՞ք . — Պիտի կաքաւեմ . — Ձեր տղայքը պիտի կաքաւե՞ն . — Պիտի կաքաւեն , եթէ կը հաճին . — Այս երկրին մէջ ինչո՞վ ժամանակ կ'անցունէք . — Դաշնակ զարնելով և կարդալով ժամանակ կ'անցունեմ . — Ձեր հօրեղբորորդին ինչո՞վ կը զբօսնու . — Վին հարկանելով կը զբօսնու . — Մէկը կը կաքաւէ՞ , երբ դուք կը զարնէք . — Շատ մարդ կը կաքաւէ , երբ ես կը զարնեմ . — Ո՞վ . — Նախ մեր տղայքը , ապա մեր հօրեղբորորդին , վերջապէս մեր դրացիները . — Կը զբօսնու՞ք . — Կը վստահացնեմ ձեզ որ շատ կը զբօսնուք . — Ձո՞վ կը կսկծաք . — Ձեր բարեկամը կը կրկնածամ . — Ինչո՞ւ կը կսկծաք . — Կը կսկծամ , վասնզի հիւանդ է . — Մէկը ձեզ կսկծայ . — Մէկը զիս չկսկծայ , քանզի հիւանդ չեղայ . — Ինծի բան մը կ'ընծայէ՞ք . — Ձեզի գեղեցիկ հրացան մը կ'ընծայեմ . — Հայրս ձեզի ի՞նչ ընծայեց . — Գեղեցիկ գիրք մը ընծայեց .

—Որո՞ւ ընծայեցիք ձեր գեղեցիկ ձիերը . —Անգղիացի նաւապետին ընծայեցի . —Քու սիրուն շնիկդ այս տղոց կ'ընծայե՞ս . —Կ'ընծայեմ, վասն զի զանոնք սրտանց կը սիրեմ . —Այս մանչուն ինչո՞ւ բռնցի զարկիք . —Բանգի ինծի քնանալու արգելք եղաւ . —Մէկը ձեզի արգելք եղա՞ւ գրելու . —Մէկը ինծի արգելք չեղաւ գրելու, բայց ես մէկուն արգելք եղայ ձեր եղբորը վնաս ընելու :

158. Հրահանգ

Բան մը ձգեցի՞ք . —Բան մը չձգեցի, բայց հօրեղբորորդիս ստակ ձգեց . —Ո՞վ վերցուց (գետնէն) (ramasser) զայն . —Մարդիկ զայն վերցուցին . —Անոր տրուեցա՞ւ . —Տրուեցաւ, քանզի վերցունողները զայն պահել չուզեցին . —Շատ ցուրտ է . կրակին մօտենալ կ'ուզէ՞ք . —Ձեմ կրնար մօտենալ, քանզի կը վախնամ թէ կ'այրիմ . —Ձեր բարեկամն ինչո՞ւ կրակէն կը հեռանայ . —Կը հեռանայ, քանզի կը վախնայ թէ կ'այրի . —Կրակին կը մօտենամ . —Կը մօտենամ, քանզի կը մըսիմ . —Կրակէն կը հեռանա՞ք . —Կը հեռանամ . —Ինչո՞ւ կը հեռանաք . —Վասն զի չեմ մսիր . —Կը մսի՞ք թէ տաք էք . —Ոչ կը մսիմ ոչ տաք եմ . —Ձեր տղաքն ինչո՞ւ կրակին կը մօտենան . —Կը մօտենան, վասն զի կը մսին . —Մէկը կը մսի՞ . —Մէկը կը մսի . —Ո՞վ կը մսի . —Փոքրիկ մանչը որուն հայրը ձեզի ձի մը փոխ տուաւ՝ կը մսի . —Ինչո՞ւ չի տաքնար . —Վասն զի հայրը փայտ գնելու ստակ չունի . —Կ'ուզէ՞ք անոր ըսել որ իմ տունս գայ տաքնալու . —Կ'ուզեմ ըսել . —Բան մը կը յիշէ՞ք . —Բան մը չեմ յիշեր . —Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ բան միտք կը բերէ . —Միտք կը բերէ ինչ որ անոր խոստացաք . —Անոր ի՞նչ խոստացայ . —Անոր խոստացաք գալ ձմեռ անոր հետ Գաղիա երթալ . —Այս բանն ընելու միտք ունիմ, եթէ չափազանց ցուրտ չըլլար . —Կրակէն ինչո՞ւ կը հեռանաք .

—Ժամ ու կէս է որ կրակին մօտ նստած եմ, այնպէս որ ալ չեմ մտի . —Ձեր բարեկամը կրակին մօտ նստել չի՞ սիրեր . —Ընդհակառակն, կրակին մօտ նստել շատ կը սիրէ, բայց միայն երբ կը մտի . —Ձեր հօրեղբորը կրնայ մարդ մօտենալ . —Կրնայ մօտենալ, քանզի այն ամէն մարդ կ'ընդունի . —Նստել կ'ուզէ՞ք . —Նստել կ'ուզեմ . —Ձեր հօրեղբայրն ո՞ւր կը նստի . —Ինձի մօտ (քովս) կը նստի . —Ո՞ւր պիտի նստիմ . —Կրնաք քովս նստել . —Կրակին քով (auprès de) կը նստի՞ք . —Կրակին քով չեմ նստիր, քանզի կը վախնամ թէ չափազանց կը տաքնամ . —Եղբայրս միտք կը բերէ՞ք . —Միտք կը բերեմ (միտքս է) :

159՝ Հրահանգ

Ձեր ծնօզքն իրենց ծեր բարեկամները միտք կը բերեն . —Միտք կը բերեն . —Այս բառերը միտք կը բերէ՞ք . —Միտք չեմ բերեր . —Ասիկա միտք բերի՞ք . —Միտք բերի . —Ձեր հօրեղբայրն այս բառերը (խօսքերը) միտք բերա՞ւ . —Միտք բերաւ . —Համարս միտք բերի՞ . —Միտք բերիք . —Ձեր համարները միտք բերի՞ք . —Միտք բերի, քանզի բերնուց սորվեցայ . եղբայրներս ալ իրենցները միտք բերին, քանզի զանոնք բերնուց սորվեցան . —Շատո՞նց է օր ձեր Բարիզցի բարեկամը չտեսաք . —Ձասնեւհինգ օր կայ որ տեսայ . —Ձեր աշկերանները բերնուց սորվել կը սիրե՞ն . —Բերնուց սորվել չեն սիրեր . կ'ուզեն մանաւանդ գրել և կարդալ քան բերնուց սորվել . —Մրգուղը գինիէն աւելի կը սիրէ՞ք . —Գինին մրգուղէն աւելի կը սիրեմ (անկէ աւելի կ'ընտրեմ) . —Ձեր եղբայրը խաղալ կը սիրէ՞ . —Կ'ուզէ ուսանել մանաւանդ քան խաղալ . —Հորթը (հօրթու միսը) ոչխարէն աւելի՞ կը սիրէք . —Աւելի կը սիրեմ զայս քան զայն . —Կ'ուզէ՞ք մանաւանդ խմել քան ուտել . —Կ'ուզեմ մանաւանդ ուտել քան խմել, բայց հօրեղբայրս կ'ուզէ մանաւանդ խմել քան

ուտել . — Գաղիացիին վառեակը ձուկէն աւելի կը սիրէ՞ .
 — Ձուկը վառեակէն (հաւէն) աւելի կը սիրէ . — Կ'ու-
 զէ՞ք մանաւանդ դրել քան խօսել . — Երկուքն ալ ը-
 նել կը սիրեմ . — Մեղըը շաքարէն աւելի կը սիրէ՞ք . —
 Երկուքն ալ չեմ սիրեր . — Ձեր հայրը սուրճը չայցն
 աւելի՞ կը սիրէ . — Երկուքն ալ չի սիրեր . — Ձիս կըր-
 նա՞ք հասկնալ . — Ոչ , տէր , քանզի չափազանց շուտ կը
 խօսիք . — Կ'ուզէ՞ք շնորհք ընել այսպէս շուտ չխօսե-
 լու . — Այսպէս շուտ չեմ խօսիր , եթէ զիս մտիկ ընել
 կ'ուզէք :

160. Հրահանգ

Կրնա՞ք հասկնալ ինչ որ եղբայրս կ'ըսէ . — Այնպէս
 շուտ կը խօսի որ չեմ կրնար հասկնալ . — Ձեր աշա-
 կերտները կրնա՞ն ձեզ հասկնալ . — Կը հասկնան , երբ
 յամբ (ծանր) խօսիմ . քանզի հասկցուելու համար յամբ
 խօսիլ պէտք է . — Գաղիերէն սորվելու համար պէ՞տք է
 բարձր խօսել . — Պէտք է . — Ձեր վարպետը բարձր կը
 խօսի՞ . — Բարձր և յամբ կը խօսի . — Այս վաճառա-
 կանէն ինչո՞ւ բան մը չէք գներ . — Այնպէս սուղ կը
 ծախէ որ անկէ բան մը չեմ կրնար գնել . — Ձիս ու-
 րիչի մը քով տանել կ'ուզէ՞ք . — Կ'ուզեմ տանել զձեզ
 անոր որդւոյն քով որմէ որ անցեալ տարի գնեցիք .
 — Ասոր պէս սուղ կը ծախէ՞ . — Այնչափ սուղ չի ծա-
 խեր (նուազ սուղ) . — Ձեր տղայք կ'ուզե՞ն մանաւանդ
 Իտալերէն սորվել քան Սպաներէն . — Երկուքն ալ
 սորվել չեն ուզեր , Գաղիերէն միայն սորվել կը սի-
 րեն . — Ոչխարը (ոչխարի միս) կը սիրէ՞ք . — Ոչ-
 խարէն աւելի եզը կը սիրեմ . — Ձեր տղայք կարկան-
 դակը հացէն աւելի՞ կը սիրեն . — Երկուքն ալ կը սի-
 րեն . — Բողոք գնած գիրքերը կարդա՞ց . — Այնչափ գը-
 նած է որ չի կրնար ամենը կարդալ . — Համարներ դը-
 րել կ'ուզէ՞ք . — Այնչափ գրեցի որ ալ չեմ կրնար գրել .
 — Այս մարդն ինչո՞ւ կը փախչի . — Կը փախչի , քանզի

կը վախնայ . — Մէկն անոր փնաս ընել կ'ուզէ՞ . — Մէկն անոր փնաս ընել չուզեր . բայց չի համարձակիր մնալ, քանզի իւր պարտքն ըրած չէ, և պատժուելու կը վախնայ . — Մէկն անոր դպչիլ կ'ուզէ՞ . — Մէկն անոր դպչիլ չուզեր . բայց պիտի պատժուի իւր վարպետէն, իւր պարտքն ըրած չըլլալուն համար :

ՄԻ. ԴԱՍ. CINQUANTE-DEUXIÈME LEÇON

Քովը, մօտը .

A côté de, près de, auprès de.

ԴԻՏ. Ա. Près de, ըկ մօտ կը նշանակէ, auprès de, մօտ ըլլալէ զատ նաեւ ընտանութիւն մը կ'իմացնէ :

Մէկուն քովէն անցնել . Passer à côté (կամ près) de quelqu'un.

Ձեր քովէն անցայ . J'ai passé à côté (près) de vous.

Եղբորս քովէն անցա՞ք . Avez-vous passé à côté (près) de mon frère.

Անոր քովէն անցայ . J'ai passé à côté (près) de lui.

Թատրոնին մօտէն անցայ . J'ai passé près du théâtre.

Դղեակին մօտէն անցաւ . Il a passé près du château.

Մթերանոցիս առջեւէն անցաք . Vous avez passé devant mon magasin.

Համարձակել, իշխել .

Oser 1. (իյսկ ետքը եկող աներնոյ)՝ մն առանց նախադրոյթեան).

Հոն երթալ չեմ համար— Je n'ose (pas) y aller.
ձակիր .

Ձայն ընել չի համարձակիր . Il n'ose (pas) le faire.

Ձմարձակեցայ անոր ըսել . Je n'ai (pas) osé le lui dire.

Ֆորժածել .	<i>Se servir (*) 2. de (ճնս փ. Դսս) .</i>
Ձիւ կը գործածէ՞ք .	Vous servez-vous de mon cheval ?
կը գործածեմ .	Je m'en sers.
Ձեր հայրը կը գործածէ՞ .	Votre père s'en sert-il ?
կը գործածէ .	Il s'en sert.
Հրացանս գործածեցի՞ք .	Vous êtes-vous servi de mon fusil ?
Գործածեցի .	Je m'en suis servi.
Ձեր զիրքերը գործածեցին .	Ils se sont servis de vos livres.
Չանոնք գործածեցին .	Ils s'en sont servis.
Հրահանգել .	<i>Instruire (*) 4; instruit; instruisant.</i>
կը հրահանգեմ, կը հրահանգես, կը հրահանգէ .	J'instruis, tu instruis, il instruit.
Ինչպէս սորվեցնել .	<i>Enseigner 1. Apprendre (*) 4.</i>
Մ'իկոնս թան մը սորվեցրանել .	<i>Enseigner quelque chose à quelqu'un.</i>
Ինձի հաշիւ կը սորվեցնէ .	Il m'enseigne le calcul.
Ձեզի Գաղիերէն կը սորվեցրնեմ .	Je vous enseigne le français.
Անոր Գաղիերէն սորվեցուցի .	Je lui ai enseigné le français.
Մ'իկոնս թան մը ընել սորվեցնել .	<i>Apprendre à quelqu'un à faire quelque chose.</i>
Ինձի կարդալ կը սորվեցնէ .	Il m'apprend à lire.
Անոր գրել կը սորվեցնեմ .	Je lui apprend à écrire.

- Գաղիերէնի վարպետը . Le maître de français.
- Սծիչն . *Raser 1.*
 Զինք սծիչն տալ . *Se faire raser.*
 Հագցունել . *Habiller 1.*
 Հագողի . *S'habiller 1.*
 Հանողակնի . *Déshabiller 1.*
 Հանողի . *Se déshabiller 1.*
- Հագուեցա՞ք . Vous êtes-vous habillé ?
 Դեռ չհագուեցայ . Je ne me suis pas encore habillé.
- Տղան հագուեցուցի՞ք . Avez-vous habillé l'enfant ?
 Հագուեցուցի . Je l'ai habillé.
- Ժախել , ձեռքի համել
 (տե՛ք հ/թսէք) . *Défaire. Se défaire de. (Դասս ի՞նչ ես լի՞նք)*.
- Զեր վնասուած շաքարը կը
 ծախէ՞ք . Vous défaites-vous de votre sucre avarié ?
 Կը ծախեմ . Je m'en défais.
- Զեր հին նաւը ծախեցի՞ք . Vous êtes-vous défait de votre vieux vaisseau ?
 Ծախեցի . Je m'en suis défait.
- Միտք , դիտարողութիւն . *Le dessein, l'intention.*
 Միտք ունենալ . *Avoir dessein (տե՛նէն եկած սնեքեայթը՝ de ուլ) .*
- Միտք ունիմ հոն երթալու . J'ai dessein d'y aller.
 Միտք ունինք զայն ընելու . Nous avons dessein de le faire.
- Զեր ձիերը ձեռքէ հանելու
 միտք ունի՞ք . Avez-vous dessein de vous défaire de vos chevaux ?
 Արդէն ձեռքէ հանեցի . Je m'en suis déjà défait.
- Իւր հրացանը ձեռքէ հանեց . Il s'est défait de son fusil.
 Զեր սպասաւորին ճամբայ
 տուի՞ք . Vous êtes-vous défait de votre domestique ?

Ճամբայ տուի .

{ Je m'en suis défait.
{ Je me suis défait de lui.

Միկին զերծանել (սալըն-տան սալմազ, տեֆ հիթ-մեք) .

Se débarrasser de quelqu'un.

Անկէ զերծայ .

Je me suis débarrassé de lui.

Ձեր հայրն այս մարդէն զերծաւ .

Votre père s'est-il débarrassé de cet homme ?

Ձերծաւ .

Il s'en est débarrassé. Il s'est débarrassé de lui.

Արթնցնել .

Éveiller 1. Réveiller 1.

Արթննալ .

S'éveiller; Se réveiller.

ԴԻՏ Բ. Éveiller կը նշանակէ մէկը դիտմամբ որոշ ժամանակ մը արթնցնել, ճայն տալ. Réveiller կը նշանակէ՝ քնացած ատեն մէկը արթնցնել. զորօրինակ՝ աղմուկ ընելով եւ : Նոյնպէս s'éveiller կը նշանակէ որոշ ատենին արթննալ. se réveiller, յանկարծ կամ պատահմամբ արթննալ :

Ընդհանրապէս առտուան ժամը վեցին կ'արթննամ (կ'ելլեմ) . Je m'éveille ordinairement à six heures du matin.

Սպասաւորս զիս ընդհանրապէս առտուան ժամը վեցին կ'արթնցնէ . Mon domestique m'éveille ordinairement à six heures du matin.

Թեթեւ աղմուկ մը զիս կ'արթնցնէ . Un bruit léger me réveille.

Երազ մը զիս արթնցուց . Un songe m'a réveillé.

Աղմուկ չեմ ըներ զանի չարթնցնելու համար . Je ne fais pas de bruit pour ne pas le réveiller.

Երազ մը .

Un songe, un rêve.

Ընդհանրապէս, հասարակօրէն .

Ordinairement, d'ordinaire.

<i>իջնել</i> .	<i>Descendre</i> 4.
<i>Զիէն իջնել</i> .	<i>Descendre de cheval.</i>
<i>վարուիլ</i> .	<i>Se conduire</i> (*) 4. <i>Se comporter</i> 1.
<i>Աղէկ կը վարուիմ (վար- մունքս աղէկ է) .</i>	<i>Je me conduis bien.</i>
<i>Ի՞նչպէս է վարմունքը .</i>	<i>Comment se conduit-il ?</i>
<i>Դեպ ի (վեկը) .</i>	<i>Envers.</i>
<i>Դէպ այս մարդը գէշ կը վարուի .</i>	<i>Il se comporte mal envers cet homme.</i>
<i>Դէպ յիս (ինծի հետ) գէշ վարուեցաւ .</i>	<i>Il s'est mal comporté envers moi.</i>
<i>Այլատույն ինչ արժե՞լ .</i>	<i>Valoir la peine.</i>
<i>Ասիկա (աշխատութիւնը) կ'արժէ՞ .</i>	<i>Cela vaut-il la peine ?</i>
<i>Կ'արժէ .</i>	<i>Cela vaut la peine.</i>
<i>Ասիկա (աշխատութիւնը) չ'արժեր . [կ'արժէ՞ .</i>	<i>Cela ne vaut-il pas la peine ? [faire ?</i>
<i>Ընել (աշխատութիւնը)</i>	<i>Vaut-il la peine de le</i>
<i>Անոր գրել (աշխատու- թիւնը) կ'արժէ՞ .</i>	<i>Vaut-il la peine de lui écrire ?</i>
<i>Ասիկա բան մը չարժեր .</i>	<i>Cela ne vaut rien.</i>
<i>Լաւագոյն է .</i>	<i>Vaut-il mieux ?</i>
<i>Լաւագոյն է .</i>	<i>Il vaut mieux.</i>
<i>Լաւագոյն պիտի ըլլայ .</i>	<i>Vaudra-t-il mieux ?</i>
<i>Լաւագոյն պիտի չըլլայ .</i>	<i>Il ne vaudra pas mieux.</i>
<i>Լաւագոյն է ասիկա ընել քան անիկա .</i>	<i>Il vaut mieux faire ceci que cela.</i>
<i>Լաւագոյն է հոս մնալ քան պտտել .</i>	<i>Il vaut mieux rester ici que de se promener.</i>

161 · Հրահանգ

Ձեր գիրքերը գտնուեցան . — Գտնուեցան . — Ո՛ւր .
 — Անկողնին տակ . — Վերարկուս անկողնին վրայ է .
 — Տակն է . — Ձեր եղբորը գուլպաներն անկողնին
 տակն են . — Վրան են . — Մէկէ մը տեսնուեցայ .
 — Մէկէն չտեսնուեցաք . — Մէկուն մօտէն անցաք .
 — Ձեր քովէն անցայ , և զիս չտեսաք . — Մէկը ձեր
 քովէն անցաւ . — Մէկն իմ քովէս չանցաւ . — Ձեր
 որդին ուստի՞ անցաւ . — Թատրոնին մօտէն անցաւ .
 — Դղեակին մօտէն պիտի անցնի՞ք . — Պիտի անցնիմ .
 — Արկղս ինչո՞ւ չմաքրեցիք . — Կը վախնայի որ մատ-
 ոււրներս կ'աղտոտեմ . — Եղբորս սպասաւորն իւր տի-
 րոջը հրացանները մաքրեց . — Մաքրեց . — Չվախցաւ
 որ մատուրները կ'աղտոտէ . — Չվախցաւ որ կ'աղտոտէ ,
 քանզի անոր մատուրները երբեք մաքուր (propre) չեն .
 — Կը գործածէ՞ք գիրքերը զորս ձեզի փոխ տուի .
 — Կը գործածեմ . — Ձեր դանակը կրնամ գործածել .
 — Կրնաս գործածել , բայց պէտք չէ որ զքեզ կտրես .
 — Եղբայրներս ձեր գիրքերը կրնան գործածել . — Կըր-
 նան գործածել . — Ձեր հրացանը կրնանք գործածել .
 — Կրնաք գործածել , բայց պէտք չէ զայն ապականել .
 — Իմ փայտս ի՞նչ ըրիք . — Տաքնալու համար գործա-
 ծեցի . — Ձեր հայրն իմ ձիս գործածեց . — Գործածեց .
 — Մեր դրացիները մեր հանդերձները գործածեցի՞ն .
 — Չգործածեցին , քանզի անոնց պէտք չունեցան .
 — Քեզոյրս ո՞վ գործածեց . — Ոչ ոք գործածեց . — Ձեր
 եղբորն ըսի՞ք որ իջնէ . — Ըսելու չհամարձակեցայ .
 — Ինչո՞ւ չհամարձակեցաք ըսել . — Քանզի չուզեցի ար-
 թընցնել . — Ձեզի ըսած է որ չարթնցնէք . — Ըսած է
 որ չարթնցնեմ , եթէ կը քնանայ :

162. Հրահանգ

Այսօր ածիլուեցամք (դուք ձեզ կ'ածիլէ՞ք) . — Ածիլուեցայ . — Ձեր եղբայրն ածիլուեցա՞ւ . — Չածիլուեցաւ , այլ զինք ածիլել տուաւ . — Ստէպ կ'ածիլուի՞ք . — Ամէն առտու կ'ածիլուիմ , և երբեմն նաեւ իրիկունը . — Իրիկունը ե՞րբ կ'ածիլուիք . — Նրբ տունը ճաշ չեմ ըներ . — Ձեր հայրն օրը քանի՞ անգամ կ'ածիլուի . — Օրն անգամ մը միայն կ'ածիլուի , բայց հօրեղբայրս օրը երկու անգամ կ'ածիլուի . — Ձեր հօրեղբօրորդին ստէպ կ'ածիլուի՞ . — Նրկու օրն անգամ մը միայն կ'ածիլուի . — Առտուն ժամը քանի՞օն կը հագուիք . — Նախաճաշ ընելուս պէս կը հագուիմ , և կը նախաճաշեմ ամէն օր ժամը ութին կամ ութը քառորդ անցած . — Ձեր բարեկամը նախաճաշէն առաջ կը հագուի . — Հագուելէն առաջ կը նախաճաշէ . — Իրիկուան ժամը քանի՞օն կը հանուիս . — Թատրոնէն դալուս պէս կը հանուիմ . — Ամէն իրիկուն թատրոն կ'երթա՞ս . — Ամէն իրիկուն չեմ երթար , քանզի լաւ է ուսանել քան թատրոն երթալ . — Ժամը քանի՞օն կը հանուիս , երբ թատրոն չես երթար . — Այն ատեն ընթրելուս պէս կը հանուիմ , և ժամը տասնին պառկելու կ'երթամ . — Տղան արդէն հագուեցուցի՞ք . — Իեռ չհագուեցուցի , քանզի դեռ կը ննջէ . — Ժամը քանի՞օն կ'ելլէ . — Արթընցուելուն պէս կ'ելլէ . — Ինծի չափ կանուխ կ'ելլէ՞ք . — Չեմ գիտեր թէ դուք ժամը քանի՞ն կ'ելլէք , բայց ես արթննալուս պէս կ'ելլեմ . — Կ'ուզէ՞ք սպասաւորիս ըսել որ զիս վաղը ժամը չորսին արթնցնէ . — Կ'ուզեմ ըսել . — Ինչո՞ւ այսպէս կանուխ ելաք . — Տղայքս այնչափ աղմուկ ըրին որ զիս արթնցուցին . — Աղէկ քնացամք . — Աղէկ չքնացայ , քանզի չափազանց աղմուկ ըրիք . — Բարի նաւապետը ժամը քանի՞օն արթընցաւ . — Առտուան ժամը հինգը քառորդ անցած արթնցաւ :

163. Հրահանգ

Տղաս ի՞նչպէս վարուեցաւ . — Շատ աղէկ վարուեցաւ . — Եղբայրս դէպ ի ձեզ ի՞նչպէս վարուեցաւ . — Դէպ ինձ շատ աղէկ վարուեցաւ , քանզի դէպ ամեն մարդ աղէկ կը վարուի . — Այս մարդուն գրել (աշխատութիւնը) կ'արժէ՞ . — Անոր գրել չ'արժեր . — Կարկանդակ մը գնելու համար ձիէ իջնել կ'արժէ՞ . — Չ'արժեր , քանզի երկայն ատեն չէ որ կերաք . — Այս աղքատին բան մը տալու համար ձիէ իջնել կ'արժէ՞ . — Այո , քանզի կ'երեւի թէ պէտք ունի , բայց կրնաք առանց ձիէ իջնելու անոր բան մը տալ . — Լաւագոյն է թատրոն երթալ քան ուսանել . — Լաւագոյն է ասիկա ընել քան անիկա . — Լաւագոյն է Գաղիերէն կարդալ սորվել քան խօսել սորվել . — Առանց խօսել սորվելու կարդալ սորվել աշխատութիւնը չ'արժեր . — Լաւագոյն է պառկել երթալ քան պտտելու երթալ . — Լաւագոյն է ասիկա ընել քան անիկա . — Լաւագոյն է Գաղիա երթալ քան Փերմանիա . — Չարժեր Գաղիա կամ Փերմանիա երթալ , երբ մարդ ճամբորդելու բաղձանք չունի . — Վերջապէս այս մարդէն զերծա՞ք . — Անկէ զերծայ . — Ինչո՞ւ ձեր հայրն իւր ձիերը ձեռքէ հանեց . — Վասն զի անոնց պէտք չունէր . — Ձեր վաճառականը վերջապէս յաջողեցա՞ւ իւր փաստուած շարքը ձեռքէ հանելու . — Ձեռքէ հանելու յաջողեցաւ . — Ապառի՞կ ծախեց . — Կանխիկ կրցաւ ծախել , այնպէս որ ապառիկ չծախեց . — Ձեզի կարդալ ո՞վ սորվեցուց . — Փաղիացի վարպետի մը քով սորվեցայ . — Ձեզի գրել սորվեցո՞ւց . — Ինձի կարդալ և գրել սորվեցուց . — Ձեր եղբորը հաշիւ ո՞վ սորվեցուց . — Փաղիացի վարպետ մը սորվեցուց . — Ձի՞ս կը կանչէք . — Ձեզ կը կանչեմ . — Ի՞նչ կը հաճիք . — Ինչո՞ւ չէք ելլեր , չէ՞ք գիտեր որ արդէն ուշ է . — Ինչէ ի՞նչ կը խնդրէք . — Բոլոր ստակս կորսնցուցի , և կու գամ աղաչելու որ ինձի

փոխ տաք . — Ժամը քանի՞ն է . — Արդէն ժամը վեցը քառորդ անցած է , և բաւական քնացաք . — Շատո՞նց է որ ելաք . — Ժամ ու կէս է որ ելած եմ . — Ինծի հետ պտոյտ մը ընել կ'ուզէ՞ք . — Ձեմ կրնար պտտելու երթալ , քանզի Գաղիերէնի վարպետիս կը սպասեմ :

ԾԳ. ԴԱՍ. CINQUANTE-TROISIÈME LEÇON

Յոռայ .

Espérer (նտննն եկած
աներեւոյթը ստանց *de*
նտնադրոյթեան) .

ԴիՏ. Ա. Երբ բայի մը վերջընթեր վանկին *e* ձայնաւորը սուր շեշտ , accent aigu (') ունի՝ բութ շեշտ , accent grave (`) կ'առնու , երբ իրմէ ետքի վանկն անձայն *e* ուլ կը վերջանայ . զորօրինակ . *Céder, je cède, tu cèdes, il cède.*

Կը յուսամ , կը յուսաս , կը *J'espère, tu espères, il espère.*

յուսայ .

Կը յուսա՞ք .

Espérez-vous ?

Կը յուսանք .

Nous espérons.

Ձանի հոն գտնել կը յուսա՞ք . *Espérez-vous l'y trouver ?*

(Լ. Դաս . Դիտ . Ա.)

Կը յուսամ .

Je l'espère.

Փոխել .

Changer.

Բան մը ուրիշ բանի մը հետ *Changer կամ troquer une chose contre une autre.*

փոխել .

Բեղոյրս անոր բեղոյրին *Je change կամ je troque*
հետ կը փոխեմ . *mon chapeau contre le sien.*

Փոխել (իւր մէկ բանը , այս- *Changer de (առանց յօդի)*
ինքն՝ մէկը թողուլ ու-
րիշ մը առնուլ) .

Բեղոյր կամ ձեր բեղոյրը Changez- vous de chapeau ?
 կը փոխէ՞ք .

Ար փոխեմ . J'en change.

Զորձը (ճերմկեղէնը) կը Il change de linge.
 փոխէ .

Իրենց հանդերձները կը Ils changent d'habits.
 փոխեն .

Խառնուել . Se mêler.

Մարդոց մէջ կը խառնուիմ . Je me mêle parmi les gens.

Զինուորներուն մէջ կը Il se mêle parmi les sol-
 խառնուի . dats.

Միջ . Parmi ; Entre.

Ճանչնալ (յիշել որ տե- Reconnaître (*) կը խո-
 սած է) . d'après connaître ի պէս
 (Տես Դասս ի Գ. Գիս. Գ.
 եւ Դասս 1, Գ.) .

Այս մարդը կը ճանչնա՞ք . Reconnaissiez - vous cet
 homme ?

Այնչափ ատենէ ի վեր չեմ Je ne l'ai pas vu depuis
 տեսած որ չեմ ճանչնար si longtemps que je ne
 (կոր) . le reconnais plus.

Այնչափ հաց ունիմ որ չեմ J'ai plus de pain que je
 կրնար ուտել (ուտելու n'en puis manger.
 համար ինծի պէտք ե-
 ղածէն աւելի) .

ԴԻՏ. Բ. Երբ, ինչպէս վերի խօսքին մէջ է, երկու
 նախադասութիւն իրարու հետ կը բաղդատուին, plus,
 moins, mieux, autrement, plus tôt que մակբայներով,
 երկրորդ նախադասութիւնը որ այս մակբայներէն ետ-
 քը կու գայ՝ բացասական կ'ըլլայ առանց pas ի, եթէ
 առաջին նախադասութիւնը հաստատական է . իսկ ե-
 թէ առաջին նախադասութիւնը բացասական է, երկ-

րորդը հաստատական ըլլալու է . զոր օրինակ . Je n'ai pas plus d'argent que vous croyez. Ձեր կարծածէն անելի ստակ չունիմ . J'ai plus d'argent que vous ne croyez. Ձեր կարծածէն անելի ստակ ունիմ :

Այս մարդն անելի ստակ Cet homme a plus d'argent
ունի քան որչափ ծախք gent qu'il n'en dépense-
չընէր . sera pas.

Պէտք եղածէն անելի գինի Il y a plus de vin qu'il
կայ . n'en faut.

Պէտք եղածէն անելի ստակ Vous avez plus d'argent
ունիք . qu'il ne vous en faut.

Մեզի պէտք եղածէն անելի Nous avons plus de sou-
մուճակ ունինք . liers qu'il ne nous en
faut.

Այս մարդը կարծածէն քիչ Cet homme a moins d'amis
բարեկամ ունի . qu'il ne pense.

Ձեզ ձեր կարծածէն անելի Je vous comprends mieux
աղէկ կը հասկնամ . que vous ne pensez.

Ըսածէն տարբեր կերպով Il agit autrement qu'il ne
կը գործէ . dit.

Իւր կարծածէն անելի շուտ Il est arrivé plus tôt qu'il
հասաւ . ne pensait.

Երեւակայել . S'imaginer.

Խորհել . Penser.

Շահել . Gagner.

Ձեր հայրն արդէն մեկնե- Votre père est-il déjà
ցա՞ւ . parti ?

Մեկնելու պատրաստ է . Il est prêt à partir.

Պատրաստ . Prêt.

Պատրաստել . Préparer.

Պատրաստուիլ . Se préparer.

Պատրաստ կենալ . Se tenir prêt.

ճ' հղբել .

Fendre.

Մէկուն սիրտը ճեղքել . . Fendre le cœur à quelqu'un.

Այս մարդուն սիրտը կը ճեղքէք (կը ծակէք) . Vous fendez le cœur à cet homme. [le cœur ?

Որո՞ւ սիրտը կը ծակեմ . A qui est-ce que je fends

Սփռել .

Répandre.

Տարածել .

Étendre.

Էրկայն, մանրամասն խօսել . Ցարածողի .

S'étendre sur.

Այս մարդն այս նիւթին վրայ միշտ երկայն կը խօսի . Cet homme s'étend toujours sur ce sujet.

Առարկան, նիւթը .

Le sujet; l'objet.

Գետինը տարածուիլ . S'étendre sur le plancher.

Կտիւղ .

Pendre à.

Պատը .

Le mur.

Վերարկուս պատին կը կախեմ . [կախէ . Je pends mon habit au mur. [bre.

Իւր բեղոյրը ծառին կը Il pend son chapeau à l'ar-

Գողը ,

Le voleur.

Ընազակը .

Le brigand.

Մեր մուճակները գամին կը կախենք . Nous pendons nos souliers aux clous.

Գողը կախուեցաւ . Le voleur a été pendu.

Կողովը ծառին ո՞վ կախեց . Qui a pendu le panier à l'arbre ?

Հռդիսահարը .

Le voleur de grand chemin.

Միշտ փութաջան էք, և միշտ այնպէս պիտի ըլլաք . Vous êtes toujours studieux, et vous le serez toujours.

ԳԻՏ. Գ. Երբ քանի մը նախադասութիւններէ բազադրեալ խօսքի մը բայերը միեւնոյն տէր բայի կը վերաբերին, ամէն մէկ բային վրայ դերանուն տէր բային պիտի կրկնուի. նոյնպէս դերանուն խնդիրները :

Ձեր եղբայրն իմաստուն է, Votre frère est sage et il
և միշտ այնպէս պիտի le sera toujours.

ԸԼԱՅ .

Բարեկիրթ որդի մը երբեք Un fils bien élevé ne fait
իւր հօրը վիշտ չի պատ- jamais de chagrin à son
ճառեր. զանի կը սիրէ, père; il l'aime, l'honore
կը պատուէ և կը յարգէ. et le respecte.

Երկայն ատենէ ի վեր, շատնցորեն. Depuis longtemps.

Շատոնցուընէ հիւանդ է. Il est malade depuis long-
temps.

Շատոնց է որ հիւանդ է. Il est longtemps qu'il est
malade.

164. Հրահանգ

Այսօր տոմսակ մը ընդունել կը յուսամք. — Հատ մը ընդունել կը յուսամ. — Որմէ՞. — Բարեկամներուս մէկէն. — Ի՞նչ կը յուսաս. — Կը յուսամ ազգականներս այսօր տեսնել, քանզի դաստիարակս (précepteur) զիս անոնց տունը տանել խոստացաւ. — Ձեր բարեկամը բան մը ընդունել կը յուսայ. — Բան մը ընդունել կը յուսայ, քանզի շատ աշխատեցաւ. — Կանուխ Բարիզ հասնել կը յուսամք. — Ժամը ութը քառորդ անցած հոն հասնել կը յուսանք, քանզի մեր հայրն այս իրիկուն մեզ կը սպասէ. — Ձանի տունը գտնել կը յուսամք. — Կը յուսանք. — Ի՞նչ բանի հետ փոխեցիք ձեր կառքը որուն վրայով ինծի խօսեցաք. — Ձանի գեղեցիկ արաբացի ձիու մը հետ փոխեցի. — Ձեր գիրքն իմինիս հետ փոխել կ'ուզէ՞ք. — Ձեմ կրնար, քանզի

Փաղիերէն ուսանելու համար անոր պէտք ունիմ . — Ձեր բեղոյրն ինչո՞ւ կը հանէք . — Կը հանեմ , քանզի իմ ծեր վարպետիս գալը կը տեսնեմ . — Շուկան երթալու համար բեղոյր կը փոխէք . — Շուկան երթալու համար չեմ փոխեր , այլ նուագածութեան երթալու համար . — Նուագածութիւնը ե՞րբ պիտի ըլլայ (տեղի ունենայ) . — Միւս վաղիւ տեղի պիտի ունենայ . — Ինչո՞ւ կ'երթաք . հոս չէ՞ք գրօսնուր . — Կը խարուիք , եթէ կ'ըսէք թէ հոս չեմ գրօսնուր . քանզի կը վրտահացնեմ ձեզ որ ձեզի հետ խօսելու մէջ շատ զուարճութիւն կը գտնեմ . բայց կ'երթամ , վասն զի ազգականիս պարահանդէսին կը սպասուիմ . — Հոն երթալ խոստացա՞ք . — Խոստացայ . — Անգլիացի նաւապետին տունը երթալու համար բեղոյր փոխեցի՞ք . — Բեղոյր փոխեցի , բայց ոչ վերարկու ոչ ալ մուճակ փոխեցի . — Օրը քանի՞ անդամ հանդերձ կը փոխես . — Ճաշելու և թատրոն երթալու համար կը փոխեմ :

165. Հրահանգ

Այս մարդոց մէջ ինչո՞ւ կը խառնուիք . — Անոնց մէջ կը խառնուիմ , գիտնալու համար թէ իմ վրայով ինչ կ'ըսեն . — Ի՞նչ պիտի ըլլաք , եթէ միշտ զինուորներուն մէջ խառնուիք . — Ձեմ գիտեր թէ ինչ պիտի ըլլամ , բայց կը վտահացնեմ ձեզ որ անոնք ինծի մնաս պիտի չընեն , քանզի անոնք մէկուն մնաս չեն ըներ . — Ձեր հայրը ճանչցա՞ք . — Այնչափ երկայն ատեն է զանի չեմ տեսած , որ չճանչցայ . — Այն ձեզ ճանչցա՞ւ . — Իսկոյն ճանչցաւ զիս . — Ո՞րչափ ատեն է որ այս վերարկուն ունիք . — Շատոնց է որ ունիմ . — Ո՞րչափ ատեն է որ ձեր եղբայրն այս հրացանն ունի . — Շատ երկայն ատեն է որ ունի . — Միշտ Փաղիերէն կը խօսիք . — Այնչափ երկայն ատեն է չեմ խօսած , որ գրեթէ բոլորովին մոռցած եմ . — Ո՞րչափ ատեն է որ ձեր հօրեղբորորդին Փաղիերէն կը սորվի . — Երեք

ամիս միայն է . — Ձեզի չափ գիտէ՞ . — Ինէ աւելի գիտէ , քանզի աւելի երկայն ատեն է որ կը սորվի . — Գիտէ՞ք ինչու համար այս մարդը չուտեր . — Կարծեմ թէ անօթի չէ , քանզի աւելի հաց ունի քան որչափ կրնայ ուտել . — Ձեր որդւոյն ստակ տուի՞ք . — Աւելի տուի քան որչափ ծախք պիտի չընէ . (այնչափ տուի որ չի կրնար ամէնը ծախք ընել) . — Ինծի գաւաթ մը մրգուղ տալ կ'ուզէ՞ք . — Մրգուղ խմելու պէտք չունիք , քանզի պէտք եղածէն աւելի գինի կայ . — Նոր բեղոյր մը գնելու համար հրացանս ծախելու եմ . — Մախելու պէտք չունիք , քանզի ձեզի պէտք եղածէն աւելի ստակ ունիք . — Կօշկակարին խօսել կ'ուզէ՞ք . — Ոչնոր խօսել չեմ ուզեր , քանզի մեզի պէտք եղածէն աւելի մուճակ ունինք . — Գաղիացիք ինչո՞ւ կ'ուրախանան . — Կ'ուրախանան , քանզի կը կարծեն թէ շատ աղէկ բարեկամներ ունին . — Ուրախանալու իրաւունք չունի՞ն . — Իրաւունք չունին , քանզի աւելի քիչ բարեկամ ունին քան որչափ կը կարծեն :

166. Հրահանգ

Ինծի հետ մեկնելու պատրաստ էք . — Եմ . — Ձեր հօրեղբայրը մեզի հետ կը մեկնի՞ . — Մեզի հետ կը մեկնի , եթէ կ'ուզէ . — Կ'ուզէ՞ք անոր ըսել որ վաղիւ իրիկուան ժամը վեցին մեկնելու պատրաստ ըլլայ . — Ըսել կ'ուզեմ . — Այս երիտասարդը մեկնելու պատրաստ է . — Իեռ ոչ , բայց ընդհուպ պատրաստ պիտի ըլլայ . — Այս մարդն ինչո՞ւ կախուեցաւ . — Կախուեցաւ , քանզի մէկը սպաննեց . — Կախուեցա՞ւ մարդը որ ձեր եղբորմէն ձի մը դողցաւ . — Պատժուեցաւ , բայց չկախուեցաւ . մեր երկրին մէջ հուղկահարները միայն կը կախուին . — Վերարկուս ի՞նչ ըրիք . — Պատին կախեցի . — Բեղոյրս ծառէն կախել կ'ուզէ՞ք . — Կախել կ'ուզեմ . — Մուճակներս չտեսնեմ . — Ձանոնք ձեր անկողնին տակը գտայ , և գամին կախեցի .

—Ձեր հրացանը գողցող գողը կախուեցա՞ւ . —Պատ-
 ժուեցաւ , բայց չկախուեցաւ . —Այս նիւթին վրայ
 ինչո՞ւ երկայն կը խօսիք . —Վասն զի ամէն նիւթոյ
 վրայ պէտք է խօսել . —Եթէ ձեզի մօտիկ ընելու և
 պատասխանելու ստիպուած եմ , երբ այս նիւթին վրայ
 կ'երկայնաբանէք , բեղոյրս գամին կախեմ , և ապա
 ձեզ մօտիկ ընեմ և ըստ կարի (de mon mieux) պա-
 տասխանեմ . —Աղէկ կ'ընէք :

ԾԴ. ԳԱՍ. CINQUANTE-QUATRIÈME LEÇON

<i>Աղէկ (ստոյգ) ըլլալ .</i>	<i>Se porter bien.</i>
Ի՞նչպէս էք .	Comment vous portez-vous?
Աղէկ եմ .	Je me porte bien.
Ձեր հայրն ի՞նչպէս է .	Comment se porte mon-
sieur votre père?
Աղէկ չէ .	Il ne se porte pas bien.
Ձեր եղբայրը , հօրեղբոր-
որդին .	Monsieur votre frère ; mon-
sieur votre cousin.
Ձեր եղբայրները .	Messieurs vos frères.

ԳԻՏ. Ա. Գաղիերէնի մէջ քաղաքավարութեան հա-
 մար հայր , մայր , եղբայր , քոյր և ասոնց նման բա-
 ռերուն հետ , Monsieur, Sեr, Madame, Տիկին, Ma-
 demoiselle, Օրիորդ տիտղոսները կը գործածուին .
 Monsieur ին յօքնակին է Messieurs. Madame ինը՝
 Mesdames. Mademoiselle ինը՝ Mesdemoiselles. Une
 madame, une mademoiselle չըսուիր , պէտք է ըսել ,
 une dame, տիկին մը , une demoiselle, օրիորդ մը :

Ձեր հօրեղբայրները .	Messieurs vos oncles.
<i>Բանի մը վրայ տարակուսել .</i>	<i>Douter de quelque
chose.</i>
Ասոր վրայ կը տարակուսի՞ք .	Doutez-vous de cela ?
Կը տարակուսիմ .	J'en doute.

Չեմ տարակուսիր .	Je n'en doute pas.
Ի՞նչ բանի վրայ կը տարա- կուսիք .	De quoi doutez-vous ?
Մարդուն ըսածին վրայ կը տարակուսիմ .	Je doute de ce que l'homme m'a dit.
Տարակոյս .	<i>Le doute.</i>
Անտարակոյս .	<i>Sans doute.</i>
Միմքան ըլլալ իսկի մը վրայ .	<i>Convenir de quelque- chose.</i>
Յայսմ միտքան էք .	Convendez-vous de cela ?
Միտքան եմ .	J'en conviens.

ԴԻՏ. Բ. Հայերէն կ'ըսենք, Այս ինչ բանին համար այսչափ Ֆրանք վճարեցի. Գաղիերէն կ'ըսուի, Բան մը այսչափ Ֆրանք վճարեցի: Նոյնպէս Հայերէն կ'ըսենք, Այս ինչ բանը այսչափ Ֆրանքի գնեցի, Գաղիերէն պէտք է ըսել, Այս ինչ բանը այսչափ Ֆրանք գնեցի. վերջապէս ստակին անունը հայցական կը գրուի:

Այս բեղոյրին համար ո՞ր-
չափ վճարեցիք .

Combien avez-vous payé
ce chapeau ?

Անոր համար երեք սկուտ
վճարեցի .

Je l'ai payé trois écus.

Այս ձին հինգ հարիւր
Ֆրանքի գնեցի .

J'ai acheté ce cheval cinq
cents francs.

Գինը .

Le prix.

Գինին վրայ միտքանեցա՞ք .

Etes - vous convenus du
prix ?

Միտքանեցանք .

Nous en sommes convenus.

Ի՞նչ բանի վրայ միտքանե-
ցաք .

De quoi êtes-vous conve-
nus ?

Գնոյն վրայ .

Du prix.

Համաձայնել բանի մը վրայ .

S'accorder de quelque
chose.

- Զգալ, զգացած, զգայով.* *Sentir (2); senti, sentant.*
- Կը զգամ, կը զգաս, կը զգայ.* *Je sens, tu sens, il sent.*
- Հասանել, հասել.* *Consentir (à ուլ խնդիր).*
- Հոն երթալու կը հաճիմ.* *Je consens à y aller.*
- Մսկայն.* *Cependant.*
Կրնի (հանդերձ). *Porter.*
- Ի՞նչ հանդերձ կը կրէ.* *Quels vêtements porte-t-il ?*
- Գեղեցիկ հանդերձներ կը կրէ.* *Il porte de beaux vêtements.*
- Հանդերձը, հագուստը.* *Le vêtement.*
- Սովորութեանս հակառակ.* *Contre mon ordinaire.*
Ըստ սովորութեան. *Comme à l'ordinaire, comme de coutume.*
- Բնկերակիցս (օրթագ).* *Mon associé.*
Բան մը դիտել. *S'apercevoir 3. de quelque chose.*
- Ատիկա կը դիտէ՞ք.* *Vous apercevez-vous de cela ?*
- Կը դիտեմ.* *Je m'en aperçois.*
- Ատիկա դիտեցի՞ք.* *Vous êtes-vous aperçu de cela ?*
- Ըրածը դիտեցի՞ք.* *Vous êtes-vous aperçu de ce qu'il a fait.*
- Դիտեցի.* *Je m'en suis aperçu.*
- Մպասել, սինոննել.* *S'attendre à.*
- Ձեր հօրեղբորմէն տոմսակ մը ընդունելու կը սպասէ՞ք.* *Vous attendez-vous à recevoir un billet de votre oncle ?*
- Կը սպասեմ, կը յուսամ.* *Je m'y attends.*
- Կը սպասէ.* *Il s'y attend.*

Կը սպասենք .	Nous nous y attendons.
Սպասեցի՞նք .	Nous y sommes-nous attendus ? [tendus.
Սպասեցինք .	Nous nous y sommes at-
Հայթայթել (նարել) .	<i>Se procurer.</i>
Ստակ չեմ կրնար հայթայթել .	Je ne peux pas, <i>կամ</i> je ne puis me procurer de l'argent.
Չի կրնար ուտելիք հայթայթել .	Il ne peut se procurer de quoi manger.
Բան մը , կամ մէկը ծաղրել .	Se moquer de quelque chose ou de quelqu'un.
Ամէն մարդ կը ծաղրէ .	Il se moque de tout le monde. [homme ?
Այս մարդը կը ծաղրէ՞ք .	Vous moquez-vous de cet
Չեմ ծաղրեր .	Je ne m'en moque pas, <i>կամ</i> je ne me moque pas de lui.
Կենալ , մնալ .	<i>S'arrêter, rester (Տես ԼԵ. Դստ. Դիտ.)</i>
Երկայն ատեն կեցա՞ք Պէրլին .	Vous êtes-vous arrêté longtemps à Berlin ?
Երեք օր միայն կեցայ .	Je ne m'y suis arrêté que trois jours.
Բնակել .	<i>Séjourner.</i>
Չեր եղբայրը հիմա ո՞ւր կը բնակի .	Où monsieur votre frère séjourne-t-il actuellement ?
Հիմն .	<i>Actuellement.</i>
Բնակոթեան տեղ .	<i>Le séjour.</i>
Բարիզ գեղեցիկ բնակութեան տեղ մի է .	C'est un beau séjour que Paris.

Կարդալէն ետքը .	Après avoir lu, կամ, Après la lecture.
Չբաղեղէս ետքը .	Après m'être occupé (<i>Տես խ. Դաս</i>).
Ձեր հագուելէն ետքը .	Après vous être habillé.
Հագուելէն ետքը .	Après s'être habillé.
Մեր ածիլուելէն ետքը .	Après nous être rasés.
Անոնց տաքնալէն ետքը .	Après s'être chauffés.
Կարդալէն ետքը գիրքը տուի (<i>ափրջը</i>) .	J'ai rendu le livre après l'avoir lu.
Չիս կտրելէն ետքը դանակը նետեցի .	J'ai jeté le couteau après m'être coupé.
Հագուելէն ետքը նուագածութեան դահլիք .	Vous êtes allé au concert après vous être habillé.
Հագուելէն ետքը թատրոն գնաց .	Il est allé au théâtre après s'être habillé.
Ածիլուելէն ետքը նախաճաշ բրինք .	Nous avons déjeuné après nous être rasés.
Տաքնալէն ետքը դուրս ելան .	Ils sont sortis après s'être chauffés.
Հիւանդը .	<i>Le malade.</i>
Բաւական աղէկ .	Assez, passablement bien.
Շատ ուշ է .	Il est bien tard, կամ, très tard.
Շատ հեռու է .	C'est bien loin, կամ, très loin.

167. Հրահանգ

Ձեր հայրն ի՞նչպէս է . — Սանկ է . — Ձեր հիւանդն ի՞նչպէս է . — Այսօր երէկուրնէ քիչ մը աւելի աղէկ է . — Շաառնց է որ ձեր եղբայրները չտեսաք . — Երկու օր է որ չտեսայ . — Ի՞նչպէս ես . — Բաւական աղէկ եմ . — Որչափ ատեն է որ ձեր հօրեղբորորդին Գաղիբրէն

կը սորվի . — Երեք ամիս միայն է որ կը սորվի . — Արդէն կը խօսի՞ . — Կը խօսի , կը կարդայ և կը գրէ լաւ քան ձեր եղբայրը որ երկու տարիէ ի վեր կը սորվի . — Շատո՞նց է որ հօրեղբօրս վրայ լուր առած չէք . — Հազիւ տասնեւհինգ օր է որ անոր վրայ լուր առած եմ . — Հիմա ո՞ւր կը բնակի . — Պէրլին կը բնակի , բայց Եղբայրս Լոնտրա է . — Երկայն ատեն Վիէնա կեցա՞ք . — Տասնեւհինգ օր կեցայ . — Ձեր հօրեղբօրորդին Բարիզ ո՞րչափ ատեն կեցաւ . — Ամիս մը միայն կեցաւ . — Հօրեղբօրս խօսել կը սիրէ՞ք . — Անոր խօսել շատ կը սիրեմ , բայց չեմ սիրեր որ զիս ծաղրէ . — Ինչո՞ւ ձեզ կը ծաղրէ (ձեր վրայ կը խնդայ) . — Ձիս կը ծաղրէ , վասն զի գէշ կը խօսիմ . — Ձեր եղբայրն ինչո՞ւ բարեկամ չունի . — Չունի , վասն զի ամէն մարդ կը ծաղրէ . — Այս մարդն ինչո՞ւ կը ծաղրէք . — Չանի ծաղրելու միտք չունիմ . — Ա՛աղաչեմ որ չընէք , քանզի սիրտը կը ծակէք , եթէ ծաղրէք . — Ըսածիս վրայ կը տարակուսի՞ք . — Չեմ տարակուսիր . — Այս մարդուն ձեզի ըսածին վրայ կը տարակուսի՞ք . — Կը տարակուսիմ , քանզի ստէպ ստած է . — Վերջապէս գնեցի՞ք ձին զոր անցեալ ամիս գնել ուզեցիք . — Չգնեցի , քանզի չը կրցայ ստակ հայթայթել :

168. Հրահանգ

Ձեր հօրեղբայրը վերջապէս պարտէզը գնեց . — Ձր գնեց , քանզի գնոյն վրայ չմիաբանեցաւ . — Այս նկարին գնոյն վրայ վերջապէս միաբանեցա՞ք . — Միաբանեցանք . — Ո՞րչափ վճարեցիք անոր համար . — Անոր համար տասն և հինգ հարիւր (հազար հինգ հարիւր) Փրանք վճարեցի . — Այսօր ի՞նչ գնեցիր . — Երկու գեղեցիկ ձի , երեք գեղեցիկ նկար և գեղեցիկ հրացան մը գնեցի . — Նկարներուն համար ի՞նչ վճարեցիր . — Չանոնք եօթն հարիւր Փրանքի գնեցի . — Սո՞ւղ կը գտնէք (կը կարծէք) . — Սուղ չեմ գտներ . — Ձեր ըն-

կերակցին հետ համաձայնեցա՞ք . — Անոր հետ համաձայնեցայ . — Նաւին գինը ձեզի վճարել կը հաճի՞ . — Ինծի վճարել կը հաճի . — Գաղիա երթալու կը հաճի՞ք . (հաճութիւն կու տամք) . — Հոն երթալու հաճութիւն կու տամ . — Ձեր ծեր բարեկամը նորէն տեսա՞ք . — Նորէն տեսայ . — Ճանչցա՞ք . — Գրեթէ չճանչցայ , քանզի , հակառակ իւր սովորութեան , մեծ բեզոյր մը կը կրէ . — Ի՞նչպէս է . — Շատ աղէկ է . — Ի՞նչ զգեստ կը կրէ . — Գեղեցիկ նոր զգեստներ կը կրէ . — Ձեր մանչուն ըրածը դիտեցի՞ք . — Գիտեցի . — Ձանի պատժեցի՞ք անոր համար . — Պատժեցի . — Ձեր հայրը ձեզի արդէն գրեց . — Գեռ ոչ , բայց այսօր անկէ տոմսակ մը ընդունել կը սպասեմ . — Ի՞նչ բանի վրայ կը գանգատիք . — Ստակ հայթայթել չը կրնալուս կը գանգատիմ . — Այս խեղճ մարդիկն ինչո՞ւ կը գանգատին . — Կը գանգատին , քանզի չեն կրնար ուտելիք հայթայթել . — Ձեր ծնողքն ի՞նչպէս են . — Ըստ սովորութեան , շատ աղէկ են . — Ձեր հօրեղբայրն աղէ՞կ է . — Սովորականէն աւելի աղէկ է . — Լուր առի՞ք մեր բարեկամին վրայ որ Գերթանիա է . — Անոր շատ անգամ գրեցի , բայց դեռ չպատասխանեց :

169. Հրահանգ

Ի՞նչ ըրիք գիրքերը զոր Անգղիացի նաւապետը ձեզի փոխ տուաւ . — Անոր տուի կարգալէն ետքը . — Ձեր դանակն ինչո՞ւ նետեցիք . — Ձիս կտրելէն ետքը նետեցի . — Նուագածութեան ե՞րբ գացի . — Հագուելէն ետքը գացիք . — Ձեր եղբայրը ե՞րբ պարահանդէս գնաց . — Հագուելէն ետքը գնաց . — Ե՞րբ նախաճաշ ըրիք . — Ածիլուելէն ետքը նախաճաշ ըրիք . — Մեր բարեկամները ե՞րբ դուրս ելան . — Տաքնալէն ետքը դուրս ելան . — Ձեր մանչն ինչո՞ւ պատժեցիք . — Պատժեցի , քանզի իմ ամենէն գեղեցիկ

գաւաթս կտարեց . — Այնոր գինի տուի . փոխանակ խմելու գայն , նոր գորգին վրայ թափեց (սփռեց) , և գաւաթը կտարեց . — Այս առտու ի՞նչ ըրիք . — Երբէք ին ետքը ածիլուեցայ , և նախանաշէլէն ետքը դուրս ելայ . — Ձեր հայրը երէկ իրիկուն ի՞նչ ըրաւ . — Տեսարան երթալէն ետքը ընթրեց , և ընթրելէն ետքը պառկելու գնաց : — Կանուխ ելաւ . — Արեւին ելլելուն ելաւ :

ՄԵ. ԳԱՍ. CINQUANTE-CINQUIÈME LEÇON

ԻԳԱԿԱՆ ՍՆՈՒԻ ԱԵՆԿԱՆՔ ԵՒ ԳՈՑԱԿԱՆՔ

(SUBSTANTIFS ET ADJECTIFS DU GENRE FÉMININE)

ԻԳԱԿԱՆ ՈՐՈՇԵԱԼ ՅՕԳԻ ՀՈՂՈՎՈՒԾԸ

եգ. ուղ. la. Սեռ. de la. Տր. à la. Հայց. la.
 Յոր. » les. » des. » aux. » les.

Կինը .	La femme.
Մայրը .	La mère.
Աղջիկը , դուստրը .	La fille.
Գոյրը .	La sœur.
Լոյսը , ճրագը .	La lumière.
Շիշը .	La bouteille.
Բանալին .	La clef.
Շապիկը .	La chemise.

Այս բառերուն յոքնակին կը շինուի , անոնց վերջը s մը դնելով , ինչպէս . Կանայք , les femmes. մայրերը , les mères, *և* :

Նա , անիկա , անոնք .	Elle, elles. (Տես դերանուանց տախտակը Գաս Ե).
Ունի՞ (իդ .)	A-t-elle ?
Ունի .	Elle a.

Չու՛նք . ո	Elle n'a pas.
Ունի՞՞ն .	Ont-elles ?
Ունին .	Elles ont.
Չունին .	Elles n'ont pas.

		Ուղ.	Սեռ.	Տր.	Հայց.
իգ.	իմ	Ma,	de ma,	à ma,	ma.
»	քու	Ta,	de ta,	à ta,	ta.
»	իւր	} Sa.	de sa.	à sa,	sa.
»	Ինր				
Յօք.	իմ	Mes,	de mes,	à mes,	mes.

ԴիՏ. Ա. Ma, ta, sa *ստացական տնականաց յոք-նակին արականներուն հետ նոյն է, 'այսինքն' mes, tes, ses. տես և Դաս Թ. Mon, ton, son կը դրուի, երբ անունն արական է. ma, ta, sa կը դրուի, երբ անունն իգական է:*

Հայրը, որդին և դուստրը. Le père, son fils et sa fille.
 Մայրը, որդին և դուստրը. La mère, son fils et sa fille.
 Տղան, եղբայրը և քույրը. L'enfant, son frère et sa sœur.

ԴիՏ. Բ. Son, sa. յոք. ses, *ինչպէս նաեւ leur, leurs, Թէ Անոր, անոց, և Թէ իր, իրեց կը նշանակէ. քուքէն պէտք է հասկնալ:*

Եգ. Ծոք.

Իմ գրիչս, իմ գրիչներս. Ma plume, mes plumes.
 Քու սառսառքաղղ, քու սառսառքաղղներդ. Ta fourchette, tes fourchettes.
 Իւր կամ անոր ձայնը, իւր կամ անոր ձայները. Sa voix, ses voix.
 Մեր ձեռքը, մեր ձեռքերը. Notre main, nos mains.

Ձեր բերանը , ձեր բերան— Votre bouche, vos bouches.
ները .

Իրենց կամ անոնց դուռը , Leur porte, leurs portes.
Իրենց կամ անոնց դուռ—
ները .

ԴԻՏ. Գ. Leur ստացական ածականը և leur, il դերանուան յոքնակի տրականը , չփոթելու չէ . Je leur parle, Անոնց կը խօսիմ . Հոս leur դերանուն տրական խնդիր է parle բային . Je vois leur frère. Անոնց եղբայրը կը տեսնեմ . Հոս leur ստացական ածական է frère ին , և յոքնակին կ'ըլլայ leurs. Je vois leurs frères. Անոնց եղբայրները կը տեսնեմ :

ԴԻՏ. Գ. Ածականներն իգական կ'ըլլան անոնց վերջը անձայն e մը դրուելով ; որոնց յոքնակին s մը առնելով կ'ըլլայ .

Փոքր մումը , փոքր մումերը . La petite chandelle, les petites chandelles.

Մեծ շիշը , մեծ շիշերը . La grande bouteille, les grandes bouteilles.

Quel ? Ի՞նչ , ածականին իգականը կ'ըլլայ quelle.

Ի՞նչ կին , ի՞նչ կանայք . Quelle femme ? quelles femmes ?

Ի՞նչ աղջիկ , ի՞նչ աղջիկներ . Quelle fille ? quelles filles ?

Ce, այս , ցուցական ածականին իգականը կ'ըլլայ cette. յոքնակին արականին պէս է ces.

Այս կինը , այս կանայք . Cette femme, ces femmes.

Այս օրիորդը , այն օրիորդները . Cette demoiselle - ci, ces demoiselles-là.

Այդ մանկամարդ տիկինը . Cette jeune dame-là.

Այդ մանկամարդ տիկնայք . Ces jeunes dames-là.

Աջ ձեռքը .	La main droite.
Ձախ ձեռքը .	La main gauche.
Ձեռքս կը ցաւի .	J'ai mal à la main.
Ակոս , ակոսներ .	La dent, les dents.
Ձեր ակոսն կը ցաւի [՞] .	Avez-vous mal aux dents?
Գլուխս կը ցաւի .	J'ai mal à la tête.
Քովս կը ցաւի .	J'ai mal au côté.
Անոր ոտուընները կը ցաւին .	Il a mal aux pieds.

Դէմքը .	La figure, la vue, le visage.
Բերանը .	La bouche.
Լեզուն .	La langue.
Պատուհանը .	La fenêtre.
Ճամբան .	La route.
Ոստայնը .	La toile.
Այտը .	La joue.
Դուռը .	La porte.
Փողոցը .	La rue.
Քաղաքը .	La ville.
Պառաւր .	La vieille femme.

ԴԻՏ. Ե. Ածականներն իրենց վերջը անձայն է (e) մը առնելով իգական կ'ըլլան (Տես վերը Դիտ. Ե.) . իսկ e վերջաւորող ածականներուն արականն ու իգականը նոյն է . զորօրինակ .

Պզտիկ եղբայրս .	Mon petit frère.
Պզտիկ քոյրս .	Ma petite sœur.
Սիրուն մարդ մը .	Un homme aimable.
Սիրուն կին մը .	Une femme aimable.
Սենեակը .	La chambre.
Ջուրը .	L'eau (իգ.) .

Առջևի սենեակը .	La chambre du devant, կամ sur le devant.
Ետևի սենեակը .	La chambre du derrière, կամ sur le derrière.
Վերի սենեակը .	La chambre du haut.

ԻԳԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿԱՆ ՅՕԴ

Ու . } de la, de l' .	Սի . de.
Հո . }	Տր . à de la, à de l'.

Մասնական յօդին վրայ տես և ժԱ. Դասը :

Լոյս .	De la lumière.
Մետաքս .	De la soie.
Աղէկ ապուր .	De bonne soupe.

ԴԻՏ. Չ. El, eil, en, on, et վերջաւորած ածականները վերջին բաղաձայնը կրկնելով անձայն օ կ'առնուն իգականին մէջ :

[[նզոռ]ժ .	Cruel, cruelle.
Դման .	Pareil, pareille.

Անգութ (ցաւալի) ստու- Une cruelle certitude.

գութիւն մը . [մը .

Նման (այսպիսի) խոստում Une pareille promesse.

Հին , նախնի . Ancien, ancienne.

Բարի . Bon, bonne,

Համր . Muet, muette.

Հին ծանօթ մը . Une ancienne connaissance.

Աղէկ ճշմարտութիւն մը . Une bonne vérité.

Համր կին մը . Une femme muette.

ԻԳԱԿԱՆ ԱՆՈՐՈՇ ՅՕԴԻՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄԸ

Ու . } une.	Սի . d'une.
Հո . }	Տր . à une.

Առաքինի կին մը . Une femme vertueuse.

ԴԻՏ. Է. X վերջաւորող ածականներուն x գիրը ի-
գականին մէջ se ի կը փոխուի. vertueux, իգ. ver-
tueuse.

Երջանիկ օրիորդ մը . Une demoiselle heureuse,
(ար. heureux).

ԴԻՏ. Ը. F վերջաւորող ածականաց f գիրը իգակա-
նին մէջ ve ի կը փոխուի. actif, իգ. active.

Նոր պարեգօտ մը . Une robe neuve (ար. neuf).

Պարզմտական առաջարկու-
թիւն մը . Une proposition naïve (ար.
naïf).

Գրիչս ունի՞ք . Avez-vous ma plume ?

Ոչ, տիկին, չունիմ . Non, Madame, je ne l'ai pas.

Ի՞նչ շիշ կոտրեցիք . Quelle bouteille avez-vous
cassée ?

Ի՞նչ դուռ բացիք . Quelle porte avez-vous ou-
verte ?

ԴԻՏ. Թ. Բայերուն ընդունելութիւն անցեալը երբ
avoir ուղ է, իրմէ առաջ եղող սեռի խնդրոյն հետ կը
համաձայնի սեռիւ և թուով, բայց ոչ իրմէ ետքը եղող
սեռի խնդրոյն հետ :

Պատուհանը բացի՞ք . Avez-vous ouvert la fe-
nêtre ?

Բացի . Je l'ai ouverte.

Ի՞նչ պատուհաններ բացիք . Quelles fenêtres avez-vous
ouvertes ?

Յի՞նք ի՞նչ շիշեր կոտրեց . Quelles bouteilles la femme
a-t-elle cassées ?

Ո՞ր օրիորդը պարահանդէս
տարիք . Quelle demoiselle avez-
vous conduite au bal ?

Ի՞նչ ջուր խմեցիք . Quelle eau avez-vous bue ?

Ի՞նչ նամակներ գրեցիք . Quelles lettres avez-vous
écrites ?

<i>Ասիկա (իգ.) .</i>	<i>Celle-ci.</i>
<i>Ասոնք (իգ.) .</i>	<i>Celles-là.</i>
Այս գրիչն ունիք թէ անիկա .	Avez-vous cette plume-ci ou celle-là ? [là.
Ոչ ասիկա ունիմ ոչ անիկա .	Je n'ai ni celle-ci ni celle-
<i>Զայն (իգ.) .</i>	<i>La.</i>
<i>Ասոնք (իգ.) .</i>	<i>Les.</i>
Այս կինը կը տեսնէ՞ք .	Voyez-vous cette femme ?
Կը տեսնեմ զնա .	Je la vois.
Քոյրերս տեսա՞ք .	Avez-vous vu mes sœurs ?
Ոչ , օրիորդ , զանոնք չտեսայ .	Non, Mademoiselle, je ne les ai pas vues.
Անոր (տրակ.) .	Lui.
Անոնց .	Leur.

ԳԻՏ. Ժ. Lui և leur տրական դերանունը թէ տրական և թէ իգական է :

Եղբորս , եղբայրներուս կը խօսի՞ք .	Parlez-vous à mon frère, à mes frères ?
Անոր , անոնց կը խօսիմ .	Je lui, leur parle.
Քրոջս , քոյրերուս կը խօսի՞ք .	Parlez-vous à ma sœur, à mes sœurs ?
Անոր , անոնց կը խօսիմ .	Je lui, leur parle.
Խոշոր լաթ .	De grosse toile.
Աղէկ ջուր .	De bonne eau.
Անձեռոց (փէշքէր) մը .	Une serviette.

Քանի մը ածականաց իգականը յատուկ կերպ մը ունի .

	Ար.	Իգ.	Ար.	Իգ.	
Ցած ,	Bas,	basse.	Խոշոր ,	Gros,	grosse.
Քանձր ,	Épais,	épaisse.	Ցոզնած ,	Las,	lasse.
Որոշ ,	Expres,	expresse.	Ոչինչ ,	Nul,	nulle.
Սիրուն ,	Gentil,	gentille.	Ցիմար ,	Sot,	sotte.
Գէր ,	Gras,	grasse.			

Գեղեցիկ .	{ Beau, belle.	Խենդ .	{ Fou, folle.
	{ Bel.		{ Fol.
Նոր .	{ Nouveau, nouvelle.	Կակուղ .	{ Mou, molle.
	{ Nouvel.		{ Mol.
		Ծեր .	{ Vieux, vieille.
			{ Vieil.

(*) Bel, nouvel, vieil, fol, mol, ձայնաւորով կամ անձայն հ ով սկսող արական անուններէն առաջ կը դրուին, ձայնի անուշութեան համար :

ԴԻՏ. ԺԱ. Eur վերջաւորող ածականներէն ոմանք, (այսինքն բայերուն ընդունելութիւն ներկային ant վերջաւորութիւնը eur ի փոխելով շինուածներուն մեծ մասը) իգականի մէջ euse կ'ըլլան :

		Ար.	Իգ.	
Tromper,	trompant.	trompeur,	trompeuse.	Խարող .
Mentir,	mentant.	menteur,	menteuse.	Ստող .
Parler,	parlant.	parleur,	parleuse.	Խօսող .

Առանց ընդունելութիւն ներկայէ մը շինուած ըլլալու, teur վերջաւորողները, իգական trice կ'ըլլան :

Ար.	Իգ.	
Exécuteur,	exécutrice.	Գործադրող .
Persécuteur,	persécutrice.	Հալածիչ .

Eur վերջաւորող ածականներ ալ կան, որոց իգականը կ'ըլլայ ervesse.

Ար.	Իգ.	
Enchanteur,	enchanteresse.	Կախարդող .
Pécheur,	pécheresse.	Մեղաւոր .
Vengeur,	vengeresse.	Վրէժխնդիր .

Հետեւեալ ածականները տարբեր իգական ունին :

Արծակուած.	Absous,	absoute.
Հեզ .	Bénin,	bénigne.
Ճերմակ .	Blanc,	blanche.
Դիրարեկ .	Caduc,	caduque.
Սիրելի .	Favori,	favorite.
Դալար, թարմ .	Frais,	fraiche.
Ազատ .	Franc,	franche.

Յոյն .	Grec,	grecque.
երկայն .	Long,	longue.
Զարակամ .	Malin,	maligne.
Հրապարակական .	Public,	publique.
Զոր .	Sec,	sèche.
	Ար.	Իգ.
Երիր (երրորդ)	Tiers,	tierce.
Տաճիկ .	Turc,	turque.
Մատնիչ .	Traître,	traïtesse.

ԴԻՏ. ԺԲ. Al վերջաւորած ածականներն իգական կ'ըլլան ըստ կանոնի, իրենց վերջն անձայն Թ մը առնելով. զոր օրինակ՝ austral, australe, հարաւային . boréal, boréale, հիւսիսային, եւ :

Քրիստոնեան .	Le Chrétien,	la Chrétienne.
Հրեան .	Le Juif,	la Juive.
Սեւը .	Le nègre,	la négresse.
Ընկեր մը .	Un compagnon,	une compagne.
Բարեկամ մը .	Un ami,	une ami.
Յօնել .	Célébrer,	fêter.

170. Հրահանգ

Ձեր եղբայրներն ի՞նչպէս են . — Բանի մը օրէ ի վեր շատ աղէկ են . — Մը կը բնակին . — Բարիք կը բնակին . — Տաճիկները եօթնեկին (չարթուն) ո՞ր օրը կը տօնեն . — Ուրբաթը կը տօնեն . բայց քրիստոնեայք կը տօնեն կիրակին . հրէայք՝ շաբաթը, և սեւերն՝ իրենց ծննդեան օրը . — «Ձեր գեղացւոց մէջ շատ խենթեր կան, այնպէս չէ՞», հարցուց անցեալ օր փլիսոփայ մը գեղացւոց մը : Ասիկա պատասխան տուաւ . «Տէր, ամէն վիճակի մէջ անոնցմէ կը գտնուին» . «Խենթերն երբեմն ճշմարտութիւնը կ'ըսեն», ըսաւ փլիսոփան . — Ձեր քոյրն ի՞մ ոսկիէ ժապաւէնս ունի՞ . — Չունի . — Ի՞նչ ունի . — Քան մը չունի . — Ձեր մայրը բան մը ունի՞ . — Ոսկիէ գեղեցիկ պատառաքաղ մը ունի . — Ի՞մ մեծ շիշա ո՞վ ունի . — Ձեր քոյրն ունի . — Երբեմն մայրս կը տեսնէ՞ք . — Ստէպ կը տեսնեմ . —

Ձեր քոյրը երբ տեսաք . — Տասն և հինգ օր կայ որ տեսայ . — Իմ գեղեցիկ ընկոյզներս ո՞վ ունի . — Ձեր բարի քոյրն ունի . — Արծաթէ պատառաքաղերս ալ ունի՞ . — Չանոնք չունի . — Չանոնք ո՞վ ունի . — Ձեր մայրն ունի . — Ի՞նչ պատառաքաղ ունիք . — Իմ երկաթէ պատառաքաղս ունիմ . — Ձեր քոյրերն իմ ծաղիկներս ունեցան . — Չունեցան , բայց կարծեմ թէ տղայք զանոնք ունեցան . — Ձեր եղբայրն ի՞նչ բանի վրայ կը գանգատի . — Կը գանգատի , վասն զի աջ ձեռքը կը ցաւի . — Ինչո՞ւ կը գանգատիք . — Կը գանգատիմ , քանզի ձախ ձեռքս կը ցաւի .

171. Հրահանգ

Ձեր քոյրն իմ մօրս չափ տարւո՞ք է . — Այնչափ տարւոք չէ , բայց աւելի մեծ է . — Ձեր եղբայրը բան գնեց . — Վրաւ (գնեց) . — Ի՞նչ գնեց . — Գեղեցիկ ուտայն (կտաւ) և աղէկ գրիչներ գնեց . — Մետաքսէ զանկապաններ չգնեց . — Գնեց . — Ձեր քոյրը կը գրէ՞ . — Ոչ , տիկին , չի գրեր . — Ինչո՞ւ չի գրեր . — Վասն զի ձեռքը կը ցաւի . — Ձեր դրացւոյն աղջիկն ինչո՞ւ դուրս չելլեր . — Դուրս չելլեր , վասն զի ոտուրները կը ցաւին . — Քոյրս ինչո՞ւ չի խօսիր . — Վասն զի բերանը կը ցաւի . — Արծաթէ գրիչս չտեսար . — Չտեսայ . — Առջեւի վրայ սենեակ մ'ունի՞ս . — Ետեւի վրայ հատ մը ունիմ , բայց եղբայրս առջեւի վրայ հատ մը ունի . — Վերի՞ սենեակ է . — Այնպէս է . — Մեր կօշկակարին կինը դուրս կ'ելլէ՞ . — Ոչ , տիկին , գեռ չելլեր , քանզի գեռ չառ հիւանդ է . — Ձեր պզտիկ քոյրն ի՞նչ չիչ կտարեց . — Կտարեց զայն զոր մայրս երէկ գնեց . — Իմ ապուրէս թէ մօրս (ապուրէն) կերաք . — Ոչ ձերինէն կերայ , ոչ ձեր մօրն (ապուրէն) , այլ իմ բարի քրոջս (ապուրէն) . — Տեսա՞ք կինը որ այս արտուր իմ տունս եկաւ . — Չտեսայ . — Ձեր մայրն ինքզինք ցուցո՞ւց . — Չցուցուց :

172. Հրահանգ

Ձեր քիթը կը ցաւի՞ . — Քիթս չի ցաւիր , այլ ակ-
 ուններս կը ցաւին . — Ձեր մատը կտրեցի՞ք . — Ոչ , տի-
 կին , ձեռքս կտրեցի . — Ինծի գրիչ մը տալ կ'ուզէ՞ք .
 — Հատ մը տալ կ'ուզեմ . — Ասիկա՞ ունենալ կ'ուզէք
 թէ անիկա . — Ոչ մին և ոչ միւսը կ'ուզեմ ունենալ .
 — Ո՞րը կ'ուզէք . — Ձեր քրոջն ունեցածը կ'ուզեմ . —
 Մօ՞րս արէկ սև մետաքսը թէ քրոջս (մետաքսը) կ'ու-
 զէք . — Ոչ ձեր մօրը կ'ուզեմ ոչ ձեր քրոջը , այլ ձեր
 ունեցածը . — Այս գրչով գրել կ'ուզէ՞ք . — Անով գրել
 կ'ուզեմ . — Իւրաքանչիւր կին ինքզինք սիրուն (բարե-
 բարոյ) կը կարծէ , իւրաքանչիւրն անձնասիրութիւն (իւր
 վրայ համարում , amour-propre) ունի . — Արանց պէս ,
 բարեկամ , մէկը ինքզինք գիտուն կը կարծէ , որ չէ . և
 շատ արք ունայնասիրութեամբ զկանայս կը գերազան-
 ցեն . — Ի՞նչ ունիք . — Բան մը չունիմ . — Ձեր քոյրն
 ինչո՞ւ կը գանգատի . — Վասն զի այտը կը ցաւի . —
 Ձեր եղբորը ձեռքը կը ցաւի՞ . — Ոչ , բայց քովը կը
 ցաւի . — Պատուհանը կը բանա՞ք . — Կը բանամ , վասն
 զի չափազանց տաք է . — Ձեր քոյրն ի՞նչ պատու-
 հաններ բացաւ . — Առջեւի սենեկիկները բացաւ . —
 Իմ կին ծանօթիս պարահանդէսը գացի՞ք . — Գացի .
 — Ո՞ր օրիորդները պարահանդէս տարիք . — Քրոջս բա-
 րեկամները տարի . — Կաքաւեցի՞ն . — Շատ կաքաւե-
 ցին . — Չբօսան . — Չբօսան . — Երկայն ատեն պարա-
 հանդէսը կեցան . — Երկու ժամ կեցան . — Այս օրիոր-
 դը Տաճի՞կ է . — Ոչ , Յոյն է . — Գաղիերէն կը խօսի՞ .
 — Կը խօսի . — Անգղիերէն չի՞ խօսիր . — Այն ալ կը խօ-
 սի , բայց Գաղիերէն աւելի աղէկ կը խօսի . — Ձեր քոյրն
 ընկեր մը ունի՞ . — Հատ մը ունի . — Չանի կը սիրէ՞ . —
 Շատ կը սիրէ , քանզի անիկա շատ սիրուն է :

ԾԶ. ԴԱՍ. CINQUANTE-SIXIÈME LEÇON

Գեղ երթալ .

Aller à la campagne.

Գեղն ըլլալ .

Etre à la campagne.

Դրամասեղանը երթալ .

Aller à la banque.

Դրամասեղանն ըլլալ .

Etre à la banque.

Պորսան .

A la bourse.

Խոհանոցը .

A la cuisine.

Եկեղեցին .

A l'église.

Գետը .

A la rivière.

Մասանը .

A la cave.

Դպրոցը .

A l'école.

Գաղիերէնի դպրոցը .

A l'école de français.

Կաքաւի դպրոցը .

A l'école de danse.

Կատակերգութիւնը .

La comédie.

Օբէրան .

A l'opéra (*արական*).

Որսի երթալ .

Aller à la chasse.

Որսի ըլլալ .

Etre à la chasse.

Զկնորսութեան երթալ .

Aller à la pêche.

Զկնորսութեան ըլլալ .

Etre à la pêche.

Որսալ .

Chasser.

Բոլոր օրը .

Toute la journée.

Բոլոր առտուն .

Toute la matinée.

Բոլոր իրիկունը .

Toute la soirée.

Բոլոր գիշերը .

Toute la nuit.

Բոլոր տարին .

Toute l'année.

Բոլոր շաբաթը .

Toute la semaine.

Բոլոր ընկերութիւնը .

Toute la société.

Մէկէն , միանգամայն .

Tout à la fois.

Յանկարծ .

Tout - à - coup, Soudaine-
ment.

Այս տարի .

Cette année.

Այս շաբաթ .

Cette semaine.

Անցեալ շաբաթ .	La semaine dernière.
Գալ շաբաթ .	La semaine prochaine.
Բոլոր կանայք .	Toutes les femmes.
Ամէն անգամ .	Toutes les fois.
Ամէն շաբաթ .	Toutes les semaines.

ԴԻՏ. Ա. Jour, օր. matin, առտու. soir, իրիկուսն .
 Ժամանակի բաժանումները կը նշանակեն . journée,
 matinée, soirée, այն բաժանումներուն բոլոր տես-
 զութիւնը կը նշանակեն . զոր օրինակ .

Ամէն օր զիս տեսնելու կու գայ . Il vient me voir tous les jours.

Բոլոր ցորեկը առունը մնացի . Je suis resté chez moi toute la journée.

Ամէն առտու ժամ մը կը պտտիմ . Je me promène tous les matins pendant une heure.

Բոլոր առտուն անձրեւեց . Il a plu toute la matinée.

Վաղն իրիկուն ձեզ տեսնելու կու գամ . J'irai vous voir demain au soir.

Իրիկուան ժամանակն ո՛ւր պիտի անցունէք . Où passerez-vous la soirée?

Նոյնպէս an, տարի, ժամանակին տարի կոչուած
 բաժանումը կը ցուցնէ . année, այն ժամանակին տես-
 զութիւնը .

Վեց տարի է որ եղբայրս ինձի գրած չէ . Il y a six ans que mon frère ne m'a pas écrit.

Նըջանիկ տարին այն է զոր մարդ առանց ճանճրութեան և խօթութեան կ'անցունէ . Une année heureuse est celle que l'on passe sans ennui et sans infirmité.

Ձեր տիկին մայրը . Madame votre mère.

Ձեր օրիորդ քոյրը . Mademoiselle votre sœur.

Ձեր օրիորդ քոյրերը . Mesdemoiselles vos sœurs.

Անձ մը . Une personne.

ԴԻՏ. Բ. Personne, երբ անձ կը նշանակէ, անուն է և իգական է. յօդով կը գործածուի, կամ une personne. յք. les personnes. երբ ոչ ոք կը նշանակէ, անորոշ դերանուն է (pronom indéfini), թէ՛ արանց և թէ՛ կանանց համար կ'ըսուի, առանց յօգի կը գործածուի, և յօքնակի չունի. Personne n'est plus joli que vous, madame. Personne n'est plus grand que ce monsieur.

- Ականջի ցաւը . Le mal d'oreille.
- Սրտի թալուկ (խառնուիլ). Le mal de cœur.
- Փորի ցաւը . Le mal de ventre.
- Ստամոքսի ցաւը . Le mal d'estomac.
- Ստամոքսի ցաւ ունի . Elle a des maux d'estomac.
- Գոյրը սաստիկ գլխու ցաւ ունի . Sa sœur a un violent mal de tête.

ՍՏԱՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ ԻԳԱԿԱՆ

Եզակի

- Իմինս, քուկինդ, անորը կամ իրենը . La mienne, la tienne, la sienne.
- Մերինը, ձերինը, անոնցը կամ իրենցը . La nôtre, la vôtre, la leur.

Յոքնակի

- Իմիններս, քուկիններդ, ևս. Les miennes, les tiennes, les siennes.
- Մերինները, ձերինները, ևս. Les nôtres, les vôtres, les leurs.

ԴԻՏ. Գ. Notre, votre՝ ածականաց օին վրայ պարոյկ (^) accent circonflexe չի դրուիր. notre père; votre mère. բայց երբ այս բառերը դերանուն են, օին վրայ պարոյկը դնելու է. Le nôtre, le vôtre, ևս .

Ի՞մ գրիչս թէ անորն ու-	Avez-vous ma plume ou
նիք .	la sienne ?
Անորն ունի՞մ .	J'ai la sienne.
Ձեր մորաքեռն ի՞նչ ղրկել	Que voulez-vous envoyer
կ'ուզէք .	à votre tante ?
Անոր քաքար մը ղրկել	Je veux lui envoyer une
կ'ուզեմ .	tourte.
Անոր պտուղ ալ ղրկել	Voulez-vous lui envoyer
կ'ուզէ՞ք .	aussi des fruits ?
Կ'ուզեմ ղրկել .	}Je veux lui en envoyer.
	}Je lui en enverrai.
Գիրքերը քոյրերուս ղրկե-	Avez-vous envoyé les li-
ցի՞ք .	vres à mes sœurs ?
Ղրկեցի .	Je les leur ai envoyés.
Ցաւը .	La douleur.
Քաքարը .	La tourte.
Դեղձը .	La pêche.
Ելակը .	La fraise.
Կեռասը .	La cerise.
Լրագիրը .	La gazette.
Վաճառքը .	La marchandise.
Հօրաքոյրը .	}La tante.
Մորաքոյրը .	
Հօրեղբորաղջիկը .	La cousine.
Եղբոր , քրոջ աղջիկը .	La nièce.
Աղախինը .	La servante.
Ազգականը (կին) .	La parente.
Դրացին (կին) .	La voisine.
Խոհակերը (կին) .	La cuisinière.
Քեռայրը .	Le beau-frère.
Եղբորը կինը .	La belle-sœur.

ԴԻՏ. Դ. Հետեւեալ անուններուն իգականներն ա--
րականներէն տարբեր են :

Ար․

Իգ․

Աբբա մը , Un abbé.

Աբբատուհի մը , Une abbesse.

Դերասան մը , Un acteur.

Դերասանուհի մը , Une actrice.

Դեսպան մը , Un ambassadeur.

Դեսպանուհի մը , Une ambassadrice.

Աշկերտ մը (արհեստի) , Un apprenti.

Աշկերտուհի մը , Une apprentie.

Հովիւ մը , Un berger.

Հովուուհի մը ; Une bergère.

Բարերար մը , Un bienfaiteur.

Բարերարուհի մը , Une bienfaitrice.

Կոմս մը , Un comte.

Կոմսուհի մը , Une comtesse.

Կարգաւիջ մը . Un danseur.

Վարձակ մը , Une danseuse.

Աստուած մը , Un dieu.

Աստուածուհի մը , Une déesse.

Դուքս մը , Un duc.

Դքսուհի մը , Une duchesse.

Կայսր մը , Un empereur.

Կայսրուհի մը , Une impératrice.

Հիմնադիր մը , Un fondateur.

Հիմնադիր կին մը , Une fondatrice.

Առիւծ մը , Un lion.

Մատակ առիւծ մը , Une lionne.

Հեթանոս մը , Un païen.

Հեթանոս կին մը , Une païenne.

Գեղացի մը , Un paysan.

Գեղացի կին մը , Une paysanne.

Իշխան մը , Un prince.

Իշխանուհի մը , Une princesse.

Պաշտպան մը , Un protecteur.

Պաշտպան կին մը , Une protectrice.

Թագաւոր մը , Un roi.

Թագուհի մը , Une reine.

ԳԻՏ. Ե. Արուեստագորաց անուաններ , երբ այն արուեստները ընդհանրապէս արք կը կատարեն , իգական չունին , և առանց փոփոխութեան կանանց համար եւս կ'ըսուին . ինչպէս են՝ auteur, մատենագիր . sculpteur, անդրիագործ . peintre, նկարիչ . poète, քերթող :

Անիկա (կին) աղէկ քերթող է . Elle est bon poète.

Թող է .

Նկարիչ է (կնոջ մը համար) . Est-elle peintre ?

Մատենագիր է (կին մը) . Elle est auteur.

Գողմել . 2. վարձել .

Louer.

Արդէն սենեակ մը վարձեցի՞ք . Avez-vous déjà loué une chambre ?

- Խոստովանել, սանչնալ.* *Convenir de quelque chose.*
- Ասիկա կը խոստովանի՞ք.** *Convendez-vous de cela ?*
- Կը խոստովանիմ.** *J'en conviens.*
- Ձեր յանցանքը կը խոստովանի՞ք.** *Convendez-vous de votre faute ?*
- Կը խոստովանիմ որ ասիկա յանցանք է.** *Je conviens que c'est une faute.*
- Խոստովանել.* *Avouer, Confesser 1.*
- Այնչափ մոմ ունի որ ամէնը վառել անհնար է.* *Tant.*
- Պաղել.* *Elle a tant de chandelles qu'elle ne saurait les brûler toutes.*
- Հարբուխ ըլլալ.* *Se refroidir.*
- Հիւանդ ընել.* *S'enrhumer.*
- Եթէ այնչափ կ'ուտէք, ասիկա ձեզ հիւանդ կ'ընէ.* *Rendre malade.*
- ՊԻՏ. Ձ. Երբ նախընթաց նախադասութիւն մը նորէն կը յիշուի, il դերանուամբ կը սկսի խօսքը. երբ նախընթաց նախադասութիւնը չի յիշուիր, cela ուլ կը սկսի. զոր օրինակ.*
- Ձեր հրացանն ինծի փոխ տալ ձեզի կը յարմարի՞.** *Vous convient-il de me prêter votre fusil ?*
- Ձայն ձեզի փոխ տալ ինծի չի յարմարիր.** *Il ne me convient pas de vous le prêter.*
- Այդ (բանը) ինծի չի յարմարիր.** *Cela ne me convient pas. [mé ?]*
- Ո՛ւր հարբուխ առիք.** *Où vous êtes-vous enrhumé.*
- Օրերայէն ելած առեմա առի.** *Je l'ai gagné en sortant de l'opéra.*
- Հարբուխ առնուլ.** *Etre enrhumé.*

Հարբուխը .	Le rhume.
Հազը .	La toux.
Ցրտառութիւնը .	Le refroidissement.
Կուրծքի հարբուխ ունիմ .	J'ai un rhume de poitrine.
Հազ ունիք .	Vous avez un rhume de poitrine.
Կուրծքը .	La poitrine.
Ըղեղը .	Le cerveau.

173. Հրահանգ

Ձեր հօրեղբորորդին ո՞ւր է . — Խոհանոցն է . — Ձեր խոհակերուհին ապուրն ըրա՞ւ . (պատրաստե՞ց) . — Ըրաւ , քանզի ապուրը սեղանն է . — Ձեր տիկին մայրն ո՞ւր է . — Եկեղեցին է . — Ձեր քոյրը դպրոց գնաց . — Գնաց . — Ձեր մայրը ստէպ եկեղեցի կ'երթայ . — Ամէն առտու և ամէն իրիկուն կ'երթայ . — Առտուան ժամը քանի՞ն եկեղեցի կ'երթայ . — Ելլելուն պէս կ'երթայ . — Ժամը քանի՞ն կ'ելլէ . — Արեւը ծագելուն կ'ելլէ . — Այսօր դպրոց կ'երթա՞ք . — Կ'երթամ . — Դպրոցն ի՞նչ կը սորվիք . — Կարդալ , գրել և խօսել կը սորվիմ . — Ձեր հօրաքոյրն ո՞ւր է . — Փոքր քրոջս հետ տեսարան գընաց . — Ձեր քոյրերն այս իրիկուն օրերայի կ'երթան . — Ոչ , տիկին , կաքաւի դպրոցը կ'երթան . — Գաղիերէնի դպրոցը չե՞ն երթար . — Առտուն հոն կ'երթան , բայց իրիկունը չեն երթար . — Ձեր հայրը որսի գնաց . — Որսի չկրցաւ երթալ , քանզի հարբուխ ունի . — Որսի երթալ կը սիրէ՞ք . — Կուզեմ մանաւանդ ձկնորսութեան երթալ քան որսի երթալ . — Ձեր հայրը դեռ գեղն է . — Այո , տիկին , դեռ հոն է . — Ի՞նչ կ'ընէ հոն . — Որսի և ձկնորսութեան կ'երթայ . — Գեղը որս ըրի՞ք . — Բոլոր ցորեկ որս ըրի . — Մօրս տունը ո՞րչափ ատեն կեցաք . — Բոլոր երեկոյն հոն կեցայ . — Շա-

տո՞նց է որ դղեակը գացած չէք . — Անցեալ շաբաթ գացի . — Հոն շատ մարդ գտա՞ք . — Երեք անձինք միայն գտայ , կոմսը , կոմսուհին և անոնց դուստրը :

174. Հրահանգ

Այս աղջիկներն իրենց եղբարցը չափ խելօք են . — Անոնցմէ աւելի խելօք են . — Ձեր քոյրերը Գերմաներէն խօսել գիտե՞ն . — Ձեն գիտեր , բայց կը սորվին . — Ձեր մօրը բան մը բերի՞ք . — Անոր աղէկ պըտուղներ և գեղեցիկ քաքար մը բերի . — Ձեր եղբոր-աղջիկները ձեզի ի՞նչ բերին . — Մեզի աղէկ կեռաս , աղէկ ելակ և աղէկ դեղձ բերին . — Դեղձ կը սիրէ՞ք . — Շատ կը սիրեմ . — Ձեր քոյրը ձեզի ո՞րչափ դեղձ տուաւ . — Քսանէն աւելի տուաւ . — Այս տարի շատ կեռաս կերա՞ք . — Շատ կերայ . — Ձեր փոքր քրոջը տուի՞ք . — Անոր այնչափ տուի որ ամէնը չի կրնար ուտել . — Ձեր բարի դրացուհւոյն ինչո՞ւ չտուիք . — Ռւզեցի տալ , բայց առնուլ չուզեց , քանզի կեռասը չի սիրեր . — Անցեալ տարի շատ տանձ (poire) եղաւ . — Շատ եղաւ . — Ձեր հօրեղբորաղջիկն ելակ ունի՞ . — Այնչափ ունի որ ամէնը չի կրնար ուտել :

175. Հրահանգ

Ձեր քոյրերն ինչո՞ւ տեսարան չեն երթար . — Ձեն կրնար երթալ , քանզի հարբուխ ունին , և ասիկա զանոնք շատ հիւանդ կ'ընէ . — Ո՛ւր հարբուխ առին . — Երէկ իրիկուն օրերայէն ելլելու ատեն առին . — Ձեր քրոջը կը յարմարի՞ (կ'ախորժէ՞) դեղձ ուտել . — Անկէ ուտել անոր չի յարմարիր , քանզի արդէն շատ կերաւ , և եթէ բոլորն ուտէ , ասիկա զանի հիւանդ կ'ընէ . — Անցեալ գիշեր աղէկ քնացա՞ք . — Աղէկ չքնացայ , քանզի տղաքս սենեկիս մէջ շատ աղմուկ ըրին . — Երէկ իրիկուն ո՞ւր էիք . — Քեռայրիս տունն էի . — Ձեր եղբորը կինը տեսա՞ք . — Տեսայ . — Ի՞նչպէս է . —

Սովորականէն աւելի աղէկ է . — Խաղացի՞ք . — Չխաղացինք , այլ քանի մը աղէկ գիրքեր կարդացինք . քանզի եղբօրս կինը կ'ուզէ մանաւանդ կարդալ քան խաղալ . — Այսօր լրագիրը կարդացի՞ք . — Կարդացի . — Նոր բան մը կայ . — Նոր բան մը չկարդացի . — Ո՞ր էիք , քանի որ ձեզ չտեսայ . — Վիէնա , Բարիզ և Պէրլին էի . — Հօրաքեռս խօսեցա՞ք . — Խօսեցայ . — Ի՞նչ կ'ըսէ . — Կ'ըսէ թէ ձեզ տեսնել կ'ուզէ . — Գրիչս ո՞ր դրիք . — Նստարանին վրայ դրի . — Այսօր ձեր եղբօրաղջիկը տեսնելու միտք ունի՞ք . — Չանի տեսնելու միտք ունիմ , քանզի ինծի խոստացաւ մեր հետ ճաշել . — Կը զարմանամ այս ընտանիքին վրայ , քանզի հայրն անոր թագաւորն է , և մայրը՝ թագուհին . տղաքն ու սպասաւորներն այս տէրութեան հպատակներն են . տղոց ու սուցիչները պաշտօնեաներն են , որ թագաւորին և թագուհւոյն հետ կառաւարութեան խնամոցը մասնակից են . բարի դաստիարակութիւնը որ տղոց կը տրուի՝ վեհապետին թագն է :

176. Հրահանգ

Արդէն սենեակ մը վարձեցի՞ք . — Հատ մը վարձեցի . — Ո՞ր վարձեցիք . — Վարձեցի զայն Կիյեոմ փողոցը , թիւ հարիւր յիսուն և երկու . — Որո՞ւ տունը (քով) վարձեցիք . — Այն մարդուն տունը (քով) որոյ որդին ձի մը գնեց . — Ձեր հայրը որո՞ւ համար սենեակ մը վարձեց . — Հատ մը վարձեց իւր որդւոյն համար որ Գաղիայէ նոր եկաւ . — Ինչո՞ւ ձեր խոստումը չբռնեցիք . — Չեմ յիշեր ձեզի խոստացածս . — Չմեզ անցեալ հինգ շաբթի նուագածութեան տանել չխոստացա՞ք . — Կը խոստովանիմ (կ'ընդունիմ) որ ձեզի զայդ խոստանալուս աղէկ չըրի . սակայն նուագածութիւնը տեղի չունեցաւ . — Ձեր եղբայրն իւր յանցանքը կը խոստովանի՞ . — Կը խոստովանի . — Ձեր հօրեղբայրն այս տոմսակին վրայ ի՞նչ կ'ըսէ . — Կ'ըսէ թէ աղէկ գրուած

է . բայց կը խոստովանի թէ աղէկ չըրաւ նաւապետին զրկելուն . —Ձեր յանցանքն հիմա կը խոստովանի՞ք . —
—Կը խոստովանիմ որ ասիկա յանցանք է . —Վերարկուն ո՛ւր գտաք . —Կապոյտ սենեկին մէջ գտայ . —
Բեղոյրս ծառին կախել կ'ուզէ՞ք . —Կախել կ'ուզեմ . —
—Այսօր ի՞նչպէս էք . —Շատ աղէկ չեմ . —Ի՞նչ ունիք . —
—Սաստիկ գլխացաւ մը և հարբուխ մը ունիմ . —Ո՛ւր հարբուխ առիք . —Նրէկ իրիկուն տեսարանէն ելած ատենս առի :

ԾԵ. ԴԱՍ. CINQUANTE-SEPTIÈME LEÇON

ԸՆԴՈՒՆ. ՆԵՐԿԱՅ. DU PARTICIPE PRÉSENT

Գաղիերէն բայերուն ընդունելութիւն ներկայն՝ սահմանական ներկայ յօքնակի Ա. գէմքէն կը շինուի ,
ons ը ant ի փոխելով :

1. Լծ.	Nous parlons,	parlant.
2. »	Nous finissons,	finissant.
3. »	Nous recevons,	recevant.
4. »	Nous rendons,	rendant.

Հետեւեալ հինգ բայերը կը զարտուղին .

Avoir, ayant. Être, étant. Echoir, échéant. Savoir, sachant. Seoir, séant.

ԴԻՏ. Ա. Echoir, պայմանագրի, փոխանակագրի, ևս, պայմանաժամին լրանալուն կ'ըսուի : Seoir, գգեստի մը մէկուն աղէկ յարմարելուն, վայելուն կ'ըսուի (յագչել) :

ԴԻՏ. Բ. Ընդունելութիւն ներկայն Գաղիերէնի մէջ ստէպ կը գործածուի, մանաւանդ երբ տէր բայի մը միեւնոյն ժամանակի մէջ երկու գործողութիւն կատարելը բացատրել կ'ուզուի . և Հայերէն քանի մը կերպով կը թարգմանուի . այսինքն՝ աներեւոյթին հետ ատեն բառը գնելով, աներեւոյթին գործիականովը, և երբեմն ող մասնիկով :

- Այս մարդը վազելու ատենը *Cet homme mange en cou-*
 կ'ուտէ . *rant.*
- Կարդալու ատենս կը սըր- *Je corrige en lisant.*
 բագրեմ .
- Սորվեցնելու ատենս հար- *Je questionne en ensei-*
 ցում կ'ընեմ , կամ Հար- *gnant.*
 ցումներ ընելով կը սոր-
 վեցնեմ .
- Ինծի պատասխանելով կը *Vous parlez en me répon-*
 խօսիք . *dant.*
- Ինչո՞ւ ստեցիր , գիտնալով *Pourquoi as-tu menti, sa-*
 որ ասիկա արգելեալ է . *chant pourtant que cela*
est défendu.
- Հռոմէն եկող ամէն ճամ- *Tout voyageur venant de*
 բորդ կ'ըսէ թէ Պապը *Rome dit qu'il a vu le*
 տեսաւ . *Pape.*
- Այս մարդուն որ խաղա- *Cet homme qui me de-*
 լու մոլութիւն ունենա- *mande de l'argent, a-*
 լով , ինէ ստակ կը խըն- *yant la manie du jeu,*
 դրէ , լումա մը անգամ *je ne lui prêterai pas*
 փոխ չեմ տար . *un liard.*

Ընդունելութիւն ներկայն Գաղիերէն կը ցուցնէ
 նաև պատճառ , և այն ատեն շատ անգամ *en նախա-*
 դրութեամբ կը գործածուի :

Աստուած , վասն զի արդար *Dieu étant juste, il récom-*
 է , առաքինութիւնը կը *pensé la vertu.*
 վարձատրէ .

Հարցոսնել , հարցոսի ընել . *Questionner 1.*

- Փողպատը . *La cravate.*
- Կառքը . *La voiture.*
- Տունը . *La maison.*
- Նամակը , գիրը . *La lettre.*
- Սեղանը . *La table.*

Ընտանիքը .	La famille.
Խոստումը .	La promesse.
Սրունքը .	La jambe.
Կոկորդի ցաւը .	Le mal de gorge.
Կոկորդը .	La gorge.
Կոկորդս կը ցաւի .	J'ai mal à la gorge.
Միս (ուտելու), la viande.	Միս , մարմին (մարդոյ , ա- նասնոյ) , la chair.
Աղած միս .	De la viande salée.
Դալար , թարմ միսը .	De la viande fraîche.
Դալար եղան միս .	Du bœuf frais.
Զով ջուր .	De l'eau fraîche.
Կերակուրը , ջամբը .	L'aliment.
Խորտիկը .	Le mets.
Աղած խորտիկներ .	Des mets salés.
Կաթնեղէն .	Du laitage.
Ճամբորդը .	Le voyageur.
Քայիլ .	<i>Marcher (avoir ni).</i>
Այսօր շատ քալեցի .	J'ai marché beaucoup au- jourd'hui.
Մըն մը երթալ .	Faire un mille.
Փարսախ մը (ժամու մը ճամբայ) երթալ .	Faire une lieue.
Քայլ մը ընել .	Faire un pas.
Միջոց բանեցնել .	Faire des démarches.
Ճամբորդութիւն մ'ընել .	Faire un voyage.
Ճառ մը ըսել .	Faire un discours.
Գործ մը .	<i>Une affaire.</i>
Գործ ընել .	<i>Faire des affaires.</i>
Բաւի մը խառնուիլ .	<i>Se mêler de quelque chose.</i>
Ի՞նչ բանի կը խառնուիք .	De quoi vous mêlez-vous ?

Իմ գործերուս կը խառնը— Je me mêle de mes propres affaires.
ուրիմ .

Այս մարդը միշտ ուրիշնե— Cet homme se mêle toujours des affaires des autres կամ d'autrui.
նուի .

Ուրիշին գործերուն չեմ Je ne me mêle pas des affaires d'autrui.
խառնուիր .

Ոտրիշը , ոտրիշները .

Autrui (անորոշ դերան.) .

Նկարչութեամբ կը զբաղի . { Il se mêle de peindre.
{ Il s'occupe de peindre.

Նկարչութիւնը .

La peinture.

Քիմիագէտը .

Le chimiste.

Քիմիան .

La chimie.

Արուեստը .

L'art (ար.) .

Նորանշան .

Etrange, singulier.

Օտարական .

Etranger.

Նորանշան, զարմանալի է .

C'est étrange.

Զբաղիլ .

S'occuper (denij գոյականն առաջ, à ով անհրկոյթիկ առաջ) .

Վերաբերիլ .

Concerner, regarder *quelqu'un* .

ԴիՏ. Դ. Regarder quelqu'un կը նշանակէ նաև մեկուն նայել .

Ինծի չվերաբերած բանին Je n'aime pas à me mêler de ce qui ne me regarde pas.
խառնուել չեմ սիրեր .

[բիր .

Ասիկա մէկուն չի վերաբերե— Cela ne regarde personne.
բան մը հոգը չըլլալ . Ne pas se soucier de quelque chose.

Իրեն ձգել , քաշել .

Attirer 1. .

Մագնիսը երկաթը կը քաշէ . L'aimant attire le fer.

Անոր երգը զիս կը քաշէ . Son chant m'attire.

Կախարդել , հիացնել .	<i>Enchanter, charmer.</i>
Կախարդեալ , հիացեալ եմ .	J'en suis charmé, enchanté (-r.) . J'en suis charmée, enchantée. (էէ.) .
Գեղեցկութիւնը .	La beauté.
Համաձայնութիւնը , դաշըն (ձայնի) .	L'harmonie.
Ձայն .	La voix.
Կարողութիւն .	Le pouvoir.
Խաղամոլութիւն .	La manie du jeu.
Մոլի սէր բանի մը .	La manie.
Կրկնել .	<i>Répéter 1.</i>
Կրկնում .	La répétition.
Սկիզբ .	Le commencement.
Իմաստութիւն .	La sagesse.
Ուսում .	L'étude. [le maître.]
Տէրը .	Le seigneur, le monsieur,
Աղէկ յիշողութիւն մը .	Une bonne mémoire.
Յուցակ հաշուի (թուսուլա) .	Le mémoire.
Սոխակ .	Le rossignol. [difficiles.]
Ամէն սկիզբ դժուարին է .	Les commencements sont
Ստեղծել .	<i>Créer 1.</i>
Ստեղծումը .	La création.
Ստեղծողը .	Le créateur.
Երախտիք .	Le bienfait.
Տէրոջը երկիւղը .	La crainte du Seigneur.
Երկինքը .	Le ciel.
Երկիրը .	La terre.
Միայնութիւնը .	La solitude.
Վարդապետութիւնը .	La doctrine, la leçon.
Բարութիւնը .	La bonté.
Ալիւր .	De la farine.
Աղօրի .	Le moulin.

ԴԻՏ. Ե. ԽԳ. դասին մէջ ըսուեցաւ որ դերանուանական կամ փոխադարձ բայերը être օժանդակով կը խոնարհին : Բայց կան ուրիշ բայեր ալ որ փոխադարձ չեն , և être օժանդակը կ'ուզեն : Այսպէս են հետեւեալ բայերը :

Aller (*), երթալ .	Intervenir (*), միջամտել .
Arriver, հասնել .	Entrer, մտնել .
Déchoir (*), իյնալ .	Mourir (*), մեռնել .
Décéder, բաժնուել , մեռնել .	Naitre (*), ծնանել .
Tomber, վար իյնալ .	Partir (*) մեկնել .
Venir (*), գալ .	Sortir (*), դուրս ելլել .
Devenir (*), ըլլալ .	Parvenir (*), հասնել , յաջողել .
Disconvenir (*), ժխտել .	

Դեռ չեկաւ (կնոջ մը համար) .	Elle n'est pas encore venue. [venues ?
Կանայք արդէն եկան .	Les femmes sont-elles déjà venues.
Դեռ չեկան .	Elles ne sont pas encore venues.

ԴԻՏ. Զ. Etre ով խոնարհող բայերուն ընդունելութիւն անցեալը (part. passé) տէր բային հետ սեռիւ և թուով կը համաձայնի :

177. Հրահանգ

Այսօր մեզի հետ ճաշել կ'ուզէ՞ք . — Շատ հաճութեամբ . — Ի՞նչ խորտիկ ունիք , կամ , ի՞նչ ունիք ոտելու . — Աղէկ ապուր , թարմ միս և աղած միս , ինչպէս նաեւ կաթնեղէն ունինք . — Կաթնեղէնը կը սիրէ՞ք . — Ուրիշ ամէն կերակրէ աւելի կ'ընտրեմ զայն . — Ճաշելու պատրաստ էք . — Պատրաստ եմ . — Ընդհուպ մեկնելու միտք ունի՞ք . — Գալ շարժու մեկնելու միտք ունիմ . — Մինակ կը ճանապարհորդէք . — Ոչ , տիկին , հօրեզօրս հետ կը ճանապարհորդեմ . — Հետի՞ թէ կառքով կ'երթաք . — Կառքով կը ճամբորդենք . — Զեր Պէլզին (ըրած) վերջին ճամբորդութեան ատեն

մէկուն հանդիպեցա՞ք . — Շատ ճամբորդներու հանդիպեցանք . — Այս ամառ ժամանակն ինչո՞վ անցունելու միտք ունիք . — Փոքր ճամբորդութիւն մը ընելու միտք ունիմ . — Ձեր վերջին ճամբորդութեան ատեն շատ քաղցի՞ք . — Քալել շատ կը սիրեմ, բայց հօրեղբայրս կառքով երթալ կը սիրէ . — Քալել չուզե՞ց . — Նախ քալել ուզեց, բայց քանի մը քայլ ընելէն ետքը կառք հեծնել ուզեց, այնպէս որ շատ չքալեցի . — Այսօր դպրոցն ի՞նչ ըրիք . — Մեր ուսուցչին մտիկ ըրինք . — Ի՞նչ ըսաւ . — Աստուծոյ բարութեան վրայ մեծ ճառ մը ըրաւ : Ըսելէն ետքը (թէ), « Կրկնու՞մը ուսմանց մայրն է, և աղէկ յիշողութիւն մը Աստուծոյ մեծ երախտիքն է », յաւել . « Աստուած երկնի և երկրի, արարիչն է, Տիրոջը երկիւղն ամէն իմաստութեան սկիզբն է . — Բոլոր օրն այս պարտէզին մէջ ի՞նչ կ'ընէք . — Ար պտտիմ . — Ձեզ ի՞նչ բան հոն կը քաշէ . — Թըռչնոց երգը զիս հօն կը քաշէ . — Սոխակներ կա՞ն . — Կան, և անոնց երգին համաձայնութիւնը զիս կը կախարդէ . — Այն սոխակները ձեր վրայ աւելի՞ կարողութիւն ունին քան նկարչութեան (կամ նկարներու) գեղեցկութիւնը, կամ ձեր խանդակաթ մօրը ձայնը որ ձեզ այնչափ կը սիրէ . — Ար խոստովանիմ որ այս փոքրիկ թռչնոց երգին համաձայնութիւնը իմ վրայ աւելի կարողութիւն ունի քան իմ ամենէն սիրելի բարեկամացս ամենէն խանդակաթ խօսքերը :

178. Հրահանգ

Ձեր եղբորաղջիկն իւր միայնութեան մէջ ինչո՞վ կը գրօսնու . — Շատ կը կարդայ, և իւր մօրը նամակներ կը գրէ . — Ձեր հօրեղբայրն իւր միայնութեան մէջ ինչո՞վ կը գրօսնու . — Նկարչութեան և քիմիայի կը զրաղի . — Այլ եւս գործ չը՞ներ . — Այլ եւս չընէր, քանզի այնչափ տարուք է որ չի կրնար (trop âgé pour) . — Ինչո՞ւ ձեր գործերուն կը խառնուի . — Սովորաբար

ուրիշներուն գործերուն չի խառնուիր, բայց իմիններուս կը խառնուի, քանզի զիս կը սիրէ. —Ձեր վարպետը ձեզի այսօր ձեր գասն արտասանել տուա՞ւ. —Արտասանել տուաւ. —Գիտցա՞ք. —Շատ աղէկ գիտցայ. համարներ ալ ըրի. բայց ձեզի ի՞նչ պէտք է (qu'est-ce que cela vous fait?), կ'աղաչեմ. —Ես սովորաբար չեմ խառնուիր ուրիշներուն գործերուն որ ինծի չեն վերաբերիր, բայց ձեզ այնչափ կը սիրեմ որ ձեր ըրածին մեծ շահ ունիմ. (je m'intéresse beaucoup à). —Մէկը ձեր վրայ հոգ կ'ընէ՞ (se soucier). Մէկը հոգ չընէր իմ վրայ, քանզի չեմ արժեք (je n'en vaud pas la peine). —Ձեր համարներն ո՞վ կը սրբագրէ. —Վարպետս կը սրբագրէ. —Ի՞նչպէս կը սրբագրէ. —Կը սրբագրէ կարդալով զանոնք, և զանոնք կարդալով ինծի կը խօսի. —Ձեր վարպետը ո՞րչափ բան կ'ընէ մէկէն (à la fois). —Չորս բան կ'ընէ մի և նոյն ժամանակի մէջ. —Ի՞նչպէս. —Կը կարդայ և կը սրբագրէ համարներս, ինծի կը խօսի և միանգամայն հարցումներ կ'ընէ. —Ձեր օրիորդ քոյրը կաքաւելու ատենը կ'երգէ՞. —Այստեղու ատենը կ'երգէ, բայց կաքաւելու ատենը չի կրնար երգել. —Ձեր մայրը մեկնեցա՞ւ. —Դեռ չմեկնեցաւ. —Մոր պիտի մեկնի. —Վաղիւ առտուն պիտի մեկնի. —Ժամը քանի՞ն. —Ժամը եօթին քառորդ մնացած. —Ձեր քոյրերը հասան. —Դեռ չհասան, բայց այս իրիկուն կը սպասենք. —Երեկոյն մեզի հետ պիտի անցունեն՞. —Մեզի հետ պիտի անցունեն, քանզի խոստացան. —Առաւօտեան միջոցն (la matinée) ո՞ր անցուցիք. —Գեղն անցուցի. —Ամէն առտու գեղ կ'երթա՞ք. —Ամէն առտու չեմ երթար, այլ շաբաթն երկու անգամ. —Ձեր եղբոր աղջիկն ինչո՞ւ զիս տեսնելու չեկաւ. —Շատ հիւանդ է, և բոլոր ցերեկն իւր սենեակն անցուց :

ԾԸ. ԴԱՍ. CINQUANTE-HUITIÈME LEÇON

ԱՆՑԵԱԼ ԱՊԱՌՆԻ

(DU FUTUR PASSÉ ԿԱՄ. COMPOSÉ)

Անցեալ ապառնին բաղադրեալ ժամանակ է, և կը չի նուրի օժանդակին պարզ ապառնիէն ու բային ընդունելութիւն անցեալէն:

Սիրած պիտի ըլլամ.

J'aurai aimé.

» » ըլլաս .

Tu auras aimé.

» » ըլլայ .

Il, elle aura aimé.

» » ըլլանք .

Nous aurons aimé.

» » ըլլաք .

Vous aurez aimé.

» » ըլլան .

Ils, elles auront aimé.

Եկած պիտի ըլլամ.

Je serai venu, (էէ.) venue.

» » ըլլաս .

Tu seras » »

» » ըլլայ .

{ Il sera »

{ Elle sera venue:

» » ըլլանք .

Nous serons venus, (էէ.) venues.

» » ըլլաք .

Vous serez » »

» » ըլլան .

{ Ils seront venus.

{ Elles seront venues.

Գովուած պիտի ըլլամ.

J'aurai été loué, (էէ.) louée.

» » ըլլաս .

Tu auras été » »

» » ըլլայ .

{ Il aura été loué.

{ Elle aura été louée.

» » ըլլանք .

Nous aurons été loués, louées.

» » ըլլաք .

Vous aurez été loués, louées.

» » ըլլան .

{ Ils auront » »

{ Elles » » louées.

Մնայ .

Rester 1.

Մնացորդ պահել .

Avoir de reste.

Երբ ձին վճարեմ, ինծի **Quand j'aurai payé le che-**
տասը սկուտ միայն պիտի **val, il ne me restera que**
մնայ . **dix écus.**

Ձեզի որչափ ստակ կը մնայ. **Combien d'argent vous**
reste-t-il ?

Ինծի Ֆրանք մը կը մնայ . **Il me reste un franc.**

Ինծի Ֆրանք մը միայն կը **Il ne me reste qu'un franc.**
մնայ . **[frère ?**

Ձեր եղբորը որչափ կը մնայ. **Combien reste-t-il à votre**

Անոր մէկ սկուտ կը մնայ . **Il lui reste un écu.**

Ձեր քրոջը որչափ կը մնայ. **Combien reste-t-il à votre**
sœur ?

Անոր երեք սու միայն կը **Il ne lui reste que trois**
մնայ . **sous.**

Ձեր եղբայրներուն որչափ **Combien reste-t-il à vos**
կը մնայ . **[մնայ . frères ?**

Անոնց մէկ լուի (ստակ) կը **Il leur reste un louis.**

Երբ դերձակին վճարեն, **Quand ils auront payé le**
անոնց հարիւր Ֆրանք **tailleur, il leur restera**
պիտի մնայ . **cent francs.**

ԴԻՏ. Ա. Երբ երկու ապառնի գործողութիւն կայ, սովորաբար առաջ ըլլալու գործողութիւնն անցեալ ապառնի կը դբուի. վերջն ըլլալու գործողութիւնը պարզ ապառնի:

Երբ մօրաքեռս տունն ըլ- **Quand je serai chez ma**
լամ, զիս տեսնելու կու **tante, viendrez-vous me**
դա՞ք . **voir ?**

Երբ գրկը լմնցնէք, ինծի **Quand vous aurez fini d'é-**
հետ պտոյտ մը ընելու **crire, viendrez-vous fai-**
կու դա՞ք . **re un tour de prome-**
nade avec moi ?

Պիտի խաղաք, երբ ձեր Vous jouerez, quand vous
 դասը լինցնէք. aurez fini votre thème.
 Ի՞նչ պիտի ընէք, երբ Que ferez-vous, quand
 ճաշէք. vous aurez dîné?
 Երբ ձեր եղբորը հետ խո- Quand j'aurai parlé à vo-
 սիմ, պիտի գիտնամ թէ tre frère, je saurai ce
 ինչ ընելու եմ. que j'ai à faire.

Faire բայով եղած գաղիարանութիւնները.

Il fait chaud, froid, clair, Տաք, ցուրտ, լուսաւոր,
 obscur. մութ է.

Il fait de la boue. Յեխ է.

Fait-il sale dehors, կամ Դուրսը, կամ փողոցն աղ-
 dans la rue? տո՞ւ է.

Fait-il de la poussière? Փոշո՞ւ է.

Il fait beaucoup de pous- Շատ փեշի է.
 sière.

Դուրսը.

Dehors.

Մտնել.

Entrer dans.

Սենեակս մտնել կ'ուզէ՞ք. Voulez-vous entrer dans
 ma chambre?

Մտնել կ'ուզեմ.

Je veux y entrer.

Հոն պիտի մտնէ՞ք.

Y entrerez-vous?

Պիտի մտնեմ.

J'y entrerai.

Նստնել.

*S'asseoir. Être assis,
 իգ. assise.*

Մեծ աթոռին վրայ նստած Il est assis sur la grande
 է. chaise.

Նստարանին վրայ նստած է Elle est assise sur le banc.
 (կին).

Լնցունել.

Remplir de.

Շիշ մը գինուով լնցունել. Remplir de vin une bou-
 teille.

Այս շիշը ջրով կը լեցուցուք - Remplissez - vous d'eau
 նէք . cette bouteille ?

Քսակս ստակով կը լեցուցուցի - Je remplis ma bourse d'ar-
 նեմ . gent .

Փորը մտով կը լեցունէ . Il se remplit le ventre de
 viande .

Գրպան (ձէպ) . La poche .

Մինակ եկաք . Etes-vous venu tout seul ?

Ոչ, բոլոր մարդիկս բերի . Non, j'ai amené tout mon
 monde .

Ցանկ . Mener, porter .

ԴԻՏ. Բ. Mener, կը նշանակէ տանել բան մը որ կըր-
 նայ քալել գալ . porter, վերցունելով տանել է : Նոյնը
 պէտք է գիտնալ amener և apporter բայերուն համար :

Այս շունն ախոռը տանել կ'ուզէ՞ք . Voulez - vous mener ce
 chien à l'ècurie ?

Ցանկ կ'ուզեմ . Je veux l'y mener .

Այս հրացանը հօրս կը տա- Portez-vous ce fusil à mon
 նի՞ք . père ?

Անոր կը տանիմ . Je le lui porte .

Գաւազանը . La canne .

Ախոռը . L'ècurie .

Բերի . Amener, apporter .

Բոլոր իւր մարդիկը բերաւ . Il a amené tout son monde .

Ձեր եղբայրը բերի՞ք . Avez-vous amené votre
 frère ?

Բերի . Je l'ai amené .

Ձիապանին ըսի՞ք որ ձին Avez-vous dit au palefre-
 ինծի բերէ . nier de m'amener le
 cheval ?

Վարաւանդասպասը, ձիա- Le palefrenier .

պանը (սէյիս) .

Գիրքերս ինձի կը բերէ՞ք . M'apportez-vous mes livres ?

Կը բերեմ .

Je vous les apporte.

Իջնել .

Descendre.

Հորն իջնել .

Descendre dans le puits.

Լեռնէն իջնել .

» la montagne.

Գետն իջնել .

» la rivière.

ԴԻՏ. Գ. Descendre, իջնել բայը երբ հայցական խընդիր կ'առնու, avoir ով կը խոնարհի . այլազգ' êtreով . զոր օրինակ, Il a descendu la montagne. Լեռնէն իջաւ . Elle est descendue d'une famille honorable. Պատուաւոր ընտանիքի իջած է : Այսպէս է նաև monter; ելլել բայը .

Ելնել (վեր, վրան) .

Monter.

Լեռն ելլել .

Monter la montagne.

Ձեր եղբայրն ո՞ւր գնաց .

Où votre frère est-il allé ?

Բլուրն ելաւ .

Il a monté la colline.

Ձի ելլել (հեծնել) .

Monter à cheval.

Կառք ելլել .

Monter en voiture.

Նաւ մը ելլել .

Monter sur un vaisseau.

Աղաչել .

Prier (խոսի նորը de ով աներևոյթ կ'որդի, փոխանակ զիմառոյ բայի) .

Ձեր եղբորը կ'ուզէ՞ք աղաչել որ իջնէ .

Voulez-vous prier votre frère de descendre ?

Մորուքը .

La barbe.

Գետակը .

La rivière.

Գետը .

Le fleuve.

Հեղեղ .

Le torrent.

Գետն ի վեր երթալ .

Remonter le fleuve.

179. Հրահանգ

Ձեր ծնողքը վաղը դեղ պիտի երթան. — Պիտի չերթան, քանզի փոշի է. — Այսօր պտտեղու պիտի երթանք. — Պտտեղու պիտի չերթանք, քանզի դուրսը շատ աղտոտ է. — Այդ լեռան ետին աղգականիս գղեակը կը տկանէ՞ք. — Կը տեսնեմ. — Հոն մտնե՞նք. — Մտնենք, եթէ ձեզի հաճոյ է. — Այս սենեակը մըտնել կ'ուզէ՞ք. — Հոն շեմ մտներ, քանզի հոն մուխ (de la fumée) է. — Բարի լոյս, տիկին. — Մտնել չէ՞ք ուզեր. — Նստել չէ՞ք ուզեր. — Այս մեծ աթոռին վրայ նստիմ. — Կ'ուզէ՞ք ինծի ըսել թէ ինչ եղաւ ձեր եղբայրը. — Ձեզի ըսեմ. — Ձեր քոյրն ո՞ւր է. — Ձէ՞ք տեսներ. — Նստարանին վրայ նստած է. — Ձեր հայրը նստարանին վրայ նստած է. — Այ, աթոռին վրայ նստած է. — Բոլոր ստակս ծախեցի՞ք (վատնեցի՞ք). — Բոլորը ջճախեցի. — Ո՞րչափ կը մնայ քեզի. — Շատ չի մնար. հինգ Փրանքէն աւելի չի մնար. — Ձեր քոյրերուն ո՞րչափ ստակ կը մնայ. — Անոնց երեք սկուտէն աւելի չի մնար. — Ձեր դերձակին վճարելու համար ձեզի բաւական ստակ կը մնայ. — Անոր վճարելու համար ինծի բաւական կը մնայ. բայց եթէ վճարեմ, շատ չի մնար ինծի. — Ձեր եղբայրներուն ո՞րչափ ստակ պիտի մնայ. — Անոնց հարիւր սկուտ պիտի մնայ. — Իտալիա երբ պիտի երթաք. — Իտալերէն սորվելուս պէս պիտի երթամ. — Ձեր եղբայրները երբ Բաղիա պիտի երթան. — Գաղիերէն գիտնալնուն պէս պիտի երթան. — Ե՞րբ պիտի սորվին. — Աղէկ վարպետ մը գտնե՞նուն պէս պիտի սորվին. — Մեզի ո՞րչափ ստակ պիտի մնայ, երբ մեր ձիերը վճարենք. — Երբ վճարենք, մեզի հարիւր սկուտ միայն պիտի մնայ :

180. Հրահանգ

Այս գործէն բան մը կը շահի՞ք . — Շատ չեմ շահիր , բայց եղբայրս շատ կը շահի . քսակը ստակով կը լեցունէ . — Ո՞րչափ ստակ շահեցաք . — Շատ բան չշահեցայ , բայց հայրս շատ շահեցաւ . գրպանը ստակով լեցուց . — Ինչո՞ւ չաշխատիր այս մարդը . — Ստահակ մըն է , քանզի ուրիշ բան չըներ բայց եթէ բոլոր օրն ուտել . փորը միշտ մտով կը լեցունէ , այնպէս որ հիւանդ պիտի ըլլայ , եթէ այնչափ ուտելը շարունակէ : — Այս շինն ինչո՞վ լեցուցիք . — Գինուով լեցուցի . — Այս մարդը ձիուս հոգ պիտի տանի՞ . — Հոգ տանել կ'ուզէ . — Սպասաւորիս ո՞վ հոգ պիտի տանի . — Պանդոկապետը հոգ պիտի տանի . — Ձեր սպասաւորը մեր ձիերուն հոգ պիտի տանի՞ . — Հոգ պիտի տանի . — Ձեր հանդերձներուն հոգ կը տանի՞ . — Հոգ կը տանի , քանզի ամէն օր զանոնք կը խոզանէ . — Երբեք գաղիական գինի խմած էք . — Երբեք խմած չեմ . — Շատո՞նց է որ գաղիական հաց կերած էք . — Երբեք տարիի մօտ է որ կերած չեմ . — Քեռայրս ցաւցուցի՞ք . — Ես զանի չցաւցուցի , բայց այն իմ մատս կտրեց . — Ինչո՞վ ձեր մատը կտրեց . — Այն դանակով զոր անոր փոխ տուիք :

181. Հրահանգ

Ձեր հայրը վերջապէս հասա՞ւ . — Ամէն մարդ կ'ըսէ թէ հասաւ . բայց դեռ չգտայ . — Բժիշկը ձեր եղբայրը ցաւցո՞ւց . — Յաւցուց , քանզի անոր մատը կտրեց . — Այս մարդուն սրունքը կտրուեցա՞ւ . — Կտրուեցաւ . — Ձեր սպասաւորէն գո՞հ էք . — Շատ գոհ եմ , քանզի ամէն բանի յարմար է . — Ի՞նչ գիտէ . — Ամէն բան գիտէ . — Ձի հեծնել գիտէ՞ . — Գիտէ . — Ձեր եղբայրը վերջապէս Անգղիայէ եկա՞ւ . — Եկաւ , և ձեզի գեղեցիկ ձի մը բերաւ . — Իւր ձիապանին ըսա՞ւ որ զանի բերէ . — Ըսաւ որ բերէ . — Այս ձիուն վրայ ի՞նչ կ'ը-

սէք . — Կ'ըսեմ որ գեղեցիկ և աղէկ է , և կ'աղաչեմ որ զանի ախոռը բերէք . — Երէկ ժամանակն ի՞նչ բանով անցուցիք . — Նուագածութեան գացի , և ետքը տեսարան . — Այս մարդը երբ հորն իջաւ . — Այս առտու իջաւ . — Ելա՞ւ . — Ժամ մըն է որ ելաւ . — Ձեր եղբայրն ո՞ւր է . — Իւր սենեակն է . — Կ'ուզէ՞ք անոր ըսել որ իջնէ . — Կ'ուզեմ ըսել , բայց դեռ հագուած չէ . — Ձեր բարեկամը տակաւին լեռան վրայ է . — Արդէն իջած է . — Փետակը ելա՞ք թէ իջաք . — Իջանք . — Հօրեղբորորդիս ձեզի խօսեցա՞ւ մեկնելէն առաջ . — Կառքը չմտած ինծի խօսեցաւ . — Եղբայրս տեսա՞ք . — Նաւը հեծնալէն առաջ տեսայ . — Կառքով երթալ աւելի՞ աղէկ է քան թէ նաւ հեծնելը . — Կառք հեծնելն աշխատութիւն չարժեր , ոչ ալ նաւը հեծնել , երբ մարդ ճամբորդելու բաղձանք չունի :

ԵՐԹ. ԴԱՍ. CINQUANTE-NEUVIÈME LEÇON

Ա Ն Կ Ա Տ Ա Ր . — DE L'IMPARFAIT

Սահմանական անկատարը կը շինուի ընդունելութիւն ներկային ant մասնիկը aիսի փոխելով :

	Ա. դեմք .	Բ. դեմք :	Պ. դեմք .
Եգ .	ais.	ais.	ait
Յորք .	ions.	iez.	aient.

Ա. Լծ. { Je parlais, tu parlais, il parlait.
Parlant. { Nous parlions, vous parliez, ils parlaient.

Բ. Լծ. { Je finissais, tu finissais, il finissait.
Finissant. { Nous finissions, vous finissiez, ils finissaient.

Գ. Լծ. { J'apercevais, tu apercevais, il apercevait.
Apercevant. { Nous apercevions, vous aperceviez, ils apercevaient.

Դ. Լծ. { Je rendais, tu rendais, il rendait.
Rendant. { Nous rendions, vous rendiez, ils rendaient.

Այս կանոնէն երկու բացառութիւն կայ .

Ayant .	{ J'avais, tu avais, il avait. { Nous avions, vous aviez, ils avaient.
Sachant.	{ Je savais, tu savais, il savait. { Nous savions, vous saviez, ils savaient.

ԳԻՏ. Ա. Անկատար կը գործածուի , նախ՝ անցեալ գործողութեան մը ատեն եղած գործողութիւն մը ցուցնելու համար . երկրորդ՝ սովորական կամ սաէպ կրկնուած գործողութիւն մը ցուցնելու :

Երբ Պէրլին էի, սաէպ *Quand j'étais à Berlin, j'ail-k'երթայի բարեկամներս* *lais souvent voir mes*
տեսնելու . *amis.*

Սաէպ Շանզ-Էլիզէ կ'երթայի՞ք, երբ Բարիզ էիք. *Alliez-vous souvent aux*
Champs-Élysées, quand
vous étiez à Paris ?

Հռոմայեցիք արուեստներն *Les Romains cultivaient*
ու գիտութիւնները կը
les arts et les sciences,
մշակէին և արժանիքը
et récompensaient le
կը վարձատրէին . *mérite.*

Կը պտտէի՞ք . *Vous promeniez-vous ?*

Չէի պտտեր . *Je ne me promenais pas.*

Բարիզ էիք , երբ Թագա- *Étiez-vous à Paris lors-*
ւորն հոն էր . *que le roi y était ?*

Հոն էի , երբ այն հոն էր . *J'y étais, lorsqu'il y était.*

Ո՛ւր էիք , երբ ես Լոնտրա *Où étiez-vous, lorsque j'é-*
tais à Londres ?

Ե՞րբ կը նախաճաշէիք, երբ *Quand déjeûniez-vous lors-*
que vous étiez en Alle-
Գերմանիա էիք . *magne ?*

Կը նախաճաշէի, երբ հայրս *Je déjeûnais lorsque mon*
կը նախաճաշէր . *père déjeûnait.*

Կ'աշխատէի՞ք , երբ այն *Travailliez-vous lorsqu'il*
կ'աշխատէր . *travaillait ?*

Կ'ուսանէի, երբ այն կ'աշխատէր . J'étudiais lorsqu'il travaillait.

Ձուկ .

Du poisson.

Որսի միս .

Du gibier.

Երբ հօրս տունը կը բնակէի, աւելի կանուխ կ'ելլէի որչափ հիմա չեմ բներ . Quand je demeurais chez mon père, je me levais de meilleure heure que je ne le fais à présent (Տես Դաս ԾԳ. Դիտ. Բ.) .

Երբ այն երկիրը կը բնակէինք, ստէպ ձկնորսութեան կ'երթայինք . Quand nous demeurions dans ce pays-là, nous allions souvent à la pêche.

Երբ հիւանդ էի, բոլոր օրը անկողինը կը կենայի . Quand j'étais malade, je gardais le lit toute la journée.

Սնցեալ ամառ, մինչ դեղն էի, շատ պտուղ կար . L'été passé, pendant que j'étais à la campagne, il y avait beaucoup de fruits.

Բան մը .

Une chose.

Նոյն բանը .

La même chose.

Նոյն մարդը .

Le même homme.

Հաւասար է (նոյն բան է) . C'est égal.

Այսպիսի, այնպիսի մը .

Un tel, (իգ.) Une telle.

Այնպիսի մարդ մը .

Un tel homme.

Այնպիսի մարդիկ .

De tels hommes.

Այնպիսի կին մը .

Une telle femme.

Այնպիսի կանայք .

De telles femmes.

Նման, այսպիսի .

Pareil, (իգ.) pareille.

Այսպիսի մարդիկ յարգանաց արժանի են . De pareils hommes méritent de l'estime.

Դուրս .	<i>Hors de. (նախդ.)</i>
Դուրսը .	<i>Dehors. (միջ.)</i>
Քաղաքէն դուրս .	Hors de la ville.
Եկեղեցին քաղաքէն դուրս է .	L'église est hors de la ville.
Քաղաքէն դուրս ձեզի պիտի սպասեմ .	Je vous attendrai hors de la ville.
Այսօր մեր տունէն դուրս կը ճաշենք .	Aujourd'hui nous dînons hors de chez nous.
Քաղաքին դուռը .	La porte de la ville.
Խտրոցը .	La barrière.
Դուռն ուրեք .	Rarement.
Օղի .	De l'eau de vie.
Կեանքը .	La vie.
Իւր կեանքը (ապրուստը) շահել .	Gagner sa vie à . . .
Կեանքս աշխատելով կը շահիմ .	Je gagne ma vie à travailler.
Իւր կեանքը գրելով կը շահի .	Il gagne sa vie à écrire.
Ստակս աշխատելով կը շահիմ .	Je gagne mon argent en travaillant.
Այս մարդն իւր կեանքը ինչո՞վ կը շահի .	A quoi cet homme gagne-t-il sa vie ?
Շարունակել .	<i>Continuer (հետեւեւ եկած աներկոյթը de ով կամ à ով).</i>
Իւր ճառը կը շարունակէ .	Il continue son discours.
Աղէկ ախորժակ մը .	Un bon appétit.
Պատմութիւն .	Le conte, la narration.
Եզերքը (գաւաթի մը, եւ .).	Le bord (d'un verre, etc).
Եզր , ափն .	Le bord, la rive.
Ծովեզր .	Le bord de la mer.
Ծովին եզերքը .	Au bord de la mer.

Եզր ծովու .	Le rivage, la côte.
Մարդիկ .	Les gens.
Բարի մարդիկ են .	Ce sont de bonnes gens.

ԴԻՏ. Ա. Bord, *ամէն ջուրի եզերքի կ'ըսուի . côte, ծովի եզերք է . rive, մեծամեծ գետերու համար կ'ըսուի . rivage, մինակ ծովու համար : Bord, ջուրին կը դայչի . côte, ջուրէն վեր է . rivage, ընդարձակ ծովեզր է :*

ԴԻՏ. Բ. Gens, *արական է , բայց անոր նախադաս եղող ածականք՝ իգական կը դրուին : Եթէ gens էն ետքը de ով բառ մը գայ , ինչպէս gens de bien, gens de lettres, նախադաս ածականն արական կ'ըլլայ :*

Չար մարդիկ են .	Ce sont de méchantes gens.
Մեր մարդիկը .	Les vieilles gens.

Բայց gens ին յետադաս ածականներն արական կը դրուին :

Այս մարդիկն այնպէս չար Ces gens sont aussi méchants que dangereux .
են ինչպէս վնասակար .

Եթէ gens էն առաջ tout ածականը միայն է , արական կը դրուի . Tous les gens. Եթէ tout ին և gens ին մէջտեղ ածական մը կայ , ոչ միայն այն ածականը , հապա նաեւ tout, իգական կ'ըլլայ , ինչպէս . Toutes les méchantes gens. Եթէ tout ին և gens ին մէջտեղի ածականն իգականավերջ է (անձայն e ով կը վերջաւորի) , tout արական կը մնայ . Tous les honnêtes gens.

182. Հրահանգ

Կը սիրուէի՞ք երբ Տրեզտա էիք . — Ձէի ատուեր
 (ատելի չէի) . — Ձեր եղբայրը կը սիրուէ՞ր երբ Լոնտրա
 էր . — Կը սիրուէր և կը յարգուէր . — Ե՞րբ Սպանիա
 էիք . — Հոն էի երբ գուշ հոն էիք . — Ո՞վ կը սիրուէր
 և ո՞վ կ'ատուէր . — Անոնք որ խելօք , յարատեւ և
 հնազանդ էին՝ կը սիրուէին , և անոնք որ չար , ծոյգ
 և անհնազանդ էին՝ կը պատժուէին , կ'ատուէին և
 կ'արհամարհուէին . — Պէրլի՞ն էիք , երբ Թագաւորն
 հոն էր . — Հոն էի , երբ այն հոն էր . — Ձեր հօրեղ-
 բայրը Լոնտրա՞ էր , երբ ես հոն էի . — Հոն էր , երբ
 դուք հոն էիք . — Ո՞ւր էիք , երբ ես Տրեզտա էի .
 — Քարիդ էի . — Ձեր հայրն ո՞ւր էր , երբ դուք Վիէնա
 էիք . — Ունդղիա էր . — Ե՞րբ նախաճաշ կ'ընէիք , մինչ
 Գաղիա էիք . — Կը նախաճաշէի , երբ հօրեղբայրս կը
 նախաճաշէր . — Կ'աշխատէի՞ք , երբ այն կ'աշխատէր .
 — Կ'ուսանէի , երբ այն կ'աշխատէր . — Ձեր եղբայրը
 կ'աշխատէ՞ր , երբ դուք կ'աշխատէիք . — Կը խաղար ,
 երբ ես կ'աշխատէի . — Մեր նախնիքն ի՞նչ բանով
 կ'ապրէին . — Ձկամբ և որսի մտով միայն կ'ապրէին ,
 քանզի ամէն օր որսի և ձկնորսութեան կ'երթային .
 — Հռոմայեցիք ի՞նչ մարդիկ էին . — Շատ աղէկ մար-
 դիկ էին , քանզի արուեստներն ու գիտութիւններք
 կը մշակէին և արժանիքը կը վարձատրէին . — Ձեր բա-
 րեկամները ստէպ տեսնելու կ'երթայի՞ք , երբ Պէրլին
 էիք . — Ստէպ զանոնք տեսնելու կ'երթայի . — Երբեմն
 Շանգ-չիզէ կ'երթայի՞ք , երբ Բարիդ էիք . — Ստէպ
 կ'երթայի :

183. Հրահանգ

Ի՞նչ կ'ընէիք, երբ այս երկիրը կը բնակէիք. — Երբ հոն կը բնակէինք, ստէպ ձկնորսութեան կ'երթայինք. — Պտտելու չէի՞ք երթար. — Երբեմն պտտելու կ'երթայի. — Կանուխ կ'ելլէ՞ք. — Ոչ ձեզի չափ վաղ. բայց երբ հօրեղբօրս տունը կը բնակէի, աւելի կանուխ կ'ելլէի քան որ հիմա կ'ընեմ (հիմա ելածէս աւելի կանուխ). — Անկողինը կը մնայի՞ք երբեմն, երբ ձեր հօրեղբօրը տունը կը բնակէիք. — Երբ հիւանդ էի, բոլոր օրն անկողինը կը մնայի. (garder le lit). — Այս տարի շատ պտուղ կա՞յ. — Չեմ գիտեր, բայց անցեալ ամառ, երբ գեղն էի, շատ պտուղ կար. — Ի՞նչ բանով կը շահիք ձեր կեանքը (ապրուստը). — Կեանքս աշխատելով կը շահիմ. — Ձեր բարեկամն իւր կեանքը գրելով կը շահի. — Խօսելով և գրելով կը շահի. — Այս տեսք իրենց կեանքն աշխատելով կը շահին. — Բան մը ջընեւտիւր (trop. . . pour). — Ձեր բարեկամն ի՞նչ բանով շահեցաւ այս ստակը. — Աշխատելով շահեցաւ. — Ինչո՞ւ կը շահէիք ձեր կեանքը, երբ Անգղիա էիք. — Կեանքս՝ գրելով կը շահէի. — Ձեր բարեկամն իւր կեանքը գրելով կը շահէր. — Աշխատելով կը շահէր. — Այսպիսի անձ մը երբեք տեսա՞ք. — Այնպիսի մը երբեք չտեսայ. — Մեր եկեղեցին արդէն տեսա՞ք. — Դեռ տեսած չեմ. — Ո՛ր է. — Քաղքէն դուրս է. եթէ տեսնել կ'ուզէք, ձեզի հետ երթամ ցուցնելու զայն. — Մովին եզերքը բնակող մարդիկ ինչո՞ւ կ'ապրին. — Ձկնորսութեամբ միայն կ'ապրին. — Ինչո՞ւ այլ չէք ուզեր որսի երթալ. — Երէկ բոլոր օրը որսացի և տգեղ թռչուն մը միայն զարկի (tuer), այնպէս որ այլ որսի չեմ երթար. — Ինչո՞ւ չէք ուտեր. — Վասն զի աղէկ ախորժակ չունիմ. — Ինչո՞ւ ձեր եղբայրն այնչափ կ'ուտէ. — Վասն զի աղէկ ախորժակ ունի:

184. Հրահանգ

Ձո՞վ կը փնտռէք . — Պզտիկ եղբայրս կը փնտռեմ .
 — Եթէ գտնել կ'ուզէք , պէտք է պարտէզ երթալ ,
 քանզի հոն է . — Պարտէզը մեծ է , և պիտի չկրնամ
 զանի գտնել , եթէ չէք ըսեր թէ պարտէզին որ մասին
 մէջ է . — Նստած է մեծ ծառին տակ , որուն տակ
 մենք երէկ նստած էինք . — Հիմա պիտի գտնեմ .
 — Հանդերձներս ինչո՞ւ չբերիք . — Շինուած չէին ,
 այնպէս որ չէի կրնար բերել . բայց հիմա կը բերեմ .
 — Ձեր դասը սորվեցաք . ձեր քոյրն իրենն ինչո՞ւ չսոր-
 վեցաւ . — Մօրս հետ պտտելու գնաց , այնպէս որ
 չկրցաւ սորվիլ . բայց վաղը պիտի սորվի . — Համարս
 ե՞րբ պիտի սրբագրէք . — Պիտի սրբագրեմ , երբ ձեր
 քրոջը (համարները) բերէք . — Կը կարծէք թէ սխալ
 ըրած էք . — Ձեմ գիտեր . — Եթէ սխալ ըրած էք ,
 ձեր դասն աղէկ ուսած չէք . քանզի դասերն աղէկ
 սորվել պէտք է՝ կրթութեանց մէջ սխալ չընելու հա-
 մար . — Նոյն բան է (հոգ չէ , c'est égal) , եթէ այսօր
 չէք սրբագրեր , վաղը կը սորվիմ . — Ձեր համարներուն
 մէջ պէտք չէ սխալ ընել , քանզի սխալ չընելու համար
 ինչ որ պէտք է ունիք :

Կ. ԴԱՍ. SOIXANTIÈME LEÇON

ԱՆԿԱՏԱՐԻ ՎՐԱՅ (Թարոսնակոթիւն)

Այն բայերը որոնց ընդունելութիւն ներկան iant կը
 վերջաւորի , ինչպէս՝ oublier, oubliant. rire, riant.
 prier, priant, անկատարին յոք . Ա. և Բ. դէմքերուն
 : մէջ երկու i կ'ունենան :

J'oubliais, tu oubliais, il oubliait.

Nous oubliions, vous oubliiez, ils oubliaient.

Երբ դպրոց կ'երթայինք , Quand nous allons à l'é-
 շատ անգամ մեր գիր- cole, nous oublions sou-
 քերը կը մոռնայինք . vent nos livres.

Ձեր տղոց համար Տիրոջը Priiez-vous souvent le Sei-
 կ'աղաչէի՞ք ստէպ , երբ gneur pour vos enfants,
 եկեղեցի կ'երթայիք . quand vous allez à l'é-
 glise ?

ԴԻՏ. Ա. Ընդուն. ներկան yant վերջաւորող բայեր ,
 ինչպէս՝ payer, payant. croire, croyant. fuir, fuyant.
 voir, voyant, անկատար յոք. Ա. և Բ. դէմքերուն մէջ
 y էն ետքը i ալ կ'ուզեն , ինչպէս .

Je payais, tu payais, il payait.
 Nous payions, vous payiez, il payaient.

Երբ ստակ կ'ընդունէինք , Quand nous recevions de
 աղէկ գիրքեր գնելու կը l'argent, nous l'employ-
 գործածէինք զայն . ions à acheter de bons
 livres.

Երբ այս վաճառականէն կը Quand vous achetiez chez
 գնէիք , միշտ կանխիկ ce marchand, vous ne
 չէիք վճարեր . payiez pas toujours com-
 ptant.

Ձեր քոյրը ձեր փողպատը Votre sœur est-elle par-
 նորոգելու յաջողեցա՞ւ . venue à raccommoder,
 votre cravate ?

Յաջողեցաւ . Elle y est parvenue.

Կինը շուկայէն դարձա՞ւ . La femme est-elle revenue
 du marché ? [revenue.

Դեռ չդարձաւ . Elle n'en est pas encore

Կանայք այս բանին վրայ Les femmes sont-elles con-
 միարան են (կընդունի՞ն). venues de cela ?

Միարան են . Elles en sont convenues.

Ձեր քոյրն ո՞ւր գնաց . Où votre sœur est-elle al-
 lée ?

Եկեղեցի գնաց . Elle est allée à l'église.

ԹԵԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅ • CONDITIONNEL PRÉSENT

Այս ժամանակը կը շինուի , ապառնուոյն մէջ հետևեալ փոփոխութիւնն ըններով :

Ապառ.	rai,	ras,	ra.	rons,	rez,	ront.
Թէակ.	rais,	rais,	rait.	riens,	riez,	raient.

J'aurais, tu aurais, il aurait.

Nous aurions, vous auriez, ils auraient.

Je serais, tu serais, il serait.

Nous serions, vous seriez, ils seraient.

Je parlerais, tu parlerais, il parlerait.

Nous parlerions, vous parleriez, ils parleraient.

ԴԻՏ. Բ. Թէականին հետ միշտ si, եթէ , շաղկապով կապուած նախադասութիւն մը կից է , որուն բայը միշտ անկատար է , և թէական բային գործողութեանը պայմանը կամ թէութիւնն է : Թէականը Հայերէն անկատար կամ ապառնի կը թարգմանուի , ետևէն թէութեամբ . զոր օրինակ , Je parlerais, si . . . Կը խօսուի , եթէ . . . :

Եթէ ստակ ունենայի , նոր Si j'avais de l'argent, j'aurais un habit neuf.
վերարկու մը կ'ունենայի.

Եթէ ասիկա ընել գիտնաիր , ատիկա ընել պիտի ուզէիր .
Si tu savais faire ceci, tu voudrais faire cela.

Եթէ կրնար , պիտի ուզէր . S'il pouvait, il voudrait.

Կերթայի , եթէ ժամանակ ունենայի .
J'irais, si j'avais le temps.

Եթէ գիտնար ինչ որ դուք ըրիք (ձեր ըրածը) , ձեզ կը յանդիմանէր .
S'il savait ce que vous avez fait, il vous gronderait.

Յանդիմանել , սաստել . Gronder.

Եթէ փայտ ունենար , կրակ կ'ընէր .
S'il avait du bois, il ferait du feu.

Եթէ մարդիկը գային , ա- Si les hommes venaient,
նոնց խմելու բան մը տալ il faudrait leur donner
պէտք էր . quelque chose à boire.

Եթէ մեր նամակներն ըն- Si nous recevions nos let-
դունէինք , վաղը միայն կը tres, nous ne les lirions
կարդայինք . que demain.

Ոչ առաջ . Ne—pas avant, *կամ* ne pas
 avant de (*աներեւութէ*
մը առաջ) :

ԹԵԱԿԱՆ ԱՆՑԵԱԼ : CONDITIONNEL PASSÉ

Այս ժամանակը կը շինուի օժանդակին թէական
ներկայէն և բային ընդունելութիւն անցեալէն : Թէա-
կան անցեալն ալ իւր ետեւէն si ով գերակատար կ'ու-
ղէ . զոր օրինակ , J'aurais parlé, si j'avais fait. . .
Խօսած կ'ըլլայի , եթէ . . . քրած ըլլայի :

J'aurais, tu aurais, il aurait parlé.
 Nous aurions, vous auriez, ils auraient parlé.
 Je serais, tu serais, il serait parti; elle serait partie.
 Nous serions, vous seriez, ils seraient partis; elles seraient parties.

Եթէ ստակս ընդունած ըլ- Si j'avais reçu mon ar-
լայի , նոր մուճակներ gent, j'aurais acheté des
գնած կ'ըլլայի . souliers neufs.

Եթէ կանուխ ելած ըլլայիք, Si vous vous étiez levé de
հարուխ առած չէիք ըլ- bonne heure, vous ne
լար . vous seriez pas enrhumé.

Եթէ ձեռուրները լուացած S'il s'était lavé les mains,
ըլլար , զանոնք սրբած il se les serait essuyées.
կ'ըլլար .

Եթէ իրենց ծեր ձին ծա- S'ils s'étaient défait de
խած ըլլային , լաւագոյն leur vieux cheval, ils
մը հայթայթած կ'ըլլային . s'en seraient procuré un
 meilleur.

- Եթէ զայս գիտնայի, տար-** Si je savais cela, je me
բեր կը վարուէի . comporterais différemment.
- Եթէ զայս գիտցած ըլլայի,** Si j'avais su cela, je me
այլազգ վարուած կ'ը- serais comporté autrement.
լայի .
- Եթէ ասիկա գիտցած ըլ-** Si tu t'étais aperçu de ce-
լայիր, խաբուած չէիր ըլ- la, tu ne te serais pas
լար . trompé.
- Գաղիերէն կը սորվէի՞ք, ե-** Apprendriez-vous le fran-
թէ ես սորվէի . çais, si je l'apprenais ?
- Կը սորվէի, եթէ դուք սոր-** Je l'apprendrais, si vous
վէիք . l'appreniez.
- Գերմաներէն սորված կ'ըլ-** Auriez-vous appris l'Alle-
լայի՞ք, եթէ ես սորված mand, si je l'avais ap-
ըլլայի . pris ?
- Սորված կ'ըլլայի, եթէ դուք** Je l'aurais appris, si vous
սորված ըլլայիք . l'aviez appris.
- Գաղիա կ'երթայի՞ք, եթէ** Iriez-vous en France, si
ձեզի հետ երթայի . j'y allais avec vous ?
- Կ'երթայի, եթէ ինծի հետ** J'(y) irais si vous y alliez
երթայիք . avec moi.
- Գերմանիա գացած կ'ըլլա-** Seriez-vous allé en Alle-
յի՞ք, եթէ ձեզի հետ magne, si j'y étais allé
գացած ըլլայի . avec vous ? .
- Դուրս կ'ելլէի՞ք, եթէ ես** Sortiriez-vous, si je res-
տուներ մնայի . tais à la maison ?
- Տունը կը մնայի, եթէ դուք** Je resterais à la maison,
դուրս ելլէիք . si vous sortiez.
- Նամակ մը գրած կ'ըլլայի՞ք,** Auriez-vous écrit une let-
եթէ տոմսակ մը գրած tre, si j'avais écrit un
ըլլայի . billet ?
- Ահա գիրքս .** Voilà, voici mon livre.
- Ահա նա .** Le voilà ; (իդ.) la voilà.

Ահա նոքա .	Les voici.
Ահա ես .	Me voici.
Ահա ինչու համար .	Voilà pourquoi.
Ահա ինչու համար կ'ըսեմ .	Voilà pourquoi je le dis.
Ոտուըններս կը մսին .	J'ai froid aux pieds.
Ոտուընները կը մսին .	Il a froid aux pieds.
Ձեռուընները (կին) կը մսին .	Elle a froid aux mains.
Բոլոր մարմնովս կը մսիմ .	J'ai froid par tout le corps.
Գլուխս կը ցաւի .	La tête me fait mal.
Սրունը կը ցաւի .	La jambe lui fait mal.
Քովը կը ցաւի .	Il a mal au côté.
Լեզուն շատ կը ցաւի .	La langue lui fait bien mal.
Սկաւառակ մը (թապաղ) .	Une assiette.
Փեսայ .	Le beau-fils, le gendre.
Խորդ որդի , ուրջու .	Le beau-fils.
Հարս , նու .	La belle-fille, la bru.
Խորթ աղջիկ .	La belle-fille.
Յառաջադիմութիւն .	Le progrès.
Յառաջադիմութիւն ընել .	Faire des progrès.
Ուսմանց , գիտութեանց	Faire des progrès dans les
մէջ յառաջադիմութիւն	études, dans les sciences.
ընել .	
Հիւանդութեան մը յառա-	Le progrès <i>կամ</i> les pro-
ջադիմութիւնը կամ յա-	grès d'une maladie.
ռաջդիմութիւնները .	
Աներ , խորթ հայր .	Le beau-père.
Զոքանչ , խորթ մայր .	La belle-mère.

185. Հրահանգ

Բան մը կը մոռնայի՞ք, երբ դպրոց կ'երթայիք .
 —Ստէպ մեր գիրքերը կը մոռնայինք . —Ո՛ր կը մոռ-
 նայիք . —Դպրոցը կը մոռնայինք . —Բան մը կը մոռ-
 նայի՞նք . —Բան մը չէինք մոռնար . —Ձեր մայրը մէ-
 կուն համար կ'աղօթէ՞ր, երբ եկեղեցի կ'երթար . —Իւր
 տղոցը համար կ'աղօթէ՞ր . —Երբ ձեր ստակը կ'ընդու-
 նէիք, ի՞նչ կ'ընէիք . —Աղէկ գիրքեր գնելու կը գոր-
 ծածէինք . —Ձերինն ալ կը գործածէի՞ք գիրքեր գնե-
 լու . —Ոչ, մենք կը գործածէինք աղքատաց օգնելու .
 —Ձեր դերձակին չէի՞ք վճարեր . —Կը վճարէինք .
 —Միշտ կանխիկ կը վճարէի՞ք, երբ վաճառականէն կը
 գնէիք . —Միշտ կանխիկ կը վճարէինք, քանզի երբեք
 ապառիկ չէնք գներ . —Ձեր քոյրը յաջողեցա՞ւ ձեր
 գուլպաները նորոգելու . —Յաջողեցաւ . —Ձեր մայրը
 եկեղեցիէն դարձա՞ւ (եկա՞ւ) . —Դեռ չեկաւ . —Ձեր
 մայրն ո՞ր գնաց . —Եկեղեցին գնաց . —Մեր հօրեղ-
 բօր աղջկունք ո՞ր գացին . —Նուագածուծեան գա-
 ցին . —Դեռ անկէ չեկա՞ն . —Դեռ չեկան :

186. Հրահանգ

Ո՞վ է հոն . —Ես եմ . —Այս մարդիկն ո՞վ են .
 —Օտարականներ են որ ձեզի խօսել կ'ուզեն . —Ո՞ր
 երկրէն են . —Ամերիկացի են . —Ո՛ր է գիրքս .
 —Ահա . —Հապա գրի՞չս . —Ահա . —Ո՛ր է ձեր
 քոյրը . —Ահա նա . —Մեր հօրեղբօր աղջկունք ո՞ր
 են . —Ահա նոքա . —Ո՛ր էք, ժան . —Ահա ես .
 —Ձեր տղաքն ինչո՞ւ Գաղիա կը բնակին . —Գաղիերէն
 սորվել կ'ուզեն . ահա ինչու համար Գաղիա կը բնակին .
 —Ինչո՞ւ կրակին մօտ նստած էք . —Ձեռուըներս և
 ոտուըներս կը մսին . ահա ինչու համար կրակին մօտ
 նստած եմ . —Ձեր քրոջը ձեռուըները կը մսի՞ն . —Ոչ,
 այլ ոտուըները կը մսին . —Ձեր տիկին հօրաքոյրն ի՞նչ

ունի . — Սրունը կը ցաւի . — Այս կինն ի՞նչ ունի .
 — Անոր լեզուն շատ կը ցաւի . — Ինչո՞ւ չէք ուտեր .
 — Ախորժակ ունենալէս առաջ պիտի չ'ուտեմ . — Ձեր
 քոյրն ախորժակ ունի՞ . — Ախորժակ ունի . (անօթի է) .
 ահա ինչու համար այնչափ կ'ուտէ . — Եթէ կարդացիք
 ձեզի փոխ տուած գիրքերս , ինչո՞ւ զանոնք ինծի չէք
 տար . — Անգամ մ'ալ կարդալու միտք ունիմ . ահա
 ինչու համար զանոնք դեռ ձեզի չտուի . բայց երկ-
 րորդ անգամ կարդացած ըլլալուս պէս՝ կու տամ .
 — Մուճակներս ինչո՞ւ չբերիք . — Շինուած չէին . ահա
 ինչու համար չբերի . բայց հիմա (ահա) կը բերեմ . ահա
 նոքա . — Ձեր քոյրն իւր համարներն ինչո՞ւ չսորվեցաւ .
 — Իւր ընկերին հետ պտոյտ մը ընկլու գնաց . ահա
 ինչու համար չսորվեցաւ . բայց կը խոստանայ վաղիւ
 սորվել , եթէ զանի չէք յանդիմաներ :

187. Հրահանգ

Ստակ կ'ունենայի՞ք , եթէ ձեր հայրն հոս ըլլար .
 — Կ'ունենայի , եթէ հոս ըլլար . — Քոհ եղած կ'ըլլա-
 յի՞ք , եթէ գիրքեր ունեցած ըլլայի . — Շատ գոհ ե-
 ղած կ'ըլլայի , եթէ ունեցած ըլլայիք . — Պառիկ եղ-
 բայրս գոված կ'ըլլայի՞ք , եթէ խելօք եղած ըլլար .
 — Եթէ խելօք եղած ըլլար , ստուգիւ զանի ոչ միայն
 գոված , այլեւ սիրած , պատուած և վարձատրած
 կ'ըլլայի . — Կը գովուէի՞նք , եթէ մեր համարներն ը-
 րած ըլլայինք . — Եթէ անսխալ ընէիք , կը գովուէիք
 և կը վարձատրուէիք . — Եղբայրս պատժուած պիտի
 չըլլար , եթէ իւր համարներն ըրած ըլլար . — Պատ-
 ժուած չէր ըլլար , եթէ զանոնք քրած ըլլար . — Քոյրս
 գովուած կ'ըլլար , եթէ յաջողակ եղած չըլլար . — Ստու-
 գիւ գովուած չէր ըլլար , եթէ շատ յաջողակ եղած
 չըլլար , և եթէ առտուընէ մինչև իրիկուն աշխատած
 չըլլար . — Ինծի բան մը կ'ուտայի՞ք , եթէ շատ խելօք
 ըլլայի . — Եթէ շատ խելօք ըլլայիք , և եթէ ազէկ աչ-

խատէիք , գեղեցիկ գիրք մը կ'ուտայի . —Ձեր քրոջը գրած կ'ըլլայի՞ք , եթէ Բարիզ գացած ըլլայի . —Անոր գրած կ'ըլլայի և անոր ղրկած կ'ըլլայի գեղեցիկ բան մը , եթէ հոն գացած ըլլայիք . —Կը խօսէի՞ք , եթէ ձեզ մտիկ ընէի . —Կը խօսէի , եթէ զիս մտիկ ընէիք , և եթէ ինծի պատասխանէիք . —Մօրս խօսած կ'ըլլայի՞ք , եթէ զանի տեսած ըլլայիք . —Եթէ զանի տեսած ըլլայի , անոր խօսած կ'ըլլայի , և աղաչած կ'ըլլայի որ ձեզի ոսկիէ գեղեցիկ ժամացոյց մը ղրկէր :

188. Հրահանգ

Լուի ԺԴ-ի սենեկապետներէն (valet de chambre) մէկը , այս Թագաւորէն կը խնդրէր , երբ անիկա անկողին կը մտնէր , առաջին նախագահին (le premier président) յանձնել (recommander) դատ մը զոր իւր աներոջը դէմ ունէր , և կ'ըսէր , զանի (զԹագաւորն) ստիպելով . « Բարէ , Տէր (Sire) , խօսք մը միայն ըսէք՝ բաւական է » (vous n'avez qu'un mot à dire) : « Այո » , ըսաւ Լուի ԺԴ . « այդ հոգս չէ » (ce n'est pas de quoi je suis en peine) բայց ըսէ ինծի , եթէ աներոջը տեղն (à la place) ըլլայիր , գոհ կ'ըլլայի՞ր , եթէ այն խօսքն (mot) ըսէի » :

Եթէ մարդիկը գային , անոնց խմելու բան մը տալ պէտք էր . —Եթէ կարենար ասիկա ընել , անիկա ընել պիտի ուզէր . —Միշտ յոյս ունեցած եմ (se flatter) սիրելի եղբայրս , որ զիս կը սիրէք այնչափ որչափ ես ձեզ կը սիրեմ . բայց հիմա կը տեսնեմ որ խաբուած եմ . —Կ'ուզէի գիտնալ , ինչո՞ւ համար առանց ինձ պատելու գացիք . —Լսեցի (apprendre) , սիրելի քոյրս , որ ինծի սրդողած էք , վասն զի առանց ձեզ պատելու գացի . —Կ'ապահովեմ զձեզ որ , եթէ գիտցած ըլլայի թէ հիւսանդ չէիք , ձեզ առնելու եկած կ'ըլլայի . բայց ձեր առողջութեան վրայ ձեր բժիշկէն տեղեկութիւն առի , և ինծի ըսաւ որ դուք ութ օրէ ի վեր անկողինն էիք :

189. Հրահանգ

Գաղիացի պաշտօնակալ մը Վիէնայի արքունիքը հասած (եկած) ըլլալով, Թերեզա կայսրուհին անոր հարցուց, թէ կը կարծէ՞ր արդեօք որ Ա. Իշխանուհին զոր նախընթաց իրիկունը (la veille) տեսած էր, իրօք աշխարհիս ամենէն գեղեցիկ կինն էր, ինչպէս որ կ'ըսուէր. «Տիկին», պատասխանեց պաշտօնակալը, «երէկ այնպէս կը կարծէի». — Այս միսն ի՞նչպէս կը գտնէք. — Շատ աղէկ կը գտնեմ. — Այս ձուկէն կտոր մը խընդրելու կը համարձակիմ. — Եթէ շնորհք կ'ընէք ձեր սկաւառակն ինծի տալու (passer), ձեզի կու տամ անկէ. — Կ'ուզէ՞ք շնորհ ընել գաւաթս լեցունել (verser à boire). — Շատ հաճութեամբ. — Կիկերոն իւր փեսային, որ շատ փոքր էր, քովը (մէջքը) երկայն սրով գալը (**) տեսնելով, ըսաւ. « Փեսաս այդ սուրին ո՞վ կապեց » :

(*) Voici, ահա . մօտաւոր բանի՞ մը համար կ'ըսուի . voilà, հեռաւորի մը համար :

(**) Հայերէն կ'ըսենք՝ Մէկուն գալը տեսնել, մէկուն լալը լսել, եւ . Գաղիերէն պէտք է ըսել, Մէկը գալ տեսնել, մէկը լալ լսել, զորօրինակ . Je vois votre frère venir, ձեր եղբօրք գալը կը տեսնեմ . J'entends pleurer l'enfant, տղուն լալը կը լսեմ : Այս տեսակ խօսքերու մէջ աներեւոյթը՝ venir, pleurer, կը նշանակեն venant, pleurant եւ ստորագիւ են . J'entends pleurer l'enfant, կը նշանակէ՝ J'entends l'enfant pleurant, այսինքն՝ կը լսեմ տղան լացող, որ կու լայ :

ԿԱ. ԴԱՍ. SOIXANTE-ET-UNIÈME LEÇON

Ձեր հօրաքոյրն ի՞նչ եղաւ . Qu'est devenue votre tante?
 Ձեմ գիտեր ինչ եղաւ . Je ne sais pas ce qu'elle
 est devenue.

Ձեր քոյրերն ի՞նչ եղան . Que sont devenues vos
 sœurs ?

Ձեմ կրնար ըսել ձեզի թէ Je ne peux pas vous dire
 ինչ եղան . ce qu'elles sont devenues.

Մեռնել, մեռած, մեռեցիւք . Mourir () ; mort ; mou-
 rant.*

Կը մեռնիմ, կը մեռնիս, կը Je meurs, tu meurs, il
 մեռնի . meurt. [ԽԶ.)

Պատի մեռնի՞ք . Mourrez-vous ? (Տես Դաս

Պատի մեռնիմ . Je mourrai.

Այրն այս առտու մեռաւ , L'homme est mort ce ma-
 կինն ալ մեռաւ . tin, et la femme est
 morte aussi.

Գինին աղէկ կը ծախուի . Le vin se vend bien.

Գինին գալ տարի աղէկ Le vin se vendra bien l'an-
 պիտի ծախուի . née prochaine.

Այս դուռը դիւրաւ կը Cette porte se ferme faci-
 գոցուի . lement.

Այս պատուհանը դիւրաւ Cette fenêtre ne s'ouvre
 չի բացուիր . pas facilement.

Այս նկարը հեռուէն կը Ce tableau se voit de loin.
 տեսնուի .

Հեռուէն . De loin.

Չմեռուան զգեստներն ա- Les vêtements d'hiver ne
 մառը չեն կրուիր (տար- se portent pas en été.
 ուիր) .

Ասիկա չըսուիր . Cela ne se dit pas.

Ասիկա չըմբռնուիր . Cela ne se conçoit pas.

<i>Ըմբռնել, հասկնալ .</i>	<i>Concevoir.</i>
Յայտնի է .	C'est clair.
Ըստ պարագայից .	Selon les circonstances.
Պարագան .	La circonstance.
Կրնայ ըլլալ .	C'est selon.
Գոհ, ուրախ .	Bien aise, content de . . .
Տխուր, վշտացած .	Fâché.
Հարուստ էք .	Etes-vous riche ?
Եմ .	Je le suis. [jolies ?
Կանայք շատ գեղեցիկ են .	Les femmes sont-elles bien
են . հարուստ և գեղեցիկ են .	Elles le sont; elles sont riches et belles.
Գաղիացի՞ էք .	Etes-vous de France ?
Եմ .	J'en suis.
Ո՞ր երկրէն է .	De quel pays est-elle ?
Գաղիայէն (Գաղիացի) է .	Elle est de France.
Կը վշտանայի՞ք (չէի՞ք ուզեր) հարուստ ըլլալ .	Seriez-vous fâché d'être riche ?
Չէի վշտանար .	Je n'en serais pas fâché.
<i>Մեկոյն դեմ վշտանալ .</i>	<i>Etre fâché contre quelqu'un. [chose.</i>
<i>Բանի մը համար վշտանալ .</i>	<i>Etre fâché de quelque</i>
Ի՞նչ բանի վրայ վշտացած էք .	De quoi êtes-vous fâché? [fait.
Ըրած ըլլալնուդ վշտացած վշտացած եմ .	Etes-vous fâché de l'avoir J'en suis fâché.
Քաղաքավար, մարդասէր .	Honnête, civile, obligeant.
[Դի .	
Անքաղաքավար, սամար-	Malhonnête. [geant.
Անքաղաքավար, կոպիտ .	Impoli, incivil, désobli-
Երջանիկ .	Heureux, (էէ.) heureuse.
Թշուառ .	Malheureux, (էէ.) malheureuse.

Գիւրիւն .	Facile .
Դժուարիւն .	Difficile .
Օգտակար .	Utile .
Անօգուտ .	Inutile .
Թեթեւ .	Léger .
Ծանր .	Lourd .
Շատ գրեւ օգտակար է .	Est-il utile d'écrire beaucoup ?
Օգտակար է .	C'est utile .
Ուրիշին ինչքն առնուլ աղէկ է .	Est-il bien de prendre le bien d'autrui ?
Չար է .	C'est mal .
Աղէկ չէ .	Ce n'est pas bien .
Աղէկ .	Bien .
Գէշ, չար .	Mal .
Ասիկա ի՞նչ բանի օգտակար է .	A quoi cela est-il bon ?
Ասիկա բանի մը օգտակար չէ .	Cela n'est pas bon à rien .
Այս ի՞նչ է .	Qu'est ce que c'est que
Չեմ գիտեր ինչ է .	Je ne sais pas ce que c'est .
Ի՞նչ է .	Qu'est ce que c'est ?
Չեմ գիտեր ինչ է .	Je ne sais ce que c'est .
Ի՞նչպէս կը կոչուիք (ձեր անունն ի՞նչ է) .	Comment vous appelez-vous ?
Շարլ կը կոչուիմ .	Je m'appelle Charles .
Ասիկա Գաղիերէն ի՞նչպէս կը կոչուի .	Comment cela s'appelle-t-il en français ?
Ասիկա Գաղիերէն ի՞նչպէս կ'ըսուի .	Comment dit-on cela en français ?
Ասիկա ի՞նչպէս կը կոչուի .	Comment appelle-t-on cela ?
Գէորգ երրորդ .	George Trois .

ԴԻՏ. Ա. Թագաւորաց և ուրիշ իշխանաց համար Գաղիերէն փոխանակ դասականի (ordinal), բացարձակ (cardinal) Թուականները կը գործածուին, բաց առաջին և երկրորդէ. ուստի կ'ըսուի՝ Louis quatorze, փոխանակ ըսելու quatorzième. Լուսովիկոս ջոքթաւասաներոյ : Բայց կ'ըսուի Henri premier, կամ second, Հենրիկոս առաջին կամ երկրորդ : Կրնայ ըսուիլ նաև Henri deux, Հենրիկոս երկրորդ : Կարողս հինգերորդ կայսեր և Սեքստոս հինգերորդ Պապին համար Quint բառը կը գործածուի, այսպէս. Charles-Quint, Sixte-Quint, փոխանակ Charles cinq, Sixte cinq ըսելու :

Կարողս հինգերորդ այլ և Charles-Quint parlait couramment différentes langues européennes.
 Եւրոպա, եւրոպական. L'Europe, européen.
 Վարժ (ջուրի պէս խօսել). Couramment.

Մտնաւանդ քան . . . Plutôt que de . . .

Ստակս վատնելու տեղ՝ մանաւանդ կը պահեմ. Plutôt que de dissiper mon argent, je le garderai.
 Կը վճարեմ մանաւանդ քան թէ կ'երթամ անոր տունը. Je le payerai plutôt que d'aller chez lui.
 Կ'այրեմ մանաւանդ վերարկուն քան թէ զայն կը կրեմ. Je brûlerai plutôt l'habit que de le porter.

Ինէ շատ (կանուխ) հասաւ. Il est arrivé plus tôt que moi.

Կիսամաշ հանդերձ մը. Un habit à demi usé.
 Բաները վեր ի վերոյ ընել. Faire les choses à demi.

ԴԻՏ. Բ. Plutôt, կը նշանակէ մանաւանդ. զատ գրուելով, plus tôt, կը նշանակէ աւելի կանուխ :

190. Հրահանգ

Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ եղաւ . — Ձեզի ըսեմ ինչ եղաւ . ահա աթոռը որուն վրայ յաճախ կը նստէր . — Մեռա՞ն . — Մեռաւ . — Ե՞րբ մեռաւ . — Մեռաւ , երկու տարի կայ . — Շատ կը ցաւիմ . — Ինչո՞ւ չէք նստիր : — Եթէ քովս կենալ կ'ուզէք , կը նստիմ . բայց եթէ կ'երթաք , ձեզի հետ կ'երթամ . — Ձեր հօրաքոյրն ի՞նչ եղաւ . — Ձեմ գիտեր ինչ եղաւ . — Կ'ուզէ՞ք ինծի ըսել , ինչ եղաւ ձեր քոյրը . — Կ'ուզեմ ըսել ինչ եղաւ . — Մեռա՞ն . — Չմեռաւ . — Ի՞նչ եղաւ . — Վիէնա գնաց . — Ձեր քոյրերն ի՞նչ եղան . — Ձեմ կրնար ձեզի ըսել թէ ինչ եղան , քանզի երկու տարի է որ զանոնք տեսած չեմ . — Ձեր ծնողքը դեռ կենդանի՞ են . — Մեռան . — Տ՛րչափ ատեն է որ ձեր հօրեղբօր աղջիկը մեռած է . — Վեց ամիս է որ մեռած է . — Գինին անցած տարի աղէկ կը ծախուէ՞ր . — Չափազանց աղէկ չէր ծախուեր , բայց գալ տարի աղէկ պիտի ծախուի . քանզի շատ պիտի ըլլայ , և սուղ պիտի չըլլայ . — Ինչո՞ւ դուռը կը բանաք . — Չէ՞ք տեսներ թէ ինչպէս ծուխ է հոս . — Կը տեսնեմ , բայց պէտք է պատուհանը բանալ փոխանակ դուռը բանալու . — Պատուհանը դիւրաւ չի բացուիր . ահա ինչու համար (վասն որոյ) դուռը կը բանամ . — Ե՞րբ պիտի գոցէք . — Այլ եւս ծուխ (մուխ) չըլլալուն պէս պիտի գոցեմ . — Յաճախ ձկնորսութեան կ'երթայի՞ք , երբ այս երկրին մէջ էիք . — Յաճախ ձկնորսութեան և որսի կ'երթայինք . — Եթէ մեզի հետ դալ կ'ուզէք , հօրս դռեակը պիտի տեսնէք . — Շատ բարի . (մարդասէր) էք , տէր . բայց արդէն տեսած եմ այն դռեակը (տունը) :

191. Հրահանգ

Հօրս դղեակը ե՞րբ տեսաք . — Անցեալ տարի ճամբորդելով տեսայ . — Շատ գեղեցիկ դղեակ մ'է , և հեռուէն կը տեսնուի . — Ասիկա ի՞նչպէս կ'ըսուի . — Ասիկա չըսուիր . չըմբռնուիր (չի հասկցուիր) . — Ձեր լեզուին մէջ ամէն բան չի՞ բացատրուիր . — Ամէն բան կը բացատրուի (exprimer) , բայց ոչ ինչպէս ձերինին մէջ . — Վաղը կանուխ պիտի ելլէ՞ք . — Կրնայ ըլլալ (c'est selon) . եթէ կանուխ կը պառկիմ , կանուխ կ'ելլեմ . բայց եթէ ուշ կը պառկիմ , ուշ կ'ելլեմ . — Տղաքս կը սիրէ՞ք . — Եթէ խելօք են , պիտի սիրեմ . — Վաղը մեզի հետ պիտի ճաշէ՞ք . — Եթէ սիրած կերակուրներս պատրաստել կու տաք , ձեզի հետ կը ճաշեմ . — Կարդացի՞ք նամակը զոր այս առտու ընդունեցաք . — Դեռ չբացի . — Ե՞րբ պիտի կարդաք . — Ժամանակ ունենալուս պէս պիտի կարդամ . — Ասիկա ի՞նչ բանի օգտակար է . — Ասիկա բանի մը օգտակար չէ . — Ինչո՞ւ գետնէն վերցուցիք . — Վերցուցի , ձեզի ցուցնելու համար . — Կրնա՞ք ըսել ինծի թէ ինչ է . — Ձեմ կրնար ըսել , քանզի չեմ գիտեր . բայց եղբօրս պիտի հարցունեմ , ան ձեզի կ'ըսէ . — Ո՞ւր գտաք . — Անտառին մօտ գետակին եղերքը գտայ . — Հեռուէ՞ն տեսաք . — Հեռուէն տեսնելու պէտք չունէի , քանզի գետակին քովէն կ'անցնէի . — Այսպիսի բան մը երբեք տեսած էք . — Երբեք . — Շատ խօսել օգտակար՞ է . — Կրնայ ըլլալ . երբ օտար լեզու մը սորվել կ'ուզուի , օգտակար է շատ խօսել . — Գրե՛լ այնպէս օգտակար է ինչպէս խօսել . — Խօսելն աւելի օգտակար է քան գրել . բայց օտար լեզու մը սորվելու համար , երկուքն ալ պէտք է ընել . — Օգտակար է գրել ինչ որ կ'ըսուի . — Ասիկա անօգուտ է :

192. Հրահանգ

Այս գիրքն ո՞ւր (ուստի՞) առիք. — Ձեր բարեկամին սենեակէն առի. — Ուրիշներուն գիրքերն առնելն ազէկ է. — Աղէկ չէ, գիտեմ. բայց անոր պէտք ունէի, քանզի կարդալուս պէս անոր պիտի տամ (ետ դարձունեմ). — Ի՞նչպէս կը կոչուիք. — Կիցեոմ կը կոչուիմ. — Ձեր քոյրն ի՞նչպէս կը կոչուի. — Լէոնորա կը կոչուի. — Ինչո՞ւ Շարլ իւր քրոջմէն կը գանգատի. — Վասն զի անիկա անոր գրիչներն առաւ. — Այս տղաք որմէ՞ կը գանգատին. — Ֆրանսուա կը գանգատի Լէոնորայէ, և Լէոնորա՝ Ֆրանսուայէ. — Ո՞վ իրաւունք ունի. — Երկուքն ալ իրաւունք չունին. քանզի Լէոնորա կ'ուզէր Ֆրանսուայի գիրքերն առնուլ, և Ֆրանսուա՝ Լէոնորայիները. — Բասինի գործերը որո՞ւ փոխ տուիք. — Առաջին հատորը Կիցեոմի փոխ տուի, և երկրորդը՝ Լուիզային. — Ասիկա Գաղիերէն ի՞նչպէս կ'ըսուի. — Ասիկա այսպէս կ'ըսուի. — Ասիկա Գերմաներէն ի՞նչպէս է. — Ասիկա Գերմաներէն չըսուիր. — Գերձակը ձեր նոր վերարկուն բերա՞ւ. — Բերաւ, բայց ինծի չըլլար (կամ չի վայել). — Ուրիշ մը պիտի չինէ՞. — Ուրիշ մը պիտի չինէ. քանզի կ'ուզեմ ետ տալ մանաւանդ քան թէ կրեւ (հագնել) (plutôt que de le porter, je le donnerai). — Այս ձին պիտի գործածէ՞ք. — Չեմ գործածեր. — Ինչո՞ւ չէք գործածեր. — Քանզի չի վերաբերիր ինծի. — Չայն պիտի վճարէ՞ք. — Կ'ուզեմ վճարել մանաւանդ քան թէ գործածել. — Այս գեղեցիկ գիրքերն որո՞ւ կը վերաբերին. — Կիցեոմի կը վերաբերին. — Ո՞վ զանոնք անոր տուաւ. — Հայրը. — Չանոնք պիտի կարդայ՞. — Պիտի պատուէ մանաւանդ քան թէ պիտի կարդայ. — Ասիկա ձեզի ո՞վ ըսաւ. — Ինք ըսաւ :

193. Հրահանգ

Այս տիկինը ո՞ր երկրէն է . — Գաղիայէ է . — Գաղիայէ՞ (գաղիացի՞) էք . — Ոչ , Գերմանիայէ եմ . — Ինչո՞ւ ձեր գգեստները նորոգելու չէք տար . — Չարժեր , քանզի ինծի նոր հանդերձներ պէտք են . — Չեր կրած հանդերձն աղէկ չէ՞ . — Կէս մաշած հանդերձ մ'է , և բան մը չարժեր . — Կը վշտանայի՞ք , եթէ ձեր մայրը հասնէր . — Չէի վշտանար . — Չեր քոյրը կը վշտանար , եթէ հարուստ ըլլար . — Չէր վշտանար . — Մէկուսն դէմ վշտացած (սրդողած) էք . — Վշտացած եմ Լուիզայի դէմ որ օրերայի գնաց առանց բան մը ըսելու ինծի . — Ո՞ւր էիք , երբ այն դուրս ելաւ . — Իմ սենեակս էի . — Կ'ապահովեմ ձեզ որ անիկա շատ վշտացած է . քանզի եթէ գիտցած ըլլար թէ դուք ձեր սենեակն էք , ձեզ կանչած կ'ըլլար , ձեզ իւր հետը օրերան տանելու համար . — Շարլ հինգերորդ որ շատ եւրոպական լեզուներ վարժ կը խօսէր՝ սովորութիւն ունէր ըսելու թէ , սպաներէն պէտք է խօսել աստուածոց հետ . իտալերէն՝ բարեկամուհւոյն հետ . գաղիերէն՝ բարեկամին հետ . գերմաներէն՝ զինուորաց հետ . անգլիերէն՝ սագերուն հետ . ունկարերէն՝ ձիերու հետ , և պոհմերէն՝ գիւրն հետ :

ԿԲ. ԴԱՍ. SOIXANTE-DEUXIÈME LEÇON

Գաղով . *Quant à.*
 ինծի գաղով . *Quant à moi.*

Այս բանին գալով , չեմ *Quant à cela, je ne sais*
 գիտեր թէ ինչ ըսեմ . *que dire.*

ԴԻՏ. Ա. Գաղիերէն երբեմն գիմաւոր բայի տեղ ասերեւոյթ կը գործածուի , և այն ատեն աներեւոյթէն առաջ եղած բայը առանց *pas* ի մինակ *ne* ով բացասական կ'ըլլայ , և աներեւոյթէն առաջ *que* կը դրուի :

Ձեմ գիտեր ինչ ընեմ .	Je ne sais que faire.
Ձեմ գիտեր ուր երթամ .	Je ne sais où aller.
Ձեմ գիտեր ինչ պատաս- խանեմ .	Je ne sais que répondre.
Ձենք գիտեր ինչ պիտի դեննք .	Nous ne savons qu'acheter.
Հիւանդութենէ մը մեռնել .	Mourir d'une maladie.
Ծաղկէ մեռաւ .	Elle est morte de la petite vérole.
Տրամութենէն մեռաւ .	Elle est morte de chagrin.
Ծաղիկը .	La petite vérole.
Ջերմը .	La fièvre.
Օրընդմէջ ջերմ .	La fièvre intermittente.
Կաթուածը .	L'apoplexie, l'attaque d'apoplexie.
Ջերմ բռնեց .	{ Il avait un accès de fièvre. { La fièvre l'a pris.
Ջերմը նորէն բռնեց .	La fièvre l'a repris.
Կաթուածէ զարնուեցաւ .	Il a été frappé d'apoplexie.
Զարնել .	Frapper.
Մտոյգ .	Sûr, (*) sûre.
Մտոյգ եմ .	J'en suis sûr, je suis sûr de cela.
Մտոյգ եմ որ հասաւ .	Je suis sûr qu'elle est ar- rivée.
Մտոյգ եմ .	J'en suis sûr.
Բան մը պատահեցաւ .	Il est arrivé quelque chose.
Բան մը չպատահեցաւ .	Il n'est rien arrivé.
Ի՞նչ պատահեցաւ .	Qu'est-il arrivé ?
Անոր ի՞նչ պատահեցաւ .	Que lui est-il arrivé ?
Անոր արկած մը պատահե- ցաւ .	Il lui est arrivé un acci- dent.

Թափել, ընցումել .
 Έρραουρ ւը .

Verser.
Une larme.

Արցունք թափել .

Verser des larmes.

Խմելու համար լեցունել
 (գաւաթը) . [խմելու .

Verser à boire.

[homme.

Այս մարդուն կը լեցունեմ

Je verse à boire à cet

Արտասուալից աչօք .

Les larmes aux yeux.

Քաղցր, հեզ .

Doux, (էէ-) douce.

Թթու .

Sur, acide.

Անոյշ գինի .

Du vin doux.

Քաղցր օդ .

Un air doux.

Քաղցր զեփիւռ .

Un doux zéphir.

Քաղցր քուն .

Un doux sommeil.

Բան մը այնպէս քաղցր չը-
 ներ կեանքը, որչափ մեր
 բարեկամներուն ընկե-
 րու թիւնն ու կենակցու-
 թիւնը .

Rien ne rend la vie si douce
 que la société et le com-
 merce de nos amis.

Երթալ .

Se rendre à...

Բանակը, իւր գունդը եր-
 թալ .

Se rendre à l'armée, à son
 régiment.

Բանակ մը .

Une armée.

Գունդ մը .

Un régiment.

Այն տեղը գացի .

Je me suis rendu à cet
 endroit.

Հոն գնաց .

Il s'y est rendu.

Պոռայ, գոչել .

Crier.

Օգնել .

Aider (հայց . փոքի . նս,
 իրսկ նաքք աներնայթը
 à ով) :

Անոր կ'օգնեմ զայն ընելու .

Je l'aide à le faire.

Ձեզի կ'օգնեմ գրելու .

Je vous aide à écrire.

Կուզեմ ձեզի օգնել աշխատելու .	{ Je veux vous aider à travailler. [vailler. Je vous aiderai à tra-
Օգնութեան կանչել .	
Օգնութիւնը .	Crier à l'aide. Appeler au secours.
Մ'եկոսն վրայ տեղեկութիւն տունոյ .	L'aide, le secours. S'informer de quelqu'un.
Այն պնակն ինծի տալու չնորհք ընել կ'ուզէ՞ք .	Voulez-vous avoir la bonté de me passer ce plat? կամ Voulez-vous me passer ce plat, s'il vous plaît? կամ Veuillez me passer ce plat.
Եթէ կը հաճիք. Շնորհք ըրէք .	S'il vous plaît.
Ինչպէս որ կը հաճիք .	Commè il vous plaira.
Դռոտը զարնել .	Frapper 1. à la porte.
Մ'եկոսն վստահել .	Se fier 1. à quelqu'un.
Մ'եկոսն շփտահել .	Se défier de quelqu'un.
Այս մարդուն կը վստահի՞ք .	Vous fiez-vous à cet homme?
Անոր կը վստահիմ .	Je me fie à lui.
Ինծի կը վստահի .	Il se fie à moi.
Ամէն մարդու վստահելու չէ .	Il ne faut pas se fier à tout le monde.
Խնտայ, խնտացած, խընտարով .	Rire (*) de; ri; riant.
Կը խնտամ, կը խնտաս, եւ .	Je ris, tu ris, il rit.
Ասոր վրայ կը խնտա՞ք .	Riez-vous de cela?
Կը խնտամ .	J'en ris.
Ի՞նչ բանի վրայ կը խնտան .	De quoi rient-ils, (է.) elles?

<i>Մ'հիտան երեսին խնտայ , ծաղրել .</i>	<i>Rire au nez de quel- qu'un.</i>
<i>Ջանի ծաղրեցինք .</i>	Nous lui avons ri au nez.
<i>Ժաղրել սկիչ .</i>	} <i>Se rire, se moquer de quelqu'un. Plaisanter quelqu'un.</i>
<i>Ձեզ կը ծաղրեմ .</i>	
<i>Մեզ կը ծաղրեի՞ք .</i>	Je me ris (me moque) de vous.
<i>Ձեզ չէինք ծաղրեր . Լեցուն .</i>	Vous riez-vous de nous ? (Դաս Դ.) [de vous.
<i>Գիրք մը լի սխալով .</i>	Nous ne nous rions pas Plein, rempli.
<i>Մ'իջոցներն ունենայ .</i>	Un livre plein de fautes. <i>Avoir les moyens de.</i>
<i>Այս ձին գնելու միջոցներն ուներ՞ք .</i>	Avez-vous les moyens d'a- cheter ce cheval ?
<i>Միջոցներն ունիմ .</i>	J'en ai les moyens.
<i>Միջոցները չունիմ .</i>	Je n'en ai pas les moyens.
<i>Հոն ո՞վ կայ .</i>	Qui est là ? Qui vive ?
<i>Ես եմ .</i>	C'est moi.
<i>Ես չեմ .</i>	Ce n'est pas moi.
<i>Ա՞ն է .</i>	Est-ce lui ?
<i>Ան չէ .</i>	Ce n'est pas lui.
<i>Ձեր եղբայրներն են .</i>	Sont-ce vos frères ? Est-ce que ce sont vos frères ?
<i>Անոնք են .</i>	Ce sont eux.
<i>Անոնք չեն .</i>	Ce ne sont pas eux.
<i>Ա՞ն է (ե՛է) .</i>	Est-ce elle ?
<i>Ան է .</i>	C'est elle.
<i>Ան չէ .</i>	Ce n'est pas elle.
<i>Ձեր քոյրե՞րն են .</i>	Sont-ce vos sœurs ?
<i>Անոնք են .</i>	Ce sont elles.

Անոնք չեն .	Ce ne sont pas elles .
Խօսողն ես եմ .	C'est moi qui parle .
Միծաղողն անո՞նք են .	Sont-ce eux (elles) qui rient ?
Միծաղողը դուք էք .	C'est vous qui riez .
Դուն ես ընողը .	C'est toi qui l'as fait .

ԴԻՏ. Ա. Դերանունէ մը ետքը եկող յարաբերակա-
նին բայը, այն դերանունան հետ կը համաձայնի սեռիւ,
թուով և դէմքով:

Եզրայրս և ես Գաղիերէն կը սորվինք .	Mon frère et moi, nous apprenons le français .
Դո՞ւք ըսիք ասիկա, տեպրք .	C'est vous, messieurs, qui avez dit cela .

ԴԻՏ. Բ. Երբ բայի մը տէր բայիները տարբեր դէմք
են, բայը յոքնակի կը գրուի, և պատուաւոր դէմքին
հետ կը համաձայնի:

Դուք և ես գեղ պիտի եր- թանք .	Vous et moi, nous irons à la campagne .
Նարբալ և ես, աստուա- ծոց բարութեան վրայ կը զարմանայինք .	Narbal et moi, nous ad- mirions la bonté des dieux .
Դու և այն, պիտի պատ- ժուիք .	Lui et toi, vous serez pu- nis .
Եղբայրդ և մենք, Գաղիե- րէն լեզուն կը սորվինք .	Ton frère et nous, nous apprenons la langue française .
Դուք և այն տունը պիտի մնաք .	Vous et lui vous resterez, կամ vous resterez à la maison .
Դուք գեղ պիտի երթաք, իսկ ես քաղաք պիտի գամ .	Vous irez à la campagne, et moi, je reviendrai à la ville .

Ի՞նչ կ'ընէիք, երբ ձեր Que faisiez - vous quand
դաստիարակն հոս էր. votre instituteur était
ici ?

Բան մը չէի ընէր. Je ne faisais rien.

Ի՞նչ կ'ըսէիք. Que disiez-vous ?

Բան մը չէի ըսէր. Je ne disais rien.

194. Հրահանգ

Ձեր քոյրն ի՞նչ հիւանդութենէ մեռաւ. — Տենդէ
մեռաւ. — Ձեր եղբայրն ի՞նչպէս է. — Եղբայրս կեն-
դանի չէ. երեք ամիս է որ մեռաւ. — Կը զարմանամ,
քանզի անցեալ ամառ շատ աղէկ էր, երբ ես գեղն էի.
— Ի՞նչ բանէ մեռաւ. — Կաթուածէ մեռաւ. — Ձեր
բարեկամին մայրն ի՞նչպէս է. — Աղէկ չէ. եռանդ զա-
նի ջերմ բռնեց, և այս առտու նորէն բռնեց. — Օր
ընդմէջ ջերմ ունի. — Ձեմ գիտեր, ըսց յաճախ կը
բռնէ (avoir des accès de fièvre). — Ի՞նչ եղաւ կինը
զոր ձեր մօրը տունը տեսայ. — Այս առտու կաթուա-
ծէ մեռաւ. — Ձեր աշակերտներն իրենց համարները
բերնուց կը սորվի՞ն. — Պիտի պատուեն զանոնք մանա-
ւանդ քան թէ բերնուց սորվին. — Այս մարդն ինչ
ի՞նչ կը խնդրէ. — Կը խնդրէ ստակը զոր անոր պար-
տական էք. — Եթէ վաղն առտու տունս գալ կ'ուզէ,
կը վճարեմ անոր ինչ որ պարտական եմ. — Պիտի կոր-
սընցնէ մանաւանդ իւր ստակը քան թէ հոն երթայ.
— Ձեր ծեր սպասաւորին մայրն ինչո՞ւ արցունք կը թա-
փէ. ի՞նչ պատահեցաւ անոր. — Արցունք կը թափէ,
վասն զի ծեր եկեղեցականն, անոր բարեկամը, որ անոր
այնչափ բարիք կ'ընէր, մեռաւ քանի մը օր կայ. —
Ի՞նչ հիւանդութենէ մեռաւ. — Կաթուածէ զարնուե-
ցաւ. — Ձեր հօրը օգնեցի՞ք իւր նամակները գրելու ;
— Օգնեցի. — Ինծի կ'օգնէ՞ք աշխատելու, երբ քաղաք
երթանք. — Ձեզի կ'օգնեմ աշխատելու, եթէ դուք
ինծի կ'օգնէք ապրուստս չահելու :

195. Հրահանգ

Տեղեկացա՞ք (տեղեկութիւն խնդրեցի՞ք) վաճառականին վրայ որ այնպէս աժան կը ծախէ . — Տեղեկացայ , բայց ոչ ոք կրցաւ ըսել ինծի թէ ինչ եղաւ . — Ո՛ր կը բնակէր , երբ դուք երեք տարի կայ հոս էիք . — Այն ատեն Շարլ փողոցը կը բնակէր , թիւ յիսուն և եօթը . — Այս գինին ի՞նչպէս կը գտնէք . — Շատ աղէկ կը գտնեմ , բայց քիչ մը թթու է . — Ձեր քոյրը խընձորներն ի՞նչպէս կը գտնէ . — Շատ աղէկ կը գտնէ , բայց կ'ըսէ թէ քիչ մը չափազանց քաղցր են . — Այս պնակն ինծի տալու (passer) շնորհք ընել կ'ուզէ՞ք . — Շատ հաճութեամբ . — Ձուկերը ձեզի տալ (passer) պէ՞տք է . — Վաղաչեմ որ ինծի տաք . — Հացը ձեր քրոյը տալ պէ՞տք է . — Շնորհք ըրած կ'ըլլաք (vous l'obligerez) , եթէ զայն անոր տաք . — Ձեր մայրը մեր խորտիկներն ի՞նչպէս կը գտնէ . — Շատ աղէկ կը գտնէ , բայց կ'ըսէ թէ բաւական կերաւ . — Ինչ ի՞նչ կը խընդրես . — Վաղաչեմ որ ինծի այս ոչխարի միսէն պզտիկ կտոր մը տաք . — Շիչն ինծի տալ կ'ուզէ՞ք , եթէ կը հաճիք . — Բաւական չլամեցի՞ք . — Դեռ ոչ , քանզի դեռ ծարաւի եմ . — Ձեզի գինի լեցունել պէ՞տք է . — Ոչ , մրգուղն աւելի կ'ընտրեմ . — Ինչո՞ւ չէք ուտեր . — Ձեմ գիտեր ինչ ուտեմ . — Դուռն ո՞վ կը զարնէ . — Օտարական մ'է . — Ինչո՞ւ կը պոռայ . — Կը պոռայ , վասն զի անոր մեծ չարիք մը պատահեցաւ . — Ձեզի ի՞նչ պատահեցաւ . — Ինծի բան մը չպատահեցաւ . — Այս իրիկուն ո՞ր պիտի երթաք . — Ձեմ գիտեր ուր երթամ . — Ձեր եղբայրներն ո՞ր պիտի երթան . — Ձեմ գիտեր ուր պիտի երթան . Ինծի գալով (խօսի ես) , թատրոն պիտի երթամ . — Ինչո՞ւ քաղաք կ'երթաք . — Հոն կ'երթամ գիրքեր գնելու . — Վ'ուզե՞ք ինծի հետ երթալ . — Վ'ուզեմ ձեզի հետ երթալ , բայց չեմ գիտեր թէ հոն ինչ պիտի ընեմ :

196. Հրահանգ

Այս մարդուն ապառիկ ծախել պէ՞տք է . — Կրնաք անոր ծախել, բայց ոչ ապառիկ . պէտք չէ որ անոր վստահիք, քանզի ձեզի պիտի չվճարէ . — Մէկը խաբած է . — Արդէն ոչ սակաւ վաճառականներ խաբեց որոնք անոր վստահացան . — Այս տիկիներուն վստահելո՞ւ եմ . — Անոնց կրնաք վստահիլ . բայց ինծի գալով, ես չեմ վստահիր, քանզի շատ անգամ խաբուեցայ կանանցմէ, և ահա ինչու համար կ'ըսեմ . պէտք չէ ամէն մարդու վստահել . — Այս վաճառականները ձեզի կը վստահի՞ն . — Անոնք ինծի կը վստահին, և ես անոնց կը վստահիմ . — Այս տեարք որո՞ւ վրայ կը խնդան . — Մեզ կը ծաղրեն, քանզի շատ գէշ կը խօսինք . — Պէ՞տք է ծաղրել այն անձինք որ գէշ կը խօսին . — Պէտք չէ զանոնք ծաղրել . պէտք է, ընդհակառակն, անոնց մտիկ ընել, և եթէ սխալ կ'ընեն, պէտք է ուղղել . — Ի՞նչ բանի վրայ կը խնդաք . — Ձեր բեղոյրին վրայ կը խընդամ . երբէ՞ն ի վեր այսպէս մեծ (բեղոյր) կը կրէք . — Գերմանիայէն դալէս ի վեր . — Ձի մը և կառք մը գնելու միջոցներն ունի՞ք . — Միջոցներն ունիմ . — Ձեր եղբայրն այս մեծ տունը գնելու միջոցներն ունի՞ . — Միջոցները չունի . — Ձեր հօրեղբորորդին այս ձին պիտի գնէ՞ . — Պիտի գնէ, եթէ անոր կը յարմարի . — Նամակս ընդունեցա՞ք . — Շատ հաճութեամբ ընդունեցայ . զայն ցցուցի իմ գաղիերէնի վարպետիս, որ զարմացաւ անոր մէջ սխալ մը անգամ չըլլալուն վրայ . — Գոռնէյի և Պուալոյի գործերն ընդունեցա՞ք . — Պուալոյիներն ընդունեցայ . — Գոռնէյիներուն գալով, կը յուսամ զանոնք գալ շարթու ընդունել :

197. Հրահանգ

Դո՞ւն ես, Շարլ, որ գիրքս աղտոտեցիր. — Ես չեմ, ձեր պզտիկ քոյրն է որ աղտոտեց. — Գեղեցիկ կաղամարս ո՞վ կտորեց. — Ե՛ս կտորեցի. — Իմ վրաս դո՞ւք խօսեցաք. — Ձեր վրայ մենք խօսեցանք, բայց ձեր վրայ աղէկ միայն ըսինք. — Դուռն ո՞վ կը զարնէ. — Ես եմ. — Կուզէ՞ք բանալ. — Ի՞նչ կը բաղձաք. — Կու դամ խնդրել ստակը զոր ինձ պարտիք, և գիրքերը զոր ձեզ փոխ տուի. — Եթէ կ'ուզէք շնորհք ընել վաղիւ գալ, երկուքն ալ կու տամ. — Դաշնակ զարնողը ձեր քոյրն է. — Այն չէ. — Ո՞վ է. — Հօրեղբորս աղջիկն է. — Եկողները ձեր քոյրերն են. — Անոնք են. — Ձեզ ծաղրողները ձեր դրացուհիներն են. — Մեր դրացուհիները չեն. — Ո՞վ է. — Կոմսուհւոյն աղջիկներն են, որուն եղբայրը ձեր տունը գնեց. — Այն տիկնայք են որոց վրայ ինձի խօսեցաք. — Անոնք են. — Գերմաներէն պիտի սորվի՞ք. — Եղբայրս և ես պիտի սորվինք. — Վաղը գեղ պիտի երթամք. — Ես գեղ պիտի երթամ, և դուք քաղաքը պիտի մնաք. — Քոյրերս և ես օրերայի պիտի երթամք. — Դուք և ես տունը պիտի մնանք, բայց ձեր եղբայրը օրերայի պիտի երթայ. — Ի՞նչ կ'ըսէիք, երբ ձեր դաստիարակը ձեզ կը յանդիմանէր. — Բան մը չէի ըսեր, վասն զի ըսելու բան մը չունէի. քանզի պարտքս (համարս) ըրած չէի, և այն իրաւունք ունէր զիս յանդիմանելու. — Ի՞նչ կ'ընէիք, երբ անիկա դուրսն էր. — Վին կը զարնէի, փոխանակ ընելու ինչ որ ինձի ընել տուած էր. — Եղբայրս ձեզի ի՞նչ ըսաւ. — Ինձի ըսաւ թէ աշխարհիս ամենէն երջանիկ մարդը կ'ըլլար, եթէ Գաղիերէն լեզուն գիտնար, բոլոր լեզուաց ամենէն օգտակարը :

ԿԳ. ԴԱՍ. SOIXANTE-TROISIÈME LEÇON

Կնճռեալ գործերու մէջ S'attirer (se faire) de mau-
մտնել. Գլխուն փորձանք vaises affaires.

բերել.

Դժոռարոթեան մէջէն ել- Se tirer d'affaire ; se
լնլ . tirer d'une mau-
vaise affaire.

Այս գժուարութեան մէջէն Je me suis tiré d'affaire.
ելայ .

Այս մարդը միշտ կնճռեալ Cet homme s'attire tou-
գործերու մէջ կը մտնէ , jours de mauvaises af-
բայց միշտ մէջէն կ'ելլէ . faires, mais il s'en tire
toujours.

Ո'իչը .

Մ'իյուն հետ ծանօթանալ . Entre, parmi.
Faire connaissance a-
vec quelqu'un. Faire
la connaissance de
quelqu'un.

Անոր հետ ծանօթացայ . J'ai fait sa connaissance.

Ձանի կը ճանչնա՞ք . Le (la) connaissez-vous ?

Կը ճանչնամ . Je le (la) connais. [sance.

Մանօթս է . Il (elle) est de ma connais-

Բարեկամ չէ , ծանօթ է . Ce n'est pas un ami, ce
n'est qu'une connais-
sance.

Վայելնլ .

Jouir de.

Որստիտանալ .

Se réjouir de.

Աղէկ առողջութիւն մը կը J'ouissez-vous d'une bonne
վայելէ՞ք . santé ?

Առողջ ըլլալ .

Se porter bien. Être
en bonne santé ?

Աղէկ , ողջ առողջ է .

Elle se porte bien. Elle est
en bonne santé.

- Երեւոյսի .* *S'imaginer.*
- Մեր նմաները .** Nos semblables.
- Նմանը չունի .** Il n'a pas son semblable (son pareil).
- Ս'հիսն անանի .* *Ressembler à quelqu'un*
- Այս մարդը եղբորս կը նմանի .** [նմանի .] Cet homme ressemble à mon frère. [l'eau.
- Այս գարեջուրը ջուրի կը** Cette bière ressemble à de L'un l'autre, l'une l'autre.
- իրար .** L'un l'autre, l'une l'autre.
- Իրարու կը նմանինք .** Nous nous ressemblons.
- Իրարու չեն նմանիր .** Ils (elles) ne se ressemblent pas.
- Եղբայրն ու քոյրն իրար կը սիրեն .** Le frère et la sœur s'aiment l'un l'autre. [l'autre.
- Իրարմէ գո՛հ էք .** Etes-vous contents l'un de Nous le sommes.
- Ենք .** Nous le sommes.
- Ինչպէս որ .** Ainsi que.
- Դիմք , կերպարանք .* *La mine.*
- Երեսիլ .* *Faire mine.*
- Երեսցունիլ , կեղծիլ .* *Faire semblant de ; Feindre.*
- Այս մարդը զոր կը տեսնէք , կը թուի թէ մեզի պիտի մօտենայ .** Cet homme que vous voyez, fait mine de s'approcher de nous.
- Ս'հիսն զուարթ դիմք ցուցնել .* *Faire bonne mine à quelqu'un.*
- Ս'հիսն դժամ դիմք ցուցնել .* *Faire mauvaise mine à quelqu'un.*
- Երբ այս մարդը տեսնելու կ'երթամ , փոխանակ ինծի զուարթ դէմք ցուցնելու , դժամ դէմք կը ցուցնէ .** Quand je vais voir cet homme, au lieu de me faire bonne mine, il me fait mauvaise mine.

Այր զուարթադէմ .	Un homme de bonne mine.
Այր ժանտադէմ, դաժան .	» de mauvaise mine.
Ժանտադէմ մարդիկ .	Des gens de » »
Մէկը տեսնելու երթալ .	Aller voir quelqu'un.
Այցելութիւն ընել մէկուն .	Faire une visite, կամ vi- site à quelqu'un.
Ցնդ սը յաճախել .	<i>Fréquenter un lieu.</i>
Ընկերութիւններ յաճախել .	Fréquenter des sociétés.
Մէկուն քով յաճախել .	Fréquenter quelqu'un.
Երեսնայ , թոռի .	<i>Avoir l'air.</i>
Ի՞նչպէս կ'երեւայ .	Quelle mine a-t-il ?
Միշտ խնդարից , տխուր , զոհ կ'երեւայ .	Il a l'air enjoué, triste, content.
Առողջ կ'երեւաք .	Vous avez l'air de vous bien porter.
Բժիշկ կ'երեւաք .	Vous avez l'air d'un mé- decin.
Բարկացած կ'երեւայ .	Il a l'air fâché.
Գոհ կ'երեւան .	Ils ont l'air content.
Մարդասէր , բարի երեւալ .	Avoir l'air bon.
Մէկուն կենացը խմել .	Boir à quelqu'un.
Մէկուն առողջութեանը խմել .	Boir à la santé de quel- qu'un.
Ձեր առողջութեանը կը խմեմ .	Je bois à votre santé.
Իմ բանս լմնցած է (վճար- եալ վասն իմ) .	C'est fait de moi.
Լմնցած է (բանը բանէն անցած է) .	C'en est fait.
Մէկուն վիշտ պատճառել .	Causer de la peine à quel- qu'un.
Այս մարդուն վիշտ պատ- ճառեցիք .	Vous avez causé de la peine à cet homme.

Տեղ մը .	Un endroit.
Լողալու աղէկ տեղ մը գիտեմ .	Je connais un bon endroit à nager.
Զգալ , կրնի .	Éprouver (essuyer).
Մեծ չարիք կրեցի .	J'ai éprouvé beaucoup de malheurs.
Երկու բախտն ալ կրեց .	Il a éprouvé l'une et l'autre fortune.
Ցաւեր կը դգայ .	Il éprouve des douleurs.
Գէշ ընդունելութիւն չտեսայ .	Je n'ai éprouvé aucun mauvais traitement.
Կրնի , կրած , կրելով .	Souffrir ; souffert ; souffrant.
Կը կրե՞ս .	Souffres-tu ?
Կը կրեմ .	Je souffre.
Կը կրէ .	Il souffre.

ԴԻՏ. Ա. Souffrir էն ետքը աներեւոյթը de կամ à կրնայ ունենալ. Je souffre à l'entendre se plaindre. Անոր զանգատները լսելով կը ցաւիմ . Je souffre de la voir si malade. Զանի այնպէս հիւանդ տեսնելով կը վշտանամ :

Գլուխը , ոտքը ցաւ , ախտ ունենալ .	Souffrir de la tête, du pied.
Աչքի ցաւ ունեցայ .	J'ai souffert de l'œil.
Իւր ցաւերը կը կրէ առանց գանգատելու .	Il souffre ses maux sans se plaindre.
Զանցառոյթիմ ընէ .	Négliger (de աներեւոյթիմ ստալ ?)
Տնդի տալ , գիջանի .	Céder. (տես Դաս ԺԲ. Դիս. Ա.)

Հարկին պէտք է տեղի տալ : Il faut céder à la nécessité.

- Նետուիլ, յարձակիլ . *S'élancer, se jeter.*
- Կատուն մուկին վրայ կը *Le chat s'élance sur le rat.*
նետուի .
- Ձիուն վրայ նետուիլ (ոստ- *S'élancer sur le cheval.*
նուլ) .
- Ջուրը նետուիլ . *Se jeter dans l'eau.*
- Լրոսն, ւժոռն . *Un surcroît.*
- Ի լրումն թշուառութեան, *Pour surcroît de malheur,*
բարեբախտութեան . *de bonheur.*
- Ի լրումն թշուառութեան, *Pour surcroît de malheur,*
քսակս կորսնցուցի . *j'ai perdu ma bourse.*
Խնիքը կորսնցունի . *Perdre sa tête.*
- Այս մարդը խնիքը կորսըն- *Cet homme a perdu la*
ցուց, ընեղիքը չգիտեր . *tête, et il ne sait que*
faire (Դաս ԿԲ. Դիւ. Ա.) .
- Բացարձակապէս . *A toute force, abso-*
lument.
- Այս մարդը կ'ուզէ բացար- *Cet homme veut à toute*
ձակապէս իւր ստակը *force me prêter son ar-*
փոխ տալ ինծի . *gent.*
- Հետեան, հետեան, հետե- *Suivre; suivi; sui-*
անի . *vant.*
- Կը հետեւիմ, կը հետեւիս, *Je suis, tu suis, il suit.*
կը հետեւի .
- Մօտէն անոր ետեւէն կ'եր- *Il le suit de près.*
թայ .
- Իսնեկն իցալ, հալածել . *Poursuivre.*
- Պահպանել, (լիծողոյ որ *Conserver.*
լնչուի) .

198. Հրահանգ

Ինչո՞ւ այս մարդոց քով կը յաճախէք. — կը յաճախեմ, վասն զի ինծի օգտակար են. — Եթէ անոնց քով յաճախելու կը շարունակէք, ձեր գլխուն փորձանք կը բերէք, քանզի անոնք շատ թշնամի ունին. — Ձեր եղբայրն ի՞նչպէս կը վարուի. — Շատ աղէկ չի վարուիր, քանզի միշտ փորձանքի կը հանդիպի. — Երբեմն ձեր գլխուն փորձանք չէ՞ք բերեր. — Ճշմարիտ է որ երբեմն կը բերեմ, բայց միշտ մէջէն կ'ելլեմ. — կը տեսնէ՞ք սա մարդիկը որ մեզի մօտենալ կը ցուցնեն. — կը տեսնեմ, բայց անոնցմէ չեմ վախնար. քանզի մէկու չարիք չեն ըներ. — Պարտինք հեռանալ, քանզի չեմ սիրեր խառնուիլ մարդոց մէջ զորս չեմ ճանչնար. — կ'աղաչեմ, մի վախնաք. քանզի հօրեղբայրս անոնց մէջ կը տեսնեմ. — Լողալու համար աղէկ տեղ մը գիտէ՞ք. — Հատ մը գիտեմ. — Մըր է. — Գետակին անդին, անտառին ետին, մեծ ճամբուն մօտ. — Ե՞րբ երթանք լողալու. — Այս իրիկուն, եթէ կամիք. — Քաղքին դրանն առջին ինծի սպասել կ'ուզէ՞ք. — Հոն ձեզ կը սպասեմ. բայց կ'աղաչեմ որ չի մոռնաք. — Գիտէք որ խոսառններս չեմ մոռնար. — Այս տիկնոջ հետ ո՞ր ծանօթութիւն ունեցաք. — Անոր հետ ազգականներէս մէկուն տունը ծանօթութիւն ունեցայ. — Ինչո՞ւ ձեր հօրեղբորդին ինչ ստակ և գիրք կ'ուզէ. — Վասն զի յիմար է. քանզի ինչ՝ որ անոր ամենէն մօտ ազգականն եմ և լաւագոյն բարեկամը՝ բան մը չ'ուզեր. — Ինչո՞ւ ճաշելու չեկաք. — Արգելուեցայ, բայց դուք առանց ինծի կրցաք ճաշել. — կը կարծէք որ պիտի չճաշե՞նք, եթէ դուք չէք կրնար գալ. — Մինչև ե՞րբ ինծի սպասեցիք. — Մինչև ժամը եօթը քառորդ անցած ձեզի սպասեցինք. և որովհետև չեկաք, առանց ձեզի ճաշեցինք. — Իմ առողջութեանս խմեցի՞ք. — Ձեր և ձեր ծնողաց առողջութեանը խմեցինք :

199. Հրահանգ

Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ դէմք ունի (ի՞նչպէս կ'երեւայ) . — Շատ զուարթ կ'երեւայ , քանզի իւր տղոցմէն շատ գոհ է . — Անոր բարեկամներն անոր չափ զուարթ դէմք ունին . — Ընդհակառակն , տխուր դէմք ունին , քանզի դժգոհ են : Հօրեղբայրս ստակ չունի և միշտ գոհ է , և անոր բարեկամները , որ շատ (ստակ) ունին , գրեթէ երբեք (գոհ) չեն . — Ձեր քոյրը կը սիրէ՞ք . — Շատ կը սիրեմ , եւ որովհետեւ դէպ յիս մարդասէր է , ես ալ դէպ առ նա այնպէս եմ . բայց դուք ձերինն ինչո՞ւ կը սիրէք . — Իրար կը սիրենք , քանզի միշտ իրարմէ գոհ ենք . — Մարդ մը գինին կը սիրէր , բայց անոր վրայ երկու գէշ յատկութիւն կը գտնէր . « Եթէ ջուր կը դնեմ , կ'ըսէր , կ'ապականեմ զայն . և եթէ չեմ դնէր , այն զիս կ'ապականէ » . — Ձեր հօրեղբորորդին ձեզի կը նմանի՞ . — Այլ նմանի . — Ձեր քոյրերն իրար կը նմանի՞ն . — Իրար չեն նմանիր . քանզի մեծը ծոյլ և չար է . իսկ պզտիկը յարատեւ և մարդասէր է դէպ առ ամենայն ոք . — Ձեր մօրաքոյրն ի՞նչպէս է . — Շատ ազէկ է . — Ձեր մայրն առողջութիւն կը վայելէ՞ (ողջ առողջ է) . — Առողջութիւն վայելել կ'երեւակայէ , բայց կարծեմ թէ կը խաբուի . քանզի վեց ամիս է որ գէշ հազ ունի որմէ չի կրնար ազատիլ . — Այս մարդը ձեզի դէմ նեղացած է . — Այարծեմ թէ նեղացած է ինծի դէմ , քանզի զնա տեսնելու չեմ երթար : բայց չեմ սիրեր անոր տունը երթալ , քանզի երբ հոն կ'երթամ , զիս փոխանակ հաճութեամբ ընդունելու , տժգոհ կ'երեւայ . — Այտք չէ այսպէս կարծել , ձեզի դէմ նեղացած չէ , քանզի այնչափ չար չէ որչափ կ'երեւայ : Աշխարհիս ամենէն անողն մարդն է . բայց պէտք է զանի ճանչնալ անոր յարգը գիտնալու համար (apprécier) . — Ձեր և անոր մէջտեղ մեծ տարբերութիւն մը կայ . դուք զուարթ դէմք կը ցուցնէք ձեզ տեսնել եկողներուն . իսկ այն՝ գէշ գէմք կը ցուցնէ :

200. Հրահանգ

Այսպէս ամէն մարդ ծաղրել կը վայլէ՞ (est-ce bien ?) . — Նթէ ձեր հանդերձը կը ծաղրեմ, ամէն մարդ չեմ ծաղրեր (ձեր հանդերձը ծաղրելով ամէն մարդ ծաղրած կ'ըլլամ) . — Ձեր որդին մէկուն կը նմանի՞ . — Մէկուն չի նմանիր . — Ինչո՞ւ, չէ՞ք խմեր . — Ձեւ գիտեր ինչ խմեմ, քանզի ազէկ գինին կը սիրեմ, իսկ ձերինը քացախի կը նմանի . — Նթէ ուրիշ կուզէք, մառանն իջնեմ ձեզի բերելու . — Չափազանց քաղաքավար (poli) էք, տէր, այսօր չեմ խմեր . — Շատո՞նց է որ հայրս կը ճանչնաք . — Շատոնց է որ կը ճանչնամ, քանզի անոր հետ ծանօթացած եմ, երբ դեռ դպրոցն էի : Յաճախ իրարու համար կ'աշխատէինք, և իբրև եղբարք՝ իրար կը սիրէինք : — Ար հաւատամ, քանզի իրարու կը նմանիք . — Նրբ համարներս ըրած չէի ըլլար, այն կ'ընէր ինծի համար . և երբ այն իրեններն ըրած չէր ըլլար, ես անոր համար կ'ընէի . — Ինչո՞ւ ձեր հայրը բժիշկը կանչել կու տայ . — Հիւանդ է, և որովհետև բժիշկը չի գար, կանչել կու տայ զանի . — Ո՛հ, վճարեալ է վասն իմ . — Բայց, տէր Աստուած, ինչո՞ւ այսպէս կը պտռաք . — Ոսկիէ մասնիս, ամենէն ազնիւ հանդերձներս և բոլոր ստակս գողցուեցան . ահա ինչու համար այսպէս կը պոռամ . — Այնչափ աղմուկ մ'ընէք, քանզի մենք առինք այս ամէնը ձեզի սորովցնելու համար որ ձեր բաներուն աւելի հոգ տանիք, և ձեր սենեկին դուռը գոցէք, երբ դուրս կ'ելլէք . — Ի՞նչու այսպէս տխուր կ'երևաք . — Մեծամեծ դժբախտութիւններ կրեցի . բոլոր ստակս կորսնցնելէն ետքը, ժանտաղէմ մարդիկներէ ծեծուեցայ, և ի յրումն թշուառութեան, կը լսեմ որ բարի հօրեղբայրս զոր այնչափ կը սիրեմ, կաթուածէ զարնուած է . — Պէտք է որ այնչափ վշտանաք, քանզի գիտէք որ պէտք է տեղի տալ հարկին :

ԿԴ. ԴՍՍ. SOIXANTE-QUATRIÈME LEÇON

ԴԻՏ. Ա. Ի՛նչ , ո՛րքափ , ի՛նչպիս զարմացական բա-
ռերը Գաղիերէն que ով կը բացատրուին :

Ի՛նչ բարի էք . Que vous êtes bon ! Que de
bonté vous avez !

Ի՞նչպէս անմիտ է . Qu'il est sot !

Ինչպէս երկրորդ օրինակէն կը տեսնուի , երբ que
էն ետքը գոյական մը կու գայ , գոյականը de նախա-
դրութիւնը կ'առնու , և ո՛րքափ կը նշանակէ .

Ո՛րքափ բարութիւն ունիք Que de bonté vous avez
ինձի համար . pour moi ?

Ո՛րքափ պարտաւորութիւն ունիմ ձեզի . Que d'obligations je vous
ai !

Ի՞նչ անմիտ է (է՛) . Qu'elle est sotte !

Ի՛նչ հարուստ է այս մարդը . Que cet homme est riche !

Մ'եկոնս պարտաւորութիւն ունենայ , այսինքն՝ երախտապարտ ըլլայ . } *Avoir des obligations à quelqu'un .*

Անոր շատ երախտապարտ եմ . Je lui ai beaucoup d'obli-
gations .

Ո՛րքափ բազմութիւն . Que de monde !

Ի՛նչ երջանիկ էք . Que vous êtes heureux !

Ո՛րքափ հարստութիւն ունի այս մարդը . Que de richesses cet hom-
me a ! Կա՛ a cet homme !

Ո՛րքափ ստակ վատնած է այս մարդը իւր կեանց մէջ . Que d'argent cet homme
a dépensé dans sa vie !

Մէկուն բանի մը համար ե- } *Etre obligé à quelqu'un de
րախտապարտ ըլլալ . } quelque chose .
Etre redevable à quelqu'un
de quelque chose .*

Անոր երախտապարտ եմ . Je lui en suis redevable .

Շնորհակալ ըլլալ . *Remercier* (անձին անունը հայ-
ցական և իրին անունը սեռական կը դրուի) :

Ինձի համար ձեր կրած աշ- Je vous remercie de la
խատուութեանը շնորհա- peine que vous avez pri-
կալ եմ . se pour moi.

Ասկէ աւելի ի՞նչ մեծ բան Qu'y a-t-il de plus grand?
կայ .

Ասկէ աւելի անգութ բան Y a-t-il rien de plus cruel?
մը կայ .

Ասկէ աւելի ի՞նչ չար բան Qu'y a-t-il de plus mé-
կայ . chant ?

Աւելի գեղեցիկ բան մը կայ . Est-il rien de plus beau ?
Ո՞րչափ մեծ . De quelle grandeur ?

Ո՞րչափ բարձր . De quelle hauteur ?

Ո՞րչափ խորունկ . De quelle profondeur ?

ԴԻՏ. Փ. Չափ ցուցնելու համար Գաղիերէն avoir
բայը կը գործածուի , և չափ ցուցնող ածականէն կամ
գոյականէն առաջ de կը դրուի :

Անոր տունը ո՞րչափ բարձր է . Combien sa maison a-t-
elle de haut կամ de hau-
teur ?

Իբր յիսուն ոտք բարձր է . Elle a environ cinquante
pieds de haut կամ de
hauteur.

Մեր տունը երեսուն ոտք Notre maison a trente pieds
լայն է . de large կամ de largeur.

Այս սեղանը վեց ոտք եր- Cette table a six pieds de
կայն է . long կամ de longueur.

Այս գետակը քսան ոտք Cette rivière a vingt pieds
խոր է . de profondeur.

Հասակը (պոյ) .

Ճ՛շմարիտ .

La taille .

Vrai .

Ի՞նչ հասակ ունի այս մար- De quelle taille cet homme
դը . [ուած էր . est-il ? [il habillé ?

Այս տղան ի՞նչպէս հագ- Comment cet enfant était-
կանաչ հագուած էր . [դը . Il était habillé de vert.

Կապոյտ վերարկուով մար- L'homme à l'habit bleu.

Կարմիր շրջագգեստով կի- La femme à la robe rouge.
նը . [այրեցաւ . [est brûlée ?

Ճշմարի՞տ է որ անոր տունն Est-il vrai que sa maison
ճշմարիտ է . C'est vrai. [pas vrai ?

Ճշմարիտ չէ՞ . N'est-ce pas ? *կամ* n'est-il

թերեւս .

Peut-être.

Թերեւս կ'երթամ . J'irai peut-être.

Մասնակցի .

Partager.

Որո՞ն .

*A qui ? (Դասս իՍ . եւ
իթ .)*

Այս ձին որո՞ւ է . A qui est ce cheval ?

Իմս է . C'est le mien, *կամ* il est

à moi.

Այս ձիերն որո՞ւ են . A qui sont ces chevaux ?

Իմիններս են . Ce sont les miens *կամ* ils

sont à moi.

Այս տունն որո՞ւ է . A qui est cette maison ?

Իմս է . C'est la mienne, *կամ* elle

est à moi.

Ի՞նչ տուններն որո՞ւ են . A qui sont ces maisons ?

Իմիններս են . Ce sont les miennes, *կամ*

elles sont à moi.

Դիմել , գալ փոխժով .

Accourir.

Ծատ մարդիկ փութով ե- Beaucoup d'hommes é-
կան , բայց փոխանակ taient accourus, mais au
կրակը մարելու , թշուա- lieu d'éteindre le feu,
ռականներն սկսան կո- les misérables s'étaient
ղոպտել . mis à piller.

- Մէկուն օգնութեան դի- Accourir au secours de
մեկ, գալ . quelqu'un.
- Փրկել . Sauver.
կողոպտել . Piller.
- Մէկուն կեանքն ազատել . Sauver la vie à quelqu'un.
Բանի մը սկսել . Se mettre à quelque chose.
Սկսել . Commencer, se met-
tre à.
- Սկսաւ խնդալ . Il se mit à rire.
Կրցան հրդեհը մարել . Est-on parvenu à étein-
dre le feu ?
Կրցան , յաջողեցան . On y est parvenu.
- Ժամացոյցը ժամերը կը ցու- La montre marque les
ցընէ . heures.
Ցոցընել . Marquer, indiquer.
- Բան մը մէկուն ցուցնել . Indiquer quelque chose à
quelqu'un.
Կարել , կռուիլ . Se quereller.
- Մէկուն հետ կազել . Quereller quelqu'un.
Բանի մը վրայ վիճել . Disputer sur quelque
chose .
- Այս մարդիկն ի՞նչ բանի Sur quoi ces gens dispu-
վրայ կը վիճին . tent-ils ?
Կը վիճին (կը մրցին) թէ ով Ils disputent à qui ira le
առաջ պիտի երթայ . premier.
Այսպէս . Ainsi.
Չգիտնալ . Ignorer.
Առջի , նախընթաց իրիկունը . La veille.
- Այն օրուան առջի իրիկու- La veille de ce jour-là
նը շաբաթ էր . était un samedi.
- Կիրակիին նախընթաց իրի- La veille du dimanche est
կունը շաբաթ է . le samedi.

201. Հրահանգ

Այս մարդէն չէ՞ք կրնար ազատիլ. (se débarrasser) . — Չեմ կրնար անկէ ազատիլ, քանզի բացարձակապէս կ'ուզէ ետեւէս գալ . — Խեղբք կորսնցուցած չէ՞ . — Կարելի է . — Ի՞նչ կ'ուզէ ձեռնէ . — Ինձի ձի մը ծախել կ'ուզէ, զոր չեմ գիտեր ինչ ընեմ . — Այս տուններն որո՞ւ են . — Իմս են . — Այս գործչները ձեզի՞ կը վերաբերին . — Ոչ, քրոջս կը վերաբերին . — Ա՞յն գործչներն են որոցմով այնպէս գեղեցիկ կը դրէ . — Նոյներն են . — Որո՞ւ է այս հրացանը . — Հօրս է . — Այս գիրքերը ձեր քրոջն են . — Անորն են . — Որո՞ւ է այս կառքը . — Իմս է . — Ո՞վ է մարդը որմէ կը գանդատիք . — Կարմիր վերարկու կրողն է . — « Ի՞նչ տարբերութիւն կայ ժամացուցի մը և իմ մէջտեղ », հարցուց տիկին մը երիտասարդ պաշտօնակալի մը . — « Տիկին », պատասխանեց ասիկա, « ժամացոյց մը ժամերը կը ցուցնէ . իսկ ձեր քով մարդ զանոնք կը մոռնայ » . — Բուսիացի գիւղական մը որ էշ տեսած չէր, անոնցմէ ոչ սակաւ տեսնելով Գաղիա, ըսաւ, « Տէ՛ր Աստուած, ի՛նչ մեծ նապաստակներ կան այս երկրին մէջ » . — Ո՛րչափ երախտապարտ եմ ձեզ, սիրելի բարեկամս, կեանքս փրկեցիք . առանց ձեզ վճարեալ էր վասն իմ . — Այս թշուառականները ձեզի վնաս ըրի՞ն . — Չիս ծեծեցին և գողցան, և երբ դուք ինձի օգնութեան եկաք, զիս հանուեցնելու և սպաննելու վրայ էին . — Երջանիկ եմ ձեզ ազատելուս (délivrer) այն աւազակներուն ձեռքէն . — Ի՛նչ բարի էք :

202. Հրահանգ

Այս իրիկուն Պարոն Ա.ի տունը պիտի երթա՞ք .
 — Թերեւս կ'երթամ . — Ձեր քոյրերն ալ պիտի եր-
 թա՞ն . — Թերեւս անոնք ալ պիտի երթան . — Երէկ
 նուագածութեան ատեն զբօսա՞ք . — Ձբօսայ , քանզի
 այնչափ մարդ կար որ հաղիւ կը մտնուէր . — Ձեզի
 սիրուն ընծայ մը կը բերեմ որմէ շատ գոհ պիտի ըլ-
 լաք . — Ի՞նչ է . — Մետաքսէ փողպատ մըն է . — Ո՞ւր
 է . — Գրպանիս մէջ ունիմ (գրպանիս մէջն է) . — Ձեզի
 հաճո՞յ է . — Շատ հաճոյ է , և բոլոր սրտով շնորհա-
 կալ եմ . — Ար յուսամ թէ վերջապէս ինչ բան մը պիտի
 ընդունիք . — Ինծի ի՞նչ տալու միտք ունիք . — Ձեզի
 ըսել չեմ ուզեր . քանզի եթէ ըսեմ , հաճութիւն պիտի
 չունենաք երբ տամ . — Շուկան՝ մէկը տեսա՞ք . — Շատ
 մարդ տեսայ . — Ի՞նչպէս հագուած էին . — Ոմանք
 կապոյտ հագուած էին , ուրիշները կանաչ , այլք գե-
 դին , և ոչ սակաւք՝ կարմիր . — Այս մարդիկն ո՞վ են .
 — Այն որ գորշ հագուած է՝ դրացիս է , և սեւագգեստ
 մարդը բօիչկն է որոյ որդին իմ դրացւոյս գաւազանի
 հարուած մը տուաւ . — Անաչ հագուած մարդն ո՞վ է .
 — Ազգականներէս մին է . — Ձեր երկրին մէջ շատ փի-
 լիսոփաներ կա՞ն . — Ձերինին մէջ եղածին չափ կան .
 — Այս բեղոյրն ինծի ի՞նչպէս է . — Ձեզի շատ աղէկ է .
 — Այս վերարկուն ձեր եղբօրն ի՞նչպէս է . — Շատ
 սքանչելի է . — Ձեր եղբայրը ձեզի չափ մե՞ծ է . — Ինչ
 մեծ է , բայց ես անկէ տարւոք եմ . — Այս մարդուն
 հասակն ի՞նչ է . — Հինգ ոտք չորս մատ է . — Ձեր
 պանդոկապետին տունը ո՞րչափ բարձր է . — Վաթսուն
 ոտք բարձր է . — Ձեր հորը խորո՞ւնկ է . — Այո , տէր ,
 յիսուն ոտք խոր է . — « Հում շատ գիտուններ կան ,
 այնպէս չէ՞ » , կը հարցունէր Միլտոն Հոմայեցւոյ մը .
 — « Ոչ այնչափ որչափ երբ դուք հոն էիք » , պատաս-
 խանեց ասիկա :

203. Հրահանգ

Ճշմարիտ է որ ձեր հօրեղբայրն հասաւ . — Կ'ապահովեմ ձեզ որ հասաւ . — Ճշմարիտ է որ թագաւորը ձեզ ապահովցուց իւր օգնութեան վրայ (ձեզի օգնութիւն խոստացա՞ւ) . — Կ'ապահովեմ ձեզ որ ճշմարիտ է . — Ճշմարիտ է որ վեց հազար մարդիկը որոց կը սպասէինք , հասան . — Ըսուելը լսեցի . — Կ'ուզէ՞ք մեզի հետ ճաշել . — Չեմ կրնար ձեզի հետ ճաշել , քանզի նոր կերայ . — Չեր եղբայրը գաւաթ մը գինի խմել կ'ուզէ՞ . — Չի կրնար խմել . կը վստահացնեմ ձեզ որ նոր խմեց : — Ինչո՞ւ այս մարդիկը կը կռուին . — Կը կռուին , քանզի չեն գիտեր թէ ինչ ընեն . — Կրակը մարելու յաջողեցա՞ն . — Ցաղողեցան . բայց կ'ըսուի թէ ոչ սակաւ տուներ այրեցան . — Բան մը չկրցա՞ն ազատել . — Բան մը չկրցան ազատել , քանզի փոխանակ հրդեհը մարելու , եկող թշուառականներն սկսան կողոպտել . — Ի՞նչ պատահեցաւ . — Մեծ դժբախտութիւն մը պատահեցաւ . — Բարեկամներս ինչո՞ւ առանց ինծի գացին . — Մինչեւ կէս օր ձեզի սպասեցին , և տեսնելով որ չէք գար , մեկնեցան . — Նրկուշարթիին նախընթաց իրիկունը ի՞նչպէս կը կոչուի . — Նրկուշարթիին նախընթաց իրիկունը կիրակի է : — Ինչո՞ւ համար օգնութեան չվազեցիք ձեր դրացւոյն որուն տունն այրեցաւ . — Բոլորովին անգէտ էի (ignorer) թէ կրակն անոր տունը բռնած էր . քանզի եթէ գիտցած ըլլայի , անոր օգնութեան կը դիմէի :

ԿԵ. ԴԱՍ. SOIXANTE - CINQUIÈME LEÇON

- Առաջադրել, մտքը դնել. *Se proposer (աներեկոյթը de ոյ).*
- Այս ճամբորդութիւնն ընելու կ'առաջադրեմ. *Je me propose de faire ce voyage.*
- Որսի մը երթալ կ'առաջադրէ. *Il se propose d'aller à une partie de chasse.*
- Մաս մը (խաղ) նարտ. *Une partie d'échec.*
- Մաս մը գնդակախաղ. *Une partie de billard.*
- Մաս մը թուղթ. *Une partie de carte.*
- Յաջողել. *Réussir (աներեկոյթը à ոյ).*
- Ասիկա ընելու կը յաջողի՞ք. *Réussissez - vous à faire cela ?*
- Կը յաջողիմ. *Je réussis.*
- Զանաչ. *Tâcher (աներեկոյթը de ոյ).*
- Ընել կը ջանամ. *Je tâche de la faire.*
- Յաջողել կը ջանամ. *Je tâche d'y réussir.*
- Աւելի աղէկ ընելու ջանացէք. *Tâchez de le bien faire.*
- Որովհետեւ. *Puisque, comme.*
- Երբ. *Lorsque.*
- Որովհետեւ երջանիկ էք, ինչո՞ւ կը գանգատիք. *Puisque vous êtes heureux, pourquoi vous plaignez-vous ?*
- Որովհետեւ հոս եմ, կը մընամ. *Puisque je suis ici, j'y reste.*

- Բանի մը տեղեակ ըլլալ . *Être au fait de quelque chose (en être bien instruit).*
- Հասկնալ (բանե մը), գիտնալ . *S'entendre à. . . , savoir.*
- Բանի մը տեղեկանալ . *Se mettre au fait de quelque chose.*
- Այս մարդն այս գործին տեղեակ է . *Cet homme est au fait de cette affaire.*
- Այս բանին տեղեակ եմ . *Je suis au fait de cela, կամ je m'y entends.*
- ի վեր, հետե . *Depuis ; dès.*
- Այն վայրկենէն ի վեր . *Depuis ce moment .*
- Երիտասարդութենէս, ծըննդենէս ի վեր . *Depuis ma jeunesse ; dès sa naissance.*
- Մանկութենէ ի վեր . *Dès l'enfance.*
- Առաւօտէ մինչեւ ցերեկոյ . *Depuis le matin jusqu'au soir ; du matin au soir.*
- Սկիզբէն մինչեւ վերջը . *Depuis le commencement jusqu'à la fin.*
- Ասկէ մինչեւ հոս . *Depuis ici jusque là, կամ d'ici là.*
- Այս գիրքն երկու տարիէ ի վեր ունիմ . *J'ai ce livre depuis deux ans.*
- Երեք տարուքնէ ի վեր Բարիզ կը բնակիմ . *Je demeure à Paris depuis trois ans.*
- Փչել . *Souffler.*
- Կրակը, ճրագ մը փչել . *Souffler le feu, une lumière.*
- Նոստղեցնել , վերածել . *Réduire ; réduit, réduisant.*
- Կը վերածե՞ս . *Réduis-tu ?*
- Կը վերածեմ . *Je réduis.*
- Կը վերածէ . *Il réduit.*

ԳԻՏ. Ա. Réduire բային պէս կը խոնարհին .

Թարգմանեւ, Traduire. Յառաջ բերեւ, Produire.
Եղծանեւ, Détruire. Կառուցանեւ, Construire. Մու-
ծանեւ, Introduire.

Գինը նուազեցնեւ իջեցնեւ. Réduire le prix.

Գաղիերէնի թարգմանեւ. Traduire en français.

Գաղիերէնէ Գերմաներէնի թարգմանեւ. Traduire du français en allemand.

Մէկ շեզուէ ուրիշի մը թարգմանեւ. Traduire d'une langue dans une autre.

Ձեր քով կը մուծանեմ, ձեզի կը ներկայացնեմ. Je l'introduis chez vous ; je vous le présente.

Նոյն իսկ . իսկ . ինքն . Même. յոք. mêmes.

Ես ինքն . Moi-même.

Դու ինքն . Toi-même. [même.

Նա ինքն . Lui-même (էէ.) Elle-

Մեք ինքնին . Nous-mêmes.

Դուք ինքնին . Vous-mêmes. [mêmes.

Անոնք ինքնին . Eux-mêmes. (էէ.) Elles-

Ինքն իսկ . Soi-même (անձը անորոշ [սուքերու մէջ) .

Ինքն իսկ ըսաւ ինծի . Il me l'a dit lui-même.

Ինծի իսկ ըսաւ . Il (me) l'a dit à moi-même.

Ինքզինք չժողքորթեւ չուզուիր . On n'aime pas à se flatter soi-même.

Անգամ, իսկ .

Même (մկր.)

Ոչ իսկ .

Ne pas même.

Եղբարքն անգամ զանի չեն սիրեր . Même ses frères ne l'aiment pas.

Հաց գնելու անգամ բաւական ստակ չունի . Il n'a pas même assez d'argent pour acheter du pain.

- Պէտք է ամէն մարդ սիրել, Il faut aimer tout le monde,
 իւր թշնամիներն անգամ. même ses ennemis.
 Նորին. *De nouveau, derechef.*
- Նորէն կը խօսի. Il parle de nouveau.
 իջնել, կընալ (գինը). *Baisser, tomber (իսս ծԱ.)*.
- Վաճառքին (ապրանքին) La marchandise baisse de
 գինը կ'իջնէ. prix.
 կոտրել (գինեմ). *Rabattre (տես Battre
 իսս ԱԶ.)*
 Անկցնել, (գինը վրան դնել) *Surfaire (faireի պես)*
- Վրայ դրած (աւելի պահանջած) չըլլալու համար, Ne vous ayant pas surfait,
 չեմ կրնար կոտրել (իջե- Je ne saurais rien ra-
 ցընել) գինը. battre.
 կանգուռ մը. Une aune.
 Բերել, (եկամոս). *Rapporter.*
- Այս պաշտօնը ձեզի տարին Combien cet emploi (cette
 ո՞րչափ կը բերէ. charge) vous rapporte-
 տ-il (elle) par an ?
 Պաշտօն մը, տեղ մը. Un emploi, une charge.
 Փակել, խոյս տալ. *Prendre la fuite.*
 Լքանել, դատարիք ըլլալ. *Désertier.*
- Կուրը թողուց, փախաւ. Il a déserté la bataille.
 Փակել, անդարել (կծիկը *S'évader.*
 դնել).
- Գողը փախաւ, ճողոպրե- Le voleur s'est évadé.
 ցաւ.
 Ամենեւին, բնաւ. Pas du tout, aucune-
 ment, point du tout.

204. Հրահանգ

Ձեր քոյրն յառաջադիմութիւն կ'ընէ՞. — Կ'ընէր, եթէ ձեզի չափ յարատե ըլլար. — Ձիս կը շողոքորթէ՞ք. — Ամենեւին. կ'ապահովեմ ձեզ որ շատ գոհ կ'ըլլայի, եթէ բոլոր աշկերտներս ձեզի պէս աշխատէին. Այսօր ինչո՞ւ դուրս չէք ելլեր. — Կ'ելլէի, եթէ օդը գեղեցիկ ըլլար. — Ձեզ վաղը տեսնելու հաճութիւնը պիտի ունենամ. — Եթէ կը բաղձաք, կու գամ. — Ձեր հասնելուն դեռ հոս պիտի ըլլամ. — Այս իրիկուն քաղաք երթալու պատեհութիւնը (առիթը) պիտի ունենամք. — Ձեմ գիտեր, բայց հիմա կ'երթայի, եթէ աղէկ պատեհութիւն մ'ունենայի. — Այնչափ հաճութիւն պիտի չունենայիք, և այնպէս երջանիկ պիտի չըլլայիք, եթէ բարեկամներ և գիրքեր չունենայիք. — Մարդ իւր (կենաց) ընթացքին մէջ այնչափ թշուառութիւն (misère) պիտի չկրէր (չգգար) և այնպէս ողորմելի պիտի չըլլար, եթէ այնպէս կոյր չըլլար. — Ուրիշներուն համար այն անդգալութիւնը պիտի չունենայիք և անոնց ազաչանացն այնպէս խուլ պիտի չըլլայիք, եթէ դուք ալ ատեն մը թշուառութեան մէջ եղած ըլլայիք. — Ասիկա չէիք ըսեր, եթէ զիս քաջ ճանչնայիք. — Ձեր քոյրն ինչո՞ւ իւր համարները չըրաւ. — Ըրած կ'ըլլար, եթէ արգելուած չըլլար. — Եթէ աւելի աշխատէիք և աւելի յաճախ խօսէիք, աւելի աղէկ պիտի բացատրէիք (ձեր միտքը). — Ձեզ կ'ապահովցնեմ որ աւելի աղէկ կը սորվէի, եթէ աւելի ժամանակ ունենայի. — Ձենէ չեմ գանգատիր, այլ ձեր քրոջմէն. — Դուք տեղի (պատճառ) չէիք ունենար անկէ գանգատելու, եթէ անիկա ժամանակ ունեցած ըլլար ընել՝ ինչ որ ընելու համար անոր տուիք. — Գիտէ՞ք ինչ պատահեցաւ. — Բան մը չլսեցի (բանի մը վրայով խօսուիլը չլսեցի). — Մեր դրացւոյն տունն այրեցաւ. — Բան մը չկրցամ և ազատել. — Շատ բախ-

տաւոր եղան որ հոն եղած անձինք ազատել կրցան . բայց հոն գտնուած կարասիներէն (effet) բան մը չկըրցան ազատել . — Ասիկա ձեզի ո՞վ ըսաւ . — Նոյն խակ մեր դրացին ըսաւ :

205. Հրահանգ

Ինչո՞ւ առանց ճրագի էք . — Հովը փչեց զայն (մարեց) , երբ դուք մտաք . — Այս ասուիին գինն ի՞նչ է . — Կանգուներ երեք ու կէս սկուտի կը ծախեմ զայն . — Շատ սուղ կը գտնեմ (է) . — Ասուիին գինը չիջա՞ւ . — Զիջաւ . բոլոր վաճառաց գինն իջաւ , բայց ի ասուիինէն . — Երեք սկուտ կու տամ . — Այս գնով չեմ կըրնար թողուլ (տալ) ձեզի , քանզի ինծի աւելի կ'արժէ . — Կուզէ՞ք շորհք ընել ցուցնել ինծի անգղիական ասուիի կտոր մը (թօփ) . — Շատ հաճութեամբ . — Այս ասուին ձեզի կը յարմարի՞ . — Զի յարմարի . — Ինչո՞ւ չի յարմարի . — Վասն զի չափազանց սուղ է . եթէ անկէ բան մը կտորել կ'ուզէք քսան կանգուն կը գընեմ . — Աւելի չպահանջելուս համար՝ բան մը չեմ կըրնար կտորել . — Գաղիերէն կը սորվիք . ձեր վարպետը ձեզի թարգմանել կու տայ . — Կարդալ , գրել և թարգմանել կու տայ . — Օտար լեզու մը սորվելու ատեն (սորվելով) թարգմանել օգտակար է . — Օգտակար է , եթէ մարդ սորված լեզուն գրեթէ գիտէ . բայց երբ մարդ դեռ բան մը չի գիտեր , ասիկա (թարգմանելը) բոլորովին անօգուտ է . — Զեր գաղիերէնի վարպետը ձեզի ի՞նչ ընել կու տայ . — Ինծի դաս մը կարդալ կու տայ . յետոյ Գերմաներէն համարներ Գաղիերէնի թարգմանել կու տայ մեր կարդացած դասին վերայ . և դասին սկիզբէն մինչեւ վերջը Գաղիերէն կը խօսի , և ինծի պէտք է որ անոր նոյն լեզուաւ պատասխանեմ . — Այս եղանակաւ շատ սորվեցա՞ք . — Կը տեսնէք որ արդէն բան մը սորված եմ , քանզի հազիւ երեք ամիս կայ որ Գաղիերէն կը սորվիմ , և արդէն

ձեզ կը հասկնամ, երբ ինծի կը խօսիք, և կրնամ պատասխանել. — Կրնա՞ք այնպէս աղէկ կարդալ. — Այնպէս աղէկ գիտեմ կարդալ և գրել, ինչպէս խօսել. — Ձեր վարպետը Գերմաներէն ալ կը սորվեցնէ՞. — Կը սորվեցնէ. — Անոր հետ ծանօթանալ բաղձալով, ձեզի պիտի աղաչեմ զիս անոր քով մուծանելու :

206. Հրահանգ

Օրը քանի՞ համար կը թարգմանէք. — Եթէ համարները դժուարին չեն, երկու երեք (հատ) կը թարգմանեմ օրը, և երբ դժուարին են, հատ մը միայն կը թարգմանեմ. — Այսօր ո՞րչափ ըրիք. — Երրորդն է որ կը թարգմանեմ. բայց վաղը կը յուսամ թէ կրնամ հատ մը աւելի ընել, քանզի մինակ պիտի ըլլամ. — Հօրաքրոջս այցելութիւն ըրի՞ք. — Երկու ամիս է որ զանի տեսնելու գացի, և որովհետև ինծի գէշ դէմք ըրաւ, այն ժամանակէն ի վեր այլ եւս անոր տունը չգացի. — Այսօր ի՞նչպէս էք. — Շատ գէշ եմ. — Այս ապուրն ի՞նչպէս կը գտնէք. — Շատ գէշ կը գտնեմ. բայց յորմէ հետէ ակորժակս կորսնցուցի, բան մը ինծի աղէկ չի թուիր. — Այս պաշտօնը ձեր հօրը ո՞րչափ (եկամուտ) կը բերէ. — Չորս հազար սկուտէն աւելի կը բերէ. — Նորէն ի՞նչ կ'ըսուի. — Նորէն բան մը չըսուիր. — Վաղիւ ի՞նչ ընելու միտք ունիք. — Որսի մը երթալու դիտաւորութիւն ունիմ (կ'առաջադրեմ). — Ձեր եղբայրը դիտաւորութիւն ունի՞ մաս մը (բարթի մը) գնդի խաղալու. — Իրտաւորութիւն ունի մաս մը նարտ խաղալու. — Ինչո՞ւ կան մարդիկ որ կը խնտան երբ կը խօսիմ. — Անքաղաքավար մարդիկ են. դուք ալ խնտալու էք, և այլ եւս չեն ծաղրեր ձեզ. — Եթէ ինծի պէս ընէիք, աղէկ կը խօսէիք. — Ձեզի պէտք է ամէն օր քիչ մը ուսանել, և այլ եւս պիտի չվախնաք խօսելու. — Պիտի ջանամ ձեր խրատիչն հետեւել. քանզի առաջադրած եմ ամէն առտու ժամը վեցին ելլել,

մինչեւ տասն ուսանել և կանուխ պառկել. —Ձեր քոյրն ինչո՞ւ կը գանգատի. —Ձեմ գիտեր. քանզի անոր ամէն բան կը յաջողի և երջանիկ է, ձենէ և ինէ իսկ երջանիկ. ինչո՞ւ կը գանգատի. —Թերեւս կը գանգատի, վասն զի այս գործին տեղեակ չէ. —Կրնայ ըլլալ:

ԿՁ. ԴԱՍ. SOIXANTE-SIXIÈME LEÇON

- Տեսակ մը . *Une espèce, une sorte.*
- Շատ տեսակ կենդանիներ կան . Il y a bien des sortes d'animaux.
- Ասիկա ի՞նչ տեսակ պտուղ է . Quelle espèce de fruit est cela ? (*կամ* est-ce là ?)
- Կուտը . Le noyau.
- Դեղձի, ծիրանի, սալորի կուտ մը . Un noyau de pêche, d'abricot, de prune.
- Կուտով պտուղներ . Des fruits à noyau.
- Կուտը կոտրելու է՝ նուշն առնելու համար . Il faut casser le noyau pour avoir l'amande (*առակ*).
- Նուշ մը, կորիզ մը . Une amande, un pepin.
- Կորիզով պտուղներ . Des fruits à pepin.
- Կորիզով պտուղ մըն է . C'est un fruit à pepin.
- Քաղել, քաղած, քաղելով . *Cueillir; cueilli; cueillant.*
- Կը քաղեմ, կը քաղես, եւ . Je cueille, tu cueilles, il cueille.
- Պառող քաղել . *Cueillir des fruits.*
- Ապուրը, մրգեղէնները սեղան թերեւ . *Servir la soupe, le dessert.*

Պտուղ .	Le fruit.
Միրան մը .	Un abricot.
Դեղձ մը .	Une pêche.
Սալոր մը .	[մը . Une prune.
Զուարճալի պատմութիւն	Une anecdote.
Խորոված (քէպապ) .	Du rôti. [nière.
Վերջինը .	Le dernier, (է՛.) La der-
Անցեալ շաբաթ .	La semaine dernière.
Դադրել .	Cesser de.
Կարդալէն կը դադրիմ .	Je cesse de lire.
Խօսելէն կը դադրի .	Elle cesse de parler.
Խոյս սալ, զգուշանալ .	Éviter.
Պրծել, ազատել .	Échapper.
Դժբախտութենէ մը պրծել .	Echapper à un malheur.
Փախաւ՝ մահուանէ պրծելու համար .	Il a pris la fuite pour échapper à la mort.
Կրնալ առանց բանի մ'ըլլալ .	Pouvoir se passer de.
Առանց հացի կրնա՞ք ըլլալ .	Pouvez-vous vous passer de pain ? [passer.
Կրնամ ըլլալ .	Je puis կամ je peux m'en
Շատ բան կայ որոցմէ զուրկ ըլլալ պէտք է .	Il y a bien des choses dont il faut se passer.
Յանձնարարութիւն մը կատարել .	S'acquitter d'une commission. Faire une commission.
Զեր յանձնարարութիւնը կատարեցի .	Je me suis acquitté de votre commission. J'ai fait votre commission.
Յանձնարարութիւնս կատարեցի՞ք .	Vous êtes-vous acquitté de ma commission, կամ avez-vous fait ma commission ?

Կատարեցի , ըբի . Je m'en suis acquitté. Je l'ai faite.

Իոք պարտքը կատարել . } *Remplir son devoir.*
 i *S'acquitter de son »*

Այս մարդը միշտ իւր պարտականութիւնը կը կատարէ . Cet homme fait, remplit toujours son devoir.

վստահել . *Compter sur.*

Անոր կը վստահի . Il y compte.

Ձեզի կը վստահիմ . Je compte sur vous. Je me fie à vous.

Կրնաք անոր վստահիլ . Vous pouvez vous fier à lui. Vous pouvez vous y fier. Vous pouvez compter sur lui.

Բաւել , բաւած , բաւելով . *Suffire; suffi; suffisant.*

Այս հացը ձեզի կը բաւէ՞ . Ce pain vous suffit-il ?

Կը բաւէ . Il me suffit.

Կը բաւեմ , կը բաւես . Je suffis, tu suffis.

Այս ստակն այս մարդուն պիտի բաւէ՞ . Cet argent suffira-t-il à cet homme ?

Պիտի բաւէ . Il lui suffira.

Այս գումարն այս մարդուն բաւե՞ց . Cette somme a-t-elle suffi à cet homme ?

Բաւեց . Elle lui a suffi.

Գոհ եղաւ անկէ . Il s'en est contenté.

Բաւնով մը գոհ ըլլալ . *Se contenter de quelque chose.*

Անոր պիտի բաւէր , եթէ միայն քանի մը սկուտ աւելցնէլ ուզէիք . Elle lui suffirait, si vous vouliez seulement y ajouter quelques écus.

Գոհ պիտի ըլլար , եթէ ու- Il s'en contenterait, si
զէիք միայն քանի մը vous vouliez seulement
սկուտ աւելցնել . y ajouter quelques écus.

Իմաստունը քիչով գոհ կ'ըլ- Le sage se contente de
լայ , կը շատանայ . peu, *կամ* est content de
peu.

Ինծի բաւական է գիտնալ Il me suffit de savoir que
թէ դուն ապրուստդ կը tu gagnes ta vie.
շահիս .

Անկցնել .

Ajouter.

Շինել .

Bâtir.

Առաքաստ մը .

Une voile.

Դստ մտնել .

S'embarquer.

ԴԻՏ. Le voile, *արական կը նշանակէ* քող :

Անիկա քող մը դնեց .

Elle s'est achetée un voile.

Նաւով ճամբայ ելլել .

Mettre à la voile.

Դստնել .

Faire voile.

Նաւարկել Ամերիկա .

Faire voile pour l'Améri-
que (aller en Amérique).

Դստով երթալ .

*Aller à la voile. Mar-
cher.*

Լեցուն առաքաստով (ա- A pleines voiles (à toutes
րադ) . voiles).

Լի առաքաստիս երթալ .

*Marcher à pleines
voiles, cingler.*

Անցեալ ամսուն տասնեւ- Il s'est embarqué le seize
ցին նաւը մտաւ . du mois dernier.

Առաքաստի նաւով գնաց Il a mis à la voile le trois
ներկայ ամսոյս երեքին . du mois courant.

Ներկայ ամիսը .

Le mois courant.

- Այս ամսուն չորսին կամ Le quatre ou le cinq de
 հինգին . ce mois. [mois.
 Նամակն ամսոյս վեցին է . La lettre est du six de ce
 Այսինքն . C'est-à-dire; Savoir.
 Եւայլն . Et le reste (etc).
 Գրիչս ձերինէն աղէկ է . Ma plume est meilleure que
 la vôtre.
 Ձենէ աղէկ կը գրեմ . J'écris mieux que vous.
 Ապուրը պիտի տաքցուի . On fera réchauffer la soupe.
 Կերակուրը սեղանն է . On a servi. [pe?
 Ձեզի ապուր տամ . Vous servirai-je de la sou-
 Գիչ մը կ'ուզեմ . Je vous en demanderai un
 peu.

(Կերակուրը սեղան) յերնչ . }
 (Սկիռն թան մը) հրամ- } Servir.
 ցրննչ . }

207. Հրահանգ

Կ'ուզէի գիտնալ թէ ինչո՞ւ համար ձեզի պէս աղէկ
 խօսել չեմ գիտեր . — Ձեզի ըսեմ . ճիշդ ինծի պէս ա-
 ղէկ կը խօսէիք , եթէ այնպէս երկչոտ չըլլայիք : Բայց
 եթէ ձեր դասերն աւելի աղէկ սորված ըլլայիք , խօ-
 սելու չէիք վախնար . քանզի աղէկ խօսելու համար
 պէտք է գիտնալ . և շատ բնական է որ երկչոտ ըլլայ
 այն որ սորվածն աղէկ չի գիտեր : Այնպէս երկչոտ
 չէիք ըլլար ինչպէս էք , եթէ սիսալ չընելու ապահով
 ըլլայիք :

Ձեզի բարի լոյս մաղթելու կու գամ . — Շատ մար-
 դասէր (aimable) էք . — Ինծի հաճութիւնն մը ընել
 կու գաք . — Ըսէք ինծի ինչ որ պէտք է . քանզի
 ձեզի ծառայութիւնն մը ընելու համար (pour vous ob-
 liger) ամէն բան պիտի ընեմ . — Հինգ հարիւր սկուտի
 պէտք ունիմ , և կ'աղաչեմ որ փոխ ւագք : Ստակս ըն-

դուներուս պէս ձեզի կու տամ: Ձիս շատ երախտապարտ կ'ընէիք, եթէ այս ծառայութիւնն ինծի ընել ուզէիք. — Բոլոր սրտով կ'ընէի, եթէ կարենայի. բայց բոլոր ստակս կորսնցուցած ըլլալով, անկարելի է ինծի այս ծառայութիւնը ձեզի ընել (rendre service). — Կ'ուզէ՞ք հարցնել ձեր եղբորը թէ գոհ է ստակէն զոր անոր ղրկեցի. — Եղբորս գալով (եղբայրս), գոհ է, բայց ես չեմ. քանզի նաւարկութիւն ըրած ըլլալով, պէտք ունիմ ստակին զոր ինծի պարտական էք:

208. Հրահանգ

Ապուրը բերուեցաւ. — Գանի մը ըրպէ կայ որ բերուեցաւ: — Ուրեմն (alors) պաղած ըլլալու է, և ես տաք ապուրը միայն կը սիրեմ. — Ձեզի համար տաքցունեն. — Երախտապարտ կ'ըլլամ. — Այս խորովածէն ձեզի տամ (servir). — Քիչ մը կը խնդրեմ. — Այս ոչխարի միսէն ուտել կ'ուզէ՞ք. — Շնորհակալ եմ, վառեակն աւելի կը սիրեմ. — Ձեզի գինի տամ. — Քիչ մը կը խնդրեմ. — Մրգեղէնը բերուեցաւ. — Բերուեցաւ. — Պտուղը կը սիրեմ, բայց այլ եւս արտոճակ չունիմ. — Քիչ մը պանիր ուտել կ'ուզէ՞ք. — Քիչ մը ուտեմ. — Ձեզ անգղիակամն պանիր տամ թէ Հպանտայի պանիր. — Քիչ մը Հորանտայի պանիր ուտեմ. — Ասիկա ի՞նչ տեսակ պտուղ է, — Կուտով պտուղ եմ. — Ասիկա ի՞նչպէս կը կոչուի. — Այսպէս կը կոչուի. — Ձեր ձեռուքները լուալ կ'ուզէ՞ք. — Կ'ուզէի լուալ, բայց անձեռոց (essuie-main) չունիմ ձեռուքներս սրբելու համար. — Ձեզի անձեռոց մը, անառ և ջուր տալ կու տամ. — Ձեզի երախտապարտ պիտի ըլլամ. — Կրնամ համարձակիլ քիչ մը ջուր խնդրելու. — Ահաւասիկ. — Կրնա՞ք առանց անառի ըլլալ. — Աճառի գալով, կրնամ առանց անոր ըլլալ, բայց ձեռուքներս սրբելու համար անձեռոց մը պէտք է. — Շատ անգամ առանց անառի կ'ըլլա՞ք. — Շատ բան կայ որ առանց անոնց

պէտք է չլլալ . — Այս մարդն ինչո՞ւ համար փախաւ . — Վասն զի ուրիշ միջոց չունէր պրծելու պատժէն (punition) որուն արժանի էր . — Ձեր եղբայրներն ինչո՞ւ աւելի ազէկ ձի մը չհայթայթեցին . — Եթէ իրենց հին ձին ծախած (se défaire) ըլլային , աւելի ազէկ մը կը հայթայթէին . — Ձեր հայրն արդէն հասա՞ւ . — Դեռ ոչ , բայց կը յուսանք թէ այսօր պիտի հասնի . — Ձեր բարեկամը ժամանակին (à temps) մեկնեցա՞ւ . — Ձեմ գիտեր , բայց կը յուսամ թէ ժամանակին մեկնած է :

209. Հրահանգ

Յանձնարարութիւնս կատարեցի՞ք . — Կատարեցի . — Ձեր եղբայրը կատարեց յանձնարարութիւնը զոր անոր տուի . — Կատարեց . — Ինծի յանձնարարութիւն մը ընել կ'ուզէ՞ք . — Ձեզի այնչափ երախտապարտ եմ որ միշտ պիտի կատարեմ ձեր յանձնարարութիւնները , եթէ ինծի ընել հաճիք . — Կ'ուզէ՞ք խնդրել վաճառականէն թէ կրնայ տալ ինծի այն գնով զոր իրեն մատուցի (առաջարկեցի) . — Ապահով եմ որ անով պիտի շատանար , եթէ քանի մը սկուտ աւելցնել ուզէիք . — Եթէ այս բանիս վրայ ապահով ըլլայի , քանի մը սկուտ ալ կ'աւելցնէի . — Բարի լոյս , տղաքս , ձեր պարտականութիւնը կատարեցի՞ք . — Գիտէք որ միշտ կը կատարենք , եթէ միայն (à moins que) հիւանդ չըլլանք . — Մենէ ի՞նչ ընել կը խնդրէք այսօր . — Ձեզի կու տամ ուսանելու ութսներորդ դասը , և ընել անկէ կախում ունեցող համարները , այսինքն 207 երորդը , 208 երորդը և 209 երորդը : Պիտի ջանա՞ք որ սխալ չընէք . — Պիտի ջանանք չընել . — Այս հացը ձեզի կը բաւէ՞ . — Կը բաւէր , եթէ շատ անօթի չըլլայի . — Ձեր եղբայրը ե՞րբ նաւ մտաւ Ամերիկա (երթալու) համար . — Անցեալ ամսուն երեսներն առաջաստի նաւով ճամբայ ելաւ (mettre à la voile) . — Ինծի կը խոստանա՞ք ձեր

եղբորը խօսելու . — Կը խոստանամ . կրնաք վստահիլ .
— Ձեր վրայ վստահ եմ . — Գալ դասին համար աւելի
աղէկ պիտի աշխատի՞ք , քան որչափ ասոր համար աշ-
խատեցաք . — Աւելի աղէկ պիտի աշխատիմ . — Կրնամ
վստահիլ . — Կրնաք :

ԿԷ. ԴԱՍ. SOIXANTE-ET-SEPTIÈME LEÇON

<i>Բանկ մը հասկնայ .</i>	<i>Se connaître en quel- que chose.</i>
<i>Ասուիէ կը հասկնամք .</i>	<i>Vous connaissez-vous en drap ?</i>
<i>Կը հասկնամ .</i>	<i>Je m'y connais.</i>
<i>Չեմ հասկնար .</i>	<i>Je ne m'y connais pas.</i>
<i>Շատ աղէկ կը հասկնամ .</i>	<i>Je m'y connais très-bien.</i>
<i>Շատ չեմ հասկնար .</i>	<i>Je ne m'y connais pas beaucoup.</i>
<i>Գծագրել .</i>	<i>Dessiner.</i>
<i>Նկար մը ընթորիմսկել .</i>	<i>Calquer.</i>
<i>Գիւղանկար մը գծագրել .</i>	<i>Dessiner un paysage.</i>
<i>Բունը , բնականը նկարել .</i>	<i>Dessiner d'après nature.</i>
<i>Գծագրութիւնը .</i>	<i>Le dessein.</i>
<i>Գծագրողը .</i>	<i>Le dessinateur.</i>
<i>Բնութիւնը .</i>	<i>La nature.</i>
<i>Ընէլ , ի կիր արկանել .</i>	<i>S'y prendre.</i>
<i>Առանց ունելեաց (մաշա) կրակ վառելու համար ի՞նչպէս կ'ընէք .</i>	<i>Comment vous y prenez- vous pour faire (allumer) du feu sans pincettes? (*)</i>
<i>Այսպէս կ'ընեմ .</i>	<i>Je m'y prends comme cela.</i>
<i>Գէշ կ'ընէք , կը գործածէք .</i>	<i>Vous vous y prenez mal.</i>
<i>Աղէկ կ'ընեմ , կը վարուիմ .</i>	<i>Je m'y prends bien.</i>
<i>Ասիկա ընելու համար ձեր եղբայրն ի՞նչպէս կ'ընէ .</i>	<i>Comment votre frère s'y prend-il pour faire cela ?</i>

(*) ԴԻՏ. *tte վերջաւորող գոյականներն իգական են, բայ ի հետեւեալներէն . un amulette, բժժանք . un squelette, կմտխ . և քանի մը բարդ անուններէ , ինչպէս՝ un porte-mouchettes, բազմակայոց (մտմ մագասթ բապլասթ), un tire-botte, կոշկահան . un casse-noisette, կաղնաբէկ (Ֆընտրգ գըրանագ) :*

Յաջողակութեամբ . Adroitement.

Առանց յաջողակութեան . Maladroitement.

Արդեչոյն . Défendre.

*Ասիկա ընել ձեզի կ'արգե- Je vous défends de faire
լում (կը պատուիրեմ չը- cela.
նել) .*

Իջեցնել , խոնարհեցնել . Baisser.

*Խոնարհեցնել աչուրները , Baisser les yeux, la toile,
վարագոյրը . [բացուի) . le rideau.*

Վարագոյրը կը վերնայ (կը La toile se lève.

կ'իջնէ (կը գոցուի) . Se baisse.

Փոխանակագինն իջաւ . Le change a baissé.

Օրը կը խոնարհի . Le jour se baisse.

Գիշեր կ'ըլլայ . Il se fait nuit.

Ժամանակը կ'անագանի . Il se fait tard.

Ժողի , խոնարհի . Se baisser.

Հոսի . Sentir.

Խստոր կը հոտի . Il sent l'ail.

Մէկուն երակը զննել . Tâter le pouls à quelqu'un.

*Իսկի մը հաւանել . Consentir à quelque
chose.*

Կը հաւանիմ . J'y consens.

Ժածկել . Cacher.

Միտք , խելք . L'esprit.

Ջամարտապէս . En vérité.

Արդարեւ .	En effet, vraiment.
Ճշմարտութիւնը .	La vérité.
Արդիւնքը .	L'effet.
Ճշմարիտ .	Vrai.
Ճշմարտախօս մարդ մը .	Un homme vrai.
Ահա այս նկարին բուն տեղը .	Voilà la vraie place de ce tableau.
Յարգել , յանձն տեղ դնել մէկը .	<i>Faire cas de quelqu'un.</i>
Յարգել մէկը .	<i>Estimer quelqu'un.</i>
Այս մարդուն մեծ յարգ չեմ տար .	Je ne fais pas grand cas de cet homme.
Անոր մեծ յարգ կու տամ .	Je fais grand cas de lui.
Շատ կը յարգեմ .	Je l'estime beaucoup.
Դէպքը .	Le cas.
Ծաղիկը .	La fleur.
Բանի մը երեսին հաւասար սար , վրայէն քերելով .	<i>A fleur de.</i>
Այս տան հիմունքն արդէն գետնին հաւասար են .	Les fondements de cette maison sont déjà à fleur de terre.
Թումբը դեռ ջուրին երեսին հաւասար չէր .	La digue n'était pas encore à fleur d'eau.
Այս մարդուն աչուրները ճակտին հաւասար են .	Cet homme a les yeux à fleur de tête.
Ժաղկել .	<i>Fleurir (*) .</i>
Աճել .	<i>Croître ; crû ; croissant .</i>

ԴԻՑ. (*) Fleurir բային ընդունելութեան ներկայն և սահմանական անկատարը երկու են . fleurissant, fleurissait, և florissant, florissait. *վերջին կերպը կը գործածուի այլաբանօրէն .* Un empire florissant, une

ville florissante. Ծաղկեալ տերութիւն, քաղաք . Cet auteur florissait sous son règne. Այս ձեղինակն անոր քաղաւորութեան ատենը կը ծաղկեր . Les arts et les sciences florissaient alors. Արուեստք եւ գիտութիւնք կը ծաղկէին յայնժամ :

Կ'ածիմ, կ'ածիս, կ'ածի . Je crois, tu crois, il croit.
Արագ աճիլ . Croître rapidement.

Մեծնայ . Grandir.

Այս տղան զգալի կերպով Cet enfant grandit à vue
կը մեծնայ . d'œil.

Այս տղան քիչ ատենուան Cet enfant a bien grandi
մէջ շատ մեծցաւ . en peu de temps.

Այս անձրեւը ցորենը մեծ- Cette pluie a fait grandir
ցուց . les blés.

Յորեն . Du blé.

Տնակ . Une chaumière.

Ծածկոց, անքոյթ, վրան Un abri, un couvert.
գոց տեղ .

*Ասպաստանարան . Un abri, un refuge,
un asile.*

Բանէ մը ծածկուիլ, պաշտ- Se mettre à l'abri de quel-
պանուիլ . que chose.

Անձրեւէն, հովէն պաշտ- Mettons-nous à l'abri de
պանուինք . la pluie, du vent.

Մտրկէն պահուելու, օգին Entrons dans cette chau-
մլասներէն պատսպար- mière pour être à cou-
ուելու համար սա տնակը vert de la tempête, pour
մտնենք . être à l'abri des injures
du temps.

Ամէն տեղ . Partout.

Բոլոր քաղքին մէջ . Par toute la ville.

Բոլոր երկրիս վրայ . Par toute la terre.

Հովանի, շուք մը .	Une ombre.
Ընդ հողաննառ .	A l'ombre.
Երթանք այս ծառին շուքին տակ նստելու .	Allons-nous asseoir à l'ombre de cet arbre.
Զեւացնել, կեղծել .	Faire semblant de.
Այս մարդը քնանալ կը կեղծէ .	Cet homme fait semblant de dormir.
Այս օրիորդը Գաղիերէն գիտնալ կը ձեւացնէ .	Cette demoiselle fait semblant de savoir le français.
Մեզի մօտենալ կը կեղծեն (կ'երեւի թէ մեզի մօտենալ կ'ուզեն) .	Ils font semblant de s'approcher de nous.
Հիմա .	Maintenant.
ի վեր . . .	Dès . . .
Առտուընէ ի վեր .	Dès le matin.
Լուսնայէն ի վեր .	Dès le point de jour.
Որրոցէն .	Dès le berceau.
Հիմակուընէ, արդէն .	Dès à présent.
. . . ոռն պէս .	Dès que.
Զանի տեսնելուս պէս պիտի խօսիմ անոր .	Dès que je le verrai, je lui parlerai.
Վախեն, ըլլայ թէ, գոցի .	De crainte de, de peur de. [du froid.
Պսղել, պսղ տոնող .	Se refroidir, prendre
Գուրս ելլելու կը վախնամ, որ ըլլայ թէ պաղ առնում .	Je ne veux pas sortir, de peur de me refroidir.
Քաղաք երթալ չուզէր, իւր պարտատէրներէն մէկուն հանդիպելու վախէն .	Il ne veut pas aller à la ville, de peur de rencontrer un de ses créanciers.

- Իւր քսակը բանալ չուզեր, Il ne veut pas ouvrir sa
ստակը կորսնցնելու վա- bourse, de peur de per-
խէն . dre son argent.
- Ընդօրինակել, օրինակել. Copier (տես Դաս Կ. Դիտ. Ա.)
Հորովել . Décliner.
- Մաքուրը քաշել, դրել . Mettre au net.
- Գոյական մը, ածական մը, Un substantif, un adjectif,
դերանուն մը . un pronom.
- Բայ մը, նախադրութիւն մը. Un verbe, une proposition.
- Քերականութիւն մը, բա- Une grammaire, un dic-
ռարան մը . tionnaire.

210. Հրահանգ

Ասուիէ կը հասկնամք (կը ճանչնամք) . — Կը հասկը-
նամ . — Ինծի քանի մը կանգուն գնել կ'ուզէ՞ք .
— Եթէ ինծի ստակ տալ կ'ուզէք, կը գնեմ . — Ձիս
երախտսպարտ կ'ընէք . — Այս մարդն ասուիէ կը հաս-
կընայ : — Շատ չի հասկնար . — Ասիկա ընելու համար
ինչպէ՞ս կ'ընէք . — Այսպէս կ'ընեմ . — Կ'ուզէ՞ք ինծի
ցուցնել (սորվեցնել) թէ ինչպէս կ'ընէք . — Կ'ուզեմ
(չատ աղէկ) . — Ինծի վաղիւ ի՞նչ ընել պէտք է . — Ձեր
համարներուն մաքուրը պիտի գրէք : ուրիշ երեք հատ
ալ պիտի ընէք, հետեւեալ դասն ալ պիտի սորվիք .
— Առանց ստակի վաճառք հայթայթելու համար ի՞նչ-
պէս կ'ընէք . — Ապառիկ կը գնեմ . — Ձեր քոյրն առանց
բառարանի գաղիեթէն սորվելու համար ի՞նչպէս կ'ընէ
(ի՞նչպէս կ'ընէ որ . . . կը սորվի) . — Սա եղանակաւ
կ'ընէ . — Շատ յաջողակաբար կ'ընէ . — Իսկ ձեր եղ-
բայրն ինչպէս կ'ընէ . — Շատ անյաջողաբար կ'ընէ . կը
կարդայ և բառերը բառարանին մէջ կը փնտռէ . — Կըր-
նայ այս եղանակաւ քսան տարի սորվիլ՝ առանց խօսք
մը շինել գիտնալու . — Ձեր քոյրն ինչո՞ւ աչուըները
կը խոնարհեցնէ . — Կը խոնարհեցնէ, վասն զի իւր
պարտքը (դասը) ըրած չըլլալուն կ'ամչնայ . — Այսօր

պարտէղը պիտի ճաշե՞նք . — Օդն այնպէս գեղեցիկ է որ պէտք է վայելել . — Այս սուրճն ի՞նչպէս կը գրտնէք . — Աքանջելի կը գտնեմ . — Ինչո՞ւ կը ծռիք . — Կը ծռիմ թաշկինակը վերցնելու համար զոր ձգեցի . — Ձեր քոյրերն ինչո՞ւ կը թաքչին . — Ձէին թաքչիր , եթէ տեսնուելու չվախնային . — Որմէ՞ կը վախնան . — Իրենց դաստիարակուհիէն (institutrice) որ զանոնք երէկ յանդիմանեց , վասն զի իրենց պարտքն ըրած չէին :

211. Հրահանգ

Որդիս արդէն տեսա՞ք . — Դեռ չտեսայ . — Ի՞նչպէս է . — Շատ աղէկ է . — Ձանի պիտի չճանչնաք , քանզի քիչ ատենուան մէջ շատ մեծցաւ . — Այս մարդն ինչո՞ւ աղքատաց բան մը չի տար . — Շատ ազահ է . իւր քսակը բանալ չուզեր ստակը կորոնցնելու վախէն . — Օդն ի՞նչպէս է . — Շատ տաք է . երկայն ատեն է որ անձրեւ չունեցանք . կարծեմ թէ ամպրոպ մը պիտի ունենանք . — Կրնայ ըլլալ . — Հովը կ'ելլէ , արդէն կ'որոտայ . կը լսէ՞ք . — Այո , կը լսեմ , բայց ամպրոպը դեռ շատ հեռու է . — Ոչ այնչափ հեռու որչափ կը կարծէք . տեսէք ինչպէս կը փայլատակէ . — Տէր Աստուած , ի՛նչ տարափ . — Եթէ տեղ մը մտնենք , ամպրոպէն ապահով (à l'abri) կ'ըլլանք . — Մտնենք ուրեմն սա տնակը . հոն անձրեւէն և հովէն ապահով կ'ըլլանք . — Հիմա ո՞ւր երթանք . ի՞նչ ճամբայ բռնենք . — Ամենէն կարճն ամենէն աղէկն է . — Չափազանց արեւ է , և դեռ շատ յոգնած եմ . այս ծառին հովանոյն մէջ նստինք . — Մառին տակը նստող մարդն ո՞վ է . — Ձեմ ճանչնար . — Կ'երեւի թէ մինակ ըլլալ կ'ուզէ . քանզի երբ անոր կը մօտենանք , քնանալ կը ձեւացնէ . — Ձեր քրոջը պէս է . գաղիերէն շատ աղէկ կը հասկնայ , բայց երբ անոր հետ խօսել կը սկսիմ , զիս չհասկնալ կը ձեւացնէ . — Ինծի խոստացաք որ նաւապետին խօսիք . ինչո՞ւ չըրիք . — Ձանի դեռ չտեսայ . բայց տեսնելուս պէս , անոր կը խօսիմ .

ԿԸ. ԴԱՍ. SOIXANTE-HUITIÈME LEÇON

ԱՆՏԵԱԼ ՈՐՈՇԵԱԼ. DU PASSÉ DÉFINI.

Առաջին լծորդութեան բայերուն Անցեալ որոշեալը կը շինուի, ընդունելութիւն անցեալին é գիրը՝ ai, as, a, âmes, âtes, érent ի փոխելով. ինչպէս

Aimer, ընդունելութիւն Անցեալ. aimé. Անցեալ որոշեալը կ'ըլլայ՝ J'aimai, tu aimas, il aima. Nous aimâmes, vous aimâtes, ils aimèrent.

Երկրորդ և Չորրորդ լծորդութեան բայերուն Անցեալ որոշեալները կը շինուին, ընդունելութիւն անցեալին i և u գիրերը is, ise, it. îmes, îtes, irent ի փոխելով. ինչպէս

Finir, ընդունելութիւն անցեալ. fini. Անցեալ որոշեալը՝ Je finis, tu finis, il finit. Nous finîmes, vous finîtes, ils finirent.

Rendre, ընդունելութիւն անցեալ, rendu. Անցեալ որոշեալը՝ Je rendis, tu rendis, il rendit. Nous rendîmes, vous rendîtes, ils rendirent.

Երրորդ լծորդութեան բայերուն Անցեալ որոշեալը կը շինուի, ընդ. անցեալին u գիրը, us, us, ut. ûmes, ûtes, urent ի փոխելով, ինչպէս .

Recevoir. ընդուն. անցեալ reçu. Անցեալ որոշեալը կ'ըլլայ՝ Je reçus, tu reçus, il reçut. Nous reçûmes, vous reçûtes, ils reçurent.

Այս կանոնին համեմատ են նաև գրեթէ բոլոր զարտուղի բայերուն անցեալ որոշեալը, եւս և այն բայերուն՝ որոնց ընդուն. անցեալը is կամ it կը վերջաւորին, ինչպէս .

Mettre. ընդուն. անցեալ mis. Անցեալ որոշեալը. Je mis, tu mis, il mit. Nous mîmes, vous mîtes, ils mirent.

Dire. ընդուն. անցեալ dit. Անցեալ որոշեալը կ'ըլլայ՝ Je dis, tu dis, il dit. Nous dîmes, vous dîtes, ils dirent.

Հետեւեալ բայերն այս կանոնէն կը զարտուղին ,
այսինքն անոնց Անցեալ որոշեալներն Ընդունելութիւն
անցեալներէն չեն ելլեր :

Couvrir. Ընդուն. անցեալ, couvert. Անցեալ որոշեալ je cou-
vris.

Այսպէս կ'ըլլան նաև offrir, ouvrir, souffrir.

Tenir. Ընդուն. անցեալ tenu. Անցեալ որոշեալ Je tins, tu
tins, il tint. Nous tinmes, vous tintes, ils tinrent.

Ասոր պէս է նաև Venir, venu, je vins, եւ :

Mourir.	Ընդ. Անց. mort.	Անց. որոշ. je mourus.
Vêtir.	» vêtu.	» je vêtis.
Voir.	» vu.	» je vis
Prévoir.	» prévu.	» je prévis.
Ceindre.	» Ceint.	» je ceignis, եւն.

Այսպէս կ'ըլլան բոլոր indre վերջաւորող բայերը ,
craindre, feindre, joindre, peindre, plaindre, teindre,
եւ , առոնց ընդունելութիւն անցեալները կ'ըլլան՝ craint,
feint, joint, peint, plaint, teint. Իսկ անցեալ որոշեալ-
ները կ'ըլլան՝ je craignis, je feignis, je joignis, je
ceignis, je plainsis, je teignis.

Բոլոր uire վերջաւորող բայերուն, ինչպէս՝ conduire,
construire, détruire, instruire, réduire, traduire,
luire, nuire, ընդունելութեան անցեալները (բաց ի luire
և nuire էն որոնց ընդունելութիւն անցեալը կ'ըլլայ lui,
nu) կը վերջաւորին uit, ինչպէս conduit, construit, եւ.
Իսկ անցեալ որոշեալները կը վերջաւորին uisit. ինչպէս,
je conduisis, je détruisis, եւ. je luisis, je nuisis.

Coudre.	Ընդ. Անց. cousu.	Անց. որոշ. je cousis.
Ecrire.	» écrit.	» j'écrivis.
Être.	» été.	» je fus.
Faire.	» fait.	» je fis.
Naître.	» né.	» je naquis.
Vaincre.	» vaincu.	» je vainquis.

ԴԻՑ. Ա. Անցեալ որոշեալը կը գործածուի, երբ գործողութիւնը բոլորովին անցած ընցած ժամանակի մը մէջ է. ուստի կ'ըսուի՝ Je vis, j'écrivis hier, la semaine passée, l'année dernière, եւ. բայց ոչ երբեք կրնայ ըսուիլ՝ Je vis, j'écrivis aujourd'hui, cette semaine, ce mois, cette année.

ԴԻՑ. Բ. Անցեալ որոշեալը կը գործածուի նաև, երբ անոր նշանակած գործողութիւնը՝ իրմէ առաջ կատարուած գործողութենէ մը ետքն է. ինչպէս .

Ճաշած էինք, երբ անիկա հասաւ. Nous avons dîné, lorsqu'il arriva. [vous en allâtes.

Խօսելէն ետքը դացիք. Après avoir parlé, vous
Ածիլուելէս ետքը, երեսս լուացի. Après m'être rasé, je me lavai de figure.

Տաքնալէն ետքը պարտէզ գացին. Après s'être chauffés, ils allèrent au jardin.

Չանգալը զարնելուն պէս արթնցաք. Dès que la cloche sonna, vous vous réveillâtes.

Չիս կանչելուն պէս, ելայ. Dès qu'ils m'appelèrent, je me levai.

Պատրաստ ըլլալուն պէս, զիս տեսնելու եկաւ. Aussitôt qu'il fut prêt, il vint me voir.

Իւր ձին ունենալուն պէս, զայն ինծի ցուցնելու եկաւ. Aussitôt qu'il eut son cheval, il vint me le montrer.

Շատ անգամ փորձելէն ետքը, ընելու յաջողեցան. Après avoir essayé plusieurs fois, ils parvinrent à le faire.

Չանի տեսնելուս պէս, առի ինչ բանի որ պէտք ունէի. Aussitôt que je le vis, j'obtins ce dont j'avais besoin.

Անոր խօսելուս պէս, ըրաւ՝ ինչ որ անոր կ'ըսէի. Aussitôt que je lui parlai, il fit ce que je lui disais.

ԱՆՏԵԱԼ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ. DU PASSÉ ANTÉRIEUR

Այս ժամանակը բաղադրեալ է , և կը շինուի օժանդակին անցեալ որոշեալէն , և բային ընդունելութիւն անցեալէն . զոր օրինակ . J'eus parlé, nous eûmes écrit, il fut tombé, vous fûtes venus, ils furent arrivés.

ԳԻՏ. Ա. Այս ժամանակը սովորաբար հետեւեալ շաղկապներուն մէկովը կը գործածուի :

Aussitôt que, sitôt que, dès que . . . ուն պէս .

Après que, . . . էն ետքք .

Lorsque, quand, երբ .

Ne—pas plus tôt—que, այն ինչ .

A peine—que, հազիւ թէ .

ԳԻՏ. Բ. Անցեալ յառաջագոյնէն ետքը եկող նախադասութեան բայն անցեալ որոշեալ կ'ըլլայ :

Գործս լմնցնելուս պէս ա— Aussitôt que j'eus fini mon
նոր տարի . ouvrage, je le lui portai.

Հագուելուս պէս , դուրս Aussitôt que je me fus ha-
ելայ . billé, je sortis.

Երբ խաղը լմնցուցին , եր— Quand ils eurent fini de
գելու սկսան . jouer, ils se mirent à
[կալ . chanter. [sonna.

Երբ ճաշեցի , կէսօրը զար— Quand j'eus dîné, midi
Հրակիրեալները ժողովուե— Dès que les convives se
լուն պէս , կերակուրը furent assemblés, le re-
սկսաւ . pas commença.

Զինուորները քաղաքը կա— Après que les soldats eu-
ղոպտեղէն ետքը , կա— rent pillé la ville, ils é-
նայք և տղայք անխնայ gorgèrent sans pitié les
կոտորեցին . femmes et les enfants.

Հազիւ թէ հասանք , մեզ A peine fûmes-nous arri-
Թաղաւորին տարին . vés qu'on nous condui-
sit chez le roi.

Մեզ տեսաւ չտեսաւ , դէպ ի մեզ յառաջ եկաւ . Il ne nous eut pas plutôt aperçus, qu'il s'avança vers nous.

ԴԻՏ. Գ. Ինչպէս վերի օրինակներէն կը տեսնուի , անցեալ յառաջագոյնին նշանակած գործողութիւնն առաջ կատարուած է . իսկ անցեալ որոշեալին նշանակածն՝ անկէ ետքը կատարուած , կամ անոր հետեւորդ գործողութիւնն է : Ուստի այս երկու ժամանակները , Անցեալ յառաջագոյն և Անցեալ որոշեալ մէկտեղ կը զուգընթանան :

212. Հրահանգ

Ի՞նչ ըրիք , երբ ձեր նամակը լմնցուցիք . —Յղբօրս տունը գացի , որ զիս թատրոն տարաւ , ուր հաճութիւն ունեցայ բարեկամներուս մէկը գտնելու զոր տարիէ ի վեր տեսած չէի . —Նրէկ առտու (անկողնէն) ելլելէն ետքը ի՞նչ ըրիք . —Նրբ Պոլոնիայի կոմսին նամակը կարդացի , դուրս ելայ այցելութիւն ընելու իշխանին թատրոնին զոր դեռ տեսած չէի . —Ձեր հայրն ի՞նչ ըրաւ , երբ նախաճաշեց . —Ածիլուեցաւ և դուրս ելաւ . —Ձեր բարեկամը պտտելու երթալէն ետքը ի՞նչ ըրաւ . —Պարոնին տունը գնաց . —Պարոնը հացը կտրելէն ետքը միսը կտրե՞ց . —Միսը կտրելէն ետքը հացը կտրեց . —Ն՞րբ կը մեկնիք . —Վաղիւ միայն կը մեկնիմ . քանզի մեկնելէն առաջ կ'ուզեմ անգամ մ'ալ բարի բարեկամներս տեսնել . —Ձեր տըղայքն ի՞նչ ըրին , երբ նախաճաշեցին . —Իրենց սիրելի ուսուցչին հետ պտոյտ մը ընելու գացին . —Ձեր հօրեղբայրը տաքնալէն ետքը ո՞ւր գնաց . —Տեղ մը չգնաց . տաքնալէն ետքը հանուեցաւ և պառկեցաւ . —Ժամը քանիի՞ն ելաւ . —Արեւը ծագելուն ելաւ . —Ձանի արթնցուցի՞ք . —Արթնցնելու պէտք չունեցայ , քանզի ինէ առաջ ելաւ . —Ձեր հօրեղբորդին

ի՞նչ ըրաւ, երբ իւր ազնուագոյն բարեկամին մահը լսեց. — Շատ վշտացաւ և առանց բառ մը ըսելու պառկեցաւ. — Նախաճաշելէն առաջ ածիլուեցա՞ք. — Ածիլուեցայ, երբ նախաճաշեցի. — Պառկեցա՞ք, երբ ընթրեցիք. — Երբ ընթրեցի, նամակներս գրեցի, և երբ զանոնք գրեցի, պառկեցայ. — Ի՞նչ բանի վրայ վշտացաք. — Այս դէպքին վրայ վշտացայ. — Ձեր ազգականին մահունը վրայ վշտացա՞ծ էք. — Շատ վըշտացած եմ. — Ձեր ազգականը ե՞րբ մեռաւ. — Անցեալ ամիս մեռաւ. — Որմէ՞ կը գանգատիք. — Ձեր մանչէն կը գանգատիմ. — Ինչո՞ւ կը գանգատիք անկէ. — Վասն զի սպաննեց սիրուն չունը զոր բարեկամներուս մէկէն ընդունած էի. — Ձեր հօրեղբայրն ի՞նչ բանէ գանգատեցաւ. — Ձեր ըրածէն գանգատեցաւ. — Նամակէ՞ն գանգատեցաւ զոր եռանդ անոր գրեցի. — Անկէ գանգատեցաւ :

213. Հրահանգ

Ինչո՞ւ աւելի երկայն ատեն Հօլանտա չմնացիք. — Երբ հոն էի, ապրիլը սուղ էր, և աւելի երկայն ատեն մնալու համար բաւական ստակ չունէի. — Օղն ի՞նչպէս էր, երբ Վիէնայի ճամբուն վրայ էիք. — Օղը շատ գէշ էր, քանզի ամպրոպ և ձիւն էր, և յորդ (à verse) կ'անձրեւէր. — Ձեզ չտեսնելէս ի վեր ո՞ւր էիք. — Երկայն ատեն ծովեզերքը բնակեցանք մինչեւ նաւի մը գալը որ մեզ Գաղիա տարաւ. — Ձեր պատմութիւնը շարունակել կ'ուզէ՞ք. — Հազիւ Գաղիա հասած էինք, թագաւորին տարուեցանք, որ մեզ շատ աղէկ ընդունեց և մեզ մեր երկիրը ղրկեց. — Գեղացի մը տեսնելով որ ծերունիք կարդալու համար ակնոց կը գործածեն, ակնոցավաճառի մը (un opticien) գնաց և ակնոց խնդրեց: Ան ատեն գեղացին գիրք մը առաւ, և բանալով ըսաւ թէ ակնոցներն աղէկ չեն: Ակնոցավաճառն իւր խանութին մէջ գտած ամենէն աղէկ ակ-

նոցներէն ուրիշ զոյդ մը անոր (աչքը) դրաւ . բայց գեղացին միշտ (տակաւին) չկրնալով կարդալ, վաճառականն անոր ըսաւ , « Բարեկամ, թերեւս բնաւ կարդալ չես գիտեր : » « Եթէ կարդալ գիտնայի , » ըսաւ գիւղացին , « ձեր ակնոցներուն պէտք չէի ունենար : » — Հենրիկոս Դ. , օր մը իւր պալատին մէջ մարդու մը հանդիպելով որ իրեն անծանօթ էր , անոր հարցոց թէ որո՞ւ կը վերաբերէր . « Ես ինծի կը վերաբերիմ , » պատասխանեց (répliquer) մարդը : « Բարեկամ , » ըսաւ թագաւորը , « դուն անմիտ տէր մը ունիս » : — Պատմեցէք մեզ ինչ որ ձեզի պատահեցաւ անցեալ օր . — Շատ յօժարութեամբ (très-volontiers) բայց սա պայմանաւ որ ինծի մտիկ ընէք առանց զիս ընդհատելու . — Ձեզ պիտի չընդհատենք , կրնաք վստահ ըլլալ . — Մօտերս (dernièrement) տեսարանն ըլլալով , Խօսող Գէպր Է. Լացոդ կից (խաղերուն) ներկայացուիլը տեսայ : Այս վերջին խաղը (pièce) ինծի համար գրօսեցուցիչ չըլլալով , նուագածութեան գացի , ուր երաժշտութիւնն ինծի սաստիկ անդար (la migraine) պատճառեց : Ան ատեն նուագածութիւնը թողուցի , անիծելով զայն , և շիտակ յիմարանոց (l'hôpital des fous) գացի հօրեղբորորդիս տեսնելու : Հօրեղբորորդուոյս յիմարանոցը մտնելով՝ սոսկմամբ բռնուեցայ ոչ սակաւ իննդեր տեսնելով որ ինծի մօտեցան ցատկըրտելով և ոռնալով . — Ան ատեն ի՞նչ ըրիք . — Ես ալ այնպէս ըրի , և ետ քաշուելով սկսան խնդալ :

ԿԹ. ԴԱՍ. SOIXANTE - NEUVIÈME LEÇON	
Ինքզինք ծեծել տալ .	Se faire battre.
Իրեն վճարել տալ . [տալ .	Se faire payer.
Ինքզինք ճաշի հրաւիրել	Se faire inviter à dîner.
Նախ .	D'abord, premièrement, en premier lieu. [lieu.
Երկրորդ .	Secondement, en second
Երրորդ .	Troisièmement, en troi- sième lieu.
Ձեր մայրը տո՞ւնն է .	Votre mère est-elle chez- elle, à la maison ?
Հոն է .	Elle y est.
Անոր տունը կ'երթամ .	Je vais chez elle.
Նիւթ , պատմատ մը .	Un sujet.
Վշտի , տրտմութեան նիւթ	Un sujet de chagrin, de tristesse.
Տրտմութեան նիւթ , պատ- ճառ մը ունի .	Elle a un sujet de tris- tesse.
Վիշտը .	Le chagrin.
Տրտմութիւնը .	La tristesse.
Գանգատելու նիւթ , պատ- ճառ ունի .	Il a sujet de se plaindre.
Անոր պատճառ , նիւթ տըր- ուեցաւ (տրտմութեան) .	On lui en a donné sujet.
Գանգատելոյ պատմատ տալ .	Donner sujet de plain- dre, կամ de se plain- dre.
Բարկանալու , նեղանալու պատճառ ունիմ . [ծաղի .	J'ai sujet d'être en colère, կամ de me fâcher.
Առանց պատճառի կը ծի-	Il rit sans aucun sujet.
Ասիկա երբեմն պատճառ , տեղի , առիթ կուտայ վէճի .	Cela donne quelquefois su- jet, lieu, occasion à une dispute.

- Այս կինը դուրս ելլելու պատրաստ է . Cette femme est-elle prête à sortir ?
- Է . Elle l'est.
- Հակասակ , ի հեռուսիս . *Malgré, en dépit de.*
- Ասոր հակառակ . Malgré cela.
- Անոր , անոնց հակառակ . Malgré lui, elle, eux, elles.
- վրան նայել . *Donner sur.*
- Պատուհանը փողոցին , գետակին վրայ կը նայի . La fenêtre donne sur la rue, la rivière.
- Ետեւի դուռը պարտէզին վրայ է . La porte de derrière donne sur le jardin.
- Հեղձուցանել (ջուրի մեջ խեղդել) . *Noyer.*
- Շուն մը հեղձուցանել . Noyer un chien.
- Ինքզինք հեղձուցանել . Se noyer.
- Պատուհանէն ցատկել , նետել . Sauter, jeter par la fenêtre.
- Կը հեղձկում . Je me noie (*Տես Դաս ԻԴ. Դ/տ. Գ.*)
- Պատուհանէն ցատկեց . Il sauta par la fenêtre.
- կցել , կապել . *Attacher.*
- Մառին կապեցին . On l'attacha à un arbre.
- Անասունք (ոչխար , արջառ) . Le bétail, *յք.* les bestiaux,
- ԳԻՏ. Ա. Bétail *յոքնակի չունի :*
- Ինքզինք տաք , զով , մաքուր բռնել . Se tenir chaud, frais, propre.
- Մէկուն դէմ զգոյշ կենալ . Se tenir en garde contre quelqu'un.
- Այս մարդուն դէմ զգոյշ կեցէք . Tenez-vous en garde contre cet homme.

- Ձգողանալ .* *Prendre garde à.*
- Եթէ այս ձիէն չէք զգու- Si vous ne prenez pas garde
չանար, ձեզ կ'աքացէ . à ce cheval, il vous don-
nera un coup de pied.
- Ձգուչացէք որ չիյնաք . Prenez garde de tomber.
- Ձգոյչ ըլլալ բանէ մը . Être sur ses gardes (avec
կամ contre).
- Ձգուչացէք . Tenez-vous, կամ soyez sur
vos gardes. Prenez garde.
- Խորհուրդ մը . Une pensée.
- Գաղափար մը . Une idée.
- Չուարձարանութիւն մը ,
հանճարեղ խօսք մը . Une saillie.
- Միտք գալ . *Venir à l'idée, venir
en pensée, tomber
dans l'esprit.*
- Միտքս բան մը կու գայ . Il me vient une idée.
- Ասիկա երբեք միտքս չե- Cela ne m'est jamais tom-
կաւ . bé dans l'esprit.
- Թանդգնել, մտարներել . *S'aviser de.*
- Անցեալ օր զիս գողնալու Il s'avisa l'autre jour de
(կողոպտելու) մտարերեց . me voler.
- Ի՞նչ բանի կը մտարերէք . De quoi vous avisez-vous ?
- Իմ, ձեր, անոր տեղը . *A ma place, à votre
place, à sa place.*
- Ամէն բան իւր տեղը դնել Il faut mettre chaque chose
պէտք է . à sa place.
- Բոլորտիրքը, շուրջանակի . *Autour, tout autour.*
- Անգղիոյ բոլորտիրքը նաևե- Nous naviguâmes autour
ցինք . de l'Angleterre.

Քաղաքը պտտեցան չքնաղ Ils se promenèrent par la
բաները տեսնելու հա- ville, pour en voir les
մար . curiosités.

Տանը բոլորտիքը պտտել . Aller autour de la maison.
 faire le tour de la maison.

Տունը պտտել . Se promener par *համ* dans
 la maison.

Արժեք, ընթաց (այսպիսի) . *Coûter.*

Ասիկա ձեզի ո՞րչափի է . Combien cela vous coûte-
 t-il ?

Այս գիրքը ձեզի ո՞րչափի Combien ce livre vous
եղաւ . coûte-t-il ?

Ինծի երեք ու կէս սկուտի Il me coûte trois écus et
է . demi.

Այս սեղանն անոր եօթը Cette table lui coûte sept
սկուտի եղաւ . écus.

Միայն . *Seul, իգ. seule.*

Մինակ էի . J'étais seul.

Միայն կին մը . Une seule femme.

Միայն Աստուած մը . Un seul Dieu.

Աստուած միայն կրնայ ը- Dieu seul peut faire cela.
նել ասիկա .

Ասոր մտածութիւնը միայն La seule pensée de cela
յանցանք է . est criminelle.

Անգամ մը միայն կարդալը Une seule lecture ne suf-
բաւական չէ ձաչակ ու- fit pas pour contenter
նեցող մարդ մը գոհ ը- un homme qui a du goût.
նելու .

Հրացանի հարոռածով մը *Tuer d'un coup d'ar-*
սպաննել . *me à feu.*

Մէկուն ըղեղն այրել (գըլ- Brûler la cervelle à quel-
խուն հրացան պարպե- qu'un.
լով սպաննել) .

Ինք իւր ըղեղն այրել ա- Se brûler la cervelle d'un
տրրճանակով (ինքզինք coup de pistolet.
սպաննել, գլխուն հրա-
ցան պարպելով) .

Իւր ըղեղն այրեց . Il s'est brûlé la cervelle.
Նրկայն ատեն ծառայեց , Il servit long-temps, par-
պատիւներու հասաւ և vint aux honneurs et
գոհ մեռաւ : mourut content.

ԴԻՏ. Բ. Նրբ քանի մը բայերու տէր բային Գ. դէմ-
քի դերանունն է , և բայերը միեւնոյն ժամանակն են ,
դերանունը չի կրկնուիր :

Աղքատ եկաւ , քիչ ժամա- Il arriva pauvre, devint
նակի մէջ հարուստ եղաւ riche en peu de temps,
և աւելի քիչ ժամանակի et perdit tout en moins
մէջ կորսնցուց ամէն բան : de temps encore.

214. Հրահանգ

Ի՞նչ ունիք : Ինչո՞ւ այսպէս սեւամաղձոտ կ'երե-
ւիք . — Այսպէս սեւամաղձոտ (տխուր) չէի երեւեր ,
եթէ տրտմութեան պատճառ մը չունենայի : Լսեցի որ
բարեկամներէս մէկն ատրճանակի հարուածով մը իւր
ըղեղն այրեց , և կնոջս ամենէն ազնիւ բարեկամուհի-
ներէն մէկը զինք հեղձամահ ըրաւ . — Ո՞ւր հեղձոյց
ինքզինք . — Իւր տանը ետեւէն անցնող գետին մէջ
խողուած է : Նրէկ առտուան ժամը չորսին , առանց
բան մը ըսելու մէկէն ելաւ , պարտէզին վրայ նայող
պատուհանէն ցատկեց , և ինքզինք գետակը նետեց
ու հեղձաւ . — Մեծ փափաք, ունիմ այսօր լողանալու .
— Ո՞ւր կ'ուզէք լողանալ . — Գետակին մէջ . — Չէ՞ք
վախնար որ կը հեղձնուք . — Ո՛հ , ոչ . լողալ գիտեմ .
— Ո՞վ սորվեցուց ձեզի . — Անցեալ ամառ լողացման
դպրոցին մէջ քանի մը դաս առի . — Չեր պարտքը

(դասը) ե՞րբ լմնցուցիք . — Լմնցուցած էի զայն , երբ դուք մտաք . — Անոնք որ ամենէն աւելի նպաստեցին անոր իւր նախնեաց գահը ելլելուն՝ անոնք են որ հիմա կ'աշխատին ամենէն աւելի կատաղութեամբ զանի գահավէժ ընելու . — Կեսար Բուրիկոն անցնելուն պէս , ալ խորհելու պէտք չունեցաւ : Պարտաւորեցաւ յաղթել կամ մեռնել . — Կայսր մը , աստեղաբաշխի մը դէմ բարկանալով , անոր հարցուց . « Թշուառական , ի՞նչ տեսակ մահուամբ կարծես թէ պիտի մեռնիս : » « Տենդէ պիտի մեռնիմ , » պատասխանեց աստեղաբաշխը : « Կը ստես , » ըսաւ կայսրը , « անմիջապէս (հիմա) բռնի մահուամբ պիտի մեռնիս : » Երբ ձերբակալ ըլլալու վրայ էր , ըսաւ կայսեր . « Տէր , հրամայեցէք որ երակըս զննեն , պիտի գտնուի (իմացուի) որ տենդ ունիմ : » Այս զուարճաբանութիւնը փրկեց անոր կեանքը :

215. Հրահանգ

Կը տեսնէ՞ք սա տունը վարը . — Կը տեսնեմ . ի՞նչ տուն է . — Պանդոկ մըն է . եթէ կ'ուզէք , գաւաթ մը գինի խմելու համար հոն մտնենք . քանզի շատ ծարաւի եմ . — Միշտ կը ծարուիք , երբ պանդոկ մը կը տեսնէք . — Եթէ հոն մտնենք , ձեր առողջութեանը պիտի խմեմ . — Կ'ընտրեմ չխմել , մանաւանդ քան պանդոկ մը մտնել . — Ե՞րբ պիտի վճարէք ինծի ինչ որ պարտական էք . — Երբ ստակ ունենամ . այսօր ինչ խնդրել անօգուտ է . քանզի շատ աղէկ գիտէք որ բան մը չառնուիր անկէ որ բան մը չունի . — Ե՞րբ ստակ ունենալ կը կարծէք . — Գալ տարի ունենալ կը կարծեմ . — Կ'ուզէ՞ք ընել ինչ որ ձեզի պիտի ըսեմ . — Կ'ուզեմ ընել , եթէ չափազանց դժուարին չէ . — Ինչո՞ւ վրաս կը խնդաք . — Ձեր վրայ չեմ խնդար , այլ ձեր հանդերձին վրայ . — Ձերինին չի՞նմանիր . — Ձի նմանիր , քանզի իմինս կարճ է , ձերինը չափազանց երկայն . իմինս սեւ է , և ձերինը կանաչ . — Ինչո՞ւ

այս մարդուն քով կը յաճախէք . — Անոր քով չէի յաճախեր , եթէ ինծի մեծամեծ ծառայութիւններ ըրած չըլլար . — Մի վատահիք , քանզի եթէ զգոյճ չըլլաք , ձեզ կը խաբէ . — Ինչո՞ւ այնչափ կ'աշխատիք . — Կ'աշխատիմ օր մը հայրենեացս օգտակար ըլլալու համար . — Դեռ տղայ ըլլալով (եղած ատենս) օր մը հօրս ըսի . « Առուտուրէ չեմ հասկնար և ծախել չեմ գիտեր . Թոյլ տուէք ինձ խաղալ : » Հայրս ժպտելով պատասխան տուաւ . « Առուտուր ընելով կը սորվուի սակարկել , և ծախելով կը սորվուի ծախել : » « Բայց , սիրելի հայր » , պատասխանեցի , « խաղալով ալ խաղալ կը սորվուուի : » « Իրաւունք ունիք , » ըսաւ ինծի . բայց նախ պէտք է սորվել ինչ որ հարկաւոր և օգտակար է . — Մի դատէք , դուք որ դատուել չէք ուզեր : Ինչո՞ւ ձեր ընկերին աչքին մէջ շիղը կը տեսնէք , դուք որ ձեր աչքին մէջ եղած գերանը չէք տեսներ . — Ձեր համարները կ'օրինակէի՞ք , եթէ ես իմիններս օրինակէի . — Կ'օրինակէի զանոնք , եթէ դուք ձերիններն օրինակէիք . — Ձեր քոյրն իւր նամակը նորէն գրած պիտի ըլլա՞ր , եթէ ես իմինս նորէն գրած ըլլայի . — Նորէն գրած պիտի ըլլար . — Մեկնած պիտի ըլլա՞ր , եթէ ես մեկնած ըլլայի . — Ձեմ կրնար ձեզի ըսել թէ ինչ ըրած պիտի ըլլար , եթէ դուք մեկնած ըլլայիք :

Հ. ԴԱՍ . SOIXANTE-ET-DIXIÈME LEÇON

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ . DE L'IMPERATIF

ԴԻՏ. Ա. Հրամայականն առաջին դէմք չունի : Եզակի Բ. դէմքը սահմանական ներկային եզակի առաջին դէմքին հետ նոյն է՝ առանց դերանուան . զոր օրինակ .

Սնմ. Գերկ.	Հրամ.	Սնմ. Գերկ.	Հրամ.
1. Լծ. Je parle.	parle.	2. Լծ. Je finis.	finis.
3. Լծ. Je reçois.	reçois.	4. Լծ. Je rends.	rends.

ԴԻՏ. Բ. Հրամայականին յոքնակի Ա. և Բ. դէմքերը նոյնպէս Սահմանական ներկային նոյն դէմքերն են առանց դերանուան . ինչպէս .

	Սնմ. Գերկ.	Հրամ.	Սնմ. Գերկ.	Հրամ.
1. Լծ. Nous parlons.	Parlons.	Vous parlez,	Parlez.	
2. Լծ. Nous finissons.	Finissons.	Vous finissez.	Finissez.	
3. Լծ. Nous recevons.	Recevons.	Vous recevez,	Recevez.	
4. Լծ. Nous rendons.	Rendons.	Vous rendez,	Rendez.	

Հրամայականին երրորդ դէմքերը Ստորադասական ներկային երրորդ դէմքերուն հետ նոյն են : Ստորադասականին վրայ ետքը պիտի խօսինք :

ԴԻՏ. Գ. Վերի կանոնէն կը զարտուղին հետեւեալ բայերուն հրամայականները .

Avoir,	j'ai.	Aie,	ayons,	ayez.
Etre,	je suis.	Sois,	soyons,	soyez.
Aller,	je vais.	Va,	allons,	allez, (կանոնաւոր)
Savoir,	je sais.	Sache,	sachons,	sachez.
Vouloir,	je veux.	Veuille,	veuillez.	

Համբերեցէք .

Ayez patience!

Ուշադիր եղիք .

Soyez attentif!

Գացէք հոն .

Allez-y.

Տուէք ինձ .

Donnez-le-moi.

Անոր ղրկեցէք զայն .

Envoyez-le-lui.

Փոխ տուէք ինծի .

Prêtez-le-moi.

Սա պնակն ինծի մատուցանելու շնորհք ըրէք .

Ayez la bonté de me passer ce plat.

Փոխ տոնող .

Emprunter à l'aide de.

Ձեռնէ ստակ փոխ առնուլ կ'ուզեմ .

Je veux vous emprunter de l'argent.

Անկէ փոխ առէք .

Empruntez-le-lui l'aide de lui.

Անկէ փոխ կ'առնում .

Je le lui emprunte. Je l'emprunte de lui.

Այս գումարը բարեկամէ մը փոխ առաւ .	Il a emprunté cette somme d'un ami <i>կամ</i> à un ami.
Անոր մի ըսէք .	Ne le lui dites pas.
Անոնց մի տաք .	Ne le leur rendez pas.
Համբերութիւնը .	La patience.
Անհամբերութիւնը .	L'impatience.
Մերձաւորը .	Le prochain.
Քթախոտի տուփը .	La tabatière.
Գումարը .	La somme.
Բարի եղիք .	Soyez bon.
Գիտցէք .	Sachez-le.

ԴԻՏ. Դ. Նրբ խօսքը հաստատական է, հրամայականին դերանուն խնդիրներն ընդհանրապէս բայէն ետքը կը դրուին, և երկուքին մէջտեղ գիծ մը (*trait-d'union*) կը դրուի. *ինչպէս*՝ *Donnez-moi, prêtez-le-lui, allons-y, եւ* : Բայց երբ խօսքը բացասական է, դերանուն խնդիրներն առաջ կը դրուին. *ինչպէս* . *Ne me donnez pas. Ne le lui prêtez pas, եւ* :

Հնազանդիչ .	<i>Obéir.</i>
Մխիթարիչ .	<i>Consoler.</i>
Վշտացնիչ, սրդողնիչ .	<i>Offenser.</i>
Գործել, գործադրել .	<i>Pratiquer.</i>
Հնազանդեցէք ձեր վարպետներուն, և անոնց վիշտ մի պատճառէք .	Obéissez à vos maîtres, et ne leur donnez jamais de chagrin.
Հատուցէք ինչոր պարտիք, մխիթարեցէք տրտմեալները և բարիք ըրէք անոնց որ ձեզ վշտացուցած են .	Payez ce que vous devez, consolez les affligés et faites du bien à ceux qui vous ont offensés.
Սիրեցէք զՍտուած և ձեր ընկերը ձեզի պէս .	Aimez Dieu et votre prochain comme vous-mêmes.

Առաքինութիւնը սիրենք և գործենք միշտ ; և այս ու միւս աշխարհի մէջ երջանիկ պիտի ըլլանք . Aïmons et pratiquons toujours la vertu, et nous serons heureux dans cette vie et dans l'autre.
Տեսնենք ով աղէկ պիտի պարպէ (հրացան) . Voyons qui tirera le mieux.

Քստատրել . *Exprimer.*
Միտքը յայտնել . *S'exprimer.*
Միտքը հասկցնել . *Se faire comprendre.*
Մոխորութիւն ունենալ . *Avoir l'habitude, le coutume.*

Սովորեցնել . Accoutumer, habituer.
Սովորել . S'accoutumer à.

Պէտք է տղայք կանուխ աշխատութեան սովորեցնել . Il faut accoutumer de bonne heure les enfants au travail.
Սովորել . *Être accoutumé.*

Սովորած եմ ասօր . J'y suis accoutumé.
Զեմ կրնար մտքս Գաղիերէն աղէկ յայտնել, քանզի խօսելու սովորութիւն չունիմ . Je ne peux pas bien m'exprimer en français, parce que je n'ai pas l'habitude de le parler.

Ըստ արժանւոյն կը խօսիք . Vous parlez comme il faut.
Զատ խօսել , շողիսողիել . *Causer. bavarder, jaser.*

Շատախօս . Un causeur, **իգ .** une causeuse.
Շաղակրատ . Un jaseur, » une jaseuse.
Շաղակրատ . Un bavard, » une bavarde.

ԻիՏ. Ե. Causer կը նշանակէ ընտանեքար խօսել գործի մը կամ չնչին բանի մը վրայ : Chuchoter ակնցիմ փսփսալ ըսել է : Jaboter կը նշանակէ մէկդի քաշուելով առանձին և կամաց խօսել, այնպէս որ ուրիշներկայ եղողները չկարենան ըսել : Jaser կը նշանակէ

շատ եւ անխորհրդաբար խօսել : Caquetter շարունակ
եւ բարձրաձայն խօսիլ *կը նշանակէ . այնպէս որ ուրիշ-
ները կը ձանձրանան* : Bavarder *կը նշանակէ ընչին բա-
ներու վրայ խօսելով ձանձրացնել* :

կրթիկ .

Exercer.

Խօսելու կը կրթուիմ .

Je m'exerce à parler.

Թոյլ տալ .

Permettre.

Թոյլտոտութիւն , հրատման .

La permission.

Կը թողում որ երթաք .

Je vous permets d'y aller.

*Աղքատներուն բարիք ըրէք,
Թշուաւներուն գթացէք,
և մնացածը կը հոգայ
Աստուած .*

Faites du bien aux pau-
vres, ayez compassion
des malheureux, et le
bon Dieu aura soin du
reste.

Բարիք ընել .

Faire du bien.

Գթալ .

Avoir pitié de.

Գթութիւն .

La compassion, la com-
misération, la misé-
ricorde, la pitié.

Մնացածը , մնացորդը .

Le reste.

*Եթէ գայ , ըսէք որ պար-
տէզն եմ .*

S'il vient, dites-lui que je
suis au jardin.

ԴԻՏ. 2. Si շողկապին i գիրը , il, ils գերանուն-
ներէն առաջ կը կրճատուի , s'il, s'ils, բայց ոչ elle և
elles էն առաջ :

Երբ on գերանունէն առաջ et, ou, où, si բառերը
կան , ձայնի քաղցրութեան համար երկուքին մէջտեղ
l' կը դրուի :

*Վաճառականին հարցուր
Թէ կրնա՞յ ինծի ձին
տալ այն դնով զոր անոր
առաջարկեցի .*

Demandez au marchand
s'il peut me donner le
cheval au prix que je
lui ai offert.

Կարդացի, և ինծի պատմուեցաւ . J'ai lu et l'on m'a raconté.

Եթէ ձեր ըրածը գիտցուէր . Si l'on savait ce que vous avez fait.

Երկիրն ուր աղամանդը կը գտնուի . Le pays où l'on trouve le diamant.

Ձեզի ըսուեցաւ, կամ ընդ հուպ պիտի ըսուի . On vous a dit déjà, ou l'on vous dira bientôt.

Դիտ. է. Եթէ ձայնի քաղցրութեան համար հարկ ըլլայ, que և qui էն ետքն ալ on ին վրայ ի կը դրուի :

Աղէկ հասկցուածն աղէկ կը բացատրուի . Ce que l'on conçoit bien, s'énonce clairement.

Մարդ չի սիրեր տեսնել զանոնք որոց պարտա- կանութիւն մը ունի . On n'aime pas à voir ceux à qui l'on doit tant.

ԴիՏ. Ը. Երբ on էն ետքը le, la, les կայ, on էն առաջ ի՞ գիրը չի դրուիր . Je ne veux pas qu'on le tourmente. եւ ոչ que l'on le tourmente.

216. Հրահանգ

Համբերէ, սիրելի բարեկամ, տրտում մի ըլլար, քանզի տրտմութիւնը բան մը չի փոխեր, և անհամբերութիւնը չարիքն աւելի կը սաստկացնէ . — Ձեր պարտատէրներէն մի վախնաք . ապահով եղիք որ անոնք ձեզի վնաս պիտի չընեն . պիտի սպասեն, եթէ տակաւին չէք կրնար անոնց վճարել . — Ե՞րբ պիտի վճարէք ինչ որ ինծի պարտական էք . — Ստակ ունենալուս պէս, ձեզի պիտի վճարեմ ինչ որ ինծի համար կանխաւ տուիք : Մոռցած չեմ, քանզի ամէն օր անոր վրայ կը խորհիմ : Ձեր պարտապանն եմ, և երբեք պիտի չուրանամ . — Այդ ի՞նչ գեղեցիկ կաղամար ունիք . ինծի փոխ տուէք զայն, կ'աղաչեմ . — Ձայն ի՞նչ ընել

կ'ուզէք . — Քրոջս ցուցնել կ'ուզեմ . — Առէք , բայց հոգ տարէք և մի կոտորէք . — Մի վախնաք . — Եղբորմէս ի՞նչ կը բաղձաք . — Անկէ ստակ փոխ առնուլ կ'ուզեմ . — Ուրիշէ մը փոխ առէք . — Եթէ այն ինծի փոխ տալ չուզեր , ուրիշէ մը փոխ առնում . — Ազէկ կ'ընէք . — Մի փափաքիք ինչ որ չէք կրնար ունենալ , այլ գոհ եղիք անով որ Նախարանամութիւնը ձեզի տուած է , և խորհեցէք որ շատ մարդիկ կան որ ձեր ունեցածը չունին . — Կեանքը կարճ ըլլալով , ջանանք զայն այնպէս զուարճալի ընել որչափ կարելի է : Բայց նկատենք նաեւ որ հեշտութեանց զեղծումը զայն դառն կ'ընէ . — Ձեր համարներն ըրի՞ք . — Չանոնք չկրցայ ընել , քանզի եղբայրս տունը չէր : — Պէտք չէ որ դասերը ձեր եղբորն ընել տաք , այլ պէտք է որ դուք անձամբ ընէք : — Ի՞նչ կ'ընէք հոտ . — Ձեր փոխ տուած գիրքը կը կարդամ . — Չայն միշտ կարդալ աղէկ չէք ըներ . — Ը՞նչ ընելու եմ . — Այս գիւղանկարը գծագրեցէք , և երբ գծագրած ըլլաք , գոյականներու հետ միացեալ ածականներ հոլովեցէք :

217. Հրահանգ

Երջանիկ ըլլալու համար ի՞նչ ընել պէտք է . — Միշտ սիրեցէք և գործեցէք առաքինութիւնը , և երջանիկ պիտի ըլլաք այս և միւս կեանքին մէջ . — Որովհետեւ երջանիկ ըլլալ կ'ուզենք , աղքատաց բարիք ընենք , և թշուառաց գթանք . մեր վարպետներուն հնազանդինք և անոնց երբեք վիշտ չտանք . դժբախտները մտիթարենք , մեր ընկերը մեզի պէս սիրենք , և չատենք զանոնք որ մեզ վշտացուցած են . մէկ խօսքով միշտ մեր պարտականութիւնը կատարենք , և Աստուած կը հոգայ մնացածը . — Որդեակ , սիրուելու համար պէտք է աշխատասէր և խելօք ըլլալ : Կամբաստանութիւն որ քու գործերուդ մէջ ծոյլ և անհոգ ես . գիտես սակայն որ եղբայրդ չար ըլլալուն համար պատժուեցաւ : Անցեալ

օր քաղաքն ըլլալով, դաստիարակէդ նամակ մը ընդունեցայ, որուն մէջ անիկա քենէ կը գանգատէր: Մի լար. քնա հիմա քու սենեակդ, դասդ սորովէ, և խելօք եղիր. ապա թէ ոչ (autrement) ճաշելու բան մը պիտի չունենաս: — Այնպէս խելօք պիտի ըլլամ, սիրելի հայրս, որ ինէ ստուգիւ գոհ պիտի ըլլաք. — Փոքրիկ մանչն իւր խօսքը բռնեց. — Ոչ բոլորովին, քանզի ասիկա ըսելէն ետքը, իւր սենեակը գնաց, առաւ իւր գիրքերը, սեղանի մը առջեւ նստաւ և նիրհեց. — «Շատ աղէկ մանչ մըն է, երբ կը քնանայ,» ըսաւ հայրը, զանի քիչ մը ժամանակ ետքը տեսնելով. — Բարիւոյս, օրիորդ. — Ո՛հ, վերջապէս եկա՞ք: Անհամբուրութեամբ ձեզի սպասեցի. — Ինծի ներեցէք, սիրելիս, աւելի կանուխ չկրցայ գալ. — Նստեցէք, եթէ կը հաճիք. — Ձեր մայրն ի՞նչպէս է. — Այսօր աւելի աղէկ է քան որչափ էր երէկ. — Շատ ուրախ եմ. — Նրէկ պարահանդէս գացի՞ք. — Գացի. — Շատ զբօսա՞ք. — Բաւական. — Ժամը քանիի՞ն տուն եկաք. — Ժամը տասնումէկը քառորդ անցած:

218. Հրահանգ

Շատո՞նց է որ Գաղիերէն կը սորվիք. — Ոչ, տէր, վեց ամիս է ի վեր կը սորվիմ. — Կարելի՞ է. այսչափ քիչ ժամանակի համար շատ աղէկ կը խօսիք. — Կատակ կ'ընէք. գիտցածս դեռ մեծ բան մը չէ. — Ճշմարիտ, արդէն աղէկ կը խօսիք. — Կարծեմ զիս քիչ մը կը շողոքորթէք. — Ոչ բնաւ. ըստ արժանւոյն կը խօսիք. — Ըստ արժանւոյն խօսելու համար, աւելի պէտք է գիտնալ որչափ ես չեմ գիտեր. — Ձեր միտքը հասկցնելու համար բաւական գիտէք. — Դեռ շատ սխալ կ'ընեմ. — Այս բան մը չէ (միաս չունի) պէտք չէ երկչոտ ըլլալ. դարձեալ՝ ձեր ըսածներուն մէջ սխալ չըրիք. — Դեռ երկչոտ եմ, վասն զի կը վստահամ թէ կը ծաղրուիմ. — Շատ անքաղաքավար ըլլա-

լու է ձեզ ծաղրելու համար: Ո՛վ այնչափ անքաղաքավար կրնայ ըլլալ ձեզ ծաղրելու համար. — Առակը չէ՞ք գիտեր. — Ի՞նչ առակ. — Այն որ աղէկ խօսել կ'ուզէ, գէշ խօսելով սկսելու է. — Կը հասկնա՞ք ինչ որ կ'ըսեմ. — Շատ աղէկ կը հասկնամ. բայց դեռ միտքս աղէկ չեմ կրնար բացատրել Գաղիերէն, քանզի խօսելու վարժութիւնը չունիմ. — Ասիկա ժամանակաւ կու գայ. — Ի՞նչ սրտով կը փափաքիմ:

Նրբեմն եղբայրս կը տեսնէ՞ք. — Նրբեմն կը տեսնեմ: Երբ անցեալ օր անոր հանդիպեցայ, ձեր վրայով գանգատեցաւ: « Եթէ աւելի աղէկ վարուած ըլլար, և աւելի խնայող եղած ըլլար, պէտք չէր ունենար, և ես անոր գէմ ներկայած չէի ըլլար. » — Անոր աղաչեցի որ ձեզի գթայ, անոր ըսելով թէ գուք հաց գնելու համար անգամ բաւական, ստակ չունիք. — « Անոր ըսէք, երբ կը տեսնէք, » ըսաւ ինծի, « որ անոր ինծի դէմ գէշ վարմանը հակառակ, անոր կը ներեմ: » « Ըսէ նաեւ, » շարունակեց « թէ պէտք չէ ծաղրել զանոնք որոց մարդ երախտապարտ է. չնորհք ըրէք ասիկա ընելու, և ձեզի շատ երախտապարտ պիտի ըլլամ, » ըսաւ հեռանալով:

ՀԱ. ԴԱՍ. SOIXANTE-ET-ONZIÈME LEÇON

Կանգնել, կենալ.

Être *haut* se tenir debout, être debout; se soutenir.

Ելլել անկողնէն.

Être debout, être levé.

Հսկել, շարտիկել.

Rester, demeurer debout; veiller.

Կ'ուզէ՞ք ինծի թոյլ տալ շուկա երթալու. Voulez-vous me permettre d'aller au marché?

Փոռ/ծար, ամապարել.

Se dépêcher.

Փութացէք և շուտով եկէք. Dépêchez-vous et revenez bientôt.

Գացէք անոր ըսելու որ *Allez lui dire, que je ne
այսօր չեմ կրնար գալ.* puis venir aujourd'hui.

Եկաւ մեզի ըսելու թէ չէր *Il vint nous dire qu'il ne
կրնար գալ.* pouvait pas venir.

Գացէք մեր բարեկամները *Allez voir nos amis.
տեսնելու .*

Լալ .

Pleurer.

Ամենէն պզտիկ (թեթեւ) *Le moindre coup le fait
հարուածը զանի կը լա- pleurer.
ցունէ .*

վախցնել .

Effrayer.

վախնալ .

S'effrayer de . . .

Դոյզն բան մը զանի կը *La moindre chose l'effraie.
վախցնէ .*

Մի վախնաք . *Ne vous effrayez pas.*

Ի՞նչ բանէ կը վախնաք . *De quoi vous effrayez-
vous ?*

Իմ վնասովս .

A mes dépens.

Անոր վնասովը .

A ses dépens.

Մեր վնասովը .

A nos dépens.

Աւրիշին վնասովը .

Aux dépens d'autrui.

Այս մարդն ամենուն վնա- *Cet homme vit aux dé-
սովը կ'ապրի .* pens de tout le monde.

կախնալ ըլլալ .

Dépendre de.

Ասիկա պարագաներէն կա- *Cela dépend des circons-
խում ունի .* tances.

Ասիկա ինէ կախում չունի. *Cela ne dépend pas de moi.*

Ասիկա ընել անկէ կախում *Il dépend de lui de faire
ունի .* cela .

Ո՛հ, այո, ասիկա անկէ կա- *Oh! oui, cela dépend de
խում ունի .* lui.

- Զարմացնել . *Étonner.*
 Զարմանալ . *S'étonner.*
 Զարմանալ . *Être étonné de.*
- Անոր վրայ զարմացած եմ . *J'en suis étonné.*
 Կարգէ դուրս բան մը պատահեցաւ որ ամէն մարդ զարմացուց . *Il arriva une chose extraordinaire, qui étonna tout le monde.*
 Պատահել , դիպել . *Se passer, arriver.*
 Անցնիլ . *Se passer.*
- Շատ բաներ պատահեցան որ ձեզ պիտի զարմացընեն . *Il s'est passé bien des choses qui vous surprendront.*
- Ամառը շուտ պիտի անցնի . *L'été se passe bientôt.*
 Զարմացնել . *Surprendre.*
- Ասկէ մինչեւ հոն շատ օրեր պիտի անցնին . *Il se passera plusieurs jours d'ici là.*
- Մարդ մը մտաւ որ ինծի հարցուց թէ ի՛նչպէս էի . *Il entra un homme qui me demanda comment je me portais.*
 Այս , ուրեմն . *Donc.*
 Վասն որոյ . *C'est pourquoi.*
 Անցեալ օր . *L'autre jour.*
 Մօտերս . *Dernièrement.*
 Քիչ ատենէն . *Dans peu de temps.*
 Երեջ : *Dans (սուրբայ ժամանակի համար) . En (անցեալ ժամանակի համար.)*
- Աթ օրէն պիտի գայ . *Il arrivera dans huit jours.*
 Այս ճամբորդութիւնը ութ օրուան մէջ ըրաւ . *Il a fait ce voyage en huit jours.*
 Երեք ամիսէն իւր ուսմունքը լմնցուցած պիտի ըլլայ . *Il aura fini ses études dans trois mois.*

Տարուան մը մէջ ուսմունքը Il a fini ses études en un
լմնցուց . an.

Գլխաւորաբար երկրաչափ- Il s'est appliqué princi-
փութեան դրաղեցաւ . palement կամ particu-
lièrement à la géométrie.

Գլխաւորաբար երկրաչափ- Il a fait une étude parti-
փութիւն սորվեցաւ . culière de la géométrie.

Շատ բարեկամներ ունի . Il a bien des amis, կամ
beaucoup d'amis.

ԴիՏ. Bien, շատ . խնդիրը յօդով կ'ուզէ du, de la,
des. Beaucoup առանց յօդի de, d'ով միայն կ'առնու
խնդիր :

Շատ համբերութիւն ու- } Vous avez bien de la pa-
նիք . tience.
} Vous avez beaucoup de
patience.

Շատ ստակ ունին . } Ils ont bien de l'argent.
} Ils ont beaucoup d'argent.

Շատ քաջարտութիւն ու- } Vous avez bien du cou-
նիք . rage, կամ՝ Vous avez
beaucoup de courage.

Ընծայ ընել իսկ մը մեկուն . Faire présent, cadeau
de quelque chose à
quelqu'un.

Պարոն Լամպէր ինծի գրեց Monsieur Lambert m'écri-
անցեալ օր թէ իւր քոյ- vit l'autre jour que mes-
րերը պիտի գան հոս քիչ demoiselles ses sœurs
ատենէն, և ազաչեց ին- viendraient ici dans peu
ծի ձեզի ըսել : Աստի de temps, et me pria de
կրնաք զանոնք տեսնել, vous le dire. Vous pour-
և ձեր գնած գիրքերն rez donc les voir et leur
անոնց տալ : Անոնք կը donner les livres que
յուսան թէ գիրքերն ա- vous avez achetés. Elles

- նոնց ընծայ պիտի ընէք : espèrent que vous leur
 Անոնց եղբայրը զիս ա- en ferez cadeau. Leur
 պահովցուց (ըսաւ) թէ frère m'a assuré qu'elles
 անոնք ձեզ կը յարգեն , vous estiment, sans vous
 առանց ձեզ անձամբ connaître personnelle-
 ճանչնալու : ment.
Չանձրանալ . S'ennuyer de vous à.
- Ձեր քով ի՞նչպէս կրնայի Comment pourrais-je m'en-
 ձանձրանալ . nuyer auprès de vous ?
 Ամէն տեղ կը ձանձրանայ . Il s'ennuie partout.
 Սպասելէն կը ձանձրանայ . Il s'ennuie d'attendre.
Համոյ . Agréable.
- Այս ամանը հաճելի ձև մը Ce vase a une forme ag-
 ունի . réable.
*Մարդասէր . Complaisant , obli-
 geant.*
- Ինծի հետ շատ սիրով վար- Il en a usé fort obligeam-
 ուեցաւ . ment կամ complaisam-
 ment à mon égard.
Բարով գալ . Être le bienvenu.
- Ամէն տեղ աղէկ կ'ընդուն- Vous êtes partout le bien-
 ուիք . venu.

219. Հրահանգ

Տաշտ (Փիլճան) մը չայ խմել կ'ուզէ՞ք . — Շնորհակալ եմ, չայը չեմ սիրեր . — Սուրճը կը սիրէ՞ք . — Կը սիրեմ, բայց նոր խմեցի . — Հոս չէ՞ք ձանձրանար . — Ի՞նչպէս կրնամ ձանձրանալ այս հաճելի ընկերութեան մէջ . — Իսկ ես , միշտ կը ձանձրանամ . — Եթէ ինծի պէս ընկիք , չէիք ձանձրանար . քանզի մտիկ կ'ընեմ բոլոր անոնք որ ինծի բան մը կ'ըսեն . այս եղանակաւ հազար հաճելի բան կը սորվիմ , և ժամանակ չեմ ունե-

նար ձանձրանալու . բայց դուք ասոնցմէ բան մը չէք ընել , ահա ինչու համար կը ձանձրանաք . — Ես ալ ճիշդ ձեզի պէս կ'ընէի , եթէ տրտում ըլլալու պատճառ չունենայի . — Պ. Լամպէրը տեսա՞ք . — Տեսայ . ըսաւ թէ իւր քոյրերը քիչ ատենէն հոս պիտի ըլլան (գան) , և աղաչեց ինծի որ ձեզի ըսեմ : Երբ անոնք հասնին (գան) , կրնաք անոնց տալ ոսկիէ մատնին զոր գնեցիք . կը յուսան թէ զայն իրենց ընծայ սիրտի ընէք , քանզի ձեզ կը սիրեն առանց ձեզ անձամբ ձանչնալու . — Քոյրս ձեզի գրեց . — Գրեց , և ես պիտի պատասխանեմ . — Պէտք է անոր ըսել թէ հոս էք . — Ըսէք . բայց մ'ըսէք թէ անհամբերութեամբ անոր կը սպասեմ . — Ինչո՞ւ ձեր քոյրը չբերիք . — Ո՞րը . — Այն զոր միշտ կը բերէք , կրտսերը . — Ի՞նչու ելլել չէր ուզեր , քանզի շատ աղէկ աղջիկ մի է . — Քանի՞ տարեկան է . — Գրեթէ տասներեւինգ տարեկան է . — Տարիքին նայելով բաւական մեծ է . — Քանի՞ տարուան էք . — Վստահ և երկու տարուան եմ . — Կարելի է . կը կարծէի թէ դեռ քսան տարեկան չէք :

ՀԻ. ԴԱՍ. SOIXANTE-DOUZIÈME LEÇON

ԲԱՅԱՍՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ

Non. Ne-pas, ne-point.

ԴԻՏ. Ա. Ne, անմիջապէս բայէն առաջ կը դրուի . իսկ pas, բայէն ետքը , բաղադրեալ ժամանակներու մէջ ընդունենլութիւն անցեալէն առաջ . Je ne parle pas. Je n'ai pas parlé.

- Գիրքս չունի՞ք . N'avez-vous pas mon livre?
- Չունիմ . Je ne l'ai pas.
- Այս մարդուն մի խօսիք . Ne parlez pas à cet homme.

- Եղբայրս չտեսա՞ք . N'avez-vous pas vu mon frère ?
- Գազիերէն չսորվեցա՞ւ . N'a-t-il pas appris le français ?
- Չսորվեցաւ . Il ne l'a pas appris.

ԴԻՏ. Բ. Ne և pas երկուքն ալ աներեւոյթէն առաջ կը դրուին :

- Չիս այնչափ կը սիրէ որ չի կրնար չընել . Il m'aime trop pour ne pas le faire.
- Կերթամ, անոր անհաճոյ չըլլալու համար . Je m'en vais pour ne pas lui déplaire.
- Քիչ խելք ունենալու է ասիկա չտեսնելու համար . Il faut être peu sensé pour ne pas voir cela.

ԴԻՏ. Գ. Cesser de, դադրել . Oser, համարձակել . Pouvoir, կրնալ և Savoir, գիտնալ բայերուն հետ ne սիայն կը դործածուի առանց pasի :

- Ինչ ստակ խնդրելէ չէք դադրիր . Vous ne cessez de me demander de l'argent.
- Գանգատելէն չի դադրիր . Elle ne cesse de se plaindre.
- Չենէ խնդրելու չեմ համարձակիր . [կիր. Je n'ose vous le demander.
- Չեզի ըսելու չի համարձակ . Elle n'ose vous le dire.
- Չեմ կրնար հոն երթալ . Je ne puis y aller, կամ je ne peux pas y aller.
- Չեմ կրնար ըսել ձեզի . Je ne saurais vous le dire.
- Չէիք կրնար հաւատալ . Vous ne sauriez le croire.

ԴԻՏ. Դ. Pas, լոկ կը բացատէ . point, բնաւ չնշանակութիւն ունի . Il ne dort pas. Il ne mange pas. կը նշանակեն Հիմա չի քնանար (կոր). Հիմա չուտեր (կոր). Il ne dort point. Il ne mange point, կը նշանակեն

Բնաւ չի քնանար . Բնաւ չուտեր , այսինքն քնոյ և ա-
խորժակի պակասութիւն ունի :

ԴԻՏ. Ե. Երբ խօսքին մէջ բացասող բառ մը կայ ,
ինչպէս aucun, nul, rien, personne, jamais, ni, այն
ատեն pas չի գործածուիր .

Բան մը չըսեր . Il ne dit rien.
Ամենեւին գիրք չունիմ . Je n'ai aucun livre.
Այս անձը երբեք չտեսայ . Je n'ai jamais vu cette
personne.

Բաց սասի , դարձեալ . *En outre, d'ailleurs.*
Բաց ի . *Outre.*

Բաց ասկէ . Outre cela. [dire.
Հիմա ըսածէս զատ . Outre ce que je viens de
Ֆշել , մղել . *Pousser.*

Համբուն , փողոցին երկայ- Le long du chemin, de la
նութեանը . rue.

Բոլոր երկայնութեանը . Tout le long de.

Բոլոր տարւոյն ընթացքին
մէջ . Tout le long de l'année.

Կարող ընել . *Mettre à même-de.*

Կարող , ի վիճակի ըլլալ . Être en état de, être à
même-de.

Առիթ , պատեհութիւն տալ . Procurer, fournir l'occa-
sion de. . . Donner occa-
sion de.

Աջ դին , աջէն . A droite; à main droite.

Ձախ դին , ձախէն . A gauche; à main gauche.

Չէ՞ք կրնար ըսել ինձի որն Ne pourriez-vous pas me
է ամենէն կարճ ճամբան le dire quel est le che-
քաղքին դուռը հասնե- min le plus court pour
լու . arriver à la porte de la
ville ?

- Այս փողոցէն գացէք , և երբ ծայրը կու գաք , աջ դարձէք , պիտի գտնէք քառուղի մը որմէ անցէք . Suivez cette rue, et quand vous serez au bout, tournez à droite; vous trouverez un carrefour que vous traverserez.
- Եւ ետքը՞ . Et puis ?
- Ետքը պիտի մտնէք բաւական լայն փողոց մը որ ձեզ պիտի տանի մեծ հրապարակ մը ուր պիտի տեսնէք անեւ (չըդմազ) մը . Puis vous entrerez dans une rue assez large, qui vous mènera sur une grande place, où vous verrez un impasse կամ cul-de sac (այս վերջինը քիչ կը գործածուի) .
- Անեւ փողոցն աջդին թողէք և անցէք քովի կամարակապ ճամբուն տակէն , և ապա հարցուցէք . Vous laisserez l'impasse à gauche, et vous passerez sous les arcades qui sont à côté. Ensuite vous demanderez.
- Կամարաձեւ ճամբայ մը . Une arcade.
- Քառուղի (տէօրթեօլաղզը) . Le carrefour. [passe.
- Անեւ փողոցը . Le cul-de-sac կամ l'im-
- Գետակը , գետը . La rivière, le fleuve.
- Ամուսնանալ . Se marier avec.
- Առնուլ մէկը (ամուսնութեան) . Épouser quelqu'un.
- Ամուսնացնել . Marier, (donner en mariage, à, avec.)
- Հօրեղբորորդիս իւր քոյրը կարգելով , ինքն ալ Տէլպի օրիորդն առաւ . Mon cousin, ayant marié sa sœur, épousa Made-moiselle Delby.
- Ձեր հօրեղբորորդին ամուսնացած է . Votre cousin est-il marié ?
- Ոչ , դեռ ամուրի է . Non, il est encore garçon.

<i>Ամուսնի ընթաց .</i>	<i>Être garçon.</i>
<i>Շփոթեալ , վարանեալ .</i>	<i>Embarrassé.</i>
Շփոթութիւն , վարանք մը .	Un embarras.
Զիս կը վարանեցնէք .	Vous m'embarrassez.
Զիս վարանման մէջ կը դընէք .	Vous me mettez dans l'embarras.
<i>Ամուսնութիւն .</i>	<i>Le mariage.</i>
Քոյրս առնուլ կ'ուզէ .	Il demande ma sœur en mariage.
<i>Չափ , միջոց , հնարք .</i>	<i>La mesure.</i>
<i>Հնարք , միջոց ձեռք ստնուոյ .</i>	<i>Prendre des mesures.</i>
Ուրիշ հնարք ձեռք կ'առնում .	Je prendrai d'autres mesures.
Բարէ , ժամանակն ի՛նչպէս շուտ կ'անցնի ձեր ընկերութեան մէջ .	Mon Dieu! que le temps passe vite dans votre société կամ votre compagnie.
<i>Մեծարանք , բարարարութիւն .</i>	<i>Le compliment.</i>
Ինձի քաղաքավարութիւն մը կ'ընէք որուն չեմ գիտեր ինչ պատասխանեմ .	Vous me faites un compliment auquel je ne sais que répondre.
<i>Յանցանքը .</i>	<i>La faute.</i>
Յանցանքն իմս չէ .	Ce n'est pas ma faute.
Ինձի յանցանք մի համարիք .	Ne m'imputez pas cette faute.
<i>Յանցանք դնել , մեղադրել .</i>	<i>Imputer (տրական խնդիր կ'սոգի) .</i>
Յանցանքն որո՞ւ է .	A qui est la faute?
Զեմ գիտեր ինչ ընեմ .	Je ne sais կամ saurais qu'y faire.

<i>Բապարդուհը .</i>	<i>Le délai.</i>
Անյապաղ կ'ընէ .	Il le fait sans délai.
Կ'երթամ, մեկնելու եմ .	Je me sauve. Il faut que je m'en aille.
Գացէք, կորսուեցէք .	Allez-vous en !
Պիտի անձրեւէ, երթամ .	Il va pleuvoir, je me sauve.
Կատակ ընել .	<i>Plaisanter, badiner.</i>
Կատակը .	La plaisanterie, le badinage.
Կատակ կ'ընէք, կը ծաղրէք .	Vous badinez. vous vous moquez.
Կատակ չի գիտեր .	Il n'entend pas raillerie.
'Կերոս' յեղրեի մեկնել .	<i>Demander pardon à quelqu'un.</i>
Կերել .	<i>Pardonner.</i>
Կերոսը .	<i>Le pardon.</i>
Ներում կը խնդրեմ .	Je vous demande pardon.
Բտուջանայ .	<i>Avancer.</i>
Ժամացոյցը յառաջ կերթայ .	La Montre avance.
Ետ մնայ .	<i>Retarder.</i>
Ժամացոյցը ետ կը մնայ .	La montre retarde.
Կենայ .	<i>S'arrêter.</i>
Ժամացոյցս կեցաւ .	Ma montre s'est arrêtée.
Ո՞ւր էիք .	Où en étions-nous ?
Քառասներորդ դասին էիք	Nous en étions à la quar-
էջ հարիւր երեսուն եւ	antième leçon, page cent-
վեց .	trente-six.

ԳԻՏ. Զ. Օù sommes-nous ? կը նշանակէ . ո՞ր , ո՞ր տեղ ենք . Օù en sommes-nous ? կը նշանակէ , գիտե՞մք մը կամ գործողութեան մը ո՞ր կետին հասած ենք :

<p>Ժամացոյց մը շարնէ , Ժամացոյց մը ուղղել .</p>	<p><i>Remonter une montre. Régler une montre.</i></p>
<p>Ձեր ժամացոյցը քսան րոպէ առաջ է , իսկ իմինս քա- ուորդ մը ետք է .</p>	<p>Votre montre avance de vingt minutes, et la mi- enne retarde d'un quart d'heure.</p>
<p>Կէսօր պիտի զարնէ .</p>	<p>Il va sonner midi.</p>
<p>Կէսօրը զարկա՞ն .</p>	<p>Midi est-il déjà sonné ?</p>
<p>Ջարնէլ .</p>	<p><i>Sonner.</i></p>
<p>Պայմանաւ .</p>	<p>A condition; sous condition.</p>
<p>Ենթադրելով .</p>	<p>Supposé.</p>
<p>Ձեզի ստակ փոխ պիտի տամ սա պայմանաւ որ այսու- հետեւ աւելի խնայող պի- տի ըլլաք քան որչափ ցարդ էիք .</p>	<p>Je vous prêterai de l'ar- gent à condition que vous serez désormais plus é- conome que vous ne l'a- vez été jusqu'à présent.</p>
<p>Այսուհետեւ , առ յապա .</p>	<p>Désormais, dorénavant, à l'avenir.</p>
<p>Ապագան .</p>	<p>L'avenir.</p>
<p>Խնայող .</p>	<p>Econome, économique, ménager.</p>
<p>Խտրիկ հրաժարիլ, նս կենալ . Մեկուկ խորհուրդին հե- տնիլ .</p>	<p><i>Renoncer au jeu. Suivre un conseil.</i></p>
<p>Շատ տխուր, սեւամաղձոտ կ'երեւաք .</p>	<p>Vous avez l'air si mélan- colique.</p>
<p>Մնաք բարով .</p>	<p>Adieu. Au plaisir de vous revoir, կամ սովորաբար , au revoir.</p>

220. Հրահանգ

Ժամը քանի՞ն է . — Ժամը մէկ ու կէսն է . — Կը-
սէք թէ ժամը մէկ ու կէս է . իմ ժամացոյցս դեռ
կէսօր ու կէս (տասուերկուք ու կէս) է . — Ընդհուպ
երկուք պիտի զարնէ . — Ներեցէք , դեռ ժամը մէկը
չգարկաւ . — Կ'ապահովցնեմ ձեզ որ ժամը մէկը քսան
և հինգ րոպէ անցած է , քանզի ժամացոյցս շատ ա-
ղէկ կ'երթայ . — Տէ՛ր Աստուած , ժամանակն ի՞նչ չուտ
կ'անցնի ձեր ընկերութեան մէջ . — Ինծի քաղաքա-
վարութիւն մը կ'ընէք որուն չեմ գիտեր ինչ պատաս-
խանեմ . — Ձեր ժամացոյցը Բարի՞զ գնեցիք . — Ձանի
չգնեցի , հօրեղբայրս զայն ինձ ընծայ ըրաւ . — Այս
կիկն ձեզի ի՞նչ վատահացաւ . — Ինծի կոմսի մը գաղտ-
նիքը վատահացաւ , որ մեծ վարանման մը մէջ է իւր
աղջիկներէն մէկուն ամուսնութեան պատճառաւ . —
Մէկը զայն առնել կ'ուզէ . — Ձանի ուզողը դրացի ազ-
նուական մ'է . — Հարճուտ է . — Ոչ , խեղճ մարդ մ'է
որ ստակ մը չունի . — Կ'ըսէք թէ ձեր աշակերտակից-
ներուն մէջ բարեկամ չունիք , բայց յանցանքը ձերը
չէ՞ : Անոնց վրայ գէշ խօսած էք , և անոնք ձեզ վշտա-
ցուցած չեն : Անոնք ձեզի բարիք ըրած են , բայց և
այնպէս դուք անոնց հետ գժտեցաք : Հաւատացէք
ինձ . այն որ բարեկամ չունի՝ ունենալու արժանի չէ :

221. Հրահանգ

Գերծակի մը եւ անոր մանչուն մէջտեղ խօսակցութիւն .

Շարլ , հանդերձները Նարիսի կոմսին տարի՞ք .
— Այո , տէր , տարի . — Ի՞նչ ըսաւ . — Բան մը չըսաւ ,
եթէ ոչ թէ մեծ փափաք ունէր ինծի ապտակ զար-
նելու , վասն զի զանոնք աւելի կանուխ չտարի .
— Անոր ի՞նչ պատասխան տուիք . — Տէր իմ , ըսի ա-
նոր , ես այս կատակը չեմ հասկնար . վճարեցէք ինծի

ինչ որ պարտիք , և եթէ իսկոյն չէք ըներ , ուրիշ հնարք ձեռք կ'առնում : Հազիւ թէ ասիկա ըսի , ձեռքը սուրին տարաւ , և ես փախայ :

222. Հրահանգ

Ի՞նչ բանի վրայ կը զարմանաք . — Ձեզ դեռ անկողինը գտնելուս կը զարմանամ . — Եթէ գիտնայիք թէ ի՛նչպէս հիւանդ եմ , չէիք զարմանար . — Կէսօրը զարկա՞ւ . — Այո , տիկին , արդէն կէսօր և կէս է . — Այսպէս ուշ է . կարելի՞ է . — Ուշ չէ . դեռ կանուխ է . — Ձեր ժամացոյցն ազէկ կ'երթայ . — Ոչ , օրիորդ . քառորդ մը առաջ է . — Իսկ իմինս կէս ժամ ետ կը մնայ . — Թերեւս կեցած է . — Արդարեւ , իրաւունք ունիք . — Լարուած է . — Լարուած է , բայց և այնպէս չերթար . — Կը լսէ՞ք . ժամը մէկ կը զարնէ . — Ուրեմն ժամացոյցս ուղղեմ և տուն երթամ . — Կ'ազաչեմ , քիչ մ'ալ կեցէք . — Ձեմ կրնար , քանզի ճիշդ ժամը մէկին կը ճաշենք . — Մնաք բարով , ուրեմն , նորէն կը տեսուիներ :

223. Հրահանգ

Ի՞նչ ունիք , սիրելի բարեկամս . ինչո՞ւ այնպէս տխուր կ'երեւաք . — Բան մը չունիմ . — Թերեւս սըրտնեղութի՞ւնն (վիշտ) մը ունիք . — Բան մը չունիմ , և նուազ քան ոչինչ , քանզի ստակ մը չունիմ , և պարտատեարցս շատ պարտք ունիմ : Շատ թշուառ չեմ . — Երբ մարդ առողջ է , և բարեկամներ ունի , թըշուառ չէ . — Ձենէ ծառայութիւնն (չնորհք) մը խընդրելու կրնամ համարձակիլ . — Ի՞նչ կը բաղձաք . — Շընորհք ըրէք ինծի յիսուն սկուտ փոխ տալու . — Բոլոր սրտով փոխ կու տամ ձեզ , բայց սա պայմանաւ որ խաղէ հրաժարիք և աւելի խնայող ըլլաք քան որչափ ցարդ եղաք . — Հիմա կը տեսնեմ որ բարեկամս էք , և ձեզ այնչափ կը սիրեմ որ չեմ կրնար ձեր խրատուն չհետեւիլ :

Ժան . — Ի՞նչ կ'ուզէք , տէր . — Գինի բեր . — Հիմա , տէր . — Հանրի . — Տիկի՛ն . — Կրակ ըրէք . — Աղախինն արդէն ըրաւ . — Ինծի թուղթ , գրիչ և մեղան բերէք : Բերէք նաեւ աւազ կամ ծծուն . Թուղթ , կնքամով և ճրագ : Գացէք ըսելու քրոջս որ ինծի չքսպասէ , և կէսօրին եկէք նամակներս նամակատունը տանելու . — Շատ աղէկ , տիկին :

ՀԳ. ԴԱՍ. SOIXANTE-TREIZIÈME LEÇON

Տեսէ՛ր , դիմանայ .

Durer.

Այս ասուին աղէկ պիտի Ce drap durera bien.

դիմանայ .

Այս վերարկուն ո՞րչափ ատեն դիմացաւ ձեզի . Combien de temps cet habit vous a-t-il duré ?

Ըստ հաճոյս իմ .

A mon gré.

Ամէն մարդու հաճոյից համեմատ . Au gré de tout le monde.

Անոր հաճոյից , ուղածին On ne saurait rien faire à son gré.

նար ըլլալ .

Թոշակատուն մը , գիշերօթիկ դպրոց . Une pension, un institut d'éducation, un pensionnat.

Թոշակաւորներ պահել . Tenir pension. [en pension.

Թոշակաւոր ըլլալ . Être en pension, se mettre

Գողէ՛ր .

S'écrier.

Անհանգիստ ընէ՛ր (մտօր)

Inquiéter.

ինգ պատճառնէր .

Անհանգիստ ըլլալ , հոգ ընէ՛ր .

S'inquiéter, être inquiet, հոգ inquiète ().*

Տրտմիլ , տխրիլ .

Se chagriner, s'affliger, s'attrister.

(*) ԴԻՏ. et վերջապահած ածականներն իգական կ'ըլլան վերջը te աւելցնելով. ինչպէս՝ muet, իգ. muette. բաց ի քանի մը հատէն որոնք միայն e գիրը կ'առնուն, և նախընթաց e ին վրայ ծանր շեշտ, accent grave կը դրուի: Ասոնք հետեւեալներն են, complet, concret, discret, inquiet, replet, secret, որոնց իգականն է complète, concrète, &c.:

- Ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք. Pourquoi vous inquiétez-vous ?
- Հոգ չեմ ընեք. Je ne m'inquiète pas.
- Այս լուրն ինձի հոգ պատճառեց. Cette nouvelle m'inquiète.
- Լուր չառնելուս վրայ հոգ կ'ընեմ. Je suis inquiet de ne point recevoir de nouvelles.
- Անիկա այս բանիս վրայ հոգ կ'ընէ. Elle est inquiète sur cette affaire.
- Հոգ մ'ընէք. Ne vous inquiétez pas.
- Անհանգստութիւնը, հոգը L'inquiétude.
- Հանդարտ. Tranquille.
- Հանդարտեցնել. Tranquilliser.
- Հանդարտ, անհոգ եղիք. Tranquillisez-vous.
- Փոխել. Changer.
- Այս մարդը շատ փոխուած է քանի որ տեսած չեմ. Cet homme a beaucoup changé depuis que je ne l'ai vu.
- Ժառայել, բանի մը համար ըլլալ. Servir.
- Անիկա ձեզի ի՞նչ բանի կը ծառայէ. [ծառայեք. A quoi cela vous sert-il ?
- Անիկա ինձի բանի մը չի Cela ne me sert à rien.
- Անիկա ձեր եղբորն ի՞նչ բանի կը ծառայէ. A quoi cela sert-il à votre frère ?

Ասիկա անոր բանի մը չի Ceta ne lui sert à rien.
ծառայեր .

Այս գաւազանը ձեզի ի՞նչ A quoi ce bâton vous sert-
բանի կը ծառայէ . [ռայէ . il ? [chiens.

Շուներս ծեծելու կը ծա- Il me sert à battre mes

Այս ձին ձեր եղբորն ի՞նչ A quoi ce cheval sert-il
բանի կը ծառայէ . à votre frère ?

Իւր խաւարտը շուկան տա- Il lui sert à porter ses lé-
նելու կը ծառայէ . gumes au marché.

Այս շիշերը ձեր պանդոկա- A quoi ces bouteilles ser-
պետին ի՞նչ բանի կը vent-elles à votre hôte ?
ծառայեն .

Անոնց մէջ իւր գինին դնե- Elles lui servent à y met-
լու կը ծառայեն . tre son vin.

(Բանի մը) սնդ ըլլալ . Servir de.

Հրացանս ինձի գաւազանի Mon fusil me sert de bâ-
տեղ է . ton. [son.

Այս ծակն անոր տան տեղ է . Ce trou lui sert de mai-

Անոր փողպատը գիշերնոցի Sa cravate lui a servi de
տեղ եղաւ . bonnet de nuit.

Օգոտս ըլլալ . Servir (տնտէս սնտրե-
տոյժը de ով) .

Լալէն ձեզի ի՞նչ օգուտ է . A quoi vous sert-il de
'pleurer ?

Ասիկա բանի մը օգուտ Ce ne sert de rien.
չունի .

Հանդէպ , դիմացը . Vis à vis (սնտկն կ'ոտգէ) .

Այս տանը , պարտէզին Vis-à-vis de cette maison,
դիմացը . de ce jardin.

Իմ դիմացս . Vis-à-vis de moi.

Ճիշդ դիմացը . Tout vis-à-vis .

Գլխակին դիմացը կը բնակի . Il demeure vis-à-vis du
château.

Թագաւորական գրատան Il demeure vis-à-vis de la
դիմացը կը բնակի . bibliothèque royale.

Գրասնի , խննդ .

S'emparer d'une chose.

Ցոցննի , յայտննի .

Témoigner.

Մեկոսն դեմ վկայնի .

Témoigner contre qn.

Ինծի շատ բարեկամութիւն Il m'a témoigné beaucoup
ցցուց . d'amitié.

Մեկը խայտառակ ըննի .

*Tourner quelqu'un en
ridicule.*

Խայտառակ , ծաղր ըլլալ .

Tomber en ridicule.

Ինքզինք ծաղրելի ընել .

Se rendre ridicule.

Ք բնէ , ծննդեամբ ըլլալ .

Etre natif de . . .

Ժնած ըլլալ .

Être né (en, dans)...

Ո՞ւր ծնած էք .

Où êtes-vous né ?

Ես այս երկրին մէջ ծնած
եմ .

Je suis né dans ce pays.

Je suis natif de ce pays.

Ձեր քոյրն ո՞ւր ծնած է .

Où votre sœur est-elle née ?

Հիւսիսային Ամերիկայի Մի-
ացեալ Նահանգաց մէջ
ծնած է .

Elle est née aux États-
Unis de l'Amérique du
Nord.

Ձեր եղբայրներն ո՞ւր ծնած
են .

Où vos frères sont-ils nés ?

Գաղիա ծնած են .

Ils sont nés en France.

Թոշակաւորը .

Le pensionnaire.

Որսորդի մախաղ .

La gibecière.

Գլխու բարձ մը .

Un oreiller.

Փետրակ .

Le duvet.

224. Հրահանգ

Տէր , կը համարձակի՞մ հարցնելու ձեզ թէ ուր կը բնակի Պ. կոմսը . — Գղեակին մօտ կը բնակի , գետակին անդին . — Կրնա՞ք ըսել ինձի թէ ինչ ճամբայ բռնելու եմ հոն հասնելու համար . — Գետակին երկայնութեանը (եզերքն ի վեր) գացէ՛ք , և ապա պիտի տեսնէ՛ք փոքր փողոց մը աջ դիւն , որ ձեզ շիտակ պիտի տանի անոր տունը : Գեղեցիկ տուն մ'է . դիւրաւ կը գտնէ՛ք . — Շնորհակալ եմ , տէր . — Ն. կոմսը հո՞ն կը բնակի . — Այո , տէր : մտէ՛ք , եթէ կը հաճիք . — Տէր կոմսը տո՛ւնն է : Կը բաղձամ պատիւ ունենալ ամոր հետ խօսելու . — Այո , տէր , տունն է . հրամանքնիդ ո՞վ էք . — Ես Պ. եմ , և Կ. կը կոչուիմ . — Ձինարանը երթալու համար ամենէն կարճ ճամբան ո՞րն է . — Գացէ՛ք այս ճամբէն , և երբ ծայրը կը հասնիք , ձախ դարձէ՛ք . քառուղի մը պիտի գտնէ՛ք , որմէ անցէ՛ք : Յետոյ պիտի մտնէ՛ք աւելի նեղ փողոց մը որ ձեզ պիտի տանի մեծ հրապարակ մը ուր պիտի տեսնէ՛ք անել փողոց մը . — Անկէ անցնի՞մ . — Ոչ , քանզի ելք չկայ : Զայն թողէ՛ք աջ կողմը , և անցէ՛ք քովի կամարակապ ճամբէն . — Ետքը՞ . — Ետքը հարցուցէ՛ք . — Շատ շնորհակալ եմ ձեզ . — (Շնորհակալութեան) բան չկայ :

225. Հրահանգ

Ձեր մայրն ինչո՞ւ հոգ կ'ընէ . — Հոգ կ'ընէ լուր շառնելուն համար իւր որդիէն որ բանակն է . — Անոր վրայ հոգ ընելու պէտք չունի , քանզի անիկա ամէն անգամ որ վտանգի մէջ կ'ըլլայ , անկէ ազատել գիտէ : Անցեալ ամառ , երբ մենք մէկտեղ որսի էինք , գիշերը վրայ հասաւ մեր գեղի տունէն գոնէ տասը մղոն հեռու . — Աղէկ . գիշերն ո՛ւր անցուցիք . — Ես ի սկզբբան շատ հոգ կ'ընէի , բայց ձեր եղբայրն ամենեւին .

ընդհակառակն զիս կը հանդարտեցնէր : Վերջապէս գեղացւոյ տնակ մը դտանք ուր անցուցինք գիշերը : Հոն առիթ ունեցայ տեսնելու թէ ձեր եղբայրը որչափ յաջողակ է : Քանի մը նստարան և խուրճ (տէմէթ, botte) մը յարդ անոր ծառայեցին անդորր անկողին մը շինելու . շիշ մը անոր աշտանակի տեղ եղաւ , մեր որսի մսխաղները մեզի գլխու բարձ եղան , և մեր փողպատները՝ գիշերնոց : Երբ առտուն արթնցանք , այնպէս դալար և առոյգ (gaillard) էինք , որպէս թէ փետրակի և մետաքսի վրայ պառկած էինք . — Հետամուտ մը (un candidat) Բրուսիոյ թագաւորէն պաշտօն մը կը խընդրէր : Իշխանն անոր հարցուց թէ ուր ծնած էր : «Պէրլին ծնած եմ , » պատասխանեց անիկա : «Քնա , » ըսաւ թագաւորը (le monarque) , « բոլոր Պէրլինցիները բան մը չեն արժեր : » « Ար ներէք , Տէր , » պատասխանեց հետամուտը , « աղէկներ ալ կան , և ես երկուք կը ձանջնամ : » « Ո՞վ են այս երկուքը , » հարցուց թագաւորը : « Առաջինը կրկնեց հետամուտը , ձեր վեհափառութիւնն է , երկրորդը ես եմ : » Թագաւորը չկըրցաւ ծիծաղը բռնել այս պատասխանին վրայ , և խընդրուածն անոր շնորհեց :

ՀԳ. ԴԱՍ. SOIXANTE-QUATORZIÈME LEÇON.

Տեսութենէ կորսնցնել , ալ *Perdre de vue.*
չտեսնել .

Տեսութիւնը . *La vue.*

Ակնոց կը կրեմ , քանզի կար . *Je porte des lunettes parce que j'ai la vue basse.*
ճատես եմ .

Կարճատես եմ . *{ J'ai la vue courtè basse. }
{ Je suis myope. }*

Նաւն այնչափ հեռու է որ *Le bâtiment est si loin, que*
տեսութենէ պիտի կոր- *nous le perdrons bientôt*
սընցնենք զայն . *de vue.*

Ասիկա տեսութենէ կոր- J'ai perdu cela de vue.
որնցուցի .

Որովհետև շատոնց է որ Comme il y a long-temps
Անգղիա գացած չեմ, que je n'ai été en Ang-
ձեր եղբայրը տեսութե- leterre, j'ai perdu de vue
նէ կորսնցուցած եմ . votre frère.

Որովհետև գաղղերէն գիրք Comme je n'ai pas de li-
չունիմ, այս լեզուին ու- vres français, j'ai dis-
սումն այլ ևս չեմ շարու- continué l'étude de cette
նակեր . langue.

ԴԻՏ. Ե. Comme շողկապը խօսքի մը սկիզբը որով-
հետև կը նշանակէ :

ԴԻՏ. Բ. Պետք էք , պարտական էք խօսքերը Գա-
գիւրէն devoir, պարտիլ բացին թէականովը կը բա-
ցատրուին . Je devrais, j'aurais dû.

Ասիկա պարտաւոր էիք ընել . Vous devriez faire cela.
Իւր հօրը այսպէս խօսելու Il ne devrait pas parler
չէր . ainsi à son père.

Հոն կանուխ երթալու է- Nous devrions y aller de
ինք . meilleure heure.

Ձեր ըսածը մտիկ ընելու Ils devraient écouter ce
էին . que vous leur dites.

Ըսածիս աւելի ուշադրու- Vous devriez faire plus
թիւն ընելու էիք . d'attention à ce que je
dis.

Ասիկա ըրած ըլլալու էիք . Vous auriez dû faire cela.
Ըրածէն աւելի աղէկ ըրած Il aurait dû s'y prendre
ըլլալու էր . mieux qu'il n'a fait.

Ուրիշ եղանակաւ ըրած ըլ- Vous auriez dû vous y pren-
լալու էիք . dre d'une autre manière.

Իմ ըրածիս պէս ըրած ըլլա- Ils auraient dû s'y prendre
լու էին . comme je m'y suis pris.

- Անոնց ըրածէն տարբեր ե- Nous aurions dû nous y
ղանակաւ մը ընելու է- prendre d'une autre ma-
ինք . nière qu'ils ne s'y sont
pris.
- Թաղթել , ըզմայ . *Souhaiter (եսեռեմ անե-
րեռոյթը de ոյ) .*
- Ձեզի բարի լոյս կը մաղթեմ : Je vous souhaitez le bon
[մաղթեմ .] jour. [voyage.]
- Ձեզի բարի ճանապարհ կը Je vous souhaitez un bon
Ձեզի բարի տարի կը մաղ- Je vous souhaitez la bonne
թեմ . année. [lard.]
- Մաս մը գնդի խաղալ . Faire une partie de bil-
Արինգ հարկանել . Jouer de la flûte.
- Անկում մը . Une chute.
- Անկում մը ընել , իյնալ . *Faire une chute ,
tomber .*
- Բնակութեան , կենալու Un séjour .
տեղ մը .
- Բնակում թիւն ընել , մնալ , *Faire un séjour , sé-
յնալ . journeyer .*
- Քաղքին մէջ երկայն կենա- Comptez-vous faire un
լու միտք ունի՞ք . long séjour dans la ville?
- Երկայն կենալու միտք չու- Je ne compte pas y faire
նիմ . un long séjour.
- Առաջադրոյթիւն ունենալ , *Se proposer (եսեռեմ անե-
մերեռոյթը de ոյ) .*
միտքը ընել .
- Ճամբորդութիւն ընելու Je me propose de faire le
առաջադրութիւն ունիմ . voyage.
- Առաջադրութիւն ունիմ Je me propose d'être d'une
որսի երթալու . partie de chasse.
- Գողշակել , միտքն անցնել . *Se douter (սեռականոյ) .*
- Ըրածը կը գուշակեմ . Je me doute de ce qu'il
a fait.

- Միտքէն չանցնիր թէ իրեն** Il ne se doute pas de ce
ինչ պիտի պատահի . qui va lui arriver.
- խորհել մտնել , խառն մը** *Penser à .*
վրայ .
- Որո՞ւ վրայ կը խորհիք .** A qui pensez-vous ?
- Ի՞նչ բանի վրայ կը խորհիք .** A quoi pensez-vous ?
- խօսք , խնդիր ըլլալ .** *S'agir de, être ques-
tion de.*
- Խօսքն այս ինչ բանի վրայ է .** Il s'agit de.
- Խօսքը ձեր զուարճութեանը** Il ne s'agit pas de votre
վրայ չէ , այլ ձեր յա- plaisir, mais de vos pro-
ռաջադիմութեան վրայ . grès.
- Դուք կը խաղաք , պարոն ,** Vous jouez, Monsieur; mais
բայց ոչ թէ խաղալ , այլ il ne s'agit pas de jouer,
ուսանել պէտք է . il est question d'étudier.
- Խնդիրն ի՞նչ է .** De quoi s'agit-il ?
- Խնդիրը սա է թէ մեր ժա-** Il s'agit de savoir ce que
մանակը զուարճութեամբ nous ferons pour passer
անցնելու համար ի՞նչ ը- notre temps agréable-
նելու ենք . ment.
- Դիտմամբ , գիտութեամբ .** *Exprès.*
- Կը ներէք , դիտմամբ չըրի .** Je vous demande pardon,
je ne l'ai pas fait exprès.
- Լռել , լուս , լռելով .** *Se taire, tu, taisant.*
- Կը լռէք .** Vous taisez-vous ?
- Կը լռեմ .** Je me tais.
- Կը լռէ .** Il se tait.
- Կէս ժամ խօսելէն ետքը ,** Après avoir parlé (pen-
լռեց . dant) une demi-heure,
il se tut.

226. Հրահանգ

Գող մը օր մը գիշերօթիկ դպրոց մը մտնելով, երեք մեկնոց (manteau) գողցաւ : Դուրս ելլելու ատենը հանգիպեցաւ թոշակաւորներէն մէկուն որ գեղեցիկ ժապաւինեալ մեկնոց մ'ունէր : Այնչափ մեկնոցներ տեսնելով հարցուց մարդուն թէ ուստի՞ առած էր զանոնք : Գողը պաղ կերպով մը պատասխանեց թէ անոնք տանը մէջէն երեք հոգւոյ կը վերաբերէին որոնք տուին զանոնք իրեն որ եղբ մաքրէ : « Իմինիս ալ եղբ մաքրեցէք, քանզի շատ պէտք ունի, » ըսաւ թոշակաւորը : « Բայց, » յաւել, « պէտք է որ ժամը երեքին բերէք : » « Շատ աղէկ, տէր, » պատասխանեց գողը, չորս մեկնոցը տանելով, զոր գեռ բերած չէ . — Կերգէ՞ք, տեարք, բայց երգել չի պահանջուիր (il ne s'agit pas), պարտ էիք լուել և ձեզի ըսուածը մտիկ ընել . — Վարանեալ ենք . — Ի՞նչ է ձեր վարանքը . — Ձեզի ըսեմ խնդիր է գիտնալ թէ մեր ժամանակն ի՞նչպէս զուարճալի կերպով անցունենք . — Մաս մը գնդի խաղացէք կամ մաս մը նարտ . — Առաջադրութիւն ունինք որսի երթալու . մեզի հետ կու գա՞ք . — Ձեմ կրնար, քանզի դեռ համարս չըրի . և եթէ զանց ընեմ, վարպետս զիս կը յանդիմանէ . — Դուք գիտէք . եթէ աւելի կ'ընտրէք տունը մնալ քան թէ որսի երթալ, չենք կրնար ձեզ արգելուլ . — Պարոն Պ. մեզի հետ կու գա՞յ . — Թերեւս . — Ձեմ սիրեր անոր հետ երթալ, քանզի կարի շատախօս է նա . բայց հանդերձ այսու շիտակ մարդ է . — Ի՞նչ ունիք . նեղացած կ'երեւիք . — Նեղանալու պատճառ ունիմ, քանզի հիմա ստակ հայթայթելու միջոց չկայ . — Պարոն Ա. ի տունը գացի՞ք . — Անոր տունը գացի, բայց անկէ փոխ առնելու միջոց չկայ : Միտքէս կ'անցնէր թէ նա ինծի փոխ չի տար . ահա ինչու համար չուզեցի անկէ խնդրել . և եթէ դուք ինծի ըսած չըլլայիք որ այնպէս ընեմ, ես այս մերժուելու նախատինքը յանձն չէի առնուր :

227. Հրահանգ

Միտքէս կ'անցնէր որ դուք պիտի ծարաւէիք, և ձեր քոյրերը պիտի անօթենային. ահա ինչու համար ձեզ հոս բերի. — Կը ցաւիմ սակայն ձեր մայրը չտեսնելուս. — Ինչո՞ւ ձեր սուրճը չէք խմեր. — Նթէ քուն չունենայի, կը խմէի. — Մերթ քուն ունիք, կը մսիք, մերթ տաք էք և մերթ ուրիշ բան մը ունիք: Կարծեմ թէ ձեր բարեկամուհւոյն պատահած դժբախտութեան վրայ չափազանց կը մտածէք. — Նթէ ես չմտածէի, ո՞վ պիտի մտածէր. — Ձեր եղբայրն որո՞ւ վրայ կը խորհի. — Իմ վրաս կը խորհի. քանզի մենք միշտ իրարու վրայ կը խորհինք, երբ մէկտեղ չենք. — Այսօր վեց խաղացող տեսայ որոց ամէնքն ալ միեւնոյն ժամանակ կը շահէին. — Ասիկա կարելի չէ. քանզի խաղացող մը չկորնար շահիլ, բայց եթէ երբ ուրիշ մը կորսնցնէ. — Իրաւունք կ'ունենայիք, եթէ թուղթ կամ գնդի խաղացողներուն վրայ խօսէի, բայց ես սրինգ և վին հարկանողներուն վրայ կը խօսիմ. — Երբեմն երաժշտութիւն կ'ընէ՞ք. — Շատ յաճախ, քանզի շատ կը սիրեմ. — Ի՞նչ նուագարան կը զարնէք. — Ես վին կը զարնեմ եւ քոյրս դաշնակ կը զարնէ: Եղբայրս որ բամբ կը զարնէ, մեզի հետ կ'ընկերանայ, և օրիորդ Սդոյց երբեմն մեզ կը ծափահարէ. — Այն ալ նուագարան մը չի՞ զարներ. — Անիկա տաւիղ կը զարնէ, բայց այնչափ մեծամիտ է որ մեզի հետ երաժշտութիւն չընենր. — Բաւական աղքատ քաղաք մը, տօներու և լուսաւորութեանց մեծ ծախք ըրաւ իւր իշխանին անցնելուն առթիւ: Ասիկա (իշխանը) զարմացաւ: «Քաղաքը,» ըստ պաղատական մը, «իւր պարտքը միայն ըրաւ»: «Ճամարիտ է,» ըսաւ միւսը, «բոլոր ըրածը պարտք է»:

ՀԵ. ԴԱՍ. SOIXANTE - QUINZIÈME LEÇON

Դիկս ի (տեղ վր) , *Vers.*
 Դիկս ի (չարոյսպէս) , մե- *Envers.*
 կոսն հետ .

Դիկս յիս կու գայ . *Il vient vers moi.*
 Դիկս յիս , ինծի հետ շատ *Il s'est comporté très-bien*
 աղէկ վարուեցաւ . *envers moi.*
 Դիկս առ ամենայն մարդիկ *Il faut nous comporter tou-*
 միշտ աղէկ վարուելու *jours bien envers tout*
 ենք . *le monde.*

Քրիչներուն վարմունքը *La conduite des autres*
 մերինին արձագանդն է : *n'est qu'un écho de la*
 Եթէ մենք դիկս առ նո- *nôtre. Si nous nous com-*
 սա աղէկ կը վարուինք , *portons bien envers eux ,*
 անոնք ալ դիկս առ մեզ *ils se comporteront bien*
 աղէկ կը վարուին . բայց *aussi envers nous; mais si*
 եթէ մենք անոնց հետ *nous en usons mal avec*
 գէշ կը վարուինք , անոնց *eux, nous ne devons pas*
 կողմէն լաւագոյնի ակըն- *attendre mieux ne leur*
 կալելու չենք . *part.*

Վարոսի աղէկ , գէշ սկիտան *En user bien, mal a-*
 հետ . *vec quelqu'un.*

Որովհետեւ դուք ինծի հետ *Comme vous en avez tou-*
 միշտ աղէկ վարուեցաք , *jours bien usé avec moi,*
 ես ալ ձեզի հետ գէշ չեմ *je n'en userai pas mal a-*
 վարուիր . *vec vous.*

Որովհետեւ ինծի հետ միշտ *Comme il en a toujours*
 աղէկ վարուեցաւ , ես *bien usé avec moi, j'en*
 ալ անոր հետ միշտ նոյն *ai toujours usé de la*
 եղանակաւ վարուած եմ . *même manière avec lui.*

Ռոշանայ . *Tarder (հտեակն ստերե-*
 այթը à ով) .

Ես դառնալու մի ուշանաք . *Ne tardez pas à revenir.*

Դառնալու, նորէն գալու Je ne tarderai pas à re-
չեմ ուշանար . venir.

Շատ կը ցանկամ .

*Il me tarde de ... (շիա-
դիմ կը գործածուի).*

Եղբայրս տեսնել շատ կը Il me tarde de voir mon
ցանկամ . frère.

Իւր ստակն առնելու շատ Il lui tarde de recevoir son
կը ցանկայ . argent.

Ճաշել շատ կը փափաքինք, Il nous tarde de dîner,
քանզի շատ ախօթի ենք . parce-que nous avons
bien faim.

Պառկելու շատ կը փափա- Il leur tarde de se cou-
քին, քանզի շատ յոգ- cher, parce-qu'ils sont
նած են . très fatigués.

Դիտութեան, անդորրու
մէջ ըլլալ .

Être à son aise.

Դիտութեան, անդորրու
մէջ ըլլալ .

Նեղութեան մէջ ըլլալ .

Être mal à son aise.

Այս աթոռին վրայ շատ ան- Je suis bien à l'aise sur
դորր եմ . cette chaise.

Ինք ձեր աթոռին վրայ Vous êtes mal à l'aise sur
անդորր չէք . votre chaise.

Ասիկա ի՞նչ կրնայ ըլլալ . Qu'est-ce que cela peut-
être ?

Այս թոշակատան մէջ ան- Nous sommes mal à notre
դորր չենք . aise dans cette pension.

Այս մարդն անդորրու մէջ Cet homme est à son aise,
է, քանզի շատ ստակ car il a beaucoup d'ar-
ունի . gent.

Այս մարդն անդորրու մէջ Cet homme est mal à son
չէ, քանզի աղքատ է . aise, car il est pauvre.

<i>Անդորր ըլլալ .</i>	<i>Se mettre à son aise.</i>
Անդորր եղիք .	Mettez-vous à votre aise.
<i>Նեղոթեան մէջ , նեղն ըլլալ .</i>	<i>Être gêné, être mal à son aise.</i>
<i>Նեղոտի , նեղն ըլլալ .</i>	<i>Se gêner.</i>
Մի նեղուիք .	Ne vous gênez pas.
Այս մարդը երբեք չի նեղուիր . մէկուն համար չի նեղուիր .	Cet homme ne se gêne jamais; il ne se gêne jamais pour personne.
Կրնա՞ք , առանց նեղուելու , ձեր հրացանն ինծի փոխ տալ .	Pouvez-vous, sans vous gêner, me prêter votre fusil ?
<i>Թախսաննէ , թախսանանօր աղաչել .</i>	<i>Faire des instances; prier avec instances.</i>
Ամէն կարելի թախանձանօք անոր աղաչեցի .	Je l'en ai sollicité avec toutes les instances possibles.
<i>Աղաչել , պաղատել .</i>	<i>Solliciter (de ոմ), prier (*)</i>

(*) ԴԻՏ. Prier բայն քան ձեռնադրութեամբ՝ ի պաղտօնէ հրաւիրել կը նշանակէ . Il m'a prié (invité) à diner pour dimanche prochain.

<i>Բան մը աղաչել .</i>	<i>Solliciter quelque chose.</i>
<i>Մէկոմ աղաչել .</i>	<i>Solliciter quelqu'un.</i>
<i>Հոս , հոն .</i>	<i>Par-ci, par-là.</i>
<i>Երբեմն երբեմն , ստան ստան .</i>	<i>De loin en loin.</i>
<i>Բաւական , սանկ .</i>	<i>Tant bien que mal. Passablement.</i>

Շարագրութիւնս բաւական աղէկ ըրի . J'ai fait ma composition passablement bien.

Ասիկա վաղուան թողունք . Remettons cela à demain.

Յաստիցի, ուրիշ ատենուան թողոյ. *Remettre à.*

Այս դասն ուրիշ անգամ- *Remettons cette leçon à*
ուան թողունք. *une autre fois.*

Տօնը կիրակիի մը թողուե- *La fête a été remise à un*
ցաւ. *dimanche.*

Մ'իկը մասնակից ընել յանի *Faire part de quel-*
մը. *que chose à qqn.*

Հաղորդել մեկուան յան մը. *Communiquer qch. à*
quelqu'un.

Ասիկա ձեր հօրը հաղորդե- *Avez-vous fait part de*
ցի՞ք. *cela à votre père?*

Հաղորդեցի. *Je lui en ai fait part.*

Որչափ որ. *Quelque—que (Տես Դաս 2.),* *quoi—que*
(Դաս 2.), *երկուքն ալ ստորադասականով կը գործած-*
ուին.

ի գուր խօսել, խնդալ, եւն. *Avoir beau parler,*
rire, etc.

ԴիՏ. Բ. *Avoir beau էն ետքը եկող աներեւոյթը*
նախադրութիւն չուզեր:

Ի զուր կը խօսիք, ձեզ չի *Vous avez beau parler, il*
լսեր, քանզի խուլ է. *ne vous entend pas, car*
il est sourd.

ի գուր, վայրասար. *En vain; vainement.*

Ի զուր բոլորտիքս նայեցայ. *En vain j'avais regardé*
ոչ մարդ ոչ տուն կը տես- *tout autour de moi; je ne*
նէի, և ոչ դոյզն երե- *découvrais ni homme, ni*
ւոյթ բնակութեան. *maison, pas la moindre*
apparence d'habitation.

Բնակութիւն, բնակա- *Une habitation.*
րան մը.

- Ի զուր կը խօսիմ, ինծի մը- J'ai beau parler, vous ne
տիկ չէք ընէր . m'écoutez point.
- Ի զուր ձեռքէս եկածը կ'ը- J'ai beau faire de mon
նեմ, անոր չեմ կրնար mieux, je ne puis rien
հանոյ ըլլալ . faire à son gré.
- Ի զուր կ'ըսէք, ոչ ոք ձեզի Vous avez beau dire, per-
կը հաւատայ . sonne ne vous croira.
- Ի զուր ստակ կը վաստկին Ils ont beau gagner de
(արջափ ստակ կը վաստը- l'argent, ils ne seront
կին), չեն կրնար հարուստ jamais riches.
ըլլալ .
- Ի զուր կը փնտռենք, մեր Nous avons beau chercher,
կորսնցուցածը պիտի չը nous ne trouverons pas
գտնենք . ce que nous avons perdu.
Ողջոհնիչ . *Saluer.*
- Պատիւ ունիմ ձեզ ողջու- J'ai l'honneur de vous sa-
նելու . luer.
- Անոր բարեւներս առէք . Faites-lui mes amitiés. *Կամ*
Dites lui bien des choses
de ma part.
- Կ'աղաչեմ որ իմ բարեւներս Je vous prie de faire mes
տաք ձեր քրոջը . compliments à Mademoi-
selle votre sœur.
- Մեծարանքս անոր մատու- Présentez-lui mes respects.
ցէք .
- Չանցառութիւն չեմ ընէր . Je n'y manquerai pas.
Ներկան . Le présent.
Անցեալը . Le passé.
Ապառնին . L'avenir; le futur.
Ժամանակի կորուստը . La perte du temps.
- Առաքինութեան թոյլ տը- Jouissez de tous les plai-
ւած բոլոր հեշտութիւն- sirs que la vertu permet.
ները վայելեցէք .

228. Հրահանգ

Ձեր գաղիերէն շարադրութիւնն ըրի՞ք . — Ըրի . —
 Ձեր ուսուցիչը գոհ եղաւ . — Ձեղաւ . զուր կրցածիս
 չափ կ'աշխատիմ, անոր հաճոյ չեմ կրնար ըլլալ . — Ի
 զուր կ'ըսէք (որչափ ըսէք), ոչ ոք ձեզի կը հաւատայ .
 — Կրնա՞ք առանց նեղուելու, ինծի հինգ Փրանք փոխ
 տալ . — Որովհետեւ ինծի հետ միշտ աղէկ վարուած էք,
 ես ալ ձեզի հետ աղէկ պիտի վարուիմ . — Ձեզ փոխ
 կու տամ ձեզի պէտք եղած ստակը, բայց սա պայմա-
 նաւ որ գալ շարթու ինծի հատուցանէք . — Կրնա՞ք
 վստահիլ . — Որգիս ձեզի հետ ի՞նչպէս վարուեցաւ . —
 Ինծի հետ աղէկ վարուեցաւ, քանզի ամենուն հետ ա-
 ղէկ կը վարուի . — Անոր հայրը շատ անգամ անոր կ'ը-
 սէր . « Ուրիշներուն վարմունքը մերինին արձագանգն
 է : Եթէ մենք անոնց հետ աղէկ վարուինք, անոնք ալ
 մեզի հետ աղէկ կը վարուին . բայց եթէ մենք գէշ կը
 վարուինք անոնց հետ, անոնց կողմէն լաւագունի սպա-
 սելու չենք : » — Ձեր եղբայրները կրնամ տեսնել . —
 Վաղիւ կը տեսնէք . որովհետեւ երկայն ճամբորդութե-
 նէ մը նոր եկած են, շատ կը փափաքին քնանալ, քան-
 զի շատ յոգնած են . — Քոյրս ի՞նչ ըսաւ . — Ըսաւ թէ
 շատ կը ցանկար ճաշել, քանզի շատ անօթի էր . — Ձեր
 թոշակատան մէջ աղէ՞կ էք . — Հոն շատ աղէկ եմ . —
 Ձեզի ըսածս ձեր եղբորը հաղորդեցի՞ք . — Որովհետեւ
 շատ յոգնած էր, շատ կը փափաքէր քնանալ, այնպէս
 որ անոր հաղորդելը վաղուան թողի :

229. Հրահանգ

Պատիւ ունիմ ձեզի բարիւոյս մաղթելու . ի՞նչպէս
 էք . — Շատ աղէկ, շնորհակալ եմ . — Տունէն ի՞նչպէս
 են . — Բաւական աղէկ . փառք Աստուծոյ : Քոյրս քիչ
 մը հիւանդացաւ, բայց առողջացաւ . ինծի ապապրեց
 որ ձեզի անոր բարեւները տամ . — Շատ ուրախ եմ

լսելով որ աղէկ է : Իսկ դուք , նոյն իսկ առողջութիւնն էք . ձեր դէմքը շատ աղէկ է . — Հիւանդ ըլլալու ժամանակ չունիմ . գործերս չեն թողուր . — Հրամեցէք , նստեցէք . ահա աթոռ մը . — Ձեզ ձեր գործերէն զբաղեցնել չեմ ուզեր . գիտեմ որ վաճառականի մը համար ժամանակը պատուական է . — Հիմա ստիպողական դործ մը չունիմ . սուրհանդակս արդէն գնաց . — Աւելի չեմ կենար : Ուզեցի միայն , հանդիպելով ձեր առողջութեանը տեղեկանալ . — Ինծի շատ պատիւ կ'ընէք . — Այսօր օդը շատ գեղեցիկ է : Եթէ թոյլ կու տաք , կէս օրէն ետքը ձեզ նորէն տեսնելու հաճութիւնն ունենամ , և եթէ ժամանակ ունիք , մէկտեղ պտոյտ մ'ընելու երթանք . — Մեծ հաճութեամբ : Ուրեմն կը սպասեմ . — Դէպ ի ժամը եօթնին ձեզ առնելու կու գամ . — Մնաք բարով դուրեմն , նորէն կը տեսնուինք . — Պատիւ ունիմ ձեզ ողջունելու :

230. Հրահանգ

Ժամանակի կորուստն աննորոգելի կորուստ է : Բոլոր աշխարհի ոսկովը վայրկեան մը միայն չի կրնար ստացուիլ : Ուստի շատ կարեւոր է աղէկ գործածել ժամանակը որ ըրպէնքերու մէջ կը կայանայ , որոցմէ օգուտ քաղել պէտք է : Ներկան միայն ունինք . անցեալն այլ եւս բան մը չէ , և ապագան անստոյգ է . — Ամբաւ մարդիկ շուայտութիւն ընելով կը կործանին : Եթէ մարդոց մեծ մասն իրենց ունեցածովը շատանալ գիտնար , երջանիկ կ'ըլլային . բայց անոնց ժլատութիւնը շատ անգամ զանոնք թշուառ կընէ : Երջանիկ ըլլալու համար , պէտք է անցեալը մոռնալ , ապագային համար հոգ չընել , և ներկան վայելել . — Շատ տխուր էի , երբ հօրեղբորորդիս տունս եկաւ : « Ի՞նչ ունիք , » հարցուց : « Ո՛հ , սիրելի հօրեղբորորդիս , » պատասխանեցի , « այն ստակը կորսնցունելով , ամէն բան կորսնցուցի : « Հոգ մ'ընէք , » ըսաւ , « քանզի ձեր ստակը գտայ : »

ՉՈՐՐՈՐԳ ՈՄԻՍ . QUATRIÈME MOIS

29. ԴՍՍ . SOIXANTE-SEIZIÈME LEÇON

Նշումակել, ըսել ուզել . *Vouloir dire.*

- Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք . Que voulez-vous dire ?
 Ըսել կ'ուզեմ . [զէ . Je veux dire.
 Այս մարդն ի՞նչ ըսել կ'ուզել կ'ուզէ . Que veut dire cet homme ?
 Il veut dire.
 Ասիկա ի՞նչ ըսել է . Qu'est-ce que cela veut dire ? կամ Que veut dire cela ?
 Ասիկա ըսել է . Cela veut dire.
 Ասիկա բան մը չի նշանակեր . Cela ne veut rien dire.
 Ձեմ գիտեր ինչ ըսել է . Je ne sais (pas) ce que cela veut dire.

Ծիշդ ըլլալ . *Y regarder de près.*

- Այս մարդուն հետ գործ ունենալ չեմ ուզեր, քանզի շատ ճիշդ է . Je n'aime pas à avoir affaire avec cet homme, car il y regarde de trop près.

Անհամբեր ըլլալ . *S'impatisenter de.*

- Ասոր համար անհամբեր մի ըլլար . Ne vous impatientez pas de cela.

Հսկել . *Veiller.*

- Բոլոր գիշերը հսկեցի . J'ai veillé toute la nuit.

Խորհուրդ տալ . *Conseiller (տակահանք տալ)* .

- Ձեզի խորհուրդ կու տամ . Je vous conseille de parler.

- Հագուստը . La mise.
 Փառաւոր հանդերձ մը . Une mise élégante.
 Հագոնել . Se mettre.
 Այս մարդը միշտ աղէկ կը հագուի . Cet homme se met toujours bien.
 Բռնչոս քան մը գտնել . Trouver à redire à quelque chose.
 Այս մարդն ամէն տեսածին վրայ ըսելու բան մը կը գտնէ . [սելու . Cet homme trouve toujours à redire à tout ce qu'il voit. [cela ?
 Ասոր բան մը կը գտնէ՞ք ը- Բսելու բան մը չեմ գտներ . Trouvez-vous à redire à Je n'y trouve rien à redire.
 Պտոյտ , շրջան , խաղ . Un tour.
 Խաղ մը խաղալ . Jouer un tour. [qu'un.
 Մէկուն խաղ մը խաղալ . Jouer un tour à quel-
 Պտոյտ , շրջան մը ընել . Faire un tour de pro-
 menade.
 Պարտէզը պտոյտ մը ըրի . J'ai fait un tour de jardin.
 Պարտէզը երկու պտոյտ ը- Il a fait deux tours de
 բաւ .
 Այննս , ալ ; նսնն . De plus ; encore.
 Ինծի երեք գիրք տուաւ , Il m'a donné trois livres,
 բայց երեք հատ ալ կ'ու- mais j'en veux encore
 վեմ . trois.
 Բաց ի , գաւ . Outre.
 Ձեր ինծի տուած երեք Outre les trois livres que
 գիրքէն զատ , կ'ուզեմ vous m'avez donnés, je
 նաեւ երեք հատ աշխար- veux encore trois cartes
 հաղրական տախտակ . géographiques.
 Դոստ . De moins.
 Երեք նուազ . Trois de moins.
 Երեք աւելի . Trois de trop.

- կարողութիւնս . *Ma portée.*
- Իմ կարողութեանս, ձեռ- *A ma portée.*
քիս տակ .
- Իմ կարողութենէս վեր . *Au dessus (hors) de ma portée.*
- Այս բաներն ամէն մարդու *Ces choses ne sont pas à*
կարողութեան տակ չեն . *la portée de tout le monde.*
- Հրացանի գնդակի հեռա- *A la portée du fusil. A*
ւորութեան մէջ . *une portée de fusil.*
- Հրացանի գնդակի մը *A deux portées de fu-*
կրկին հեռաւորու- *sil.*
թեամբ .
- Ո՞րչափ հրացան պարպե- *Combien de coups de fu-*
ցիք . *sil avez-vous tirés? (Տես*
Դաս ԽԸ.)
- Կ'ուզէի գիտնալ թէ ինչո՞ւ *Je voudrais bien savoir*
այս մարդն այսպէս աղ- *pourquoi cet homme fait*
մուկ կ'ընէ . *un tel bruit?*
- Յորչափ որ . *Tant que.*
- Յորչափ որ աղէկ կը վար- *Tant que vous vous com-*
ուիք, պիտի սիրուիք . *porterez bien, vous se-*
rez aimés.
- վերցոռնէ . *Elever.*
Բերան վը լեցոռն . *Une bouchée.*
լեցոռնէ . *Combler.*
- Մէկը ուրախութեամբ լե- *Combler quelqu'un de joie.*
ցոռնել .
- վեհանձն . *Généreux.*
Բարերար . *Bienfaisant, charitable.*
- Զիս երախտեօք լեցուցիք . *Vous m'avez comblé de*
bienfaits.

Անկեղծ .	Sincère. (ած.)
Անկեղծաբար .	Sincèrement. (մկր.)
Օգուտ մը , առաւելու- թիւն .	Un avantage.
Վնաս .	Le désavantage.
Երբեք ի վնաս ձեր բան մը սիրտի չըսեմ .	Je ne dirai jamais rien à votre désavantage.
Անձնատուր ըլլալ .	Se rendre.
Թշնամիք անձնատուր եղան .	Les ennemis se sont rendus.
Նախասպաստիկ համարել .	Préférer.
Նախապատիւ կը համարիմ օգտակարը զուարճալիէն .	Je préfère l'utile à l'a- gréable.
ԴԻՏ. Գոյականաբար գործածուած բայեր և ածա- կաններ արական են :	
Խմելը .	Le boire.
Ուտելը .	Le manger.
Դիտել , նկատել .	Regarder.
Նայեցէք սա դալար և պայծառ գոյներով փա- ռաւոր ծաղիկներուն .	Regardez ces superbes fleurs aux couleurs si fraîches et si éclatantes.
Գոյնը .	La couleur ; le teint.
Շուշանը .	Le lis.
Մանուշակը .	La violette.
Լերդախոտը .	La germandrée.
Վարդը .	La rose.
Այլաբանական նշան .	Un emblème.
Դալար կանաչն աղէկ է աչ- ուրներու .	La verdure fraîche fait du bien à la vue.

231. Հրահանգ

Ինչո՞ւ այս մարդուն խաղ մը խաղացիք . —Վասն զի ամէն ըսածիս դէմ ըսելու բան մը կը գտնէ . —Այս ի՞նչ կը նշանակէ , տէր . —Այս կը նշանակէ թէ ես ձեզի հետ գործ ընել չեմ սիրեր , քանզի շատ ճիշդ (բժախընդիր) էք . —Կ'ուզէի գիտնալ թէ ձեր եղբայրն ինչո՞ւ իւր պարտքը չըրաւ . —Չափազանց դժուարին էր : Բոլոր գիշերն արթուն կեցաւ , և չկրցաւ ընել (պարտքը) , քանզի այն պարտքը (դասը) իւր կարողութենէն վեր էր . —Պ. Ֆ. զիս տեսնելուն պէս , կը սկսի Անգղիերէն խօսել վարժելու համար , և զիս պատուով կը լեցունէ . այնպէս որ շատ անգամ չեմ գիտեր թէ ինչ պատասխանեմ : Եղբայրներն ալ այնպէս կ'ընեն . բայց և այնպէս շատ աղէկ մարդիկ են . ոչ միայն հարուստ և քաղցրաբարոյ են , այլ և վեհանձն են և բարերար : Ձիս անկեղծաբար կը սիրեն . ասոր համար է որ զանոնք կը սիրեմ , ուստի և ի վնաս նոցա երբեք բան մը պիտի չըսեմ : Չանոնք աւելի կը սիրէի , եթէ այնչափ արարողութիւններ չընէին . բայց ամէն մարդ իւր թերութիւնն ունի . իմ թերութիւնս ալ անոնց արարողութիւններուն վրայ չափազանց խօսել է :

232. Հրահանգ

Թշնամիք անձնատուր եղա՞ն . —Անձնատուր չեղան , քանզի կեանքը մահուանէ նախապատիւ չէին համարեր . ոչ հաց , ոչ միս , ոչ ջուր , ոչ գէնք , ոչ ստակ ունէին . բայց և այնպէս ուղեցին մանաւանդ մեռնել քան անձնատուր ըլլալ . —Ինչո՞ւ այսպէս տըխուր էք . —Ինծի հոգ տուող բանը չէք գիտեր , սիրելի բարեկամ . —Ըսէք ինծի , քանզի կ'ապահովցնեմ ձեզ որ ձեր վիշտերուն այնպէս մասնակից եմ ինչպէս ձեր հաճոյքներուն . —Ստոյգ եմ որ դուք մասնակից էք իմ վիշտերուս , բայց այս վայրկենիս չեմ կրնար

ըսել ձեզի ինծի հոգ պատճառող բանը : Բայց դիպող ժամու կըսեմ : Ուրիշ բանի վրայ խօսինք (խօսքը փոխենք) հիմա . — Ի՞նչ կը խորհիք այն մարդուն վրայ որ երէկ նուագածութեան ատեն մեզի հետ խօսեցաւ . — Շատ խելացի մարդ է , և իւր արժանաւորութեան հաւնած չէ : Բայց ինչո՞ւ կը հարցնէք ինծի ասիկա . — Բանի մը վրայ խօսելու համար . — Կ'ըսուի . Գոհութիւնը հարստութեան տեղ կը բռնէ . ապա միշտ գոհ ըլլանք . — Մասնակից ըլլանք մեր ունեցածներուն , և մեր բոլոր կենաց մէջ անբաժանելի բարեկամներ մնանք : Գուք միշտ բարով եկած պիտի ըլլաք իմ տունս , ես ալ կը յուսամ այնպէս ըլլալ ձեր տունը : Եթէ ձեզ երջանիկ տեսնէի , ես ալ նոյնպէս կ'ըլլայի , և գոհ կ'ըլլայինք մեծամեծ իշխաններէն (թագաւորներէն) աւելի , որոնք միշտ այնպէս չեն : Երջանիկ պիտի ըլլանք , երբ կատարելապէս գոհ ըլլանք մեր ունեցածովը , և եթէ մեր պարտականութիւնն աղէկ ընենք , Աստուած պիտի հոգայ մնացածը : Անցեալն այլ եւս բան մը չըլլալով , ապագային համար հոգ չընենք , և ներկան վայելենք :

233. Հրահանգ

Նայեցէք , տիկնայք , սա այնպէս դալար գունով և այնպէս պայծառ գեղեցիկ ծաղիկներուն . ջուր միայն կը խմեն : Սպիտակ շուշանն անմեղութեան գոյն ունի . մանուշակը համեստութեան նշանակ է . անիկա Լուիզայի աչուրներուն մէջ կրնայ տեսնուիլ : Լերդախոտը երկնի գոյնն ունի , մեր ապառնի բնակութեան , և վարդը , ծաղկանց թագուհին , գեղեցկութեան և ուրախութեան այլաբանական նշանն է : Բոլոր ասոնք անձնաւորեալ կը տեսնուին , գեղեցիկ Ամելիան տեսնելով : Գալար խոտն ի՛նչ գեղեցիկ է : Մեր աչուրներուն օգուտ կ'ընէ , և յուսոյ գոյնն ունի , մեր ամենէն հաւատարիմ բարեկամին որ մահուան ատենն ան-

գամ մեզ չի թողուր . — Խօսք մ'ալ սիրելի բարեկամ .
— Ի՛նչ կը հրամայէք . — Մոռցայ աղաչելու ձեզ որ իմ
մեծարանքս ընէք ձեր տիկին մօրը : Անոր ըսէք , եթէ
կը հաճիք , որ տունը չգտնուելուս կը ցաւիմ , երբ
վերջին անգամ զիս պատուեց իւր այցելութեամբ .
— Անոր կողմէն շնորհակալ եմ , և անշուշտ պիտի կա-
տարեմ . — Մնաք բարով ուրեմն :

ՀԷ. ԴԱՍ. SOIXANTE-DIX-SEPTIÈME LEÇON

Մետաքսէ չրջագգեստ .	Une robe de soie.
Խոհանոցի սեղան .	Une table de cuisine.
Ագաժուէ սեղան .	Une table d'acajou.
Քարէ տուն .	Une maison de pierre.
Հողմաղաց .	Un moulin à vent.
Սրճաղաց .	Un moulin à café.

ԴԻՏ. Ա. Բ. դասին մէջ արդէն ըսուեցաւ թէ նիւ-
թի մը անուան ու անկէ շինուած առարկային մէջտեղ
de նախադրութիւնը կը դրուի , և Հայերէն եղեն վեր-
ջաւորած ածականներուն նշանակութիւնն ունի . զոր
օրինակ , le soulier de cuir, կաշիէ մուսակ , le fusil
de fer, երկաթեղեն հրացան , եւ : Եթէ երկրորդ գո-
յականը նպատակ մը , գործածութիւն , կամ բանի մը
բաղկացուցիչ մասերը կը նշանակէ , երկու անուանց
մէջտեղ à նախադրութիւնը կը դրուի : Տես հետեւեալ
օրինակները .

Թաւիչէ բեղչյր մը .	Un chapeau de velours.
Արծաթէ պոյտ .	Un pot d'argent.
Ջրաղաց (ջրով դառնալու աղօրիք) .	Un moulin à eau.
Շողաղաց .	Un moulin à vapeur.
Թնդանօթի (հմր) վառօղ .	De la poudre à canon.
Հրազէն .	Des armes à feu.

Միաձի (մէկ ձիով երթալու) կառք .	Une voiture à un cheval.
Քառաձի կառք .	Une voiture à quatre chevaux.
[կառք .	
Երկանիւ (երկու անուով)	Une voiture à deux roues.
Քառանիւ ժանուար .	Un carrosse à quatre roues.
Միայարկ, երկայարկ, եռայարկ տուն .	Une maison à un étage, à deux étages, à trois étages.
Զափն անցունել , 2. Զայրացնել .	<i>Outrer.</i>
Այս մարդն ինչ որ կ'ըսէ և ինչ որ կ'ընէ , չափը կ'անցունէ .	Cet homme outre tout ce qu'il dit et tout ce qu'il fait.
Տեղը չունել .	<i>Tenir lieu de.</i>
Այս մարդն ինձի հօր տեղ է .	Cet homme me tient lieu de père. <i>կամ</i> , Cet homme me sert de père.
Այս հովանոցն անոր գաւազանի տեղ է .	Ce parapluie lui tient lieu de canne. <i>կամ</i> , lui sert de canne.
Մատնաչափ մը .	Un pouce.
Մանր (վաճառել) .	En petit, en détail.
Մեծ (վաճառել) .	En grand, en gros.
Գրեթէ .	A peu près, presque.
Իբր .	Environ, de près, à peu près.
Կարգաւ .	Tour à tour.
Զանալ .	<i>S'efforcer</i> (հոնկն մանրեայ) <i>թը de ով կամ անոյ</i>).
Ինքզինք ցառի , ուրախութեան տալ .	<i>S'abandonner à la douleur, à la joie.</i>

Հաղեցնել, ձողել .	<i>Fondre.</i>
Յարտասուս ցնդիլ .	Fondre en larmes.
Ժնոցսնել, աթնել, պատ- մանել .	<i>Faire naître, occa- sionner, causer.</i>
Դժուարութիւններ, կռիւ, կասկած ծնուցանել (հա- նել) .	Faire naître des difficultés; des querelles, des soup- çons.
Այս մարդուն վարմունքը մտքիս մէջ կասկած յա- րոյց .	La conduite de cet homme a fait naître des soup- çons dans mon esprit, կամ m'a donné du soup- çon.
Թոթոսել .	<i>Secouer.</i>
Այս ծառը թոթուէ, և պտուղները պիտի իյնան .	Secouez cet arbre et les fruits en tomberont.
Պակսիլ, չունենալ .	<i>Manquer de.</i>
Այս մարդն ամէն բանէ զուրկ է .	Cet homme manque de tout.
Ստակ չունի . [չունիմ .	Il manque d'argent.
Բանի մը պակասութիւն	Je ne manque de rien.
Սեղանի սպաս (դանակ, տարգալ, պատառք) .	Un couvert.
Չորեքսպասեայ (4 հոգ- ւոյ նստելու) սեղան .	Une table de quatre cou- verts.
Տասնսպասեայ սեղան .	Une table de dix couverts.
Գրասեղան մը .	Une table à écrire.
Սեղանատուն մը .	Une salle à manger.
Ննջարան մը .	Une chambre à coucher.
Կրկնահար ժամացոյց .	Une montre à répétition.
Ձիթոյ շիշ .	Une bouteille à l'huile.
Մանանխոյ աման .	Un pot à moutarde.
Ջրոյ աման .	Un pot à l'eau.

Որսի հրացան .	Un fusil de chasse.
Ձկնորսութեան կարթ .	Une ligne à pêcher.
Պահանջել .	Exiger.
Ինչ ի՞նչ կը պահանջէք .	Qu'exigez-vous de moi.
Ձեռնէ բան մը չեմ պահանջեր .	Je n'exige rien de vous?
Կաթնաման .	Un pot au lait.

ԴԻՏ. Բ. Նպատակ ցուցնող անունները փոխանակ à ի երբեմն նաև յօդով au, à la, aux կ'առնուն . Ինչպէս .

Ճագարավաճառը .	L'homme aux lapins.
Ոստրէավաճառ կինը .	La femme aux huitres.

ԴԻՏ. Գ. Այս ոճն ընտանեկան է . սովորաբար կ'ըսուի . Le marchand de lapins, la marchande d'huitres. La laitière. Կաթնավաճառ աղջիկ կամ կինը :

ԼԱՏԻՆԵՐԷՆԷ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆԷ ԱՌՆՈՒԱԾ
ՅԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒԱՆՔ

ԿԱՆՈՆ Ա. A վերջաւորած արանց անուններն ա վերջաւորութիւնը կը պահեն . բայց a վերջաւորած կանանց անուններն a ն կը փոխեն e ի .

Կալիգուլա :	Caligula.
Դոլաբելլա .	Dolabella.
Կղէոպատրա (կին) .	Cléopâtre.
Դիանա .	Diane.
Յուլիա .	Julie.

ԿԱՆ. Բ. As և es վերջաւորուած յատուկ անուանք այն մասնիկները Գաղիերէնի մէջ e ի կը փոխեն .

Ենէաս .	Enée.
Պիւթագորաս .	Pythagore.

Ուլիսէս (Ողիսեւս) . Ulysse.
Սոկրատէս . Socrate.

ԿԱՆ. Գ. O վերջաւորածները on կ'ըլլան .

Կիկերոն . (Լատ. Cicéro), Cicéron.
Դիդոն . (Dido), Didon.

ԿԱՆ. Գ. Us վերջաւորած երկազանկ անուններն հասարակօրէն նոյնպէս us կը վերջաւորին . իսկ բազմազանկներն us ը e ի կը փոխեն .

Կիւրոս . Cyrus.
Սատղիկ . (Լատ. Venus), Vénus.
Կամիլլոս . Camille.
Որփէոս . Orphée.

ԿԱՆ. Ե. Al և is վերջաւորածներուն մեծ մասը երկու լեզուաց մէջ ալ նոյն են .

Յուրնալ . (Լատ. Juvenal), Juvénal.
Սեսոստրիս . Sésostris.

ԿԱՆ. Զ. Ander վերջաւորութիւնը կ'ըլլայ andre.

Ալեքսանդր . Alexandre.
Լիւսանդր . Lysandre.

ԿԱՆ. Է. A վերջաւորած տէրութեանց , գաւառաց և քաղաքաց անունները Գաղիերէն a դիրն e ի կը փոխեն .

Արաբիա . Arabie.
Ասիա . Asie.
Եւրոպա . Europe.
Ափրիկէ . (Africa). Afrique.
Ամերիկա . Amérique.

ԿԱՆ. Ը. Ուրիշ եւրոպական լեզուաց մէջ u ուղ գըր-
ուած burg վերջաւորութիւնը, Գաղիերէն ou ուղ կը
գրուի .

Ճրիպուրկ .

Fribourg.

Համպուրկ .

Hambourg.

Համեղ պատառ .

Le bon morceau, la fri-
andise.

Համեղ պատառներ, բաներ Il aime les bons morceaux.
կը սիրէ .

Յերեկուան ատեն, լու-
սոյ մէջ .

En plein jour.

Սեղան նստել .

Se mettre à table.

234. Հրահանգ

Ձեր քոյրն այսօր դուրս ելաւ . — Գանի մը բան
գնելու համար դուրս ելաւ . — Ի՞նչ գնեց . — Մետաք-
սէ չըջագեատ մը, թաւչէ խոյր մը և տանդելայէ քող
մը գնեց իրեն . — Իմ արծաթէ ամանս ի՞նչ ըրիք . —
Խոհանոցի սեղանին վրայ է, եղամանով, կաթնամա-
նով, մանանխոյ ամանով և սրճաղացով . — Գինւոյ շիշ
մը կը խնդրէ՞ք . — Ոչ . շիշ մը* գինի կը խնդրեմ, ոչ թէ
գինւոյ շիշ մը . — Եթէ գինւոյ մառանին բանալին ինծի
տալու շնորհք կ'ընէք, հատ մը բերելու երթամ . — Այս
մարդն ինչ ի՞նչ կը պահանջէ . — Բան մը չի պահան-
ջեր . բայց պիտի ընդունի ինչ որ անոր կու տաք,
քանզի ամեն բանէ զուրկ է . — Ձեզի կ'ըսեմ որ զանի
չեմ սիրեր . քանզի անոր վարմունքը մտքիս մէջ կաս-
կած կը ծնուցանէ : Ինչ որ կ'ըսէ և ինչ որ կ'ընէ,
չափը կ'անցունէ . — Իրաւունք չունիք անոր վրայ այս-
պէս գէշ կարծիք ունենալու . քանզի ձեզի հօր տեղ
բռնեց (հայրութիւն ըրաւ) . — Գիտեմ ինչ որ կ'ըսեմ :
Փոքու և մեծաւ զիս խաբեց, և ամէն անգամ որ զիս
տեսնելու կու գայ, ինչ բան մը կը խնդրէ : Այսպէս

կարգաւ (հետզհետէ) խնդրեց ինչ ինչ որ ունէի . որսի հրացանս , ձկնորսութեան կարթս , կրկնահար ժամացոյցս և ոսկիէ աշտանակս . — Ձձեզ այնչափ մի թողուք ցաւոյ , ապա թէ ոչ զիս յարտասուս ցնդել կու տաք . — Գեմոկիրտէս և Հերակղիտէս երկու փիլիսոփաներ են տարբեր բնաւորութեամբ . առաջինը կը ծիծաղէր մարդոց յիմարութիւններուն վրայ , և միւսն անոնց վրայ կու լար : Երկուքն ալ իրաւունք ունէին . քանզի մարդոց յիմարութիւններն արժանի են ծաղու և լալեաց :

235. Հրահանգ

Ձեր եղբորաղջիկը տեսաք . — Այո , շատ աղէկ աղջիկ է որ աղէկ կը գրէ և աւելի աղէկ կը խօսի գաղիերէն . ուստի և ամենէն կը սիրուի և կը պատուուի . — Եղբայրն ի՞նչ կ'ընէ . — Անոր վրայով ինձի մի խօսիր . չար տղայ մ'է որ միշտ գէշ կը գրէ և աւելի գէշ կը խօսի գաղիերէն . ուստի և մէկէ մը չի սիրուիր : Աղէկ պատառները շատ կը սիրէ . բայց դիրքերը չի սիրեր : Երբեմն ցորեկ ատեն անկողին կը մտնէ և հիւանդ եմ կ'ըսէ . բայց երբ սեղան կը նստի , սովորաբար առողջ է : Բժշկութիւն պիտի սորվի , բայց ամենեւին բաղձանք չունի : Գրեթէ միշտ կը խօսի իր շուներուն վրայ զորոնք կաթողի (passionnement) կը սիրէ : Հայրը վերջին աստիճան նեղացած է : Մանուկ անմիտը մօտերս ըսաւ քրոջը « Խաղաղութիւն ըլլալուն պէս իսկոյն զինուոր պիտի գրուիմ » :

Սիրելի հայրս և մայրս երէկ քանի մը բարեկամներով « Սպանիոյ թագաւորին » (պանդոկի աճուն է) ճաշեցին . — Ինչո՞ւ միշտ դերմաներէն կը խօսիք և երբեք գաղիերէն . — Վասն զի չափազանց վախկոտ (ամչկոտ) եմ . — Կատակ կ'ընէք . գերմանացի մը երբեք վախկոտ է . — Շատ ախորժակ ունիմ . ինձի ուտելու բան մը տուր . — Ստակ ունի՞ք . — Ոչ , տէր . — Ուրեմն ձեզի

համար ուտելու բան մը չունիմ. — Ինձի ապառիկ չէ՞ք տար: Պատուոյս վրայ կ'երդնում. — Ատիկա շատ քիչ է. — Ի՞նչպէս, տէր:

*Une bouteille de vin, կը նշանակէ՝ շիշ մը գիճի. իսկ Une bouteille à vin, գիճոյ շիշ մը:

ՀԸ. ԴԱՍ. SOIXANTE-DIX-HUITIÈME LEÇON

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

(DU PRÉSENT DU SUBJONCTIF)

Ստորադասական ներկային կազմութիւնը շատ դիւրին է, և գրեթէ բոլոր բայերն այս ձեւին մէջ միևնոյն վերջաւորութիւնն ունին:

Ստորադասական ներկային եզակի Ա. և Գ. դէմքերը կը շինուին՝ ընդունելութիւն ներկային *antre* անձայն *eի* փոխելով. եզակի Բ. դէմքը կ'ըլլայ *es-* զոր օրինակ.

- 2. Լծ. Finissant, Que je finisse, que tu finisses, qu'il finisse.
Որ լմնցունեմ, որ լմնցունես, եւ այլն.
- 1. Լծ. Aimant, Que j'aime, que tu aimes, qu'il aime.
Որ սիրեմ, որ սիրես, որ սիրէ.
- 4. Լծ. Rendant, Que je rende, que tu rendes, qu'il rende.
Որ տամ, որ տաս, որ տայ.

Յոքնակի Ա. և Բ. դէմքերը սահմանական անկատարին պէս *ions, iez* կ'ըլլան, իսկ Գ. դէմքը կը վերջաւորի *ent*.

Que nous aimions, Որ սիրենք,	que vous aimiez, որ սիրէք,	qu'ils aiment. որ սիրեն.
Que nous finissions, Որ լմնցունենք,	que vous finissiez, որ լմնցունէք,	qu'ils finissent. որ լմնցունեն.
Que nous rendions, Որ տանք,	que vous rendiez, որ տարք,	qu'ils rendent. որ տան.

ԴԻՏ. Ա. Պէտք է գիտնալ որ ստորադասականին եզակի և յոքնակի Գ. դէմքը հրամայական կերպով ալ գործածուի. զոր օրինակ, Qu'il aime, Թող սիրէ. Qu'ils aiment, Թող սիրեն :

ԶԱՐՏՈՒՂՈՒԹԻՒՆՔ

Հետեւեալ բայերուն մէջ ստորադասական ներկային, բաց ի յոքնակի Ա. եւ Բ. դէմքերէն, մնացած դէմքերը վերի կանոնէն կը զարտուղին :

- Allant. Que j'aille, que tu ailles, qu'il aille.
Que nous allions, que vous alliez, qu'ils aillent.
- Tenant. Que je tienne, que tu tiennes, qu'il tienne.
Que nous tenions, que vous teniez, qu'ils tiennent.

Ասոր պէս է venir ը, և այս երկուքէն ածանցեալները, ինչպէս obtenir, contenir, *և*, devenir, revenir, *և* :

- Acquérent. Que j'acquière, que tu acquières, qu'il acquière.
Que nous acquèrions, que vous acquérez, qu'ils acquièrent.
- Mourant. Que je meure, que tu meures, qu'il meure.
Que nous mourions, que vous mouriez, qu'ils meurent.
- Recevant. Que je reçoive, que tu reçoives, qu'il reçoive,
Que nous recevions, que vous receviez, qu'ils reçoivent.

Այսպէս կ'ըլլան նաեւ ասկէ ածանցեալները, apercevoir, concevoir և devoir բայերը :

- Valant. Que je vaille, que tu vailles, qu'il vaille.
Que nous valions, que vous valiez, qu'ils vaillent.
- Mouvant. Que je meuve, que tu meuves, qu'il meuve.
Que nous mouvions, que vous mouviez, qu'ils meuvent.
- Voulant. Que je veuille, que tu veuilles, qu'il veuille.
Que nous voulions, que vous vouliez, qu'ils veuillent.

- Buvant.** Que je boive, que tu boives, qu'il boive.
Que nous buvions, que vous buviez, qu'ils boivent.
- Prenant.** Que je prenne, que tu prennes, qu'il prenne.
Que nous prenions, que vous preniez, qu'ils prennent.

Այսպէս կ'ըլլան նաեւ անանցեալները, apprendre, comprendre, entreprendre, եւ .

Հետեւեալ բայերուն ստորադասական ներկային բոլոր դէմքերը զարտուղի են .

- Pouvant.** Que je puisse, que tu puisses, qu'il puisse.
Que nous puissions, que vous puissiez, qu'ils puissent.
- Ayant.** Que j'aie, que tu aies, qu'il ait.
Que nous ayons, que vous ayez, qu'ils aient.
- Étant.** Que je sois, que tu sois, qu'il soit.
Que nous soyons, que vous soyez, qu'ils soient.
- Faisant.** Que je fasse, que tu fasses, qu'il fasse.
Que nous fassions, que vous fassiez, qu'ils fassent.

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

1. ԿԱՆՈՆ . Հետեւեալ միադէմ բայերէն ետքը եկած նախադասութեան բայը ստորադասական կը դըրուի .

Պէտք է որ .	Il faut que.
Հարկ է որ .	Il est nécessaire que.
Նորանշան է որ .	Il est singulier que.
Յաւալի է որ .	Il est fâcheux que.
Արդար է որ .	Il est juste que.
Անիրաւ է որ .	Il est injuste que.
Պատշաճ է որ .	Il est à propos que.
Չարմանալի է որ .	Il est surprenant que.
Վայելուչ է որ .	Il convient que.
Ժամանակ է որ .	Il est temps que.

Կարեւոր է որ .	Il est important que, il importe que.
Բաւական է որ .	Il suffit que.
Բաղձալի է որ .	Il est à désirer que.
Ըղձալի է որ .	Il est à souhaiter que.
Կը թուի (*) որ .	Il semble que.
Կարելի է որ .	Il est possible que.
Լաւ է որ .	Il vaut mieux que.

(*) ԴԻՏ. Եթէ il semble ին հետ արական խնդիր մը կայ, յաջորդ բայը սահմանական կը դրուի. ինչպէս, il me semble que, il lui semble que, եւ .

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ք

Պէտք է որ կանուխ հոս ըլլաք .	Il faut que vous soyez ici de bonne heure.
Հարկ է որ մարդ ստակ ու- նենայ .	Il est nécessaire qu'on ait de l'argent.
Արդար է որ պատժուիք .	Il est juste que vous soyez puni.
Բաւական է որ ասիկա գիտնաք .	Il suffit que vous sachiez cela.
Ժամանակ է որ խօսիք .	Il est temps que vous parliez.
Կարեւոր է որ ասիկա ըլ- լայ .	Il importe que cela se fasse.
Պատշաճ է որ մեկնինք .	Il est à propos que nous partions.
Փափաքելի է որ գեղ եր- թաս .	Il est à souhaiter que tu ailles à la campagne.
Բաղձալի է որ առանց ու- շանալու գաս .	Il est à désirer que tu reviennes sans tarder.
Կ'երեւայ որ նեղացած էք .	Il semble que vous soyez fâché.

Կարելի է թէ վաղը մեկնիս . Il serait possible que tu ne partisses que demain.

Լաւագոյն է որ այս առտու . Il vaut mieux que nous soyons arrivés ce matin.

2. ԿԱՆ. Երբ « Il est » միադէմ բայէն ետքը ստուգութիւն , ճշմարտութիւն ցուցնող ածական կամ մակբայ մը կայ , ինչպէս clair, յայտնի . certain, ստոյգ . vrai, հիմարիտ . probable, հաւանական , եւ , յաջորդբայը սահմանական կը դրուի , եթէ միադէմը հաստատական է . իսկ եթէ միադէմը բացասական , հարցական կամ թէական է , յաջորդբայը ստորադասական կը դրուի . զորօրինակ .

Ստոյգ է որ իրաւունք չունիք .	{ Սնմ. Il est certain que vous avez tort.
Ստոյգ չէ որ իրաւունք ունիք .	{ Ստր. Il n'est pas certain que vous ayez raison.
Հաւանական է թէ պիտի ընէ .	{ Սնմ. Il est probable qu'il le fera.
Հաւանական է որ ընէ .	{ Ստր. Est-il probable qu'il le fasse ?
Ճշմարիտ է թէ ընդունակ է .	{ Սնմ. Il est vrai qu'il en est capable.
Եթէ ճշմարիտ ըլլար որ ընդունակ ըլլար .	{ Ստր. S'il était vrai qu'il en fût capable.

3. ԿԱՆ. Տարակոյս , բաղձանք , հրաման , յուսահատութիւն , գանգատ եւ ուրիշ զգացումներ ցուցնող բայերէն ետքը ստորադասական կը գործածուի . այսպէս են հետեւեալ բայերը .

Aimer. Սիրել .	Approuver. Հաճիլ .
Aimer mieux. Ուզել մանաւանդ .	Appréhender. Վախնալ .
Նաւանդ .	Attendre. Սպասել .

Àvoir peur. Վախնալ.	Préférer. Նախապատիւ համարել. [նալ.
Commander. Հրամայել.	Prendre garde. Զգուշա-
Consentir. Հաւանիլ.	Prier. Աղաչել.
Craindre. Վախնալ.	Regretter. Ցաւիլ, զղջալ.
Défendre. Պաշտպանել.	S'étonner. Զարմանալ.
Désapprouver. Զհաճիլ.	Se plaindre. Գանգատել.
Désirer. Բաղձալ.	Se réjouir. Ուրախանալ.
Douter. Տարակուսել.	Souffrir. Կրել.
Empêcher. Արգելուլ.	Souhaiter. Ըղձալ.
Etre désolé. Անմխիթար ըլլալ.	Supposer. Ենթադրել.
Exiger. Պահանջել.	Trouver bon. Աղէկ գտնել, հաւնիլ.
Mériter. Արժանի ըլլալ.	Trouver mauvais. Աղէկ չգտնել, չհաւնիլ.
Nier. Ուրանալ.	Vouloir. Ուզել.
Ordonner. Պատուիրել.	
Permettre. Թոյլ տալ.	

ՕՐԻՆԱԿԻ

Կը բաղձամ որ յաջողիք.	Je désire que vous réus- sissiez.
Կը տարակուսիմ թէ հա- սաւ.	Je doute qu'il soit arrivé.
Կ'ուզեմ որ հնազանդի ինձի.	Je veux qu'il m'obéisse.
Կ'ըղձամ որ անոր ըսուի.	Je souhaite qu'on le lui dise.
Կը վախնամ թէ անպրոպ մը պիտի ունենանք.	Je crains que nous n'ayons un orage.
Կ'ուրանայ թէ ըրաւ.	Il nie qu'il l'ait fait (կամ, il nie l'avoir fait).
Կը գանգատի թէ զինք չարչարեցիք.	Il se plaint que vous l'avez maltraité.
Կը ցաւիմ շատ որ ըրիք.	Je suis au désespoir que vous l'avez fait.
Կը ցաւիմ որ սպասելու ըս- տիպուեցաք.	Je regrette que vous ayez été obligé d'attendre.

- Աղէկ պիտի գտնէք որ հոն Vous trouverez bon que
չեմ երթար . je n'y aille pas.
- Գէշ կը գտնէ որ ըսիք . Il trouve mauvais que vous
l'ayez dit.
- Ի՞նչ կ'ուզէք որ այս մար- Que voulez-vous que ces
դիկը գնեն . gens achètent ?
- Կը յուսաք թէ իւր վա- Attendez-vous qu'il vous
ճառքը ձեզի ձրի՞ տայ . donne ses marchandises
pour rien ?
- Ի՞նչ կ'ուզէք որ խմեմ . Que voulez-vous que je
boive ?

4. ԿԱՆ. Մտաւոր գործողութիւն, ոչ զգացում,
ցուցնող բայեր երբ հաստատական են, իրենցմէ եաքը
սահմանական կ'ուզեն. իսկ եթէ բացասական, հարցա-
կան կամ թէական են, ստորադասական կ'ուզեն.
ինչպէս,

Affirmer. Հաստատել.	Jurer. Երդնուլ.
Assurer. Ապահովել.	Maintenir. Հաստատել,
Apercevoir. Տեսնել, հաս- պաշտպանել.	Oublier. Մոռնալ.
կրնալ.	Penser. Խորհել.
Avouer. Խոստովանել.	Prédire. Կանխաւ ըսել.
Conclure. Հետեւցնել.	Prévoir. Կանխաւ տեսնել.
Convenir. Միարանել, խոստովանել.	Promettre. Խոստանալ.
Croire. Հաւտալ, կարծել.	Publier. Հրատարակել.
Déclarer. Յայտնել, ծա- յանդանել.	Savoir. Գիտնալ.
Direr. Ըսել.	Songer. Մտածել.
Espérer. Յուսալ.	Soutenir. Պաշտպանել.
Juger. Դատել.	Supposer. Ենթադրել.
	Voir. Տեսնել.

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ք

Կը հաւատամ թէ իրաւունք Սնմ. Je crois qu'il a raison.
ունի .

Կը հաւատամք թէ այս ձին Ստր. Croyez-vous que ce
հարիւր սկուտ կ'արժէ . cheval vaille cent
écus ?

Չեմ կարծեր թէ հարիւր Ստր. Je ne crois pas qu'il
սկուտ կ'արժէ . vaille cent écus.

Կը յուսամ թէ պիտի գայ . Սնմ. J'espère qu'il viendra.

Կը յուսաք թէ կու գայ . Ստր. Espérez-vous qu'il vi-
enne ?

Կարծեմ թէ ըրաւ . Սնմ. Je pense qu'il l'a fait.

Կը կարծէք թէ ըրաւ . Ստր. Pensez-vous qu'il l'ait
fait ?

Եթէ կը կարծէք թէ օդը Si vous pensez que le temps
պիտի բացուի , գեղ se mette au beau, par-
երթանք . tons pour la campagne.

5. ԿԱՆ. Երբ վախ կամ կասկած ցուցնող , ինչպէս
craindre, avoir peur բայերէն ետքը եկող բային գոր-
ծողութիւնը չի բաղձացուիր , այն բայն առանց pas ի
ne միայն կ'առնու : Իսկ եթէ գործողութիւնը կը բաղ-
ձացուի , բայը ne-pas կ'առնու . ինչպէս ,

Կը վախնամ թէ կու գան . Je crains qu'ils ne viennent.

Կը վախնամ թէ իմ վրայ J'ai peur que vous ne par-
կը խօսիք . liez de moi. [pas.

Կը վախնամ թէ չեն գար . Je crains qu'ils ne viennent

6. ԿԱՆ. Եթէ վախ , կասկած ցուցնող բայը բացա-
սական է , յաջորդ. բայն ամենեւին բացասական մակ-
բայ չառնուր . զոր օրինակ ,

Չեմ վախնար թէ մարդը Je n'ai pas peur que l'hom-
կու գայ . me vienne.

7. ԿԱՆ. Douter, nier բայերը, եթէ բացասական են, յաճորդ բայն ալ ne ով միայն բացասական կը դրուի :

Մի տարակուսիք թէ միշտ Ne doutez pas que je ne ձեր բարեկամը պիտի sois toujours votre ami. չըլլամ .

Չուրանար թէ չըրիք . Il ne nie pas que vous ne l'ayez fait.

8. ԿՈՆ. Շատ ածականներ կամ ընդունելութիւն անցեալներ, երբ être, paraître, sembler բայերուն հետ կը գործածուին, իրենցմէ ետքը ստորագասական կ'ուզեն :

Այս ածականներէն և ընդունելութիւն անցեալներէն ոմանք հետեւեալներն են .

Affligé. Վշտացեալ .	Enchanté. Սքանչացած .
Bien aise. Ուրախ .	Étonné. Չարմացած .
Charmé. Շատ ուրախ .	Fâché. Յաւած, նեղացած .
Content. Գոհ .	Surpris. Հիացած, ապշած .

Կը ցաւիմ որ հիւանդ է . Je suis fâché qu'elle soit malade. [soyez ici.

Շատ ուրախ եմ որ հոս էք . Je suis charmé que vous ուրախ եմ որ ստակն ըն- Je suis bien aise qu'il ait դունեցաւ . eu son argent.

Կը նեղանայ որ իմ բարեկամն էք . Elle est fâchée que vous soyez mon ami.

Չարմացած եմ որ աւելի Je suis étonné que vous ուշադիր չէք . ne soyez pas plus attentif.

Սքանչացած եմ որ ձեր Je suis enchanté que votre քոյրն առողջացաւ . sœur soit rétablie.

Ձեր հայրը վշտացած է որ Votre père est affligé que ձեր դասերը զանց կ'ը- vous négligiez vos le- նէք . çons.

Բոլորովին ապշած եմ որ Je suis tout surpris que
 ձեր պարտքը կատարած vous n'avez pas fait vo-
 չէք . tre devoir.

ԴիՏ: Բոլոր այս դէպքերուն մէջ de: ce սեռական
 ձեւն ալ կրնայ գործածուիլ սահմանականով:

Ձեր հոս ըլլալուն վրայ ու- Je suis charmé de ce que
 րախ եմ . vous êtes ici.

Շատ ուրախ է որ ձեր ըս- Il est bien aise de ce que
 տակն առիք . vous avez eu votre ar-
 gent.

236. Հրահանգ

Ինծի բան մը պատմել կ'ուզէ՞ք . — Ի՞նչ կ'ուզէք որ
 պատմեմ . — Կարճ պատմութիւն մը (anecdote), եթէ
 կամիք . — Փոքրիկ մանչ մը օր մը սեղանին վրայ միս
 կը խնդրէր . հայրն անոր ըսաւ թէ բան մը ուզել ան-
 քաղաքավարութիւն է , և թէ պէտք էր սպասել որ
 իրեն տրուէր : Խեղճ փոքրիկ մանչը տեսնելով որ ամէն
 մարդ կ'ուտէր և իրեն բան մը չէր տրուեր , ըսաւ
 հօրը . « Սիրելի հայր , եթէ կամիք , ինծի քիչ մը աղ
 տուէք : » « Ի՞նչ պիտի ընես » հարցուց հայրը : « Ու-
 տելու համար միսին հետ զոր ինծի պիտի տաք , » պա-
 տասխանեց տղան : Ամէն մարդ տղուն խելքին զարմա-
 ցաւ , և հայրը տեսնելով որ բան մը չունէր , անոր միս
 տուաւ , առանց անոր ուզելուն : — Ո՞վ էր այն փոքրիկ
 մանչը որ սեղանին վրայ միս ուզեց . — Բարեկամներէս
 մէկուն որդին էր . — Ինչո՞ւ համար միս ուզեց . — Ու-
 զեց , վասն զի ախորժակ ունէր . — Ինչո՞ւ հայրն անոր
 իսկոյն չտուաւ . — Վասն զի մոռցած էր . — Փոքրիկ
 մանչն անկէ ուզելուն աղէկ չըրա՞ւ . — Աղէկ չըրաւ ,
 քանզի սպասելու էր . — Ինչո՞ւ հօրմէն աղ խնդրեց . —
 Աղ խնդրեց , որպէս զի հայրը տեսնէր թէ միս չունէր
 և անոր տար :

Վ՛ուզէ՞ք որ ձեզի ուրիշ կարճ պատմութիւն մը ընեմ. — Զիս շնորհապարտ պիտի ընէք. — Մարդ մը վաճառականի քով բան գնած ատենը, անոր ըսաւ. « Շատ վրայ կը դնէք. պէտք չէր որ ինձի այնպէս սուղ ծախէիք ինչպէս ուրիշներուն. քանզի ձեր բարեկամներէն եմ » : Վաճառականը պատասխանեց. Տէր, պէտք է որ մեր բարեկամներէն բան մը շահինք. քանզի մեր թշնամիները երբեք մեր քով չեն գար :

237. Հրահանգ

Մանուկ իշխան մը, եօթը տարեկան, խելքին համար ամենուն զարմանք եղած էր : Օր մը ծեր պաշտօնակալի մը ընկերութեան մէջ գտնուելով, ասիկա դիտողութիւն մը ըրաւ, մանուկ իշխանին վրայ խօսելով, թէ երբ տղաք իրենց առաջին տարիներուն մէջ այնչափ խելք ունին, սովորաբար շատ քիչ կ'ունենան, երբ կը յառաջանան հասակաւ : « Եթէ այսպէս է, » ըսաւ մանուկ իշխանը որ անոր մտիկ ըրած էր, « պէտք է որ դուք ձեր մանկութեան ատեն յանսահմանս խելք ունեցած ըլլաք. » — Անգղիացի մը Գաղիա առաջին անգամ այցելութիւն ընելուն, Գալէի փողոցներուն մէջ հանդիպեցաւ շատ մանուկ շողու մը որ շատ վարժ և վայելուչ կերպով Գաղիերէն կը խօսէր : « Տէր Աստուած, միթէ կարելի՞ է, » գոչեց, որ տղաք անգամ հոս մաքուր Գաղիերէն խօսին : »

Բարիներուն բարեկամութիւնը փնտռենք, և չարերուն ընկերութենէն խոյս տանք. քանզի գէշ ընկերութիւնները բարի բարքերը կ'ապականեն. — Այսօր օդն ի՞նչպէս է. — Տակաւին կը ձիւնէ, ինչպէս որ երէկ ձիւնեց, և ինչպէս կ'երեւայ, վաղն ալ պիտի ձիւնէ. — Թող ձիւնէ. կ'ուզէի որ եւս աւելի ձիւնէր, քանզի միշտ առողջ եմ, երբ շատ ցուրտ է. — Իսկ ես միշտ աղէկ եմ, երբ ոչ ցուրտ է և ոչ տաք. — Այսօր

չատ հով է, և աղէկ կ'ընէիք տունը մնալ. — Օդն ինչպէս որ ըլլայ, պէտք է որ դուրս ելլեմ. քանզի խօսք տուի քրոջս տունը երթալ ժամը տասնումէկը քառորդ անցած, և պէտք է որ խօսքս բռնեմ:

ՀԹ. ԴԱՍ. SOIXANTE-DIX-NEUVIÈME LEÇON

ՍՏՈՐԱԴ. ԱՆԿ. IMPARFAIT DU SUBJONCTIF

Այս ժամանակը կը շինուի անցեալ որոշեալէն (ԿԸ. Դաս), այսինքն՝ Ա. լծորդութեան մէջ անցեալ որոշեալին ai մասնիկը asse ի փոխելով, իսկ միւս երեք լծորդութեանց մէջ անցեալ որոշեալին վրայ se աւելցընելով. զոր օրինակ .

Անց. Որոշ.

Ստոր. Անկ.

1. Լծ. Je parlai.	Que je parlasse, que tu parlasses, qu'il parlât; Que nous parlussions, que vous parlassiez, qu'ils parlissent.
2. Լծ. Je finis.	Que je finisse, que tu finisses, qu'il finit; Que nous finissions, que vous finissiez, qu'ils finissent.
3. Լծ. Je reçus.	Que je reçusse, que tu reçusses, qu'il reçût; Que nous reçussions, que vous reçussiez, qu'ils reçussent.
4. Լծ. Je rendis.	Que je rendisse, que tu rendisses, qu'il rendit; Que nous rendissions, que vous rendissiez, qu'ils rendissent.

ԴԻՏ. Ա. Ստորադասական անցեալը (subjonctif passé) և Ստորադասական գերակատարը (subjonctif plus-que parfait) բաղադրեալ ժամանակներ (temps composé) են, և առաջինը օժանդակին ստորադասական ներկայէն, երկրորդն ալ օժանդակին ստորադասական անկատարէն ու բային ընդունելութիւն անցեալէն կը շինուին. ինչպէս.

Que j'aie aimé.	Որ սիրած ըլլամ.
Que je sois venu.	Որ եկած ըլլամ.
Que j'eusse aimé.	Որ սիրած ըլլայի.
Que je fusse venu.	Որ եկած ըլլայի.

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆԻՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ

ՈՒՐԻՇ ԳԻՏԵԼԻՔ

9. ԿԱՆՈՆ. Հետեւեալ շաղկապներէն ետքը բայը ստորադասական կը դրուի.

A moins que, բայց եթէ.	Jusqu'à ce que, մինչեւ որ.
Encas que, ի դիպուածի որ.	Loin que, թող որ.
Au cas que, եթէ.	Non pas que, ոչ եթէ.
Avant que, յառաջ քան	Nonobstant que, ոչինչ
թէ, մինչչեւ.	ընդհատ.
De crainte que, չըլլայ թէ.	Posé que, ենթադրեալ թէ.
De peur que, գուցէ.	Supposé que » »
Pour que, որպէս զի.	Quoique, թէպէտեւ, թէեւ.
Afin que, » »	Bien que, » »
Pour peu que, քիչ մը որ.	Encore que » »
Si peu que, » » »	Sans que, առանց որ.
Pourvu que, բաւական որ.	Soit que, ըլլայ որ.

ՕՐԻՆԱԿՔ

Կ'ուզէ՞ք հոս մնալ, մինչեւ որ կարենամ ձեզի հետ դուրս ելլել.	Voulez-vous rester ici jusqu'à ce que je puisse sortir avec vous, կամ que je puisse, եւ.
Անոր գալէն առաջ դուրս պիտի ելլեմ.	Je sortirai avant qu'il revienne.
Ի դիպուածի որ (եթէ) ձեր չունեցածն ունենաք, հարուստ պիտի ըլլաք.	En cas que (*) vous eussiez ce que vous n'avez pas, vous seriez riche.

(*) ԴԻՏ. Լաւազոյն է ըսել, Dans le cas que vous auriez ce que vous n'avez, *ևս* :

Թէև ձեր տղայքը ծոյլ են, Bien que vos enfants soient
յառաջադիմութիւն կ'ը- paresseux, ils font des
նեն. progrès.

Թէպէտ փոքր է և սգեղ, Quoi qu'elle soit petite et (*)
բայց և այնպէս սիրուն է. qu'elle ait mauvaise
mine, elle ne laisse pas
d'être aimable.

(*) Հոս que, կը նշանակէ quoique, և quoique չը
կրկնելու համար սովորութիւն է այսպէս ընել :

Բաւական է որ իմ բարե- Pourvu que vous soyez de
կամներէս էք, գոհ եմ. mes amis, je suis con-
թէ իրաւունք ունենաք, tent soit que vous ayez
և թէ ոչ. raison ou tort.

10. ԿԱՆ. Կան քանի մը շաղկապներ որ մերթ սահ-
մանական և մերթ ստորադասական կ'ուզեն. սահմա-
նական՝ երբ խօսքին իմաստն որոշ է. ստորադասական՝
երբ տարակուսական կամ հաւանական է : Ասոնք հե-
տեւեալներն են : De façon que, de manière que, de
sorte que, en sorte que, tellement que, այնպէս որ :

Sinon que.

Եթէ ոչ : բայց եթէ .

Այնպէս կը վարուիք որ ա- } Միմ. Vous vous conduisez
մենէն կը սիրուիք. } de façon que vous êtes
aimé de tout le monde.

Այնպէս վարուեցէք որ } Սոր. Conduisez-vous de fa-
սիրուիք. } çon que vous soyez aimé.

11. ԿԱՆ. Que շաղկապը վերոյիշեալ շաղկապներուն
տեղը կը դրուի, զանոնք չկրկնելու համար, և այն ա-

տեն ալ բայը ստորադասական կամ սահմանական կը դրուի, ըստ պահանջելոյ այն շաղկապին որուն տեղ դրուած է que.

<p>Որովհետեւ զանի կը ճանչնաք, և (որովհետեւ) անոր երաշխաւոր կ'ըլլաք.</p> <p>Բան մը պիտի չսորվիք, եթէ ուշագիւր չըլլաք, և (եթէ) ձեր պարտքերը կանոնաւոր կերպով չկատարէք.</p>	}	<p>Միմ. Dès que vous le connaissiez et que vous répondez de lui.</p> <p>Սուր. Vous n'apprendrez rien à moins que vous ne soyez attentif et que vous ne fassiez régulièrement vos devoir.</p>
--	---	--

12. ԿԱՆ. Que շաղկապը si շաղկապը չկրկնելու համար կը գործածուի. և իրմէ ետքը ստորադասական կ'ուզէ.

<p>Եթէ ձեր բարեկամն հոս ըլլար, և զիս տեսնելու գալ ուզէր.</p>	}	<p>Si votre ami était ici, et qu'il voulût venir me voir.</p>
--	---	---

<p>Եթէ զիս կը սիրէր և անկեղծօրէն կը բաղձար իմ երջանկութիւնս.</p>	}	<p>S'il m'aimait et qu'il désirât sincèrement mon bonheur.</p>
--	---	--

<p>Եթէ մէկը կու գայ և ես տունը չեմ ըլլար, զիս կանչել տուէք.</p>	}	<p>Si quelqu'un vient et que je ne sois pas à la maison, envoyez-moi chercher.</p>
---	---	--

13. ԿԱՆ. Que ստորադասական կ'ուզէ, երբ 9 կանոնին մէջ յիշուած շաղկապներէն մէկուն տեղ կը գործածուի. զոր օրինակ, փոխանակ afin que, soit que, sans que, autant que, եւ, շաղկապներուն.

<p>Փութաջան եղիք որ ձեր ծնողքը գոհ ըլլան.</p>	}	<p>Appliquez - vous que vos parents soient contents (հոս que, afin que ի տեղ է).</p>
---	---	--

Թէ կարդամ և թէ գրեմ, Que je lise ou que j'é-
 րսելու բան մը կը գըտ- crive, on y trouve tou-
 նեն. jours à redire (հոս que,
 soit que ի տեղ է).

Սպասեցէք որ (մինչև որ) Attendez que votre père
 ձեր հայրը գայ. revienne (que հոս jus-
 qu'à ce que ի տեղ է).

238. Հրահանգ

Պր. Թիւրէն վաճառականներէն երբեք սպառիկ բան
 մը գնել չէր ուզեր, «չըլլայ որ, կ'ըսէր, անոնց մէկ
 մասը կորսնցունեն,» եթէ իրեն մեռնիլ պատահէր:
 Բոլոր գործաւորները զորս իւր տան մէջ կը գործածէր՝
 պատուէր ունէին իրենց ցուցակները (փուսուլա) բե-
 րելու, իւր պատերազմի երթալէն առաջ, և կանոնա-
 ւորապէս կը վճարուէին:

Երբեք պիտի չյարգուիք, եթէ չթողուք գէշ ըն-
 կերութիւնը ուր կը յաճախէք. —Այս շրիկուն ձեր
 աշխատութիւնը չէք կրնար լմնցունել, եթէ ձեզի
 չօգնեմ. —Ձեզի մեկնեմ բոլոր դժուարութիւնները,
 որպէս զի չվհատիք ձեր ձեռնարկութեան մէջ. —Են-
 թադրելով թէ ձեր բարեկամները կորսնցնէք, ի՞նչ
 պիտի ըլլաք. —Եթէ իմ ձեռնտուութեանս պէտք ու-
 նենաք, կանչեցէք զիս, և ձեզի օգնեմ. —Իմաստուն
 և խոհեմ մարդ մը խնայութեամբ կ'ապրի, երբ մա-
 նուկ (կէնճ) է, որպէս զի իւր աշխատութեան պտուղը
 վայելէ, երբ ծերանայ. —Այս ստակը Պր. Ա. ի տա-
 րէք, որպէս զի կարող ըլլայ իւր պարտքը վճարել.
 —Ինձի այս ստակը փոխ տալ կ'ուզէ՞ք. —Ձեզի զայն
 փոխ չեմ տար, եթէ ինձի խօսք չէք տար կարելի ե-
 ղածին չափ շուտ հատուցանելու. —Զօրապետը հա-
 սաւ. —Երէկ առտու բանակետողը հասաւ, յոգնած և
 խոնջած, բայց ի դէպ ժամու. անմիջապէս հրաման-
 ները տուաւ կռիւն սկսելու համար. թէպէտ և բոլոր

իւր զօրքը դեռ չունէր . —Չեր քոյրերը երջանիկ են . —Չեն , թէպէտ հարուստ են . քանզի գոհ չեն . —Թէպէտ աղէկ յիշողութիւն ունին , ասիկա բաւական չէ որ եւ իցէ լեզու մը սորվելու . պէտք է որ իրենց գատողութիւնը գործածեն . —Նայեցէք , ի՞նչպէս սիրուն է այս տիկինը . թէպէտ հարստութիւն չունի , բայց և այնպէս կը սիրեմ զանի . —Չեր վինը (քէման) ինծի փոխ կու տամք . —Չեզի փոխ կու տամ , բաւական է որ այս իրիկուն տաք . —Չեր մայրը զիս տեսնել պիտի գայ . —Պիտի գայ . միայն թէ զանի նուագածութեան տանելու խօսք տաք . —Չանի թախանձելէ պիտի չդադրիմ , մինչեւ որ ինծի ներէ . —Չմեղինն ինծի տուր . —Կու տամ . միայն թէ զայն գէշի չգործածէք . —Լոնտրա պիտի երթամք . —Պիտի երթամ . միայն եթէ ինծի ընկերանաք . և նորէն պիտի գրեմ ձեր եղբորը , եթէ նամակս ընդունած չէ :

239. Հրահանգ

Գործին ատենն ո՛ւր էիք . —Անկողինն էի վէրքերս կռպել տալու համար . Աստուած տար որ հոն եղած ըլլայի : Պիտի ուզէի յաղթել . կամ կորսուիլ . —Կուուէն զգուշացան որ չըլլայ թէ բռնուէինք , անոնց զօրութիւնը մերինէն աւելի ըլլալով . —Աստուած չընէ որ ձեր վարմունքը պարսաւեմ . բայց ձեր գործքերը պէտք եղածին պէս պիտի չկատարուին , եթէ զանոնք անձամբ չկատարէք . —Ընդհուպ պիտի մեկնի՞ք . —Պիտի չմեկնիմ , մինչեւ որ չճաշեմ . —Ինչո՞ւ համար ինծի ըսիք թէ հայրս եկած է , թէպէտ հակառակը գիտէիք . —Այնպէս գիւրագրգիւ (prompt) էք որ , մէկը ձեզի քիչ մը հակառակելուն պէս , իսկոյն կը բարկանաք . —Եթէ ձեր հայրն այսօր չի հասնիր , և դուք ստակի պէտք ունենաք , ձեզի փոխ կու տամ . —Չեզի շատ շնորհապարտ եմ . —Չեր պարտաւորութիւնն ըրի՞ք . —Ոչ բողբոջի . եթէ ժամանակ ունեցած ըլլայի և

այնպէս հոգ չընէի հօրս գալուս վրայ, ամբողջ ըրած պիտի ըլլայի. — Եթէ կը սորվիք և ուշադիր էք, կ'ապահովեմ ձեզ որ Գաղիերէն լեզուն քիչ ատենուան մէջ պիտի սորվիք. — Այն որ արուեստ մը սորվեցնել կ'ուզէ, զայն հիմնովին գիտնալու է. պէտք է որ անոր վրայ ճիշդ և աղէկ գիտցուած ծանօթութիւններ տայ. պէտք է որ զանոնք աշակերտին մտքին մէջ խոթէ, և մանաւանդ անոր յիշողութիւնը չծանրաբեռնէ անօգուտ և չնչին կանոններով:

Միրելի բարեկամս, ինծի լուի (ոսկի) մը փոխ տուէք. — Մէկին տեղ ահա երկուք. — Որչափ շնորհապարտ եմ ձեզ. — Միշտ գոհ եմ, երբ ձեզ կը տեսնեմ, և իմ երջանկութիւնս ձերինին մէջ կը գտնեմ. — Այս տունը ծախո՞ւ է. — Գնել կ'ուզէ՞ք. — Ընդէ՞ր ոչ. — Ձեր քոյրն ինչո՞ւ չի խօսիր. — Կը խօսէր, եթէ միշտ այսպէս ցրուեալ մտօք չըլլար. — Գեղեցիկ կարճ պատմութիւնները կը սիրեմ. անոնք խօսակցութիւնը կը համեմեն և ամէն մարդ կը զբօսեցնեն. — Կ'աղաչեմ որ ինծի քանի մը հատ պատմէք. — Տեսէք, եթէ կը հաճիք, ձեզի փոխ տուած գիրքիս հարիւր քառասուն և ութերորդ էջը, և պիտի գտնէք:

2. ԴԱՍ. QUATRE-VINGTIÈME LEÇON

ՕՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆԻ ՎՐԱՅ (Շարունակութիւն)

ԴԻՏ. Ա. Quelque—que, կը նշանակէ որչափ . . . որ, և ետեւէն միշտ ստորադասական կ'ուզէ:

Quelque էն անմիջապէս ետքը կրնայ ածական մը և գոյական մը գալ: Երբ ածական մը կու գայ, quelque մակբայ է և անփոփոխ կը մնայ. ինչպէս,

Որչափ բարի որ ըլլաք. Quelque bon que vous soyez.
Որչափ հարուստ որ ըլլան. Quelque riches qu'ils soient.

Երբ *quelque* էն *եւրբ* գոյական կու գայ, *quelque* ածական է, և այն գոյականին հետ թուով կը համաձայնի, այսինքն յոքնակիին մէջ *S* կ'առնու:

Արշափ քաջասրտութիւն որ *Quelque courage que vous ունիք, ան ձենէ աւելի* ayez, il en a plus que ունի. vous.

Արշափ համբերութիւն որ *Quelque patience que nous ունինք, բաւական չու-* ayons, nous n'en avons նինք. jamais assez.

Արշափ հարստութիւն որ *Quelques richesses qu'il ունենայ, ընդհուպ վերջը* ait, il en verra bientôt պիտի տեսնէ. la fin.

Արշափ սխալ որ ընէք, գա- *Quelques fautes que vous նոնք ուղղելու պիտի ջա-* fassiez, j'aurai soin de նամ. les corriger.

ԴԻՑ. Բ. *Quel que, յոքնակի* quels que, *իգ.* quelle que. *յոքնակի* quelles que. *Quel que էն եւրբ* être բայը կու գայ, *անկէ ետքն ալ գոյական մը որ* être ին տէր բային է, և *quel ան գոյականին հետ սեռիւ և թուով կը համաձայնի, être բայն ալ ստորադասական կը դրուի:*

Ձեր վայելած երջանկու- *Quel que soit le bonheur* թիւնն ինչ որ ըլլայ, *ես* dont vous jouissiez, je *ձենէ աւելի երջանիկ եմ.* suis plus heureux que vous.

Ձեր ունեցած հարստու- *Quelle que soit la fortune* թիւնն ինչ որ ըլլայ, *զայրկենի մը մէջ կրնաք* que vous possédiez, vous կորսնցնել. pouvez la perdre en un instant.

Ձեր ըրած ջանքերն ինչ որ *Quels que soient les efforts* ըլլան, *ձեր նպատակին* que vous fassiez, vous պիտի չհասնիք. n'atteindrez jamais votre but.

Ձեր յանձն առած եեղու- Quelles que soient les pei-
թիւններն ինչ որ ըլլան nes que vous priez,
երբեք ձեզի չնորհախա- jamais on ne vous en
լուծիւն պիտի չըլլայ . aura gré.

ԴիՏ. Գ. Quelque chose que, quoi que, ինչ որ,
կը նշանակէ և բայը ստորադասական կ'ուզէ: Բայէ մը
Ետքը quoi que ce soit **կը գործածուի:**

Հօրս համար ինչ որ ընէք, Quelque chose que (կամ
ձեզ կը վարձատրէ . quoi que) vous fassiez
 pour mon père, il vous
 en récompensera.

Ինչ որ ըլլայ, կամ որ և իցէ Je ne me plains pas de
բանի վրայ չեմ գանդա- quoi que ce soit.
տիր .

ԴիՏ. Դ. Qui que ce soit, ով որ, **միշտ ստորա-**
դասական կ'ուզէ . personne, pas un, aucun, rien,
երբեմն միայն ստորադասական կ'ուզեն:

Որու վրայ որ խօսիք, չա- De qui que ce soit que vous
րախօսելու զգուշացէք . parliez, gardez-vous de
 médire.

Ձեմճանչնար մէկը որ ձեզի Je ne connais personne qui
չաի բարի ըլլայ . soit aussi bon que vous.

Բան մը չտեսայ որ պար- Je n'ai rien vu qu'on puisse
սաւելի ըլլայ անոր վար- blâmer dans sa conduite.
քին մէջ .

ԴիՏ. Ե. Le plus, la plus, les plus, le moins, *ևն* ,
գերադրականներէն ետքը եկող qui, que **յարարեղա-**
կաններուն բայը ստորադասական կը գրուի:

Գուք ամենէն միրուն տի- Vous êtes la dame la plus
պինն էք զոր ես կը նանչ- aimable que je connaisse.
նամ .

Ամենէն նորանշան մարդն է՝ C'est l'homme le plus ex-
 զոր երբեք տեսած եմ. traordinaire que j'aie
 jamais vu.

Ամենէն փութաջան ուղ- Vous êtes les élèves les
 կերաներս էք զոր ես plus studieux que j'aie
 երբեք ունեցայ. jamais eus.

Ամենէն աղէկ սահանարդք La meilleure garde qu'un
 զոր թագաւոր մը կրնայ roi puisse avoir, c'est le
 ունենալ, իւր հպատակ- cœur de ses sujets.
 ներուն սիրտն է.

ԴԻՏ. Զ. Երբ զի կամ զոյ յարարերականէն առաջ
 դասական թուական մը կայ, յարարերականէն ետքը
 եկող բայք երբեմն ստորագրասական կը գրուի. իսկ
 premier, միշտ ստորագրասական կ'ուզէ :

Առաջին մարդն է որ հա- C'est le premier homme
 մարձակեցաւ ըսել ինձի. qui ait osé me le dire.

Դուք երկրորդ սիրուն տի- Vous êtes la deuxième
 կինն էք, որուն այս dame aimable que j'aie
 քաղքին մէջ հանդիպե- rencontrée dans cette
 ցայ. ville.

ԴԻՏ. Է. Երբ զի կամ զոյ յարարերականէն առաջ
 le seul, l'unique բառերը կան, բայք ստորագրասական
 կը գրուի :

Դուք միայն էք, որուն Vous êtes le seul sur qui
 միայ կրնամ զատակիլ. je puisse compter.

ԴԻՏ. Ը. Բայց բոլոր այս տեսակ իտաքերու մէջ,
 երբ զի կամ զոյ յարարերականէն առաջ իբրեւ յա-
 րարերեալ սեռական մը կայ, յարարերականին բայք
 սահմանական կը գրուի :

Ամենէն գեղեցիկն այն է C'est la plus belle des
 կանանց որ օրերային femmes qui étaient à
 էին. l'opéra.

- Չեմ ճանչնար և ոչ մէկն *Jè ne connais aucune des*
այն անձանց որ այս առ- *personnes qui sont ve-*
տու ձեր տունը եկան . *nues chez vous ce matin.*
- Կը յուսամ թէ ձեզի ծա- *J'espère que vous ne direz*
ծուկ ըսածներէս բան մը *rien de ce que je vous*
չէք յայտներ . *ai confié.*
- Կարդացի առաջին հատորն *J'ai lu le premier volume*
այն գրքին զոր ինծի փոխ *de l'ouvrage que vous*
տուիք . *m'avez prêté.*

ԴԻՏ. Թ. Խօսքի մը սկիզբն եղող բայ մը որ զար-
մանք , իղձ , անէծք կը յայտնէ՝ ստորադասական կը
գրուի . զոր օրինակ .

- Աստուած տայ որ այսպիսի *Fasse le ciel que pareil*
չարիք մը ձեզի չպատա- *malheur ne vous arrive*
հի . *jamais!*
- Աստուած տար . *Plût à Dieu, au ciel.*
- Աստուած տար որ այսպէս *Plût à Dieu qu'il en fût*
ըլլար . *[ըլլար . ainsi!*
- Աստուած տար որ ըրած *Plût à Dieu qu'il l'eût fait !*
- Աստուած տար որ բոլոր *Plût à Dieu que tous les*
թագաւորք խաղաղու- *grands seigneurs aimas-*
թիւնը սիրէին . *sent la paix!*
- Աստուած տար որ երբեք *Plût au ciel que nous ne*
աւելի թշուառ չըլլա- *fussions jamais plus mal-*
յինք . *heureux! [reux!*
- Իցի՛ւ երջանիկ ըլլայիք . *Puissiez - vous être heu-*

Այս տեսակ խօսքերը գեղջեալ են , և ամբողջը պի-
տի ըլլայ . *Je désire que le ciel fasse, lica . Je vou-*
drais qu'il plût à Dieu, au ciel, *lica :*

- Ասկէ հարիւր մղոն հեռու *Fussent-ils à cent lieues*
ալ ըլլան , զանոնք կը *d'ici, j'irai les chercher.*
- բերեմ . *Այսինքն* *Quand même ils seraient*
à cent lieues d'ici, lica .

ԴԻՏ. Ժ. Պէտք է գիտնալ որ, երբ խօսքի մը գըլ-
խաւոր և երկրորդական անդամները միեւնոյն տէր
բային ունին, երկրորդ բայը փոխանակ ստորագասա-
կանի աներեւոյթ կը գրուի, եթէ իմաստը հոմ կամ
երկդիմի չէ :

Կու գամ ձեզ տեսնել. Je viens vous voir.

Եւ ոչ, Je viens pour que je vous
voie.

Չեմ կարծեր թէ վաղը կա- Je ne crois pas pouvoir
րող պիտի ըլլամ դուրս sortir demain.

Ելլել. Եւ ոչ թէ, Je ne crois pas que je
puisse sortir demain.

Բայց երբ խօսքին երկրորդ անդամին տէր բային
առջի անդամին տէր բայիէն տարբեր է, այն ատեն
երկրորդ բայը դիմաւոր, երբեմն նաեւ ստորագասա-
կան կը գրուի :

Չեմ կարծեր թէ կարող Je ne crois pas que tu
պիտի ըլլաս դուրս ելլել. puisses sortir demain.

ԴԻՏ. ԺԱ. Վերջապէս պէտք է գիտնալ որ խօսքի
մը երկրորդ անդամը որ que, qui, dont, où, և ուրիշ
ատոնց նման բառերով կապուած է առաջին անդամին
հետ, բայը երբեմն սահմանական կ'ուզէ, երբեմն ստո-
րագասական : Սահմանական՝ երբ խօսքին իմաստը որոշ,
ստոյգ է. ստորագասական՝ երբ անստոյգ, տարակու-
սական է :

Կին մը պիտի առնու՞մ որ } Միմ. J' épouserai une
ինծի հաճոյ է. } femme qui me plaira.

Առնելու կինս ինծի հա- } Սոր. J' épouserai une
ձեզի ըլլալու է. } femme qui me plaise.

Ահա գիրք մը, որուն ի } Միմ. Voilà un livre que
հարկաւորութեան կըր- } vous pourrez consulter
նաք խորհուրդ հարցնել. } au besoin.

- Ինձի գիրք մը տուէք, որուն ի հարկաւորութեան կարենամ խորհուրդ հարցնել. } Սար. Donnez-moi un livre que je puisse consulter au besoin.
- Ինձի փոխ տուէք գիրքը որուն պէտք չունիք. } Սնմ. Prêtez-moi le livre dont vous n'avez pas besoin.
- Ինձի փոխ տուէք գիրք մը որուն պէտք չունենաք. } Սար. Prêtez-moi un livre dont vous n'avez pas besoin.
- Մի թողուք տեղ մը ուր հանդարտ էք, և ուստի աղէկ կը լսէք. } Սնմ. Ne quittez pas une place où vous êtes commodément et d'où vous entendez bien.
- Ընտրեցէք տեղ մը ուր հանգարտ ըլլաք, և ուստի աղէկ լսէք. } Սար. Choisissez une place où vous soyez commodément et d'où vous entendiez bien.

240. Հրահանգ

Պէտք է որ համբերութիւն ունենաք, թէպէտ բազմանք չունիք. քանզի պէտք է որ ես ալ սպասեմ մինչեւ որ ստակս ընդունիմ: Եթէ այսօր ընդունիմ, կը վճարեմ ինչ որ ձեզի պարտիմ: Մի կարծէք թէ մոռցած եմ, քանզի ամէն օր անոր վրայ կը խորհիմ: Կամ թերեւս կը կարծէք թէ ընդունեցայ. —Ձեմ կարծեր թէ ընդունեցաք. բայց կը վախնամ թէ ձեր միւս պարտատէրներն ընդունած են. —Դուք կ'աղէք աւելի ժամանակ ունենալ սորվելու համար. ձեր եղբայրներն ալ կ'ուզեն սորվելու պէտք չունենալ. —Ասառած տար որ ունենայիք ինչ որ կ'ըղձաք, և ես ունենայի ինչ որ կը բաղձամ. —Թէպէտ չունեցանք ինչ որ կ'ըղձայինք, գրեթէ միշտ գոհ եղանք, և պարտաք Պ. գրեթէ միշտ տագոհ եղան. թէպէտ ունե-

ցան ինչպիսիք որ խեղացի մարդ մը կրնայ գոհ ըլլալ,
 —Մի կարծէք, տիկին, որ ձեր հովանարն ունեցայ.
 —Ո՛վ կ'ըսէ թէ կը հաւատամ. —Բեռսայրս կ'ուզէր
 ջուհեկալ ինչ որ ունեցաւ. —Ինչո՞ւ համար. —Միշտ
 շատ պարտապան ունեցաւ և բնաւ ստակ: —Կը բազ-
 ձամ որ ինձի հետ միշտ Փարիերէն խօսիք, և պէտք է
 որ ինձի հնազանդիք, եթէ սորմէ կ'ուզէք, և չէք
 ուզեր ձեր ժամանակն յանօգուտս կորսնցնել: Կ'ուզէի
 որ աւելի փութաշան և աւելի ուշադիր ըլլայիք, երբ
 ձեզի կը խօսիմ: Նի՞նչ ձեր բարեկամը չըլլայի, գու՞ր ոչ
 իմինս չըլլայիք. ձեզի այսպէս չէի խօսեր: Պ. Ա. ի մի
 վստահիք, քանզի ձեզ կը շողոքորթէ: Կը կարծէք թէ
 շողոքորթ մը կրնայ բարեկամ ըլլալ. —Ի ուր զանի չէք
 ձանչնար այնպէս՝ ինչպէս ես, թէպէտեւ զանի ամէն որ
 կը տեսնէք: —Մի կարծէք թէ անոր դէմ բարկացած
 եմ, քանզի հայրը զիս վշտացուց. —Ո՛հ, ահա կոռ-
 դայ. դուք անձամբ կրնաք ըսել անոր ամէն բան:

241. Հրահանգ

Մեր թագաւորին վրայ ի՞նչ կը խորհիք. —Կ'ըսեմ
 թէ մեծ մարդ մըն է, բայց կ'աւելցնեմ թէ, թագա-
 ւորները որչափ և հզօր ըլլան, իրենց հպատակներուն
 ամենէն տրուպին պէս կը մեռնին. —Քոյրերէս գոհ
 եղա՞ք. —Եղայ. քանզի որչափ տգեղ ալ են, տակա-
 ւին շատ սիրուն են, և մեր դրացիներուն ազջիկները
 որչափ և գիտուն են, տակաւին երբեմն կը խարուին:
 —Անոնց հայրը հարուստ չէ՞. —Որչափ և հարուստ է,
 մէկ վայրկեանի մէջ կրնայ ամէն բան կորսնցնել. —Ինչ
 որ ըլլայ թշնամին սրուն չարութենէն կը վախնաք,
 ձեր անտեղութեան վրայ պարտիք յենալ. բայց օրէնք-
 ները կը դատապարտեն բոլոր յանցաւորները, ով որ
 ըլլան. —Ինչ որ ըլլան ձեր գիտաւորութիւնները,
 պարտէիք ասորբեր վարուիլ. —Ինչ փաստ որ բերէք,
 չարդարացներ ձեր գործը որ ինքնին պարսակելի է:

— Ինչ որ պատահի ձեզ այնպիսիս մէջ, աստուածային Նախախնամութեան գէմ երբեք մի քրթմնջէք. քանզի մարդ ինչ որ կրէ, արժանի է. — Ինչ որ ընեմ, երբեք գոհ չէք. — Ինչ որ ըսէք, ձեր քոյրերը պիտի պատժուին, եթէ արժանի են և եթէ ուղղուելու չեն ջանար. — Ո՛վ է որ իմ ոսկի ժամացոյցս առաւ. — Ձեմ գիտեր: Մի կարծէք թէ ես առի, կամ թէ օրիորդ Ս. անաւ ձեր արժաթէ քթախտաի տուփը. քանզի երկուքն ալ տեսայ ձեր քոյրը ձեռքը, երբ գրաւական (gage touché) կը խաղայինք. — Վաղիւ Տուփը երթալու համար պիտի մեկնիմ. բայց տասնևհինգ օրէն նորէն պիտի գամ, և այն ատեն պիտի գամ ձեզ տեսնել, ձեզ և ձեր ընտանիքը. — Ձեր քոյրն հիմա ո՛ր է. — Բարիդ է, և եղբայրս Պէրլին է. — Կ'ըսուի թէ այս փոքրիկ կինը պիտի ամուսնանայ ձեր բարեկամին Ք. զօրապետին հետ, ճշմարիտ է. — Անոր վրայ խօսուելը չլսեցի. — Մեր մեծ բանակին վրայ ի՞նչ լուր կայ. — Կ'ըսուի թէ Վէզգէրի և Ռենոսի մէջտեղն է. — Ինչ որ սուրհանգակն ինծի ըսաւ, շատ ճշմարտանման երեւնալով, անմիջապէս տուն գացի, քանի մը նամակ գրեցի և Նոնտրայի համար ճամբայ ելայ:

ՁԱ. ԴԱՍ. QUATRE-VINGT-UNIÈME LEÇON

Շատ քիչ, կարեղի եղածին *Tant soit peu; quel-*
չափ քիչ. *que peu.*

Կրնա՞ք շնորհք ընել ինծի *Vous-vez me faire le*
քիչ մը հաց տալու. *plaisir de me donner un*
morceau de pain?

Շատ կ'ուզէ՞ք. *En voulez-vous beaucoup?*

Ոչ, կարելի եղածին չափ *Non, tant soit peu.*

քիչ.

Երեւոյն, ծախել .

Faire valoir.

Այս մարդն իւր տաղանդ— Cet homme ne sait pas
նորը երեւցնել, ծախել faire valoir ses talents.
չի գիտեր .

Այս մարդն իւր ստակն Cet homme fait valoir son
առեւտուրի մէջ կը բա- argent dans le com-
նեցնէ— [բանեցնէք . merce. [loir votre argent?

Ձեր ստակն ի՞նչպէս կը Comment faites-vous va-
Ձանի հասարակաց Թուղ- Je le fais valoir dans les
թերով կը բանեցնեմ . fonds publics.

ինքզինք յարծեցնել .

Se faire valoir.

Մարդ մը այն կ'արժէ, ինչ Un homme ne vaut que ce
որ ինքզինք կ'արժեցնէ . qu'il se fait valoir.

Այս մարդը չեմ սիրեր, Je n'aime pas cet homme,
քանզի ինքզինք չարժէն parce qu'il se fait trop
աւելի կ'արժեցնէ . valoir.

Քայց եւ այնպէս .

Ne laisser pas de.

Այս մարդը քիչ մը ստա- Cet homme est tant soit
հակ է, բայց եւ այնպէս peu fripon, mais il ne
իրր աղէկ մարդ կը հա- laisse pas de passer pour
մարուհի . un honnête homme.

Այս մարդը թէպէտ առողջ Quoique cet homme ne se
չէ, բայց եւ այնպէս շատ porte pas bien, il ne
կ'աշխատի . laisse pas de travailler
beaucoup.

Թէպէտ այս կինը գեղեցիկ Quoique cette femme ne
չէ, բայց և այնպէս շատ soit pas bien jolie, elle
սիրուն է . ne laisse pas d'être fort
aimable.

Թէպէտ այս մարդն ամե- Quoique cet homme n'ait
նեւին քանքար չունի, aucun talent, il ne laisse
բայց և այնպէս ինքզինք pas de se faire beau-
շատ կ'արժեցունէ . coup valoir.

Քէպէտու աջ պանդոխոս պետին կինը քիչ մը թուփ է, բայց և այնպէս անհաճոյ չէ .	Quoique la femme de cet aubergiste soit tant soit peu basanée, elle ne laisse pas de faire valoir le bouchon.
Խիցը (Թափա, մանթար) .	Le bouchon.
Այն է գինին ինքզինք կը քայտնէ .	A bon vin il ne faut point de bouchon (առակ.)
Զեք նամակն (ամուռ) հին- գին ընդունեցայ .	J'ai reçu votre lettre le cinq.
Վեցին .	Le six.
Դառնալ .	<i>Retourner.</i>
Վերը .	<i>En haut.</i>
Վարը .	<i>En bas.</i>
Մինչև վեր .	Jusqu'en haut.
Նրէց եղբայրը .	Le frère aîné.
Նրէց քոյրը .	La sœur aînée.
Նրէցն է .	C'est l'aîné.
Երնալ, երնացած, ծրն- ալալ .	<i>Paraître; paru; pa- raissant.</i>
Կ'երեւամ, կ'երեւաս; ևս .	Je parais, tu parais, il pa- rait.
Պահել, սնուցանել .	<i>Entretenir.</i>
Ապրուստս .	Mon entretien.
Ապրուստս ինծի տարին հարիւր Փրանք կ'արժէ .	Mon entretien me coûte six cents francs par an.
Բնկոծել, խոթել .	<i>Enfoncer.</i>
Խօսակցիլ մէկուն հետ .	S'entretenir avec quelqu'un
Խօսակցութիւն .	Un entretien.
Խնայել .	<i>Epargner,</i>
Զեր ստակը խնայեցէք .	Epargnez votre argent.

- Թոզննի.* *Se laisser, être las, ha-*
lasse. (անտեսն կնար
աներեւոյթը de սլ).
- Գործածնի գործիր մը.* *Manier un instru-*
[*լաճի մը.* *ment. [tre, de.*
- կրթնի լաճի մը վրան,* *S'appuyer sur, con-*
- Վրաս կրթնեցէք.* *Appuyez-vous sur moi.*
- Պատին կրթնեցէք.* *Appuyez-vous contre la*
muraille.
- Իւր հօրը հեղինակութեա-* *Il s'appuie de l'autorité,*
նը (ազդեցութեանը) *du crédit de son père.*
- կ'ապաւինի .*
- Գիրի տննի (նշան տննի).* *Coucher en joue.*
- կործ,* [տննն). *Court.*
- Յանկարծ կենայ (խօսչոտ)* *S'arrêter tout court.*
- Աւաքինութիւնը սիրուն է.* *La vertu est aimable.*
- Մտութիւնն առեղի է.* *Le vice est haïssable.*
- ԴԻՏ. Ա.** *Գաղիերէնի մէջ երբ անուն մը ընդհանուր*
մաքով առնուած է, այսինքն՝ երբ ամեն նշանակու-
թիւնն ունի, որոշեալ յօդ (le, la, les) կ'առնու .
- Մարդիկ (ամէն մարդ) մահ-* *Les hommes sont mortels.*
կանացու են .
- Ոսկին (ամէն ոսկի) մեծա-* *L'or est précieux.*
գին է .
- Յարենը կը ծախուի քոռը* *Le blé se vend un écu le*
մէկ սկուտ . *boisseau.*
- Սըան միւր կ'արժէ լիւրան* *Le bœuf coûte onze sous*
11 սու . *la livre.*
- Մտութենէ սուկալ և ա-* *L'horreur du vice et l'a-*
ւաքինութիւնը սիրել՝ *mour de la vertu sont*
խաճատնոյն հեշտութիւնն *les délices du sage.*
է . [մըն է . [pays.
- Անգլիա դեղեցիկ երկիր* *L'Angleterre est un beau*

ԳԻՏ. Բ. Թագաւորութեանց, երկիրներու և գաւառներու անունները որոշեալ յօդ կ'առնուն, եթէ իրենցմէ առաջ en կամ de չկայ :

Գաղիայէ դառնալու ատենս Գերմանիա պիտի երթամ . J'irai en Allemagne à mon retour de France.

Իտալիա Եւրոպիոյ պարտէզն է . L'Italie est le jardin de l'Europe.

Շունը (ամէն շուն) մարդուն (մարդ արարածին) բարեկամը և ընկերն է . Le chien est l'ami et le compagnon de l'homme.

ԳԻՏ. Գ. Թէ որոշեալ յօդը և թէ մասնական յօդը (du, de la, des) ամէն անուան վրայ կը կրկնուի, և անուան հետ սեռիւ և թուով կը համաձայնի :

Թեսալիա յառաջ կը բերէ գինի, նարինջ, կիտրոն, ձիթապտուղ և ամենայն տեսակ միրգ . Thessalie produit du vin, des oranges, des citrons, des olives et toutes sortes de fruits.

Հացը, միսը, խնձորները և կարկանդակները կերաւ . Il a mangé le pain, la viande, les pommes et les gateaux; il a bu le vin, la bière et le cidre.

242. Հրահանգ

Գալ տարի ո՛ւր պիտի երթաք . — Անգղիա պիտի երթամ, քանզի գեղեցիկ թագաւորութիւն մըն է, ուր միտք ունիմ ամառն անցունել՝ Գաղիայէ դառնալուս . — Չմեռն ո՛ւր պիտի երթաք . — Իտալիա պիտի երթամ և անկէ արեւմտեան Հնդկաստան . բայց ասկէ առաջ, պէտք է որ Հոլանտա երթամ բարեկամներէս հրաժեշտ առնելու . — Այս ժողովուրդներն ի՞նչ երկիրներ կը բնակին . — Եւրոպիոյ հարաւային զին կը բնակին . անոնց երկիրն Իտալիա, Սպանիա և Բորգոկալ

կը կոչուի, իրենք ալ՝ Իսաւրացի, Սպանիացի և Բորթոկէզ. բայց Բուս, Սուէտ և Պոլոնիացի կոչուած ժողովուրդները կը բնակին Նւրուպիոյ հիւսիսային կողմը, և անոնց երկիրներուն անուններն են Բուսիա, Սուետիա և Պոլոնիա. — Գաղիա Իտալիայէ բաժնուած է Ալպեան լեռներով, և Սպանիայէ՝ Պիւռնենան լեռներով. — Թէպէտ գինի գործածել արդեւուած է Մահմետականաց, անոնցմէ ոմանք խմել զանց չեն ըներ. — Ձեր եղբայրն այս առտու բան մը կերաւ. — Շատ կերաւ. Թէպէտ ըսաւ թէ ախորժակ չունի, բոլոր միսը, բոլոր հացը և բոլոր բանջարեղէնն ուտելու, և բոլոր գինին և բոլոր գարեջուրը և բոլոր մրգուղը խմելու զանց չըրաւ. — Հաւկիթն հիմա սո՛ւղ է. — Հարիւրը վեց Փրանքի կը ծախուի. — Խաղողը կը սիրէ՞ք. — Ոչ միայն խաղողը կը սիրեմ, այլ և սալորը, նուշը, ընկոյզը և ամէն տեսակ պտուղներ. — Թէպէտ համեստութիւնը, անկեղծութիւնը և քաղցրութիւնը պատուական յատկութիւններ են, սակայն կան տիկնայք որ ոչ համեստ են, ոչ անկեղծ և ոչ քաղցրաբարոյ. — Մահուան երկիւղը և կենաց սէրը մարդուս բնական ըլլալով, պէտք էր մոլութենէ փախչիլ և առաքինութիւնը սիրել.

26. ԴԱՍ. QUATRE-VINGT-DEUXIÈME LEÇON

Տեղի, պատճառ տալ.

*Donner lieu, sujet
(հսնհն աներնոյթը de
ով).*

Գանգատելու տեղի մի տար Ne lui donnez pas lieu de
անոր. se plaindre.

Որովհետեւ կը գանգատի, Puisqu'il se plaint, on lui
պատճառ տրուած է և en a donné sujet.
նոր.

- Մ'հկը վկայ փռչի, կամ ա-
նոր խօսքին, որոշմանը
յունանի.
Հանի, հառանի.
Վերադարձիլ թանի մը.
- S'en rapporter à quel-
qu'un.*
- S'en rapporter.*
*Se rapporter à quel-
que chose, s'y ré-
férer.*
- Ձեր խօսքին, ձեզի կը գր-
մամ. դուք վկայ եղիք.
- Յոյ՛կ առեւտուր մը.
- Բանագ մը զոհ շրջալ, անիկ
անդին շերթալ.
- Ձեր ինձի ըրած առաջար-
կութեան կը կենամ, ան-
կէ անդին չեմ անցնիր.
- Je m'en rapporte à vous.
- Un bon marché.
- S'en tenir à.*
- Je m'en tiens à l'offre que
vous m'avez faite.
- ԴԻՏ. Ա. Երբ douter բայը բացասականով է, ետե-
ւէն եկած բայը որ անկէ կախում ունի՝ ne ով ստորա-
դասական կը գրուի:
- Ձեմ տարակուսիր (տարա-
կոյս չունիմ) որ իմ բա-
րեկամս էք.
- Տարակոյս չունիմ որ (ան-
տարակոյս) պիտի ընէ.
Կրնի, նկմակայ շրջալ.
- Բերդին բուր կրակին են-
թակայ եղան.
- Մ'հկոսն թերեկն թան աննի.
- Tirer les vers du nez
à quelqu'un.*
- Անոր հարցումներ ըրի, և
այս միջոցաւ անոր բարբ
գործերուն անդեկացայ.
- Je l'ai questionné, et par
ce moyen je me suis mis
au fait de toutes ses af-
faires.

<i>Բաճեն անոռչ, հարձն .</i>	<i>En passer par.</i>
Պատի ստիպուիք անոր բո- լոր ուղածն յանձն առ- նուլ .	Vous serez obligé d'en passer par tout ce qu'il voudra.
<i>Թանձր .</i>	<i>Epais, իգ. épaisse.</i>
Թանձր ամպ մը .	Un nuage épais.
Թանձր մորուք մը .	Une barbe épaisse.
<i>Սկզբնուրարթիւն .</i>	<i>Un éclat.</i>
Գործի մը սկզբնաւորու- թիւնը (պտտթիպլը) ար- գելուլ .	Empêcher l'éclat d'une af- faire.
Իրքիջ, բարձրաձայն (գահ գահ) ծիծաղ .	Un éclat de rire, une risée.
Պայծառութիւնը, աղմուկը .	L'éclat.
Աղմուկ, շուկ ընել .	Faire de l'éclat, du bruit.
Լուսաւորել, լլցս բռնել .	Éclairer.
Թողուլ զինք որ ծեծեն, զարնեն .	Se laisser battre, frapper.
Ինչալ .	Se laisser tomber.
Թողուլ զինք որ նախատեն .	Se laisser insulter.
Թողուլ զինք մեռնիլ .	Se laisser mourir.
Համբայ տալ .	Renvoyer.
Պտլել, հռչակել .	Venter.
Պարծել .	Se venter de.
Պացէք .	Allez-y.
Երթանք .	Allons-y.
Պեռ .	Va, vas-y. (Տես Պառ Հ.)
Պեռ, կորիր .	Va-t-en.
Թող երթայ .	Qu'il y aille.
Թող երթան .	Qu'ils y aillent.
Պացէք .	Allez-vous-en.
Երթանք .	Allons-nous-en.
Թող երթայ .	Qu'il s'en aille.

Տուէք ինձի .	Donnez-moi.
Ձայն ինձի տուէք .	Donnez-le-moi.
Ձայն անոր տուէք .	Donnez-le-lui.
Անկէ անոր տուէք .	Donnez-lui-en.
Թող զայն ինձ տայ .	Qu'il me le donne.
Ձեզի վճարել տուէք .	Faites-vous payer.
Մեկնինք .	Partons.
Նախաճաշենք .	Déjeûnons.
Կէս օրին հոս թող ըլլայ .	Qu'il soit ici à midi.
Թող ինձի զրկէ զայն .	Qu'il me l'envoie.
Թող հաւատայ .	Qu'il le croie.
Լ'անցուցէք .	Finissez.
Թող լ'անցունէ .	Qu'il finisse.
Թող առնէ զայն .	Qu'il le prenne.
Թող ըսէ զայն .	Qu'elle le dise.

Տարմահաւ, տարմաճուկ .

Le sansonnet.

Անշուշտ .

En tout cas.

Բնիկը, այդրէնածինը .

L'indigène.

Անյաղթելի դժուարութիւնը .

La difficulté insurmontable.

Եթէ հիմա ձեզի հարցումներ տայի այն հարցմանց պէս զորոնք երբեմն մեր առաջին դասերուն մէջ կ'ընէի, ի՞նչ պիտի պատասխանէիք .

Si je vous posais des questions comme celles que je vous adressais quelquefois dans nos premières leçons, que répondriez-vous ?

Ի սկզբան այն հարցումները քիչ մը ծաղրելի գտանք, բայց ձեր մեթոտին վրայ կատարեալ վստահութեամբ անոնց պատասխան տուինք որչափ որ ձեզի կը թողուր մեր այն

Nous avons d'abord trouvés ces questions tant soit peu ridicules; mais pleins de confiance en votre méthode, nous y avons répondu aussi bien que nous le permettait la pe-

ատեն ունեցած բառերու և սկզբունքներու պաշարը .

tite provision de mots et de principes que nous avons alors.

Շատ չանցաւ հասկցանք որ հարցումները գիտամար էին մեզի, յեղյեղելու համար սկզբունքները (կանոնները) և մեզ կրթելու համար խօսելու հարցպատասխանեաց միջոցաւ գոր ստիպուած էինք ընել .

Nous n'avons pas tardé à nous apercevoir que ces questions étaient calculées pour nous inculquer les principes et nous exercer à parler au moyen des réponses contradictoires que nous étions forcés d'y faire.

Հիմա գիտենք (կրնանք) գրեթէ գիւրութեամբ Գաղիերէն խօսակցիլ .

Maintenant nous savons nous entretenir en Français presque avec facilité.

Այս խօսքը մեզի տրամաբանօրէն ուղիղ չերեւար .

Cette phrase ne nous paraît pas logiquement correcte.

Ապերախտ էինք, եթէ այսպիսի գեղեցիկ պատեհութիւն մը փախցնէինք առանց յայտնելու ձեզ մեր ամենէն եռանդուն շնորհակալութիւնը .

Nous serions des ingrats; si nous laissions échapper une si belle occasion, sans vous témoigner la reconnaissance la plus vive.

243. Հրահանգ

Տաշտ մը սուրճ խմել կ'ուզէք . — Շնորհակալ եմ, սուրճ չեմ սիրեր . — Այն ատեն գաւաթ մը գինի խմեցէք . — Նոր խմեցի . — Պտոյտ մը ընելու երթանք . — Շատ աղէկ . բայց ո՛ւր երթանք . — Ինծի հետ հօրաքեռս պարտէզն եկէք . հոն զուարճալի ընկերութիւն մը պիտի գտնենք . — Այնպէս է, բայց գիտնալու եմ թէ այն զուարճալի ընկերութիւնը զիս կ'ուզէ . — Դուք ամէն տեղ կ'ընդունուիք . — Ի՞նչ ունիք, բարեկամ .

—Ո՛յս գինին ի՞նչպէս կը գտնէք . —Աքանջելի կը գըտնեմ . բայց բաւական խմեցի . —Մէյ մ'ալ խմեցէք . —Ոչ , չափէն աւելի գինին առողջարար չէ . իմ խառնուածքս գիտեմ . —Մ'յնաք . —Ի՛նչ ունիք . —Ձեմ գիտեր , բայց գլուխս կը դառնայ . կարծեմ թէ պիտի թալանամ . —Սս ալ այնպէս կը կարծեմ . քանզի գրեթէ մեռելի գոյն ունիք . —Ո՞ր երկրէն էք . —Գերմանացի եմ . —Գաղիերէն այնպէս աղէկ կը խօսիք որ ձեզ ի ծնէ Գաղիացի կարծեցի . —Կատակ կ'ընէք . —Ներեցէք , ես ամենեւին կատակ չեմ ըներ (չեմ ծաղրեր) . —Ո՞րչափ ատեն է որ Գաղիա էք . —Քանի մը օր է . —Ստուգի՞ւ . —Թերեւս կը տարակուսիք , վասն զի Գաղիերէն կը խօսիմ . Գաղիա գալէս առաջ գիտէի . —Այսպէս աղէկ ի՛նչպէս սորվեցաք . —Խոհեմ տարմածուկի պէս ըրի . —Ըսէք ինձի , ինչո՞ւ համար գժտեալ էք ձեր կնոջը հետ , և ինչո՞ւ համար անօգուտ արուեստներով կը զբաղիք : Պաշտօն մը ձեռք բերելու այնչափ դժուարութիւն կայ . դուք այնպէս աղէկ պաշտօն մը ունիք , և զանցառութիւն կ'ընէք : Ապագան չէ՞ք մտածեր . —Հիմա թող որ ես խօսիմ : Ձեր բոլոր ըսածները բանաւոր կ'երեւան . բայց յանցանքն իմս չէ , եթէ համբաւս կորուսի , յանցանքը կնոջս է . իմ ամենէն գեղեցիկ հանդերձներս , մատնիներս և ոսկի ժամացոյցս ծախեց : Պարտքով բեռնաւորեալ եմ , և չեմ գիտեր թէ ի՞նչ ընեմ . —Ձեր կինն արգարացնել չեմ ուզեր . բայց գիտեմ որ դուք ալ ձեր կորստեանը նպաստեցիք : Կանայք ընդհանրապէս բարի են , եթէ բարի թողուին :

244. Հրահանգ

Խ Օ Ս Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ուսուցիչը . եթէ ձեզի հիմա հարցումներ ընէի , ինչպէս կ'ընէի երբեմն իմ առջի հրահանգներու մէջ , զոր օրինակ՝ Եղբորս ունեցած բեղոյրն ունի՞ք . Անօրի

եմ. Եղբայրս պարտեզին ծառն ունի^օ, եւայլն. Ի՞նչ պիտի ըսէիք :

Աշակերտք . Ստիպեալ ենք խոստովանել որ ի սկզբբան այս հարցումները քիչ մը ծաղրական գտանք . բայց ձեր ուսուցանելու կերպին վրայ լի վատահուժեամբ պատասխանեցինք անոնց , որչափ մեզի թոյլ կու տար բառերու և կանոններու փոքր պաշարը զոր այն ատեն ունէինք : Արդարեւ շատ չանցաւ տեսանք որ այն հարցումները դիտմամբ շինուած (հաշուուած , calculer) էին մեզի կանոններն յեղյեղելու և կրթելու համար մեզ ի խօսակցութիւն՝ պատասխաններ տալով զոր ստիպուած էինք ընել : Բայց հիմա որ գրեթէ կրնանք խօսակցութիւն ընել ձեր մեզի սորվեցուցած գեղեցիկ լեզուով՝ ձեզի պիտի պատասխանենք . Անկարելի է որ ունենանք նոյն բեղոյրը զոր ձեր եղբայրն ունի . քանզի երկու անձինք չեն կրնար միեւնոյն բանն ունենալ : Երկրորդ հարցման պիտի պատասխանէինք թէ՛ անկարելի է որ մենք գիտնանք թէ գուք անօթի^օ էք թէ ոչ : Վերջնոյն գալով , պիտի ըսէինք թէ Պարտէզի մը մէջ ծառ մը միայն չըլլար . ուստի երբ մեզի կը հարցընէք թէ Պարտէզին ծառն ունի^օ . խօսքը մեզի տրամաբանօրէն ուղիղ չերեւար : Ապաքէն ապերախտ պիտի ըլլայինք , եթէ այսպիսի գեղեցիկ առիթ մը փախցունէինք առանց յայտնելու ձեզ մեր եռանդուն շնորհակալութիւնը ձեր կրած աշխատութեանց համար : Այս իմաստուն միջոցներով յաջողեցանք յեղյեղուլ մեզ գրեթէ անգգալապէս լեզուին կանոնները և մեզ կրթել խօսակցութեան : Եթէ ուրիշ կերպով սորվեցուի այս լեզուն օտարականաց , և երկրին մէջ ծնած մարդոց իսկ , գրեթէ անյաղթելի դժուարութիւններ կը ծագին :

29. ԴԱՍ. QUATRE-VINGT-TROISIÈME LEÇON

- Քառորդ մը պակաս է . Il s'en faut d'un quart.
 Կէսը պակաս է . Il s'en faut de la moitié.
 Որչափ պակաս է . Combien s'en faut-il ?
 Այլ եւս չատ պակաս չէ . Il ne s'en faut plus guère.
 Քիչ բան պակաս է . Il s'en faut de peu de chose.
 Մատ մը պակաս է որ ձեզի չափ մեծ ըլլամ . Il s'en faut d'un pouce que je sois aussi grand que vous.
 Շատ բան պակաս էր որ ձեզի չափ հարուստ ըլլայի . Il s'en fallait de beaucoup que je fusse aussi riche que vous.
 Կէսը . La moitié.
 Երրորդ մասը . Le tiers.
 Քառորդը . Le quart.
 Կը կարծէք թէ բոլորն ինծի առիք, բայց չատ բան պակաս է . Vous croyez m'avoir tout rendu; il s'en faut de beaucoup.

ԴԻՏ. Ա. Il s'en faut, իւր ետեւէն de կ'ուզէ, երբ ետեւէն եկած բառը քանակութիւն կը ցուցնէ. բայց երբ երկու բանի մէջ եղած տարբերութիւնը կը ցուցուի, de զանց կ'առնուի:

Կրտսերն երիցուն չափ իմաստուն չէ, չատ պակաս է . Le cadet n'est pas si sage que l'aîné, il s'en faut beaucoup.

ԴԻՏ. Բ. Երբ il s'en faut, հարցական, կամ բացասական (guère, rien եւ. բառերով) խօսքի մը մէջ է, ետեւէն եկած նախադրութիւնը ne կ'ուզէ:

Գրեթէ բան մը չի պակսեր, որ եղբորը չափ մեծ չըլլայ. այսինքն՝ Գրեթէ եղբորը չափ մեծ է . Il ne s'en faut presque rien qu'il ne soit aussi grand que son frère.

Երբեմն գրեթէ անկէ ա- Il s'en fait peu qu'il n'aïlle
ւելի շուտ կ'երթայ . quelquefois plus vite que
lui.

Ափնդգփնդ .

A tort et à travers.

Իննթի պէս ամեղցփեղ կը Il parle à tort et à travers
խօսի . comme un fou.

Իրօք կռուի սկսել . Venir à des voies de fait.

Իրողութիւն մը .

Un fait.

Իրողութիւն մըն է . C'est un fait.

կամ .

Ou, ou bien.

ժողդոյն .

Se moquer de.

Մ'իկը սուտ հանել .

Démentir quelqu'un.

Եթէ այսպէս ըսէր, սուտ S'il disait cela, je le dé-
կը հանէի . mentirais.

Գործքերը խօսքերը սուտ Ses actions démentent ses
կը հանեն . paroles.

Մանկոտել .

Égratigner.

Ազատիլ խնով մը .

En être quitte pour.

Մտաին բարձրութենէն ին- Je suis tombé du haut de
ժայ, բայց շատ չվնաս- l'arbre, mais je ne me
ուեցայ . suis pas fait beaucoup
de mal.

Ճանկատուածով մը ազա- J'en ai été quitte pour une
տեցայ . égratignure.

Գողը բռնուեցաւ, բայց Le voleur a été pris, mais
քանի մը ամիս բանտար- il en sera quitte pour
կութեամբ պիտի ազատի . quelque mois de prison.

Ըստ . . . ով .

A force de.

Շատ աշխատելով . A force de travailler.

Շատ լալով . A force de pleurer.

Շատ լալով, ձեր աչուրնե- A force de pleurer, vous
րը պիտի կորսնցնէք . perdrez les yeux.

- Շատ աղաչելով անկէ այս J'obtins de lui cette faveur
 շնորհքն ընդունեցայ . à force de prières.
- Քաց ասիք, սոսնց ասոր. A cela près.
- Առանց այս թերութեան, A ce défaut près, c'est un
 աղէկ աղայ մըն է . bon garçon (bon enfant).
- (Իրարու հետ) մրցելով. A l'envie (l'un de
 l'autre.)
- Այս մարդիկը կ'աշխատին Ces hommes travaillent à
 (իրարու հետ) մրցելով. l'envie (l'un de l'autre).
- Ս'արոր. Propre.
- Մաքուր ձորձ . Du linge propre կամ blanc.
- Այնչափ ասեղի . . . որչափ. D'autant plus . . . que.
- Այնչափ նոսազ . . . որչափ. D'autant moins . . . que.
- Ինէ շատ երախտիք տեսած Je suis d'autant plus mé-
 ըլլալուն համար մանա- content de sa conduite,
 ւանդ տժգոհ եմ անոր qu'il m'a beaucoup d'o-
 վարմունքէն . bligations.
- Ինծի բարեկամ ըլլալու Je suis d'autant moins
 պարտական ըլլալուն հա- satisfait de sa conduite,
 մար մանաւանդ գոհ չեմ que j'avais plus de droits
 անոր վարմունքէն . à son amitié.
- Կ'ուզեի . Je voudrais que.
- Կ'ուզէի որ այս տունն իմս Je voudrais que cette mai-
 ըլլար . son fût à moi.
- Խորհնդ, միտքը խանի վրայ Réver (եսեռեմ աներեսոյ-
 ըլլալ . թը de ոյ) .
- Երկայն ատեն այս գործին J'ai rêvé long-temps à cette
 վրայ խորհեցայ . affaire.
- ԴԻՏ. Գ. Réver de կը նշանակէ երազ տեսնել : . . .
- Երազիս մէջ դրացիս տեսայ. J'ai rêvé de mon voisin.
- Մերկ, բաց ըլլալ . Etre nu, իգ . nue.

Գլուխը բաց ըլլալ .

Avoir la tête nue.

Ոտքը բոկ ըլլալ .

Avoir les pieds nus.

ԴԻՏ. Դ. Երբ ու ածականը գոյականէ մը առաջ է, անփոփոխ կը մնայ, և երկուքին մէջտեղ գիծ կը գրուի :

Բոկոտն ըլլալ .

Être nu-pieds.

Գլխիբաց ըլլալ .

Être nu-tête.

Առանց համետի ձի հեծնել .

Aller à poil.

Քիւ մտայ .

Manquer, faillir, penser.

ԴԻՏ. Ե. Manquer էն ետքը եկած աներեւոյթը և de կրնայ ունենալ . manquer աներեւոյթը և ով կը նշանակէ պարտականութեան պակասութիւն . Իւր պարտականութիւնները չկատարողը յարգ չունի . On n'estime pas celui qui manque à remplir ses devoirs. Իսկ manquer աներեւոյթը de ով կը նշանակէ մոռնալ . Ne manquez pas d'y aller. Երթալու մի մոռնաք :

Penser և faillir սովորաբար առանց նախադրութեան են :

Քիչ մնաց որ ստակս պիտի կորսնցնէի . J'ai manqué de perdre mon argent. J'ai pensé perdre mon argent.

Քիչ մնաց կեանքս պիտի կորսնցնէի . Je pensai perdre la vie.

Քիչ մնաց որ մեր մատուցները պիտի կտրէինք . Nous avons manqué de nous couper les doigts.

Քիչ մնաց որ պիտի իյնար . Il a manqué de tomber.

Քիչ մնաց որ բանն անոր ըսածին պէս պիտի ըլլար . La chose a failli arriver comme il l'avait dit.

ԴԻՏ. Զ. Faillir որ être bien près կամ sur le point de . . . կը նշանակէ, երբեմն de ով կը գործածուի, բայց և ով շատ քիչ :

- Քիչ մնաց պիտի խնայի . J'ai failli tomber, կամ de
tomber.
- Քիչ մնաց որ պիտի ըս- } Il a manqué d'être tué,
պաննուեր . } կամ de perdre la vie.
- Il a pensé être tué, կամ
Il a failli perdre la vie.
- Քիչ մնաց որ պիտի մեռ- } Peu s'en est fallu qu'il
նէր . } n'eût été tué, կամ qu'il
n'eût perdu la vie.
- Ձեր կտուկն . } Il a pensé mourir, կամ Il
a failli mourir.
- Ձեր կտուկն . } A vos troussees.
- Թշնամին մեր ետեւէն ին- } L'ennemi est à nos trous-
կած է . } ses, կամ nous poursuit
de près.
- Չարնէլ (կայծակ) . } Tomber.
- Կայծակը զարկաւ . } La foudre est tombée.
- Նքրայրս ծովին վրայ եղած } Mon frère étant en pleine
ատենը մեծ փոթորիկ մը } mer, il survint une gran-
պատահեցաւ . նաւին } de tempête; la foudre
կայծակ մը զարկաւ և } tomba sur le vaisseau,
բռնկցուց, և բոլոր նա- } qu'elle mit en feu, et
ւաստիները ծովը նետ- } tout l'équipage se jeta
ուեցան որ լողալով ա- } dans la mer pour se
զատին . } sauver à la nage.
- Ահիւ բռնուեցաւ, տեսնե- } Il fut saisi de frayeur,
լով որ կրակն ամէն դի } voyant que le feu ga-
կը ճարակէր . } gnait de tous les côtés.
- Չէր գիտեր թէ ինչ ընէ . } Il ne savait quel parti
prendre.
- Այլ չխարանեցաւ . } Il ne balançâ plus.
- Պետ անկէ լուր մը չառի . } Je n'ai pas encore eu de
ses nouvelles.

Հրեշտակ մը .	Un ange.
Ճարտար գործուած մը .	Un chef-d'œuvre, յք . des chefs-d'œuvre.
Յիւածանը .	L'arc-en-ciel. յք . des arcs-en-ciel.

ԴԻՏ. Է. Բարգ անուններուն երկուքն ալ յոքնակիի նշանը կ'առնուն, երբ երկուքն ալ գոյական են, կամ մէկը գոյական և միւսն ածական է: Եթէ մէկը կամ երկուքն ալ անփոփոխ բառ են, զոր օրինակ բայ, նախադրութիւն, մակբայ, յոքնակիի նշան չեն առնուր: Երբ երկուքին մէկը նախադրութեամբ է, նախադրութիւն ունեցողը յոքնակիի նշան չառնուր, ինչպէս են վերի երկու բարդ բառերը:

Գիշերազուարճ (ծաղիկ) .	Շոյա (չէվիք) .	Svelte.
Des belles de nuit.	Յարգանքը .	Le respect.
Գէմքը .	Sa physionomie.	Ձարմանքը .
Չասակը (պոյ) .	Sa taille.	L'admiration.
Բացատրութիւնը .	L'expression.	Վայելչութիւնը .
		Les grâces.
		Ձարմանալի .
Տեսքը .	L'aspect.	A ravir.
		Գրաւիչ .
Գոհութիւն .	Le contentement.	Գերազանց .
		Supérieurement.
Տեսքը յարգանք և զարմանք կ'ազդէ .	Son aspect inspire du respect et de l'admiration.	

245. Հրահանգ

Ինծի հետ ճաշել կ'ուզէ՞ք . — Շնորհակալ եմ . — Բարեկամներէս մէկը զիս ճաշելու հրաւիրեց . իմ սիրեցիկերակուրս պատրաստել տուաւ , — Ի՞նչ կերակուր է . — Կաթնեղէն է . — Նս , կաթնեղէնը չեմ սիրեր . աղէկ կտոր մը եզան մսի կամ խորովեալ հորթու մսի պէս չկայ . — Ձեր կրտսեր եղբայրն ի՞նչ եղաւ . — Ումբիկա երթալու ատենը նաւաբեկութիւն ըրաւ . — Պատ-

մեցէք ինձի ասիկա . — Շատ յօժարութեամբ : Երբ ծովուն մէջտեղն էին , մեծ փոթորիկ մը վրայ հասաւ : Նաւին վրայ կայծակ ինկաւ և բռնկցուց : Նաւաստիները ծովը նետուեցան՝ լողալով ազատելու համար : Եղբայրս չէր գիտեր թէ ինչ ընէ , լողալ երբեք սորված չըլլալով : Ի զուր կը խորհէր , միջոց մը չէր գտներ կեանքը փրկելու . Ահիւ բռնուեցաւ տեսնելով որ կրակն ամէն գի կը ճարակէր : Չվարանեցաւ , ինքզինք ծովը նետեց . — Ողէկ , ի՛նչ եղաւ . — Ձեմ գիտեր , գեռ անկէ լուր առած չըլլալով . — Բայց ձեզի ո՞վ ըսաւ այս ամէնը . — Եղբորորդիս որ ներկայ էր և ազատեցաւ . — Ձեր եղբորորդին հարցունեմ , հիմա ո՞ւր է . — Իտալիա է . — Երկայն ատեն է որ անկէ լուր առած չէք . — Այսօր նամակ մը առի անկէ . — Ի՞նչ կը գրէ . — Կը գրէ թէ օրիորդ մը կ'առնու որ անոր հարիւր հազար սկուտ կը բերէ . — Գեղեցիկ է . — Հրեշտակի պէս գեղեցիկ . բնութեան ամենաճարտար գործն է : Դէմքը քաղցր է և լի բացատրութեամբ . աչուրներն ամենագեղեցիկ են , և բերանը չքնաղ : Ոչ չափազանց մեծ է , և ոչ չափազանց փոքր . հասակը շոյտ է . բոլոր գործողութիւնները (չարժմունքը) լի են շնորհօք և եղանակները հաճոյական : Տեսքը յարգանք և զարմանք կ'ազդէ : Նաեւ շատ խելք ունի . այլ և այլ լեզուներ կը խօսի . շատ գերազանց կերպով կը կաքաւէ և զարմանալի կերպով կ'երգէ : Եղբայրս անոր վրայ թերութիւն մը միայն կը գտնէ . — Ի՞նչ է այս թերութիւնը . — Ինքնահաւանութիւն ունի . — Աշխարհիս վրայ կատարեալ բան չկայ . — Ի՛նչ երջանիկ էք . հարուստ էք , աղէկ կին մը ունիք , սիրուն զակներ , գեղեցիկ տուն մը և ամէն բան որ կը բաղձաք . — Ոչ ամէն բան , բարեկամս . — Այլ ի՞նչ բանի կը բաղձաք . — Գոհութիւն . քանզի գիտէք որ նա միայն երջանիկ է որ գոհ է :

27. ԴԱՍ. QUATRE-VINGT-QUATRIÈME LEÇON

Յսկել, պարզել.

Démêler.

Մազերը շտկել.

[գել. Démêler les cheveux.

Դժուարութիւններ պար-

Démêler des difficultés.

Այս խօսքին միտքը չկրցայ
պարզել.

Je n'ai pas pu démêler le
sens de cette phrase.

Կռիւ, վէճ մը.

Un démêlé, un différend.

Մէկուն հետ կռիւ մը ու-
նենալ.

Avoir un démêlé, *կամ* un
différend avec quelqu'un.

Զգուշանալ.

Se garder de.

Ասիկա ընելու շատ պիտի
զգուշանամ.

Je me garderai bien de le
faire.

Այս մարդուն ստակ փոխ
տալու զգուշացէք.

Gardez-vous bien de prêter
de l'argent à cet homme.

Կը զգուշանայ պատասխան
տալ հարցման զոր անոր
ըրի.

Il se garde bien de répon-
dre à la question que je
lui ai faite.

ԴիՏ Ա. Se garder էն ետքը *que ով ստորադասա-*
կան ալ կը դրուի. Gardez-vous qu'on ne vous sur-
prenne, նայեցէք որ չբռնուիք :

Հարցում մը ընել.

Faire une question.

Եթէ ասիկա ընելու մտա-
բերէք (յանդգնիք), ձեզ
կը պատժեմ.

Si vous vous avisez de le
faire, je vous punirai.

Վայնելի, ըլլալ (զգեստ մը).

*Seoir; séant (Այս բայը
երրորդ դիմք միայն կը
գործածուի).*

Ասիկա ինձի կը վայլէ՞.

Cela me sied-il ?

Ասիկա ձեզի չի վայլեր.

Cela ne vous sied pas.

Ասիկա ընել ձեզի չի վայ-
լեր.

Il ne vous sied pas de faire
cela.

- Ասիկա (Հանդերձ մը) ձեզի *Cela vous sied à merveille.*
 զարմանալի կերպով կը
 վայլէ .
- Անոր գլխադիրը գլխուն *Sa soiffure lui seyait fort*
 աղէկ չէր . *mal.*
- Ձեզի կը վայլէ զիս այսպէս *Il vous sied bien, de me*
 յանդիմանել . *le reprocher (հեզնօրէն).*
S'ensuivre.
- Կը հետեւի . *Il s'ensuit.*
- Սակէ կը հետեւի որ ասիկա *Il s'ensuit que vous ne*
 ընելու չէիք . *devriez pas faire cela.*
- Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ այսպէս *Comment se fait-il que vous*
 ուշ եկաք . *soyez venu si tard?*
- Ձեմ գիտեր ինչպէս կ'ըլլայ *Je ne sais (pas) comment*
 ասիկա . *cela se fait.*
- Ի՞նչպէս եղաւ որ իւր հրա- *Comment se faisait-il qu'il*
 ցանը չունէր . *n'eût (n'avait) pas son*
fusil?
- Ձեմ գիտի թէ ասիկա ինչ- *Je ne sais (pas) comment*
 պէս եղաւ . *cela s'est fait.*
Jeûner.
- Ծոմ ըլլալ . *Être à jeûne.*
Avertir quelqu'un de
quelque chose.
- Այս մարդուն իմացուցէք *Avertissez cet homme du*
 իւր հօրը դառնալը . *retour de son père.*
Eclaircir.
- Ըրոստաորնէ, յոյանի ըննի .
- Օդը կը բացուի . *Le temps s'éclaircit.*
Rafraîchir.
- Գիչ մը ոյժ առէք ու եկէք . *Rafraîchissez-vous, et re-*
venez tout de suite.

Ճերմկցնել, լուալ.	Blanchir.
Յեւցնել.	Noircir.
Դեղնիլ.	Pâlisr.
Մերանալ.	Vieillir (avoir <i>կամ</i> être ուղ կը խոնարհի).
Մանկանալ.	Rajeûnir.
Կարմրիլ.	Rougir.
Չուարթացնել.	Égayer.
Չուարթանալ.	S'égayer.
Մէկը ծաղրել.	S'égayer sur quelqu'un.
Չիս կը ծաղրէ.	Il s'égaie sur moi, <i>կամ</i> sur mon compte, <i>կամ</i> à mes dépens.
Կեղծիլ, կեղծած, կեղծելով.	Feindre; feint; fei- gnant.
Կը կեղծեմ, կը կեղծես, եւ. Կեղծելու արուեստն ունի.	Je feins, tu feins, il feint. Il possède l'art de feindre.
Բան մը երկնցնել.	Traîner les choses en lon- gueur.
(Մէկոսն) հետ գործ ունեւնայ.	Avoir affaire avec.
ԳիՏ. Բ. Avoir affaire à, հպատակութիւն կը ցուցընէ. On a affaire à ses supérieurs. Avoir affaire avec, կը նշանակէ սովորական յարաբերութիւն մը. Un marchand est forcé avoir affaire avec toutes sortes de personnes.	
Այս մարդուն հետ գործ ունենալ չեմ սիրեր, քանզի միշտ բաները կ'երկընցնէ.	Je n'aime pas avoir affaire avec cet homme, parce- qu'il traîne toujours les choses en longueur.
Ապացոյց մը.	Une preuve.
Ապացոյց մըն է.	C'est une preuve.

Կորսուիլ .

Մ'իջի՛ն , միջտեղի՛ն .

S'égarer.

A travers le, la; au
travers de.

Գնդ-ակը պատին մէջէն ան-
ցաւ . Le boulet a passé à tra-
vers la muraille.

Սուրը մարմնէն անցուցի . Je lui ai passé l'épée au
travers du corps, կամ
à travers le corps.

246. Հրահանգ

Կարողս հինգերորդ կայսր օր մը որսի երթալով՝
անտառին մէջ մղորեցաւ , և տուն մը հասաւ , ուր
մտաւ կազդուրուելու համար : Հոն կային չորս մարդիկ
որ քնանալ կը կեղծէին : Անոնցմէ մէկը ելաւ , և կայ-
սեր մօտենալով անոր ըսաւ թէ « Երազ տեսայ որ
ժամացոյցդ առնում » . և առաւ : Յետոյ ուրիշ մը ե-
լաւ և ըսաւ թէ « Երազ տեսայ որ վերարկուդ ինծի
չատ յարմար է » . և առաւ : Երրորդն անոր քսակն
առաւ : Վերջապէս չորրորդն յառաջ գալով անոր ը-
սաւ . « Կը յուսամ թէ չէք նեղանար , եթէ ձեզ որո-
նեմ » , և այնպէս ընելով՝ կայսեր վիղը տեսաւ ոսկե-
ղէն շղթայ մը , որուն պակուած էր սուլակ (sifflet) մը
զոր ուզեց գողնալ : Բայց կայսրն անոր ըսաւ . « Բա-
րեկամ , զիս այս գոհարէն չզրկած , թող որ անոր զօ-
րութիւնը քեզի սորվեցնեմ » : Աս ըսելով սուլեց :
Անոր մարդիկը որ զանի կը փնտռէին՝ դիմեցին դէպ ի
տունը , և զարմացան կայսրը տեսնելով այնպիսի վի-
ճակի մէջ : Իսկ կայսրը զինք վտանգէ ազատ տեսնե-
լով ըսաւ . « Ահա մարդիկ որ ինչ որ ուզեցին երազե-
ցին : Հիմա ալ ես կ'ուզեմ երազ տեսնել » , և քանի մը
վայրկեան խորհելէն ետքը ըսաւ . « Երազ տեսայ որ
դուք չորսդ ալ կախուելու արժանի էք » . ասիկա ըս-
ուելուն պէս իսկոյն գործադրուեցաւ տանն աւջին :

Թագաւոր մը օր մը կէս օրէն երկու ժամ ետքը քաղաք մը մտաւ, և ծերակոյտը զանի բարեւելու համար պատգամաւորներ զրկեց: Այն որ պիտի խօսէր՝ սկսաւ այսպէս. « Աղեքսանդր մեծ, մեծն Աղեքսանդր » . և պապանձեալ մնաց: Թագաւորը որ շատ անօթի էր՝ ըսաւ. « Է՛, բարեկամ, Աղեքսանդր մեծ ճաշ ըրած էր, իսկ ես դեռ ծոմ եմ »: Աս ըսելով, ճամբան առաջ տարաւ դէպի հասարակաց պալատը (hôtel de ville), ուր անոր մեծաշուք ճաշ մը պատրաստուած էր:

247. Հրահանգ

Բարի ծեր մը շատ հիւանդ ըլլալով, կանչել տուաւ իւր ամուսինը որ դեռ շատ մանուկ էր և ըսաւ անոր. « Սիրելիս, կը տեսնէ՞ք որ վերջին ժամս կը մօտենայ և թէ ստիպուած եմ ձեզ թողուլ. ուստի, եթէ կ'ուզէք որ խաղաղութեամբ մեռնիմ, պէտք է որ ինձի շնորհք մը ընէք: Դեռ մանուկ էք, և անտարակոյս պիտի նորէն ամուսնանաք, գիտեմ. բայց կ'աղաչեմ որ Պ. Լուին չառնէք, քանզի կը խոստովանիմ որ ես միշտ անկէ նախանձեցայ զձեզ, և տակաւին կը նախանձիմ: Ապա յուսահատ պիտի մեռնիմ, եթէ ասիկա ինձի չէք խոստանար »: Կինը պատասխանեց. « Սիրտս, կ'աղաչեմ զձեզ, որ ասիկա ձեզ չարգելու խաղաղութեամբ մեռնելու. քանզի կ'ապահովեմ զձեզ որ, զանի առնել ուզելու ալ ըլլամ, պիտի չկրնամ, քանզի արդէն ուրիշի մը խոստացուած եմ: »

Մեծն Փրեդերիկոս սովորութիւն ունէր, ամէն անգամ իւր թիկնապահութեանը մտնող զինուորին երեք հարցում ընել, այսինքն. « Գանի՞ տարուան էք. Որչափ ատեն է որ իմ ծառայութեանս մէջ էք. Ձեր թռչակէն և ռոճկէն դո՞չ էք: » Պատահեցաւ որ Գազիա ծնած մանուկ զինուոր մը որ իւր երկրին մէջ ծառայած (զինուոր եղած) էր, Բրուսիոյ ծառայութեան մէջ մտնել բաղձաց: Անոր տեսքը զանի ընդու-

նել տուաւ խկոյն . բայց ամենեւին չէր գիտեր Գերմաներէն լեզուն , և հարիւրապետն , անոր ազգ ընելէն ետքը թէ թագաւորը զանի առաջին անգամ տեսնելուն պէս հարցումներ պիտի ընէ անոր , խորհուրդ տուաւ միանգամայն որ բերնուց սորվի երեք պատասխանները զոր պիտի տար : Ուստի հետեւեալ օրը զինուորը զանոնք սորվեցաւ , և (զօրաց) կարգին մէջ երեւնալուն պէս , Փրեդերիկոս մտեցաւ անոր հարցում ընելու : Բայց դէպքն այնպէս բերաւ որ այս անգամ թագաւորը երկրորդ հարցումէն սկսաւ , և հարցուց . « Որչափ ատեն է որ ծառայութեան մէջ ես . » « Քսան և մէկ տարի , » պատասխանեց զինուորը : Թագաւորը նայելով անոր երիտասարդութեանը որ յայտնի կը ցուցնէր թէ զէնք կրելն այնչափ երկայն ատեն չէր , անոր ըսաւ . « Քանի՞ տարուան ես (ըստ Քաղքանի՞ տարի ունիս) : » — « Մէկ տարի , ներեցէք վեհափառ տէր : » Փրեդերիկոս եւս աւելի զարմանալով , գոչեց . « Պէտք է որ այս երկուքէն մէկը (ես կամ դուն) խելքը կորուսած ըլլայ : » Զինուորն ասիկա երրորդ հարցման տեղ առնելով , շտապով պատասխանեց . « Երկուքն ալ , ներեցէք վեհափառ տէր : »

ՁԵ. ԴԱՍ. QUATRE-VINGT-CINQUIÈME LEÇON

Կրկնել .

Doubler.

Կրկինը .

Le double.

Ձեր մասը .

Votre part.

Այս վաճառականը կրկին Ce marchand surfait du կը պահանջէ . double.

Պէտք է որ անոր հետ սակարկէք . կէսը կը կոտրէ . Il faut que vous marchandez avec lui. Il vous rabattra la moitié.

Ձեր մասը կրկինն է , երեք կինն է . Vous avez double part, triple part.

Նորոգել .	Renouveler.
Ապշեցնել, թմրեցնել .	Étourdir.
Ապուշ, անհանճար .	Étourdi.
Ազատ, անկեղծ .	Franc, <i>իգ. franche.</i>
Մէկուն ձեռքը պնդել .	Serrer la main à quelqu'un.
Այո ըսի .	Je lui dis que oui.
Ոչ ըսի .	Je lui dis que non.
<i>Պնդել, գոցել, սխիւել .</i>	<i>Serrer.</i>
Ձեր ստակը պահեցէք .	Serrez votre argent.
Գիրքս կարդալուս պէս, կը պահեմ .	Aussitôt que j'ai lu mon livre, je le serre.
Այս իրիկուն թատրոն եր- թալու հոգ չեմ ընէր .	Je ne me soucie pas beau- coup d'aller au specta- cle (au théâtre) ce soir.
<i>կշտանալ, յագիլ .</i>	<i>Se rassasier.</i>
Ժամ մը կայ որ կ'ուտեմ, և չեմ կրնար կշտանալ .	Il y a une heure que je mange et je ne puis me rassasier.
<i>Կամ,</i>	<i>Je mange depuis une heure et je ne peux pas me rassasier.</i>
<i>կշտանալ .</i>	<i>Être rassasié.</i>
<i>Ժարսահանգսն .</i>	<i>Se désaltérer.</i>
Կէս ժամէ որ կը խմեմ, և չեմ կրնար ծարաւս ան- ցունել .	Il y a une demi-heure que je bois, et je ne puis me désaltérer.
Ծարաւն անցունել .	S'être désaltéré.
Քաղցը յագեցնել .	Apaiser la faim.
Ծարաւիլ .	Être altéré de. [<i>ի. sang.</i>
Արեան ծարաւի մարդ մըն երկու կողմէն, երկուստեք .	C'est un homme altéré de De part et d'autre.
Ամէն կողմէ .	De toutes parts.

ԳԱՂԻԵՐԷՆ ՅԱՏՈՒԿ ՋՐՈՒՑՈՒԱԾՆԵՐ

Ինչպէս ուրիշ ընդուններ, նոյնպէս Գաղիերէնը յատուկ զրուցուածներ կամ գաղիարանութիւն ունի, որ բառ առ բառ թարգմանուելով իմաստ չեն տար: Այսպիսի զրուցուածներ ընդարձակ բառարաններու մէջ կը գտնուին. ուստի և աշակերտներն հոն կը զըրկենք. միայն քանի մը հատ կը դնենք օրինակի համար.

Voilà des tableaux d'une Ահա շատ գեղեցիկ նկարներ. grande beauté.

Dormir la grasse matinée. Շատ քնանալ, ուշ ելլել.

Etre à deux doigts de sa իւր կորուստէն երկու մատ perte. [yeux. հեռու ըլլալ.

Jeter de la poudre aux Խարել, մոլորեցնել.

Jeter feu et flamme. Սաստիկ բարկանալ.

Passer quelqu'un au fil Սուրէ անցունել.

de l'épée.

Դերանուաններն ալ շատ անգամ Գաղիերէնի մէջ յատուկ կերպով մը կը գործածուին: Օրինակ հետեւեալները.

Quel quantième du mois Ամսուն քանի՞ն է. avons-nous? կամ Le quantième est-il?

Est-ce là votre opinion? Այս ձեր կարծիքն է.

—Ne doutez point que ce —Մի տարակուսիք. կամ ne là soit, n'en doutez Այո, անտարակոյս. pas.

Sont-ce là vos domes- Ատոնք ձեր սպասաւորներն են. tiques?

—Oui, ce les sont. —Այո, անոնք են.

Madame, êtes-vous la Տիկին, այս տղուն մայրն էք. mère de cet enfant?

—Oui, je le suis. —Այո, եմ.

Mesdames, êtes-vous les *Տիկնայք, դուք այն օտա-
étrangères qu'on m'a րական կանայք էք որոնց
annoncées? վրայ ինձի ըսուեցաւ.*

—Oui, nous les sommes. —Այո, անոնք են.

Madame, êtes-vous mère? *Տիկին, մայր էք.*

—Oui, je le suis. —Այո, եմ.

Madame, êtes-vous ma- *Տիկին, հիւանդ էք.
lade?*

—Oui, je le suis. —Այո, եմ.

Mesdames, êtes-vous con- *Տիկնայք, այս երաժշտու-
tentes de cette musique? թենէն գո՞հ էք.*

—Oui, nous les sommes. —Այո, եմք.

Y a-t-il longtemps que *Երկայն ատեն է որ եկաք.
vous êtes arrivée?*

—Je le suis depuis quinze *—Տասն և հինգ օր է ի վեր.
jours.*

Quoique cette femme mon- *Թէպէտ այս կինը միւսներ-
tre plus de fermeté que րէն աւելի համբերութիւն
les autres, elle n'est pas կը ցուցնէ, բայց և այն-
pour cela la moins affli- պէս անոնցմէ քիչ վըշ-
gée? տացեալ չէ:*

Cette femme a l'art de *Այս կինն արտասուք թա-
répandre des larmes, փելու արուեստն ունի,
même quand elle est եւս և երբ ամենէն քիչ
le moins affligée. վշտացեալ է.*

*Շատ բայեր այլեւայլ անուններով և նախադրու-
թիւններով կերպ կերպ իմաստ կու տան. օրինակի
համար հետեւեալները.*

Avoir le cœur sur les *Սիրտն ու լեզուն մէկ են.
lèvres.*

Avoir des affaires par- *Զբաղմունքէ աչք չկրնալ
dessus les yeux. բանալ.*

- Avoir la tête près du bon- *Դիւրացատունն ըլլալ .*
net. .
- Se donner du bon temps. *Չուարճանալ .*
- Il y va de la vie. *Կենաց վտանգ կայ .*
- Il y va de mon honneur. *Պատուոյս վտանգ կայ .*
- Cela va sans dire, *կամ Ասիկա ինքնին յայտնի է .*
cela s'entend de soi-
même.
- Aller à bride abattue. *Անխոհեմաբար գործել .*
- Le soleil me donne dans *Արեւն աչքս կը մտնէ , կամ*
la vue, dans les yeux. *աչքիս կը զարնէ .*
- Ne savoir où donner de la *Ինչ ընելը չգիտնալ .*
tête.
- Donner carte blanche à *Մէկուն լիակատար իշխա-*
quelqu'un. *նութիւն տալ .*
- Se donner la mort. *Ինքզինք սպաննել .*
- Faire la sourde oreille. *Սուտ խուլ ըլլալ .*
- Je ne puis en venir à bout. *Չեմ կրնար գլուխ հանել .*
- En venir aux mains. *Մեծ կռիլ .*
- Mettre de l'eau dans son *Բարկութիւնը բռնել .*
vin. [նէ .
- Ce vin porte à la tête. *Այս գինին գլուխը կը զար-*
Couper la parole à quel- *Մէկուն խօսքը կտրել .*
qu'un.
- Ne savoir sur quel pied *Ինչ ընելը չգիտնալ .*
danser.

*Տեսակ մը գաղիարանութիւն են առականերն . ինչ-
պէս են հետեւեալները .*

- A force de forger on de- *Մարդ կրթութեամբ վար-*
vient forgeron. *պետ կ'ըլլայ .*
- Jamais beau parler n'é- *Աղէկ խօսելը լեզուն չի մա-*
corcha la langue. [ne. *չեցնէր .*
- L'habit ne fait pas le moi- *Աքեմը կրօնաւոր չընէր ,*

Chien qui aboie ne mord Հաչող շուներ չի խածներ .
pas.

Faire d'une pierre d'eux Մէկ քարով երկու թռչուն
coups. զարնել .

Il faut battre le fer quand երկաթը կը ծեծուի մինչ
il est chaud. տաք է .

Il n'y a pire eau que celle Կեցող ջուրն է յուեզոյն .
qui dort. զի քնում .

Tout ce qui brille n'est Ամէն փայլուն ոսկի չէ .
pas or.

ԴԻՏ. En և comme տարբեր նշանակութիւն ունին ,
en իրականութիւն կը ցուցնէ , comme՝ նմանութիւն .

Il m'a parlé en ami. Իբր բարեկամ խօսեցաւ .

J'ai ri comme un fou. Խենդի պէս ծիծաղեցայ .

Vous vivez en roi. Իբրեւ թագաւոր , թագաւորաբար կ'ապրիք .

Il travaille comme un վարձկանի պէս կ'աշխատի .
mercenaire.

Il agit en furieux. Իբրեւ կատաղի կը գործէ .

Se conduire en étourdi. Իբրեւ ապուշ վարուել .

248. Հրահանգ

Մարդ մը երկու որդի ունէր . մէկը մինչեւ ցորեկ քնանալ կը սիրէր , և միւսը շատ աշխատասէր էր և միշտ շատ կանուխ կ'ելլէր : Ասիկա օր մը առտուն կանուխ ելլելով , ստակով լի քսակ մը գտաւ : Կը վազէ եղբորը՝ զանի հաղորդ ընելու իւր բարեբախտութեան , և անոր կ'ըսէ . « Կը տեսնեմ , Լուի , մարդ ինչ կը շահի կանուխ ելլելով . » « Իրաւ , » պատասխանեց եղբայրը , « եթէ այն որուն այդ քսակը կը վերաբերի քան զիս աւելի կանուխ ելած չըլլար , չէր կորսնցունէր զայն : »

Մանուկ ծոյլի մը կը հարցուէր թէ ինչու համար այնպէս երկայն ատեն անկողինը կը մնար : « Զբաղեալ

եմ,» ըսաւ, «խորհուրդ ընելու ամէն առտու: Աշխատութիւնը խորհուրդ կու տայ ինձ ելլել: Ծուլութիւնը՝ պակաս մնալ: ասոնք ինձի հազար փաստ կը բերեն ի նպաստ և հակառակ: Իմ գործս է երկու կողմէն ըսուածները մտիկ ընել, և հազիւ թէ դատը մտիկ կ'ընեմ, ճաշը պատրաստ կ'ըլլայ:»

Ազնուական կնոջ մը վրայ գեղեցիկ գործ մը կը պատմուի. ասիկա հարցուելով թէ ուր էր ամուսինը, որ դաւաճանութեան մը հաղորդ ըլլալուն համար պահուրտած էր, պատասխանեց քաջասրտութեամբ թէ ինք պահած էր զնա: Այս խոստովանութիւնը զանի թագաւորին առջեւ բերելով, թաղաւորն անոր ըսաւ թէ չի կրնար տանջանքէն ազատիլ, բայց եթէ իւր ամուսնոյն պահուած տեղը յայտնելով: «Ասիկա բաւական է,» ըսաւ տիկինը: «Այո,» ըսաւ թագաւորը, «քեզի խօսք կու տամ:» «Շատ աղէկ,» ըսաւ կինը, «ես զանի սրտիս մէջ պահած եմ, հոն կրնաք գտնել:» Այս զարմանալի պատասխանը զարմացուց անոր թըշնամիները:

249. Հրահանգ

Կոռնելիա, Գրակրեանց անուանի մայրը, իւր ամուսնոյն մահուանէն ետքը որ անոր տասուերկու տղաք թողած էր՝ զինք իւր ընտանիքը խնամելու նուիրեց այնպիսի իմաստութեամբ և խոհեմութեամբ որ անոր ընդհանուր յարգանք ժառանգեցուցին: Տասուերկուքէն երեքը միայն հասուն տարիք ժամանեցին. աղջիկ մը, Սեմբրոնիա, Տրեբրիոս և Կայիոս, զորս Կոռնելիա մասնաւոր խնամօք սնոյց: Եւ թէպէտ առհասարակ գիտցուած էր թէ անոնք երջանիկ ձրիւք ծնած էին, կը կարծուէր թէ աւելի պարտապան էին դաստիարակութեան քան բնութեան: Պատասխանը զոր Կոռնելիա տուաւ Կամպանիացի տիկնոջ մը անոնց (տղոց) նկատմամբ՝ շատ երեւելի է, և տիկնանց ու մարց համար մեծամեծ խրատներ կը պարունակէ:

Այս տիկինը որ շատ հարուստ էր և պերճութիւնն ու փառքը կը սիրէր՝ ի տես հանած էր իւր աղամանդները, մարգարիտներն ու պատուական գոհարները, և շատ կը ստիպէր զՎոռնելիա որ իւր գոհարեղէններն անոր ցուցնէր: Կոռնելիա ճարտարութեամբ խօսակցութիւնը դարձուց ուրիշ նիւթի մը վրայ, իւր որդւոց դառնալուն սպասելու համար որ հասարակաց դպրոցները գացած էին: Երբ անոնք տուն եկան և իրենց մօրը սենեակը հասան, Կոռնելիա ըսաւ Կամպանիացի տիկնոջ, զանոնք անոր ցուցնելով. « Ահա իմ գոհարներս և միմիայն զարդս օրուն յարգ կ'ընծայեմ: Եւ այսպիսի զարդ մը ընկերութեան զօրութիւնը և նեցուկն է, մեծ պայծառութիւն մը կը յաւելու բոլոր արեւելեան գոհարներուն գեղեցկութեան »:

22. ՂԱՍ. QUATRE - VINGT-SIXIÈME LEÇON

ՔԱՆԻ ՄԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

1. Beau, *գեղեցիկ*. Vilain, *տգեղ*. Bon, *բարի*, *աղէկ*. Mauvais, *գէշ*. Méchant, *չար*. Grand, *մեծ*. Gros, *խոշոր*. Petit, *փոքր*. Cher, *սիրելի*. Jeune, *մանուկ*. Vieux, *ծեր*, *հին*. Meilleur, *լաւագոյն*. Moindre, *փոքրագոյն*. Saint, *սուրբ*. և ածականները գոյականէն առաջ կը դրուին:

2. Ազգի անուն, գոյն և ձեւ ցուցնող ածականները գոյականէն ետքը կը դրուին:

3. Երբ գոյական մը քանի մը ածական ունի, ասոնք սովորաբար գոյականէն ետքը կը դրուին:

Un bon enfant.	Բարի տղայ մը.
Un méchant garçon.	Չար մանչ մը.
La langue française.	Գաղիերէն լեզուն.
Un chapeau blanc.	Սպիտակ բեղոյր մը.
Un bas noir.	Սեւ գուլպա մը.

Une table ronde.	Բոլորակ սեղան մը .
Mon cher ami.	Սիրելի բարեկամս .
Ma chère sœur.	Սիրելի քոյրս . [մը .
Un roi bon et généreux.	Բարի և վեհանձն թաղաւոր
Une femme jeune, riche et vertueuse.	Մանուկ, հարուստ և առաքինի կին մը .

4. Հետեւեալ ածականները գոյականէն առաջ կամ ետքը դրուելով տարբեր նշանակութիւն կ'ունենան :

Un grand homme.	Մեծ մարդ մը .
Un homme grand.	Երկայնահասակ մարդ մը .
Une grosse femme.	Գէր կին մը .
Une femme grosse.	Յղի կին մը .
Une sage femme.	Մանկաբարձ մը .
Une femme sage.	Իմաստուն կին մը .
Un galant homme.	Պատուաւոր մարդ մը .
Un homme galant.	(Կանանց հետ) շատ քսողք վարուող մարդ մը .

Cher ածականը գոյականէն ետքը կը դրուի, երբ սուղ կը նշանակէ . Un fusil cher. Une table chère.

6. Մակրայները սովորաբար բայէն անմիջապէս ետքը կը դրուին, երբ բայը պարզ ժամանակ է : Երբ բայը բաղադրեալ ժամանակ է, օժանդակին և ընդունելութիւն անցեալին մէջտեղ :

Je sors plus tard que vous.	Ձենէ ուշ դուրս կ'ելլեմ .
Votre sœur parle bien.	Ձեր քոյրն աղէկ կը խօսի .
Elle a bien parlé.	Աղէկ խօսեցաւ .

7. Թէ դերանուն և թէ գոյական տէր բային բայէն առաջ կը դրուի, երբ խօսքը հարցական չէ : Իսկ հարցական խօսքերու մէջ դերանուն տէր բային բայէն ետքը կը դրուի՝ պարզ ժամանակներուն մէջ, բաղադրեալ ժամանակներուն մէջ օժանդակին և ընդունելութեան մէջտեղ կը դրուի : Եթէ տէր բային գոյա-

կան է, հարցական խօսքերու մէջ բայէն առաջ կը դրուի, բայց նոյն թուով և սեռիւ դերանուն մը բայէն ետքը կը դրուի. ուստի և այն ատեն բային տէր բային երկուք է :

Il a le coffre. Անիկա ունի արկղը .
 L'homme a le crayon. Մարդն ունի մատիտը .
 A-t-il mes beaux pisto- Իմ գեղեցիկ ատրճանակներս
 lets ? ունի՞ .
 L'homme a-t-il mes beaux Մարդն իմ գեղեցիկ ատրճանակներս ունի՞ .
 pistolets ?

8. Առանց նախադրութեան էական դերանուն խընդիրները բայէն առաջ կը դրուին միշտ . ուրիշ դերանուն, գոյական և նախադրութեամբ դերանուն խընդիրները՝ բայէն ետքը, խօսքը թէ հարցական ըլլայ թէ ոչ :

Vous l'aimez. Զանի կը սիրէք .
 Vous m'avez dit cela. Ասիկա ինծի ըսիք .
 Je l'ai reçu de lui. Անկէ ընդունեցայ զայն .
 Vous aimez cet enfant. Գուք կը սիրէք այս տղան .
 J'ai écrit à mon père. Հօրս գրեցի .
 L'aimez-vous ? Զանի կը սիրէ՞ք .
 M'avez-vous dit cela ? Ինծի ըսի՞ք ասիկա .
 L'ai-je reçu de lui ? Անկէ՞ ընդունեցայ .
 Aimez-vous cet enfant ? Այս տղան կը սիրէ՞ք .
 Ai-je écrit à mon père ? Հօրս գրեցի՞ .

9. Հարցական բառեր, ինչպէս qui ? que ? quel ? combien ? և, միշտ խօսքին սկիզբը կը դրուին :

Qui est là ? Հոն ո՞վ կայ .
 Qu'avez-vous fait ? Ի՞նչ ըրիք .
 Quel garçon a acheté ces Ո՞ր տղան գնեց այս գիր-
 livres, et à qui en a-t- քերը, և զանոնք որո՞ւ
 il fait cadeau ? ընծայ ըրաւ .

10. Բացասական խօսքի մէջ ne բայէն առաջ և տէր բայիէն անմիջապէս ետքը կը դրուի . իսկ անոր վերաբերող pas, point, rien, *և* , բառերը՝ բայէն անմիջապէս ետքը կու գան , եթէ բայը պարզ ժամանակ է . իսկ եթէ բայը բաղադրեալ ժամանակ է , օժանդակէն ետքը :

Je ne l'ai pas.

Չունիմ զայն .

Vous n'avez rien de bon. Աղէկ բան մը չունիք .

Je n'ai jamais fait de mal à personne. Մէկուն երբեք վնաս ըրած չեմ .

Je n'ai rien jeté.

Բան մը նետած չեմ .

11. Երբ բայն աներեւոյթ է , բացասական մակրայներուն երկուքն ալ անկէ առաջ կը դրուին :

Il faut être peu sensé pour ne pas voir cela. Ասիկա չտեսնելու համար չի՛ղ խելք ունենալու է .

12. Հրամայականին դերանուն խնդիրները դոյական խնդիրներու պէս բայէն ետքը կը դրուին , և սեռի խնդիրը միշտ բնութեան խնդրէն առաջ կը դրուի , եթէ երկուքն ալ դերանուն են . իսկ եթէ խնդիրներուն մէկը դերանուն և միւսն անուն է , դերանունն առաջ կը դրուի :

Donnez-le moi.

Ինձի տուէ՛ք զայն .

Envoyez-le lui.

Չայն անոր ղրկեցէ՛ք .

Donnez-moi mon crayon. Մատիտս ինձի տուէ՛ք .

13. Եթէ հրամայականը բացասականով է , դերանուն խնդիրները բայէն առաջ կը դրուին :

Donnez-le lui.

Անոր տուէ՛ք զայն .

Ne le lui donnez pas.

Անոր մի տաք զայն .

14. Երբ բայը հարցական և հրամայական չէ , դերանուն խնդիրները բայէն առաջ կը դրուին ըսինք (8) : Պէտք է գիտնալ որ , եթէ դերանուն խնդիրներն եր-

կուք են , մէկը սեռի և միւսը բնութեան , և երկուքն ալ երրորդ դէմքի դերանուն են , սեռի խնդիրը բնութեան խնդրէն առաջ կը դրուի : Իսկ եթէ մէկը Ա. կամ Բ. դէմքի է և միւսը Գ. դէմքի , Ա. և Բ. դէմքի խնդիրը Գ. դէմքի խնդրէն միշտ առաջ կը դրուի :

Je le lui ai dit.	Ձայն անոր ըսի .
Je les lui paye.	Ձանոնք անոր կը վճարեմ .
Je vous le dis.	Ձեզի կ'ըսեմ զայն .
Il nous les demande.	Ձանոնք մենէ կը խնդրէ .
Il me l'a dit.	Ինծի ըսաւ զայն .
Ne le leur rendez pas.	Անոնց մի տաք զայն .
Ne me le donnez pas.	Ձայն ինծի մի տաք .

15. En և y դերանունները միւս դերանուններէն ետքը կը դրուին :

Je veux lui en donner.	Անոր կ'ուզեմ տալ անկէ .
Je veux vous en donner.	Ձեզի կ'ուզեմ անկէ տալ .
Je veux l'y envoyer.	Կ'ուզեմ զայն հոն ղրկել .
Je les y ai conduites.	Ձանոնք հոն տարի .

16. Y en էն առաջ կը դրուի :

Il y en enverra.	Անկէ կամ անոնցմէ հոն պիտի ղրկէ .
------------------	----------------------------------

250. Հրահանգ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՒ ՄԱՐԻԱՄԱՅ

Ատենօք վաճառական մը կար որ իւր կնոջ հետ Հնդկաստան գացած էր : Հոն շատ ստակ շահեցաւ , և քանի մը տարի ետքը նաւ մտաւ Գաղիա գալու ուստի էր : Ուստր մը և դուստր մը ունէր : Մանչը չորեքամեայ էր և կը կոչուէր Յովհան , իսկ աղջիկը որ երեքամեայ էր՝ կը կոչուէր Մարիամ : Երբ ճամբուն կէսը հասան , մեծ օլէկոծութիւն մը պատահեցաւ , և նաւ-

ուղիղն իմացուց թէ մեծ վտանգի մէջ էին, քանզի հովը զանոնք դէպի կղզիներ կը մղէր, ուր անոնց նաւն անվրէպ պիտի խորտակէր: Խեղճ վաճառականն այս լսելով մեծ տախտակ մը առաւ և ուժգին կապեց անոր իւր կինն ու երկու տղաքը: Զինք ալ անոր պիտի կապէր, բայց ժամանակ չունեցաւ. քանզի նաւը քարի մը զարկաւ, բացուեցաւ և բոլոր անոնք որ մէջն էին՝ ծովն ինկան: Տախտակը որուն վրայ էին կինն ու երկու տղաքը՝ փոքրիկ նաւակի մը պէս կեցաւ ծովին վրայ, և հովը զայն կղզւոյ մը վրայ մղեց: Ան ատեն կինը չուանները քակեց, և ցամաք ելաւ իւր երկու տղայովք:

Ապահովալուսն պէս, առաջին ըրած բանը եղաւ ծնկան վրայ գալ Աստուծոյ աղօթելու համար որ զանի փրկեց: Իւր այրը կորուսած ըլլալուն շատ վշտացած էր, կը խորհէր նաեւ որ ինք և իւր տղաք անօթու-թենէ պիտի մեռնէին այն կղզւոյն մէջ, կամ պիտի գիշատուէին վայրի գազաններէ: Ժամանակէ մը ի վեր այս տխուր խորհուրդներով լեցուած կը քալէր, երբ պտղովք ծանրացեալ ոչ սակաւ ծառեր տեսաւ. գաւազան մը առաւ, քանի մը հատը ձգեց, զորս իւր փոքրիկ տղոց տուաւ, ինք ալ կերաւ: Յետոյ աւելի հեռու երթալով տեսնելու համար թէ արդեօք տնակ մը կը գտնէ, հասկցաւ, թէ մեծ յուսահատութիւն իւր, որ ամայի կղզւոյ մը մէջ էր: Սակայն իւր ճամբուն մէջ գտած էր մեծ ծառ մը որ փոր էր, և որոշեց գիշերը հոն անցունել: Ուստի հոն պառկեցաւ իւր տղայովք, և ի վաղիւն աւելի յառաջ գնաց կղզւոյն մէջ որչափ կրցան քալել: Գտած էր նաև ճամբուն մէջ թռչնոց բոյներ, որոնց հակիթներն առաւ: Վերջապէս տեսնելով որ ոչ մարդ կը գտնէր և ոչ փնասակար գազաններ, որոշեց որ Աստուծոյ կամացը հպատակի, և կըրցածն ընէ իւր տղաքը լաւ կրթելու: Իւր գրպանին մէջ Աւետարան մը և Ազօթագիրք մը ունէր. զանոնք

գործածեց իւր տղոցը կարդալ և զԱստուած ճանչնալ սորվեցնելու համար : Օր մը փոքրիկ մանչն անոր ըսաւ . « Մայր , ո՛ւր է հայրս . » « Սիրելի որդեակ , » պատասխանեց խեղճ կինը լալով , « Ձեր հայրը երկինք գնաց . բայց դուք ուրիշ հայր մը ունիք որ Աստուած է : Այն հոս է , թէպէտ զանի չէք տեսներ : Այն է որ մեզի այս պտուղներն ու այս հաւկիթները կը դրկէ , և մեզի խնամք պիտի տանի ցորչափ մենք զանի կը սիրենք մեր բոլոր սրտով և անոր կը ծառայենք : » Երբ այն փոքրիկ տղայք կարդալ գիտցան , շատ հաճութեամբ կը կարդային ինչ որ իրենց գիրքերուն մէջ կար , և բոլոր օրն անոնց վրայ կը խօսէին : Գարձեալ բարի էին և շատ հնազանդ իրենց մօրը :

Երկու տարի ետքը այս խեղճ կինը հիւանդացաւ , և զգալով որ մահը կը մօտէր , ի սկզբան շատ հոգ ըրաւ իւր խեղճ տղոց համար . բայց ի վախճանի խորհեցաւ թէ Աստուած որ այնպէս բարի է , անոնց հոգ պիտի տանէր : Իւր ծառին խոռոչին մէջ պտուկած էր , և իւր տղայքը կանչելով անոնց ըսաւ . « Ես ընդհուպ պիտի մեռնիմ , սիրելի տղայքս , և դուք այլ եւս մայր պիտի չունենաք : Սակայն յիշեցէք որ մինակ պիտի չըլլաք , և թէ Աստուած պիտի տեսնէ ինչ որ կ'ընէք : Մի պակսիք գիշեր ցորեկ անոր ազօթեյէ : Գուն , իմ սիրելի Յովհաննս , քրոջ խնամք տար , անոր մի սատար , երբեք մի ծեծեր . դուն անկէ մեծ և անկէ զօրաւոր ես . դուն զնա անոր պտուղ և հաւկիթ փրճտուելու : » Քանի մը բան ալ Մարիամայ ըսել կ'ուզէր , բայց ժամանակ չունեցաւ . մեռաւ :

Այս խեղճ տղայք չէին հասկնար ինչ որ անոնց մայրն անոնց ըսել կ'ուզէր , քանզի չէին դիտեր թէ ինչ է մեռնելը : Երբ անիկա մեռաւ , անոնք կարծեցին թէ կը քնանար , և չէին համարձակեր աղմուկ ընել զանի արթնցնելու վախէն : Յովհանն պտուղ փնտռելու գնաց , և երբ ընթրեցին , պառկեցան ծառին քով , և

երկուքն ալ քնացան : Ի վաղիւն շատ զարմացան որ իրենց մայրը դեռ կը քնանար , և եկան անոր թեւէն քաշելու զանի արթնցնելու համար : Երբ տեսան որ իրենց չէր պատասխաներ , կարծեցին թէ իրենց դէմ նեղացած է , և սկսան լալ , անկէ ներում խնդրեցին , և անոր խոստացան շատ խելօք ըլլալ : Բայց ի զուր . խեղճ կինը չէր կրնար անոնց պատասխանել : Հոն կեցան ոչ սակաւ օրեր , մինչեւ որ մարմինը սկսաւ փտիլ : Առտու մը Մարիամ սկսաւ աղաղակ բառնալ , և ըսաւ Յովհաննիս . « Ո՛հ , եղբայր , ահա որդերը կ'ուտեն մեր խեղճ մայրը . պէտք է զանոնք մէկդի ընել . եկուր օգնել ինձի : » Յովհաննիս մօտեցաւ , բայց մարմինը կը բուռէր այնպէս սաստիկ հոտ մը որ չկրցան հոն մնալ , և ստիպուեցան երթալ ուրիշ ծառ մը փնտռելու հոն պառկելու համար : Այս երկու տղայք չպակսեցան երբեք Աստուծոյ աղօթելէ . իրենց գիրքերն այնպէս յաճախ կը կարդային որ բերնուց գիտէին զանոնք : Երբ շատ կը կարդային , պտտելու կ'երթային , կամ խոտին վրայ կը նստէին ու կը խօսակցէին :

Օր մը Յովհաննիս իւր քրոջն ըսաւ . « Կը յիշեմ , երբ շատ փոքր էի , տեղ մը գացի ուր մեծամեծ տուներ ու շատ մարդիկ կային . հայրս շատ ծառաներ ունէր . գեղեցիկ հանդերձներ ալ ունէինք : Յանկարծ մեր հայրը մեզ տուն մը գրաւ որ ջուրին վրայ կ'երթար և յետոյ մեզ մէկէն տախտակի մը կապեց և ծովին տակը գնաց ուստի նորէն չեկաւ . և մեր խեղճ մայրն ըսաւ թէ Անիկա հիմա երկինքն է : » — « Ասիկա շատ զարմանալի է , » պատասխանեց Մարիամ , « բայց վերջապէս , որովհետեւ ասիկա պատահեցաւ , ուրեմն Աստուած ուզեց . քանզի գիտէք , սիրելի եղբայրս , որ անիկա ամենակարող է : » Յովհաննիս և Մարիամ տասնեւմէկ տարի այն կղզին մնացին : Օր մը որ ծովին եզերքը նստած էին , ոչ սակաւ սեւ մարդոց նաւակով մը մօտենալը տեսան : Մարիամ ի սկզբան վախցաւ և ուզեց

փախչել . բայց Յովհանն ըսաւ անոր . « Կենանք , քոյրս , չքն գիտեր որ մեր հայրը Աստուած հոս է , և պիտի արգիլէ այս մարդիկը մեզի մնաս ընելէ : » Այն սեւ մարդիկը ցամաք ելլելով , զարմացան տեսնելով այս տղայք որ իրենցմէ ուրիշ գոյնով էին : Չանոնք պատեցին և անոնց խօսեցան . բայց անօգուտ եղաւ . քանզի այս տղայք անոնց լեզուն չէին հասկնար : Յովհանն այն վայրենիները տարաւ այն տեղը ուր մօրը ոսկրներն էին , և անոնց պատմեց թէ անիկա ինչպէս մեռած էր . բայց անոնք ալ զանի չէին հասկնար : Վերջապէս սեւերն անոնց ցուցին իրենց փոքր նաւակը , և անոնց նշան ըրին որ հոն մտնեն : « Չեմ համարձակիր , » ըսաւ Մարիամ , « այս մարդոցմէ կը վախնամ . » բայց եղբայրն անոր սիրտ տուաւ :

Մտան նաւը որ զանոնք տարաւ աւելի հեռու և վայրենիներէ բնակեալ կղզի մը : Բոլոր այն վայրենիները զանոնք աղէկ ընդունեցան . անոնց թագաւորը չէր յագեր Մարիամին նայելէ , և յաճախ ձեռքը սրտին վրայ կը դնէր , ցուցնելու համար որ զանի կը սիրէր : Մարիամ և Յովհանն շուտով այն վայրենիներուն լեզուն խօսեցան , և անոնց վերաբերեալ բաներուն տեղեկացան : Յովհանն հասկցաւ շուտով որ անոնք պատերազմ կ'ընէին մօտակայ կղզիները բնակող ժողովրդոց հետ , թէ իրենց գերիները կ'ուտէին , և թէ կը պաշտէին տգեղ կապիկ մը որ շատ մը վայրենիներ ունէր իրեն ծառայելու համար , այնպէս որ երկու տղայք շատ կը ցաւէին որ այն չար մարդոց քով բնակելու եկան : Սակայն թագաւորը կ'ուզեր բացարձակապէս ամուսնանալ Մարեմայ հետ , որ կ'ըսէր եղբօրը . « Կ'ուզեմ մանաւանդ մեռնել քան թէ այդ մարդուն կին ըլլալ : » « Շատ տգեղ ըլլալուն համար է որ չես ուզեր անոր հետ ամուսնանալ , » կ'ըսէր Յովհանն : « Ոչ , եղբայր , » կ'ըսէր անոր Մարիամ , « վասն զի չար է . չքն տեսներ որ մեր հայրը զԱստուած չի ճանչնար , և փոխանակ

անոր աղօթելու, այն տգեղ կապկին առջեւ կը ծընրադրէ: Դարձեալ մեր գիրքը կ'ըսէ որ պէտք է ներել մեր թշնամիներուն, և անոնց բարիք ընել. և դուն կը տեսնես որ փոխանակ այսր, այս չար մարդն իւր գերիները սպաննել կու տայ և զանոնք կ'ուտէ: »

« Միտքս խորհուրդ մը կու գայ, » ըսաւ Յովհան « Եթէ այն տգեղ կապկը սատակենք, անոնք պիտի տեսնեն որ անիկա Աստուած չէ: Պէտք է որ զանի թունաւորենք: » Մարիամ հաճութիւն տուաւ, և կապկը մեռաւ: Անոր խնամ տանող վայրենիները որ անոր քուրմերն էին՝ թագաւորին ըսին որ Մարիամ և անոր եղբայրը պատճառ էին պատահած չարեաց, և թէ ինք պիտի չկրնար երջանիկ ըլլալ, մինչեւ որ այն երկու ձերմակները չսպաննուէին: Իսկոյն որոշուեցաւ թէ զո՛ր մը մատուցուի նոր կապկին որ առաջնոյն տեղ դրուած էր, և թէ երկու ձերմակները ներկայ ըլլային այն զոհին, և ետքը անոնք կենդանւոյն այրուէին: — Յովհան այս որոշումն իմանալով՝ անոնց ըսաւ. « Եթէ ձեր կապկին Աստուած էր, ես չէի կրնար զանի սպաննել. ո՞չ ապաքէն ես անկէ զօրաւոր եմ: Պէտք է պաշտել զԱստուած մեծ որ երկնի և երկրի արարիչ է, և ոչ այսպիսի տգեղ կենդանի մը: » Այս խօսքը բոլոր վայրենիները զայրացուց. անոնք զՅովհան և զՄարիամ ծառի մը կապեցին, և զանոնք այրելու կը պատրաստուէին, երբ լուր առին թէ իրենց թշնամիներէն բազմութիւն մը կղզին ելան: Ապօքցին անոնց հետ կռուելու, և յաղթուեցան: Յաղթող վայրենիները երկու ձերմակներուն շղթաներն հանեցին, և զանոնք իրենց կղզին տարին, ուր անոնք թագաւորին գերի եղան: Սակայն այս նոր վայրենիները ստէպ պատերազմ կ'ընէին, և իրենց դրացիներուն պէս, կ'ուտէին իրենց գերիները: Օր մը շատ մը գերի բռնեցին, քանզի շատ քաջ էին: Այս գերիներուն մէջ ձերմակ մարդ մը կար, և որովհետեւ անիկա շատ նիհար էր, վայ-

րենինները որոշեցին զանի գիրցունել ուտելէն առաջ : Չանի տնտկի մը մէջ կապեցին , և Մարիամայ յանձնեցին անոր ուտելիք տանել : Այլովհետեւ Մարիամ գիտէր որ այն մարդը քիչ ատենէն պիտի ուտուէր , անոր շատ գութ ունէր , և կ'ըսէր տխրութեամբ անոր նայելով . « Տէ՛ր Աստուած գթա անոր : » Այս ճերմակ մարդը որ շատ զարմացած էր իւր գունով աղջիկ մը տեսնելուն , առաւել եւս զարմացաւ , երբ լսեց որ անիկա իւր լեզուն կը խօսէր : « Քեզի Գաղիերէն խօսել ո՞վ սորվեցուց , » ըսաւ անոր : « Խօսած լեզուիս անունը չեմ գիտեր , » պատասխանեց Մարիամ . « Իմ մօրս լեզուն է , և այն սորվեցուց ինծի : Մենք երկու գիրք ալ ունինք , որոնց մէջ ամէն օր կը կարդանք : » « Տէր Աստուած , » գոչեց մարդը ձեռուըները երկինք վերցնելով , « կարելի՞ է : Բայց , աղջիկս , կրնաս ցոցընել ինծի գիրքերը որոնց վրայ կը խօսիս : » « Անոնք քովս չեն , » ըսաւ Մարիամ , « բայց երթամ կանչեմ եղբայրս որ զանոնք կը պահէ , և այն ձեզի կը ցոցնէ զանոնք : » Նոյն ժամանակ դուրս ելաւ , և քիչ մը ետքը Յովհանի հետ եկաւ , որ այն երկու գիրքը բերաւ : Ճերմակ մարդը դող ելած բացաւ զանոնք , և առջի էջին վրայ կարդալով՝ « Այս գիրքը կը վերաբերի Յովհան Մօրիսի , » գոչեց . « Ո՛հ , սիրելի տղաքս , ձե՞զ կը տեսնեմ : Սկէք համբուրեցէք ձեր հայրը . կըրնա՞ք ձեր մօրը վրայ ինծի լուր տալ : » Յովհան և Մարիամ այս խօսքերուն նետուեցան ճերմակ մարդուն գիրկը ուրախութեան արտասուք թափելով : Ի վերջոյ Յովհան խօսելու սկսելով գոչեց :

« Սիրտս ինծի կ'ըսէ որ դուք հայրս էք . սակայն չեմ գիտեր թէ ասիկա ինչպէս կրնայ ըլլալ , քանզի մայրս ինծի շատ անգամ ըսած է թէ դուք ծո՞ղն ինկած էիք : » « Արդարեւ ծո՞ղն ինկայ , երբ մեր նաւը բացուեցաւ . » պատասխանեց մարդը . « Բայց տախտակ մը բռնելով , յաջողութեամբ կզգի մը ելայ , և

ձեզ կորսուած կարծեցի : » Անատեն Յովհան անոր ըսաւ ամէն բան որ կրցաւ յիշել : Ճերմակ մարդը շատ լացաւ , երբ իւր խեղճ կնոջ մահն իմացաւ : Մարիամ ալ շատ կու լար , բայց ուրիշ բանի մը համար : « Բարէ , » գոչեց , « ի՞նչ օգուտ է որ մեր հայրը գտանք , քանզի անիկա պիտի սպաննուի և ուտուի քիչ օրէն : » — « Այս շղթաները կոտրելու է , » ըսաւ Յովհան , « և երեքս ալ անտառը փախչելու ենք : » « Հոն ի՞նչ ընենք , խեղճ տղաքս , » ըսաւ Յովհան Մօրիս (անոնց հայրը) . « վայրենիները մեզ նորէն պիտի բռնեն և կամ անօթութենէ մեռնելու ենք : » « Դուք ինձի թողէք , ըսաւ Մարիամ : « Ես ձեզ ազատելու անվրէպ միջոց մը գիտեմ : »

Մարիամ այս խօսքերը լմնցնելով դուրս ելաւ և գնաց թագաւորը գտնելու : Երբ անոր տնակը մտաւ , անոր ոտքն ինկաւ , և ըսաւ . « Տէր , ձեռնէ մեծ շնորհք մը պիտի խնդրեմ . կը խոստանա՞ք ինձի կատարել զայն : » « Վերդնում , » ըսաւ թագաւորը , « քանզի ձեռնէ շատ գոհ եմ : » « Լաւ , » ըսաւ Մարիամ . « գիտցէք որ այն ձերմակ մարդը որուն խնամքը յանձնեցիք ինձի , իմ և Յովհանին հայրն է . դուք որոշած էք զանի ուտել . ես եկած եմ ձեզ իմացունելու որ անիկա ծեր և նիհար է . ուր ես մանուկ և գէր եմ . ուստի կը յուսամ որ պիտի ուզէք անոր տեղ զիս ուտել : Ձեռնէ ութ օր միայն ժամանակ կ'ուզեմ զանի աւելի երկայն ատեն տեսնելու հաճութիւնն ունենալու համար : » « Արդարեւ , » ըսաւ անոր թագաւորը . « դուն այնպէս բարի աղջիկ մըն ես , որ ամենեւին չեմ ուզեր քեզ մեռցունել . դու և հայրդ ալ պիտի ապրիք : Ձեզի կ'իմացնեմ նաեւ որ հոս ամէն տարի ձերմակ մարդերով լեցուն նաւ մը կու գայ , որոնց մենք չկերուած գերիները կը ծախենք : այն նաւը քիչ ատենէն կու գայ , և ձեզի թոյլ պիտի տամ ասկէ երթալու : »

Մարիամ թագաւորին շատ շնորհակալ եղաւ , և

սրտին մէջ շնորհակալ եղաւ Աստուծոյ , որ թագաւորին ազգեց իրեն գթալու : Վազեց այս աւետիսը տալու հօրը , և քանի մը օր ետքը սեւ թագաւորին ըսած նաւը հասաւ , և Մարիամ իւր հօրը և եղբօրը հետ նաւարկեց : Անոնք Սպանիացիներէ բնակուած կղզի մը ելան : Այս կղզւոյն կառավարիչը Մարիամի պատմութիւնը լսելով , ինքնիրեն ըսաւ . « Այս աղջիկը դանգ մը չունի , և արեւէն այրած է . բայց այնպէս բարի և առաքինի է որ կրնայ իւր այրն աւելի երջանիկ ընել քան թէ հարուստ և գեղեցիկ ըլլար : » Ուստի Մարեմայ հօրն աղաչեց որ աղջիկն իրեն ամուսնութեան տար : Յովհան Մօրիս հաւանեցաւ , կառավարիչն ալ կին առաւ զանի . իւր ազգականներէն աղջիկ մ'ալ Յովհանին տուաւ : Անոնք շատ երջանիկ ապրեցան այն կղզին , զարմանալով Նախախնամութեան իմաստութեան վրայ որ թոյլ տուած էր որ Մարիամ գերի ըլլար , որպէս զի սնոր պատեհութիւն տար իւր հօրը կեանքը փրկելու :

ԲԱՅՅԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ԳԻՏԵԼԻՔ

Արդէն ըսուեցաւ թէ բայերուն ժամանակներէն ոմանք Նախնական ժամանակներ են , ոմանք՝ Ածանցեալ , և թէ՛ Ածանցեալ ժամանակները Նախնականներէն կը շինուին . Տես Դաս ԻԳ :

Նախնական ժամանակ են՝ Աներեւոյթը , Ընդունելութիւն ներկան , Ընդունելութիւն անցեալը , Սահմանական ներկային եզակի երեք դէմքերը , և Անցեալ որոշեալը : Մնացեալ ժամանակներն , ինչպէս Սահմանական ներկային յոքնակին , Անկատարը , Ապառնին և այլք . այս հինգ նախնական ժամանակներուն մէկէն կամ միւսէն կը շինուին : Ասոնց կանոնները տես ,

Սահմանական ներկային համար՝ Դաս ԻԳ . և ԻԵ .

Անկատարին համար՝ Դաս ԾԹ . և Կ :

Անցեալ անորոշին համար՝ Դաս ԼԳ :

Ապառնւոյն համար՝ Դաս ԽԶ :

Անցեալ կամ Յառաջագոյն ապառնւոյն համար՝ Դաս
ՀԸ :

Թէական ներկային և Անցեալին համար՝ Դաս Կ :

Հրամայականին համար՝ Դաս Հ :

Ստորադասական ներկային համար՝ Դաս ՀԸ . և

Ստորադասական անկատարին համար՝ Դաս ՀԹ :

Անցեալ յառաջագոյնը (passé antérieur) կը շինուի
օժանդակին Անցեալ որոշեալէն և բային Ընդունելու-
թիւն անցեալէն . j'eus aimé, սիրեցի . je fus allé,
գացի :

Գերակատարը (plus-que-parfait) միշտ օժանդակին
Անկատարէն և բային Ընդունելութիւն անցեալէն կը
շինուի . j'avais aimé, սիրած էի . j'étais allé, գա-
ցած էի :

Օժանդակին աներեւոյթը բայի մը Ընդունելութիւն
անցեալովը կը շինէ . Անցեալ աներեւոյթը (infinitif
passé) . avoir aimé, սիրած ըլլալ . être allé, գացած
ըլլալ :

Օժանդակին Ընդունելութիւն ներկան բայի մը Ըն-
դունելութիւն անցեալով դարձեալ Ընդունելութիւն
անցեալ է . ayant aimé, սիրած ըլլալով . étant allé,
գացած ըլլալով :

Ուստի բայի ժամանակները կազմելու համար՝ բա-
ւական է այն բային նախնական ժամանակները գիտ-
նալ :

Զորս լծորդութեանց կանոնաւոր բայերուն նախ-
նական ժամանակները յայտնի և դիւրին են (Տես Դաս
ԻԻ) :

Հոս զարտուղի բայերուն նախնական ժամանակնե-
րուն միայն պատկերը կը դնենք , բայց կը նշանակենք
քանի մը զարտուղի բայերու ածանցեալ ժամանակները
որ ըստ կանոնի չեն ելլեր նախնական ժամանակներէն :

ՉԱՐՏՈՒՂԻ ԲԱՅԵՐՈՒՆ ՆԱԻՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԸ

<i>Անբերայթ.</i>	<i>Ընդ. ներկ.</i>	<i>Ընդ. անց.</i>	<i>Սիմ. ներկ.</i>	<i>Անց. որոշ.</i>
Bouillir.	Bouillant.	Bouilli.	Je bous.	Je bouillis.
Dormir.	Dormant.	Dormi.	Je dors.	Je dormis.
Faillir.	Faillant.	Failli.	Je faux.	Je faillis.
Fuir.	Fuyant.	Fui.	Je fuis.	Je fuis.
Mentir.	Mentant.	Menti.	Je mens.	Je mentis.
Offrir.	Offrant.	Offert.	J'offre.	J'offris.
Ouvrir.	Ouvrant.	Ouvert.	J'ouvre.	J'ouvris.
Partir.	Partant.	Parti.	Je pars.	Je partis.
Sentir.	Sentant.	Senti.	Je sens.	Je sentis.
Servir.	Servant.	Servi.	Je sers.	Je servis.
Sortir.	Sortant.	Sorti.	Je sors.	Je sortis.
Souffrir.	Souffrant.	Souffert.	Je souffre.	Je souffris.
Tressaillir.	Tressaillant.	Tressailli.	Je tressaille.	Je tressaillis.
Vêtir.	Vêtant.	Vêtu.	Je vêts.	Je vêtis.
Pleuvoir.	Pleuvant.	Plu.	Il pleut.	Il plut.
Absoudre.	Absolvant.	Absous, te.	J'absous.	
Battre.	Battant.	Battu.	Je bats.	Je battis.
Braire.			Il brait.	
Clore.		Clos.	Je clos.	
Conclure.	Concluant.	Conclu.	Je conclus.	Je conclus.
Conduire.	Conduisant.	Conduit.	Je conduis.	Je conduisis.
Confire.	Confisant.	Confit.	Je confis.	Je confis.
Connaitre.	Connaissant.	Connu.	Je connais.	Je connus.
Coudre.	Cousant.	Cousu.	Je couds.	Je cousis.
Craindre.	Craignant.	Craint.	Je crains.	Je craignis.
Croire.	Croyant.	Cru.	Je crois.	Je crus.
Croitre.	Croissant.	Crû.	Je crois.	Je crus.
Ecrire.	Ecrivant.	Ecrit.	J'écris.	J'écrivis.
Exclure.	Excluant.	Exclu.	J'exclus.	J'exclus.
Joindre.	Joignant.	Joint.	Je joins.	Je joignis.
Lire.	Lisant.	Lu.	Je lis.	Je lus.
Maudire.	Maudissant.	Maudit.	Je maudis.	Je maudis.
Médire.	Médisant.	Médis.	Je médis.	Je médis.
Mettre.	Mettant.	Mis.	Je mets.	Je mis.
Moudre.	Moulant.	Moulu.	Je mouds.	Je moulus.
Naitre.	Naissant.	Né.	Je nais.	Je naquis.

